Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
8
27 I
14

BIBLIOTECA NAZ
2

M.T.C. Tuſculane queſtiones cum commento Philippi Beroaldi.

Philippi F[e]roaldi Bononienſis ad nobilem Philippum Cyulanum pannonium diſci-
pulum ſuum epiſtola.

Iſocrates
Theopō
pus
Ephorus

ISocrates ille ſummus diſciplinæ Rhetoricæ profeſſor: ex cuius ludo litteratorio
tanq̄ ex æquo Troiano ĩ numeri principes exilierunt: ſup diſcipulis duob⁹ theo
pōpo atq; ephoro ita diiudicabat: ut alteri frenis alteri calcarib⁹ opus eē dictita-
ret. Tu uero mi Philippe theopōpo: q̄ ephoro ſimilior: nō tā ſtimulo æges ad ſtudia exco
lenda q̄ freno. Cū tu apte ſponte ꝓpenſus adeo ſis ad litteras ſitiēter hauriendas: ut ardo
re quodā inflāmatus rapi uidearis. Et cum doctoris officiū ſit ut docere. Diſcipuli ut ue-
lit ꝓbere ſe docilē: ego q̄dē opando: tu ex ꝓmptuario meo pœnora neq; mucida neq; pu-
tida tibi exprōmant. Tu aūt tāta ingenii docilitate extiſtis: ut dociliores te oppido q̄ pau

Doctoris
officium
Diſcipuli

cos cogi[t]uerī. Iam ſexquianū in meo cōtubernio mecū degis: quo toto tpe nulla p incu-
riam dies trāſmiſſa eſt: qn aut ipſe tecum aliqd muſitaueris: aut ex me qppiam audiueris
dignū auditu dignūq; memoratu. Ex hac uigilantia: ex hoc pertinaci ſtudio. Ex hac quo
tidiana exercitatione tantū profeciſti: ut linguæ uitiligines repurgaueris: ut ſalebras bar
bariſmoꝝ: q trāſmontanis fere genuini ac peculiares ſunt: latinitatis dolatorio leuigaue-
ris: ut iam ꝓſa & uerſu periclitetis ingenium. Et cū in eo ſis adoleſcentiæ lubrico. In quo
fere aut cadere: aut titubare contingat te nullus uitioꝝ turbo iactauit: nō deliciæ nr̄ates
non condiſcipuloꝝ ſodalitates: non illicibiles uoluptates trāſuorſum trudere potuerūt

Vitiligies
linguæ
Adoleſcē-
tiæ lubri
cum
Vita ſine
litteris
Vix uita
lis
Indolati
les
Transmō-
tani elegā
tie ſectato
res laus
georgii
mores

a cultura litteraꝝ: ſine quibus cultus oīs eſt incultus & uita uix uitalis. Nō feciſti qd' cō-
pluſculi ſcholaſticoꝝ: qui ad nos ꝓut barbari ueniunt. Ita barbari in patriā reuertunt: ri
gidi ꝓrſus & idolatiles: quos nulla ſcobina elimare: nulla aſcia poſſis expolire. Cœperūt
tñ haud pridem: qd mihi magnæ uoluptati eſt: pleriq; oēs tranſmontanoꝝ me potiſſimū
auſpice & doctore barbariē exuere elegantiā induere: Nitorem linguæ deterſa rubigine
oſtētare: nec tā uerboſas leges ſectari: q̄ eloquentiā latialē affectari qbus nō tā condi eſt
Bartolus & Baldus q̄ Plau. & Plini. tu aūt īpenſam opandas: ut in panoniā nitidior rede
as atq; elegantior: neq; ulla ex pte ſis Ciulanæ familiæ de honeſtamento: q̄ clara honora-
q; apud pānonios eſt: ex qua nō pauci longo ab hinc ſeculo extiterunt nobilitate mōſtra
biles: & in pñtiā tres fratres tui ladiſlaus. Georgius. Nicolaus ꝓfecturis militaribus deco
rati: iterquos Georgius quē mori ē noitant: cōprimis eniteſcit. Comitate affabilis: libera-
litate munificus bellica uirtute ꝓpollēs: & ob id maximo pānoniaꝝ regi piucūdus. Qui
cū bellū cōtinenter gerat aduerſus turcas truculentos: cū ducatu bellico exornatū uelu-
ti obiicē oppoſuit ꝓcellæ efferataꝝ gentiū ſuffrenandæ atq; ferociæ retundendæ. Tu ue
ro militiæ huiuſce nr̄æ lr̄ariæ ſacramētis initiatus. Et eloquētiæ cādidatus: nihil omittis
eaꝝ reꝝ: quæ tibi: q̄ tuis: q̄ familiæ eſſe poſſint ornamēto. Q d'mihi hornamētū ſane fu-
it & incitabulum: ut tibi nuncupatim dedicarem cōmentarios. Tuſculanaꝝ quæſtionū:
quos nuperime excudi: quibus ſpero me dediſſe tale temperamentū: ut neq; immodice
extuberarent: neq; anguſte aſtringerent quoꝝ doctrina: neq; promiſcua eſt: neq; protri
ta: utpote ex philoſophiæ deprompta ſacrario. interciſim floſculi intextunt ſpirātes ſua-

Floſculi
commen-
taris inſp
ſi in mani
bus cōmen
tarii Apu-
leiani

ueolētiam magis: q̄ graueolētiam. De rota re tu & cæteri ſinceri lectores bene opinor iu
dicabunt. Virulētorum linguas & oblatratorum morſus nihil moror. Quod ſupereſt de
um rogo ut mihi tantiſper uitam proroget: dum ero ad hāc commentandi facultatē ido-
neus. In manibus ſunt commentarii apuleiani: quos interuallo breui ītermiſſos ad offi-
cinam reuocare contendo: ut litteratoria incude formati uſui eſſe poſſint mercis noſtræ
negociatoribus & condimentoru noſtroꝝ alimenta ſectantibus. Vale & dilige doctorē.

PHIlippi Beroaldi commentarii in quæſtiones tuſculanas.

PHILOSOPHIA donum dei dux uitæ. Virtutis indagatrix: uitioꝝ expultrix. Diſciplia Diſciplinaꝝ ſapiētiæ amor. Vitæ lex. Trifariá diuiditur. In moralem: naturalē: rõnalem. Prima componit aium. Secunda reꝝ naturam ſcrutat: Tertia ꝓprietates uerboꝝ exigit & ſtructuram. Qui membratim philoſophiam diducunt Contenti ſunt hac tripartita diſtributione. Quidam fruſtratim ſecantes non tam partiunt q̄ conciduntac lácinant. Moralem quæ græce ethicæ dr̄: cú primis excoluit. M. Tullius conditis uoluminibus non paucis. In ter quæ tuſculanæ q̄ſtiones ſunt famigeratæ. Quas hoc titulo inſcripſit a uilla tuſculana: quæ prius ſyllæ Dictatoris: poſtea fuit. M. Ciceronis q alterá quoq; uillá habuit: quá uocabat Academiá. Ab excplo Academiæ Platonicæ. Vbi cópoſuit uolumía eiſdem nominibus. *Laus phi loſophiæ* *Tuſcula na uilla*

CVm ubiq; fere ſe Platonis ſectatorem ꝓfiteatur. In quæſtionibus tuſculãis: nõ minus ſtoicus eſt q̄ Platonicus: ꝓbatq; dogmata ſtoicorū quæ auſteriora ſunt quoꝝ aſtrictior eſt oratio: q architecti ſunt pœne uerboꝝ i. M. Tullii Ciceronis libris deprendere licet: nõ Geometriæ: non muſicæ: non grámaticæ: non deniq; ullius ingenuæ artis ſcientiá ei defuiſſe. Hic dialecticæ ſubtilitaté: hic moralis partis utilitaté: hic reꝝ motus cauſaſq; cognouit. Ita ex multa eruditione: & oium reꝝ ſcientia exundat exuberatq; illa admirabilis eloquétia. Vt merito creditum ſit & ꝓditum. M. Tullii Ciceronis ingenium ſolú Romano imperio par fuiſſe latinæq; facundiæ pomeriú protuliſſe: ſcribit aút noiatim ad M. Brutū haſce q̄ſtiones: hoiem tum iucūdum & caꝝ: tū litteris præcellétem: cuius noi librum illum de claris oratoribus Clariſſimú dedicauit. Ad quem librū quoq; cui titulus eſt orator. Et qn q; uolumina de finibus bonoꝝ malorumq; ꝑſcribit: quem q̄n faciat identidé oſtendit: q tanta doctria ꝓ̄dtius fuit uti ne græcis quidé cederet in philoſophia: ut ei interdum ipſe Cicero non ſatiſfaciat. Náq; illum ueluti fractum & elubé infamabat: hic tyrannoctonos fuit. Et ſi filius Cæſaris creditus: ſcripſitq; ad ipm Ciceroné librú de uirtute ꝓbatiſſimú. Et hoc ueluti anteloquium ſit interp̄tationū quas laconica: iſcribere deſtinaueram: utpote concinnas & breues. Nolebá.n. in his laxius fuſiuſq; euagari: ſicut in cõmentariis ꝓpertii atq; tranqlli ſumus latiſſima expaciati. Laconiſmon in his de induſtria ſectari in aio erat: ut lectores diiudicare poſſent an iidem eſſemus in pauciloquio: q i multiloqo exiſtimamur. An in nobis uerſatile ingeniú ſit: qđ & āguſta copioſe: & copiſa ſtricti poſſit diſſertare: nõ.n. mius artificioſum ē latitudiné materiæ ſtricto sermõe colligere: quá res breues late differere: ſed nodi enodari ſine laxaméto: copia reꝝ explicari ſine copioſa interp̄tatione non poterant. Spero tñ me ſecutū tale tempamentú: ut candidus lector: neq; multum deeſſe: neq; multú ſupeſſe ſit exiſtimaturus. Defenſionum: laus boni oratoris: ut in actionibus forenſibus defendere malit quá accuſare. Cú hoies hoium cã geniti ſint: & deus ſit mortali iuuare mortalem: ꝑterea tū piculoſum tum ſordidū eſt: ut accuſator noieris: Quod contigit curpiá. M. Bruto qđ eſt.n. tam inhumanú quá eloquentiá a natura ad cõſeruationé hoium datá: ad hoium peſté ꝑniciemq; conuerte. Ad ea ſtudia: philoſophiæ ſtudia ſignificat. Tpibus: tpa belloꝝ ciuiliū turbuléta intel/ *Accuſatoris nomen fordidum*

MARCI Tullii Cicerõis Tuſculanarum quæſtionum Liber Primus.

CVm defenſionum laboribus ſenatoriiſq; mūeribus: aut oĩno aut magna ex pte eſſem aliqñ liberat⁹ retuli me Brute te ortãte maxime ad ea ſtudia q̄ retenta aĩo remiſſa tpibus: longo interualo intermiſſa reuocaui. Et cū oĩum artiū: q̄ ad rectã uiuendi uiã ptinerent: rõ & diſciplina ſtudio ſapiētiæ: q̄ philoſophia dr̄: cõtineret: hoc mihi latinis lr̄is illuſtrandū putaui. Nõ qa philoſophia græcis & lr̄is & doctoribus pcipi nõ poſſet: ſed meū iudiciū ſemp fuit oĩa nr̄os: aut inueniſſe p ſe ſapiētius q̄ græcos aut accepta ab illis feciſſe meliora: quæ qdē digna ſtatuiſſent: i qbus elaborarēt. Nã mores & iſtituta uitæ reſq; domeſticas ac familiares nos ꝑfecto & melius tuemur & lautius: rē ue

ſigi uult. In quibus tollif e medio ſapientia ui geritur res ut inquit ennius. Studio ſapiæ: Sapientia

Soph.

perfectū bonū eſt mentis humanæ philoſophia ſapientiæ amor eſt: & affectatio: qđ & ipſo noic fatef: quidā ſapientiā dixerunt eſſe diuinoꝝ & humanoꝝ ſciam: quā græci ſophiā uocāt: philoſophiā uero uirtutis ſtudiū. Alii ſtudiū corrigendæ mentis. A qbuſdā dicta eſt appetitio rectæ ratiōis: ab aliis uitæ lex: philoſophia ut ait uerissime Sene. Aīum format & fabricat: uitā diſponit: actiones regit: agenda & omittenda demonſtrat: ſine hac nemo ſecurus eſt: philoſophandū eſt: ſiue fato cuncta regunt: ſiue caſus res humanas impellit: ſiue deus uniuerſi arbiter & conditor Cuncta diſponit. Nr̄os. Laus romanoꝝ: de qbus Pli. gentiū in toto orbe pſtantiſſima una oī uirtute haud dubie romana extitit. Cicero quoq; aliubi inqt. Ingenia ut multis rebus poſſumus iudicare nr̄oꝝ hoīum: multū cæteris hoībus oīum gētium præſtiterunt. Inſtitutis & legibus: De inſti

Leges .xii. tabularū

tutis antiquis Romanoꝝ caput eſt apud Valerium: leges decēuirales ait Liuius eſſe fontē oīs publici priuatiq; iuris. Apud. M. Tullium Craſ. orator ſic refert. Bibliothecas me Hercule oīum philoſophorū unus mihi uidef libellus. xii. tabularū ſiquis legū fontes & capita uiderit & auctoritatis pōdef & ubertate utilitatis ſupare. De re militari: Hæc ppria & ueluti peculiaris ars fuit Romāoꝝ: hac res Romana creuit ad ſummū. hæc ut Mar. Tul. uerbis utar: nomē populo Romāo: hæc huic urbi æternam gloriā peperit: hæc orbem terrarū parere huic impio coegit: lege Ioſephū diſciplinā bellicam Romanoꝝ miro pconio extollentem. Doctrina græcia. M. Tulli. in oratione; pro. L. flacco tribuo græcis litteras: do multaꝝ artium diſciplinā: nō adimo ſermonis leporē: ingenii acumen: dicendi copiā. Euſebius quoq; in. viii. pparationis euangelicæ. Græcia inqt ſola hoīes generat uere cœleſtes atq; diuinos. Natura ad oēm ſcientiā natos. Cuius rei cā ē ſubtilitas aeris. Nō. n. temere dixit heraclius. Aer ſiccior aīa prudētior: ac melior.

Docti græci

Homerus añ Romá: Cor. nepos in primo chronicoꝝ dixit homeꝝ fuiſſe ante Romā cōditam annis circiter. C. lx. Saſſius uero in annalibus de homero & heſiodo ſcriptum reliqt utrūq; uixiſſe ante Romā conditam Siluiis Albæ regnantibus: annis poſt bellum Troianum plus. clx. alii homeꝝ q̄ heſiodum maiorē natu fuiſſe dixerunt. Alii minorem Mar. Varro nō eē dubiū inqt qn aliquo tpe eodē uixerint eoſq; ſynchronos fuiſſe teſtaf.

Liuius andronicus

Liuius. A. Gel. in. xvi. primus oīum. L. Liui. poeta fabulas docere Romæ cœpit poſt ſophoclis: & euripidis mortē annis plus fere. C. & lx. idē aliubi liuiū appellat antiqſſimū poetam. Eiuſdem Titus Liuius & Valeri. maximus meminerunt quem ſuaꝝ fabulaꝝ actorem extitiſſe tradunt. Cognominatus eſt andronicus. De quo ſic diomedes. Conſtat apud Romanos: primū latino ſermōe comediam liuiū andronicū ſcripſiſſe. Ennium: Mar. Varro in primo de poetis libro ſcripſit. Qu. Ennium natum eē. Qu. Valerio & C.

Ennius

Manilio Conſulibus. Tarentinus fuit. Si Euſebio credimus. Mela Pōponius ait rudias apuliæ oppidū ennio ciue eſſe nobiles: cui aſtipulaf ſilius cū ait miſerunt calabri rudiæ genuere uetuſtæ perit morbo articulari. Neuius. Hic ſtipendia fecit bello punico primo: plautus uero floruit in ſcena id tpis: quo Mar. Cato orator in ciuitate. In originibus: ſcilicet portii Catonis. De qbus uoluminibus: hæc Cicero in Bruto. Iā uero origines Catonis quem florem aut qđ lumen eloquentiæ nō habent idem mox

Origenis Catonis

paulo in hanc ſnīam: utinā extarent illa carmina: q̄ multis ſeculis ante ſuā etatem in epulis eſſe cantitata a ſingulis conuiuis. De claroꝝ uiroꝝ laudibus in originibus ſcriptū reliquit cato: ſcriptionem originum taxat

ro publicā nr̄i maiores certe melioribꝰ tēperarunt: & inſtitutis: & legibꝰ. Quid loquar de re militari? in qua cū uirtute noſtri multū ualuerunt: tum plus ēt diſciplina. Iam illa q̄ natura non litteris aſſecuti ſunt: neq; cū græcia: neq; ulla cum gente ſunt cōferenda. Quæ. n. tanta grauitas: quæ tanta cōſtantia magnitudo animi: pbitas: fides: quæ tā excellens in oī genere uirtus in ullis fuit: ut ſint cū maioribus noſtris cōparanda. Doctrina græcia nos & oī litterarum genere ſuperabat: in quo erat facile uincere nō repugnātes: nā cum apud græcos antiqſſimum e doctis ſit genus poetaꝝ: ſi qdē Homerus fuit & Heſiodus ante Romā conditā Archilochus regnāte Romulo: ſerius poeticā nos accepimus: annis fere. cccc x. poſt Romam coditā Liuius fabulā dedit Appio Claudio Cœci filio. M. Tuditano cōſulibus: anno ante natū Enniū: qui fuit maior natu: q̄ Plautus & Neuius: ſero igitur a nr̄is poetæ uel cogniti: uel recepti. Quamq̄ eſt in originibus: ſolitos eſſe in epulis canere conuiuas ad tibicinem de claroꝝ hoīum uirtutibus: honorem tñ huic generi nō fuiſſe declarat oratio Catonis: in qua obiecit ut pbrum Marco nobiliori: q in puinciam poetas duxiſſet: duxerat āt conſul ille in ætholiam ut ſcimus Enniū: quo minus ergo honoris erat poetis: eo miora ſtudia fuerunt. Nec tñ ſi qui magnis ingeniis in eo genere extiterunt: nō ſatis græcoꝝ gloriæ reſponderunt: an cenſemus ſi Fabio nobiliſſimo hoi laudi datum eſſet: q pingeret nō multos etiam apud nos futuros polycletos & par

num taxat ſeſtus pompcius:tanq̃ mutilam:cum ait originum libros q. inſcripſit.Catonon ſatis plenum ti/
tulum ꝓpoſiti ſui uidet̃ amplexus:qñ prægrauant ea:q̃ ſunt reꝝ geſtaꝝ populi Romãi. Huic generi.ſ.poe
taꝝ:poeticæq; diſciplinæ. Oratio Catonis:idem Cato ſcripſit oratiões amplius.cl. Vt probrũ: Dedecus tur
pitudinem:alias conuitium. Alias ſtuprum & inceſtum:lex fuit apud romanos:ut ꝓbrum uirginis ueſtalis
capite puniret̃. M.nobiliori:Cognomẽtũ eſt. Dicebat̃.n.M.Fuluius nobilior:qui æthólos uicit. Vnde ouãs
urbem introiuit. Ambraciam ſignis tabuliſq; pictis ſpoliauit:quã uictoriã ennius inſigni poemate celebra/
uit. Qu. Fuluius nobilior. M. huiuſce filius

Probrum

thaſios fuiſſe: honos alit artes: omneſq; incendun
tur ad ſtudia gloria: iacentq; ea ſemp: q̃ apud quoſ
q; improbant: ſummã eruditionem græci ſitam cẽ
ſebant in neruoꝝ uocumq; cantibus. Igitur & Epa
minundas princeps meo iudicio græciæ fidibus p̃
clare cecinisse dicit̃. Themiſtocleſq; aliquot ante
annis cum in epulis recuſaſſet lyram eſt: habitus ĩ
doctior. Ergo in græcia muſici floruerunt: diſce/
bantq; id oẽs: nec qui neſciebat: ſatis excultus do/
ctrina putabat̃: in ſummo apud illos honore geo/
metria fuit. Itaq; nihil mathematicis illuſtrius: at
nos metiendi ratiocinandiq; utilitate inſpecta: hu
ius artis terminauimus modum. At cõtra oratorẽ
celeriter complexi ſumus nec cũ primo eruditum:
aptum tñ ad dicendũ: poſt aũt eruditum: nam Gal
bam africanũ Lelium doctos fuiſſe memoriæ tradi
tum eſt: ſtudioſum aũt cum qui iis ætate anteibat
Catonẽ: poſt uero Lepidũ Catonẽ: Graccos: deide
ita magnos noſtram ad ætatem: ut nõ multum aut
nihil oino græcis cederetur. Philoſophia latuit uſ
q; ad hanc ætatem nec ullum habuit lumen littera/

ennium ciuitate donauit. Fabio quod pin
geret: Cognomen ex pictura traxerunt fa/
bii clariſſime gentis. Dicti.n.ſunt pictores:
princepſq; huius cognominis fabius ædem
ſalutis pixit:q̃ pictura durauit ad plinũ me
moriam: æde claudii principatu exuſta. Re
fert Liuius fabiũ pictorẽ delphos ad ora/
culum miſſum Hãnibale italiã uexãte fu/
it: hic ſcriptor annaliũ: ſed impolitus ac ſi/
ne ullis ornamẽtis: ſenſus eſt: ũ honoratus
laudatuſq; eſſet fabius cognomento pictor
ex arte pingẽdi fuiſſent haud dubie apud
romãos non pauci pictores egregii: quales
polycletus parrhaſiuſq; fuerũt. Miror Cice
ronem cũ de pictoribus loquat̃ mentionẽ
facere polycleti: q ſtatuarius fuit: & ex ære
ſigna fecit nobilitata ſcriptoꝝ p̃conio: cum
primis fecit Aſtragalizontes: hoc eſt talis lu
dentes: quo opere nullum abſolutius iudi/
cãt. Sic erudiuit hic toreuticen: ut phidias
aperuit: ꝓprium eiuſdem ut uno crure in/
ſiſterent ſigna q̃ faciebat parrhaſius aũt de
ſcendit cũ zeuſide in certamẽ picturæ: pri
mus ſymetriã dedit picturæ: primus argu/
tias uultus elegãtiam capilli uenuſtatẽ oris
expreſſit. De utroq; Plini. ſatis multa. Ho
nos alit artes. In hanc ſniam Valerius: uirtu
tis uberrimũ alimẽtũ eſt honos. In neruo/
rum cantibus: Muſicam ſignificat. Antiqui

Fabii pi
ctores

Polycle
tus
Aſtragali/
zontes
Parrhaſi
us

neruias uocabant cordas lyræ: utpote ex neruis cõfectas. Epaminundas: Hic thebanus honeſto genere na/
tus parte polymno. Citharizare: & cantare ad cordaꝝ ſonũ doctus eſt a Dionyſio: Carmina cãtare tibiis ab
olympiodoro: ſaltare a caliphrõe. In pliia p̃ceptorem habuit lyſiam pithagoreum: fuit modeſtus: prudẽs:
grauis peritus belli: fortis manu: aio maximo: adeo ueritatis diligens: ut ne ioco qdem mentiret̃. Fidibus
Cithara: & cordis canoris. Virgilius threicia fretus cithara fidibuſq; canoris. Habitus indoctior: Quinti/
lianus in.i. Vnde ẽt ille mos: ut incõuiuiis poſt cenã circũferret̃ lyra: cuius cũ ſe impitum themiſtocles con
feſſus eſſet: ut uerbis Ciceronis utar eſt: habitus indoctior: ſcribunt hiſtorici cymonẽ in cena apud laome/
dontem non inuitum decantaſſe: ex quo laudatus eſt: p̃poſituſq; themiſtocli: qd' ille neq; cantare: neq; fi/
dibus didiciſſe. Verum ampliſſimã opulentiſſimãq; rempublicã ſeſe ſcire facere iactaſſet. In græcia mu/
ſici. Tm̃ antiquis illis tpibus apud græcos neneratio nis muſicæ fuit: ut idem muſici: & uates: & ſapientes iu
dicarent̃: auctor eſt timagines oium in litteris ſtudioꝝ antiqſſimam muſicen extitiſſe. Cõſtat citharedicã
artem inter honeſtas ꝓfeſſiones numerari: p hanc orpheus plurimũ potuit: hanc plii graues amant: hãc di
ligunt muſæ: qbus tradentibus in uſum hoium uenit: hæc in agonibus hoc eſt ſacris certaminibus coronat̃.
Geometria: In numeros atq; formas diuiſa geometria eſt: quã oratori neceſſariã eſſe autumant eruditi: p
cipit Plato geometriã muſiciq; pueris eſſe diſcẽdã: q̃ ab ægyptiis ut ait ſtrabo duxit originẽ ſicut a phœni/
cibus arithmetica. Mathematicis: Aſtrologiã. Arithmeticã geometriã: muſicã mathematicas diſciplias uo
cant: unde mathematici his diſciplinis uacantes dicti; alias mathematicus accipit̃ ꝓ genethliaco aſtrologo
q; ſuper quo apud Sueto. ſatis multa. Xenophon ſcribit ſocratem non magni mathematicas diſciplias feciſ
ſe. Ratiocinandi: Calculãdi ſupputandi cõputandi. Vnde rõcinatores dicti: q calculatores uulgo noiant̃
dictione latina & ꝓba. Marcialis nec calculator nec notarius uelox: maiore qſq̃ circulo coronet̃. Modũ:
Cũ uidelicet geometria tollat ſe ad rõnem uſq; mũdi: & ſideꝝ certos conſtituioſq; curſus numeris explica
re moliat̃. Cõtra: econtrario. Galbã: In primo de oratore eqdem inquit ſergiũ galbam memoria teneo
diuinũ hoiem in dicendo: eiuſdem meminit in bruto: & nos in.vii. tranquilli cõmentario. Aphricani: Pu.
aphricanus. Et Caius Lelius imprimis eloquentes fuerunt. Antiqtate magis delectari: & libẽter uerbis pri/
ſcis uti uiſus eſt Lelius. Refert Au. Gel. Scipionẽ oium ætatis ſuæ puriſſimæ loquutũ eſſe. Catonem: por
cium Catonẽ ſignificat: q fuit optimus orator: optimus ſenator: optimus impator: q ſine emulo agricola cõ/

Neruiæ
Epaminũ
das

Dictũ the
miſtoclis
Laus muſi
ces
Geome
tria
Mathema
tici
Rõcinato/
res
Calculato
res
Galba ora
tor
Aphrica/
nus eloqns
Porcius ca
to

rum latinaꝝ: q̃ illuſtranda & excitãda nobis eſt: ut ſi occupati ꝓfuimus aliqd ciuibus noſtris ꝓſimus ẽt ſi poſſumus ocioſi: i quo eo magis nobis ẽ elaborandũ: ꝙ multi iã eſſe latini libri dicunt ſcripti icõſiderate ab optimis illis qdẽ uiris: ſed non ſatis eruditis. Fieri aũt põt ut recte quis ſentiat: & id qđ ſentit: polite eloqui non poſſit: ſed mandare queq̃ litteris ſuas cogitationes q eas nec diſponere nec illuſtrare poſſit nec delectatione aliqua allicere lectorem hois eſt intẽperanter abutentis & ocio: & litteris. Itaq; ſuos libros ipi legunt cũ ſuis: nec quiſq̃ attingit p̃ter eos qui eãdẽ licentiã ſcribendi ſibi permitti uolunt. Quare ſi aliqd oratorie laudi nr̃a attulimus induſtria: multo ſtudioſius philoſophiæ fontis aperiemus: e qbus etiã illa manabant: ſed ut Ariſtoteles uir ſummo ingenio ſciæ copia cũ mot᷒ eſſet. Iſocratis rhetoris gloria: dicere ẽt cœpit adoleſcentes docere: & prudẽtiã cũ eloquẽtia iungere: ſic nobis placet: nec priſtinũ dicendi ſtudiũ depõere & i hac maiore & uberiore arte uerſari. Hanc. n. pſectã philoſophiã ſẽp iudicaui: q̃ de maximis q̃ſtionibus copioſe poſſet ornateq; dicere: in quã exercitationẽ ita nos ſtudioſe operã dedimus: ut iam ẽt ſcholas græcoꝝ more habere auderemus. Vt nu p tuũ poſt diſceſſum: in tuſculano: cũ eẽnt cõ ples mecũ familiares: tẽtaui qd in eo generẽ poſſem. Ve . n. ante [illegible] declamitabam cauſas: qđ nemo me diu

Lepidus porcina — Carbo orator cãorus — gracchi

didit librum de re ruſtica origines orationes: qui cenſorius dictus eſt. Lepidũ: Marcum emilium lepidũ ſignificat: q eſt porcia dictus: & ſummus orator habitus iiſdem tpibus fere qbus galba. Catonẽ: Lego carbonẽ fuit aũt Caius carbo orator canorus & uolubilis: & ſatis acer: eundẽ Lucius Gel. & uehementẽ & ualde dulcẽ: & perſacetũ fuiſſe dicebat hic optimus illis tpibus eſt patronus habitus. Gracchos: Duo fuerũt gracchi fratres. Tiberius & Caius: ambo eloquentes: quoꝝ eloquentiæ mater Cornelia multũ contulit: uerum & doctior & eloquentior fuit Caius: q erat minor natu: quo nemo plenior nemo uberior fuiſſe ferẽ: grandis erat uerbis ſapiẽs ſententiis: genere oto grauis. Si occupati: ſignat tp̃s: quo i cauſis forenſibus dominabaẽ: & quo cõſul Catilinæ coniuratiõem detexit uindicauitq;. Otioſi: Dum feriati a rebus forenſibus in otio iſta cõſcribimus: uir doctus. n. plura in otio conficit: q̃ reliqui in negocio. Scripti incõſiderate: ante Ciceronẽ fuerũt aliquot impoliti: & rudes q phiam latinitate donare conati ſunt: ſed tam illepide & iproſpere: ut eã potius polluere: q̃ exornare uiderẽtur.

Duo lumina doctrinarum

Duo uero lumina doctrinaꝝ eodẽ tpe extiterunt. Mar. Tullius. & Mar. Varro: qui philoſophiã latinæ loqui docuerunt. Eiuſq; exornatores extiterunt: hinc ait Marcia. capella. Mar. Varro. dialecticã prima in latinã uocẽ pellexit induſtria: ac fandi poſſibilitatẽ p ſcholas auſonias cõparauit. Quod eas nec diſpõere: Inter p̃cepta rhetorices cũ primis celebraẽ diſpoſitio: q̃ docet ſingula ſuis locis decenter collocare: igiẽ q inuenta ſua mãdat lr̃is citra diſpoſitionẽ & ſine eloquutionis ornatu: is placere nõ põt: officiũ pfecti oratoris ẽ: ut ꝓbet: ut delectet: ut flectat: ꝓbare neceſſitatis eſt. Delectare ſuauitas: flectere uictoriæ. Ipſi legũt: ita oratius quin ſine riuali teq; & tua ſolus amares. Illa ſ. oratoria: ſcribit Cice. in oratore ſe oratorem extitiſſe non ex rhetoꝝ officinis. Sed ex academiæ ſpatiis: philoſophoꝝ. n. diſputationibus maxie orator eſt adiutus: cũ ois ubertas: & quaſi ſylua dicẽdi ducta ab illis ſit.

Domus iſocratis officina dicendi

Motus iſocratis gl̃ia: iſocrates magnus orator fuit & pfectus magr̃: qui & ſcripſit multa p̃clare & docuit alius: cuius domus cunctæ græciæ quaſi ludus qdã patuit: atq; officina dicendi ſolitus erat hic ſcribere aliis orones: qbus in iudiciis uterenẽ. Ariſ. quaſi ſubinuidẽs gl̃iæ iſocratis cœpit & ipe poſt meridiani ſcholis p̃cipere artẽ oratoriã. Noto qdẽ illo ut tradiẽ uerſu frequẽter uſus: αισχρον σιωπαν και ισοκρατην εαν λεγειν. i. turpe eſſe tacere & iſocratem pati dicere. Prudentiã cũ eloquentia: noie prudentiæ hoc in loco ſignificari uẽ phia ſtudiũq; ſapiæ: cuius maximus ꝓfeſſor erat Ariſto. Dixit tñ. M. Tulli. in. i. de officiis. Ariſto. delectatũ ſtudio phiæ contẽpſiſſe forẽſe dicẽdi genus. Priſtinũ dicẽdi ſtudiũ: oratoriũ & forenſe. In hac maiore arte. Phiam intelligi uult: q̃ diſciplina eſt diſciplinaꝝ: & inter ingenuas diſciplinas haud dubie primatũ tenet. Seneca inter ſtudia liberalia. Solũ ſapientiæ ſtudiũ dicit eſſe liberale: ſublime forte: magnanimũ. Cætera puſilla & puerilia eſſe.

Philoſophia maxima diſciplinarum — Diſputator pigmẽtis oratoriis uenuſtãdus — Schola unde — Cõtrouerſiæ — Cauſæ — Declamatio

Copioſe poſſet: perfecta illa phia eſt: q̃ eloq̃ntiæ ornamentis culta ꝓgrediẽ. Diſputator. n. & phs: ſi qua ei delectandi cura eſt: Rhetorico colore aſpergendus ẽ. Et pigmentis oratoriis uenuſtandus. Sicut orator ſi pſuadere uult: dialecticis quaſi neruis atq; oſſibus ẽ roborandus. Scholas græcoꝝ: Scholã dici ludũ l fariũ: qs ignorat a uerbo græco ſcholazo: qđ ſigñat uaco: qm̃. ſ. cæteris rebus omiſſis uacare liberalibus ſtudiis pueri debẽt: auſonius iñ ſcholã a uacatione dici ſentit & laxamento qđ pueris interdũ dandũ eſſe p̃ſcribit Sic. n. inquit. Grato ſchola noie dicta eſt: Iuſta laboriferis tribuanẽ ut ocia muſis. Nũc Cice. ſcholas intelligi uult diſputationes cõtrouerſiaſq;: q̃ in ſcholis inter doctorẽ: & diſcipulos ocioſe agitari ſolent. Declamitabã cãs: Seneca in. i. declamationũ. Declamabat inqt Cice. nõ q̃les nũc: cõtrouerſias dicimus: nec tales qdẽ quales añ Cice. dicebãt: quaſi heſis uocabãt: cõtrouerſias nos dicimus. Cice. cãs uocat. Declamatio ſenilis: Diſputatio philoſophica. Declamatiõis nomẽ auctore Sene. ap nullũ auctorẽ antiquũ. Añ ipm Cice. inueniri pt: ẽ ãt declamatio ut putat caluus domeſtica exercitatio

quæ res

quæ res plurimum conducit eloquentiæ: quod dicendi genus utinam non exoluiſſet: utinam his temporibus uigeret. Ad alēdam formandamq; eloquentiam: cuius uix umbram retinemus: & eius quidem infractæ & corruptæ. Sedens: ex ſocratis inſtituto uetus prouerbium eſt. Romanus ſedēdo uincit. Et plautinus ſeruus ait. Nimio plus ſapio Sedens. Socrates autem potiſſimum ſedens diſputabat: & ita inducitur a platone apud quem in libris de republica ait ſe conſediſſe eum multis in domo polemarchi: & in phedro ſub procerissima platano conſidens diſſerit: & in pluribus quoq; alijs dialogis. Ambulans: Ariſtotelis more qui ambulans diſſerebat unde peripatetici nūcupati περιπατον: enim græci uocant ambulationem: hinc Ariſtoteles commentatiōes ueſpertinas διαλιγων περιπατον: ideſt poſt meredianā ambulationē appellabat: Ego quoq; ambulans cudere commentarios: & oratiōes componere ſoleo: excipiente quæ dictamus Raynaldo noſtro: Diſcipulorū probatiſſimo: qui mihi a manu eſt. Socratica ratio: totus plato: qui dus philoſophorum nuncupatur conſtat ex dialogis: quoniam ſcilicet per diſputationem Interrogādo reſpondendo dicendo. Contradicēdo facillime ueritas ellicitur: & cuncta magis colliqueſcūt. In dialogis autem platonicis qui diuinitus ſcripti ſunt ferme ſemper ſocrates diſputator inducitur Platonis ipſius doctor: & philoſophorū fōs cum nullam ipſe litteram ſcripſerit; tradit tamen Plato poemati quedam a ſocrate in appollinem compoſita fuiſſe. Quod ueriſſimilimū. ex doctrina academicorū hoc dictum eſt: qui nihil affirmabant: & incomprenſibilitatem maxime aſſerebant. Vnde dicti ſunt σκεπτικοι και απορητικοι: ideſt conſideratores dubitatoreſq;: quorū proprium eſt opinari: & Marcus Tullius in hortenſio: ſe magnum opinatorem eſſe commemorat: & ut teſtis eſt Cicero in ſecundo de finibus quaſi deſperata cognitione id ſequi uolūt: quodcuq; uerisimile uideat. Quaſi agatur res: per dialogiſmum: dialogumque. Ita enim res agi uidet: ubi colloquutores introducuntur: ubi diſcipulus interrogat magiſtrum: & ille ad interrogata reſpōdet problemata diſſoluens: & petitiones enucleans: in hortenſio a t Cicero ueri inueniendi cauſa contra omnia dici oportere. Malum mihi uidetur: propoſitio diſcipuli per dialogum quæ in pomponium atticum eſſe uolunt: & ideo per litteram. A. nomen attici ſignant: qui interrogat: querit ex. Mar. Tullio perinde ac ex magiſtro: & ille reſpōdet: unde merito queſtiones a querendo dictę: græci zetemata: & problemata appellant: ex hac diſſerendi formula maxime ueritas uel quod ueriſſimillimum ſit inueniri poteſt. Eſt igitur miſerum: quibuſdam argumentum hoc: quaſi parum probum improbatur: tanquam neq; conſequens neq; neceſſarium ſit. Si malum ergo miſerum: cum inter pleraq; mala in hominibus: non tāti ponderis ut miſerū efficiāt: ueluti ſi diues equū amiſerit: ſi robuſtus febricula laboret: hec enim mala ſunt ſed nō talia: quæ miſeriā afferre poſſit. uerum Cicero ſtoicos ſecutus q̄ rectiſſime colligit: ſi malum ergo miſerum: ſtoicis enim placet: in eo q̄d malum ſit ieſſe & miſerias & erūnas: & calamitates omnis: ex quo colligimus ſi mors malum ergo miſerū Conſequitur enim id ex dogmate ſtoicorum: apud quos tamen mors nec bonū nec malū ē: ſed adiaphorō .i. indiferēs. Si cōſtare uis: ſi cōſentanea dicere: ſi hāc ſententiā: q̄d mors malū ſit. Conſtantē: firmā: ratā hēc uis. Sēper: Et tēpe preterito & futuro. Miſeriæ finis: Ita Ceſar apud ſaluſtiū ait mortē erūnarū requiē eſſe in luctu atq; miſeriis. Eā cūcta mortaliū mala diſſoluere. Lucanus. Mors ultima pena ē nec metuēda uiris: & oratius mors ultima linea rerum eſt. Sēpiternā: ſēpiternū uel eternu: proprie dr: q̄d neq; initiū ut eēt habuit neq; ceſſaſſe unq̄ pōt eē q̄d ē; auctor origines i prio periarchō. Cētū milibus ānorum loq ur ſecūdū eos: q nūdū neq; genitū neq; iteriturū unq̄ fuiſſe pdiderūt: & ita hoies ſp fuiſſe neq; unq̄ niſi ex oibus natos atq; eorum generi caput exordiūq; nullū extitiſſe arbitrati: ſunt q̄ opinio auctores hēt pithagorā: architā: oēſq; a deo pithagoricos: Ariſtote. quoq; ſtagirites: & theophraſtus: multiq; nō ignobiles peripatetici idē ſcripſerūt.

Rōanus ſedēdo uicit

Vnde peripatetici

Excipiēte rainaldo nr̄o diſcipulorū probatiſſimo

Socrates litterā nullā ſcripſit

Cōſideratores academici

Opinatorem

Zetemata problemata

Adiaphoron

Mors reges erūnarum

Sēpiternum

Hoies ſp fuiſſe

tius fecit: ſic hæc mihi nunc ſenilis eſt declamatio: ponere iubebam de quo quis audire uellet: ad id aut ſedens aut ambulans diſputabam. Itaque dierum quinque ſcholas ut græci appellant: in totidē libros contuli. Fiebat autem ita ut cum is qui audire uellet: dixiſſet quid ſibi uideretur: tum ego contradicerem. Hæc eſt enim ut ſcis uetus & ſocratica ratio contra alterius opinionem diſſerendi. Nam ita facillime quid ueriſſimilimum eſſet iueniri poſſe. Socrates arbitrabatur: ſed quo commodius diſputationes explicentur: ſic eas exponam quaſi narretur: ergo ita naſcetur exordium. A. Malum mihi uidetur eē mors. M. his ne qui mortui ſunt? an his quibus moriendum eſt? A. utriuſque. M. eſt igitur miſerum: quoniam malum. A. certe. M. ergo & hi quibus euenit iam ut morerentur: & hi quibus euenturum eſt miſeri. A. mihi ita uidetur. M. nemo ergo non miſer. A. prorſus nemo. M. & ſi tibi quidē conſtare uis: omnes quicunq; nati ſūt: erūt ue: nō ſolum miſeri: ſed etiam ſemper miſeri: nam ſi ſolū eos diceres miſeros: quibus moriendum eſſet: neminē tu quidem eorum qui uiuerēt: exciperes: moriendum eſt enim omnibus: eſſet tamen miſeriæ finis in morte quoniā autem etiam mortui miſeri ſūt: in miſeriam naſcimur ſempiternam: neceſſe ē enim miſeros eſſe eos: qui: centum milibus annorum ante occiderunt: uel potius oēs quicunq; nati ſūt. A.

Inferos nõ eſſe

Triceps apđ inferos cerberus: feſtiuiter ludit: tanq̃ talia minime metuenda ſint: cecinit enim Lucretius. Inferos nullos eſſe: & concludens ait: qui neq; ſunt uſquã neq; poſſunt eſſe profecto: pithagoras apud ouidiũ inquit. Quid ſtyga quid tenebras & nomina uana timetis materiẽ uatũ. Seneca in libro de conſolatione ad martiam. Illa inquit quæ nobis inferos faciunt terribiles fabula eſt: nullas imminere mortuis tenebras: nec carcerem: nec flumina fragrãtia igne: nec tribunalia & reos. luſerunt iſta poete & uanis nos argitauere terroribus: quin ẽt Mar. Tullius in oratione pro cluentio falſa eſſe: quæ de inferis traduntur indubitanter affirmat: idq; ab oĩbus intelligi. Diuus Auguſtinus ut pote eccleſiaſticus ſcriptor: inferos eſſe qdẽ nõ negat: ſed in qua mũdi pte ſint hominẽ ſcire neminem arbitraſ. Cocyti fremitus. De cocyto acheronte. leteo amne: ſtygia palude: phlegetonte reliqſq; inferorũ terriculamentis plurima Plato & poete diuulgarũt oĩbus notiſſima: phoꝝ uetuſtiſſimi nõ aliud eẽ inferos dixerũt: q̃ corpora mortaliũ: hoc animæ ſepulchrũ: hoc plutonis concaua hoc iferos uocauerũt: & omnia quæ illic eſſe credidit fabuloſa perſuaſio i hũanis corporibus aſſignaſ conati ſũt obliuionis fluuiũ nihil aliud eſſe aſſerẽtes q̃ errorem animæ obliuiſcentis maieſtatẽ uitæ prioris: conſimiliter phlegetontem ardores iraꝝ & cupiditatũ eẽ putarunt: Acherontem quicquid feciſſe dixiſſe ue uſque ad triſtitiã hũanæ uarietatis more: nos penitet: Cocytũ quicqd hoĩes in luctũ lachrimaſq; compellit: ſtygem quicquid inter ſe animos hũanos in gurgite mergit odiorũ.

Inferna nobis Obliuionis Phlegeton Acherõ Cocytus Styx.

Tranſuectio: ſcilicet animarũ. quas tranſuehit acherontem cymba ferruginea portitor caron. Enectus ſiti: Necatus ut inqt Priſcianus in. xi. ꝓprie dicif ferro: nectus ſiue enectus alia ui ſitis autẽ tãtali deſignat ſupplicium auarorũ: qui magnas iter opes inopes ſunt: & in copia ſitiũt: & in affluẽtia eſuriunt: qm̃ ut uetus prouerbiũ eſt. Auaro tam deeſt qđ habet: q̃ quod nõ habet. Notandũ eſt: quod tantalo quoq; ſaxum impẽdere traditum eſt: quod ad ſupſtitionem referſ a Lucretio cum ait Diuum metus urget inanis mortales caſumq; timent quẽ cuiq; ferat ſors. M. Tullius in primo de finibus ad mortẽ metumq; refert. Accidit inquit ẽt mors: quæ quaſi ſaxũ tanatlo ſemp impẽdet. Siſyphus: Siſyphum ſaxũ uoluentẽ: nihil aliud intelligi uult: quã ambitionẽ & repulſam: quia ſemel repulſi petitores ambire nõ deſinunt petere q̃ nõ ceſſãt: Lucretius: Siſyphus in uita quoq; nobis ante oculos eſt: q petere a populo faſces ſæuaſq; ſecures imbibit & ſemp uictus triſtiſq; recedit: alii ſaxũ īgens uoluere ſignificari aiunt iefficacibus laborioſiſq; conatibus uitã terẽtes. Neq; proficit hilũ quicq̃ tantillũ minimũ hilũ putãt eẽ qđ grano fabæ adheret ex quo nihil & nihilũ. M. V. li. de analogia nouiſſimo. itaq; ut eũ quẽ putamus eſſe nõ hili. Dicimus nihil: ſic in quo putamus eẽ neq̃ dicimus neq̃ dixit uetus poeta: Neq; diſcedi facit hilũ: quod ualet neq; diſpẽdii facit quicq̃ Priſcianus in ſexto: nihil & nihilum a nõ & hilũ eſt cõpoſitũ: qđ ſine dubio ẽ nomẽ: hilũ eni ꝓ nullũ uetuſtiſſimi ꝓferebãt. Minos & rhadamãtus: De his uirgilius. Quæſitor minos urnã mouet & gnoſius hæc rhadamantus habet duriſſima regna. Caſtigatq; auditq; dolos ſubigitq; fateri: ſcribit plato in gorgia. Iouẽ cõſtituiſſe filios iudices apud inferos minoem Eacum & rhadamãtũ. Ex qbus rhadamãtus aſiaticos iudicat Eacus europeos minos uero tãquã quæſitor præeſt. Lucius Craſſus: Noĩa ſũt nobiliſſimorũ oratorũ patronorumque qui diſputant apud Ciceronẽ in libris de oratore. In bruto uero ait Craſſũ & Antoniũ oratores maximos fuiſſe Lucio Craſ. nihil ſtatuo inqt fieri poſſe pfectius. Erat ſũma grauitas: erat cũ grauitate iunctus faceciaꝝ & urbanitatis oratorius nõ ſcurrilis lepos. In antonio uero ait actionẽ fuiſſe ſingularẽ cuius uox fuit ſubrauca. Erat memoria ſumma: cui oĩa ueniebãt ĩ mentẽ: hic eſt Antonius: q dixit a ſe diſertos uiſos eſſe multos eloquentem autem neminem. Apud græcos iudices: Minoẽ rhadamantũ. & eacum. Demoſthenem: Oratorũ græciæ columen & decus: quo. Mar. Tullius athenas ipſas magis athicas fuiſſe non credit. Plinius in epiſtolis. Demoſthenẽ normam oratoris & regulã eẽ refert. Maxima corona: Coronam populi dicit multitudinẽ: circũ ſubſellia in iudiciis ſtare ſolitã. Adeo ne me: Scite facit diſcipulũ inferos negare: quos ſi eẽ affirmaſſet: nõ poterat diſputatio lõgius protrahi. Pictoꝝ portẽta: Iuxta illđ oratianũ: pictoribus atq; poetis q dlibet audiẽdi ſemp fuit æq̃ ptãs. phoꝝ: Vt platonis & platonicoꝝ: q iferos eſſe cõfirmãt. Excors Inſipiẽs: iprudẽſq;: ſup hoc uerbo mox plura. Iſta: Quæ de iferis ꝓduc̃: q̃ ut Iuuenalis ait: nec pueri credũt.

Necatus Nectus Sitis tãtali ad Auaros Tantalo ſaxum ipendet Siſyphi pena ad ambitioſos hilum

Rhadamãtus iudex aſiaticoꝝ Craſſus Oratores Antonius Demoſthenes regula oratorum

ita ꝓrſus exiſtimo. M. dic quæſo num te illa terrẽt triceps apud inferos cerberus? cocyti fremitus? traiectio acherõtis? mẽto ſũmam aquam attingẽs ſiti enectus tãtalus? num illud qđ ſiſyphus uerſat ſaxũ ſudans nitendo: neq; proficit hilum fortaſſe ẽt: inexorabiles iudices: minos: & rhadamãtus: apđ quos nec te. Lu. Craſ. defẽdet: nec. M. Antõius nec qm̃ apud græcos iudices res agetſ: poteris adhiberſ Demoſthenẽ tibi ipi ꝓ te erit maxĩa corona. cã dicẽda hæc fortaſſe metuis: & iccirco mortẽ cẽſes eſſe ſempiternũ malũ. A. adeo ne me delirare cẽſes iſta ut eẽ credã? M. an tu hæc eẽ nõ credis? A. minime uero. M. male hercule narras. A. cur quæſo? M. quia diſertus eẽ poſſem: ſi cõtra iſta dicerem. A. quis. n. non eiuſmodi cauſa: aut quid negocii eſt: hæc poetarum & pictorum portenta conuincere. M. atqui pleni ſunt libri phyloſophorum contra iſta ipſa diſſerentium. A. inepte ſane: quis ẽ enim tam excors: quem iſta moueant? M. ergo apđ iferos miſeri nõ ſũt: ne ſunt ulli apud inferos quidẽ. A. ita ꝓrſus exiſtimo. M. ubi ſunt ergo hi quos miſeros dicis. aut

Apud inferos ulli: ſi inferi nuſq̄ ſunt conſectariũ eſt: ut apud inferos nulli ſint: nec miſeri: nec nõ miſeri. Nuſquã nõ: Alicubi ſint neceſſe eſt. Nuſquã eſſe puto: Autumat diſcipulus nuſq̄ eſſe mortuos: tanquã morte oĩs ſenſus extinguat᷑: intereatq; animus una cum corpe: ſecundũ dogma epicureoꝝ. Miſeros quia nulli ſũt: In hãc ſentẽtiã ait Auguſtinus in .xi. de ciui. dei. ui quadã naturali ipſum eẽ iucũdũ ẽ: ut nõ ob aliud hi: q miſeri ſũt nolint: interire: Et mox paulo: ſi qs miſerimis ĩmortalitatẽ daret: q̄ nec ipa miſeria moreret᷑ propoſito ſibi qd̃ ſi in eadẽ miſeria ſemp eſſe nollent: nulli & nuſquã eẽnt futuri: ſed oĩmõ perituri: pfecto exultarent letitia: & ſemp eligerẽt eẽ quã oĩo nõ eẽ.

quẽ locũ ĩcolũt: ſi enim ſunt nuſquã eẽ nõ pñt. A. ego uero nuſquã eẽ illos puto. M. igit᷑ ne eẽ qdẽ. A. prſus iſto mõ: & tñ miſeros ob idipſum qdẽ qa nulli ſunt. M. iã mallẽ cerberũ metueres quã iſta tã incõſiderate diceres. A. qd tandẽ. M. quẽ eẽ negas: eundẽ eẽ dicis: ubi ẽ acumẽ tuũ: cũ .n. miſeꝝ eẽ dicis: tũ eũ q nõ ſit: dicis eſſe. A. nõ ſum ita hebes ut iſta dicã. M. qd̃ dicis igitur. A. miſerũ eſſe uerbi cã marcũ craſſũ: q illas fortunas morte dimiſerit miſerũ. Gn. Pompeiũ q tãta glĩa dignitate tãta ſit orbatus: oẽs dẽiq; miſeros q hac luce careãt. M. reuolueris eodẽ: ſint .n. oportet: ſi miſeri ſint: tu aũt mõ negabas eos q mortui eẽnt: ſi igit᷑ nõ ſũt nihil pñt eſſe: ita ne miſeri qdẽ ſũt. A. nõ dico fortaſſe ẽt ꝙ ſentio: nã iſtud ipm nõ eſſe cũ fueris: miſerimũ puto: qd̃ miſerius: q̄ omnino nunquam fuiſſe? Ita qui nondum nati ſunt: miſeri iam ſunt: quia non ſunt. & nos ipſi ſi poſt mortem miſeri futuri ſumus miſeri fuimus antequam nati. Ego autem non commemini antequã ſum natus me natum miſerum. Tu ſi meliore memoria es uelim ſcire: & ecquid de te recordere. A. Ita iocaris: quaſi ego dicã eos eſſe miſeros: qui nati non ſunt: & non eos miſeros qui mortui ſũt. M. Ergo eẽ dicis eos. A. immo quia nõ ſũt cũ fuerit eos miſeros eẽ. M. Pugnãtia te loqui non uides: quid .n. tã pugnat: quã non mõ miſerum ſed omnino quicquam eẽ ꝙ nõ ſit? An tu egreſſus porta capena cum calatini ſcipionum ſeruiliorum metellorũ ſepulchra uides miſeros putas illos? A. quoniã me uerbo præmis: poſt hac nõ ita dicam: miſeros eſſe: ſed tantum miſeros ob idipſum: quia non ſunt. M. Nõ dicis igit᷑ miſer eſt. M. Craſſus: ſed tantum miſer. M. Craſſus. A. ita plane. M. Quaſi non neceſſe ſit qcqd iſto mõ pnũcies: id aut eẽ aut non eẽ: an tu dialecticis ne ĩbutus quidem es: in primis .n. hoc tradit᷑. Oẽ pnunciatũ ſic mihi in præſentia occurrit ut appellarẽ axioma utar poſt alio ſi iuenero melius. id ergo ẽ pnunciatum: ꝙ eſt ueꝝ aut fal

Quẽ eẽ negas: Quoniã q miſer eſt ſine ſenſu eẽ non põt: Vñ repugnãtia ſũt miſerũ eſſe & nullũ eſſe. Ita hebes: Obtuſi: craſſique ingenii. Fortunas: Diuitias opulẽtias. Craſſũ ãt illũ ſignãt oium quiritiũ poſt Syllã ditiſſimũ: q parthoꝝ eſuriẽs auꝝ ap illos occubuit cruciabilr ĩterfectus: hic negabat diuitẽ eẽ niſi q reddituãnuo legionẽ tueri poſſet. Si igit᷑ non ſũt: Interrogatus phyloſophus ab Alexãdro magno. Vtrũ plures uiui eẽnt an mortui: uiuẽtes inqt: mortui .n. nõ ſunt. Anteq̄ ſũ natus. Nõ magis ĩquit Pli. a morte ſenſus ullus ẽ aut corpi: aut alæ: quã ãte natalẽ ſibi qſq; ſpecimen ſecuritatis ſumere põt ante genitali expimẽto. Pugnãtia: Pugnãt hæc iter ſe. Miſerũ eẽ & nullũ eſſe: qm miſeria ſine ſenſu eẽ nõ põt: qui uero nullus eſt oĩ caret ſenſu. Porta capena: De hac Iuuenalis. Mandidãq; capenã: & Mar. Capena grãdi porta qua pluit gutta. Calatini Atilius calatinus primo punico bello carthaginenſium pſidia ex munitiſſimis ſiciliæ ciuitatibus deiecit: panormũ: cœpit: ſiciliã puagatus magnã hoſtiũ claſſẽ ſupauit. Seruiliorũ: In gẽte ſeruilia floruit ſeruilius is: q pconſul iſaurici cognoĩñ meruit ex iſauria regione ſub iugũ miſſa uectigaliq; fcã: cuius Amia. marcel. & reliq meminerũt. Metelloꝝ: De metellis. Pli. Liui. Ci. cæteri: i q̄ familia ſunt famigerata cræticoꝝ macedõici: dalmatici. balearici. cognoĩta. Verbo: Scilicet eẽ tãq̄ alid ſit dicere miſerũ hoiem: alid miſeꝝ eẽ hoiem: cũ id uerbũ eſt pleruq; abſit: & extrinſecus ſubintelligat᷑ ſine ſentẽtiæ detrimẽto. Dialecticis: Iſagogas uocãt dialectici introductiões: qs neceſſũ eſt adire atq; cognoſcere his q in diſciplinas dialecticas induci atque imbui cõcupiſcũt. Oẽ pnũciatum. M. V. & Lelius Varronis magiſter pſata & ploqa appellant: q̄ græci ἀξιώματα qd̃ Cicero pnũciatũ interptat᷑. Axioma aũt ſiue pnũciatũ: ſiue ploquium eſt ſnia in q̄ nihil deſiderat᷑ qd̃ ut planius fiat exẽplo iſtruemus. Igit᷑ Axioma ſiue ploqũ dr̃e placet: ſiue pnũciatũ hmõi ẽ. Hãnibal pẽus fuit. Scipio numãtiã deleuit milo cædis dãnatus ẽ: & oĩo qcqd ita dr̃ plẽa & pfecta uerboꝝ ſnia: ut id neceſſe ſit aut uerũ aut falſum eẽ: id a dialecticis ἀξιώματα appellatũ ẽ a. M. V. ploqum a. M. ãt Cic. pnũciatũ: quo ille tñ uocabulo tãtiſp ſe uti atteſtatus ẽ quo ad iqt melius iue

Eſſe iucũdũ eſt

Eſſe in miſeria q̄ nõ eẽ

Dictũ Craſſi

Mortui nõ ſunt

Capena

Calatinus

Seruilius iſauriticus

Metelloꝝ cognomina

Iſagogæ

Axiomata

Pronũciatum

Proloquium

Axioma

nero:ſicut retullit.A.Gellius:uidelicet reſpiciens ad hūc Ciceronis locū:Alibi.M.Tullius dixit ſundamētū dialecticæ eē axioma:qđ ait eē quaſi effatū:Eſt pterea αξιωμα.i. ꝓnūciatū qđ alii adiūctū alii

Diſiunctū ꝓloqum

connexū dixere:id tale eſt ſi plato ambulat plato mouet͛.Si dies ē ſol ſuper terrā eſt. Eſt item aliđ qđ græci δι εξευγμενον αξιωμα nos diſiunctū ꝓloquium dicimus.Id huiuſcemodi eſt:aut malū eſt uolu ptas:aut bonū:aut neq̄ bonū neq̄ malū ē.Iam opinor ſatis liquet qđ ſit Axioma. Et patefactus ē Ciceronis ſenſus alioq ſubobſcurus.Marcianus capella in libro dialecticæ de axiomate intelligi uolens ſic ait.Quod fuerit ex noiatiuo caſu nominis & tertia uerbi pſona cōiunctū ꝓloquiū dicitur.Ergo miſer ē.M.Craſſus prologuium ſiue ꝓnūciatū erit uidelicet ſnia perfecta ex noie & uerbo:qđ ſi uerbū ſuppræſſū fuerit ut miſer.M.Craſſus nihil ſignificabit͛ nec iplebitur ſnia:niſi uerbum ē ſubintelligatur.Secundum enim dialecticos qđ & Priſcianus memorat:partes orōnis ſūt duæ tm̄ nomē.ſ.& uerbū quia hæ ſolæ coniunctæ plenā faciūt orōnē alias āt partes syncategoremata hoc eſt ſignificātia appellāt.

Syncategoremata

Cogitādū eſſe moriēdū Lucretius.Et metus ille foras præceps acherontis agendus:funditus humanā q uitā turbat ab imo oia ſubfundens mortis nigrore.Nec ullā eſſe uoluptatē liquidā purāq̄ relīqt. Seneca ī epiſtolis moralibus præcipit ulcendū eſſe mortis mætū:q uictores gētiū uicit.Mori mortuis:Quod iā præteritū eſt. Calcem:Terminū & mætā. De curſū:Trāſlatio ab aurigis curſoribuſq̄:q ex carceribus ad mætas decurrentes cōficiūt ludicrum curule. Epicarmi:epicarmus ad cuius exēplar ꝓperare Plautus creditus ē:fuit ſiculus eruditiōe ꝑcellēs:& acumine īgenii prædītus Ma.Tul.dat ſiculis uirtutem frugalitatē q eiſdē dat ſcomata & ſales:quorū illud ē ī uerrem nequā eē ius uerrinū.Aſconius oximora ſiculoꝝ:hoc eſt ſalſa dicta & acuta:ſed nō ſine fatuitate cōmēorat:ſicilia neq̄ græca neq̄ latina ligua bn̄ utebat͛ ex quo exiit illud Plautinum tibi ſexcēti logi atq̄ attici:nullū ſiculū acceperis;ſiculos natura adulatores fuiſſe teſtis ē Curcius cum ait:ex ſicilia Cleon:hic qdē nō igenii ſolū:ſed ēt natiōis uitio adulator:ſtatuæ epicarmi carmē īſcriptū hac ſnia.tm̄ excellere epicarmum doctis oibus q̄tū uel ſideribus ſol cæteris uel mare āníbus cūctis antecellat.

Nequā ius uerrinum oxymora ſiculorum

Locus plauti

Latinis græca non miſcenda

Nō plus ſolere:ꝑcipit M.Tul.lib.đ officiis prīo ſermone eo uti nos debere:q notus ē;nec uerba græca eē inculcanda ne iure optio rideamur.Oratius taxat eos:q lucilium ex hoc mirabantur:qđ uerbis latinis græca miſcuiſſet:pinde ac ſermo lingua continnus utraq̄ eſſet ſuauior. Emori nolo:ſententia Epicarmi:qđ ſcilicet mori nollet:cum omnes animantes naturaliter mortē reformident:ſed cum mortuus fuerit nihili facere:quoniā ut dicebat Epicurus:diſſolutū nō ſentit:quod uero non ſentit nihil ad nos. Nihil negocii:difficultatis & laboris. Poſt mortē:tria ſūt tpa:ante mortem:in morte:poſt mortē.Ante mortē eſt uiuens.In morte moriens.Poſt mortē mortuus:quādiu enim ſentiūt adhuc utiq̄ uiuunt:& ſi adhuc uiuūt ante mortē q̄ ī morte potius eē dicēdi ſūt:qa illa cū uenerit:aufert oēm corpis ſenſum.Ac ꝑ hoc qūo morientes dicamus eos q nondū mortui ſūt ſed īminēte morte iā extrema.Et mortifera afflictiōe iactāt͛.Explicare difficile eſt. Sed cū tria ſint cū dicimus ante mortē:ī morte poſt mortē:ita tria ſingula:ſingulis reddēda ſūt hoc ē uiuēs:moriēs:ac mortuus:qn̄ itaq̄ ſit moriēs.i.in morte:ubi neq̄ ſit uiuēs:qđ ē ante mortē:neq̄ mortuus:qđ eſt poſt mortē difficillime definit͛:ut ſubtiliter trucinat͛ diuus Auguſtinus.Grauiſſimi philoſophoꝝ ſuꝑ hac re ſerio q̄ſiuerūt:qn̄ moriēs moreret͛ alii manēte adhuc uita id fieri putauerūt.alii totū illđ qđ

Viuens Moriēs Mortuus Ante mortē In morte Poſt mortē Quādo moriēs ſit

ſum.Cū igit͛ dicis miſer Marcus.Craſſus:aut hoc dicis miſer ē Marcus Craſſus ut poſſit iudicari uerū id falſū ne ſit:aut nhil dicis oino.A.Age iā cōcedo nō eſſe miſeros q mortui ſunt:quoniā extorſiſti ut faterer q omnio nō eſſent:eos ne miſeros qdem eē poſſe.Quid?q uiuimus cū moriendū ſit:nonne miſeri ſumus.Quæ enim pōt in uita eē iucūditas:cū dies & noctes cogitādū ſit:iā iamq̄ eē moriendū.M.Ecquid ergo itelligis quantū mali ex hūana conditione deieceris.A.quo nam mō:quia ſi mori ēt mortuis miſerū eſſet:infinitū quoddā & ſempiternū malū haberemus in uita.Nunc uideo calcē:ad quē cū ſit decurſum:nihil ſit præterea extimeſcēdū:ſed tu mihi Epicarmi acuti:nec iſulſi hois:ut ſiculi ſentētiā ſeq.A.Quam?non enim noui.M.Dicā ſi potero latinæ:ſcis enim me græce loqui in latino ſermōe nō plus ſolere quā ī græco latinæ.A.&.recte qdē:ſed quæ tandē ē Epicharmi iſta ſentētia.M.Emori nolo:ſed me eē mortuū nihil æſtimo.A.Iā agnoſco græcū & qm̄ coegiſti:ut concederē:qui mortui eēnt:eos miſeros nō eſſe:pfice ſi potes:ut ne moriēdū qdē eē miſerū putē.M.iā iſtud qdem nihil negocii ē:ſed ēt maiora molior.A.qūo hoc nihil negocii eſt?aut q̄ ſūt tādē iſta maiora.M.qm̄ ſi poſt mortē nihil ē mali:ne mors:qdē ē malū:cui ꝓximū tp̄s eſt poſt mortem:in quo nihil eſſe mali cōcedis:ita ne moriēdum quidem eſſe:malum eſt id eſt enim perueniendum eſſe ad id q̄ non eſſe malum confitemur.A.Vberius iſta quæſo:hæc enim

mori dr̃ morti uẽdicauerunt:ſed Plato neq; uitæ id tp̃s:neq; mortui dedit uidit q̄ppe utrũq; eſſe pugnãs Dume
Et icciro expræſſit aliḋ quodã icõſinio tempus :qḋ repẽtinã naturam appellauit:qḋ.ſ.repẽte de altero in ta ſtoicoꝶ
alteꝶ tranſeat. Spinoſiora:hoc ideo dixit qa ſcḋm ſtoicos argumentabaẽ: quoꝶ ut inquit. M.Tul.li.iii.de Terribiliſ
finibus:ſubtile uel ſpinoſum potius eſt & tortuoſum diſſerendi genus. Idem alibi ſtoicoꝶ Dumeta appel/ ſimum
lat. Bonum eſſe:Magnum profecto eſt.Et quo nihil maius dici poſſit demonſtrare mortem eſſe bonum: mors
cũ ſit ut dixit Ariſtoteles ĩ ethicis terribiliſſimum oium & cũ a morte perinde atq; reꝶ oium aſprima te/ Cõnnẽs

ſpinoſiora prius ut confitear me cogunt:q̄ ut aſſen
tiar:ſed quæ ſũt ea:quæ dicis te maiora moliri? M.
ut doceam ſi poſſim non modo malum nõ eſſe mor
tem ſed bonum etiam eſſe .A. non poſtulo id qui/
dem aueo tamen audire:ut enim non efficias quod
uis:tamen mors ut malum non ſit efficies : ſed ni/
hil te interpellabo : continentem orationem audi/
re malo. M.quid ſi te rogauero aliquid ? nonne re/
ſpõdebis. A. ſuperbum id quidem eſt. Sed niſi qd
neceſſe erit : malo ne roges. M. geram tibi morem
& ea quæ uis:ut potero explicabo: nec tamen qua
ſi Pythius Apollo : certa ut ſint & fixa quæ dixero
ſed ut homunculus unus e multis probabilia con/
iectura ſequens: ultra enim quo progrediar quam
ut ueriſimilia uideam non habeo . Certa dicent hi
qui & percipi ea poſſe dicunt:& ſe ſapientes eſſe ꝓ
fitentur. A .tu ut uidetur :nos ad audiendum para
ti ſumus. M.mors igitur ipſa quæ uidetur notiſſi/
ma res eſſe : quid ſit primum eſt uidẽdum: ſunt.n.
qui diſceſſum animæ a corpore putẽt eſſe mortem
ſunt qui nullum cenſeant fieri diſceſſum : ſed una
animum & corpus occidere:animumq; cum corpo
re extingui:qui diſcedere animum cenſent:alii ſta/
tĩ diſſipari:alii diu pmanere alii ſp̄:qḋ ſit porro ip̄e

terriaq; animantes cunctæ reſiliant aueo:ḋ inccudiũ
ſidero. Continentẽ:cõtinuam ppetuam ſi Conti
ne interpellatione qualis eſt oratoꝶ.Ita cõ/ nenter
tinens icendium dicitur a curtio ꝓ cõtinuo Supbus
& continens bellũ & agmẽ a Liuio. Et con/
tinenter a Cæſare. pro continue atq; perpe
tuo. Superbum : Qui non reſpondet in/
terroganti ſuperbus ſignato uerbo nomi/
natur :ob hoc dixit. Mar. Tullius epiſtola
quadam : partim ſuperbum te eſſe dicunt
quod nihil reſpondeas : partim contume/
lioſum quod male reſpondeas :& apud Li
uium ait nuntius ſexto Tarquinio partem
Tarquinium ſuperbia inſita ingenio nul/
lam uocem emiſiſſe:apud eundem ait hã/
no ſi reticeam aut ſuperbus aut abnoxius Pythius
uidear. Pythius apollo:Apud Ennium di unde
cit Pythius apollo ſe eẽ eum unde ſibi om Opina
nes conſilium expetant ſuarũ :rerum quos tio acade/
inquit mea ope ex icertis certos compoteſ micorum
q; conſilii dimitto. Oracula apollinis cer/ Ignorãtiæ
tiſſima & maxime ueridica cenſebanẽ apḋ magiſter
priſcos:hinc ait.M. Tullius in epiſtolis ad Opino
brutũ hæc ex oraculo apollinis pythii edi ſiſſimi
ta tibi puta:nihil poteſt eſſe uerius. Dictus
eſt autẽ pythius a pythõe ut fabulãtur dra
cone:quem ſagittis in prima infantia confe
cit: aliud detymon traditur a Macrobio &
Strabone. Veriſimilia. Secundum platoni/
cos :qui ueriſimilia probabant cum uerita
tem inueniri poſſe diffiderent: hinc ſcrip/
ſit Lactantius opinationem eſſe in phylo/
ſophia academicorum:qui ſciẽtiam ſuſtu
liſſent : amplexique eſſent ignorantiam:a
quo arceſilas academicus dictus eſt ignorã
tiæ magiſter cum affirmaret nihil ſciri poſſe. Democritus quoq; ueritatem iacere demerſam in profundo
tradidit.Et Socrates ſe nihil ſcire dixit:niſi hoc unum qḋ nihil ſciat:hinc ut inqt idẽ Lactãnus academiæ
diſciplina manauit:ſi tamẽ diſciplina dici põt:in qua ignorantia & dr̃ & doceẽ :hinc.M.Tullius in horten
ſio opinioſiſſimos appellat phõs : qm̃.ſ.opinãẽ tãq̃ nihil cõp̄hẽdi poſſit:de ſeipſo quoq; loqns ait magnus
quidem ſum opinator. Præcipi poſſe: Taxat inuerecundiſſimos phõs:qui ſibi ueritatẽ cõpertã eſſe aſſeue/
rabãt:uerũ ut inquit Ariſtoteles libro ſecũdo de cælo & mundo. Enũciare de oĩbus & prætermittere nihil
ſignum uideri poteſt magnæ ſtulticiæ. Sunt q diſceſſum: Omnis de aliqua re inſtitutio debet a definitio/
ne ꝓficiſci ut intelligaẽ quid ſit id de quo diſputetur p finitionẽ enim ut inquit Boetius cuncta colligue/
ſcunt:primo definit mortem ſecundum platonicos a quibus diciẽ θανατοσ εστι ψυχησ και σωματοσ δια/
λυσισ:ideſt mors eſt animæ corporiſq; diſſolution. Nullum diſceſſum: Hoc ſecundum epicureos & Pli/ Finitio
nium & multorum credulitatem:qui exiſtimant totum hominem cõmori. In quã ſententiam calamo ua/ Mors
dit uerſuq; Lucretius q ſcribit in tertio De rerum natura . Nũc age natiuos animantibus & mortales eẽ ani/ quid
mos animaſq; leues ut noſcere poſſis. Diu pmanere: Hoc ſentiebat Zeno & ſtoici. Cor ipſum animus ui/
deẽ : Ariſtoteles in primo de aĩa percenſet opiniones multas ſup aĩa ueterum phyloſophorum:locũ indi/ Cor fõs ue
co ad quem ſi uoles poſſis accedere. In corde ut ait Plini. habitat mens. Et ſecũdum Ariſtotelem. Cor. ſons naꝶ &
eſt uenarum arteriarum & ſenſuum. Et ut inquit Auicenna. Cor eſt principium uirtutis uitalis. Fons uitæ & uitæ
radix dicitur ab interp̄te Galieni. Excordes: Hic comprobat opinio eorum quibus cor ip̄m animus uide Excordes
tur:tanquam excordes dicãtur ſine corde:hoc eſt aĩo:quo ſapimus Sic & uecordes dicti mali cordis: hoc ẽ Vecordes
turbati animi ideſt ueſani ſiue mala ſani. Cõcordes uero quaſi eiuſdẽ animi. Naſica: Tullius in bruto:pu Corculi
bliũ & Scipionẽ naſicã:q ẽ corculũ appellatus:q itẽ bis cõſul & cẽſor fuit habitũ eloquẽtẽ maioris illius q
ſacra accepit filiũ dñt. Pli li.vii. Catos corculos apḋ romãos cognominatos eẽ refert:q ſapiẽtia preſtiterunt:

Aegregie cordatus hō: Apud Mar. Tulliū in primo de oratore inquit Lucius Craſſus. Sic in noſtra ciui-
tate cōtra ampliſſimus atq; clariſſimus uir ut ille: qui pp hāc iuris ciuilis ſciētiam ſic appellatus a ſumm-o
poeta ē. Aegregie cordatus hō Catus Elius ſextus. Ex his uerbis obſeruauimus hūc eſſe uerſum heroicum
ennianū: ubi Dactylus eſt in qūta ſede ex ritu priſcorū: apud quos. ſ. abiciebaſ uelut ſibilus: hic aūt ſextus
Cordatus — Elius nō ſolū cordatus dictus eſt: ſed & Catus cognominatus: non quia ut aiunt ſapiens: ſed acutus Catum
Catus q — enim acutum dicunt ſabini Et cata dicta accipienda ſūt. Acute dicta auctor Mar. Varro porphirio tamen

animus aut ubi aut unde magna diſſentio eſt: aliis
cor ipm aīus uideſ: ex quo excordes uecordes con
cordeſq; dicunſ & naſica ille prudēs bis conſul cor
culū appellatus: & ægregie cordat* hō catus Aeli-
us ſextus. Empedocles aūt animum eē cēſet cordi
ſuffuſum ſanguinem: aliis pars quædam cerebri uiſ
ſe eſt animi pricipatum tenere. Aliis nec cor ipſum
placet nec cerebri quandā ptē eſſe animū: ſed alii i
corde: alii i cerebro dixerūt aī eē ſedem: & locum.
Aium āt aīam ēt fere nrī declarāt noīari. Nā & age
re aīam & efflare dicim*: & aīoſos & bene aīatos: &
ex animi ſerentia. Ipſe autem animus ab anima di-
ctus eſt: zenoni ſtoicō animus ignis uideſ: ſed hæc
quidē quæ dixi cor cerebrum aīam ignem uulgo.
reliq̄ uero fere ſinguli ut multi āte ueteres. Proxie

oratianus interpræs catum exponit, pro ex
perto & docto. Cum ait Oratius. Poſt hæc
ille Catus quantūuis ruſticus ibit. Et plini.
Empe docles — Catos a ſapientia dictos intelligi uult ſicut
Corculos. Empedocles: Hic fuit agrigen-
tinus: qui ex lite & amicitia inter ſe diſſidē
tibus cūcta conſtare autumat. Præcepta ſa-
pientiæ uerſibus cōplexus. De quo Lucreti
us. Carmia quin etiam diuini pectoris eius
uociferātur. Et exponit præclara reperta
ut uix humana uideatur ſtirpe creatus. De
empedocle nō pauca Laertius Diogenes &
alii compluſculi: Cæterum Ariſtoteles re-
Sanguis anima carnis — fert Empedoclem animam conſtituiſſe ex
quatuor elementis. Sanguinē: ob hoc poe
ta purpurā aiam nominauit. Origenes in ſe
cūdo periarchon ſanguinē oium aīalium
aīam ipſorū eſſe euidentiſſime deſignari
tradit. Ex illo eccleſiaſtico. Nō māducabi-
tis ſanguinē: qa aīa totius carnis ſanguis eſt.
ipſe aīam definit ſubſtantiā eē ſenſibilē &
mobilē. Lactātius i libro de opificio docet
Cerebrū regimen mentis — ſanguinē nō aīæ eſſe materiā ſed alimentū: quāuis conſūpto ſanguīe aīa extigui uideatur: ſicut oleum nō ē
ipm lumen: quāuis cōſumpto oleo lumē extinguaſ: ſed eſt nutrimentū. Cricias plius dixit animā eſſe ſan-
guinē. Pars qdam cerebri: Hoc eſt: ut uerbis Pli. utar uiſcex excelſiſſimū pximūq; cœlo capitis ſine carne
ſine cruore ſine ſordibus: hic hēt ſenſuum arcē: hic culmen altiſſimū: hic mentis eſt regimen. Ait Auicēna
Idē ne ſit aīa & aius — cerebrū eſſe principiū uirtutis ſentiendi & mouēdi. Ambroſius in ſexto Exameri initiū inquit neruorum
& oium ſenſuum uoluntariæ cōmotionis cerebrum eſt. Ambroſio & reliquis idem ſentientibus. Refragaſ.
Ariſtoteles qui indubitāter profiteſ a corde oriri & uenas. & neruos. Sed in alii in corde. Aliud eſt cor ip-
ſum & cerebrum eſſe aium aliud ſedem & domiciliū animi: illud enim tanq̄ materiā: hoc tanq̄ locus. Ani-
Aius — mū alii aīam: Inextricabilis quæſtio. Idē ne ſit aīa & animus: an aliud cum aīa dicaſ eſſe qua uiuimus. Ani-
Cōſiliū — mus quo ſentimus & ſapimus. Non deſunt. Argumenta in utrāq; partem. Qui. n. unum eſſe dicunt hanc rō
idem — nē ſequunſ qd nec uiui ſine ſenſu poſſit nec ſentiri ſine uita. iccirco aium & aīam idifferēter appelāt duo
Mens — Epicurei poetæ. Qui aūt dicunt eſſe diuerſa ſic Argumentantur ex eo poſſe intelligi aliud eſſe aium alid
Agere — eſſe aīam: qa incolumi aīa mens. i. animus poſſit extigui qd accidere ſoleat inſanis. Actiana ſentētia ē. Sapi-
animá — mus aīo fruimur anima. Sine animo anima eſt debilis. Lucretius animum dici mentem & conſiliū oſtēdit
ſic ſcribēs. Cōſiliū quod nos aium mentēq; uocamus. Idē ſentit aīum & aīam idē eſſe mortalemq; cū ait. At-
q; aīam uerbi cā cum dicere pergam. Mortalem eſſe docens: aiunſ quoq; dicere credas. Quatenus eſt unum
inter ſe coniūctaq; res eſt. Agere aīam: Moriētes cum in morte ſunt. Et in extremitate uitæ agere aiam di-
Suſpiriū — cuntur Auguſtinus in. xiii. nullus eſt ergo moriens niſi uiuens: qm̄ cum in tanta eſt extremitatæ uitæ in q̄ra
Ex aī — ſunt quos agere aīam dicimus: profecto q nondū aīa caruit adhuc uiuit. Celius in epiſtolis: hortenſius Cū
ſentētia — has litteras ſcripſi aīam agebat. Seneca ſe correptū eſſe mala ualitudine refert in epiſtolis moralibus quam
Cauilla — ſuſpirium appellat. quod aīam agere eſſe dicit. Efflare: quaſi flatum exhalare. Virgilius dixit. Vitam ex
tor — halantem: ſm eos: qui animam uentum eſſe uolunt. Ex aī ſnia: Quotidiana loquutio: qua utimur quan
Vnde — do ſignificamus aliqd factū eſſe prout optamus & uolumus: Cenſores ita uerba concipiebāt: & tu ex ani
aīa dicta — mi tui ſentētia uxorē habes. Quidā olim cauillator & ridicularius hō feſtiuiter reſpōdēs. habeo eqdē inqt
& aius — uxorē ſed nō ex animi tui ſentētia: tum cenſor eū qd itempeſtiue laſciuiſſet in ærarios retulit. Animus
Pſyche — ab aīa: Lactātius in libro de opificio. Alii ſanguinē aīam eſſe dixerunt. Alii ignē: Alii uentū: un̄ aīa uel ani-
unde — mus nomen accœpit quod græcæ: uētus ανιμοσ. Diciſ: unde & ēt pro ſpiritu: & halitu: & odore oris poniſ
apud ſcriptores idoneos. Virgilius animas & olētia mediora fouent illo. Plautus feret anima uxori tuæ. Lu
canus: cōtinuitq; aīam ne quas effundere uoces poſſet Græci aīam ψυχη uocāt quaſi αναψυχοι quod reſpi
rando refrigeret. Cā enim corpi uiuēdi ē: reſpirādi & refrigerādi uim exhibēs: uel quaſi φυσιχειν quod. ſ.
phyſin. i. naturam continens: auctor Plato in cratilo: & origines in libris periarchon. Animus ignis uideſ:
Qui animā ignem eē putauerūt hoc uſi ſūt argumēto: qd præſente aīa corpus caleſcat: recedēte frigeſcat.
Zeno conditor ſtoicæ ſectæ: & alii non pauci animam eſſe ignem putauerunt: Democritus quoq; in eadē
ſentētia eſt. Vulgo: Quaſi dicat rudes ac male eruditos paſſim tradere ſuperiora. Proxime ariſtoxenus

n uſicus

muſicus. Ariſtoteles libro ſeptimo politicorum uidetur inquit cognatio quædam eſſe nobis cum hármoniis & rithmis: quapp multi ſapientũ dixerunt. Alii quidẽ animũ eſſe harmoniá: alii uero habere harmoniam. Idem libro primo de anima repræhẽdit eos: qui aíam eſſe dicunt harmoniá: & quaſi concentum: qm̃ inquit mouere non eſt harmoniæ animæ aũt attribuunt hoc oẽs itaq; conuenit magis dicere harmoniam de bona corporis conſtitutione: q̃ de anima. Cum impoſſibile ſit: ut placet illi: animá eſſe harmoniá. Socrates apud Platoné in phedone. Non recte inquit harmoniam eſſe animá dicimus:

an harmonia ſit aius

autem ariſtoxenus muſicus idẽq; philoſophus ipſius corporis intentionẽ quandã uelut in cantu & fidibus quæ armonia dicit᷑: ſic ex corporis totius natura: & figura uarios modos fieri tanq̃ in cantu ſonos hic ab artificio ſuo nõ receſſit: & tñ dixit aliqd qd ipſum quale eſſet: erat multo ante & dictũ: & explanatũ a platone. xenocrates animi figurã & quaſi corpus negauit eſſe ullã: uerum numerũ dixit eſſe cuiuſuis: ut iã antea pythagore uiſum erat natura maxima eſſet: eius doctor plato triplicẽ finxit aíam cuius principatũ. i. rõnẽ in capite ſicut in arce poſuit: & duas ſeparare uoluit irã & cupiditatẽ quas locis ſuis diſcluſit: irã in pectore cupiditatẽ ſubter p̃cordia locauit. Dicearchus aũt in eo ſermone quẽ corinthi habitum tribus libris exponit doctorũ hominum diſputãtium primo libro multos loquentes facit duobus pherecratem quẽdam

attamẽ ariſtoxenus hoc cũprimis aſſerebat: quẽ litterarũ ueterum diligẽtiſſimũ: & Ariſtotelis philoſophi auditorẽ fuiſſe memoriæ proditũ eſt: q librũ de pithagora ſcripſit: Ariſtoxeni hanc de aia opinionẽ refellit Lactãtius: ſcite & elegãter oſtẽdens aiam harmoniá eẽ nõ poſſe: qm̃ inqt: fides ſua ſpõte canere non poſſunt: animus aũt ſua ſpõte & cogitat & mouet᷑. Fidibus: cythara & chordis muſicis. Vir. Threcia fretus cythara fidibuſq; canoris. Harmonia. Græci harmoniá uocãt concentũ in muſicis: q ex diſſimilimoꝝ uocum moderatione cõcors efficitur. Diapaſon harmoniam effici ex ſeptẽ tonis tradũt: hoc eſt ut interpræta᷑ Plinius uniuerſitatẽ cõcẽtus. Illud annotandũ: qđ pœnultima corripitur cõtra cõſuetudinẽ uulgi perperá producentis. Lucretius harmoniá gaii quá dicunt. Intentionẽ. Concentum modulationẽ a chordis intendendis: alii legunt incentionẽ ab incinnendo. i. canendo. Sic Au. Gellius ſcribit incentiones tibiarũ fuiſſe medicinã plurimis hominum morbis a Mar. Varrone incẽtiua tibia dicta eſt ab incinẽdo: ſicut ſuccentiua a ſuccinẽdo. Cieri. Moueri fieri. Ab artificio ſuo: cum eſſet muſicus: nõ receſſit a muſico artificio: tanq̃ anima ſimili ratione conſtaret in hoie: qua cõcors modulatio cõſtat in fidibus. Xenocrates. Hic diſcipulus fuit Platonis p̃horum ſeueriſſimus: hæbes ingenio ac tardus: adeo ut illũ Plato diceret egere calcaribus: cuius uerbis tãta fides habeba᷑: ut cũ iniurati nullius teſtimoniũ admittere᷑: huic ſoli iniurato crederet᷑.

Dia paſon armoniá

Incẽtiones

Incentiua tibia

Xẽocrates

Ante pithagore uiſum: Pithagoras ſectatoreſq; Pithagore numeris cuncta contineri opinaban᷑: & animas ſociari corporibus certa numeroꝝ ratione: qbus deficiẽtibus arcana uis illa ſolui᷑: qua ſocietas ipſa cõſtabat. Ariſto. quoq; receſſuit ſententiá p̃horum: q animá numeꝝ eſſe crediderũt. Eius doctor. Xenocratis magiſter. Triplicem finxit animá. Plato in timeo tripartitá aiam eſſe dixit: primá eius rationabilẽ partem tenere capitis arcem: ſecundá excandeſcentiá ſiue iraſcẽtiam: ad Domiciliũ cordis atq; præcordia deductá eſſe: tertiá quam appetitum cupiditatemq; dicere poſſumus: in iecore habitantem facit: infernaſq; ſedes obtinere: ut popinas quaſdã. & latinaꝝ latebras: totũ uero hoiem in capite uultuq; eſſe: náq; prudentiá ſenſuſq; omnes capite contineri: cætera uero mẽbra ancillari & ſeruire. tũc animãti ſanitatẽ adeſſe & pulchritudinẽ cum ratio totá regit: parentq; inferiores duæ partes. Cũ uero iraſcentia ſiue cupiditas ſibi ſubiecerint dominá illá reginamq; rationem: tunc cuncta tumultuari. Et perturbationibus uexari dixit. Ariſtoteles hanc Platonis ſententiá taxare credi᷑ cũ ait: quidam dicũt anima eſſe partibilem: & alio intelligere: alio cõcupiſcere: re. n. uera non partes animæ dicẽde ſunt: ſed potentiæ unde ait idẽ Ariſtoteles animam definiri; uegetatiuo: ſenſitiuo: intellectiuo: & motu cũ anima ſit: id quo uiuimus: & ſentimus: & mouemur: & intelligimus. M. Varro animas hoium diuidit in octonas partes. Quinq; ſunt qbus ſentimus. Sexta qua cogitamus. Septima qua progeneramus. Octaua qua uoces mittimus. Locis diſcluſit: diſiũxit: diſſeparauit. Vir. diſcludere nerea ponto: & prior uirgilio. Lucretius dixerat. cõparibus idgi res & diſclũdere mundũ. Dicearchus: hic fuit meſenius & opinatus eſt hoium exordiũ nullũ extitiſſe: tanq̃ ſemper fuerit humanũ genus: cõpoſuit tres libros in qbus p dialogũ diſputatores diſſerebant: ſub quoꝝ diſputatione ſuá ſuper aiam ſententiá declarauit qua aiam nihil aliud eſſe arbitraba᷑: quam uim quandá atq; potentiá æquabiliter fuſam ſparſam digeſtá: tam in corporibus brutoꝝ q̃ hoium: quæ a corpore foret inſeparabilis: ut a morte nullus ſenſus ſupereſſet: ſed totum aial cõmoueretur: qddá conſimile ſenſiſſe uiden᷑ nonnulli eccleſiaſtici ſcriptores: qui ex traduce. Animas uenire confirmant: & ſimul cũ corporali eas ſemine ſeminari: qua ſentẽtia oſtendũt animas eſſe mortales: ſi. n. ſicut animalia cætera ex ſolo ſemine oriun᷑: ita eſſe de hoibus ſentiamus: ſupeſt ut idẽ ſit interitus: huic dicearchi ſñiæ ſubſcribit illud ex eccleſiaſtice: unus interitus ẽ hois & iumẽtoꝝ: & æqua utriſq; cõditio. Phthiotá: ex phthia ciuitate theſaliæ: a qua achilles phthius

Triplex aïa platõis

Potẽtiæ animæ

Octone p̃tes aiæ

Diſcludere

dictus. A deucalione:ſub quo diluuiũ fuit:ante quod fuerat cataclyſmos.i.diluuiũ alterũ:qd' ogygis
diluuiũ appellat:qm̃ eius tẽporibus magnũ factũ eſt:& longe maius:quã poſtea fuerit tempore duca
lionis. Fruſtra aiantes. Si nulla eſt aia:conſectarium eſt ut fruſtra dicant animalia & aiantes:quæ ab

Aiantia — anima nomẽ ſortiunt. Animantia aũt ſuperiorẽ tenent locũ:& animalia ſub ſe habent atq; cõplectun
Aia alens — tur:tanq̃ genus ſpeciem:ſunt.n.quædã quæ animam habent:nec ſunt aialia:ſed animantia:ſicuti ſatis
uegetatiua — & arbuſtis animam alentem ineſſe tradunt:quã phi recentiores uegetatiua appellãt. Itaq; uiuere & mo
rtilla dicimus:nec aialia tñ ſed animã

Deus phorũ plato — tia nuncupant:ut docet Seneca lib.viii.
epiſtolarũ moraliũ. Platonem ſem
per excipio. Vbiq; M. Tullius Platõem
ante ponit oĩbus philoſophis: cũq; mo
do diuinũ. Modo deũ philoſophorũ
nominat de quo dixit Ariſtote. talẽ nul
la ferrent ſecla futura uirũ:qui apolli
nis filius creditus eſt uerũ recẽtiores phi
Ariſtotilem ſolũ ſectant:nec digitũ q
dem tranſuerſum ab ariſtotelica erudi
tione diſcedũt:quã ſi bene pciperent p
fecto cognoſcerent. Dogma Platonis &
Ariſto eſſe cõſimile. In hãc ſniam ait in
v. de finibus Ariſtoteles:quem excepto
Platõe:haud ſcio an recte dixerim pri
cipẽ philoſophorũ. Quatuor genera:
elemẽta ſignificat. Entelechiã. Ariſto.i

Entelechia — primo de aia. aiam entelechiã quandã
eſſe tradit. Albertus quoq; magnus iter
Ariſtotelicos famigeratus lib.xvi.de aia
libus aiam eſſe memorat entelechiam
corporis organici. Ita cũcti Ariſtotelis i
terpretes unanimiter tradũt: ſed hinc
exorit quæſtio:utrũ entelechiã an en

Endelechia — delechiã dicere debeamus cũ pximitas
quædã ſit in pnũciatu.in ſignificatu ue
Endelechiſmos. — ro diſcriminatio nõ parua. Endelechia
.n p.D.ſignificat ut hic interpretat Ci

Entelechia — cero cõtinuã motionẽ:qualis in aia co
gnoſcit:endelechiſmos ẽ cõtinuata mo

Enteleches — bilitas entelechia uero p.T.ſignificat p
fectio q̃dã & conſumatio:& enteleches

Ciceromaſtiges — pfectus:ex hoc ciceromaſtiges conſla
rũt calũniã Ciceroni perĩde ac ignaro
nõ ſolũ philoſophiæ:ſed ẽt græcarum
litterarũ:tanq̃ parũ ſcite:parũq; proſpi

Ether. — cienter endelechiam dixerit:cum entedechiã dicere debuerit:quod Ariſtotelici omnes ſentiunt: tãq̃
Ariſtoteles aiam eſſe dixerit entelechiã hoc eſt pfectionẽ quãpiã pfectæq; naturæ ſubſtantiã celeſtẽ &
ethereã:ether.n.ut inqt Apule.in coſmographia:nõ eſt elemẽtũ unũ ex quatuor:quæ nota ſunt cũctis
ſed lõge aliud numero qntũ ordine primũ genere diuinũ & inuiolabile:uel potius ex qnta nõ magis
noiata natura q̃ nõ intellecta aiam produxerit:uerũ ſiue entelechia ſiue endelechia dicat aia:utrunq;
pbabile eſt:utraq; ſignificatio cõueniens:nec ulla põt dici cã cur hoc q̃ illud magis ſit Ariſtotelicum:
nec ullo argumẽto colligere poſſunt:entelechiã potius:q̃ endelechia ab Ariſt.ſcriptũ eſſe:iã.n. uerbũ

Dẽocritus — nouũ hoc q̃ illud:nec minus altero ſignificari aius q̃ altero põt Democritum. Democritus abderites:
Pẽthalos — theologiã & aſtrologiã didiciſſe fert a magis & chaldeis cũ gymnoſophiſtis quoq; cõgreſſus eſſe:i phi
Gelaſinus — loſophia pẽtathlos extitit.i.qnq; certaminũ ictus:nãq; naturalia:moralia:mathematica:liberales diſci
Mũdus ex Atomis — plinas artiũq; oĩum pitiã callebat:huic oĩa q̃ a mortalibus fierẽt ridicula ac ridẽda uidebant:ſicut he
raclito flẽda unde gelaſius cognominatus:de quo Sene. Ora. Iuue. cæteri:hunc Pli. uirum ſagacẽ & ui
tæ utiliſſimũ fuiſſe refert:ſed nimio iuuãdi mortales ſtudio plapſum:hic ſequutus ſectam doctoris
leucippi ex atomis inter ſe temere cocũtibus dixit mundũ eſſe concretũ:quæ corpuſcula ſunt iſeca
bilia.i.leuia.aſpera:rotũda:angulata:& humata ex eiſdẽ corpuſculis aium quoq; cõſtare credidit ſpiri
tu inſertos ſed ut ait Lactã.in lib. de ira dei:q̃to melius fuerat tacere:q̃ in uſus tã miſerabiles: tã inanes
hẽre linguã. M.T. quoq; in.ii. de natura deorũ illudẽs hos:q ex atomis cũcta cõſtituũt ſi iqt mũdũ effi
cere põt cõcurſus atomorũ:cur porticũ:aut tẽplũ cur domũ:cur urbẽ nõ põt:q̃ ſunt minus operoſa:&
multo qdẽ faciliora:tradit tñ Ari. Democritũ dixiſſe aium eẽ ignẽ. Harũ ſniarũ:pter has ſnias:aliæ
quoq;

phthiotam ſenem quem a Deucalione ortũ diffe
rẽtem inducit:nihil eſſe oĩno animum & hoc eſſe
nomẽ inane:fruſtraq; & aialia:& animantis appel
lari:neq; in hoĩe ineſſe animum:uel animam: nec
in beſtia. Vimq; omnem eã qua uel agamus quid
uel ſentiamus: in oĩbus corporibus uiuis æquabi
liter eſſe fuſam:nec ſeparabilẽ a corpore eſſe:qppe
quæ nulla ſit:nec ſit qcquam niſi corpus unum &
ſimplex:ita figuratũ.ut temperatiõe naturæ uige
at & ſentiat. Ariſtoteles longe omnibus (Platonẽ
ſemper excipio) pſtans:& ingenio & diligẽtia: cũ
quatuor illa nota genera principiorum eſſet com
plexus e quibus omnia orient: quintam quãdam
naturam cenſet eſſe:e qua ſit mens. Cogitare.n.&
prouidere & diſcere:& docere: & inuenire aliqd:
& tam multa alia meminiſſe:amare:odiſſe: cupe:
timere:angi:lętari: hæc & ſimilia eorũ in horũ quat
tuor generum nullo ineſſe putat. Quintũ genus
adhibet uocans nomine:& ſic ipſum animũ ende
lechiã appellat nouo nomine. Quaſi quãdam cõ
tinuatam motionem: & perennẽ. Niſi quæ me for
te fugiunt:hę ſunt fere omnium de animo ſentẽtię
Democritum enim illũ magnum quidem uirũ: ſed
leuibus & rotundis corpuſculis efficiẽtẽ aĩum con
curſu quodã fortuitu omittamus. nihil ẽ.n. apud
illum q non atomorũ turba conficiat:harũ ſentẽ

quoq; ſunt alioꝝ philoſophoꝝ ſuper aía opiniones: quas diſperſim traditas in unū colligimus. Hippon animā dixit eſſe aquā. Diogenes: aera: anaxagoras νουν.i. mentē & intellectū: poſſidōius ideā: aſclepiades quinq; ſenſuū exercitiū ſibi conſonum: Hippocrates ſpiritū tenuem per corpus omne diſperſum: heraclitus pōticus lucē: heraclitus phyſicus ſcintillā ſtellaris eſſentiæ. Critolaus cōſtare eam de qnta eſſentia: hipparchus ignē: anaximenes aera: empedocles & critias ſanguinem: parmenides ex terra & igne Xenophanes ex terra & aqua quidā calidū dicunt animam: quidā frigidū: pp reſpirationem. M. Varro ita definit anima eſt aer conceptus ore: deferuefactus in pulmone temperatus in corde: diffuſus in corpus inter tot diſſidia philoſophoꝝ obtinuit: tamen ſentētia ſuum eſſe animæ in corporalitatem imortalitatemq;.

Opiones aia cōpluſculæ

tiarum quæ uera ſit: deus aliqs uiderit: quæ ueriſimilis magna quæſtio eſt utrū igiť inter has ſententias diiudicare malumus an ad ꝓpoſitū redire? A. cuperē equidem utrūq; ſi poſſet. ſed eſt difficile cōfundere quare ſi ut iſta nō diſſeramus liberari mortis metu poſſumus: id agamus: ſin id non pōt: niſi hac queſtione animoꝝ explicata: nūc ſi uideť hoc illud alias. M. quod malle te intelligo: id puto eſſe cōmodius: efficit. n. ratio ut quecūq; uera ſit earū ſentētiaꝝ: quas expoſui mors aut malū nō ſit. aut ſit bonū potius. nā ſi cor aut ſanguis aut cerebrū ē aīus certe qm̄ eſt corpus interebit cum reliquo corpore. ſi aer eſt fortaſſe diſſipabiť ſi ignis extingueť ſi eſt ut placet Ariſtoxeni armonia diſſolueť. quid de Dicæarcho dicam? qui nihil oīno animū dicat eſſe. his ſententiis omnibus nihil poſt mortem ptinere ad quemquam poteſt. pariter. n. cum uita ſenſus amittiť. non ſententiis aūt nihil eſt ullā in partem qđ interſit. reliquoꝝ ſentētiæ ſpem afferunt ſi te forte hoc delectat poſſe aīos: cū e corporibus exceſſerint: in cœlū quaſi in domicilium ſuū peruenire. A. me uero delectat idq; primū ita eſſe uelim deinde etiam ſi non ſit: ſic mihi tñ perſuaderi uelim. M. qd tibi ergo opera noſtra opus eſt? nū eloquentia platonē ſupare poſſumus? euolue diligēter eiꝰ eum librū: q eſt de anīo. amplius q deſideres nihil erit. A. feci me hercule & qdē ſæpiꝰ: ſed neſcio quo modo dū lego aſſentior cū poſui librū: & mecū ipe de imortalitate animoꝝ cœpi cogitare: aſſenſio oīs illa elabiť. M. qd hoc? das ne aut manere aīos poſt mortē aut morte ipſa interire? A. do uero. M. qd ſi maneāt. A. beatos eſſe cōcedo. M. ſi intereant. A. nō eſſe miſeros: qm̄ ne ſunt quidē. nā iſtuc coacti a te paulo ante conceſſimus. M. quomodo igiť: aut cur mortē malū tibi uideri dicis: q̄ aut beatos nos efficiet animis manētibus: aut non miſeros ſenſu carētes. A. expone igiť niſi moleſtum eſt primum animos ſi potes remanere poſt mortē: tum ſi minus obtinebis (eſt. n. arduū) docebis carere omni malo mortē. ego. n. iſtud ipſum uereor ne malū ſit nō dico carere ſenſu ſed carendū eſſe. M. auctoribus

Magna quæſtio: qd ſit anima inquit Lactantius nondum inter philoſophos conuenit: nec unq̄ fortaſſe conueniet ignoratur enim quæ ſit natura animi. Nunc hoc. ſ. agamus. Illud alias. ſ. agemus. Si anima eſt. i. aer & ſpiritus: quod Diogenes & Varro & alii animā eſſe tradiderunt. Nihil poſt mortem. Quoniam his prædictis ſententiis declaratur animas eſſe mortales: & a morte nullum ſenſum eſſe ſuperſtitem: ſed cum uita ſimul amitti. Reliquorum ſententiæ, ut Platonis. ut Ariſtotelis: ut Cæterorum: q animas eſſe īmortales affirmāt. In cœlum quaſi in domicilium: in. yi. de repu. ait. M. Tullius hinc profecti huc reuertuntur: & Oratius Serus in cœlum redeas. Seneca i epiſtolis: animam ſcipionis in cœlum ex quo erat rediſſe perſuadeo mihi. Librum de animo. De animæ imortalitate: hic Platōis liber alio nomine inſcribitur phedon: a nomīe uidelicet phedonis philoſophi elidēſis: qui fuit ex cohorte illa ſocratica. Ingenio liberali: & ut quidam ſcripſerunt ſeruituté ſeruiuit lenoni p inde quaſi meritorius: puer queſtuariumq; mancipium eum cebes ſocraticus emiſſe dicitur habuiſſeq; in philoſophū diſciplinis: atq; is poſtea philoſophus illuſtris fuit cuius nomini Plato illum librum diuinū de imortalitate animæ dedit. Aſſenſio elabitur. græci ſynchatateſin uocāt: quā latini aſſenſionē: ſine qua multa cōprendi: & percipi ſenſibus non poſſunt: nec memoria quoq;: nec noticie rerum: nec artes ſine aſſenſione conſtare poſſunt: per aſſenſionem enim cognita approbamus: unde arceſilas & carneades explodendi quibus uiſum eſt nihil percipi poſſe: quo cōceſſo tollendus aſſenſus eſt: quod enim eſt tā futile q̄ quicquam approbare non cognitum has autem probationes: quas græci Syncatatheſes: ut diximus: latini aſſenſiōnes uocant. uoluntarias eſſe ſcribit Au. Gellius: fierique hominum arbitratu: quibus uiſa noſcuntur diiudicanturq;. Vnde ſapiens. multis non aſſentiť: quæ inſipiens ſua aſſenſione approbat: putans talia eſſe qualia ſibi primo animi ſui pulſu uiſa ſunt. Aſſenſiones autē iſtæ elabuntur: cum non perſeueramus in approbationem: incipimuſq; reprobare: id qđ prius approbamus. Carendū eſſe: quod futuri temporis eſt: qui metus agit animos mortalium pauētū: ne toti extinguanť: & oīs ſenſus una cū corpore intereat: ſicut in brutis aīanti

Ignoratꝰ natura aīe

Aīas ī cœlū redire

Phedō

aſſenſiōes

Syncatatheſes

testimõia / ſine argu/ mẽtis ual/ de / Auctori / tas ꝑ rõne / αυτος / εφα / Venerãda / uetuſtas / Caſcũ qd

bus Valere plurimũ. Apud bonos iudices ut inqt Lactãtius in.iiii. Di. inſtitutionũ ſatis habẽt firmitatis te ſtimonia ſine argumentis. Ad auctoritatẽ ut diomedes tradit quẽadmodũ ad anchorã decurrit͛:& auctore Quinti. ſummoꝝ uiroꝝ auctoritas ꝑ rõne eſt. Tãta fuit olim pythagoræ apud pythagoricos auctoritas: ut ẽt ſine rõne ualeret q ſiqͭ affirmare diſputãdo uoluiſſent dicere ſolebãt αυτος εφα ipſe dixit. Cicero tñ arbi trat͛ in ſecũdo de diuinatione nõ eſſe phi uti teſtibus quẽ oportet argumẽtis & rõnibus quare qcq̃ ita ſit do/ cere. Antiqtate. ſ. uti poſſumus: tãta eſt inqt Lactãti. auctoritas uetuſtatis ut inqrere in eam ſcelus eẽ dicat͛ Itaq; creditur ei tanq̃ cognitæ ueritati uete/ ra: ut eleganter refert Quintilianus maieſtas quædã: & ut dixerim religio cõmendat hinc a poetis uetuſtas ueneranda nũcupat͛. Quo proprius. Quãto uicinius. Abortu. Abori gine prima mũdi & hoĩum. Hoc melius: tãto melius. Caſtos appellat. lego caſcos. Caſcum. n. ſignificat uetus. Cuius uerbi origo ſabia eſt. Verſus ennianus: quo priſcos ap/ pellat caſcos: hic eſt: quã primũ caſci populi genuere latini: manilius ait caſcũ duxiſſe ca/ ſcã nõ mirabile eſt. i. uetulã: nupſiſſe ſeni. pa/ pinius in epigrãmate: qđ in adoleſcẽtem fece rat caſcã: ridiculũ eſt inqͭ cũ te caſcũ tua ca/ ſca dicit. Inde caſſinũ oppidũ dictũ qđ uetus & caſſinũ forũ uetus appellant oſcoꝝ lingua caſnar ſenex dictus: in codicibus feſti Põpeii caſſum ꝑ antiquo legit͛: cũ caſcũ legendũ ſit. Funditus. Ita ut nullus ſenſus poſt fata re/ linqueret͛. Põtificio iure. Cõſtituto a põtifi/ cibus: numa põpilius pontificẽ fecit eiq; ſacra oĩa attribuit eiuſq; ſcitis ſacra oĩa priuata: & publica ſubiecit: inſtituitq;: ut idẽ põtifex nõ celeſtes mõ cerimonias: ſed iuſta quoq; fune/ bria placãdoſq; mães edoceret Liuius auctor Mar. Tullius in orõne ꝑ domo ſua põtifices appellat antiſtites deoꝝ ĩterpretes ceremõia rũ. Spõdeũ pedẽ appellarũt põnficiũ: qm̃ co in ſacris utebant͛ neoterici ius põtificiũ cano nicũ appellant.

Sepulchri / uiolati / actio / Magnifica / ſepulchra / egyptioꝝ / Diuerſo / rium

quidẽ ad iſtam ſentẽtiã: quãuis obtinere uti opti/ mis poſſumus: quod in omnibus cauſis: & dẽt: & ſolet ualere plurimum: & primum quidẽ omni an tiquitate: quæ quo proprius aberat ab ortu & di/ uina ꝓgenie: eo melius ea fortaſſe: quæ erant uera cernebat. itaq; unũ illđ erat inſitũ priſcis illis quos appellat caſcas Ennius eẽ in morte ſenſum neq; ex ceſſu uitæ ſic deleri hominẽ: ut funditus interiret: idq; cum multis aliis rebus: tum & pontificio iure & cerimoniis ſepulchroꝝ intelligi licet. quas maxĩ mis ingeĩis ꝑditi: nec tãta cura coluiſſent. nec uio laras: tã in expiabili religione ſanxiſſent niſi hæſiſ/ ſet in eoꝝ mẽtibus mortẽ nõ interitũ eſſe oĩa tollẽ tẽ: atq; delentẽ: ſed quandã quaſi migrationẽ com mutationẽq; uitæ quẽ ĩ claris uiris & fœmis dux ĩ cœlum ſoleret eſſe: in cæteris humi retineret. & ꝑ manerẽt tamẽ ex hac & noſtrorum opinione Ro/ mulus in cœlo cum diis agit æuum: ut famæ aſſen/ tiẽs dixit Ennius. Et apud græcos: indeq; ꝓlapſus ad nos & uſq; ad Oceanũ Hercules tantus: & tam

Cerimoniis ſepulchroꝝ: ſunt quædam cerimoniæ ſepulchrales: quæ pertinent ad funera tionẽ & ĩpenſam ſtructurãq; ſepulchroꝝ. Titulus eſt apud iuriſcõſultos de religioſis: & ſumptibus funerũ. Alter quo titulus eſt de ſepulchro ædificando: quo ſcribit uulpianus religionis intereſt monumenta extrui & exornari: ſepulchri uiolati tanq̃ religioſi loci actio ĩprimis datur ut ſcribit iulianus titulo de ſepulchro uiolato. ubi annotãdum eſt ſepulchra hoſtiũ nobis religioſa non eſſe. ideoq; lapides. Inde ſublatos in quem libet uſum cõuertere poſſumus: ſepulchri autẽ appellatione oẽm ſepulturæ locũ contineri exiſtimandũ ẽ ſepulchri uiolati actio infamiã irrogat Mar. Tullius refert leges de ſepulchris: quibus præcipit͛ ſepulchro/ rum magnificentiam eſſe minuẽdam. Plato quoq; libro. xii. de legibus extrui uetat ſepulchrum altius q̃ qđ quinq; diebus uiri quinq; conſtituere poſſint: lapides quoq; ſuperſtrui præcipit non maiores q̃ ut poſſint de functi laudes quattuor ſolum heroicis uerſibus æditas compræhendere: contra ægyptii ſepulchra magnifi center ædificant: cũ in extruẽdis domibus ſint incurioſi: ſepulchra enim defunctorum ſempiternas domos quoniam apud inferos infinitum ſit tempus uocant: domos uero diuerſoria tanq̃ breui tempore a nobis in habitandas. Sanxiſſent: conſecraſſent: confirmaſſentq;: id enim ſancire eſt. Hereret: infixũ eſſet. Qua ſi migrationem. M. Cato in libro de ſenectute diſſerens ait: ex uita iſta diſcedo tanq̃ ex hoſpitio nõ tanq̃ ex domo. Cõmorandi enim natura diuerſorium nobis non habitandi dedit. Dux ĩ cœlum: ſm philoſopho rum altam ſcientiam loquutus eſt: qui depræhenderunt: bene uiuentium animas ad cœlum. i. ad originem ſuam ſtatim redire: male uiuentium uero diutius in his permorari corporibus & erraticas circum terrã uo/ lutari. Ex hac opinione: ex ea opinione: quæ animos ĩmortales tradit homines per apotheſion referũtur in numerum deorum & diis aſcribuntur ſic Romulus: ſic Hercules: ſic bacchus: ſic ĩnumerabiles alii credũ tur eſſe recepti in numerum deoꝝ. De Romulo Romæ conditore in cœlum rapto in numerum deorũ aſcri pto. Liuius. Dionyſius. Ouidius. & cæteri multa prodiderunt. Inde prolapſus ad nos. Romani ſacra her/ culi fecerunt ritu græco ex Romuli inſtituto: ut docet Liuius: refert Herodotus: ita græcos ab ægyptiis trã/ ſtuliſſe ſacra Herculis: ſicut a græcis Romani mutuati ſunt: fuit. n. apud ægyptios Hercules unus ex. xii. di/ is in numeros fuiſſe Hercules ferũt: ſed thebanũ cũ primis diuulgauerũt. Et uſq; ad oceanũ. Hercules re ligioſe colitur apud gaditanos: q populi ſunt inſulã in oceano athlantico ex quo illud. Gades Herculis hu midumq; tybur: olim Hãnibal gades profectus Herculi uota exoluit & ſacra fecit: ꝑut Liui. & ſilius memi/ nerunt.

Sacra her / culis ab / egyptiis

Hinc ex hac immortalitatis opinione. Liber ſemel natus. Scilicet habet͛ deus: multos aũt fuiſſe

liberos

liberos ſiue bacchos:ſiue Dionyſios:prodiderũt eruditi & explicat Diodorus:celebratior aũt eſt & uulgatior q ex ſemele & ioue gẽitus eſſe fertur:quẽ diodorus tertiũ fuiſſe autumat:& thebis boetiis natum:q dictus eſt liber uel quia liberat ſeruitio curarum animũ:ut ſentit Seneca:uel ob licentiam linguæ fiunt.n.plerıq; ex ebrietate liberiores petulãtioreſq;:uel qa libertatis deus eſt:& ut auctor eſt Plutarchus pro boetiæ libertate pugnauit. Tindaridæ fratres. Caſtor & pollux ſignificanẽ:nam ut inqt Auſo. Tindareus pater his & Iuppiter:hic putat hic ſcit. Non modo adiutores. In.yi. Trangl li cõmentatio enarrauimus quemadmodũ caſtor & pollux. Domitio æne barbo de uictoria nũciarũt: cui minime credẽti malas barbãq; mãibus pmulſerũt:& ex fuſca/ In flauã conuerterunt:unde a barba rutila æneiq; coloris ænobarbi dicti:hinc ait Tertulianus:barbã a caſtoribus tactu irrufatã. Dionyſius quoq; in.yi.anniqtatum miraculũ memorat de caſtoribus:quod.ſ.i pugna ad lacũ regillum apparuerunt duo forma auguſtiore:ducentes æquitatum Romanũ aduerſus latinos:qui haſtis feriebant ppellabãtq; aduerſarios:ſocios uero cohortabãtur quæ potiſſima cã fuit:ut latini fugarẽtur:& caſtra caperẽtur: iidẽ mox uiſi ſunt ſudorẽ æquoꝝ abluẽtes:iuxta iuturnæ fontẽ:deinde cõſpectu mortaliũ ſe ſubduxerũt.tũc ædes pollucis & caſtoris.in foro extructa eſt:quos tĩdaridas appellãt:ſicut helena coꝝ ſoror tindaris nũcupata. Quinetiam tradunt hiſtorici tindaridas fuiſſe opitulatores locrẽſiũ in bello aduerſus crotoniatas:uiſoſq; pugnare: q̃diu pfligari ſunt hoſtes. Ino:fabulã inonois refert Ouid. in.iiii. Metamor. quẽadmodũ.ſ.ino una cũ melicerta filio de ſcopulo ſe pcipitẽ miſit in mare:amboq; facti ſunt dii marini de qbus Cypria. ſic refert:melicertes & leucotea pcipitanẽ in maria:& fiũt poſt mõ maris numina:ino dicta leucothea:quaſi cãdida dea a græcis:a latinis:matuta:unde i faſtis ait leucotoe graiis matuta uocabere noſtris autumat Priſcianus.maturã eſſe aurorã.a qua matutinus deducẽ. ſic.n.ſcribit i.ii. Matutinus a matuta.q̃ ſegnet aurorã.uel ut qdã leucoteã.illud obiter annotandũ.qđ annotatu dignum eſt.ancillis ædem matutæ ingredi nefas fuiſſe apud Romanos.cum unã tñ introducãt.quã alapis cedũt.cã eſt qđ nio ancillas peroſa ſit.uiꝝ rem hẽre cũ ſerua ſuſpicata apud hãc quoq; deã ſuis filiis bona nõ optãt nepotibus optãt.ppea qđ ino in filiis extitiſſe iſoelix uideẽ.in filio uero ſororis baccho ſoelix. cui mãmã pbuit mitiq; erga illũ & humano ingenio fuit. Humano generæ. Plinius. in hãc ſniam. Maior celitũ populus ẽt q̃ hoium intelligi põt:hic aũt eſt uetuſtiſſimus referẽdi benemerentibus gratiã mos.ut tales numinibus aſcribãt. Gentiũ dii. Lactan. Tertullianus. Cypria. euidẽtiſſime probãt deos gentiũ hoies fuiſſe. ut Iouẽ. Neptunũ. Iunonẽ. Aeſculapiũ.& id genus innumeros. Cicero quoq; in libro de cõſolatione non dubitauit dicere deos q publicæ colerenẽ hoies fuiſſe. Quinetiã Lactãtius cũ dicere totũ pœne cœlũ humão genere cõpletum.allegat hæc uerba ex tuſculanis. Idem in libro de ira dei. Nimiꝝ inqt hi oẽs qui colunẽ.ut dii.hoies fuerũt. Demonſtranẽ ſepulchra. M. Varro. Solinus. Cyprianus. cæteri tradũt ſepulchrũ iouis i Creta uiſitatũ in oppido gnoſo fuiſſe quod inditio eſt iouẽ hoiem fuiſſe.hinc Lucanus. Tam mendax magni tumulo q̃ creta tonantis. Itẽ in oeta monte fuit ſepulchrũ herculis.quẽ pyrã uocãt. In nyſa ſepulchrum bacchi de quo tñ uarie prodiẽ.ob hoc dixit Plini.quærat nunc aliqs quod liberi patris ſit ſepulchrũ. Initiatus.imbutus ſacris ſacratus.initia.n.ſacra dicunẽ. Ait. M. Varro.q initiis cæteris porci imolanẽ.& q initiis pacis ſoedus cum feriẽ porcus occidiẽ. Alio nomine initiationes nuncupanẽ: quæ ut ait Tertullianus ſemp arcẽt prophanos.& arbitris cauẽt. Myſteriis ſacris. ſecluſa ſacra antiqtus dicebanẽ.quæ græci myſteria appellãt. Vnde myſte dicti ſacerdotes.ut apud Auſoniũ.& Senecã:& Papiniũ. Et ſymmiſtæ cõſacerdotes euſdẽq; ſacris initiati.qua dictione Apuleius. Sidonius Hierony. utunẽ.in myſteriis aũt tradebanẽ multa arcana.quæ in uulgus annũcianda nõ ſunt. Cum auctore Tertul. oĩbus myſteriis ſilẽtii fides debeaẽ. Symbola q̃dã ſunt myſtica q̃ docẽt hoies fuiſſe q pro diis colebanẽ.lege Euſebiũ in pparatiõe euãgelica:in ſacris. iſidis & ſerapidis erat ſimulachrũ.qđ digito labiis ipreſſo admõere uidereẽ ut ſilẽtiũ fieret.qđ ſignãt.ut iqt Aug. ut homines eos fuiſſe taceret. Dicebaẽ aũt monitor ille ſilẽtii deus harpocrates:de quo idonei ſcriptores nõ pauca: de quo Catullianũ eſt illud:factũ me eſſe puta harpocratẽ. Phiſica:philoſophias phyſicas ſiue naturales:qua cauſas rõneſq; reꝝ pſcrutanẽ.imperiti philoſophos irreligioſos putãt:tãq̃ deos eſſe abnuantq ueluti reꝝ naturæ patroni cauſas meras & ſimplices rimanẽ. Viſis qbuſdã. Græci φαντασμα dicũt:quod .M. T. docente Macrobio uiſum uocat:quæ ſpecies una & nomẽ eſt eoꝝ:quæ dormiẽtes uidere ſibi uidenẽ.

præſẽs habetuř deus. Hinc liber de ſemele natus:eademq; famæ celebritate Tindaridæ fratres. qui non modo adiutores in præliis uictoriæ pop. Roma. ſed ẽt nuncii fuiſſe peribenẽ. Quid Ino cadmi filia nonne leuchotea nomĩata a græcis:Matuta habetur noſtris. Quid totũ prope cœlum ne plures proſequar: nõne humano genere cõpletum eſt: ſi uero ſcrutari uetera. & ex his ea q̃ ſcriptores græcie prodiderunt. eruere coner ipſi illi maioꝝ gentiũ dii qui habentur hinc a nobis profecti in cœlu reperienẽ. Quęre quorũ demonſtrantur ſepulchra in græcia:reminiſcere: quoniã es initiatus:quæ tradũtur myſteriis: tũ denique q̃ hoc late pateat itelliges. Sed q nũdum ea quæ multis poſt annis tractari cœpiſſent:phyſica didiciſſent tñ ſibi pſuaſerant q̃tum natura admonente cognouerãt.rõnes & cauſas reꝝ nõ tenebãt. uiſis qbuſdã ſæpe mouebãtur. hiſq; maxime nocturnis ut uide

Liber pater unde

Leucotea
Matuta
Edes matute iter/dicta Ancillis
Dii gentium hoies

Sepulcrũ iouis i creta
initia
Secluſa ſacra
Myſteria
Myſtæ.
Symyſtæ
Harpocrates
phãtaſma uiſum

Qui uitã exceſſerãt. ſic apud Vir. uiſa dehinc cœlo facies delapſa parẽtis Anchiſæ ſubito tales effundere uoces. Macro. oraculũ dici autumat cum in ſomnis parẽs uel alia ſancta grauiſq; perſona qppiam denunciat. Firmiſſimũ: pro potẽtiſſimo argumẽto. Deoꝝ opinio. perſuaſum inſitũq; a natura eſt cũctis mortalibus deos eſſe: & quis uaria ſit de deo inter hoies opinatio atq; diſſidiũ: nemo tñ ferme eſt q deum neget: præclare. n. Ariſtoteles iqt: & a. M. Tullio repetitũ eſt: ſi eſſent hoies q ſub terra ſemper habitauiſſent: & deinde repente euadere in hæc loca: quæ nos incolimus atq; exire potuiſſent: pulchritudine mũdi. Curſibuſq; ſtellaꝝ ordinatiſſimis cũſpectis: pfecto & eſſe deos: & hæc tanta opera deoꝝ eſſe arbitrarenť. Lactan. quoq; nemĩnẽ eſſe ait tã rudẽ: tã efferis moribus: q nõ oculos ſuos in cœlũ tollens eſſe intelligat aliquam dei prouidentiã: qua regať hoc omne quod cerniť. Praua ſentiunt. Alij arbitranť deum eſſe: ſed mortalia nõ curare: alii matrimonia inter deos eſſe crediderũt: Aliis nullus eſt:

Deos eẽ cõſenſus gentiũ eſt

deoꝝ reſpectus aliis pudẽdus. Diagoras quidam athenis fuit. q nullum oino deũ eſſe diceret: ob camq; ſniam cognominatus eſt

De deo Atheos

atheos: protagoras quoq; extitit: q ſibi diceret nõ liquere utrum eſſet aliqs deus: ob hoc athenienſes ipſum utpote ipium & irreligioſum ſuis finibus expulerũt: libroſque eius in cõtione exuſſerũt: male ut inqt Augu. uiuitur: ſi de deo non bene creditur. Lex naturæ. Cõſenſus hoium cunctorũ habẽdus eſt pro lege naturæ: ius. n. naturale ſiue naturæ legẽ appellãt iuriſcõſulti: id qď natura oĩa aĩalia docuit: ut id non ſolũ ad hoies: ſed ẽt ad brutas animantes referatur: cui proximum eſt ius gentiũ: quo humanæ gẽtes utunť: primus gentium cõſen-

Cõſenſus gentiũ

Luctus

ſus cõſpirauit ut ionũ litteris uterenť: ſecũdus gentiũ conſenſus in tõſoribus fuit. tertius conſenſus fuit in orarũ obſeruatione: ut Plinius refert. Nos uero dicamus primã gentiũ conſenſionẽ fuiſſe: ut deum eſſe arbitrarenť. Luctũ ſuſtuleris: luctus ægritudo eſt ex eius q carus fuerit interitu acerbo in luctu atran ſunt purpura auroq; de-

Meror

Leſſũ qd

poſitis: cum eluxerunt nigrã ueſtẽ exuunt purpurãq; reſumũt: & ita intelligẽdũ eſt apud Liuiũ ſeribentẽ matronas luxiſſe brutũ ut parentẽ annuo tẽpore. Meret. Meror ægritudo flebilis eſt. Meſtitudo dicebať quæ nũc mœſtitia. Merere dictũ eſſe a marcere autumat. M. Varro ꝙ merorẽ corpus marceſcere diciť. Lugubris lamentio: leſſum intelligi uult q uox lugubrẽ eiulationẽ ſignificat: q̃uis ſextus helius & lutius. Attilius ſuſpicati ſint leſſum eſſe aliqď ueſtimenti genus funebris: & ita interpretati ſunt uerba legis. xii. tabulaꝝ: quæ hæc ſunt: ne uc leſſum fueris ergo habẽto: qbus ſignificať lamẽtationẽ lugubrẽ in funeribus ꝓhiberi tolliq;. Idq; ſentire: tanq̃ mortuus ſentiat ſe priuatũ uitæ cõmodis: qd ſi ita ſit argumẽtũ haud dubiũ eſt imortalitatis. Quæ poſt mortẽ futura i hác ſniam ait Pli. de hoie loquẽs: uni aiantiũ luctus eſt datus: uni ſupſtitio: uni ſepulturæ cura: atq; ẽt poſt ſe de futuro: pliniani codices de futura habẽt: tu uero lege de futuro: ut ſit ſenſus uni hoi de futuro: hoc eſt de rebus poſt ſe futuris curã eſſe. Serit arbores. M. T. in Catone eadẽ refert explicatius cũ ait ſerũt arbores: q alteri ſeculo ꝓſint: ut ait Stati. noſter in ſynephebis: nec uero dubitat agricola q̃uis ſenex querẽti cui ferat rndere diis imortalibus: q me nõ accipere tñ modo a maioribus uoluerũt: ſed ẽt poſteris tradere: Statius aũt cecilius ſignificatur: q comœdiarũ poeta inclytus fuit: cui ſedigitus palmã ſtatuit inter comicos poetas: q ppꝛea nomen habuit Statius: qa ſeruus fuit. Statius. n. ſeruile nomen eſt. In ſynephebis. Nomen eſt comœdiæ

Statius nomẽ ſeruile

ab argumento dictæ: in qua ſynephebi. i. ſimul pubeſcẽtes adoleſcentuli inducebanť. Synephebi. n. ſimul pu-

Synephebi

beſcentes dicunť græci exephebo. πωλα uocãt pueꝛ. xv. annorum exephebon. xvii. ut ſcribit Cenſori. Baccã. Fructũ baccæ differunt ab acinis: qm̃ acini ſunt minores baccæ maiores: magna quoq; eſt baccis differentia Aliæ namq; ſunt oliuis & lauris aliæ cornis aliæ mirthis ac lentiſco. Alias bacca ſignificat margaritam: unde baccatum monile apud Vir. & Silium. Quid procreatio liberorum. Hæc oĩa eo tendũt. ut oſtendãt mortalibus inſitã eſſe natura duce tacitam de imortalitate aiorum cõſenſionem. Nemo. n. eſſe tam curioſus: circa filios circa adoptiones circa teſtamenta: niſi exiſtimaret poſt mortẽ aliquẽ eſſe ſenſum q talia ſenſurus eẽt.

Baccæ

rentur hi qui uita exceſſerant uiuere. Vt porro firmiſſimũ hoc afferri uideať cur deos eſſe credamus: ꝙ nulla gens tã fera: nemo oium tã ſit imanis: cuius mẽtẽ nõ ibuerit deoꝝ opinio: multi de diis praua ſẽtiunt: id. n. uitioſo more effici ſolet: oẽs tñ eſſe uim: & naturã diuinã arbitranť. Nec uero id collocutio hoium aut cõſenſus efficit: nõ inſtitutis opinio ẽ cõfirmata. nõ legibus. oĩ aũt in re cõſenſio oium gẽtiũ lex naturæ putãda eſt. Quis eſt igiť q ſuorum mortẽ primũ nõ eo lugeat. ꝙ eos orbatos uitæ cõmodis arbitreť. tolle hãc opinionẽ luctũ ſuſtuleris. nemo. n. mœret ſuo incõmodo. dolẽt fortaſſe & angunť: ſed illa lugubris lamẽtatio fletuſq; mœrẽs ex eo eſt: qď eũ quẽ dileximus uitæ cõmodis priuatũ arbitramur idq; ſentiret: atq; hæc ita ſentimus natura duce nulla rõne nullaq; doctrina maximũ uero argumẽtũ eſt naturã ipſam de imortalitate animoꝝ tacitã iudicare: quod omnibus curæ ſunt: & maxime quidẽ quæ poſt mortẽ futura ſint. ſerit arbores quæ alteri ſæculo proſint ut ait Statius in ſynephebis: quid ſpectãs niſi etiam poſtera ſæcula ad ſe pertinere. ergo arbores ſeret diligens agricola quaꝝ aſpiciet baccam ipſe nunq̃ uir magnus leges inſtituta rẽp. cõſerit qd procreatio liberoꝝ. qd ꝓpagatio nois. quid adoptiões

Teſtamentoꝝ

Teſtamentorũ diligẽtia: Vix dici põt quã diligẽtes ſint hoĩes ĩ faciẽdo teſtamẽto: quã circũſpecti tãq̃ ꝑ
ſuaſiſſimũ habeãt ad ipſos ẽ defũctos ea quoq; ptinere. Monumẽta: Monumẽta gñaliter res ẽ mẽoriæ cã Monumẽta
in poſterũ ꝑdita. In qua ſi corpus uel reliqæ iferant̃ fiet ſepulchrũ: ſi uero nihil eorũ iferat̃ erit monumẽtũ
mẽoriæ cã factũ: qd' græci cenotaphiũ appellãt auctor florẽtius iuriſcõſultus ad hãc Ciceróis ſñiam faciũt
uerba. M. Varronis: q ait monumẽta dici. q ĩ ſepulchris ſint qbus prætereuntes admoneãt & ſe fuiſſe & illos
eſſe mortales. Ab eo cætera oia: q ſcripta ac facta ſunt mẽoriæ cã monumẽta dicta. Eulogia. Eulogiũ græ-
ce dr̃ bñ dictum ευλωγεω benedico ευλωγια Eulogia
benedict o. Eulogos rationabili. In decretis
canonicis eulogia ꝑ benedictiõibus ſiue mu
neribus accipiuntur: quæ minutuli ſacerdo
tes ad ſynodum cõuenientes maioribus ſa-
cerdotibus ſummãtibuſq; deportãt. Exiſti-
mo hoc in loco legendũ eſſe elogia potiuſq̃
eulogia; eſt. n. elogiũ quaſi teſtificatio qdam
laudatiõis: interdũ & uituperatiõis: q̃lia i te
ſtamẽtis ĩ ſepulchris anotant̃. Apd̃ iuriſcon
ſultos & oratores crebra ẽ mẽtio elogiorũ: &
nos alíubi plura annotauimus. M. T. in ora-
tiõe pro cluentio. Elogium recitaſti deteſta- Eulogiũ
mẽto. Gn. egnatii patris hominis honeſtiſſi
mi uidelicet & ſapiẽtiſſimi. Sene. deceſſit ne
gotiator teſtamẽtũ oium bonorũ ſuorũ reliqt
formoſam heredẽ & adiecit elogiũ qa pudi
cã cõperi: ſimiliter in libro de ſenectute elo
giũ q elogiũ leger̃ mali. Cũ ait Cato: quãta ĩ
atilio calatino auctoritas: in quẽ illud elo-
giũ uni cõplurimæ conſentiũt: gẽtes prima-
riũ fuiſſe uirum: notũ ẽ totũ eius carmẽ in
ciſum ĩ ſepulchro. Specimẽ: Indiciũ ſignũ.
Probatũ ꝓbamẽtũ. Ad hoĩes iuuãdos
De Catone elogiũ ẽ apud Lucanũ. Nõ ſibi:
ſed toti gẽitũ ſe credere mũdo: Plato ĩ epi-
ſtola ad Archytã tarẽtinũ: qd' & a. M. T. repe
titũ eſt: ſcribit nullũ hominum ſibi ſoli na-
tum eſſe: ſed ortus noſtri partem ſibi Patriã
uẽdicare: partem parentes partem amicos.

filiorũ qd teſtamẽtorũ diligentia qd ipã ſepulchrorũ
mõumẽta: qd elogia ſignãt niſi nos futura ẽt cogi
tare: qd illd nũ dubitas qs ſpecimẽ naturæ capi de
ceat ex optĩa quaq; natura q̃ ẽ igit̃ melior ĩ hoĩum
gñe natura quã eorũ q ſe natos ad hoĩes iuuãdos tu
tãdos cõſeruãdos arbitrãt̃. Abiit ad deos Hercu-
les. nũq̃ abiiſſet. niſi cũ iter hoĩes eẽt eã ſibi uiã mu
niuiſſet uetera iã iſta & religiõe oĩum cõſecrata. qd
in hac rep. tot tãtoſq; uiros ob rẽp. iterfectos cogi-
taſſe arbitrãur. Iiſdẽ ne ut finibus nomẽ ſuũ qb⁹ ui
ta termiãret̃. Nẽo unq̃ ſine magna ſpe imortalita-
tis ſe ꝓ pãtria offerret ad mortẽ. licuit eẽ ocioſo temi
ſtocli licuit epãinũde licuit ne uetera & externa q̃
rã mihi ſed neſcio qũo iheret ĩ mẽtibus quaſi ſecu-
lorũ quoddã auguriũ futurorũ: Ideoq; in maximis:
ingeniis: altiſſimiſq; animis & exiſtit maxĩe & appa
ret facillime: qbo qdem dempto qs tã eẽ amẽs qui
ſemp in laboribus & periculis uiueret̃ loquor de
pricipib⁹. qd poete nõne poſt mortẽ nobilitari uo
lunt: uñ ergo illd aſpicite o ciues ſenis ennii imagi
nis urnam. hic ueſtrũ pinxit maxime facta patrum

Viam immortalitatis: Scilicet & migrationis ad deos ſcribit Apu. in apologia: quod Hercules luſtrator
orbis: purgator ferarum: gentium domitor in cœlum ob uirtutes aſcitus eſt: & Ora. in epiſtolis inquit. Di-
ram qui contulit hidram. Notaq; fatali portenta labore ſubegit. Comperit inuidiam ſupremo fine domari
Vetera iã iſta: Scilicet ſunt quæ enim de Hercule produnt̃ ob uetuſtatem fabulis ꝓpriora iudicant̃. Li
cuit ocioſo: Argumentat̃ argumentis ſatis probabilius ad imortalitatem affirmandam quod. ſ. nemo offer
ret ſe ad mortẽ nemo laboraret nemo periclitaretur niſi ꝓpoſita eſſet magna ſpes imortalitatis. Ex hac ſpe Scitũ dignũ de Themiſtocle
Themiſtocles athenienſis & epaminundas thebanus maximas res geſſerũt: ſeſe maximis piculis obiectaue
runt nihil prorſus recuſantes ob gloriæ cupiditatem dum ſe poſt mortem perinde ac immortales aliqd ſen
ſuros eſſe arbitrabant̃ De Thẽiſtocle uulgata ſunt oia: cuius clariſſimæ uictoriæ de perſis teſtis quotidie ci
tatur ſalaminiaca ata pugna de Themiſtocle memorabile ẽ qd' cum olĩ ꝓceſſiſſet ad ludos olympiacos ocu Secũdus themiſtocles
li omnium poſt habitis ſpectaculis. In illũ unũ cõuerſi ſunt. In eoq; ſpectãdo totũ diẽ conſumpſerũt: quãob
rẽ ipſe letus ad amicos dixiſſe fertur: tunc ſe ſuorũ: laborũ quos pro græcia ſuſcepiſſet fructum ampliſſimũ
reportare: illud quoq; Themiſtocli glorioſiſſimum contigit: ut herodotus plutarchuſq; notificãt quod du
ces græci in aram neptuni ſuam quiſq; ſñiam ſcriptã detulerũt: quẽ nam ex omnibus primum ex bello ad
uerſus xerxẽ geſto: & quem ſecundum iudicarent: in ea ſuum quiſq; primum nomen inſcripſit ſeſe illum
qui præſtantiſſimus fuiſſet exiſtimans ſecundum uero Themiſtoclem omnes in hoc congruentes iudica-
uerunt. Epamĩunde: Inclytus eſt Epaminundas Thebanus ex uictoria leuctrica: qua Acciſæ ſunt lacedæ-
moniorũ res in tantum: ut uix unq̃ querint caput releuare. Dicere ſolebat filiam ex ſe relinquere pugnã leu
ctricam: quæ non modo ipſi ſuperſtes: ſed etiam immortalis futura eſſet. Licuit mihi: Hoc referendum:
eſt ad conſulatum illum Ciceronis nunq̃ ſatis laudatum: quo Catilinam catilinianũq; incendium in toga
ultus eſt. Et fulmine linguæ compeſcuit atq; reſtrinxit. Quo dempto: Augurio. ſ. Et opĩone de futuris ſe
culis: atq; immortalitate: quæ infixa mentibus mortalium illos alacres facit ad labores & pericula libenter
ſubeunda: tanq̃ ſit poſt mortem aliquid quod ad eos pertineat. Accipite o ciues: Diſtichon eſt ennianum
quo petit ennius ut formã imaginis ſuæ aſpiciant ciues. quaſi poſt obitũ ex hac re aliqd uoluptatis ꝑceptu- Diſtichõ ennianũ
rus: primus uerſus ẽ exameter: ſequẽs pẽtameter ut ſupra annotatũ ẽ lĩa. ſ. uceluti ſibilus abiicit̃ in dictione
imaginis. Reliqua quadrãt rithmis metricis, Quidã legũt imaginis urnã q lectio plenis numeris conſtat.

Affecerat gloria dum in annalibus laudat ueteres Romanos eos nõ ſolũ gloria afficit, ſed donat immortalitate ſicut appion grãmaticus imortalitate a ſe donari ſcripſit ad quos aliqua cõponebat. Id é ſ. ennius. q n. ſubſequũt carmia enniana ſũt faxit: faciat. Volito uiuus: Expungẽda é dictio uiuus: ut uerſus pẽtameter itegris pedibus cõſtet: hoc mõ: faxit: cur uolito docta p ora uiȝ. petit át Enni. neqs obitũ ſuũ defleat qm̃ futurus ſit imortalis uolitaturuſq; p ora uiroȝ ſicut & nũc uolitat celebratq; quotidie. Diſſidet ab enniana ſnia ſolũ: q ait mors mea ne careat lachrymis: liquamus amicis merorẽ alter lugeri tẽuit alter iubet. Cic. aliubi magis ꝓbat ẽniũ i hoc q̃ ſolonẽ.

Ennius lugeri abnuit

Phidias Phidiá i ebore marmoreq; ſculpẽdo clariſſimũ eẽ p oẽs gẽtes q̃ Iouis olipii famá ĩtelligũt nẽo dubitat fecit iter alia & mineruæ ſimulachȝ ex ebore & auro i cuius ſcuto amazonũ p̃liũ celauit & deoȝ gigantũq; dimicationẽ. i ſoleis lapitaȝ & cẽtauroȝ a plinio dictus ẽ artiſex nũq̃ ſatis laudatus ꝗ quo

Phidias

Quin. i. xii. phidias diis q̃ hoibus efficiẽdis melior: In ebore uero lõge citra emulũ uel ſi nihil niſi mineruá athenis aut olimpiũ in elide Iouẽ feciſſet: qđ pertinet ad ſenſum Cicerõis ſic ſcribit Vale. maxius. Capite de cupiditate gloriæ. Phidias climeo mineruæ effigiẽ ſuá incluſit qua cõuulſa tota operis colligatio ſolueret. Sua noĩa inſcribũt M. T. in oratione pro archia ipſi phi ẽt in illis libellis: quos de cõtemnenda gloria ſcribunt nomen ſuum inſcribunt in eo ipſo in quo p̃dicationem deſpiciunt nobilitatemque prædicari de ſe: ac nominari uolunt idem tradit Vale. Naturæ uim: Si optio ingenio p̃diti maxime cernũt ui potentiáq; naturæ. Cõſectariũ ẽ cũ optius qſq; ſeruiat poſteritati & curioſus ſit de futuro poſt ſe: ut ſit aliqd cuius ſenſum habiturus ſit poſt mortẽ: ex quo colligimus aĩos eſſe immortales. Quales. ſint dei: in extricabilis hæc q̃ſtio: uerũq; ẽ illud Platõis ex timeo [illegible] Deum inuenire non facile eſt intellexiſſe: autem impoſſibile. Socrates apud Plutonẽ in cratilo timide de deo pudẽterq; diſerit. Deos iqt iam mittamus p deos obſecro. Ná de his diſſerere uereor: Ariſtoteles ait nũquá nos uerecundiores eẽ debere: q̃ cũ de his agit qdá philoſophoȝ icorporalẽ aſſeuerát deũ eẽ

Timide de deo loquẽdum

Opiniões de Deo

q d. i corporalẽ alii ex atomis alii ex nũeris ſicut epicurus & pythagoras. Alii ex igne qualiter heraclito uiſũ eſt Platonici tradunt deum curantẽ reȝ epicurei ocioſum: ſtoici extra mũdũ poſitum: q figuli modo extrinſecus torqueat hác molẽ intra mũdũ platonici: q gubernatoris exẽplo intra illud maneat qđ regat. Ex tá diſſidentibus diſcordibuſq; ſententiis factum eſt ut minus plana de deo coniectatio ſit. Nos ut iqt Tertullianus deũ cõlimus factitatorẽ uniuerſitatis p Chriſtũ Deũ nr̃um cuius dogmata irrep̃hẽſibilia ſũt & ſancta. Cuius ignoratio: Dũ ignorant mortales: q̃ ſit ſedes maniũ & animaȝ poſt mortẽ finxerũt inferos: & regna ſubterranea & formidoloſa omnia de tartaro. Cerbero: furiis cæteraq; id genus terriculamenta. Nẽo enim tam puer eſt ut inqt Seneca: ut cerbeȝ timeat & tenebras & ſepultus: larua humatus Icni habitum.

Hũatus

Gehẽna Latine loquutos eẽ Romáos

Humari: Sepultus ut inquit Pli. intelligatur quoquomodo: conditus: uero humo contectus: quod antiquiſſimum ſepulturæ genus fuiſſe arbitratur. M. T. i libris legum. Auxerunt poetæ: illa iqt Seneca: quæ nobis iferos faciunt terribiles ſabula eſt. luſſerunt iſta poetæ: & uanis nos agitauere terroribus & Tertullianus i apologetico: poetæ ait & phyloſophi tribunal apud iferos ponunt & gehennam: eſt autem gehenna ſecũdum eccleſiaſticos: lacus ignis & ſulphuris iſernus ubi eſt fletus & ſtridor dentium. Conſeſſus theatri: Multitudo ſpectatoȝ ſignificat q conueniunt i theatȝ ad audiẽdas ſpectádaſq; ſabulas poetarum: quæ per ſcenicos agunt. Adſum atq; aduenio: Carmẽ ẽ ueteris poetæ ex antiq̃ tragœdia fortaſſis de tátalo cõpoſitũ: q ẽt apud Senecá i thyeſte inducit aduenięs ab iferis ad ſuperos. Ex hoc Cicerõis teſtimõio ſumit argumẽtũ oẽs romáos tá fœmias q̃ pueros latiẽ loquutos eẽ: qũo. n. mulierculæ & idocti hæc itellexiſſẽt niſi latina ligua fuiſſet uernacula & ꝓpria romáoȝ: Vñ & romana ligua accipit ꝓ latia. Diõedes latinitas ẽ iqt i corrupta loquẽdi obſeruatio ſcdm romaná linguá ſup qua re copioſiſſime ſcripſimus q̃dá ad amicũ epiſtola.

mercedẽ gloriæ flagitat ab iis quoȝ patres affecerat gloria idẽq; nẽo me lachrymis decoret: nec fũera fletu: faxit. Cur uolito docto p ora uiȝ. ſed quid poetas? opifices & poſt mortẽ nobilitari uolũt: qd. n. phidias ſui ſiſem ſpẽ icluſit i clypeo Mineruæ cũ iſcribere nõ liceret qd nr̃i philophi? nõne i his ipſis libris quos ſcribũt de cõtẽnẽda gloria ſua noĩa iſcribũt q ſi oĩum cõſenſus naturæ uox ẽ: oẽſq; q ubiq; ſũt cõſẽtiũt eẽ aliqd: qđ ad eos ptineat: q e uita ceſſerũt: nobis quoq; idẽ exiſtimádũ ẽ: & ſi quoȝ aut ingenio aut uirtute aĩus excellit: eos arbitrãur q a natura optima ſũt cernere naturæ ui maxie uiriſimile eſt cũ optimus qſq; maxie poſteritati ſeruiat: eẽ aliqd cuius is poſt mortẽ ſenſum ſit habiturus: ſed ut deos eẽ natura opinãur: q̃leſq; ſint rõne cognoſcimus: ſic pmanere aĩos arbitramur: cõſenſu nationũ oĩum. Qua ſede maneãt quales ſint rõne diſcẽdũ ẽ. Cuius ignoratio finxit iferos eaſq; formidines quas tu cõtẽnere nõ ſine cá uidebare. In terrá. n. cadẽtibus corporibus: hiſq; hũo tectis: ex quo dictũ ẽ hũari ſub terra cẽſebãt reliq̃ uitá agi mortuoȝ: q̃ coȝ opinionẽ magni errores cõſecuti ſũt: quos auxerũt poetæ Frequẽs. n. cõſeſſus theatri i quo ſũt mulierculæ & pueri: mouetur audiẽs tá grãde carmẽ. Adſũ atq; aduẽio acherõte uix uia alta atq; ardua p ſpelũcas aſpis ſtructas ſaxis pẽdẽtibus maximis: ubi rigida con

ſtat & craſſa caligo inferꝝ. Tm̄q; ualuit error q mihi qdē iā ſublatus uī ut corpora cremata cū ſcirēt: tn̄ ea fieri apd' iſeros fingerēt: q̄ ſine corporib⁹ nec fieri poſſent nec intelligi. Aīos.n.p ſeipſos uiuētes nō poterāt mēte cōplecti: formā aliq̄ figurāq; q̄rebāt ide hōeri tota νεκυια ide ea q̄ meus amicus apius necromātia faciebat. ide in uicina nr̄a auerni lacus: uñ aīæ excitant obſcura umbra apto hoſtio alti acherōtis falſo ſanguine imagīes mortuoꝝ. has tn̄ imagines loq̄ uolūt: q̄ fieri: nec ſine lingua nec ſine palato: nec ſine fauciū lateꝝ ue & pulmonū ui & figura p̄t nihil.n.aīo uideī poterāt ad oculos ſpia referebāt. Magni āt ē igenii reuocaī mētē a ſenſib⁹ & cogitationē a cōſuetudīe abducere: Itaq; credo eq̄dē ēt alios tot ſæculis diſputaſſe de animis: ſed

Calido inferum: Pro inferorum apud quos cuncta ſunt nigrantia. Et ut ait poeta: alta caligine merſa. Iam ſublatus uī iam tpe Ciceronis cordatiores facti & aſtutiores minus minuſq; i dies metuebāt terricu lamenta inferorum utpote uana & commenticia. Scio inquit Seneca uanos eſſe iferorum metus. Animos per ſeipſos uiuentes. Opinabatur rudes illi & impoliti homines primigenii aīos ſine corporibus neq; uiuere neq; exiſtere poſſe: ex quo fiebat ut credentes cruciamenta inferorum uera eſſe exiſtimarent non ſolum animos puniri qui incorporei ſunt ſed totos homines animo corporeq; compactos. Quod abſurdum eſt credere perindeq; ridiculum: maxime cum ſcirent corpora eſſe cremata: & ob hoc apud inferos cruciari non poſſe ſi enim humi remanent cadauera quomodo poſſunt apud manes torqueri ſupplicis. Præterea cum animo dolenti cauſa exiſtat a corpore: arbitrabantur corpora cum animo connexa cruciari. Neſcientes q̄ animus per ſe dolorem pati pōt & mori non poteſt: quod ſubtiliter argumentatur diuus Auguſtinus in uigeſimo primo de ciuitate dei. Hōeri necyia: Apd Homerum i odyſſea fit ad Vlyſſe euocatio manium: ſacro magico In ſcrobe procurato quæ res dicit̄. græco uocabulo νεκυια: quaſi mortuaria reſq; funebris & ad mortuos pertinēs. νεκυσ græce mortuus unde νεκυια: & necyomantia: quaſi diuinatio per mortuū. lege homerū in.xi.odyſſeæ quod opus non aliunde cōſtat; q̄ ex magicis preſtigiis; & inferorum euocatione. Apius necromātia: Necromantiam græci uocant diuinationē p mortuus factam νεκρον. eni cadauer νεκρος mortuus dicitur & μαντεια diuinatio: Necromantici: ſunt quorum incantamentis uidentur reſuſcitari mortui diuinare. Et ad interrogata reſpondere. Ad quos ſuſcitandos cadaueri ſanguis adicitur: nam amare ſanguinem demones dicuntur ideoq; quotieſcunq; necromancia fit cruor aquæ miſcetur: ut colore ſanguinis facilius prouocentur auctor Auguſtinus: & in decretis canonicis.xxvi.Qu.V. latiſſime explicatum horū ſacrorum duo genera potiſſimum ſunt. Necyomantiā. Et ſciomantia. Ne ſciomantiæ ad eleuandum cadauer ſanguis eſt neceſſarius: hinc illud lucani. Pectora tunc primum feruenti ſanguine ſupplet. In ſcyomātia umbræ tm̄ eſt euocatio: qualis facta eſt ab Vlyſſe i maniū euocatiōe qualis ab appiōe grammatico: qui euocauit umbras ad percunctandum: qua patria homerus genitus eſſet. Appius: Hūc appium: qui necromantiam faciebat augurē bonum fuiſſe & in augurum collegio collegam. M. Tulli teſtis eſt ipſe i libris de diuinatōe

Necya

Necyomātia

Necromātia

Necromātici

Necyomātia

Sciomantia

In uicinia noſtra: Haud longe ab arpinatibus: qui municipes ſunt. M. Tullii. Auerni lacus: In cāpania apud cumas lacus auernus eſt in quo homerica defunctorum uaticinia fuiſſe fabulis p̄diderunt ſupcilia ardua auernum undiq; circuncludunt: q̄ ſuperſtitione quadā umbris obſcurum ſinū reddebant: quem locum plutoni dicatum opinabatur illinc ad inferos introitus patere credebatur: Aderantq; duces ſacerdotes placatis prius p ſacrificia dis manibus: illic fons ſtigius erat illic phlegetō amnis: hic acheruſiā hic dōicilia inferoꝝ ſubterranea cōiectabant: hinc uī maro non pauca tranſtuliſſe in ſextum uolumē eneidos. Marcus Agrippa auerni locū ſuccidit locumq; illum elegāter excoluit. Dirutaq; ſubterrena foſſa oīa illa de manibus fabuloſa cōmēta ſunt patefacta illuſtrataq;. Auctor Strabo in.v. Auernū āt dici q̄ſi aornon hoc ē auibus impium docet Lucre. cum ait in.vi. Principio qd' auerna uocant̄. Nomen id ab re impoſitum eſt: quia ſunt auibus cōtraria cūctis. Lucretiū emulatus Vir. ſic cecinit: uñ locū grai dixerunt noīe auernū. Alti acherōtis. Acherō fluuius dī a poetis inferoꝝ q̄ſi ſine gaudio: ſed cōſtat locū eē p̄pe auernū lacū. Strabo in.vi. Acherōtē fluuiū eſſe tradit brutioꝝ p̄pe urbē pādoſiā: ubi Alexāder. Epirēſis a lucanis trucidatus ē. Vo, donec deceptus oraculo: qd' iuſſerat: ut caueret acheruſiā aq̄ pādoſiāq; urbē. Cū i epiro eēt pādoſia & acherō amnis fugiēs Alexāder hæc loca i media fata ut fit ruit: q uenit i Italiā: eūq; uadū acherōns brutioꝝ egreſſū emius ueruto Luca. miles exultās cōfodit: hiſtoriā Li. Et trogus enarrāt. Acheruſiā paludē fuiſſe egyptioꝝ p̄didit Diodo. uñ Orpheus trāſtulit figmēta: de iſeris ad græcos. Falſo ſanguine: Sic Eriſtho maga primi noīs apud Lucanū falſo ſanguine erigit cadauer. Et necyomantiā cōficit. Vlyxes apud Homeꝝ ſanguine ouium iplet ſcrobē & euocat manes. Imagines. Sciomantiam ſignificat: in qua umbræ tantum & imagines euocantur. Has imagines; Loqui. apud Homerum euocatæ imagines helpenoris: antichilæ thireſiæ: aliorumq; defunctorum cū. Vlyxe colloquuntur, apud filiū euocati manes ſcipionum & alexandri cum africano fabulantur. Nec ſine lingua: Deridet magicum artificium peride ac delirum & nugatoriū Pli. quoq; magicas uanitates ubiq; uoluminum coarguit tanq̄ irritas: inanes & deteſtabiles; quo modo eni umbra quæ incorporea eſt loqui poteſt: cū ſermonis interpres & miniſtra ſit lingua: cum iſpirandi officina ſit pulmo: cū ſine ore & palato uox fieri nō poſſit. Aſenſibus ſēſus ſūt q ſentiūt: ſenſa uero: q̄ ſentiunt̄ ſenſile dicit Lucre. qd' ſenſui ſubiectū eſt. Inſenſile quod ſentiri nō poteſt ex inſenſibus ne credas ſenſile gigni.

Auernus ubi magiga

Aornos

Acharō

Pādoſia

Mors alexādri epirenſis

Magice uanitates

Senſile

Inſenſile

ꝙ lr̃is extet ꝓbo. Pherecides ſirus primũ dixit ani-
mos hoĩum eẽ ſempiternos. Antiquus ſane fuit. n.
meo regnãte gentili. hãc opionẽ diſcipulus ei⁹ pita
goras maxĩe cõfirmauit. q cũ regnãte Tarqnio ſup
bo ĩ italiã ueĩſſet tenuit magnã illã græciã cũ hono
re & diſciplina: tũ ẽt auctoritate multaq; ſæcula po
ſtea ſic uiguit pythagoreoꝝ nomẽ ut nulli alii docti
uiderent᷑. ſed redeo ad ãtiquos: rõnem illi ſñiæ ſuæ
nõ fere reddeãt niſi qđ erat nũeris aut deſcriptioni
b⁹ explicãdũ. Platonẽ ferũt ut pythagoreos cogno
ſceret ĩ italiã ueĩſſe & ĩ ea cũ alios mltos: tũ Archy-
tã: Timeũq; cognouit & didiciſſe pythagorea oĩs
primũq; de aĩoꝝ æternitate nõ ſolũ ſenſiſſe idẽ qđ
Pythagoras. ſed rõnẽ ẽt attuliſſe: q̃ niſi qđ dicis ꝑ
termittãus: & hãc totã ſpẽ ĩmortalitatis relinq̃mus
A. An tu cũ me ĩ ſũmã expectationẽ adduxeris: dſe
ris? Errare me hercule malo cũ platone: quẽ tu q̃ti
facias ſcio & quẽ ex tuo ore admiror q̃ cũ iſtis uera
ſentir᷑. M. Macte uirtute. ego. n. ĩpe cũ eodẽ ĩpo nõ
ĩuitus errauerĩ. Nũ igit᷑ dubitãus? an ſicut plæraq;
ſic & hoc quãq̃ hoc qdẽ minime Perſuadent enim

Phthiriaſi perit pherecides

Pherecides ſyrus: Apuleius in floridis: auctor ẽ pherecidẽ ex inſula ſyro oriũdũ: primũ ſoluta orõne cõ ſcribere auſum fuiſſe repudiato uerſuũ nexu: quẽ Pythagoras magiſtrũ coluit: ꝑ inſãdi morbi putredĩe ex tictus ẽ: phtiriaſi. n. hoc eſt pediculari morbo occubuit q̃ morbi feditate ſylla dictator. Et alcman poeta: & mumius iuriſcõſultus. Et enuus belli ſeruilis dux obieruit. Auctores Pli. & plutarchus: de obitu pherecydis ſic ſeri. q. ſerenus. Sed qs nõ paueat pherecidis fata tragedi: q nimio ſudore fluens aĩalia terra eduxit: turpi miſeꝝ q̃ morte tulerũt: hic hauſto aquæ puteo ꝑſenſiſſe fert᷑ ac ꝑdixiſſe terrẽotũ poſt diẽ tertiũ futuꝝ atq; ita factũ eẽ ſcribẽs ad thalẽ mileſiũ de morbo phtiriaſi pediculis ĩqt opicebar totꝫ morbo ãt ĩualeſcẽteneq; medicoꝝ quẽpiã neque amicoꝝ pẽitus admitto. Meo regnãte genti-

Gẽtiles Cognomines

li Seruiũ tulliũ ſignat ſextũ rõanoꝝ regem quẽ gentilẽ ſuũ uocat: qa eiuſdẽ noĩs erat. Gẽtile. n. ut ait Cinciuſ ſũt q ſimili noĩe ap pellant᷑: q cognomines quoq; nũcupãt᷑: uel qa ab eo rege ducebat originẽ. Nã. & ſilius: ꝑauũ. M. T. appellat regiã ꝓgeniẽ: cũ ſcribit in yiii. punicoꝝ. T. æratas raptabat in agmi-na turmas: Regia ꝓgenies & tullo ſanguis ab alto: Euſebi. quoq; in crõicis teſtat᷑ Cicero-nẽ natũ eẽ ex regio uolſcoꝝ gñe: prior ſñia apud me ꝓbabilior eſt. Pythagoras: De pythagora Samio laertius apu. trogus reliq ſatis multa q̃ ſunt notiſſima. Magnã græciã Græce dr̃ μεγαλη ελλασ. i. magna græcia

Magna græcia Phyloſophia italica

portio italic a tarẽto uſq; ad cũas: ꝙ multæ magnæq; ciuitates ĩ ea fuerẽt a græcis cõditæ auctor Iuſtinus li. xx. De qua Pli. ſic græci de Italia iudicauere genus ĩ gloriã ſuã effuliſſimũ quotã ptẽ ex ea appellãdo græciam ma gnã A qbuſdã tota italia maior græcia dicta Oui. quoq; cecinit ĩ faſtis. Italia nã tellus græcia maior erat. de hac pte italiæ Vir. Effuge cũcta malis habitant᷑ mœnia gratis. Eſt quodã phiæ genus qđ italicum nuncupat᷑ ex ea pte italiæ: q̃ quodã magna græcia nũcupata eſt: qđ ut docet Augu. in. yiii. auctorem ha-

Sophi Phyloſophus

buit pythagorã ſamiũ: a quo ẽt ferũt ipſum phiæ nomen exortum. Nam cum antea ſophi. i. ſapientes appellarent᷑: hic interrogatus qđ ꝓfiteret᷑ phm ſe eſſe reſpondit. i. ſtudioſum ſapientiæ: qm̃ ſe ſapiẽtem ꝓfiteri arrogantiſſimum ui Numeris aut diſcriptionibus: per mathematicas diſciplinas hoc eſt arithmeticam. atque

grãmaticæ apodixes

Geometriam: quarum probationes potentiſſimæ ſunt: quæ oculis euidenter ſubiiciuntur: falſa quoq; ueriſimilia Geometria ratione deprehendit. Grammicæ. Apodices uulgo dicuntur Geometriæ probationes: fit hoc & in numeris per quaſdam quas ſpeudogrophias uocant: hoc eſt falſas deformationes.

Pſeudographie

Platonem ferunt. Plato poſt ſocratis obitum. Ad pythagore diſciplinam ſe contulit & ad italiam uenit: pythagoreos euritũ & architam: thimeumq; ſectatus: a quibus intellectualis phia platoni tradita eſt: Auctor Apuleus in

Timeus platonis

dogmate platonis: thimei nomini dedicauit diuinum illud obſcurumq; uolumen cui titulus eſt thimeus. Extant platonis epiſtolæ ad architam tarentinum qui methanica callens columbam ligneam fecit uolan-

Coluba ex ligno uolans

tem; ex quo philoſophi acumen cognoſci poteſt. Idem quod pythagoras: Apud Ouidium dogma pythagore explicatum eſt libro decimoquinto metamorphoſeon: ubi pythagoras aſſerit animas immortales eẽ probatq; palingeneſian & metempſychoſin hoc eſt regenerationem & tranſanimationem: ut. ſ. de aliis cor-

Palingeneſia Metẽpſychoſis

poribus in alia corpora tranſeant: animæ ſic enim ait. Morte carent animæ ſemperq; priore relicta ſede nouis habitant domibus uiuuntq; receptæ: ex hoc pythagorico dogmate inducta eſt ab eſu animalium abſtinẽtia ne forte ut feſtiuiter ait Tertullianus: bubulam quis de aliquo proauo ſuo obſonet. Malo potius uolo Errare cum platone. Honeſtus eſt error magnos duces ſequentibus: ut ait Quintilia. Ex tuo ore: Cice.

Plato deus: ſemedius

ubi maximus præco eſt buccinatorq; platonicæ maieſtatis adeo ut platonem deum appellet: quem labeo inter ſemideos commemorandum putauit: cui defuncto magi ut deo ĩmolauerunt. Macte uirtute: Magis

Macte uirtute Macti ingenio

auctæ cumulateq;: ſanguinolẽtibus ex acie redeuntibus dr̃ macte uirtute eſto: ut inq̃t Sene: qđ magne laudis ꝑcul dubio ꝓconiũ ẽ: dixit Statius in. yi i. thebaidos macte aĩo iuuenis. i. perfecte indolis: ut expoſuit lutatius interpres: mactare. n. dictũ eſt ſacrificiũ ꝑfeciſſe: M. T. ferunt laudibus mactant honoribus: ꝓ magis augẽt. Seruius enarrãs illud uulgatiſſimũ. Macte puer uirtute noua ſic itur ad aſtra: macte inquit magis aucte affectata gloria. Eſt ſermo tractus a ſacris quotiens. n. aut thus aut unũ ſup uictimã fundebat᷑. Dicebat᷑ mactus eſt taurus: uino uel thure hoc ẽ cumulata eſt hoſtia & magis aucta. Plinius in laudẽ aſtrologorum macti ait ingenio & cœli interpretes rerũq; naturæ capaces. Lucili. macte uirtute ſimulq; his uerſibus eſto

Mathematici:Periti aſtrologiæ:Geometriæ:Gnomonicæ:& muſicæ:q̃s diſciplinas ut illã dictũ eſt
mathemathicas græci ueteres appellabãt. Quaſi pũcti iſtar:Pũctũ ẽ iq̃t Sene.& adhuc pũcto minus Punctũ
qđ icolĩus plu.in.ii.Nõ aliud ẽ terra uniuerſa:quã mũdi pũctus hæc ẽ materia uitæ nřæ hæc ſedes.Eu
clides cæteriq; geometræ pũdũ eẽ dixerũt qđ ob incõpræhẽſibilẽ breuitatẽ ſui in ptes diuidi nõ poſſit
nec ipſum p aliqua ſed tantummõ ſignũ eſſe dicat̃.Vñ a græcis dr̃ σημειον hoc eſt ſignũ. Centrũ in
oi orbe uel ſphera Medietas cẽtrũ uocat̃:Nihil aliud ut Macrobius ait eſt cẽtrũ niſi punctũ: in medio Centrũ

mathematici terram in medio mũdo ſitã ad uniuer
ſi cœli cõplexũ:quaſi pũcti iſtar obtinere:qđ cẽtrõ
illi uocant.Eã porro naturã eẽ q̃tuor oĩa gignẽtiũ
corpoꝝ ut quaſi ptita hẽant iter ſe & diuiſa momẽ
ta ut terrẽa & hũida ſuopte nutu:& ſuo põdere ad
pes angulos i terrã & i mař ferãt̃ relĩq̃ duę ptes una
ignea altera aĩalis:ut ille ſupiores i mediũ locũ mũ
di grauitate ferãt̃ & põdere:ſic hæc ſurſum rectis li
neis i cæleſtẽ locũ ſubuolẽt:ſiue ipſa natura ſupio
ra appetẽ:ſiue ꝙ a grauiorib⁹ leuiora natura pellãt̃
Quæ cũ cõſtẽt pſpicuũ dẽt eẽ:aĩos cũ e corpe exceſ
ſerint ſiue illi ſint aĩales.i.ſpirabiles ſiue ignei i ſub
lime ferri.ſi uero aut nũer⁹ qdã ſit aĩus ꝙ ſubtiliter
magis q̃ dilucide dr̃:aut qnta illa nõ noĩata magis
quã nõ itellecta natura.multo ẽt i tegriora ac pu
riora ſũt.ut a terra longiſſime ſe efferãt.Hoꝝ igit̃
aliquid aĩus ẽ:nec tã uegeta mẽs aut in corde cere
broue aut i empedoclo ſanguie demerſa iacet. Di
cæarcũ uera cũ ariſtoxẽo æq̃li:& cũ diſcipulo ſuo
doctos ſane hoĩes omittãus:quoꝝ alter cõdoluiſſe
qdẽ nũq̃ ur̃:q aĩum ſe hẽre nõ ſentiat:alter ita dele
ctat̃ ſuis cãtib⁹:ut eos ẽt ad hæc trãſſerre cõet̃ har
moniã ãt ex iterua llis ſonoꝝ noſſe poſſumus quo
rũ uaria cõpoſitio harmõias ẽt efficit plures mẽbro
rũ uero ſitus:& figura corpis uacãs aĩo q̃ poſſit har
moniã efficere nõ uideo:ſed hic quidem q̃uis eru
ditus ſit ſicut ẽ hæc magr̃o cõcedat Ariſtoteli. Ca
net̃ ipſe doceat.bñ.n.illo ꝓuerbio græcoꝝ pcipuo

orbis ſpheræ apu.i coſmographia.Car Cẽtalis
dinem inqt mundi:ſic.n.dixerim cen terra
trũ hẽt tellus hic a Plinio Cẽtralis ter
ra dicta.Alias centron ſtimulũ ſignifi
cat. Quatuor corpoꝝ:Elementa ſi
gnificat ex quoꝝ cõcordi diſcordia cũ
cta gignunt̃. Terrenea & hũida.Elemẽ
tũ aquæ & terræ utpote graue & põde
roſum deorſum fert̃ ad centrum cum
ignis & aer genuina leuitate in ſublime
ferant̃ qđ a phis aſtrologiſq; copioſiſſi
me tractat̃:uñ terrena:& humecta na
turã terræ & aquæ ſecuta ferunt̃ ad co
gnata. Suopte:Suo ipſius:ut meopte
meo ipſius. Altera aĩalis. Elementũ
aeris ſignificat̃:qđ ſpirabile ẽ. In me
dium mũdi.i.centrũ nã ut inqt Ariſto
teles lib.iiii. de cœlo & mundo quod a
medio fertur ſurſum fertur deorſum
uero quod ad medium.In ſphera autẽ Imũ in
imum eſt quod medium eſt:ut phi tra ſphera
dunt.Manilius in primo.Aſtronomicõ Mediũ
medium totius & imum eſt Lucreti.ut infiniti
pote Epicureus negat imum eſſe q̃m in non eſt
qt ſpatiũ ſine fine mõq; eſt mediũ.n.in
finiti non eſt qđ & Ariſtoteles docet in
primo de cœlo. Subuolãt.Oui.in hãc
ſniam.Ignea conuexi uis & ſine ponde
re cœli emicuit ſummaq; locũ ſibi le
git in arce. Proximus eſt aer illi leuita
te locoq; denſior his tellus elementaq;
grãdia traxit:& pſa eſt grauitate ſui cir
cũfluus humor ultima poſſedit ſoli
dũq; cohercuit orbem. Leuiora ap Antipari
pellant̃.Hoc fit p antipariſtaſin ut græ ſtaſis
ci dñt:p q̃ ubi calidũ ẽ inde frigus exce
dit:ubi frigidus ẽ ide calor expellit̃ hic Vnde
putei p hibernũ tps̃ calent:quia illo ſe putei ca
calor contulit cedens:frigori ſuperio lidi per

ra poſſidenti. Siue ſint animales:Aerei:ut Diogenes:& Varro crediderunt. Ignei:Vt Zeno.& He hyemẽ
raclius opinati ſunt. Numerus:Vt Xenocrates qui dixit animam eſſe numerum ſe mouẽtem. Qui
ta illa natura:Endelechiam ariſtotelicam intelligit.Nec tam uegeta mens:Cum animus noſter ſit mo
bilis uegetus uerſatilis momento temporis multa percurrens multa complectens non ur̃ eſſe ꝓbabile Aĩ eſſen
tam uegetã mobilẽq; naturã eſſe cor aut cerebrum:aut ſanguinem:q̃ corpora ſunt bruta & craſſa nihil tiã motu
aũt aĩo tã contrariũ ẽ q̃ torpor & craſſitudo hebeteſcens cũ aĩ eſſentia ſit in motu.Origines dixit aĩam Harmõia
eſſe ſubſtantiam ſenſibilem & mobilem. Quoꝝ alter:Dicearchus. Alter:Ariſtoxenus. Ad hæc Ciuitas
trãſſerre:Quia aĩam harmoniã eſſe dicebat. Ex interualli ſono:Ariſtoteles harmoniã ait eẽ tempe ex cõſen
ramẽtũ & cõpoſitionẽ cõtrarioꝝ:harmonia p ſe imobilis eſt:aĩe ãt ꝓpriũ ẽ p ſe moueri.Ergo aĩa har ſu diſſi
mõia eẽ nõ põt. Cenſorinus & Macro.harmõiã eẽ dñt cõſonantẽq; cõuenientiã & ut ait Augu. concentus milũ dia
ẽ ex diſſimillimaꝝ uocũ moderatione:ſicut ex ſummis & medijs & ĩfimis interiectis ordinibus ut ſo teſſeron
nis ciuitas concinit moderata conſenſu diſſimillimoꝝ. Harmonias.p.muſica ſimphõias. plures hñt Diapaſon
ſed illã clariſſimã:q̃ appellat̃ diateſerõ & alterã q̃ dr̃ diapente harmõiã uero diapaſon uocant hoc eſt
uniuerſitatem concentus q̃ ex ſeptẽ tonis cõficit̃. Non ui.Si qđ in nobis eſſet harmoniæ ſimile uictu
minueret̃ extremo ſicut nerui cithare manibus q ſine tractu artificis pulſuq; digitoꝝ muti atq; inertes ia
cent:aĩus uero ſua ſpõte & cogitat & mouet̃ ex quo nulla ꝓportio eſt aĩ ad harmoniam. Canere ipſe
doceat:Tã q̃ muſicus uir.n.muſicæ ſcius & callẽs accõmodatior eã ad canẽdũ:q̃ de aĩa philoſophãdũ.

Quā quiſq; norit artē: in hac ſe exercoat. Illā uero funditus eiiciam⁹ īdiuiduoꝝ corpoꝝ leuiū & rotūdoꝝ cōcurſionē fortuitā: quā tantū democritus cōcalefactā: & ſpirabilē. i. aīalem eſſe uoluit. Is autē animus qui ſi eſt hoꝝ quatuor generꝝ ex qbus oīa: conſtare dicunt: ex īflammata aīa cōſtat ut potiſſimū uꝛ. Panætio: ſupiora capeſſat neceſſe eſt. Nihil .n. hñt hæc duo gña pni: & ſupa ſemp petunt ita id euenit ſiue diſſipant procul a terris ſiue pmanēt & cōſeruāt hītū ſuū: p hæc ēt magis neceſſe ē ferāt ad cœlū & ab his perrūpat & diuidat craſſus hic & cōcretus aer: q ē terre pximus calidior ē .n. uel potius ardentior aīus quā ē hic aer: quē mō dixi craſſū atq; ɔcretū: qd ex eo ſciri pōt qa corpa nřa terrēo prīcipioꝝ gñæ cōfecta: ardore aī cōcaleſcūt: accedit ut eo facilius aīus euadat ex hoc aere: quē ſæpe iā appello craſſum: eūq; prūpat: q nihil ē aīo uelocius: nulla ē celeritas q poſſit cū aī celeritate cōtēdere. Qui ſi p manet incorruptus ſuiq; ſilis neceſſe ē ita ferat ut penetret & diuidat oē cœlū hoc: inquo nubes hymbres uētiq; cogunt: qd & hūidū & caliginoſum eſt pp exhalatiōes terræ. Quā rōnē cū ſupauit aīus naturāq; ſui ſilem ɔtigit & cognouit uictus ex aīa tenui: & ex ardore ſolis tēpato ignib⁹ reſiſtit & finē alti⁹ ſe offerēdi facit. Cū .n. ſui ſimilē & leuitatē & calorē adeptus ē tāq paribus examinatus pōderibus nullā ī ptē mouet. Eaq; ei domū naturalis ē ſedes cū ad ſui ſimilem penetrauit: in quo nul

Qu ī quiſq; norit artē: In hanc ſñiam prouerbialis eſt ille propertii uerſiculus: qua pote qſq; in ea cōterrat arte diē & alter: unus qſq; ſua nouerit ire uia: cōſimiliter ſcribit Ora. ī epiſtolis. Quā ſit uterq; libens cēſebo exerceat artē. Indiuiduoꝝ corporum. Explodendam eſſe dicit. & quaſi radicitus extirpā-

Atomi uñ dā opinionē. Democriti: leucippi. Et Epicuri: qui aīam ex atomis hoc eſt indiuiduis corporibus cōſtare dicebāt quibus nomē atomoꝝ inditū eſt: qa ſecari ac diuidi nō poſſunt: uolitare aūt atomos & cōcurrere opinant ſicut pulueris minutias uidemus ī ſole cū p feneſtrā radios ac lumē immiſerit. Ex his oīa oriri & rurſus in eadem reſolui uigilātes ſomniabant. Spirabilē quaſi ſpiritu & aere: tāq uehiculo uectāt cū aer ſpiritū uitalē fundat. Hoꝝ quatuor generum. ſ. elementorum. Ex inflāmata aīa: ex aere ignoto & caleſcente q quadrat cū ſnīa. M. Varronis: qui dicebat aīam aerem eſſe feruefactum ī pulmone diffuſſum in corpus: & hæc ſnīa conuenit cōi cenſui: cui perſuaſum eſt aīal. ſpū & igne animantium uitā conſiſtere: cū ſine reſpiratiōe uiui nō qrat. & corpora igne uiduata frigeſcāt & extinguant. Hæc duo gña ignis & aer. Nihil pni: qd uergat ī imū & cētrū ad qd pna ſunt q ponderoſa ſūt. Diſſipantur peul: ex opinione illorum dictum eſt qui cenſent aīum aliquādiu: permanere mox diſſipari. Craſſus hic aer: poſſidonius quadraginta ſtadioꝝ a terra altitudinē eſſe ait: in qua aer turpidus ſit et craſſus; ubi nibila: uēti nubeſq; gignant: ſupra uero purū liquidūq: & in prurbatæ lucis aerem. Concretū: Dēſum: turbidū ſpiſſū. Terreno genere confecta: pythago-

Elemēta ras empedocles: epicarmus: aliiq; phi-

in animāti ſici: prīcipia quatuor elemēta pponſuerūt: ex qbus aīalia cōſtant: q in corpori

bus bus nřis euidēter apparent: nā carnes & oſſa terrēa ſunt: humor & ſudor aquatici: reſpiratio ex aere. calor ex igne ab elemātis habemus corpus: a deo aīum ſicut elementa mutantur quoꝝ perire mutari eſt: ita & corpus ſicut deū non perire manifeſtū eſt: ſic & aīus non perit: q adeo originē ducit: ps .n. ſemper ſequit genus. Nihil aīo uelocius thales mileſius unus ex ſeptem græciæ ſa-

Quid uelociſſimū pientibus: uelociſſimum inquit omnium q ſunt eſt mens: nam p uniuerſa diſcurrit. Lactantius: libro

de opificio: animus inquit tante celeritatis eſt: ut uno temporis puncto cœlum omne colluſtret maria

cœlū aer peruolet. Terras & urbes pagret. Omne cœlum hoc aera intelligit Lucre. in hoc cœlo qui dicit aer.

Pli. quoq; in. ii. & hoc cœlū appellauere maiores: quod alio nomine aera: hinc grādines ſunt: & pruine

ſupra lunā oīa pura hymbres pcellæ: turbines. Ventorum hoc regnum: pacem ſumma tenent ut ait lucanus: ſupra lunam pura oīa ac diuturnæ lucis plena. Cogunt: congregant: conficiūt. Exhalationes terræ: Meteorologi

tradunt duas eſſe exhalationes ſiue euaporationes alteram humidam alterā ſiccā. Ex quibus fiant nimbi: nubes: tonitrua: tempeſtates & id genus alia lege ariſtotelē & albertum in meteoris: ſic .n. recte ſcire

Meteorologi q dñr q uulgus metaura inſcite appellat: qua dictione apud græcos ſublimia ſignificantur ait ariſtote-

Meteora les calefacta a ſole terra neceſſum eſſe fieri exhalationes. Quam regionem: Aeris. ſ. craſſi atq; cōcreti qui terræ proximus eſt. Naturā ſui ſimilē aera tenuiorem liqdiorē: calidiorē: natura .n. animi eſt leuis & calida. Finem altius efferendi. Aliæ aīæ lunarem circulum: altæ ſolſticialem retinere dicuntur put minus magiſue purgatæ fuerint. Semidei manes habitant: ut autumat Luca. id ſpatiū qd patet iter terras luneq; meatus: quos uirtus ignea fecit imi etheris pacientes: theologi dixerūt elyſium eſſe circa lunarem circulum ubi aer purior eſt: tanq illuc animi nexibus corporeis ſoluti ſubuolent: nō me pterit a quibuſdā phis elyſios campos collocari in ſphera a plane hoc inerrabili. Examinatus: libratus aqua lace: modificata utrinq; participatione: ut neque pondere deuergat neq; leuitate altius rapiatur.

Aletur

Aletur: cibus animorum in cælo & alimonia ut ſubtiliter ueſtigauit origenes libro ſecundo periarchon erit theoria hoc eſt cōtemplatio & intellectus dei. Sancti manducabūt panem uitæ: qui ſapiētiæ cibus ſignificat ut quo aiæ nutriūť: bibētq; ex diuinæ ſapiētiæ poculis: qui purior mente & excretior ſenſu erit is cito aſcendet æris locū: & ad cæloꝝ regna perueniet: & in ſpheris ſingulis ꝓſpiciet ea: quæ ibi geruntť: & rationē q̄re geranť agnoſcet. Aſtra ſuſtentātur: Stellas aiantes eſſe rōnabiles eccleſiaſtici doctores affirmāt: q uanitati ſubiectæ eē dicunť: quia corporibus idutæ ſūt plū tradūt & maximæ platonici ſtellas alii humore terreno & paſci: quas igneas eſſe opinanť: unde a poeta aſtroꝝ ignes dicti: cui ſententiæ aſtipulať illud lucani: nec nō oceano paſci phœbumq; polumque credimus Ariſtoteles uero i ſecūdo meteoroꝝ deridet eos: ꝓinde ac uanidicos quicūq; exiſtimauerunt ſolē & ſydera humore paſci: aut ergo philoſophice intelligimus aſtra ſuſtentari alimento hūcēto: aut theologice nutriri theoria: ideſt ſpeculatiōe diuinitatis: & deo frui ſecūdum Auguſtinū animi noſtri uocabūt qui laudibus: deū uidebūt & amabūt: amabūt & laudabūt: hic erit aīorū cibus & nutricatio. Corporis facibus inflāmari: Platonici ex terrenis corporibus ſic affici aias opinanť ut hic eis ſint cupiditas: timor: leticia: triſtitia: & id genus ꝑturbatiōes: qbus mortales uexanť: quam Platonicam ſentēriam luculentis uerſibus mantuanus uates explicauit dicens. Terreniq; hebetant artus moribundaq; mēbra hinc metuūt cupiūtq; dolēt gaudētq;: nec auras ſuſcipiūt clauſæ tenebris & carcere ceco: huic ſententiæ ſubſcribit illud apoſtolicum: aggrauat animam corpus corruptibile & deprimit terrena inhabitatio ſenſum multa cogitantē. Igiť ex corpis cōtagiōe ꝓſerpūt ꝑturbationes: uel ut eccleſiaſtici loquunť paſſiones

Cibus animoꝝ theoria — *Sydera humore paſci* — *Perturbatiōes ex ſotiatiōe corporum*

la re egens aletur : & ſuſtētabitur iiſdem rebus. qb⁹ aſtra ſuſtentātur: & aluntur. Cūq; corporis facibus īflāmari ſoleamus ad omnes fere cupiditates. eoq; magis incendi: q̄ his æmulemur: qui ea habent: q̄ nos habere cupimus: profecto tūc erimus beati: cū corporibus relictis cupiditatū. & æmulationū erimus expertes: Quodq; nūc facimus cum laxati curis ſumus: ut ſpectare aliquid uelimus & uiſere id multo tum faciemus liberius: totoſq; nos in contemplādis rebus: perſpiciendiſq; ponemus ꝓpterea qđ & natura ineſt mētibus noſtris inſatiabilis quædā cupiditas ueri uiſcēdi: & oræ ipſæ locorum illoꝝ quo peruenerimus: quo faciliorem nobis cognitionē rerum cæleſtium : eo maiorem cognoſcendi cupiditatem dabunt. hæc enim pulchritudo etiam in terris patriam illā: & auitam ut ait. Theophraſtus philoſophiam cognitiōis cupiditate incenſam excitauit: præcipue uero fruetur ea: qui tum etiam : cum has terras incolentes circunfuſi erant caligine : tamen

aioꝝ ex ardore corporeo animi ſtimulanť: & cū primis tres exiſtunt affectus uehemētiſſimi: qui hoīes in oīa facīora ꝑcipites agāt. Videlicet ira cupiditas: libido: ꝓpea poetæ tres furias eē dixerūt: q mētes hoīum exagitēt: ita ultionē deſiderat: cupiditas opes: libido uoluptates. His æmulemur: mō inuidiamus alias imitemur: ē.n. emulatio ægritudo ſi eo qđ qs cōcupierit alius potiať ipſe careat. Nūc: Dū adhuc ſumus i uita. Spectare aliqd. M. T. ſcribēs de officiis & de finibus bonoꝝ: hoīs īqt eſt ꝓpria uiri īqſitio & ueſtigatio: ita q; cū ſumus neceſſariis negociis curiſq; uacui: tū auemus aliqd uidere audire: diſcere: īſitus eſt mēti cognitiōis amor: & ut auctor ē origies mens ſciæ ueritatis dei & reꝝ cās noſcēdi naturale deſideriū gerit. Natura ieſt: ſemptimus ē cāus. i. inſtictu naturali: naturaliter. Id multo liberius: cū i terris eſſemus ut inqt origenes uidimus aīalia uel arbores & differētias eoꝝ ꝓſpiximus: ueꝝ rōnes nō intelligimus: ita cōcepto i terris hmōi agnitiōis uel ſtudio uel amore: nobis poſt exitū erit cognitio & itelligētia ſincerior. Ore: Regiōes alias extremæ partes ut littorale. Plinius ciuitates aut in mediteraneo aut in ora eē refert hinc ſoluere orā uſurpatū: pro eo qđ ē enauigare: & ab ora hoc eſt littorali regiōe ſoluere retiacula nauiū ab aſcederet: ridiculū eſt orā accipere ꝓ fune nautico ſicut recētiores ſcriptores enarratoreſq; interpretari ſolēt illud quitiliani orā ſoluētibus bn̄ ꝑcemur: & aliubi apud eundē: ſublatæ ſūt anchoræ: ſoluimus orā: tanq̄ ora ſignificeť ipſe funis: q ſoluiť a nauigaturis. Cæteꝝ apđ nullū idoneū ſcriptorē ora i hoc ſignificatu repiať. Nec illos qcq̄ iuuerit Titi Liuii uerba: cuius potiſſimū auctoritate fulciť. Nāq; apđ Liuiū li. xxyiii. ſic legunt & ſic legi uulgo ſolet: trahūt ſcalas: oraſq; & anahoras ne i moliēdo mora eēt ꝑcidūt: q lectio ſi uera eēt: haud dubie oras accipemus ꝓ funibus: ſed ego ap̄ liui. lego nō oras: ſed lora: & ita hēt uetuſtus codex: libuit hoc i loco fuſius euagari ad tollēdū publicū erorē q iueterauit irroborauitq; i explicatu oræ ſoluēdæ: cum ſoluere orā ſimplr ſignificet nuigare: & ab ora hoc ē a littore ſoluere nauigiū. Patriā & auitā phiam: a patre & auo patria & auita dicit philoſophia: qua. ſ. uſi ſunt patres & aui noſtri: rudi ſcilicet & ipolita: quā tpe Platonis. Ariſtotelis & theophraſti qui Ariſtotelis diſcipulus fuit: poliriſſimam cultiſſimamq; effecerūt: eſt aūt nihil aliud phia q̄ ſtudium amorq; ſapientiæ. Fruentur ea: philoſophātes deſignat: q præcipue fruentur pulchritudine rerū celeſtium & agnitione: quorū animi adhuc iclufi ceco corporis ergaſtulo nixi ſunt pro uirili parte noſſe ſublimia: & cās rerū perſcrutari. De pythagora dictum eſt: mente deos: adiit: & quæ natura negauit uiſibus humanis: oculis ea corporis hauſit. Itaque tunc facie ad faciem uidebūt: quæ hic per ſpeculum in enygmate uiderunt: frui autem proprie dicimur ea re: quæ p ſeipſam expetitur & delectat: uti uero ea re: quā propter aliud q̄rimus: unde ut ſcite īqt Auguſtinus: tēporalibus magis utēdū ē q̄

Tres furiæ qd — *Veſtigatio ueri ꝓpria hoīs* — *Soluere orā qd* — *Locus quitiliāť Correctus liuii locus* — *Frui* — *Vti*

Frui nummo uti deo im boꝝ eſt
Oculus mentis.

fruendũ:ut frui mereamur eternis:improbi & prepoſteri hoĩes frui uolũt nummo:uti autẽ deo: q̃m non nummũ pp deũ impendũt:ſed deũ pp nummũ colunt. Acie mentis:acumine ingenii & oculo cordis. qui ut ait plato in ſymphoſio tũc acute incipit cernere cũ primũ corporis oculus defloreſcit. Diſpicere:diligẽter inq̃rere & curioſe cõtẽplari. Hoſtiũ põti:argumẽtũ a minori:Si delectat nos in terris uidiſſe boſphoꝝ thraciũ:& fauces põti euxini & fretũ athlãticũ & extimas tantũ terraꝝ oras: quãto pulchrius iucũdiuſq; ſpectaculũ erit de cælo cõtẽplari ac ſpectari ſimul uniuerſa uno oculoꝝ obtutu: tã habitabiles q̃ ĩhabitabiles zonas ſiue faſceas:hoſtiũ aũt põti ſignatur boſphorus thracius: quo põtus euxinus iũgitur ꝑ pontidi: nã geographi primas anguſtias maris ſe coartãtis:helleſpontũ uocãt:inde expaciatur æquor:quæ laxitas ꝑpontis appellatur.ubi iterum in actum coit & ſtringit̃.illæ anguſtiæ boſphorus thracius nuncupat̃:ubi iterum effunditur pontus euxinus:qui curuatus ĩ figuram ſcythici arcus committitur hoſtio meotidis paludis:idq; hoſtiũ cimerius boſphoros uocatur: boſphoros autẽ dici a trãſitu uel bobus meabili propter anguſtias.Plinius ſoliniuſq; notificãt. Valerius flaccus cecinit boſphoron thraciũ accœpiſſe nomen a traiectu ionis in uaccã deformatæ ſic enim ſcribit in.iiii:argonauticon boſphoron hic ueteres errãtis nominæ diuæ uulgauere. Idẽ longo carmine denarrat quẽadmodũ argonautæ per boſphoron thraciũ & hoſtiũ ponti tranſiuerũt:ĩ cuius traiectu orpheus unus argonautarũ cecinit fabulã ionis primo in iuuẽcã mox in deã demutatæ. Nominata argo :Nauis dicta ẽ uel ab argo architecto:d̃ quo flaccus :ad carum tritonia deuolat argũ:moliri hũc puppẽ iubet & d̃mittere ferro robora: uel a uelocitate quã græci argon appellãt. Inde arguti : ut ſentit ꝑbus:dicti q multũ ac celeriter loquũtur

Propõtis
boſphorus thracius
Euxinus
boſphorus cimerius
Nauis argo dicta unde
Arguti
Argonautæ

acie mẽtis diſpicere cupiebãt. & .n. ſi nũc aliquid aſſeq ſe putãt qui hoſtiũ ponti uiderunt: & eas anguſtias: p quas penetrauit ea q̃ ẽ noĩata argo : quia argiui in ea delecti uiri uecti petebant pellẽ inauratã arietis: aut hi q occeani freta illa uiderẽt. Europam lybiãq; rapax ubi diuidit unda qd̃ tãdẽ ſpectaculũ fore putamus cũ totã terrã cõtueri licebit: eiuſq; cũ ſitũ: formã circũſcriptiõem tũ & habilitabiles regiones: & rurſum oĩ cultu pp aut uim frigoris : aut caloris uacãtes? nos.n. ne nũc q̃dẽ oculis cernimus ea quæ uidemus: neq;.n. eſt ullus ſenſus in corpe. ſed ut nõ ſolũ phyſici docẽt: ueꝝ ẽt medici : qui iſta apta & patefacta uiderũt: uiæ quaſi q̃dã ſũt ad oculos ad naris ad auris a ſede aĩ pforatæ: itaq; ſæpe aut cogitatiõe.aut aliqua ui morbi ĩpediti apertis: atq; integris & oculis & auribus : nec uidemus nec audimus: ut facile ĩtelligi poſſit animũ & uidere & audire nõ eas ptes q̃ q̃ſi feneſtræ ſũt aĩ: qbus tñ ſentiret nihil q̃at mẽs: niſi id agat: & adſit. qd̃ quod eadem mẽte res diſſimillimas cõprehendimus ut colorẽ; ſa

argos græce quoq; dr̃ tardus:hinc iocus in endecaſyllabo epigrammatarii poetæ : non nautas puto uos:ſed argonautas:ubi alluſio ẽ ad ſamigeratos nautas:& intelligi tamen uult pigros & lẽtos nautas;alii autumant argo noĩatã eẽ ab argiuis hoc ẽ græcis:qd̃ ſentire uidet̃ hoc ĩ loco.M. Tullius argonautæ ãt clariſſimi græciæ heroes extiterunt:ſupra q̃nq̃ginta:ut tradit Diodorus:quos noĩatim pœne oẽs pcenſent apollinius & Valerius flaccus:facta ẽ ãt argo nauis ex arbore:quã Alexãder Cornelius eonẽ appellauit:q̃ robore ſimilis nec aq̃ nec igni corrũpi poſſet. Pellẽ inauratã:uellus aureũ:qd̃ ꝑconio poetaꝝ ẽ cantatiſſimũ:ſtrabo ſabulã aurati uelleris cõfictã eẽ autumat:ex eo qd̃ in regiõe colchica torrẽtes dñr auꝝ deferre :qd̃ barbari lanoſis pellibus excipiũt.M.V.l.ii.de re ruſt.ꝓdiderũt inq̃t pecudes pp charitatẽ aureas habuiſſe pelles ut ĩ colchide œtha:ad cuius arietis pellẽ ꝑfecti regio genere dñr argonautæ. Freta:athlãticũ ſiue gaditanũ fretũ ſignãt;qd̃ europã aphricãq; diſterminat:anguſtias q̃ athlanticũ mare irrũpit terras:græci porthmon:latini fretũ appellãt:dictũ ẽ ãt fretũ ut ĩterprætat̃.M.V.a ſimilitudie feruentis aq̃:qd̃ ĩ fretum ſæpe cõcurrat æſtus atq; ferueſcat. Oĩ cultu uacãtes:ex q̃nq; ptibus terræ:q̃s uocãt zonas alii plagas : martianus faſceas:ĩfeſto rigore & eterno zelu ꝑmunt̃ duæ extremæ;ſiũtq; ĩhabitabiles ppetua utriq; caligine obductæ:q̃ uero media ẽ exuſta flammis & torridata uapore ſolis ſit & ipſa ĩhabitabilis:& ita tres plagæ uidelicet duæ extremæ mediaq;exuſta nõ ſũt habitabiles neq; cultæ pp nimios rigores:& nimios ardores: Apta & patefacta: Medici anatomas.i.diſſectiões corpoꝝ appellãt:q̃s ꝓpe ſolẽniter faciũt: tanq̃ neceſſariũ ſit ĩcidere corpa mortuoꝝ:eorũq; uiſcera atq; ĩteſtina ſcrutari erophilus & eraſiſtratus nocẽtes hoĩes a regibus ex carcere acceptos uiuos ĩcidebãt:cõſiderabãt ẽt ſpiritu remanẽte uiſcerũ ĩteſtinorũq; poſiturã colorẽ:figurã : & ordinẽ:qd̃ negociũ ut pote crudele a lucuĺẽtis ſcriptoribus ĩprobat̃ cũ nõ tã ad medicinã ptineat quã ad carnificinã. Nec audimus:Plinius in hanc ſniam ſi ſcribit l.xi.na.hiſtoriæ aĩo uidemus:aĩo cernimus:oculi ceu uaſa q̃dã uiſibilẽ eius ptẽ accipiũt atq; trãſmittũt.ſic magna cogitatio obcæcat abducto ĩtus uiſu: ſic ĩ morbo comitiali apti nihil cernũt aĩo caligãte. Quaſi feneſtræ:mens uidet: mẽs audit:ut plĩi aſſerunt:q̃ p oculos & aures quaſi p feneſtras trãſmittit uim uidẽdi & audiendi:hic ait Lactãtius in libro de opificio:uerius & maĩfeſtus eſt mentẽ eẽ:quæ p oculos trãſpiciat q̃ſi p feneſtras:lucente uitro aut ſpeculari lapide obductas.Pli.oppido q̃ decẽter fingit uſurpat ſiue nouat:uerbũ feneſtrare:q̃ſi p feneſtras aperire:ſic enim inq̃t media oculorũ cornea feneſtrauit pupilla.Hieronymus ſcribẽs cõtra iouinianũ.p quinq; ſenſus inq̃t quaſi p quaſdã feneſtras uitiorũ ad aĩam introitus eſt;hinc illud ꝓpheticũ : mors intrauit p feneſtras ueſtras

Aureum uellus
Porthmos
Fretũ
Anatomæ
Viuos diſſecabãt
Aĩo uidemus
Mens audit
Feneſtrauit
Mors p feneſtras

Quinq;

Quinq; nūciis: qnq; ſenſibus: ex qbus ut docet Ariſtoteles certiſſimus in hoīe eſt tactus: & guſtatus: cum reliqs ſupereť a multis. Nā aqlæ clarius cernūt: uultures ſagacius odoranť: liqdius audiūt talpæ. Ad eū .ſ. aium ſine quo nullus in corpe ē ſenſus: phi ſenſum cōmunē appellāt: ad quē ſenſus oēs referunť. tanq̄ ad iudicē: ſicut qnq; digiti ad manū: cōnexi pgunt. Cōmunis ſenſus apud oratores accipiť p cōmuni quadā i telligētia: de quo alibi plura. Quo celeſte .ſ. ſedē domiciliūq; aiorū. Liber aius: exutus uinculis terrenis & labe corporea. Foramina: Nares: oculos: aures: & os ſignificat ſenſus. n. inter pˀtes ac nuncii rerū: in capite tāq̄ in arce mirifico artificio ad uſus neceſſarios & facti & collocati ſūt: ab opifice natura: q̄ ut inqt ueriſſime Mar. Tul. in. ii. de natura deoꝝ: nihil pōt eē calidius nihil ſolertius. Præter aium: quādo .ſ. ſolutus erit a carceř corpali & ergaſtulo terrēo: quo hebetāť ſēſus: & aius pgrauať. Quāuis: quātum uis hoc eſt uberrime copioſiſſimeq;.
Eiuſq; iuentori: ſortaſſis: Lucretiū taxat q epicuꝝ ait primū inuentorē fuiſſe naturæ: & precepta ſuppeditaſſe: q̄bus diffugiūt ai terrores: eūq; ut deū colēdū eſſe pcipit. Lucretii uerſus ex libro .v. hi ſūt i laudē epicuri cōpoſiti: dicēdū ē deus ille fuit deus inclyte mēmi: q princeps uitæ rōnem inuenit eā: q nūc appellať ſapiētia. Quiq; p artē fluctibus e tātis uitā tantiſq; tenebris: i tā trāquillo & tā clara luce locauit: de eodē ait i. vi. ueridicis igiť purgauit pectora dictis: & finem ſtatuit cupidinis atq; timoris.
Quo terrore: p iterrogationē illudens ait hæc: tāq̄ ridicula ſint & inania: nec aniculæ qdē metuēda: a qbus dixit lucretius: nos p epicuꝝ liberatos eē. Acherōtia tēpla: tēplum tribus modis dr̄: i celo i terra. ſub terra. In cælo tēplū dr̄: ut in hæcuba magna tēpla cæli: i terra: ut deoꝝ templa & delubra ſub terra: ut in andromacha dixit ennius acheruſa templa: alta orci ſaluete iſra. Itē nūc tēpla ſignificať ſubterranea: uideturq; Cicero referre carmen ennianū: cuius meminimus: & meminit. M. V. i tertio latinæ linguæ. Orci: plutonis quē antiq uragum ab urgēdo dixerūt: quē mō uediū: mō ſūmanū: mō ditē appellāt: dictus eſt ēt ab antiqs qetalis: q̄ſi mors quies ſit erūnaꝝ. Lethi: mortis: i funeribus inductiuis apd priſcos dicebať ollus letho datus ē: qd ſignat ille datus eſt morti. Quam acuti natura ſint: p cōtrariū iqt q̄ hebetes & bruti ac ſtupētes fuerit: qui ſine doctria iferos metuebāt: & umbraꝝ terriculamēta: q̄ puerliū ſūt deliramentoꝝ: cū cōmēticia ſint & falſa. Totos eē pituros: hoc contra epicuꝝ & epicureos: maximeq; cōtra lucretiū dictū eſt: q aium cū corpe totū iterire arbitrať.
Pythagore & platonis ſnia: Quæ .ſ. aſſerit imortalitatē aiorū: credendū eſt āt maxiē platoni: cuius auctoritas tāta ē: ut uel ſola ſufficeř poſſit: attamē rōes tot aflert: ut pudeat nō credeř. Morte mulctāt: mortales faciūt & mori affirmāt una cū corpe: ut nihil ſenſus a morte reliquať. Qualis aius uacās: hæc haud dubiæ res mentes hoīum cogitatiōeſq; pturbat: dū pcipere non poſſūt: q̄lis futurus ſit aius ſolutus a corpore: quā figurā: motū: poſiturā: ſenſum habiturus ſit utpote incorporeus: unde plinius cū diſpicere non poſſet q̄lis eēt a morte futurus aius mortalem credidit: q̄rens ubi cogitatio illi. qūo uiſus au-

porem: calorē odorem: ſonum: quæ nunquā qnq; nūciis animus cognoſceret: niſi ad eū oīa inferentur: ut idē omniū iudex ſolus eſſet. atq; ea profecto tum multo puriora & dilucidiora cernētur: cū quo natura fert libera aīus peruenerit: nā nūc qdē quā quā foramina illa quæ patent ad aīmū a corpe calidiſſimo artificio natura fabricata eſt: tn̄ terrenis cōcretiſq; corporibus ſūt interſepta quodāmodo. Cū autē nihil erit pˀter animū nulla res obiecta īpediet quo minus pcipiat: quale qdq; ſit: quāuis copioſe hæc diceremꝰ ſi res poſtularet: quam multa quā uaria quāta ſpectacula aīus i locis cæleſtibus eēt habiturus. Quæ qdē cogitans ſoleo ſæpe mirari nōnullorū in ſolentiam philoſophorū q naturæ cognitionem admirentur eiuſq; inuētori: & principi grās exultātes agunt: eūq; uenerantur ut deum: liberatos enim ſe p eū dicūt grauiſſimis dominis terrore ſempiterno & diurno ac nocturno metu. quo terrore? quo metu? q̄ ē anus tā delira: q̄ timeat iſta? q̄ uos uidelicet ſi phyſica nō didiciſſetis: timeretis acherontia tēpla alta orci palida leti obnubila obſita tenebris loca. Non pudet philoſophū in eo gloriari: q̄d hæc nō timeat: & q falſa eſſe cognouerit? ex quo intelligi pōt quā acuti natura ſint qui hæc ſine doctrina credituri fuerit: Præclaꝝ āt neſcio qd adepti ſūt q didicerūt ſe cū tēpus mortis ueniſſet totos eē pituros. quod ut ita ſit (nihil enim pugno) quid habet iſta res aut letabile aut glorioſum, nec tamē mihi ſane q̄equā occurrit: cur nō pythagoræ ſit & Platonis uera ſententia. Vt enim rationem nullā Plato afferret (uide qd homini tribuā) ipſa auctoritate me frangeret: Tot autem rationes atulit ut uelle cæteris ſibi certe perſuaſiſſe uideatur: ſed plurimi cōtra nitūtur animoſq; quaſi capite damnatos morte mulctant: neq; aliud eſt quicquam cur incredibilis his animorū uideatur eternitas: niſi q nequeūt qualis animus ſit uacās corpore itelligere & cogitatione comprehendere: quaſi uero intelligāt qualis

Guſtatus in hoīe tactus

Natura nihil calidius

Deus ille fuit deus

Templū triplex

Nomīa plutōis Quietalis Ollus leto datus

ditusq;:aut q̄ tāgit:q̄ uſus eius:q die de ſedes:q̄ta ue multitudo tot ſeculis aīaꝝ:uelut umbraꝝ:nūc.M.Tul
Ignoratur natura animi lius ait nō eē miꝝ ſi n̄ pcipimus q̄lis futurus ſit aīus poſt mortē:cū nec q dē nobis uiuētibus ſat notus ſit q̄
lis in pſentia ſit:dū adhuc ī corpe cōmorat̃:q̄ ſit eius forma magnitudo locus:ut.n. dixit Lucretius:igno
raf.n.q̄ ſit natura aīai. Cōformatio:figuratio & forma alias cōformatio exornatio rhetorica ē cum pſona
Cōfirmatio fingit̃:aut cū res muta ſiue informis ſit eloq̄ns & formata:græco uocabulo dr̃ pſopopeia. Caſurusne in
cōſpectū:uidere & uideri ut iq̄t origines corpoꝝ res ē:īcorporeæ uero naturæ q̄lis ē aīoꝝ uiſio eē nō pōt:q
bus nihil aliud cōuenit niſi noſce & noſci.

sit ī ipſo corpe: q̄ cōformatio q̄ magnitudo q locus ut ſi iā poſſent ī hoīe uno cerni oīa: q̄ nūc tecta ſūt caſurus ne ī cōſpectū uideat̃ aīus an tanta ſit ei⁹ tenuitas ut fugiat aciē. Hec reputēt iſti q negāt aīum ſine corpe ītelligere poſſet. Videbūt quē ī ipſo corpore intelligāt. Mihi quidē naturā aī intuenti multo difficilior currit cogitatio multoq; obſcurior: q̄lis animus in corpore ſit: tanquam alienæ domui: quam qualis cū exierit: & in liberū celū quaſi in domū ſuā uenerit: niſi.n. q nunq̄ uidem⁹ id quale ſit intelligere nō poſſumus. Certe: & deū ipm: & diuinū animū corpe liberatū cogitatiōe cōplecti nō poſſimus. Dicearchus q̄dē & ariſtoxenus quia difficilis erat aī qd aut qualis eēt ītelligētia nullū oīo animū eē dixerunt. Eſt illud q̄dē uel maximū: aīo ipſo aīum uidere & nimirū hāc habet uim pceptū Apollinis quo monet̃ ſe qſq; noſcat. non.n. credo id pcipit ut mēbra nr̃a aut ſtaturā figuramue noſcamus. neq; nos corpa ſum⁹: neq; ego tibi dicēs hoc corpi tuo dico ſed aīo. cū igit̃ noſce te dicit: hoc dicit noſce aīum tuū. nā corpus: q dē q̄ſi uas ē aī. aut aliq̄d receptaculū. A b aīo tuo q̄cq̄d agit̃ id agit̃ a te. hūc igit̃ noſſe niſi diuinū eēt nō eēt hoc acrioris cuiuſdā aī præceptū ſic ut tributū deo ſit. hoc ē ſeipſum poſſe cognoſcere. ſed ſi q̄lis ſit aīus ipe aīus neſciat. dic q̄ſo ne eē q dē ſe ſciet ne moueri q dē ſe? ex quo il

Acies
Tāgere.n. & tangi niſi corpus nulla pōt res ut ait lucretius:itaq; ſocrates merito dicebat oportuiſſe hoīum pectora feneſtrata &
Subtilitas animorū fruſtratur uiſū
apta eſſe: ut nō occultos hērent ſenſus: ſed patentes ad cōſiderādū. Aciē:uiſum oculoꝝ.M.Tul.ī.ii.de natura deoꝝ acies ipa q̄ cernimus q̄ pupilla uocat̃ ita parua ē:ut ea q̄ nocere poſſint facile uitet:tāta eſt āt ſubtilitas aioꝝ ut ob tutus nr̃os effugiāt: ſicuti dixit apuleius fila ex q̄bus demones cōſtāt eſſe uſq; adeo tenuia:ut radios oīs nr̃i tuoris & raritate trāſmittāt & ſplendore reuerberent & ſubtilitate fruſtrent̃. Tāq̄ aliene domui. Diuerſoriū aī dr̃ eſſe corpus:perinde ac ibi more hoſpitis diuerſet̃ ad breue tps:cuius domiciliū ppriū & patria ſit cælū ex quo uenerit: unde īcolæ dicimur: &
Incolatus
ueluti pegrināres hic agere uitā erraticā tēporariāq;:poſt mortē in domo ppria: hoc eſt ī celeſti domicilio uicturi uitā ſtatariā ppetuāq;:ex hac ſnia eſt illa pſalmographi pphetæ ſuſpiratio:heu quia incolatus meus plongatus eſt nimis. Quod nunq̄ uidimus: Argumentat̃ a ſimili: ſi nō intelligimus q d ſit aius:q̄a cum utpote iuiſibile nūq̄ uidemus: ītelligētia cōplecti deū nō poſſumus q īcorporeus ē:inuiſibilis:ineffabilis:incōpræhenſibilis: ſupra captum mortaliū: circa quem heret ītellectus: anguſtia & mens hebeſcit ad diuinæ maieſta-
Noctuinis oculis hebetior
tis cōtēplatū: uixq; ſcintillæ obtiet locū: & pfecto acies hūanæ mētis hebetior eſt atq;
Noſce ipſam
obtuſior nocturnis oculis ī ſpeculatiōe diuitatis. Quid aut q̄lis: alteꝝ ad naturā: alteꝝ ad q̄litatē ptiet. Aio aīum uider̃: hoc faciunt curioſi & eruditi: ut quotidie ipſa mente ſiue aio quid ſit ipſe aīus diſpiciāt. Vt ſe qſq; noſcat: d̄ cælo deſcēdit γνωθι σεαυτον: ut ait mordax poeta: qd̄ latinæ ſignificat noſce teipm: uel ſcito teipſum: cupiā cōſulēti: quo itinere ad beatitatē pueniret reſpondit delphicū oraculū: ſi te cognoueris: ipſius quoq; frōte templi hæc ſcripta ſētētia ē: hō aūt cognoſcit ſeipſum ſi originis natalisq; exordia pria reſpexerit: nec ſe q̄ſiuerit extra: ī cātico cāticoꝝ ſcriptū ē niſi cognoueris temetipſam: quē locū latiſſimæ exponens diuus Hieronymus autumat aiam duplici mō agnitionem ſui cape: prio ut noſcat q d ſit ipa: & q̄liter moueat̃.i.q d ī ſubſtātia & q d ī affectibus hēat: & hoc intelligi uult iſto ī loco. M. Tul. Scd̄o mō aīa agnoſcit ſemetipam: q̄n ſcrutamur ut utꝝ corpea uel īcorporea utrū īplex an ex pluribus cōpoſita utꝝ facta: an oīo a nullo ſit facta utꝝ origo eius pariter cū origie corpis traducat̃ qd̄ p traducē fieri dr̃: an pfecta extriſecus ueniēs parato iam & formato iter uiſcera muliebria corpe iduat̃: & multa hoc genus dat āt operā aīus noſter ad agnitionē ſui p exercitia doctrinæ & ſtudia diuina pterea dictū hoc bracteatū noſce teipſum referri pōt ad alia cōpluſcula ut.ſ. hō nouerit facultates ut p his faciat ipenſas: ut nouerit uires ne maiora uiribus aggrediat̃: ut nouerit buccæ ſuæ mēſurā: q̄ in rebus ſūmis minimiſq; ſeruāda eſt: plinius & hieronymus chiloni lacædemonio uni.ſ.ex ſeptē græciæ ſapientibus ſniam hāc aſcribūt: quā lr̃is aureis delphis cōſeruauit. M. Tul.ī.y.de finibus: iubet nos pythius apollo noſcere noſmetipos: cognitio aūt hæc ē una: ut uim nr̃i corpis aīq; morimus: ſeq̄murq; eā uitā: q̄ rebus ipſis
Hō īterior homo
pfruat̃. Neq; nos corpa: hō dr̃ eē n̄ corpus: ſed aius: tāq̄ hō īterior ſit uerus hō nō exterior: ſup quo luculēta eſt diui hierōi. diſſertatio: & dixit Macrobius: aīa uerus hō eſt. Quaſi uas aī: queunt phi utrū aīa ſola ſit
An aīa ſola hō
hō: & ita ſit ei corpus tāq̄ equus eq̄ti: an corpus ſolū ſit hō aliquo mō ſe hēns ad aīam ſicut poculum ad potionem: an uero nec aīa ſola nec ſolū corpus: ſed ſimul utrūq; ſit hō totus ex utroq; cōpactus: ita tn̄ ut aius

tan q̄

tanq̄ pſtabilior ĩperet:corpus tāq̄ deterius ancillet̃.qd̄ ογγανονκαιαγγιον.i.iſtrumētū & receptaculū aĩ eſſe tradũt:cuius tñ fulturis aĩus ſuſtiet̃. Ipſe aĩus:ſemp aĩ mortaliū q̄ſiuerũt qd ſit ipe aĩus:nec adhuc ſatis explorarū eſt: nec fortaſſe unquā ſat erit.Ignorat̃.n.q̄ ſit natura aĩai ut ait Lucretius:ſed q̄uis aĩus ad pfectū diſpicere nō poſſit q̄lis ſit: tñ ſcit eſſentiæ ſuæ hoc ꝓpriū eſſe:ut p ſe moueat̃. In phedro:liber ē platonis ĩſcriptus phedrus:ĩ quo ſocrates cũ phedro diſputat cōtra amorē & ꝓ amore uelut palimodiā canes: ubi hoc argumētū de ĩmortalitate aĩæ ualidiſſimū pōit:quē locū Cicero & hic & li. de rep.yi.i.ĩ ſomnio ſcipionis ad uerbū trāſtulit:& ĩ libro quoq; de ſenectute deceter uſurpat.

Phedrus

la rō nata Platonis: q̄ a ſocrate eſt in phedone explicata:a me āt poſita ē ĩ ſexto libro de repub.qd̄ ſemp mouet̃ id eternū ē q̄ āt motū affert alicui qdq; ipm agitatur aliūde qñ finē hēt motus uiuēdi quoq; finē hēat neceſſe ē. ſolū igit̃ qd ſeipm mouet:qa nūquā deſerit̃ a ſe nūq̄ ſe mouere q̄dem deſinit: q̄nēt ceteris q̄ mouēt̃ hic fōs hoc pricipiū ē mouēdi:pricipii āt nulla eſt origo.nā ex principio oriũt̃ oĩa.ipſum āt nulla ex re alia naſci pōt.nec.n.eēt id principiū:q̄ gigneret̃ aliūde q̄ ſi nūq̄ orit̃: nec occidit q̄dem unq̄.nā principiū extinctū nec ipm ab alio renaſceret̃:nec a ſe aliud creabit.ſi q̄dē neceſſe ē a pricipio oriri oĩa: ita fit ut mot⁹ pricipiū ex eo ſit q̄ ipſum a ſe mouet̃.id āt nec naſci pōt nec mori:uel cōcidat oē cælū : oĩſq; natura cōſiſtat neceſſe eſt : nec uĩ ullā nāciſcat̃ q̄ prio ĩpulſu moueat̃:cū pateat igitur æternum id eſſe qd ſeipm moueat: qs ē q̄ ꝓpriā hanc naturam aĩs eē tributā neget̃? In aĩum ē.n.oē qd̄ pulſu agitatur externo . qd̄ āt ē aĩatum id motu cietur ĩteriore.& ſuo . nā hæc eſt natura aĩ atq; uis: Quæ ſi ē una ex oĩbus q̄ ſeipſam ſemp moueat:neq; nata certe ē & æterna eſt. Licet concurrāt plebeii oēs philoſophi ſic.n.ii.q a platone & ſocrate & ab ea familia diſſidēt appellādi uidentur . nā nō mō nihil nūq̄ tā elegāter explicabũt : ſed ne hoc q̄dē ipſū q̄ ſubtilr cōcluſū ſit ĩtelligēt : ſentit igit̃ aĩus ſe moueri.q̄ cum ſentit illud una ſētit:ſe ui ſua nō aliena moueri:nec accidere poſſe :ut ipſe unq̄ a ſe deſerat̃ ex quo efficitur æternitas:niſi quid hēs ad hæc. A. Ego uero facile ſū paſſus ne ĩ mētē q̄dē aliquid contrauenire:ita iſti faueo ſnīæ.M. q̄d illa tandē nū leuiora cenſes: q̄ declarāt ĩeſſe aĩs hoĩum diuina quædā? quæ ſi cernerē queādmodū naſci poſſēt ēt quē

Quod ſemper mouet̃ : Sūma argumēti platonici hæc eſt: aĩum mortis eē immunē:qm̄ ex ſe mouet̃: platonici p gradus ſyllogiſmoꝝ ad unum finē ꝓbationis euadũt:certā ſibi ꝓpoſitionē ex antecedētis cōcluſione faciētes: apud quos hic prior eſt ſyllogiſmus:aĩa ex ſe mouet̃:q̄cqd āt ex ſe mouet̃ ſp mouet̃.Secundus ita fit aĩa ſemp mouet̃ : q̄cqd aūt ſemp mouet̃ ĩmortale ē: igit̃ aĩa ĩmortalis eſt: & ita in duobus ſyllogiſmis duæ res probātur.i.ſemp moueri aĩam:& eē ĩmortalē:alii uſq; ad tertiū gradū ita argumētant̃:aĩa ex ſe mouet̃ : qd̄ aūt ex ſe mouet̃ principium motus eſt: igit̃ aĩa principiū motus eſt:rurſus ex hac concluſione naſcit̃ ꝓpoſitio:aĩa principiū motus eſt:qd̄ aūt principiū motus ē natū nō eſt:igit̃ aĩa nata nō ē.Itē aĩa nata nō eſt:qd̄ natū nō ē ĩmortale ē. Igit̃ aĩa ĩmortalis eſt:ſed iſtæ oēs rōcinationes ſiue ſyllogiſmi platonicorū de aĩæ immortalitate cōſtabũt : ſi prima ꝓpoſitio:q̄ eſt ex ſe moueri aĩam: nō refellat̃;hac.n.repudiata debilia fiunt oĩa quæ ſequũt̃:fit unius ſyllogiſmi cōpendiū ex oĩbus antedictis rōcinatiōibus hoc mō aĩa ex ſe mouet̃:qd̄ ex ſe mouetur pricipiū motus eſt : quod autem principium motus eſt natū non ē; quod natū non eſt ĩmortale eſt. Igit̃ anima immortalis eſt. Origenes libro tertio periarchon: q̄dam ait ex ſe q̄dā a ſe moueri:ex ſe moueri q̄ uiuunt:nec m̄ ſint animātia :ut arbores a ſe moueri animātia:ut hoīes:extrinſecus aūt mouent̃ q̄ ſine uita ſūt ut lapides & ligna.Ad ĩmortalitatē aĩæ aſſerendā addamus & hoc theologicū argumētū:oĩs mēs: q̄ de ĩtellectuali lucæ participat unius ſine dubio debet eē nature : ſi ergo celeſtes uirtutes ĩtellectualis lucis.i.diuinæ naturæ: p hoc qd̄ ſapiētiæ & ſanctificatiōis pticipāt: participiū ſūmunt:& hūana aĩa eiuſdē lucis & ſapiētiæ participium ſūmit : ſunt iſta unius naturæ uniuſq; ſubſtantiæ . Incorruptæ aūt ſunt & ĩmortales cæleſtes uirtutes: igit̃ incorrupta ſine dubio & immortalis erit ēt aĩæ ſubſtāiia. Ariſtoteles cōtra platonicas argumētatiōes eſſerit nihil eē qd̄ ex ſe moueri poſſit:ſed oĩa q̄ mouēt̃ ab alio moueri Ariſtotelica rōcinatio eneruat̃ & refellit̃ ab aſſertoribus platonicæ ſectæ:p inde ac arguta magis quā uera ſit. Nulla origo. græci αναρχον uocāt:qd origine caret. Nec occidit:Cōſectarium eſt ut qd orit̃ occidat . Ex quo ē illud Saluſtii:oĩa orta occidũt & aucta ſeneſcũt. Vi:uiolētiā. Quod ſe moueat:ſe mouere hoc ſolū ſignat nō ab alio moueri:qd̄ græce αυτοκινητον:dr̃ ſeipm mouēs. Inanime:Aĩa carēs. Pulſu externo:Extriſecus mouent̃ q̄ ſine uita ſūt ut lapides & ligna:ex accidēti mouent̃:q̄ cū ipa nō moueāt̃ in eo tñ ſūt qd̄ mouet̃:ut in naui ſarcina ſeu uector q̄eſcēs.Ariſtoteles ĩ prio de aĩa duplr ĩnq̄t mouet̃ oē:aut ſcd̄m alteꝝ:aut ſcd̄m ſeipſum:ſcd̄m alteꝝ:ut naturæ:ſcd̄m ſeipm ut nauis. Ciet̃:mouet̃. Motu iteriore:Aĩalia in ſemet cām hēnt mouēdi:& oĩa q̄ aĩata ſūt. Plebeii:minuti:& ſemidocti. Vi ſua:mouet̃ aĩus ui hoc ē potētia interiore &

Gradus ſyllogiſmorum

Aĩa ex ſe mouetur

Argumēta ĩmortalitatis aĩæ

Ex ſe moueri a ſe moueri extrinſecus moueri

Autocineton

Ex accidēti moueri

Bilis praſina

Due aie in hominibus

ſua:q̃ nõ extriſecus uenit:ſed ex ipſius eẽntia:ſicut ignis calidus dr̃ q a ex ſe calet nõ ab alio fit calidus. Merito dixit. Origenes aĩam ſubſtãtiã eẽ ſenſibilẽ & mobilẽ. Plato inq̃t ita aĩam ex ſe moueri ut nõ aliã cãm uł extriſecus uł iterius latẽtẽ huius motus dicat auctorẽ. Quid illa tãdẽ: mẽoriã iuẽtionẽ excogitationẽ mſtiu gaſq; diſciplinas q̃bus aĩos exacultos haud dubie diuinos eẽ credimus. Sãguinẽ bilẽ: Plato in timeo. Et medici docẽt ex elemẽtis q̃ttuor cõpacta eſſe corpa: bilẽ eẽ multiplicẽ: eſt.n. atra.citrina:uitelina:rubes: praſina hoc ẽ uiridis. De his rebus oĩbus. Galienus. Auicenna. Ariſtoteles. Et cæteri nõ parũ multa ꝓdiderũt.

admodũ interirent uiderem. nam ſanguinẽ: bilem: pituitã oſſa: neruos: uenas omnem deniq; mẽbrorum & totius corporis figuram uideor poſſe dicere: unde cõcreta & quõ facta ſint. Per animum ipſum ſi nihil eſſet in eo: niſi id ur pet cũ uiueremus. tã natura putarẽ hoĩs uitã ſuſtẽtari. quam uitis quam arboris. Hæc.n. ẽt dicimus uiuerẽ. Itẽ ſi nihil haberet animus hominis: niſi ut appeteret aut refugeret: id quoq; eẽt ei cõmune cũ beſtiis. Habet primũ mẽoriam: & eã infinitã rerum innumerabiliũ. Quam quidem plato recordationem eſſe uult uitæ ſuperioris. nã in illo libro qui inſcribitur menõ: Puſionẽ quedam ſocrates interrogat quedam geometrica de dimenſiõe quadrati. Ad ea ſic ille reſpondit ut puer. & tamẽ ita faciles interrogationes ſunt. ut gradati reſpondens eo perueniat: quaſi geometrica didiciſſet. Ex quo effici uult Socrates: ut diſcere nihil alid ſit quã recordari. Quẽ locũ multo ẽt accuratius explicat in eo ſermone: quem habuit eo ipſo die: quo exceſſit e uita. Docet.enim quemuis qui omniũ rerum rudis eſſe uideatur bene interroganti reſpõdẽtem: declarare ſe non tum illa diſcere: ſed reminiſcẽdo recognoſcere: nec uero fieri ullo modo poſſe: ut a pueris tot rerũ atq; tantarum inſitas & quaſi conſignatas in animis notiones: quas ἐννοίας uocant haberemus: niſi animus antequam corpus intraſſet. in rerum cognitionem uiguiſſet. Cumq; nihil eſſet

Quã uitis quã arboris: Sẽſus ẽ: ſi ex aĩo nihil alid' haberemus quã uitalitatẽ uideref talis in nobis aĩa eẽ: q̃lis in uitibus & arboribus: & cæteris plantis: q̃ uiuere dñr uita illa uitali & uegetatiua & conſeq̃nter mori. Ex quo illud uirgilianũ. Atq; interfice meſſes. Itẽ ſi in nobis nil alid eẽt q̃ appetitus & ſenſus. uideref eẽ in nobis aĩa talis q̃lis ẽ in brutis aĩantibus: q̃ ſolo ſenſu appetituq; mouẽtur. Sed cũ ſit rõ: mẽoria: & intelligentia: d claraf pricipiũ in nobis eẽ quodã diuinæ i mortaliſq; naturæ: & iõ tradũt phi theologiq; duas uelut aĩas i nobis dicẽdas eẽ: alterã diuiniorẽ q̃ cælitus inſerif: alterã iferiorẽ: quã ex corpali ſeſe aſſerũt una cũ corpore ſeminari: unde ſine corpe uiuere eã negant poſſe: pp qd & carnẽ eã frequenter appellãt eccleſiaſtici ſcriptores. Aĩa i plãtis uegetatiua a phis appellaf Auguſtinus in quinto de ciuitate dei uitã uocat ſeminalẽ: q̃ nobis cũ arboribus cõmunis ẽ: ſenſualẽ: q̃ cũ pecoribus: itellectualẽ: quæ cũ ſolis angelis. Viuere dicimus: Aĩa.ſ.illa: quæ ſeminalis: q̃ uegetatiua quæ alẽs appellaf: Plinius ait uiuiſcẽtia e terris maritari fauonio. Idẽ ſcribit de uita arborũ quarũ dã longiſſima & quarũ dã breuiſſima: idem mori arbores tradit. Viris inq̃t e iuueneſcit & morif. Memoriã: Auguſtinus libro decimo cõfeſſionũ cũprimis admiratur memoriã cuius ſũt ſecreti & ieffabiles ſinus: cuius ui dicit eẽ ſibi incõpræhẽſibilẽ: quæ theſaurus eſt: rerũ. In qua diſciplinæ cõtinẽf: quã idẽ ait eſſe uentrẽ aĩ: Plato recordationẽ: In hanc ſententiã ait Boetius: qd ſi Platonis muſa perſonat uex: qd quoſq; diſcit immemor recordatur: & Hieronymus: teſtatur phis dici diſcẽtia eſſe reminiſcẽtias: plato cum dogmia ẽ aĩas e cælo deſcẽdẽtes haurire obliuionem rerum diuinarũ: quarũ in cælo erãt conſciæ. Alias uero magis. Alias minus. Et iõ in terris nõ diſcere ſed reminiſci: quod illic ante cognouerit: hinc eſt qd q apd latinos lectio apud græcos uocaf repetita cognitio: q a cũ uero diſcimus: ea recognoſcimus: q̃ naturalr noueramus ãtequã materialis influxio i corpus ueniẽtes aĩas ebriaret: & hoc eſt qd poetæ leteũ fluuiũ uocauerunt: Intelligi uolẽs hanc obliuionis aĩarũ potionẽ. Et ita pla. in dialogo de uirtute q inſcribif menõ a menõe cũ ſocrate ſermocinãte q̃rere inq̃t ac diſcere reminiſcẽtia ẽ. Puſionẽ. Puerũ græcũ & i domo Menõis genitũ atq; educatũ. Puſio.n. puer dicitur: apud Iuuenalẽ. Apuleiũ. Ciceronem & cæteros. Annqui puerum dixerũt puſum: puellam puſam. De dimẽſiõe q̃drati: Ita interrogat ſocrates pue℞ in menone. Dic age o puer cognoſcis ne tale. hoc ſpatiũ q̃dratũ eẽ: Et reliq̃ uberius apd platonẽ explicata. In eo ſermõe: phedon ſignificaf. Vbi ſocrates quo die piit in carcere diſputat d imortalitate aio℞. Reminiſcẽdo cognoſcere: Socrates in phedone docet nil alid eẽ ſcire: q̃ acceptã: alicuius rei ſcientiã retinere qd reminiſci recte nominamus: & diſciplina inquit reminiſcẽtia eſt. Notiones: Notio ut tradit Boetius in tertio cõmentario topicorũ intellectus eſt qdã & ſimplex mẽtis conceptio: quæ ad res plures pertineat a ſe inuicẽ differentes. Notio intelligẽti eſt ſimilium In rebus uero ſimilibus neceſſaria eſt differentiarum diſcretio ut animal intellectum ex notiõe pertinet ad plures differentias. Notionẽ græci ἐννοίαν uel πρόληψιν dicunt. Nihil eſſet qd oriaf: Autumat plato illa non eẽe: q̃ oriantur ut intereant augeſcãt ſeneſcãt. Id autem ꝓprie eẽ putat qd eternũ eſt neq; mutabile neq; corruptibile: qd dei ꝓpriũ eſt: hinc illud eccleſiaſticũ. Ego ſum qui ſũ. tãq̃ ſolus deus eſſe dicaf. Cũ in cætera labentia &

Seminalis uita
Senſualis
Intellectualis
Vita
Mors

Diſcentiæ ſunt reminiſcentiæ

Influxio
Leteus flu.
puſio
Puſus
Diſciplĩa reminiſcẽtia
Notio quid
Quid ꝓpriedicatur eſſe

tia & caduca huius uerbi qđ eſt eſſe ius ꝓprietaſq; non cadat. Mundus quoq; æterna res mutač nec idē manet. Deus auctore Augu. ſumma eſſentia eſt: & iõ immutabilis: rebus aũt eſſe dedit ſed non ſum me eſſe: ſicut ipſe eſt: & alius dedit eſſe amplius aliis minus: atq; ita naturas eſſentiaꝵ gradibus ordiauit græci dicũt ουσιαι qđ latini recentiores eſſentiã: græce dicič τοον qđ latini ex ſermonibus patrii egeſtate dicunt qđ eſt uerbum ꝓ uocabulo ponentie. Itaq; plato duas potiſſimum ουσιας .i. eſſentias eſſe ponit deum: & ideas q̃s latini formas ſiue ſpecies interp̃tanč: & hæc eſt ꝓpria platonis ſuppelles: ſunt aũt ideæ exemplaria æterna coꝵ: q̃ naturaliter fiunt immortales immutabiles inuiolabiles. Et ut res apertior fiat: opus eſt p̃ter oẽs hoĩes intelligere quẽdam hoĩem: & p̃ter omnes equos equum. Et p̃ter animalia animal ingenitũ. Et quẽadmodũ ex uno ſigillo cõplures fiunt imp̃ſſiones ſic ex uno homine ſexcenta milia hominũ. Et hæc eſt idea platonis: ſup quare Apuleius & alcinous & plotinus platonici ſatis multa Seneca quoq; & Boeti. non pauca ꝓdiderũt atqui ariſtoteles a platone diſſentiens nullas putat eſſe ideas nullum reꝵ exemplar æternum. Plãe uidet: Lucide & ꝑſpicue. Perturbatum domicilium: Ergaſtulum corporis ſignificat: quo aĩa incluſa hebeteſcit: ac caligat. Et ꝑfecto ueriſſime poetæ egregiæ duo dixerũt uelut nebulã nobis ob oculos effuſam: q̃ uiſus mortales hebetaret. Quo meminimus: Galenus in microthe cui cerebrum modificata tenuitate dicit eẽ cauſam memoriæ: cum ex cerebro craſſo ꝓueniat obliuio. In humecto cerebro ſenſus hebetiores. In ſicciori liq̃diores ſunt: Augu. autumat memoriam eſſe non animũ mõ uẽtrẽ animi. Cuius aula eſt ingẽs & oppido q̃ admirabilis. Simõides: Artem memoriæ primum oſtendiſſe dicič Simõides: ut ait Fortunatianus. Cuius uulgata fabula eſt apud Quinti. & M. Tul. in libris đ oratore meminit & marcianus capella in li. rhetorices animaduertit autem ordinẽ maxime eſſe: qui

Eſſentia ĩ deo ουσια
Quod eſt ideæ platonis

ut oĩbus locis a platone diſſerič: nihil. n. ille putat eſſe qđ oriač & intereat. idq; ſolum eſſe qđ ſemper tale ſit qualẽ ideã appellat ille ſpeciem nos: nõ potuit aĩus hoc in corpore incluſus agnoſcere: cognita attulit: ex quo tam multaꝵ reꝵ cognitiõis admiratio tollič: neq; ea plane uidet aĩus: cũ repente in tam iſolitum: tãq; perturbatũ domiciliũ ĩmigrauit ſed cũ ſe collegit atq; recreauit tũ agnoſcit ea reminiſcendo: ita nihil aliud eſt diſcere niſi recordari. Ego aũt maiore ui etiam quodãmodo memoriam admiror: quid ẽ. n. illud quo meminimus: aut quã habet uim aut unde naturã? nõ q̃ro q̃ta memoria. Simonides fuiſſe dicač: q̃ta Theodectes: q̃ta is q a pyrro legatus ad ſenatũ eſt miſſus Cyneas: q̃ta nuper Carneades: q̃ta q mõ fuit ſcepius Metrodorus: q̃ta nr̃ Hortenſius: de cõi hoĩum memoria loquor & coꝵ maxime qui in aliquo maiore ſtudio & arte uerſanč: quorum quãta mens ſit difficile eſt exiſtimare: ita multa meminerunt: quorſum igitur hæc ſpectat oratio? quæ ſit illa uis & unde ſit intelligendum puto: non eſt certe nec cordis nec ſanguinis nec cerebri: nec atomaꝵ. aĩa ſit aĩus ignis ue neſcio

Nebula ob oculos
In humecto cerebro ſenſus hebetiores
Simõnides

memoriæ lumen afferret. Quanta thedectes: hic ſemel auditos q̃libet multos uerſus ꝓtinus dicič reddidiſſe. Diſcipulus fuit Ariſtotelis: cui oratoriæ artis libros donauit ut eos tãq̃ ſuos ederet: poſtea moleſte ferens titulum ſuæ gloriæ alii ceciſſe condidit uolumen aliud quo teſtatus eſt q̃dam ſibi planius dicta eſſe in libris theodectis. Quanta cyneas: hic poſtero dic q̃ ingreſſus romam fuerat & equeſtrem ordinem & ſenatum ꝓpriis nominibus ſalutauit auctores Plinius: Solinus: Seneca. De quo cynea cynæq; eloquentia ſatis multa Plutarchus in pyrro. Carneades: Neſcio an hic ſit ille carneades famigeratus homo omnium in dicendo accerrimus & copioſiſſimus: quo argumentante quid ueri eſſet haud facile diſcerni poſſet: qui in illa nobili athenienſium legatione miſſus romam legatus. Diſputauit de iuſticia copioſe ſed diſputationem ſuam poſtridie contraria diſputatione ſubuertit. Dicens ꝓ iniuſticia contra iuſticiam: huius in diſſerendo ea fuit uis: id acumen: ut apud lucillum differens neptunus de re difficillima oſtendat non poſſe id explicari nec ſi carneadem ip̃m orcus remittat. Vt aũt dubitem an de hoc carneade ſingulari memoria p̃dito intelligendũ ſit facit uerbum illud nup nã ſatis conſtat carneadẽ de quo diximus fuiſſe tpĩs Catonis cenſorii: q annis nõ paucis ciceronem anteceſſit. Apud Pli. mentio eſt cuiuſdã carmadæ græci hoĩs memoria ſingulari p̃cellentis: qui legendis mõ repræſentauit uolumina bibliotecaꝵ: de quo ſatis cõgruenter hoc in loco: intelligere poſſemus: uerba ſunt aperta & ſimplicia. Scepſius metrodorus: Ars memoriæ cõſumata ſuit a metrodoro ſcepſio ut nihil non hiſdem uerbis redderet auditũ. Eſt autẽ ſcepſis ciuitas phrygiæ: quã q̃dem eneæ regiam fuiſſe tradunt. E ſcepſi fuerant Demetrius grãmaticus. Et hic metrodorus q nouo quoq̃dam dicendi genere uſus multos deterruit: pp famam uero q̃q̃ pauper erat Claꝵ tñ cõiugum apud carthaginenſes eſt aſſequutus: mox apud mithridatem fuit in honore maximo & extimatione. Noſter hortenſius in lucullo memoriã q̃dam diuina fuit reꝵ: in hortenſio uerboꝵ: de quo Cicero in bruto ſic refert: primũ memoria tanta: q̃ta in uiro cognouiſſe me arbitror: ut q̃ ſecũ cõmentatus eẽt: ea ſine ſcripto uerbis eiuſdem redoleret q̃bus cogitauiſſet: memoriã hortenſii: Quintili. & Sene. cõcelebrant q ſedens olim totũ diẽ in auctione: oẽs res uenales & p̃cia & emptores ordine ſuo recẽſuit: argẽtariis recognoſcẽtibus ita ut ĩ nullo falleret: hic in foro romano res cauſaꝵ ob eloquentiã dictus eſt: & aliq̃n Emulus ciceronis exiſtimatus: cuius tamen ſcripta intra famã fuerunt. Quæ ſit illa uis: illa memoriæ potentia: quæ græce dicitur δυναμισ

Memoria theodectis
Memoria cyneæ
Carneadis acumẽ
Pro iuſticia Cõtra iuſticiam
Metrodorus
Memoria Scepſis
Memoria hortenſii
Rex cauſarum

Cerebrũ domicilium memoriæ

Nec cerebri: dudũ diximus ex cerebro ꝓut temꝑatũ fuerit memoriã exiſtere meliorẽ uel deteriorem:
non quia cerebrũ ſit ipſa memoria: q̃ uis aĩ eſt: ſed quia domiciliũ. Fateri neſcire quid neſciã. Socraticũ ẽ:

Hoc ſcio qđ neſcio

hoc unũ ſcio quid neſcio: Auguſti. nemo inquit ex me ſcire q̃rat qđ me neſcire ſcio. Et origines ignorantiã
ait noſtrã nõ ignoramus. Siue aĩa .i. ſpiritalis & aerius ſit aĩus. Caliginoſo cœlo: aera craſſum feculẽtũq;
terris ꝓximũ ſignificat. Si qđ ſit: qđ ad ſubſtãtiã ptinet: quale ad qualitatẽ q̃tũ ad magnitudinẽ. Capa
citatẽ: Augu. noĩat memoriæ cauernas antea ſinus quã Cice. capacitatẽ uocat. An iprimi quaſi cœrã: iõ di/
xit Galẽus in materia cerebri molliore im/
primi formas rex̃ ueluti ſigilli impſſiones.
Qui rebus noĩa ĩpoſuit: in li. geneſeos tra/
ditũ eſt. adamũ appellauiſſe noĩbus ſuis cũ
cta aĩantia: pla. in cratylo nõ cuiuſcũq; hoĩs
eſſe ait noĩa rebus ĩponere: ueꝝ eius q diui
no igenio p̃ditus ſit ut naturali poſita cõpe
tant. Diſſipatos cõgregauit: Fuit qđdã tp̃s

Orator homies feros mitigauit

cũ in agris hoĩes paſſim beſtiaꝝ more uaga
bant̃. Et ſibi uictu ferino uitã ꝓpagabant:
quo tp̃e qđã magnus uidelicet uir & ſapiẽs
diſpſos rõne & oñone cõgregauit in unũ lo
cũ. Et ex feris ac in mãibus mites reddidit
& manſuetos: ſicut de amphiõe ꝓditũ eſt:
quod lira ſaxa duxerit: q̃a affatus ſuauitate
hoĩes rupicões & incultus moribus ad obſe
q̃i ciuilis pellexit diſciplinã. Paucis lr̃arũ
notis: inuentorẽ lr̃arũ ſignãt de quo magna
q̃õ eſt: alii a cadmo: alii a mercurio: alii ab
hebreis: alii ap̃ ſyros reptas uolunt: ſup q̃ re
extat oñonr̃a in li. oñonũ. Stellaꝝ motus.

Aſtrologiæ inuentor athlas

Repatorẽ aſtrologiæ deſignat quã Plini. ab
athlãte reptã autumat ſpheræ ipſius repto
re: obliq̃tatẽ ſigniferi apuiſſe anaximãder
mileſius primus tradit̃: ſigna deinde in eo
cleoſtratus. Qui fruges: ceres frumẽta iue
nit: de qua Oui. prĩa dedit fruges alimẽtaq;
mitia terris. Veſtitũ: ægyptii iuenerũt tex
tilia. Tecta laterarias domos cõſtituerunt
primi eurialus & hipbius fratres athenis:
antea ſpectus erãt ꝓ domibus. Doxius lutei
edificii inuẽtor fuit. Exẽplo ſũpto ad hirũ
dinũ nidis. Ad elegãtiora defluximus: nõ
ſolũ ut inq̃t. M. Var. ueſtiti eẽ uolumus ut
uitemus frigus ſed etiã ut uideamur ueſtiti
eſſe honeſte. Itaq; ab utilitate ad uoluptate
elegãtiãq; defluximus ex diſſilitudine plus

Varietas iucunda

uolupiatis q̃ ex ſilitudine capiẽtes. Tẽpa/
ta uarietate: ex diſſimilibus fit ſymphõia &

Planete Errores

cõceptus: & ut auctor ẽ Ari. uarietas dulciſ/
ſima eſt. No re ſed uocabulo errãtia: Plãe
tas itelligit: q a uerbo græco. πλανάομαι qđ
ſignãt ergo nomẽ mutuant̃: latini ab iceſſu
uocãt errãtia & erraticas ſtellas: cũ tñ nulla
errent minus illis. Nigidius errões appellat.
Eſſẽ eius: architecti .ſ. dei. Oui. in laudem
Aſtrologoꝝ ſic cecit fœlices aĩæ: q̃bus hoc
cognoſcere primũ. Inq; domos ſupas ſcãde/
re cura fuit. Archimedes: marcellus in ex/

De archimede

pungatiõe ſyracuſaꝝ interdixit ne archime
des unus uiolaret̃: q geometriæ ac machia
lis ſciæ Cõſultiſſimus fuit: q celeberrimus eſt teſtimõio liuii Pli. Plutar. ſilii italici: & cæteroꝝ quem. Mar.

Sphera uitrea Archidis

marcellus geometrã briareũ appellare ſolebat: tãq̃ cẽtimẽos gigãtes ſuparet bellicoꝝ tormẽtoꝝ mltitudĩe
quoꝝ fuit eximius machiator: hic tãto igẽii acumie p̃ditus fuit ut hierõi gl̃iabũdus iactauerit ſe hãc terrã
trãſlatuꝝ eẽ ad alteꝝ terræ globũ: ſi quẽ nactus foret: hic ueluti deus terreus mechanico artificio ſpherã ui
treã fecit: ĩ q̃ mira cõuerſiõe diſſimillimi motus circuloꝝ uiſcebãt̃: đ q̃ ſic ſcri. clau. Iura poli rerũq; fidẽ le

nec me pudet ut iſtos fateri neſcire qđ neſciã illud
ſi ulla alia de re obſcura affirmare poſſem: ſiue aĩa ſi
ue ignis ſit aĩus: eũ iurarẽ eẽ diuinũ qd. n. obſecro
te terra ne tibi aut hoc nebuloſa & caliginoſo cœlo
aut ſata aut cõcreta uř tãta uis memoriæ? ſi quid ſit
hoc nõ uides: at q̃le ſit uides: ſi ne id qdẽ: at q̃tũ ſit
ꝑfecto uides: qđ igit̃ utrũ capacitatẽ aliq̃ in aĩo pu
tamus eſſe: quo tãq̃ in aliquo uaſe ea q̃ meminim⁹
infũdant̃: abſurdũ: id q̃dẽ: q. n. fundus aut q̃ talis
aĩ figura intelligi põt aut q̃ tãta oĩno capacitas an i/
primi q̃ſi cœrã aĩum putamus: & memoriã eẽ ſigna
taꝝ reꝝ in mẽte ueſtigia? q̃ pñt uerborũq; reꝝ ipſa
rũ eẽ ueſtigia: q̃ porro tã imẽſa magnitudo: q̃ illa
tã multa poſſit effingere: qđ illa uis: q̃ tãdẽ ẽ: q̃ iue
ſtigat occulta q̃: inuẽtio atq; excogitatio dr̃: ex hac
ne tibi terrena mortaliq; natura & caduca ↄcreta ea
uř: aut q prius q̃ ſũmæ ſapiæ Pythagore uiſum eſt
oĩb⁹ reb⁹ ĩpoſuit noĩa aut q diſſipatos hoĩes ↄgrega
uit & ad ſocietatẽ uitæ conuocauit aut q ſonos uo/
cis q ĩfiniti uidebãt̃ paucis lr̃aꝝ notis terminauit:
aut q errãtiũ ſtellaꝝ mot⁹ curſus ꝓgreſſiões: ĩſtitu/
tioneſq; notauit: oẽs magni ẽt ſupiores q̃ fruges: q
ueſtitũ q tecta: q cultũ uite q p̃ſidia cõtra feras iue/
nerũt. A q̃bus mãſuefacti: & exculti a neceſſariis ar
tificiis ad elegãtiora defluxim⁹. Nã & auribus oble
ctatio magna ex pte ẽ iuenta: & tẽpata uarietate &
natura ſonoꝝ: & aſtra ſuſpexim⁹: tũ ea q̃ ſunt ĩfixa
certis locis: tũ illa nõ re ſed uocabulo errãtia quoꝝ
ↄuerſiões oĩſq; mot⁹ q aĩus uidit is docuit ſimilem
aĩum ſuũ eẽ ei⁹ q ea fabricat⁹ ĩ celo eẽt. Nã cũ archie
des lũe ſolis q̃nq; errãtiũ mot⁹ ĩ ſpherã alligauit effe
cit idẽ q̃ ille q ĩ Timeo platõis mũdũ edificauit de⁹
ut tarditate & celeritate diſſimillimos mot⁹ una re
geret ↄuerſio: qđ ſi in hoc mũdo fieri ſine deo non
põt: ne ĩ ſphera qdẽ eoſdẽ mot⁹ Archimedes ſine di
uino ingenio potuiſſet imitari. Mihi uero ne hæc
q̃dẽ notiora & iã illuſtriora carere ui diuina uidẽt̃:

gẽq; deoꝝ ecce ſyracuſius träſtu lit arte ſenex: pcurrit ꝓpriũ mẽ titus ſignifer annũ: & ſimulata nouo cynthia menſe redit. In platonis thimeo deus: plato in thimeo: quẽ librũ de mũdi cõſtitutione cõſcripſit: deum dicit factitatorẽ mũdi elatũ gaudio eſſe uniuerſitate pfecta. Poetã ſine cœleſtii inſtinctu: extat: libellus pla. de furore poetico. Democri. quoq; & M. T. & alii poetas aiunt natura ipſa ualere & mẽtis uiribus encitari & q̃ſi diuino quodã ſpiritu inflari: quare ennius iure ſctõs appellat poetas. Eloquentia: flex aĩa atq; oĩum regina reꝝ dicta eſt orõ a poeta bono: q̃ hoĩes ſimillimos diis facit. cũ eloq̃ntia ſine diuĩtate q̃dã eẽ nõ poſſit.

ut ego aut poetã graue plenũq; carmẽ ſine cœleſti aliquo mẽtis inſtinctu putẽ fundere: aut eloquẽtiã ſine q̃dã ui maiore fluere abũdãtẽ ſonãtib⁹ uerbis: uberibuſq; ſentẽtiis: philoſophia uero oĩum mr̃ artiũ qd eſt aliud niſi ut plato ait donũ: ut ego iuẽtũ deoꝝ: hæc nos primũ ad illoꝝ cultum deĩde ad ius hoĩum qd̕ ſitũ eſt ĩ gñis hũani ſocietate: tũ ad modeſtiã magnitudineq; aĩ erudiuit: eadẽq; ab aĩo tãq̃ ab oculis caliginẽ diſpulit. Vt oĩa ſupa: ĩfera prima ultĩa media uiderem⁹: pr̃ſus hæc diuĩa mihi uĩ uis q̃ tot res efficiat & tãtas: qd. n. memoria reꝝ: & uerboꝝ: qd porro inuẽtio ꝑfecto id q̃ nec in deo q̃cq̃ maius ĩtelligi põt: nõ. n. ambroſia deos aut nectare aut iuuẽtute pocula miſtrante lætari arbitror: nec Homeꝝ audio q Ganimedẽ a diis raptũ: ait pp formã ut Ioui pocula admiſtraret: nõ iuſta cã cur Laumedõti tãta fieret iniuria. Fingebat hæc Hõerus & hũana ad deos trãſferebat: dĩna mallẽ ad nos. Quæ aũt diuina: uigere: ſapere ĩuenire meminiſſe: ergo aĩus q: ut ego dico diuĩus ut Euripides audet dicere deus eſt: & qdẽ ſi deus aut aĩa aut ignis eſt aĩus idẽ ẽ hoĩum: nã ut illa natura cæleſtis & terra uacat & hũore: ſic utriuſq; haꝝ reꝝ hũanus aĩus ẽ exps: ſin aũt ẽ q̃nta q̃dã natura ab Ariſto. ĩducta: primũ hæc & deoꝝ ẽ & aĩoꝝ: hãc nos ſnĩam ſecuti his uerbis in cõſolatiõe hæc exp̃ſſimus. Aĩoꝝ ulla ĩ terris origo ĩueniri põt: nihil. n. ẽ ĩ aĩs mixtũ atq; ↄcretũ: aut qd̕ ex terra natũ: atq; fictũ eẽ uideat̃: nihil ẽ aut hũidũ qdẽ aut flabile aut igneũ: his. n. ĩ naturis nihil ĩeſt qd̕ ui memoriæ mẽtis cogitatiõis hẽat q̃ & preterita teneat & futura ꝓuideat & cõplecti poſſit pñtia q̃ ſola dĩna ſũt: nec ĩuenieẽ unq̃ uñ ad hoĩem uẽire poſſint niſi a deo: ſingularis ẽ igit̃ q̃dã natura: atq; uis aĩ ſeiũcta ab his uſitatis notiſq; naturis: ita quicquid eſt illud: qd̕ ſentit: quod ſapit: quod uult: quod uiget cœleſte: & diuinum eſt: ob eamq; rem eternum ſit neceſſe eſt: nec uero deus ipſe qui intelligitur a nobis: alio modo intelligi poteſt: niſi

Vt pla. donũ: in timeo ait pla. phĩã adepti ſumus quo bono nihil unquã maius mortaliũ gñi datũ ẽ deoꝝ munere neq; dabit. Ad illoꝝ cultũ: ad deoꝝ culturã primus deoꝝ cultus ut inq̃t elegãter Se. Eſt deos credere. Deinde reddere illis maieſtatẽ ſuã. Reddere bonitatẽ: ſine qua nulla maieſtas eſt: pietas ut trimegiſtus Lactãtiuſq; demõſtrant nihil aliud ẽ q̃ dei notio & cultus. memoria reꝝ: Qualis erat in lucullo. Verboꝝ: Qualis ĩ hortenſio. Inuẽtio. Dialectica duas hẽt ptes: unã inueniẽdi. Alterã iudicandi. Inueniẽdi pria ẽ ex qnq; rebus q̃s in oratore eſſe oportet: facultas. n. oratoris in qnq; ptes diſtributa eſt a rhetoricis doctoribus. Ambroſia deos: Fabulæ ferũt ambroſiã cibũ deoꝝ eẽ: nectar potionẽ. Ex quo illud epigrãmatiſte: Iupiter ambroſia ſat̃ eſt & nectare uiuit. Ambroſios græce diuus & imortalis dr̃: ap̃ Pli. ambroſia herba eſt: quã qdẽ botri uocãt odore nõ iniucũdo: nectar ĩmortalitatẽ ſignificat a νε pticula priuatoria & κτεινω occido. Iuuẽtute: Heben ĩtelligit uxorẽ herculis Iunõis filiã: q̃ pollatrix & miſtra poculoꝝ ioui aliũ eſſe tradit̃: de qua in ꝓpti cõmentariis abũde: dea ẽ iuuẽtutis: ηβη græce pubertas noiat̃. Ioui bibere: inde pocillator dictus a ſcriptoribus luculentis: de quo ait Oui. Arripuit iliaden q nunc quoq; pocula miſcet: inuitaq; ioui nectar Iunõne miſtrat. Laomedõti Laomedõ nõ ganimedis fuit pr̃ ſed tros: ut tradit hõerus in. xx. iliados: iõ ãt mentionẽ facit Laomedontis: qa ilus pr̃ laumedontis frater fuit ganimedis & in laomedõte tãq̃ piuꝝ atq; fidefragũ ſuccẽſuerunt dii: & potiſſimum apollo & neptunus ſtructores meniũ troianoꝝ: qbus illuſit & ĩpoſuit. Fingebat hæc homerus: augu. li. i. cõfeſ. meminit hoꝝ uerboꝝ ſubiũgẽs: ſed uerius dr̃ quod fingebat hæc qdẽ ille: ſed hoĩbus flagitioſis diuina tribuẽdo ne flagitia putarent̃: & ut qſqs ea feciſſet nõ hoĩes pditos ſed celeſtes deos uideret̃ imitatus. Quæ ãt diuina: hic ſuſpẽdendũ eſt cũ ĩterrogatiõe: ut q̃ ſequũt̃ affirmatiue dici ĩtelligamus. Ergo aĩus deus: ĩ hãc ſnĩam Virgil. An ſua cuiq; deus fit dira cupido: Igit̃ ut apul. uerbis utar & bona cupido aĩ deus bõus eſt. Et aĩus hũanus ẽt nũc in corpe ſitus demõ nũcupat̃. Antiq aĩum a corpe ſeiugatũ manẽ deũ nũcupãt. Vtriuſq;: & terræ & hũoris. Quĩta natura. Endelechiã ſigñat ex q̃ rõ & intelligentia orit̃.

In cõſulatiõe: librũ cõſcripſit. M. Tul. de cõſulatione: in quo ſeipũ de morte filiæ cõſolatus ẽ: i plĩm crãtorẽ ẽ ſequutus. In his naturis. ſ. elemẽtoꝝ. Seiũcta: ſupata. Vſitatis naturis. ſ. terrena hũida: aerea & ignea.

Deus elã tus gaudio pfecto mũdo
Poetæ ſancti
Cultus deorum
Deos credere
Pietas dei cultus
Ambroſia
Nectar
Hebe.
pocillator gãimedes
Laomedõ impoſuit dus
Anĩmus deus

Νουν
Mens
Situm ſi‑
monidis
Oculus ſe
non uidēs
alia uidet
Seſq men‑
ſes octo
Sol ānī
modera
tor
Cor cœli
ſol Luna i
peratrix
terre
Medullæ
cum luna
creſcunt
Orbis
Aries
ſignum re
gale
Stellæ
Sydera
Aſter
Aſtron
Themeri‑
ne plaga
Chimeri‑
næ
Axis
Axis di‑
ſcrimina
tor mūdi

Mens ſoluta quædam: Anaxagoras νουν appellat ideſt mentem. De qua ait Marcianus: Nus mentis imꝑ complet: de qua Virgilius Spiritus intus alit totamq; infuſa per artus: Mens agitat molem & magno ſe corpore miſcet. Simonides rogatus a hierone qd eſſet deus deliberandi cā ſibi unam diē poſtulauit: cum idē poſtridie q̄reret biduum petiuit: Cum ſepius deplicaret numeꝝ dieꝝ. Admiranſq; hiero q̄reret cur ita faceret: quia inquit q̄to diutius conſidero tanto mihi res uidet̃ obſcurior. Vt oculus ſic animus: Oculi: qui lucis uſu uitam diſtringunt a morte: alia cōtuentur ſemetipſos cernere non ualēt itidem animus cū id corporeus ſit & indiuiſibilis ſe ipſum uidere nō pōt alia intuēs ſuo diuino cōtēplatu. Quā q̄ id quoq;: Animus ſeipſum mō quodā uidere dr̄ qn̄. ſ. noſcit ſeipm̄: de quo in ſupioribus dictum eſt. Vt cū uidemus: longum hyperbaton. Nā deſcendendū eſt uſq; ad illum locum: hæc igit̃: & alia īmorabilia cū cernimus poſſumus ne dubitare. Eſt āt ſenſus cū uidemus pulchritudinem mundi & cōuerſionem & uiciſſitudines tēpoꝝ & motus ſtellaꝝ ordīatiſſimos ꝑculdubio credimus mundo ꝑeſſe aliquem moderato: rem ſic aīum nr̄m q̄uis eum non uidemus: tm̄ ex opibus eius agnoſcimus diuinū eē & imortalem & quaſi quēdā deū cōſimilia ſcribūtur a Lactan. Quadripartitas: in quattuor tpa diuidit̃ ānus uulgo: uer: eſtatem: autūnum & hyemen: qdā ſubtilius ſeſqui mēſibus in octonas partes diuiſerunt: eſt āt ſeſq menſis totus menſis cū dimidio. Ducem ſolem. Solem ut inqt Seneca in. ii. q. ſequit̃ ānus ad illius flexum hyemes eſtateſq; uertunt̃ patruū imitatus opinor Luca. ait. Sol tpa diuidit anni. Pli. de ſole loquens hic uices inqt tpum annūq; ſp renaſcentē ex uſu naturæ tempat: de ſole ait iulius firmicus i. v. matheſeos. Sol optime maxime: q oīa cōponis: p quem cunctis aīantibus imortalis aīa cū diſpoſitione diuina diuidit̃: q ſolus ianuas aperis ſedis ſupnæ ad cuius arbitriū fatoꝝ ordo diſponit̃. Sol cor cœli mēs mūdi dr̄ ab eruditis. Lunāq; accretione: in cremēto: luna terre īperium ut inqt Firmicus mr̄nus ex ui ciuitate ſortita oīa aīantiū corpora & cōcepta procreat & generata diſſoluit. Creſcentis lunæ argumēta corpibus noſtris & deficientis luminis ꝗdāna ſentimus: medule humani corpis cum luna creſcunt & decreſcunt. Phyticon. i. creſcendi natura ad nos de luna peruenit: ſicut eſt heticon. i. ſentiendi naturam de ſole mutuamur luna ut inquit Lactantius in lib. de ira nocturni tpis gubernatrix amiſſi ac recepti luminis uicibus menſtrua ſpacia moderatur. Factoꝝ notantem: ieci co hoc dici arbitror: quia in faſtis per ſingulos menſes deſcripti ſunt dies: menſium autem luna eſt moderatrix unde a mene. i. luna menſes dicti. Orbe: Zodiacum: qui & ſignifer dicit̃ ſignificat orbem pro circulo poſuit ſicut alibi orbem lacteum dixit pro circulo: qui galaxia nominat̃. Alias orbis pro ſphera ut nouem orbes ſpheraꝝ auctor Macrobius. In duodecim partes. xii. ſigna quorum princeps eſt aries quod ſignum Firmicus Maternus equinoctiale: ſolſticiale regale tropicum appellat. Quinq; ſtellas: Saturnum: Iouem: martem: Venerem: & Mercurium: ſtellæ quidem ſingulares ſunt: ut erraticæ quinq; iam dictæ. Sydera uero ſtellarum plurium compoſitione formantur: q̄uis interdum ſydus pro ſingulari ſtella dicatur ſicut & apud græcos aſter ſtella una eſt & aſtron ſignum ſtellis coactum: qd nos ſydus uocamus. Duobus horridis ſtātibus: duas plagas hītabiles intelligit: hanc quā nos incolumus & alterā: quā hītant antiſthones: nr̄a dicta eſt a doctiſſimis ſcriptoribus θεριvη. i. eſtiualis. Altera chimerine a nobis hyemalis: q̄ ad auſtrum deflexa auſtralis quoq; nuncupat̃: cum noſtra ſeptētriōibus ſuppoſita ſit. Sub axe poſita: ſub polo ſiue uertice ſeptētriōali: alias axem accipimus ꝑ toto celo ut illud uirgilianum axē humero torquet ſtellis ardentibus aptū: ꝑprie ſignificat diametrō mundi: de quo ſic ait apuleius in coſmographia: eos polos dicimus a q̄bus uelut a cardinibus axis eſt ductus diuiſor & diſcriminator mūdi: orbē terræ in medietate cōſtituēs: in notiſſimo ſignificatu axis ponit̃ ꝑ ligno plauſtroꝝ tereti circa quē rotæ uertuntur; unde pro curru uſurpat̃ a poetis:

mens ſoluta quædam & libera & ſegregata ab omni cōcretione mortali oīa ſentiens & mouens: ipſaq; ꝑdita motu ſempiterno. hoc e genere atq; eadem a natura ē humana mens: ubi igit̃ aut qualis ē iſta mens? ubi tua: aut qualis eſt potes ne dicere? An ſi oīa ad intelligendū nō habeo q̄ habere uellē ne his qdem: q̄ habeo mihi p te ut licebit. nō ualet tm̄ animus: ut ſeſe ipſe uideat: ac ut oculus ſic aīus ſeſe nō uidens alia cernit. Nō uidet aūt q minimū ē formā ſuā fortaſſe: q̄q̄ id quoq;: ſed relinquamus. uim certe ſagacitatē memoriā motū: celeritatem uidet hæc magna: hæc diuina: hæc ſempiterna ſunt. qua facie quidē ſit aut ubi habitet: ne q̄rendum qdem eſt ut cū uidemus ſpeciē primū candorēq; cœli deinde cōuerſionis celeritatē tantā. q̄tam cogitare nō poſſumus: tū uiciſſitudines dieꝝ atq; noctiū cōmutationeſq; tempoꝝ quadripartitas ad maturitatē frugū & ad temperationē corpoꝝ aptas corūq; oīum moderatorem & ducē ſolē lunāq; accretione & diminutione lumīs quaſi faſtoꝝ notātē & ſignificātē dies. Tū in codē orbē in. xii. ptes diſtributo qnq; ſtellas ferri coſdē curſus cōſtantiſſime ſeruātes diſpibus inter ſe motibus nocturnāq; cœli formā undiq; ſideribus ornatā. Tū globū terræ eminētē e mari fixū in medio mūdi uniuerſi loco duabus horis diſtātibus habitabilē & cultū. Quarū altera q̄ nos incolimus

Ad ſeptem ſtellas.i.ad ſeptētriones:qđ ſydus conſit ex ſeptem ſtellis:quod a figura poſituraq; ipſa: quia ſimile plauſtri uideť ātiq græcoꝝ αμαξαν.i.plauſtrum dixerunt noſtri a bobus iunctis:q ruſtico uocabulo trione. dicunť:ſeptētriones appellarunt:uel quia ita ſunt ſitæ hæ ſeptē ſtellæ:ut ternæ ꝓximæ quæq; iter ſe faciant trigona ideſt triqtras:figuras.αντιαξονα:quaſi cōtra axem poſita αντι.n.græce contra & αξων axis. Zona.n.illa auſtralis oppoſita eſt nr̄æ zonæ:q̄ uergit ad axem.i.uerticem & polū ſeptētrionalē. Vites pubeſcere:ſpecioſa tranſlatio ut uites pubeſcere dicanť hoīum more:ſic Virgi.dixit:in quarto pubentes herbæ:nigricū lacte ueneni:a plinio uites p ſimilē trāſlationē dictæ ſūt eiuueneſcere qñ iā uergunt ad ſeniū exacta iuuēta.

ſub axe poſita ad ſtellas ſeptem. Vnde horriſer aqlonis ſtridor gelidas moliť niues. Altera auſtralis ignota nobis quā uocant græci antiaxona: cæteras ptes incultas ꝙ aut ſrigore rigeant aut uranť calore. Hic aūt ubi hītamus nō intermittit ſuo tpe cœlū niteſcere:arbores frōdeſcere:uites letifice pāpinis pubeſcere ramos baccaꝝ ubertate incurueſcere:ſegetes largiri fruges: florere oīa fontes ſcatere herbis prata ɔueſtirier. Tū multitudinē pecorum parti ad ueſcēdū ptim ad cultus agroꝝ ptim ad uehendū ptim ad corpa ueſtiēda hoīemq; ipm quaſi contēplatorē cœli ac deoꝝ ipſorumq; cultorē:atq; hoīs utilitati agros oēs & maria parentia: hæc igiť & alia īnumerabilia cū cernimus poſſumus ne dubitare? qn his p̄ſit aliqs cōditor uel effector ſi hæc nata ſunt:ut Plat. uř uel ſi ſemp fuerint: ut Ariſtoteli placet moderator tanti opis & muneris: ſic mētem oīs q̄uis eā nō uideas ut deū non uides: tñ ut deū agnoſcis ex opibus eius ſic ex memoria reꝝ & inuentione & celeritate motus oīq; pulchritudine uirtutis ui diuinæ mentis agnoſcito in quo igiť loco eſt? Credo qdē in capite & cur credā afferre poſſum: ſed de hoc alias nūc ubi ſit aīus? Certe q̄dē in te eſt. Quæ eſt & natura dei ꝓpria puto & ſua: ſed ſac igneā ſac ſpirabilē nihil ad id de quo agimus: illud mō uideto ut deū noris: & ſi eius ignores & locum & faciē: ſic aīum tibi tuū notū eſſe oportere ēt ſi eius ignores & locū & formā. In aī aūt cognitiōe dubitare nō poſſumus niſi plane in phyſicis plumbei ſumus: qm̄ nihil ſit aīs admixtū: nihil ɔcretum nihil copulatū nihil coagmentatū: nihil duplex: q, cum ita ſit: certe nec ſecerni nec diuidi nec diſcerpi nec diſtrahi poteſt nec interire igiť: eſt enim interitus quaſi diſceſſus & ſecretio ac direptus eaꝝ partium q̄ añ interitū iunctione aliqua tenebanť his & talibus rōnibus adductus ſocrates: nec patronum

Incurueſcere:curui fieri:qđ fit qñ ubertas fructuū: onerat parentē pacuuius finxit uerbū p̄licēter appellando pecus incur uiceruicū a ceruice incuruat qđ græci dicūt. κυρταυχενα.

Cōueſtirier: cōueſtiri: figura grāmaticalis eſt: q̄ dr̄ paragoge: alii ꝓparalepſin uocant.

Ad cultus agrorū: ut ſunt boues aratorii.

Ad uehendū: ut ſunt iumēta & eq & aſelli dicti doſſuarii qa dorſo uehūt. Ad corpora ueſtiēda: ut ſūt oues: qbus corpoꝝ tutela debeť: cū ex eaꝝ uellere: atq; lanitio ueſtimenta conficianť apud natiōes penitiſſimas ubi īmodici rigores dominanť in uſu ſunt pellicæ ueſtes: quas rhenones appellāt. ſcribit Cæſar in.vi.cōmentario germāos uti puis: rhenonū tegumentis. Hoīem cōtemplatorē cœli: tradunt philoſophi deū feciſſe mūdū pp hoīem: ipſos uero hoīes pp ſe tanq̄ diuini tēpli antiſtites ſpectatores operum reruq; celeſtiū: q deū pietate colerent & uenerabūdi cōtēplarenť. Vt Ariſt. placet: Pythagoras & Ariſto. mundū innatū & inſactū eſſe ſentiūt: plato uero in timeo mūdi factitatorē deū fuiſſe autumat euq; nūq̄ territuꝝ. Credere in capite: ſm eos loquutus eſt: q dicūt in cerebro eſſe mentis regimē & arcē ſenſuū: qđ & Plini. in.xi. refert ob hoc plato platoniciq; ꝓdiderūt totū hoīem ī capite eſſe: ubi portio mētis optima.i.rōnabilis arcē tenet. Fac ſpirabilē: æriā: flabilem: Virgi. cœli ſpirabile lumē. Aīum notū eē oportere: Noſciť aīus: ex memoria ex inuētione & celeritate motus: cuius eēntia ſenſibilis eſt & mobilis. Sic deū ut inqt origenes mens noſtra cognoſcit ex pulchritudīe operum: cū tñ ipm intueri non q̄at. Coagmentatū: cōiectum: connexū coagmenta dicuntur cōiectiones arctæ. Nihil cōcretū: Dōatus cōcretū id dici ait: qđ ex minutiis mſtis ī unā cogiť maſſā: qđ ſimplx ē id īdiuiduū ē īdiuidui āt nulla eſt diſtractio: nulla ſeparatio: aliq indiuidui nomen amitteret. Simplex eſt aīus & cōſeqnter indiuiduus: & ob id ab interitu remotus: cū interitus ſit ſepatio q̄dā ex eo dictus: qđ eat medius īter animā & corpus: merito dixit Serui. ignē celeſtē eſſe eternū qa ſimplex ē: oīa.n. ſintheta .i.cōpoſita exitū ſortiūť: Si hō ut inqt galenius: in li. de elemētis ſimplex & unū foret nō doleret: & cōſeqnter nō interiret. Seqla.n. doloris eſt mors: qm̄ nullū ſic corpus qđ dolere poſſit & mori nō poſſit. Direptus. Direptio: diuulſio. Eaꝝ ptiū aīe.ſ.& corpis: quoꝝ mors ſolutio eſt. Nec patronū q̄ſiuit: ſocrates cū ſctiſſime uixiſſet accuſatus ab anyto lycone & melito accuſatoribus ꝓ ſe ipſe dixit ī iudicio capitis: ut nō ſupplex aut reus ſed magr̄ aut dn̄s uidereť eē iucundū: qn ēt cū lyſias diſertiſſimus orator orōnē ſcriptā attuliſſet: q̄ ꝓ ſe in iudicio utereť: ea tāq̄ paꝝ uirili uti noluit: nec aliēo pſocinio defēdi: fuit itaq; capitis dānatus pri

Plauſtrū
Septētriones
Antiaxon. plaga
Pubeſcere uites
Incuruī ceruicum
Doſſuarii
Rhenones apud cæſarem
Hoīes propter deū
Homo totus ī capite
Coagmenta
Concretū
Interitus
Omnia ſyntheta mortalia
Socrates accuſatores

mis ſecūdiſq; iudiciū ſententiis: quos indignatione cōmotos exarſiſſe cōſtat: cū interrogatus quā penā ſe cō
Phrytaneum quid — meruiſſe cōſtereť rñdiſſet: ſe meruiſſe: ut ampliſſimis honoribus & pmiis dacoraret: & ut ei uictus quoti
dianus in phrytaneo publice pbereť: q honor ap græcos maximus hēbať: eſt aūt phrytaneū: locus iudiciū
Phrytanis — & in quo magiſtratus hītant ueluti curia & phrytāis ipſe magratus gubernatorq; R. pu. dictus ſup quoī. yt.
Refractarii — ſuetonii cōmentario nō pa multa annotauimus. Cūtumaciā: exiſtimant inqt Seneca phiæ fideliter dedi
tos cōtumaces eſſe ac refrectarios: ubi refractarii eleganti uocabulo ſignificať philoſophi a refrigē do di
cti tanq̄ liberrimi ſint & cuncta obſtantia re
fringentes: ut nullo ſeruitutis clauſtro coer
ceanť. Supmo uitæ die: Diſputatio hæc ſo
cratis pdita eſt a platone: in li. cui titulus ē
ephedon. Mortifeꝝ poculū: lictor undeci
uiroꝝ q magiſtratus erat athenis: ingrediēs
carcerē circiter ſolis occaſum, denunciauit
ſocrati uenenū eſſe bibendū: mox in calice
allatū ē uenenū: erat aūt cicuta quā ait pli.
publica athenienſium pœna inuiſam eſſe:
Cicuta ſocratē confecit — cuiusuis refrigeratoria frigore necat inci
piūtq; algere ab extremitatibus corporis &
ita ſocrates hauſto interpide atq; alacriter
poculo mortifero deambulare cœpit: & cū
crura iā grauari ſētiret: iacuit ſupinus: ſic. n.
Verba nouiſſima ſocratis — q uenenū dedit iuſſerat: cum extrema alge
rent: friguſq; letale pcordia occupaſſet de
fecit in hæc uerba eſculapio gallū debemus
quē redditeq; negligatis: hinc illud Tertul
liani: Socra. eſculapio gallinaceū pſecari iā
in fine iubebat: credo ob honorē patris eius
quia Socratē apollo ſapiētiſſimū oīum ce
cinit: de cicuta q̄ ſocratē confecit ait perſius
barbatum hoc crede magiſtrū dicere ſorbi
tio tollit quē dira cicutæ: & Iuuenalis: q p
tem acceptæ ſeua inter uincla cicutæ accuſa
tori nollet dare. Duas eſſe uias: in phedōe
Duæ uitæ inferorū — puto inqt Socrates non unā eſſe ad inferos
uiā: ſed multos tramites mſtoſq; anfractus
habere: aius ergo: q cupiditate corporis eſt in
ſectus q ſe uel iniuſtis contaminauerit cedi
bus uel alia his ſimilia ppetrauerit: q deni
q; admodū imundus & inqnatus eſt: hunc
oēs aīæ fugiunt atq; declināt: nec reperiť ul
lus: q uel ſocius uel dux eius fieri uelit: ita
q; oī auxilio deſtitutus diutiſſime errabun
dus uagať: q uero purā moderatāq; tranſe
gerit uitā deos ſocios duceſq; nactus ibi habitat ubi unicuiq; conuenit: quoꝝ domicilia ſunt elyſii cāpi. Vir
gi. in. yi. ſocraticū platonicūq; dogma ſectatus ſic ppe diuinitus cecinit: hic locus eſt ptes ubi ſe uia findit in
ambas dextera q̄ ditis magni ſub menia tendit: hac iter elyſi ū nobis: at leua maloꝝ exercet penas: & ad ipia
Via uirtutis ardua — tartara mittit: phi duas ha uias alterā uirtutū: alterā uitioꝝ eſſe uoluerunt: eāq; q̄ ſit aſſignata uirtutibus ar
duam & cōſragoſam: ut appareat ueꝝ eē illud heſodi: ſudorē poſuere dei uirtutis ad arcē: uiā uero uitioꝝ
Via uitiorū facilis — primo ingreſſu amenā facilēq; eſſe uoluerūt: ppea qđ uitia qbuſdā deliniamentis illiciūt aīos mortaliū:
eccleſiaſtici ſcriptores duas iſtas uias celi & inferoꝝ eē dixerūt: qa iuſtis imortalitatis: iniuſtis pēa eterna p
Via celeſtis — poſita eſt: ille melior cōuerſa eſt ad ſolis exortū: alia uero deterior ad occaſum: uia celeſtis difficilis & cli
uoſa eſt: uia pditionis plana & patēs ac delectabilis uř: in una mōſtrauit deus tpalia mala cū æternis bonis: i
Via perditionis — altera tpalia bona cū eternis malis. Se a corpibus ſe uocauiſſent: talis eſt uita phoꝝ: q ſe uocant ſe a uolupta
te & abducūt a cultu corpis: unde a plato. phs dř eſſe pene mortuus: cū a cōmertio corporis aīum maxie ſe
Cātus cygnorum in morte — greget: neq; uoluptates corpis pcipiat. Ad illo. ſ. deos. Cygni apollini dicati: cygni qn ſe pñti ūt morituros
tunc maxie canunt dulcius: q̄ antea cōſueuerūt: congratulantes ut inqt Socrates apud Pla. qđ ad deū apol
linē ſint cuius erant famuli migraturi: hoīes uero cū ipſi mortē expaueſcāt cygnos quoq; falſo criminanť i
tāq̄ lugētes mortē ob dolorē cātū emittāt: ſed qa inqt Socra. phebo ſacri ſunt: ut arbitror dīatione pditi p
ſagiūt alterius uitæ bona: iō q; cātāt alacrius: geſtiūtq; ea die q̄ p ſupiora tpa: Pli. arbitrať cātū cygnoꝝ q in
morte flebilis narrať falſum eſſe quē poetæ celebrāt: unde ait epigrāmatiſta: dulcia defecta modulať car
mina lingua cātator cygnus, funeris ipſe ſui: latine olores dñr oui. ſic ubi fata uocāt udis abiectus in herbis:
Olores — ad uada meādri cōcinit albus olor. Aſpectū oīno amitterēt ſenſus ē ſicut oculi in cōtēplatu ſolis caligant
&in

q̄ ſiuit ad iudiciū capitis: nec iudicibus ſupplex fu
it adhibuitq; liberā cōtumaciā a magnitudine aīi in
ductā non a ſupbia. Et ſupmo uitæ die de hoc ipſo
multa diſeruit & paucis ante dieb⁹ cū facile poſſet
educi e cuſtodia noluit. Et cū pene manu iā morti
feꝝ illud teneret poculū: locutus ita eſt: ut non ad
mortē trudi: ueꝝ in cœlū uidereť aſcendere. Ita. n.
cēſebat itaq; diſſeruit duas eſſe uias: dupliceſq; cur
ſus aīoꝝ e corpore excedētiū: nā q̄ ſe hūanis uitis
cōtaminaſſent & ſe totos libidinibus dediđiſſent q
bus cecati uelut domeſticis uitiis atq; flagitiis ſe in
quinaſſent: uel in re pu. uiolāda fraudes: i expiabi
les cōcepiſſent iis deuiū quoddā iter eē ſecluſum a
cōcilio deoꝝ: q aūt ſe itegros caſtoſq; ſeruauiſſent
qbuſq; fuiſſet minima cū corpib⁹ cōtagio: ſeſeq; ab
his ſemp ſeuocauiſſent: eſſentq; in corpibus huma
nis uitā imitati deoꝝ: his ad illos a qbus eſſent pſe
cti reditū facilē patere. itaq; cōmemorat ut cygni q
non ſine cā Apollini dicati ſunt ſed q ab eo diuina
tionē hēre uideanť: qa puidētes qđ in morte boni
ſit cū cantu & uoluptate morianť: ſic oībus & bōis
& doctis eſſe faciendū: nec uero de hoc qſq̄ dubi
tare poſſet niſi idē nobis accidere diligenter de aīo
cogitātibus: q iis ſæpe uſu uenit: q cū acriter ocu
lis deficientē ſolē intuerenť: ut aſpectū oīno amit
terent ſic mentis acies ſe ipſam intuens nōnūq̄ he

& in defectu eius perſpiciendo incõtinentes langueſcũt: ſic acies humanæ mẽtis hebetior fit & obtuſior dũ ſeipſam intueri conatur: Orige. in primo periarchon: ſicut oculi inqt ſubſtantiã ſoli intueri nõ poſſunt: ſic mens noſtra hebetior fit dũ ad incorpoream nitit & ad ſeipſam cognoſcendã acriter cõtendit. Reuertens: pu rior lectio eſt reuer es niſi exponere uelis reuertens ꝓ recogitãs reſpicienſq; multa repugnãtia: & ad orationẽ refert: quæ in tam ſubtili diſputatione debet eſſe cũctabũda & penſitata: cũ nihil certi nihil explorate ha beamus. Et a græ. ſ. tractata ſunt: a qbus & nos iſta mutuamur.

Cato exẽplar uirtutum

beſcit. ob eamque cauſam contemplandi diligentiã amittimus. Itaq; dubitãs circũſpectãs heſitans: mul ta aduerſa reuertens: tanquam rate in mari ĩmenſo noſtra uehitur oratio: ſed hæc & uetera & a græcis: Cato autẽ ſic abiit e uita ut cauſam moriendi nactũ ſe eſſe gauderet. Vetat. n. dominãs ille ĩ nobis deus in iuſſu hinc nos ſuo demigrare. Cũ uero cãm iuſtã deus ipſe dederit: ut tunc ſocrati nunc Catoni ſæpe multis: ne medius fidius uir ſapiens lætus ex his te nebris in lucẽ illam exceſſerit: nec tamẽ illa uincula carceris ruperit. Leges. n. uetãt ſed tanq̃ a magiſtra tu: aut ab aliqua poteſtate legitima: ſic a deo euoca tus atq; emiſſus. exierit. tota. n. philoſophorum ui ta ut ait idem cõmentatio mortis eſt. Nam quid ali ud agimus? cum a uoluptate. ideſt a corpore cum a re familiari quę eſt miniſtra & famula corporis: cũ a republica cũ a negocio omni ſeuocamus animũ qd inquã tum agimus? niſi animum ad ſe ipſum aduo camus: ſecũ eſſe cogimus. maximeq; a corpe abduci mus ſecernere autẽ a corpore animũ: ne qcq̃ aliud ẽ q̃ emori diſcere: quare hoc cõmẽtemur: mihi crede diſiũgamuſq; nos a corporibus. i. cõſueſcamus mo ri. hoc & dum erimus in terris erit illi cæleſti uitæ ſi mile. Et cũ illuc ex his uinculis emiſi feremur mius

Cato ãt ſic ab. e ui. Catonẽ illũ ſignificat quẽ docti uiuam uirtutum imaginem & exem plar appellãt: q ſe uticæ occidit: ne uictori Cæſari ſeruiret: cuius interitũ tanq̃ cõſtãtiſ ſimi miro ꝓconio Seneca extollit: q in libro cui titulus eſt qd' in ſapientem nõ cadit iniu ria refert: nec Catonẽ uixiſſe poſt libertatẽ: nec libertatem poſt catonem: q alibi dixit eodem uulnere libertatem animam emiſiſ ſe: quo Cato ſe confodit. Auguſt. uero & La ctã. eum accuſant tanq̃ ſui homicidã. Cau ſam moriendi. Lactan. de Catone ſcribẽs ſic refert: & hic m̃ aliquam moriendi cauſam: uidetur habuiſſe odium ſeruitutis. Vetat deus demigrare: Ioſippus uiri inqt fortiſſi mi non eſt ſe occidere: immo ignauiſſimi de umq; idigne ferre arbitrat: cum donũ eius homo diſpiciat: ab illo. n. uitam accepimus ſiquis ergo diſpoſitum homis male tracta uerit peſſimus ſtatim ac perfidioſus habet. Si. dei depoſitum ex proprio corpore quis eiecerit maxime peccat: ægeſippus quoq; li bro tertio ingrati eſt inquit & citius diſcede re q̃ uelit. & diutius uiuere q̃ uoluerit ipſe q uitam donauerit: non licet animam ſoluere a corpore niſi ei qui ligauit: deo ſeruitiũ de bemus: dei ergo nos quaſi ſerui expectemus imperia: hinc apud iudeos: q ſe occidebant inſepultos eos abiici decretũ erat apud ali os aũt dextere abſcindebant eiuſmodi mor tuorum: quæ in ipſos armatæ fuiſſent quo niam: ut corpus ab anima ita manum a cor pore alienam eſſe exiſtimarent: apud Plat. in phœdõe ait Socra. nõ prius dicere hoiem ſeipſum interficere q̃ deus neceſſitatem ali quã impoſuerit: qualem nobis inquit impoſuit in ꝑſentia: ſicut eos inquit Plato qui poteſtatis imperio iru dunt in carcerem non oportet inde defugere: prius q̃ poteſtas ipſa quæ clauſit abire permiſerit: ſic nobis in iuſſu dei demigrandum e uita non eſt. uetatq; hoiem ſibi inferre uel accerſere mortem: docens expectandã eſſe naturam. Næ certe. multum: ualde aduerbium eſt affirmantis ut grãmatici tradunt græci dicunt ναι: ναι: ουκ: ουκ: pro eſt: eſt: nõ: non. Vincula carceris: ſicut cuſtodia: quæ a carcere non diffugiet priuſq̃ pote ſtas ipſa: quæ in carcere truſit abire permiſerit. Leges. n. uetant: apud iuriſconſultos titulus eſt de effractoribus hoc eſt de his qui carcerem effregerint: qbus pœna ex legibus conſtituta eſt. Philoſophorum uita: Diuus Hierony. libro tertio contra Ruffinũ philoſophiam inquit meditationem eſſe mortis dicunt quoti die nitentem de corporis carcere educere aiæ libertatem: qd' Plato in ſuis libris: & maxime in phœdone ꝓ ſeqtur ubi diſſerit Socrates nihil aliud cõmentari philoſophos q̃ mori atq; eſſe ſe morituros: nam cũ mors nihil aliud ſit: q̃ aiæ ſolutio a corpore: hoc maxime ac ſoli faciunt q recte phantur: ſunt. n. phi cõtemptores uoluptatũ: quales ſunt epularũ poculorũ: & rei ueneneæ: reliquũ quoq; corporis cultũ cũ magni pendit phus ex quo fit ut pœne mortuus ſit ſeiugatus a rebus corporeis: phus. n. non eſt philoſomatos. i. corporis amator non philocrimatos: non philotimos. i. pecuniarũ honorũq; cupidus: hinc Plato duas mortes nouiſſe tradit: alterã illã notiſſimã: qua aia ſoluit a corpore: alterã cum aia adhuc i corpore cõſtituta corporeas illecebras philoſophia docente cõtẽnit & cupiditatũ dulces inſidias: reliquaſq; oẽs exuit paſſiões. Sene. in primo de cõ ſolatione ad martiã. Plato clamat ſapiẽtis aium totũ in morte ꝓminere: hoc uelle: hoc meditari: hac ſemper cupidine ferri in exteriora tẽdentẽ: Hiero. in epiſtola cõſolatoria Platonis inqt ſentẽtia eſt. oẽm ſapientiũ uitã meditationẽ eſſe mortis: laudãt hoc phi & in cœlũ ferũt. Cõſueſcamus mori: duce. ſ. phia: q̃ aium a corpe ſecernit abducitq; a corporeis illecebris. Ex his uinculis græci corpus σωμα dicũt quaſi σημα. i. aïæ ſe pulchrũ tanq̃ ibi ſepulta ſit. Nã ut cõſtet aial neceſſe eſt in corpe aia uinciat: itã corpus demas hoc eſt uinculũ nũcupat & ſoma quaſi quodã σημα. i. aiæ ſepulchrũ. Vnde Cice. mõ corpus eſſe uinculũ: mõ ſepulchrũ eẽ:

Nefas ſeipſum occa dere

Snia ægeſippi

Dextrã abſcidi ho micide ſui iuſſu dei moriẽ dũ nõ eſt

Næ eſtra ctores

Phia me ditatio. mortis

Cõtẽptores uolupta tũ philo ſophus

Philoſo matos Philocria tos

Soma cor pus Demas uinculũ

ait ergaſtulũ quoq; & carcer dr̃ corpus ab idoneis ſcriptoribus: tanq̃ clauſæ ſint aniæ ergaſtulo tenebroſo & carcere ceco. In cõpedibus corporis: uinculis antiqui cõpedes non ſolum pedũ uincula: ſed & manuum dixerunt ab impedimento. Varro manus compede conor reuellere: inde cõpeditus deriuat̃. Nec uia mors eſt: cum aĩa uinculis corpoꝝ alligata & ergaſtulo membroꝝ hebetata lãgueſcit ac torpet nec officiũ ſuum ſatis fungi põt: non uiuere uidet̃: ſed mortua. Mori.n. animæ dicũtur cum in terram ex cœlo fluentes corporibus ueſtiunt̃. præterea hæc uita cũ ſit tot tantiſq; calamitatibus referta mors potius uita dicẽda eſt: ut inqt Augu. in. xii. de ciui. dei. Malo: magis uolo. Siue retractabis: hoĩ ſiue uelit ſiue nolit moriendũ eſt: & ſoluendũ tributũ mortaliũ: ita. n. Seneca morte appellat. Dudũ: modo: pauloante. Vel dii ipſi: aĩ a corpore ſeiugati reuerẽtes ad originale domicilium dei fiũt uel cũ diis diuerſant̃: qđ multo beatius eſt: q̃ in terris degere iter ſeculẽtias cloacales: dixit Tullianus Scipio: deũ te igit̃ ſcito eſſe: ſiqdẽ eſt deus: q uiget: q ſentit: q meminit: q ꝓuidet: q tã regit & moderat̃ & mouet id corpus: cui ꝓpoſitus ẽ quã nũc mũdo ille princeps deus. Ideo phyſici mundũ magnũ hoiem: & hoiem breuẽ mũdũ eſſe dixerũt: qa aĩa ad imitationẽ dei mũdũ regẽtis regat & ipſa corpus: hinc aĩum deum & priſci philoſophoꝝ & Tullius dixit. Qui poteſt: qũo. cur interrogatiue. Mithylenis: ciuitas eſt i iſula leſbo: de qua Ora. laudabũt alii clarã rhodõ aut mithylenẽ: uiros claros habuit antiqtus pithacũ unũ ex ſeptẽ ſapiẽtibus & Alceũ poetã: theophães quoq; hiſtoriaꝝ ſcriptor mithyleneus fuit Põpeio magno ꝑq̃ familiaris: dicearchus inſcripſit libros leſbyacos qa in ciuitate leſbi mithylene diſputatio hẽbat̃: dicearchi ſupra mẽtio facta eſt. Cornicibus: cornices polychronias eſſe. i. lõgeuas nemo eſt q neſciat. Plutar. i lib. de deficiẽtibus oraculis & Pli. nouem noſtras cornici etates attribuũt: ex auctoritate heſiodi ita ſcribentis εννεα τοι ζωει γενεας λακεριζα κορωνη ανδρων ηβαντων. i. garula cornix nouẽ hoium uiuit etates: hinc Oui. ora capuatq; nouẽ cornicis ſecula paſſe. auſoni. in grippo ternarii numeri: & totiẽs trino cornix uiuacior æuo. Diu mãſuros aios: ſtoici tãdiu durare dicũt aĩam: q̃diu durat: & corpus: uñ ægyptii cõdita medicamẽtis cadauera diutiſſime ſeruãt: ut. ſ. aĩa lõgo tpe ꝑdurer. Labamus: uacillamus titubamus: nõ manẽtes ꝑſeuerãter i priſtina aſſenſione. In his. ſ. rebus: q̃ ad aſſerẽdã aĩ imortalitatẽ ꝑtinẽt. Amicos ſtoi. tãq̃ ſe ſtoicũ & ſtoicæ ſectæ ſectatorẽ i his queſtiõibus ꝓfiteat̃: a qbus m̃ diſſentit ſup aiæ imortalitate & merito: nã ſi cõcedit̃ aios poſſe manere diu ſeparatos a corpore: cõſequẽs uidet̃: ut & ſp permãere poſſint: nec unq̃ itereãt. Credamus panetio a cõtrario itelligit panetio nõ eẽ credẽdũ q aĩos facit eẽ mortales: fuit aũt panetius ꝑhus iclytus: q tris libros de officiis lucu lẽios cõdidit: quos. M. Tu. magno cũ ſtudio maximoq; ope emulatus eſt. Pħorum homeꝝ: cũ hõerus princeps ſit & deus poetarũ iõ panetius platonẽ homeꝝ philoſophorũ appellat: quaſi inter pħos ita eminentem ſi

ergaſtulũ corpus

Cõpedes

Deus eſt aius

Hõ breuis mũdus

Mythilene

Cornices polycrõie

Aĩam tã diu durat̃ q̃ corpus

Panetius de officiis

tradabit̃ curſus animoꝝ: nam qui in cõpedibus corporis ſemp fuerũt ẽt cũ ſoliti ſunt tardius ingrediũtur: ut hi q ferro uincti multos annos fuerunt: quo cũ uenerimus tũ dẽiq; uiuemus. Nam hæc qdẽ uita mors eſt: quã lamẽtari poſſem ſi liberet. A ſatis tu qdẽ in cõſolatiõe es lamẽtatus. quã cũ lego nihil malo quã has res relinq̃re. His uero auditis multo magis. M. Vẽiet tp̃s. & qdẽ celeriter: & ſiue retardabis ſiue propabis: uolat. n. ætas. Tm̃ aũt abeſt ab eo ut malũ mors ſit: ꝙ tibi dudũ uidebatur: ut uerear ne homini nihil ſit nõ malũ aliud certe: ſed nihil bonũ aliud potius. ſiqdẽ uel dii ipſi. uel cum diis futuri ſumus. A. Quid refert? Adſunt. n. qui hæc nõ probẽt. M. Ego aũt nunq̃ ita te in hoc ſermone dimittã ulla uti rõne: ut mors tibi uideri malũ poſſit. A. q põt cũ iſta cognouerim? M. q poſſit rogas. Cateruæ ueniũt cõtradicẽtiũ nõ ſolũ epicureoꝝ quos qdẽ non deſpicio: ſed neſcio quomõ doctiſſimus qſq; contẽnit. acerrimæ aũt deliciæ meæ. Dicearchus contra hãc imortalitatẽ diſſeruit. Is. n. tres liberos ſcripſit q leſbiaci uocant̃ ꝙ mytilẽis ſermo hẽtur. i qbus uult efficere aios eẽ mortales: ſtoici aũt uſurã nobis largiunt̃ tanq̃ cornicibus diu mãſuros. aiũt aios ſemp negãt. nũ igit̃ audire cur ẽt ſi ita ſit mors tñ nõ ſit in malis ut uidet̃. A. ſed me nẽo de imortalitate depellet. M. Laudo id qdẽ: & ſi nihil aĩs oportet cõfidere mouemur. n. ſæpe aliquo acute concluſo labamus: mutamuſq; ſnĩam clarioribus ẽt in rebus. In his eſt. n. aliqua obſcuritas. id igit̃ ſi accideret ſimus armati. A. ſane qdẽ: ſed ne accidat prouidebo. M. nunqd igit̃ eſt cauſæ qn amicos noſtros ſtoicos dimittam? eos dico q aiũt aios manere e corpore cũ exceſſerint ſed nõ ſemp iſtos uero: q ꝙ tota i hac cã difficillimũ eſt ſuſcipiãt poſſe aĩum manere corpore uacãtẽ. Illud ãt ꝙ nõ mõ facile ad credẽdũ eſt ſed eo conceſſo qđ uolũt cõſequẽs: id certe nõ dant ut cũ diu ꝑmanſerit: ne intereat. A. bene repræhẽdis: & ſe iſto mõ res hẽt. M. Credamus igit̃ panetio a platone ſuo diſſẽtiẽdi quẽ. n. oĩbus locis diuinũ quẽ ſapiẽtiſſimũ: quẽ ſanctiſſimũ: quẽ homeꝝ philoſophoꝝ appellat huius hãc unã ſnĩam de imortalitate animoꝝ nõ ꝓbat

cut Home. iter poetas excellit. Macro. quoq; ob id Virgiliū uocat Homeꝝ Mātuanū. Naſci aūt aīos: qcqd naſcitᷣ itereat neceſſe eſt: ſi naſcitᷣ aīus cōſequēs eſt ut iterea: qa naſci & mori ſunt cōſectaria. Dolere aīos er go iterire: argumētum phoꝝ eſt nihil eſſe qđ dolere poſſit: nec mori poſſit: paſſio. n. eternitatē reſoluit: ex quo cōcludūt aīos interire cū doleāt. cōtra quos ait Augu. in. xxi. de ci. dei: qđ animus dolorē pati pōt & mori nō pōt: nec cōſequēs eſſe ut mortem faciat: qđ dolorē facit: platōici aſſerētes īmortalitatē aioꝝ dicūt aīos nō ex ſua natura dolere: ſed ex corpoꝝ cōtagione pollutos: qđ & Vir: ſenſit in. yi. æneī. ſcribēs: hinc. i. ex terrenis

Home. mātuanus
Aium dolere poſſe nec mori
Mens ī arce capitis
Excādeſcentia
Cupiditas

bat. ut. n. ꝙ nemo negat: qcquid natū ſit interrire. naſci aūt aīos ꝙ declarat eoꝝ ſimilitudo: q procreātur: q̃ ēt in ingeniis nō ſolū in corporibus appareat, alterā aūt affert rōnē: nihil eſſe cum doleat: quin id ægrū eſſe quoq; poſſit. qđ aūt in morbū cadat: id ēt īteriturū. dolere aūt aīos ergo ēt interire. hæc refelli pñt. ſunt. n. ignorantis cū de æternitate aīoꝝ dicatᷣ de mēte dici quæ omni turbido motu ſemp uacet: ñ de ptibus his ī qbus ægritudīes iræ libidīeſq; uerſen tur: quas is cōtra quē hæc dicantᷣ ſemotas a mēte & diſcluſas putat iā ſimilitudo magis appet ī beſtiis q̃rū aī ſunt rōis exptes: hoīum āt ſimilitudo ī corpoꝝ figura magis extat & ipſi aī magni refert: quali ī corpore locati ſunt. multa. n. e corpore exiſtūt q̃ acuāt mētē. multa q̃ obtūdāt. Ariſtoteles qdē ait oēs īgenioſos melācholicos eē: ut ergo me tardiorē eē non moleſte ferā enumerat multos. idq; quaſi cōſtet. rōnē cur ita fiat affert ꝙ ſi tāta uis eſt ad habitū mētis ī his q̃ gignuntᷣ ī corpe. ea ſunt aūt q̃cūq; ſunt q̃ ſimilitudinē faciāt: nihil neceſſitatis affert cur naſcatᷣ aī ſimilitudo: omitto ſimilitudines uellē ad eſſe poſſet panetius uixit cū africano. quare rē ex eo cuius ſuorū ſimilis fuiſſet africani fratris nepos facie uel pr̄is: iſte oīum pditoꝝ ita ſimilis: ut eēt facile teterrimus cuius ēt ſimilis. P. craſſi ſapiētis & eloquētis. & primi hoīs nepos. multoꝝ alioꝝ uiroꝝ claroꝝ: quos ni

corpibus moribūdiſq; mēbris metuūt cupiūtq; dolēt gaudētq;. De mēte dici: ſm Platone: q mentē hoc eſt cōſiliū & rōnē tanquā principalē aīæ partē ait capitis arcē tenere: eāq; uacare oībus pturbatioībus ueluti reginā ac dominā. Ex cādeſcentiā uero & cupiditatē infernas ab domina ſedes obtinere pinde ac diuerſoria neqtiæ: atq; luxuriæ: & ita duas ptes in mēte pcul relegatas ac ſemotas facit ne īportuna uicinitas rōnē ſuperne cōſtitutā pturbaret: in his aūt duabus poſtremis ptibus ueluti popinis qbuſdam uerſarī autumat pturbatiōes: qbus hoīes ſunt obnoxii. Quas is. ſ. plato. Hæc dicantᷣ: a pāetio. Similitudo in beſtiis: ſimilitudinū q ī hoībus ſunt reputatio eſt in mente: cogitatio ēt uel uiri uel fœmine coeuntis aīo ſubito trāſuolās effingere ſimilitudinē exiſtimatᷣ. Iōq; plures in hoīe quā in cæteris aīalibus differētiæ: qm̄ uelocitas cogitationū aīq; celeritas & īgenii uarietas multiformes notas īprimit cū ceteris aīantibus īmobiles ſint aī & ſimiles oībus ſinguliſq; in ſuo cuiq; genere: ex quo fit: ut ī beſtiis q̃ in oībus ſimilitudo magis appareat: clariſſimi phoꝝ medicorūq; ſimilitudines in corporibus filioꝝ ſic fieri putāt: eū ſemina iter ſe pmixta coaleſcūt: ſi uirile ſupauerit pr̄i ſimilē puenire ſiue marē ſeu fœminā: ſi muliebre pualuerit pgeniē: reſpondere ad imaginē mr̄nā: ſi uero æqua fuerit ex pari ſemine pmiſtio. Sobolē illam aut utriq; parētū aut nulli ſimilē futurā. empedocles autumat ſi par calor ī parētū ſeminibus fuit pr̄i ſimilē marē pcreari: ſi frigidus fœminā matri ſimilē parmenides uero refert tūc filios eſſe pr̄i cōſimiles cū ex dextris ptibus genitura pfluxerit: ex leuis mr̄i.

Ariſto. & Albertus magnus ſubtilius curioſiuſq; talia ſectati ſunt: quos leges cū uoles. Magni refert: plurimi intereſt. Quali in corpore: mēbroꝝ cōpagibus uelut organis: ad exercitiū ſui mēs utitᷣ ut inqt origenes: ex quo fit ut corpore male habito maleq; cōſtituto ueluti organo corrupto aīus hebeteſcat & obtūdatᷣ: e cōtrario aīus ille uegetior eſt & acutior cuius corpus bene cōpactū eſt: nā ex bona uel mala corpoꝝ: ut aiūt medici cōplexiōe: aīus in nobis eſt acutior uel hebetior. Ingenioſos melācholicos. Ariſto. libro pblematū duodeuigeſimo: melācolicos fuiſſe ait fere oēs: q ingenio caluerūt: uel in ſtudiis phiæ uel in republica adminiſtrāda: uel in poemate cudēdo: uel in artibus exercēdis melācholicos fuiſſe empedoclē. Socratē: Platonē: & alios cōplures nouiſſe ſeſe refert: ínibiq; luculēta eſt diſſertatio: qua melācholia hoc eſt atrabilis uino cōparatᷣ: & ſicut uinū uarios reddit hoīes: ita ī melācholicis īgenii uarietas exiſtit. Me tardiorē eē: feſtiuiter hoc dictū eſt. tanq̃ Cicero. q melācholicus nō erat tardioris īgenii foret: q erat acutiſſimi. In his: ut in atrabile q̃ uarios mores uariūq; īgeniū īſinuat hoībus. Quæ ſimilitudinē. Cice. ad naturā corpoꝝ refert ſimilitudinē aīoꝝ: quā panetius ad pcreationē referebat: ut aīos mortales eē demōſtraret. Vixit cū africō. Emiliāus africanus ſignificatᷣ: q poſterior fuit & carthaginē numātiāq; deleuit: quē græci neoterō uocāt. i. iuniorē: quē panetius comitatus eſt in legatiōe Alexādriā pficiſcētē: ſcripſit ad. Qu. Tubero. de dolore patiēdo. Fratris ne. frater africani mioris fuit Fabi. alobrogicus: q p adoptionē īſertus eſt familiæ fabioꝝ: q prius oīum mille pōdo argēti habuit de quo ait. M. T. in lelio. Quintū uero maximū fratrem ægregiū uiꝝ: oīo ſibi nequaq̃ patrem: tāq̃ ſupiorem colebat. Facie uel pa. hic diſtīguendū eſt: ut ſit ſenſus nepotem fratris africani facie qdem fuiſſe patri ſiſem: uita uero & moribus ſimillimū flagitioſis. Pu. cla. pu. craſſum ſignari exiſtimo q tradit qnq; habuiſſe reꝝ bonaꝝ maxia & pcipua: fuit. n. ditiſſimus: nobiliſſimus: eloqntiſſimus: iuriſcōſul-

Aius ex cōplexione corpis acutior
Ingēioſi melācholici
Melācholia uio cōparat
Panetius comes emiliani
Quinq; pcipua in craſſo

tiſſimus:& pōtifex maximus. Nepotes & filii: in hanc ſententiā ſcribit Mālius in.iiii.aſtronomicon: degenerāt nati patribus uincūtq; parentes. Vale.maximus caput facit de his:q a parentibus claris degenerauerūt inter quos cūprimis memorat ſuperioris africani filiū turpitudinū maculis notiſſimū. Itē refert Quinti Fabii maximi alobrogici:qui fuit africani poſterioris frater filiū uitam ægiſſe luxuria perditā:itaq; ex Valerii maximi auctoritate poſſemus hoc in loco africani fratris nepotem intelligere hūc perditæ luxuriæ alobro

Filius afri gici filiū:ut nepos africani ex fratre dicaſ:ſicut hodie quoq; a nobis uſurpaſ:q̄uis proprie nepos aui relati-
cani nota- uū ſit:cōſimilis uideſ illa apud Quintilia.
tiſſimus elocutio in quarto iſtitutionū. Cum mihi
Nepos ex Domitianus Augu.ſororis ſuæ nepotum de
fratre legauerit curam. Ne interirent qdem.
Epicu.ait ο θανατοσ ουδεν προσ ημασ.i.mors
nihil ad nos. Diſſolutum.n.non ſentit quod
aūt nō ſentit nihil ad nos & apud Luca.ſic i
qt Pōpeius. Aut nihil ē ſenſus animis a mor
te relictū:aut mors ipſa nihil. Velle in cœ-
lū migrare. Cupere.ſ.ueram eſſe animi im-
mortalitatem:ut poſſis a morte remigrare:
ad cœleſte domiciliū:unde ortus eſt & ori-
go animæ. Inſimulat. Accuſat perinde ac
Mors ni- democritus dixerit poſt mortē ſupereſſe ſē
hil ad nos ſum:quā ueluti calumniam. Democritici.i.
ſectatores. Democriti repudiāt: tanq̄ falſo i
inſimulatus fuerit ab Epicuro democritus:
ex cuius fontibus hortos ſuos irrigauit. Ipſe
Democri- nuſquā eſt. Quod nuſquā eſt id ſentire non
tici poteſt:ſi animus interit una cū corpore ani-
Ex fonte mus nuſquam eſt. Igitur ſentire non poteſt:
Democri. & quod conſequens eſt nec in malo eſſe po
irrigatus teſt:ex quo colligit malū non eſſe in morte
hortus ep. ſi animus eſt mortalis. Nihil eſt tertium.
Neceſſe eſt aut animum eē ſi imortalis:aut
non eſſe ſi mortalis:ſi imortalis eſt mors bo
nū eſt ſi mortalis nō malum. Inter hæc duo
Mediata nihil medium poteſt inueniri:dialetici con
traria partim mediata eſſe dicūt partim me
dio carētia. Mediata ſunt ut album & nigrū
inter quos colores eſt medius quilibet alius
color;ut ruber & pallidus:& ita horum con
immedia- trarioꝝ nō neceſſe eſt alterū ineſſe ſemper
te cōtraria corporibus. Neq;.n.omne corpus album aut
nigrū eſt:ſed aliquotiens in eoꝝ medietate:
eſt conſtitutum:ut ſit rubrum uel pallidū.
Immediate uero contraria ſunt quorum ni-
hil medium poterit inueniri. Vt grauitas &
leuitas horum.n.nihil eſt medium. Neceſſe
eſt.n.oē corpus uel leue eſſe uel graue:qa le
uitas & grauitas mediū non habent. Cōſimi
liter mortalitas & imortalitas nihil habēt
tertiū. Neceſſe eſt.n.animū eſſe uel mortalē uel imortalem:ex quo colligiſ ſi imortalis ſit mortē eſſe bonū:
ſi mortalis nō eſſe malū: cū inter hæc nihil ſit tertium. Fit plerunq; ſine ſenſu. Scribit Plato.i timeo mor
tem quæ ex ſenio uenit eſſe lepiſſimā:& cum uoluptate potius:q̄ cum dolore contingere. Cato in libro de
Hegeſias ſenectute inquit uitam adoleſcentibus uis auſert:ſenibus maturitas quæ mihi quidem tā iucunda eſt:ut quo
mortis propius ad mortem accedam:quaſi terrā uidear uidere:aliquādoq; in portum ex longa nauigatiōe eſſe uē
laudator turus. Quid lugeam uitā hominum. Pli.Seneca. Auguſtinus.copioſe & eloquenter collegerūt erumnas mi-
Cyrene ſeriaſq; mortalium. Ita ut natura nobis magis nouercari uideatur:q̄ agere matrem.in eo libro in conſolatio-
ne de obitu filiæ Tullionæ:cuius rei meminit Auguſtinus his uerbis. Quis ſufficit quanto uis eloquētiæ ful
mine uitæ huius miſerias explicare:quā lamentatus eſt Cicero i conſolatione de morte filiæ. A cyrenaico
hegeſia. Vale.maximus ſcribens quanta ſit uis eloquentiæ ſic refert:quantū ualuiſſe eloquentia hegeſian cy
renaicū phyloſophum arbitramur:qui ſic mala uitæ repræſentabat:ut eorum miſeranda imagine:audien
tium pectoribus inſerta multis uoluntariæ mortis oppetendæ cupiditatem ingeneraret.ideoq; a rege Ptolo
meo.ulterius hac de re diſſerere ꝓhibitus eſt:cyrenaicus dictus a cyrene ciuitate africæ clariſſima. Ex cyre-
ne illuſtris fuit Ariſtippus Socraticus cōditor cyrēaicæ phyloſophiæ:ab hegeſia phi hegeſiaci nominantur.

hil attīet noīare nepotes & filii:ſed qd agimus obliti ne ſumus hoc nūc nobis eſſe ꝓpoſitū: cū ſatis de eternitate dixerimus ne ſi interirēt qdē aī: q̄cquam mali eſſe in morte. A. ego uero meminerā. ſed te de æternitate dicentē aberrare ꝓpoſito facile patiebar. M. uideo te alta ſpectare: & uelle in cœlū migrare. A. ſpero fore ut contingat id nobis ſed fac ut illi uolūt aīos nō remanere poſt mortē uideo nos ſi ita ſit priuari ſpe beatioris uitæ. M. Mali uero quid affert iſta ſnia? Fac aīum iterire. ut corpus nū igiſ aliqs dolor aut oīo poſt mortē ſenſus i corpore eſt. Nemo id qdē dicit:& ſi democritū inſimulat epicurus: democritici negāt: ne in aīo q̄dem igiſ ſenſus remanet ipſe.n. nuſq eſt. Vbi igiſ malū eſt qm̄ nihil tertiū. An qm̄ ipſe aī diſceſſus a corpore non fit ſine dolore: ut credā ita eſſe quā eſt id exiguū & falſum eē arbitror & fit plerūq; ſine ſenſu. non nūquā ēt cū uoluptate. Totūq; leue. eſt qualecūq; ē. Fit.n. ad pūctū tpis. illud angit uel potius excruciat diſceſſus ab oībus his quæ ſunt bona in uita. Vide ne a malis dici uerius poſſit. qd ego nūc lugeā uitā hoīum uere & iure poſſum: ſed qd neceſſe eſt: cū id agā ne poſt mortē miſeros nos putemus fore: uitam ēt efficere deplorando miſeriorē. Fecimus hoc in eo libro in quo noſmetipſos q̄tum potuimus cōſolati ſumus. A. malis igitur mors abducit nō a bonis. Verū ſi quærimus hoc quidem a cyrenaico hegeſia ſic copioſe diſputaſ: ut is a rege ptolemeo prohibitus eſſe dicatur illa in ſcolis dicere quo multi his auditis mortem ſibiipſi conſciſcerent. Callimachi quidem epigramma in ambro-

In ambraciotā cleōbrotū. Lactā. in tertio: qd ambraciotes ille: q cū Platonis librū de eternitate aīaꝝ ꝑle/gisset ꝑcipitē ſe dedit nullā aliā ob cām niſi qd Platōi credidit. Execrabilis ꝓfusac ſugiēda doctrina ſi abi/git hoīes a uita: eiuſdē meminit Aug. in primo de ci. dei: de hoc intelligi uoluit Oui. cū ait in ibin: ut q Socra/ticū de nece legit opus: ambraciotes dictus ab ambracia ciuitate epiri: ornatiore reliqs ciuitatibus: qa ibi ut ī/qt Liui. fuit regia pyrrhi: oppugnata a romanis. Ambracienſes in bello ætolico portas M. Fuluio aperuerūt αποκαρτιρωτατοσ. Titulus eſt libri quo ſignificat̄ intolleratiſſimus. Náq: qdā in eo inducebat̄: q mori in

Locus oui/dii
Ambrácia
Inedia pe/riit ſilius

ciotam cleombrotum eſt: quem ait cum nihil ei acci/diſſet aduerſi e muro ſe in mare abiecisse lecto plato/nis libro eius aūt quem dixi egeſiæ liber eſt αποκαρ/τιρωτατοσ quod a uita qdam per inediā diſcedens re/uocatur ab amicis qbus reſpondens uitæ humanæ enumerat incōmoda. poſſem id facere: & ſi minus q̄ ille: q oīno uidere expedire nemini putat. Omitto alios ēt ne nobis expedit: q & domeſticis & forēſib* ſolatiis ornamentiſq; priuati. Certe ſi ante obiſſem* mors nos a malis: non a bonis abſtraxiſſet ſit igitur aliquis q nihil mali habeat nullū a fortuna uulnus acceperit. Metellus ille honoratus quatuor filiis: at qnquagita Priamus: e qbus decē & ſeptē iuſta uxo/re natim: in utroq; candē habuit fortūa ꝑtātem: ſed uſa in altero eſt. Metellū. n. multi filii: filiæ nepotes in rogū impoſuerūt. Priamū aūt tāta progenie orba tū cū in arā cōfugiſſet: hoſtilis manus īteremit. hic ſi uiuis filiis incolumi regno occidiſſet aſtante ope barbarica tectis cælatis laqueatis. utrū tandē a bo/nis an a malis diſceſſiſſet. Tum profecto uideret̄ a bonis: at certe ei melius eueniſſe nec tā flebiliter il/la caneret̄. hæc oīa uidi inflāmari: priamo uitā eri/pi. Iouis arā ſanguine turbari: quaſi uero iſta uel qc q̄ tū potuerit ei melius accidere: q̄ ſi ante occidiſſet tamen euentum oīno amiſiſſet hoc aūt tpe ſenſum

ædia deſtinauerat utpote intolleratiſſimus egritudinis & maloꝝ: ī ædia hoc eſt cibi ab/ſtinētia periit ſilius italicus: in ædia Marcel/linus finiuit uitā: dum triduo abſtinet cibo hoi nō añ diē. yii. letali: īædia ē: pleroſq; du/raſie ultra. xi. diē proditū eſt. λοιμω οικτιστ ον φαγειν. i. mori ſame miſerrimū eſt ut ca/nūt camenæ græcoꝝ: & repertū eſt a Colu/mela. Expedire. utile eſſe Oui. expedit eſ/ſe deos: & ut expedit eſſe putemus. Etiam ne nobis: quaſi dicat nec mihi uile eſt uiue/re: q priuatus ſum domeſticis ſolatiis ꝑpter mortē filiæ & forēſibus pp actionē cauſarū intermiſſam extincta rep. Cæſaræ dominā/te. in. ii. de officiis ait in hāc ſniam. Cū reſp. in qua oīs mea cura. Cogitatio: opa poni ſo/lebat nulla eē oio: ille. ſ. lrāe cōticuerūt forē/ſes: & ſenatoriæ. In epiſtola ad ſeruiū ſulpi/riū ſatet̄ ſe domi ī ſermone filiæ & ſuauita/te ſolitū oēs curas doloreſq; deponere. Me/tellū: inter rara fœlicitatis humanæ exēpla numeratus eſt Qu. Metellus: qa prio origīs die ad ultimū uſq; mortis tps nunq̄ ceſſante fortunæ fauētis īdulgētia ad ſummū uitæ beatæ cumulū ꝑueniſſe tradit̄. Nā ꝑter ho/nores ampliſſimos cognomē quoq; mace/donici a quatuor filiis illatus eſt rogo uno ꝑ/tor tribus cōſularibus duobus triūphalibꝰ. Vno cenſorio: q cū ſex liberos relinqueret. xi. nepotes relīqt: nurus uero generoſq; & oēs q ſe ꝑ ſis appellationē ſalutarē. xxyii. cū interim nullū funus nullus gemitus: nulla cā triſtitiæ interueniret. Vix in cœlo talē ſta/tū reperire poſſemus. Deniq; ſpacio ultimæ ſenectutis defunctus leniq; mortis generæ.

Mori fa/me miſer/rimū

Fœlicitas metelli

Inter oſcula cōplexuſq; cariſſimoꝝ pignoꝝ expirauit. De hoc. M. Tullius in. y. de finibus. Pli. & Valerius me/minerunt. At qnquaginta Priamus: ſi Priamus extinctus foret ante Helenæ raptū fœliciſſimus oppetiiſ/ſet: lōga dies igit̄ qd cōtulit? oīa uidit euerſa & flāmis aſiā ferroq; cadētem. Tiberius fœcilē Priamū idēn dē uocabat qd ſupſtes oium ſuoꝝ extitiſſet apud Sene. in troade dicit chorus. fœlix Priamus dicimus oēs: fœ/lix priamus fœlix q ſqi bello moriēs oīa ſecū conſumpta uidet ad qnquaginta priami filios uidet̄ alluſiſſe. Vir. illo uerſu: qnquaginta illi thalami ſpes tanta nepotū. Iuſta uxore: legitima hecubā ſignificat: barba/roꝝ aūt fuit mos paſſiuā cū cōcubinis exercere libidinē. Alii denas alii plures uxores habuiſſe ferunt̄. Artha/xerſi regi pſaꝝ ex pellicibus centū qndecim filii fuerūt. Erotimus arabū rex filios ſexcētos ex pellicibus ſu/ſcepit quoꝝ adminiculis fultus ægyptū ſyriāq; uaſtauit: magnūq; nomē arabū fecit. Luſa in altero eſt. ſ. me/tello quē fortuna ut alūnū molliter fouit: & iugiter applexata eſt cū ludus fortunæ & iocus ſint hoīes. Qui/dā legūt uſa ut ſit ſenſus fortunā uſam eſſe ꝑtāte ſua in priamo quē fecit calamitoſum: cū metello īdulſerit. In arā cōfugiſſet. ſ. iouis hercei. De qua ait Vir. ingens ara fuit iuxtaq; ueterima laurus incūbens aræ: de hoc ſcripſit Oui. cui nil hercei profuit ara iouis: herceū aūt appellant: quē ēt penetralē uocabant: qui intra con/ſpectū domus cuiuſq; colebatur: græci. n. hercos ſeptū clauſtrumq; noīatur. Hoſtilis manus: Scilicet pyr/rhi mors priami uel unius. Virgilii teſtimonio ſatis nota. Hic ſi uiuis filiis: in hanc ſententiam iuuenalis. in/columi troia priamus ueniſſet ad umbras aſſaraci magnis ſolēnibus hectore funus portāte. Aſtante ope bar/barica. Manentibus diuitiis luculentis: ita Virgil. Barbarico poſtes auro ſpoliiſq; ſuperbi barbarorum. n. eſt copia & largitas græce dicitur. πανσμονη τῶν βαρβαρων. ſocietas barbarorum. Laqueatis: Laquearibus au/reis inſignitis. Nec omnia. Carmen eſt ueruſti poetæ: quod in theatro cani ſolebat flebiliter ab hiſtriōibus Vidi: acrior eſt ſenſus oculorum quàm aurium. ita Virg. Quæq; ipſe miſerima uidi. Senſum malorū: quia. ſ. iam in malis callum obduxerat: animumq; obdurauerat ad patientiam malorum.

Fœlix priamus
Sexcēti filii eroti/mo
Herceus iuppiter
Hercos ſe/ptū ſancti/tas barba/rorum

Egrotatio pŏpei

Pŏpeio nr̃o.Pŏpeius cum neapoli graui morbo iplicitus foret:neapolitani ſacra uo taq; ſuadẽte praxagora p ipſius ſalute fece rũt.Neapolitãos imitari puteolãi ſunt oẽſ, q; fere italiæ ciuitates feſtos dies egerũt p re cup:ata pŏpei ualitudie:cui obuiã oẽs pdeũ tes uictias & libamẽta offerebãt corõati & ca duchi hoc eſt lãpadas ferẽtes:flores i eũ ia cẽtes & gradiẽtẽ comitãtes.auctor Plu.hic il lud ſatyrographi.Prouida pŏpeio dederat cãpania febres optãdas ſed multæ urbes:& publica uota uicerũt. Græculũ.hoc eſt res

græci adulatores

aſſentatiõis adulatiõiſq; pleniſſima. Græci .n.i adulationẽ mirifice a natura compoſiti ſunt:& ut inqt Curtius igenia hẽnt ipalia. Iuue.Quid qd adulãdi gens prudẽtiſſima .M.T.i epiſto.ad.Qu.Fratrẽ didaſcalia gre ci ſqt ſũt leues & diuturna ſuitute ad nimi am aſſẽtationẽ eruditi. Cũ ſoce.cæſare:cu ius filia iulia nupſerat pŭpeio. Nõ ex ita.ſu gi.Luca.dãda tñ uenia eſt tãto⁊ dãda pauo rũ pōpeio fugiẽte timẽt.M.Tullius i epiſto lis ad atticũ acriter caſtigat pŏpeiũ qd urbẽ fugiẽs reliqrit:quo nihil abſurdius nihil de ſpatius:atq; eũ piclẽ:potiuſq̃ themiſtoclẽ imitari debuiſſe. In ſer.ſer.miniſtros & eu nuchos ptolemei ſignificat a qbus eſt iterfe ctus cui ſceleri delectus achillas:ut inqt Lu ca.& hiſtorici pdiderũt.Sene.inqt pupillus & ſpado de capite pompeii tulere ſniam.

Propagatioe uitæ in hãc ſniam Luca.ſed lõgius euũ deſtruit ingẽtes aios & uita pſtes impio. Triſte nomẽ carẽ. Carere ut mox docet ſignificat egere eo qd hẽre uelis.ineſt .n.uelle & deſiderare i carẽdo.Carere in bo no dr̃ nõ i malo.Et pprie carere u r̃ eẽ de his cõmodis q̃ oli poſſedimus qbus idigemus: ergo mortuus dici nõ põt carere cõmodis ui tæ:cũ nõ ſit & i eo nullus ſit ſenſus. Niſi cũ ſit tanq̃ in febri:ſingulis uerbis domicili um pprium eſt:migratiões in alienũ multæ: unde p trãſlatione decẽter dicimus lætas ſe

Gẽmare uites

getes:gẽmare uites:luxuriẽ eſſe in herbis:& id genus alia ppe inumerabilia:cõſimiliter

Carere febri

in uſu quotidiano eſt:ut dicamus:hic hõ ca ret febri ſignificare uolẽtes hoiem nõ febri citare:cũ tñ acyrologia ſit.i.improprius ſer mo:carere.n.ẽ eo⁊ re⁊ quas uolumus & ex petimus nemo aũt febrẽ neq; uult neq; expe ti.Ecõtrario dicius hẽre febrẽ:cum illa nos

Habere febrem

hẽat:ſic auarus dr̃ hẽre diuitias:cũ ab illis hẽat. Notiõe uer.itelligẽtia eſt .n. notio q̃ dã icorporaliũ re⁊ aĩ cõceptio & itelligẽtia ut iã declaratũ eſt. Regno ca.q priuatus eſt nec unq̃ regnauit ſatis recte ñ pt carer̃ regno cũ id eloquutiõis genus ptineat pprie:& ſi gnificãter ad eos:q olim fuerũt reges:& po ſtea regno expulſi fuerũt:qd accidit Tarq. ſupbo:q ex rõano iperio exactus eſt:unde q aliqñ regnauit & deide regnũ amiſit ſigni ficãter dicere põt ſe regno carere cũ in eũ q ſp priuatus uixit id uerbũ carere nõ poſſit:

malo⁊ amiſit.pŏpeio nr̃o familiari cũ grauiter ęgro taret Neapoli melius eſt factũ:corõati neapolitani fuerũt.nimi⁊ ẽt puteolani:uulgo ex oppidis publi ce gratulabant̃.ineptũ ſane negociũ & græculũ ſed tñ fortunatũ. utrũ igit̃ ſi tũ eſſet extinctus a bonis rebus.an a malis diſceſſiſſet certe a miſeris.nõ.n.cũ ſocero bellũ geſſiſſet:nõ iperatus arma ſumpſiſſet ñ domũ reliqſſet:nõ ex talia fugiſſet nõ exercitu amiſ ſo nudus in ſeruo⁊ fer⁊ & manus icidiſſet: nõ libe ri defleti non fortunæ oẽs a uictoribus poſſiderent̃ q ſi mortẽ tũ obiſſet in ãpliſſimis fortũis occidiſſet. is propagatione uitæ quot q̃tas quam incredibiles hauſit calamitates.hęc morte effugiunt̃ ẽt ſi nõ eue nerint:tñ qa poſſunt euenire.ſed hoĩes ca ſibi acci dere poſſe nõ cogitat.Metelli ſperat ſibi qſq fortu nã inde q̃ſi aut plures fortunati ſint:q̃ infœlices aut certi qcq̃ ſit in rebus hũanis:aut ſpare ſit prudẽtius q̃ timere:ſed hoc ipſũ cõcedat̃ bõis rebus hoĩes mor te priuari.Ergo ẽt carere mortuos uitæ cõmodis id q eẽ miſe⁊ certe ita dicãt neceſſe eſt.An põt is:q ñ ẽ re ulla carere.Triſte.n.ẽ nomẽ ipm carẽdi qa ſubi cit̃ hæc uis.habuit qs.nõ hẽt deſiderat:reqrit indi get.Opinor hæc ĩcõmoda ſunt carẽtis:caret oculis odioſa cecitas liberis orbitas.ualet hoc ĩ uiuis mor tuo⁊ aũt nõ uitæ mõ cõmodis:ſed ne uita qdẽ ipſæ. qſq caret de mortuis loquor q nulli ſũt. nos q ſum⁹ nõ aut ſi cornibus caremus aut pẽnis ſi q id dixerit. certe nemo.Quid ita:qa cũ id nõ habes qd tibi nec uſu nec natura aptũ ſit:nõ careas ẽt ſi ſentias re non hr̃e hoc pmẽdũ ẽt atq ẽt eſt arguẽdũ.Cõfirmato il lo de quo ſi mortales aĩ ſũt dubitare nõ poſſum⁹ qn tãtus ĩteritus ĩ morte ſit:ut ne minia qdẽ ſuſpitio ſẽ ſus relinq̃t.Hoc igit̃ pbe ſtabilito & fixo illud ex cutiẽdũ ẽ ut ſciat̃ qd ſit carere ne relinquatur aliqd uel ſuſpitiõis uel erroris in uerbo carere.igit̃ hoc ſi gnificat egere eo q hr̃e uelis in eſt.n.uelle in caren do:niſi cũ ſic tãq ĩ febri dr̃.alia q̃dam notiõe uerbi Dr̃ ẽt alio mõ carere:cũ aliqd ñ hẽas: & ñ hẽre te ſẽ tias:ẽt ſi id facile patiare carere.n.ĩ malo nõ dr̃:non .n.eẽt dolẽdũ.Dr̃ illud bono carere:qd ẽ malũ:ſed ne uiuus qdẽ bono caret:ſi eo nõ ĩdiget.ſed ĩ uiuo ĩ telligi tñ põt regno carere.dici ãt hoc ĩ te ſatis ſubti liter nõ põt poſſet in Tarqnio cũ regno eſſet expul ſus.At ĩ mortuo ne ĩtelligi qdẽ põt.Carere.n.ſenti ẽ tis ẽ:nec ſenſus ĩ mortuo.nec carere qdẽ igit̃ ĩ mor tuo eſt.Quãq qd opus ſit ĩ hoc philoſophari cũ rẽ ñ

magnopere

Quotiensnon modo ductores: Sana ratio exemplis anteponenda eſt ut ait Augu. attamē ēt ſine argumē tis primum exempla poſſunt pollentq;. Romani ut auctor ē Quin. tm̄ ualent exemplis: quātum græci præ/ceptis. Igit̄ ab exemplis argumentat̄. M. T. ut doceat mortem non eſſe timendā. Nā cū imperatores Roma/norum clariſſimi: & exercitus toti ſæpe cucurrerint in mortē manifeſtariam ſatis liquet mortem non eſſe fugiendā: quā ſi illi ut malū timēdā eſſe iudicaſſent: nūquā ſeſe ultrōeos morti piculiſq; mortis obiectaſſēt in hāc ſniam ſcripſit. M. Cato in originibus legiones rōanoꝝ i eū locū ſæpe pfectas alachri aio & errecto: unn̄ ſe nūq redituras arbitarent̄ cū igit̄ ido/cti morte contēnant: eam docti extimeſcēt

magnopere egere philoſophia uideamus. Quotiēs nō modo ductores noſtri. ſed uniuerſi etiam exercitus ad non dubiam mortem cucurrere? Quæ qdē ſi ti meretur. non lucius Brutus arcens eū reditu tyrannum quem ipſe expulerat in p̄lio concidiſſet. nō cum latinis decertans pater Decius: cum hætruſcis filius etiam cum Pyrrho nepos ſe hoſtiū telis obiecíſſent. Non uno bello p patria cadentis ſcipiōes. Hiſpāia uidiſſet. Paulum & Geminum cannæ. Venuſia marcellum latini. Albinum: lucani. Gracchū non qs horum miſer hodie ne tum qdem poſt ſpiritū extremū. nec. n. pōt eſſe miſer qſquā ſenſu peremto. A. At ipſum odioſum ē ſine ſenſu eē. M. Odio ſū ſi id eēt carere. Cū uero pſpicuū ſit nihil poſſe in eo eē q ipſe nō ſit quid poteſt eē in eo odioſum qui nec careat nec ſentiat? Quāq hoc qdem nimis ſæpe ſed eo qd in hoc ineſt ōis aī contractio ex metu mortis. Qui. n. ſatis uiderit id qd eſt luce clarius aio: & corpore conſumpto totoq; aiante deleto. & facto interitu uniuerſo illud aial qd fuerit factū eē nihil. Is plane pſpiciet īter hippocētaurum q nūq fuerit: &

Arcens tyrrannū. Expellens patria extorem Tarquinium ſuperbū: hiſtoria notiſſima. In p̄lio concidiſſet. Brutus cōſul infeſto telo infeſtioribus uiribus infeſtiſſimo animo Concurrit aduerſus aruntem Tarquini ſupbi filiū: amboq; mutuis ictibus tranſfixi moribundi ex æquis lapſi ſunt Matrone brutū ut parētē annū luxerūt: qd tā acer ultor uiolatæ pudicitiæ fuiſſet. pater Decius: tres fuerūt decii cognomēto mures plebei qdē. ſed romane reipu. ſaluberrimi: q ſe deuotarūt imiſerūtq; i armatas hoſtiū copias p ſalute legionū rōanaꝝ pr̄ in bello latio filius etruſco gallicoq; nepos aduerſus pyrrū epirēſē hiſtoriā de decio patre Liui. in. viii. De filio in. x. copioſe & eloquēter enarrat. De nepote apd hiſtoricos nulla ſit mētio: apd unicū Ciceronē. qd eqdē memineri res ſummatī potius notata q explicata & hic & i ſecundo de finibus: cuius uerba uerbis hiſce cōgruentia ſubieci q hæc ſunt nō eēt deciū patrem imitatus quarto conſulatu filius: neq; porro ex eo natus cū pyrho bellū gerēs: conſul cecidiſſet i p̄lio: ſeq; e cōtinēti tertiā uictimam reip. p̄buiſſet. Cadētes ſcipiōes: Annibale italiā uexāte duo ſcipiōes fratres i hiſpania poſt res clariſſime geſtas dolo circūueti oppetierūt: publio ſcipiōi latus dextrū lancea

Mors bruti

Tres decii

traiicit̄ Gneus. in turri i q cōfugerat igni circūdata cū oībus q itus erāt iterfectus ē undetrigeſimo die poſt fratris mortē quoꝝ alter pr̄ africani fuit alter patruus: de his ait i paradoxis: qd duo ppugnacula belli pūici. Gn. & pu. ſcipiōes q carthaginēſiū aduētū corporibꝫ ſuis itercludēdū putauerūt. Autūat Serui. uirgiliū de his itelligi uoluiſſe illo uerſu. Aut gemini duo fulmia belli ſcipiades ego uero ad duos africāos id referre ſoleo: tāq imitatio ſit lucretii ſic ſcribētis: ſcipiades bello fulmē carthaginis horror. Paulū & geminū cānæ. Quis ignorat cannas in apuleia clade rōana nobiles eē: ubi quadragitaquinq; milia rōanoꝝ ceſa traduntur. inter quos cecidere paulus emylius cōſul: obrutus telis ab hoſtibus ignorātibus qs eſſet. Et. Gn. ſeruilius geminus: q anno pximo fuerat conſul. Collega flaminiū: cuius obitū lachrymabili elogio decorat Silius in decimo punicorum ſic ſcribēs: heu dolor: heu lachrymæ ſeruilius optima belli poſt paulum belli pars optia corruit ictu barbarico. Teſtimonium uirtutis dat paulo Annibal hoſtis: qui funerans defunctū ſupremo hoc honore affatus eſt. Decus auſoniæ: quo fas eſt ire ſuperbas uirtute & factis animas. Tibi gloria lero iam parta inſigni. Seruilius autem geminus cognominabatur. Annotandum eſt Chriſtū mortuū eē duobus geminis conſulibus octauo Cal. Apriles. Lucana gracchum: Sempronius gracchus q ad beneuētū rem bñ geſſerat aduerſus penos ab hoſpite ſuo flauio lucano in inſidias præcipitatus a magone interemptus ē i lucania: qdā tradūt in agro beneuentano prope calorem fluuium fuiſſe interfectum. Latini albinum Fuit Aul. Albinus conditor hiſtoriarum in quem facetiſſime luſit. M. Cato fuit alter albinus imperator: quem militum temeritas in caſtris obruit lapidibus quem hic ſignare uidetur niſi de alio intelligere malis: qui i bello aduerſus latinos morti ſe obuium dedit. Venuſia marcellum: Hic gladius romanorum dictus: qui Annibalem uinci poſſe docuit apud nolam: qui tertia opima ſpilia dedicauit inter uēuſiam pauciamq; circunuentus inſidiis penorum lancea tranſfixus occubuit: lege Liuium li. xxvii. ab origine urbis. Hoc quidē nimis ſæpe. Pulchra ut ait Plato bis terq; dicenda ſunt. Interitu uniuerſo: Perēpto aio & corpore. Hippocentaurum: Quidam hippocentauros uolunt filios eſſe centauroꝝ: qd & Diodo. memorat fabula ex eo nata quod primi eqtare auſi ſint: ueluti hippos ideſt equus & hōcopulati eſſent: apud Xenophōtē ait chryſantas ſe ex oībus animantibus maxime diligere hippocentauros: ſi modo fuerunt qppe q tum: prudentia hois uterent̄ manuūq; artificio: tū haberēt eq uelocitatē & uires. Lucretius argumentat̄ centauros eſſe non poſſe cōpactos ex naturis diſſimilibus: quo conceſſo cōſectariū eſt nec hippocētauros fuiſſe: utpote excē/

Mortes ſcipionū

Mors Pauli & ſeruilii

mors gracchi quo die mortuus chryſtus

Mors marcelli

De hippocētauris

Centauros eſſe nō poſſe

tauris progenitos. Claudius cæſar ſcribit hippocẽtaurum in theſalia natum eodem die interiſſe: tãq̃ heme
robion .i. uitæ dialis. pli. refert ſe uidiſſe hippocentaurũ in melle allatum claudio pricipi ex egypto. Ciuiſ
le bellum .ſ. pompeianum. Quæ illo uiuo: quia ſcilicet idem ſenſus eſt a morte q fuit ante natalem: & ut
ait Pli. omnibus a ſuprema die eadem quæ ante primum. Nonne tibi uidetur ſtultiſſimum omnium inqt
Seneca qui fleuit ꝙ ante mille annos non uixerat æque ſtultus eſt: q flet ꝙ poſt mille annos non uiuet hæc
paria ſunt non eris: non fuiſti. utrũq; tempus alienum eſt. Vrbẽ noſtrã potiturã: accuſatiuo caſu extulit qđ
nos ablatiuo dicimus: ueteres: enim potiri
cum accuſatiuo dicebant Terentius patria
potitur commoda: Actius in clytemneſta: ſe
ræ potiuntur plagas. Eterna moliri. Vir ma
gnus etiam ſi iudicat animam eſſe mortalẽ
tamen ob id neq; ceſſator ſit neq; cunctator
quinimmo parat res dignas æternitate ipul
ſus ardore uirtutis: quæ ſibimet pulcherri
ma merces quam gloria ita conſequitur: ſi
cut corpus umbra commitatur ne ſcilicet di
Gloria ut umbra — uelli diiungiue ullo modo poſſit. Alteri
nulli: Mortuos intelligit. Alteros non at
tigit: Scilicet uiuos quandiu enim uiuimus
a morte attingi non poſſumus: ubi eni mors
adeſt: uita abeſt: ubi uita ſit: mors eſſe nõ po
teſt dum nos ſumus mors non eſt: dũ mors
Mors longus ſomnus — eſt nos nõ ſumus. Sõmi ſimillima: Græci ĩ
terrogãt τισεστοσ ιστη. ideſt quid ẽ mors
reſpondet. μακροσ υπνοσ longus ſomnus:
poetæ ſomnum mortis appellant ferreum.
Non modo ipſe: Scilicet uelim. Endy
mion: De hoc in ſecundo propertii cõmen
tario ſcripſi. Dictus eſt amator lũæ: quia ut
tradit Pli. multiuagos flexus lunæ primus
deprehendit. Endymionis ſepulchrum oſtẽ
ditur ut ait Strabo in ſpelunca apud latinũ
montem cariæ. Cum luna laboret luna la
Luna laborat — borare dr̃ proprie ĩ defectu ſiue eclipſi. Pli.
ait placuiſſe appellari ſtatos ſiderum labo
res. Iuuenalis: una laboranti poterit ſuccur
rere lunæ. Somnum imaginem mortis τι
υπνοσ εστιν ideſt quid eſt ſomnus. reſpon
det μικροσ θανατοσ ideſt breuis mors oui
di. Stulte quid eſt ſomnus gelidæ niſi mor
tis imago. Nullum ſenſum: Hoc magis
acute q̃ uere dictũ. In ſomno .n. ſenſus ẽ. Aĩa
enim adeo ſemp ĩ motu ẽ: ut ne nobis quidẽ
dormientibus conqeſcat: & inqeta ipſa ſom
niamus: ſpiramus q oia motus aiæ ſũt cuius
eſſentia ẽ ſemp moueri. Aniles: Aniculaꝝ
Anus unũ — .n. ꝓpria ſunt deliramenta & ieptæ: unũ anus
dicta quaſi carens mente qđ græce dr̃ ανουσ
Anatis morbus — .i. ſine ſenſu. Anatẽ morbũ dixerũt quo ue
tule laborant. Vſura uitæ: In hãc ſniam ĩn
cõſulatione ad liuiã uita data eſt utẽda. Da
ta ẽ ſine fœnore nobis mutua nec certa pſo
luẽda die. Sene. ĩ cõſulatiõe ad martiam di
cit hoiem eẽ pcarii ſpiritus: mutuo oia acce
pimus uſuſfructus nr̃ ẽ: alibi ait. Sapientẽ
uiuere ut commodatum. Repetit cũ uult
Peſſimi eſt debitoris creditori facere conui
tium: oportet nos in promptu habere. Et ap
pelatos reddere qđ debemus. Nondum
guſtauerat. in hanc ſententiam Virgili. quos
dulcis uite exortes & ab ubere raptos. Abſtu
lit atra dies & funere merſit acerbo.

regẽ agamẽnonẽ nihil ĩtereſſe: nec pluris nũc facerẽ
M. Camillũ hoc ciuile bellum: quã illo uiuo ego ſe
cerim Romã captã. Cur igiť & Camillus doleret ſi
hæc poſt trecẽtos & qnquaginta fere annos euẽtu
ra putaret? Et ego doleam ſi ad decẽ millia ãnoꝝ gẽ
tẽ aliquã urbem nr̃am potitura putem. Quia tanta
charitas pr̃iæ: eſt ut eã nõ ſenſu nr̃o ſed ſalute ipſi
metiamur: Itaq; nõ deterret ſapientẽ mors q̃ pp in
certos caſus quotidie ĩminet & pp breuitatem uitæ
unq̃ longe põt abeſſe quominus ĩ oẽ tp̃s reipu. ſuiſ
ꝙ conſulat: & poſteritatem ipſam cuius ſenſum ha
biturus non ſit ad ſe putet ptinere. Quare licet ẽt
mortalẽ eſſe aĩum iudicãtẽ: æterna moliri non glo
riæ cupiditate quã ſenſurus nũ ſit: ſed uirtutis quã
neceſſario gloria ẽt ſi tu id nõ agas conſequať. na
tura uero ſic ſe hẽt ut qũo initiũ nobis reꝝ oium or
tus nr̃i afferrat, ſic exitum mors: quæ ut nihil ptiu
it ad nos ãñ ortũ: ſic ne nihil poſt mortem ptĩebit.
In quo qđ põt eſſe mali: cũ mors nec ad uiuos pti
neat nec ad mortuos. Alteri nulli ſũt: alteros nõ at
tingit. Quã q leuiorẽ faciũt ſomni ſimillimã uolũt
eſſe. quaſi uero qſq̃ ita nonagita ãnos uelit uiuere
ut cũ ſexagita cõſecerit: reliquos dormiat. ne ſues q
dem id uelit nõ mõ ipſe. Endymion uero ſi fabulas
audire uolumus neſcio qñ ĩ lamio obdormiuit q̃ ẽ
mõs cariæ nõdũ opinor eſt experrectus. nũ igiť cũ
curare cẽſes cũ luna laboret: a qua cõſopitus putať,
ut eũ dormientẽ oſcularet qđ curet ãt q ne ſentit q
dẽ. hẽs ſomnũ imaginẽ mortis eãq; quotidie ĩduis
& dubitas qn ſenſus ĩ morte nullus ſit: cum ĩ eius ſi
mulacro uideas: eẽ nullũ ſẽſum pellãť ergo iſte ine
ptiæ pene anniles. ãñ tp̃s mori miſeꝝ eſſe: qđ tãdẽ
tp̃s naturæ ne ad ea qdẽ dedit uſurã uitæ tanq̃ pecu
niæ: nulla preſtituta die. qđ ẽ igiť qđ q̃rare ſi repe
tit cũ uult ea .n. cõditiõe acceperas. Idẽ ſi puer puus
occidit æquo aĩo ferẽdũ putãt: ſi uero in cunis ne q̃
rendũ qdẽ atqui ab hoc acerbius exegit natura ꝙ
dederat. nõdũ guſtauerat inquiunt uitæ ſuauitatẽ
hic aũt iam ſperabat magna qbus frui cœperat. At
id quidem ipſum in cæteris rebus melius putať ali
quã partem. q̃ nullam attingere: Cur in uita ſecus?

Multo ſæpius lachrymaſſe priamum: ut inquit ſatyrographus hæc data pœna diu uiuentibus ut renouata ſemp clade domus multis in luctibus inq; perpetuo mœrore & nigra ueſte ſeneſcant: Sed ennius ait licet lachrymare plebi regi honeſte nõ licet. Quã Troilũ: filius hic priami fuit in puerili ætate interfectus ab Achille: de quo Vir. parte alia fugiens amiſſis Troilus armis infœlix puer atq; impar congreſſus Achilli fertur equis: Curruq; heret reſupinus inani. Exacta ætate: Longo euo perfuncti: ſenioq; confecti. Quã ut cætera auferat: Iuuenalis: ſed q̃ continuis & quãtis longa ſenectus plena malis. Pli. hebeſcunt inquit Senecta ſenſus membra torquentur præmoriť uiſus auditus inceſſus. Dentes etiam ac ciborum inſtrumenta: & ab Ora. decenter dictũ eſt multa ferunt anni uenientes commoda ſecum: multa recedentes adimunt. Senecta ſenile corpus putri edificio comparat & ſenectus ipſa morbus eſt Senilis anima in primoribus labris habitat: ſed hæc incommoda compeſcat unica prudentia: quæ in ſenibus maior eſt & cum ætate creſcit: Aetate. n. conſilium in dies creſcit: & uirtus matureſcit. Ideo dixit Plato quod tunc oculus mẽtis acute incipit cernere cum primum oculus corporis defloreſcit. Et Plautus in trinũmo: ſapientiæ ætas condimentum eſt ſapiẽs ætati cibus eſt. Mar. T. in libro de ſenectute mens & ratio & conſilium in ſenibus eſt qui ſi nulli fuiſſẽt: nullæ omnino ciuitates fuiſſent. Ariſtoteles in ethicis ĩquit iuuenes mathematicos fieri poſſe: prudentes fieri non poſſe: propterea quod prudentia rerũ plurimarum experimento augeſcit quarum iuuenis eſt expers meta uiuendi a phyſicis crẽditur cum dicas epta diiungitur: hoc eſt cũ anni ſepties deni conſiunt: qua ætate homo uacuus ſoli exercitio ſapiẽtiæ uacat. Aut qui omnino homini longum: In libro de ſenectute ait Cato ille uult diu uiuere: hic diu dixit: q̃q̃ o dii boni quid eſt in uita hominis diu. Catoni ipſi diuturnum nõ uidetur ĩ quo eſt aliquid extremum: cum enim id illud aduenerit: tunc illud quod præterit effluxit: propheticus ſermo inqĩ oĩs caro fenum & oĩs gloria hominis ſicut flos feni: & uere inquit ambroſius in tertio examerĩ: uiret. n. gloria hominis in carne quaſi fenum: & quæ putať eſſe ſublimis exigua quaſi herba eſt præmatura ut flos caduca quaſi fenum.

Mala ſenectutis.
Prudẽtia maior in ſene
Etas ſapiẽtiæ condimentum
Meta uiuendi annis lxx.
Oĩs caro fenum

Quanq̃ non male ait Callimachus multo ſepius lachrimaſſe Priamum quã Troilum. Eorum autem qui ex acta ætate moriuntur fortuna laudať. Cur? nam reor non illis ſi uita longior dareť poſſet eẽ iucundior. nihil eſt enim profecto hominis prudẽtia dulcius quã ut cætera auferat: affert certe ſenect⁹. Quæ uero ætas longa eſt? aut quid omnino homini longũ: nonne modo pueros modo adoleſcentes in curſu a tergo inſequens nec opinantis aſſecuta ẽ ſenectus. ſed qa ultra nihil habemus. hoc longum dicimus. Omnia iſta perĩde ut cuiq; data ſunt pro ta parte a uita longa: aut breuia dicũtur. Apud hypanium fluuium qui ab æurope parte in pontum ĩfluit Ariſtoteles ait beſtiolas quaſdam naſci: quæ unum diem uiuant. Ex his igitur hora octaua quæ mortua eſt prouecta ætate mortua eſt: quæ uero occidente ſole decrepita: eo magis ſi etiam ſolſtitiali die. Confer noſtram lõgiſſimam ætatem cum æternitate. in eadem prope modum breuitate: qua illæ beſtiolæ reperiemur. Contemnamus igitur omnes ineptias: quod. n. leuius huic leuitati nomen imponemus: totãq; uim bene uiuendi ĩ animi robore ac magnitudine: ut in omnium rerum humanaꝝ contemptione ac deſpicientia: & in omni uirtute ponamus. nam nunc quidem cogitationibus molliſſimis effœminamur. ut ſi ante mors aduentet quã

A tergo inſequens ſenectus: Seneca tam ſtultum eſſe ait: qui mortem timeat quam qui ſenectuté. Nam quemadmodum ſenectus adoleſcentiam ſequitur: ita mors ſenectutem. Idem alubi inquit quotidie morimur: quotidie enim demitur aliqua pars uitæ & tũc quoq; creſcimus uita decreſcit: infantiã amiſimus deinde pueritiam: deinde adoleſcentiã uſq; ad extremũ quicquid tranſit temporis perit. Apud hypãni de hoc Propertius. Quantum hypanis ueneto diſſidet eridano: ex magna ſcythiæ palude pfluit: q ut ait herodotus in quarto hiſtoriaꝝ uocať mater hypanis: fit amarus ob fonticulũ q in eũ influit in im̃ ut eius aquæ fiãt ĩguſtabiles: hunc ſolinus ait principẽ eẽ amniũ ſcythicoꝝ. In põtũ: Scilicet euxinũ. Vnũ diẽ uiuãt Ariſtoteles lib. y. de animalibus hypanis inquit fluuius apud cimeriũ boſphorum ſub ſolſtitio defertuelu ti folliculos acinis maiores: quibus uolucres quadrupedes erũpũt: qď genus aĩalis in poſtmeridianũ uſq; diei tp̃s uiuit & uolat: mox deſcendente ſole marceſcit & languet: deiñde occidente moriť uita nõ ultra unũ diem peracta: un̄ ephemeꝝ. i. diariũ appellatum eſt Pli. hoc idem memorans hemerobion uocat a uita. ſcilicet diali: albertus magnus non tam elegans q̃ eruditus peripateticus diẽ noĩat. Decrepita: ſic ut decrepita hominis etas eſt ſupra octogeſimum annum ita iſtarum beſtiolaꝝ circa occaſum ſolis cũ uita illaꝝ lõgiſſima ſit unius diei decrepiti ſenes dicti uel qa clamoſi uel qa in dubio uitæ collocati. Solſtitiali: q dies lõgiſſimus eſt totius anni: apud ueteres ſolſtitium peragebatur octauo calẽdas Iulii: ĩ octaua p̃te cãcri. Magnus his anni cardo eſt: ab hac meta incipit flecti ſol & digredi ad auſtrum aucturus noctes: ablaturuſq; diei mẽ ſuram. Cum eternitate: ſententia eccleſiaſtica eſt mille anni apud deum ſicut dies unus: nulla enim etas tam longa eſſe immo nec quidem cogitari poteſt: quæ non inſtar unius dieculæ ſit comparata cũ eternitate.

Hypãis fl.
Beſtiolæ diales
Ephemerum
Hemerobion
Solſtitiũ

chaldeorum promiſſa conſecuti ſumus ſpoliati magnis qbuſdã bõis illuſi deſtitutiq; uideãur. Quod ſi expectando: & deſiderando pendemus aïs cruciamur: ãgimur. Proh dii ĩmortales q̃ obtabiliter iter illud ineundũ eſſe debet: quo confecto nulla reliq̃ cura nulla ſollicitudo futura ſit q̃ me delectat Theramenes: quãq; elato aïo eſt? Et. n. ſi flemus cum legimus. tamen non miſerabiliter uir clarus emorit̃: qui cum coiectus in carcerem triginta iuſſu tyrannorum uenenũ ut ſitiens obbibiſſet. reliquum ſic e poculo eiecit ut id reſonaret. quo ſonitu reddito arridẽs ꝓpino inqt hoc poculo Critiæ: qui i eum fuerat teterrimus. græci. n. in cõuiuiis ſolẽt ut nominaẽ cui poculum tradituri ſunt. Luſit uir egregius extremo ſpiritu. cum iã præcordiis conceptã mortem cõtineret. Vereq; ei qui uenenum præbuerat mortẽ ẽ cam auguratus quæ breui cõſecuta eſt. quis hãc aĩ maximi equitatem in ipſa morte laudaret: ſi mortẽ malum iudicaret: uadit in eundẽ carcerem atq; i eũdem paucis poſt ãnis cyphum Socrates eodem ſcelere iudicũ quo tyrãnoꝝ theramenes quæ eſt igit̃ ei⁹ oratio qua facit eum Plato uſum apud iudices iam morte mulctatum. Magna me iquit ſpes tenet iudices bene mihi euenire quod mittar ad mortem neceſſe eſt enim ſit alterum de duobus: ut aut ſenſus omnino mors oẽs auferat: aut in aliũ quẽdam locum: ex his locis morte migretur: quãobrem ſiue ſenſus extinguitur: morſq; ei ſomno ſimilis eſt qui nonnũquã etiam ſine uiſis ſomnioꝝ placatiſſimã quietem affert. Dii bõi qd lucri eſt emori? aut quã

Chaldeorum promiſſa: Chaldei apud aſyrios babiloniosq; in maxima fuerunt auctoritate utpote aſtrologiæ peritiſſimi conſultiſſimiq; non ex artis ſed ex gentis uocabulo noiati: q diuturna obſeruatione ſydorum ſcientiam putantur effeciſſe: ut predici poſſet quid cuiq; euẽturum & ex quo quiſq; fato natus eſſet aduerſus chaldeos ſeu genethliacos diſſeruit quondam fauorinus acriter & luculẽter oſtendẽs diſciplinã iſtã chaldeorum pſtigiis officiiſq; quibuſdam eſſe obumbratam ad hoies fallendos: ſuper qua re luculentum caput eſt apud gellium: qui huiuſcemodi argumentis concludit nullo pacto conſulendum eſſe chaldeos: aut auerſa futura eẽ dicũt aut ꝓſpera: ſi dicũt proſpera & fallunt miſer fies fruſtra expectãdo ſi aduerſa dĩit & mẽtiũt miſer fies fruſtra timendo. Iter illd. ſ. mortis idõei ſcriptores uiã uniuerſitatis appellãt: a plauto dr cõis locus: ſic. n. ait i caſina: q nũc abierũt hic i cõem locũ. Quã me delectat theramenes: De hoc Vale. maxſus capite de fortitudie ſic refert: ac ne theramẽis qdẽ athenĩẽſis i publica cuſtodia mori coacti parua mẽtis cõſtãtia i q̃ trigita tyrãnoꝝ iuſſu porrectã ueneni potionem nõ dubitãter hauſit qdq; ex ea ſupfuerat iocabũdus illiſũ hũo clarũ edere ſonum coegit: renidenſq; ſeruo publico q eã tradiderat. Critiæ ingt ꝓpino uide igit̃ ut hoc poculum cõtinuo ad eum perferas: erat autem is ex trigita tyrãnis crudeliſſimus: ꝓfecto eſt ſupplicio ſe liberare tam facile ſuppliciũ ppeti: itaq; theramenes perinde ac in domeſtico lectulo moriens uita exceſſit: hactenus. Vale. hic theramenes a litteris & doctrina uirilitatem traxit. Triginta iuſſu tyrannoꝝ: ſparthani bello peloponneſiaco uictis athenĩẽſibus trigita rectores ex ipſis athẽis ꝓpoſuerunt q facti ſũt: ut hiſtorici ꝓdiderunt triginta tyranni: quoꝝ cedes rapinæ & ihumana crudelitas cum diſpicerent huic uni ex numero ſuo theramẽni: ipſum quoq; ad terrorem omnium necidederunt poſt cuius obitum fit ex urbe paſſim omnium fuga: repleturq; græcia athenienſium exulibus. Propino: porrigo poſt preguſtationem: tanq̃ ita ominaretur auguraretur q; critiæ futuram mortẽ. Præcordiis conceptam: circa præcordia potiſſimũ graſſari ſolet uis ueneni: Ora. Quid hoc ueneni ſeuit in præcordiis? Socrates ubi hauſto ueneno præcordia frigeſcere ceperũt extinctus ẽ. Ei: Scilicet critiæ. Quæ breui cõſecuta. thraſypulus extorris patria exulq; magnificentiſſimum factum egreſſus eſt liberare. ſ. aſſerereq; athenas: a ſeruitute. xxx. tyrannorum: itaq; adunatis exulibus atticã regionem ingreſſus occupatoq; caſtello conflixit aduerſus tyrannos proſpero prelio qui uicti in urbem refugerunt. mox iterato præliantur: quo ſecundo prælio cecidit cricias dux ſeuiſſimus tyrannorum: tũc uictor thraſibulus libertate recuperata: legem illam obliuionis tulit quæ græco uocabulo dicit̃ amneſtia de qua in libro annotationum & i commentariis trãquilli ſatis multa. Carcerem. ſ. athenienſium apud quos erat locus nomine baratrum: in quem noxi præcipitabantur. In eundem ſciphum poculũ ueneni ſciphus herculi dicatus eſt: de quo poeta & ſacer impleuit dextram ſciphus. Alexandrum magnũ ſuſtulit ſciphus herculaneus: in ſcipho autem uenenum cicutæ datum fuerat. Socrati & theramẽni ex publico athenienſiũ inſtituto: de morte Socratis ſupra dictum eſt. Iudicum: damnatus eſt Socrates ſententiis iudicum ducentis octoginta & continuo in carcerem coniectus. Magna me ſpes: ſunt hæc uerba in calce apologiæ ideſt defenſionis Platonis: qua facit uſum eſſe Socratem in iudicio: quæ exorabula dicantiom neruos oratorios non habet: quam dixit Seneca nec patrono nec reo eſſe dignam. Voluit ipſe Plato dicere pro Socrate ut pote diſcipulus pro doctore: aſcendenſq; ſuggeſtum cum ſic cepiſſet: minor natu cum ſim uiri: athenienſes his omnibus: qui tribunal aſcenderunt interpellatus eſt a iudicibus reclamantibus deſcende:

Chaldei
aduerſus chaldeos
Miſer fies fruſtra timendo
Cõis locus mortis
Mors intrepida theramẽis
Virtus thraſybuli
Mors criciæ
Amneſtia
Scyphus herculaneus cõdidit alexãdrum
Plato uoluit ſocratẽ defendere

Tali nocte:quæ.ſ.affert quietem placatiſſimã ſine uiſis ſomnioꝝ. Migrationē:ſicut hi qui ex domo cõ
ducticia ĩ alterã domũ migrare ſolent:ita migratio erit animoꝝ ſi ĩmortales ſunt ex hoc diuerſorio ĩ dõici
lia beatiora:mors.n.aut trãſitus ē:aut finis. Triptolemũ:de minoe:Rhadamanto:eaco:iudicibus ĩferoꝝ
referta ſunt uolumina:ſed de triptolemo:quod iudex ſit apud manes non temerẽ aliubi reperias q̃ apđ pla
tonem in apologia:uñ aduerbium Ci.iſta tranſcripſit:fortaſſis hoc iudicandi munus aſſignatur triptolẽo
quia ut ſcriptores ꝓdiderunt eſt benemeritus de mortalibus:qui bouem & aratrum dicitur primus inue-

Triptolemus iudex apud manes

multi dies reperiri poſſunt qui tali nocte anteponã
tur? Cui ſimilis futura eſt ꝑpetuitas omnis conſe-
quentis tẽporis:quis me beatior? ſin uera ſũt quæ
dicuntur migrationẽ eſſe mortem in eas oras quas
qui e uita exceſſerunt:incolũt. Id multa iã beatius
eſt te cum ab iis qui ſe iudicium numero haberi uo
lunt:euaſeris ad eos uẽire qui uere iudices appellẽ
tur. Minoẽ:Radamantum. Aeacum Triptolemũ
conuenireq; eos qui iuſte cum fide uixerĩt hæc pere
grinatio mediocris nobis uideri pt: Vt uero collo-
qui cum. Orpheo. Muſæo:Homero heſiodo liceat
quanti tandẽ æſtimatis: Equidem ſæpe mori ſi fieri
poſſet uellẽ:ut ea quæ dico mihi liceret inuẽirẽ quã
ta delectatione autem afficerer cũ Palamedẽ cum.
Aiacem:cum alios iudicio iniquorũ circunuentos
conuenirem:tentarẽ:ẽt ſummi regis:qui maximas
copias duxit ad Troiam:& Vlyxis ſiſyphiq; prudẽ
tiam. Nec ob eam rẽ cum hæc exquirerem ſicut hic
faciebam capite damnarer:ne uos quidẽ iudices ii
qui me abſoluiſtis mortẽ timueritis:nec enim unq̃
bono quicquam mali euẽire põt. nec uiuo nec mor
tuo nec unquam eius res a diis immortalibus ne-
gligẽtur. nec mihi ipſi hoc accidit fortuito. nec ue-
ro iis a qbus accuſatus ſum:aut a quibus condẽna
tus habeo quod ſuccenſeam niſi quod mihi nocerẽ
ſe crediderunt. Et hoc quidẽ hoc modo. nihil autẽ
melius æſtimo:ſed tẽpus ẽ inquit iam hinc abirẽ mẽ
ut moriar:uos ut uitam agatis. Vtrum autẽ ſit me-
lius dii ĩmortales ſciunt:hominẽ quidẽ ſcire arbi-
tror neminẽ. Næ ego haud paulo hũc animum ma
lim quam eorum oĩum fortunas qui de hoc iudica
uere:& ſi quidẽ præter deos negat ſcire qdẽ quem
quã:id ſcit ipſe utrũ melius ſit:nã dixit añ: ſed ſuũ
illud nihil ut affirmet tenet ad extremũ nos aũt te-
neamus ut nihil cẽſeamus eẽ malũ qđ ſit a natura
datum oĩbus:intelligamuſq; ſi mors malum ſit eſſe

niſſe:a quo frumenti ſatio in attica reperta
in cuius muneris honorem noctes initiorũ
ſacratæ. Mythici fabulantur alato ſerpẽte
ꝑ aera uectũ diſtribuiſſe frumenta: q̃a lon
ga naui uectus ad urbẽ eleuſinã. hoc factitã
ui:quæ uiſa eſt imitari ſerpẽtem pinnatum

Serpẽs pinnatus nauis longa

Muſeo:muſeus eumolpi filius orphei di
ſcipulus fuit utroſq;. Auguſti. uocat poetas
theologos:quia de deo carmia fecerũt. Vir
gi. Muſeũ ante oẽs;medium nam plurima
turba hunc habet dignum ſcitu nec ĩ dignũ
relatu eſt illud artapãi:qui ait quem iudei
moyſem dicunt:hunc a græcis muſeum ap
pellari. Cum palamedem. Nemo nõ no-
uit palamedem dolo & aſtu ulyſſis ĩſimula
tũ ꝓditionis damnatũq; iudicio græcorũ
lapidibus interemptum fuiſſe:de quo Vir.
& cæteri:hic ordinem exercitus ſigni datio
nem:teſſeras: uigilias inuenit. Troiano bello
quem aliquot lr̃arum repertorem extitiſſe
tradunt. Aiacem:Aiax telamonis & ipſe
uafricia facundiaq; ulyſſis circũuentus ſu-
peratuſq; eſt ĩ iudicio armorum achillis qđ
adeo indignanter tulit & dolenter:ut ira in
furorem:furor in mortem impulerit: quẽ
poetæ ferunt in florem hiacynthum demu
tatum:ob hoc qdam Columellã autumãt
appellaſſe eacios flores:quia græce αιας di
citẽ aiax:ego ſentio flores eacios dedici ab ea
co patre telamonis ex quo natus ẽ aiax. Sũ
mi regis:Agamẽnonẽ deſignat regem regũ
in exercitu græcorum & ποιμενα λαων id
eſt paſtorem populorum ut appellat hõe-
rus. Siſyphi prudentiã:hic ab homero di
citur κερδιστος ανδρων. hoc eſt ditiſſimus
hominum: ut interpretes tranſtulerũt ego
interpretor prudentiſſimum: græce enim
κερδιστος proprie ſignificat acutiſſimum
perindeq; prudentiſſimum:& ita conueniet
ſñia homerica cũ platonico ſermone: quo
illi dat prudẽtiã:fuit corinthi ubi ſiſyphus
regnauit regium domicilium ex niueo la-
pide extructũ ab eius noĩe ſiſyphũ noĩatũ.

Muſeus Moſes

Inuẽta palamedis

Furor in mortẽ impulit aiacem

Paſtor populorum

Cẽrditos quid

Siſyphiũ

Sicut hic faciebã:narrat Socrates ĩ apolo-
gia ſe poſt q̃ ſapiẽtiſſimus ab apolliẽ ſit iu-
dicatus acceſſiſſe cõpluſculos ex his q ſapiẽ
tes uidebãẽ:& eoꝝ exq̃ſiuiſſe prudẽtiã: ut
illis inuentis ſapientioribus redarguerẽ poſ
ſet oraculum tanq̃ uanidicum ex q̃ re illos
ſibi reddebat inimicos. Habeo qđ ſucceſſe
am:hinc ſumptũ ẽ illud ſatyrici poetæ:qui partem acceptæ ſeua inter uincla cicute accuſatori nollet:dare
ſuccenſere autem ſignificat iraſci iuſta de cã:filius ſuccenſere nephas patriæ. Vtrũ melius mori uel uiue
re. Ne ego:poſt recitatam ſocratis orationem ait ex pſona ſua Cicero multo ſe male animũ illũ Socratis
cõtẽptorẽ mortis ĩperterritũ:q̃ opulẽtias eoꝝ iudicũ a qbus morte mulctatus ẽ;Næ aũt ualde ſignificat:ut neſcio
apud opuleiũ:ne ego inſita q̃ cũ alite apollinis fruſtra certauerim. Suũ illđ: Socratis ꝓpriũ peculiareq;
fuit ut nihil affirmaret:erat.n.magnus opinator:cuius celeberrimũ illud ſecũdũ ẽ:hoc unũ ſcio qđ neſcio.

Succẽſere

Næ hoc ſcio quo

ſempiternum malũ: nã uitæ miſeræ mors finis eſſe
uidetur mors ſi ẽ miſera finis eſſe nullus poteſt ſed
quid ego Socratem: aut Theramenem preſtãtis ui
ros uirtutis & ſapientiæ gloria cõmemoro: cum la
cedæmonius quidam cuius ne nomen quidẽ ꝓdi
tum eſt: mortem tantopere contempſerit: ut cũ ad
duceretur damnatus ab ephoris & eẽt uultu hilari
atq; læto dixiſſetq; ei quidã inimicus. Contemnis
ne leges Ligurgi? reſponderit ego uero illi maximã
gratiam habeo. qui me ea pœna mulctauerit: quã
ſine mutuatione & ſine uerſura poſſem diſſoluere.
O uirum ſparta dignum: ut mihi quidem qui: tam
magno animo fuerit innocens damnatus eẽ uidea
tur talis innumerabilis noſtra ciuitas tulit: ſed qd
duces & principes nominẽ? Cum legiones ſcribat.
cato ſæpe alacris in eum locum ꝓfectas unde redi
turas ſe nõ arbitrarentur: pari animo lacedemonii
in thermopylis occiderũt. In quo Symonides: dic
hoſpes ſpartæ: nos te hic uidiſſe iacẽtes: dũ ſanctis
patriæ legibus obſeqmur. Quid ille dux Leõidas:
dicit: ꝑgite animo forti lacedæmonii. hodie apud i
feros fortaſſe cœnabimus. Fuit hæc gens fortis: dũ
lygurgi leges uigebant. E qbus unus: cum perſis:
hoſtis i elloquio dixiſſet glorians: ſolem præiaculo
rũ multitudine & ſagittarũ umbra nõ uidebitis. In
umbra igit̃ ĩquit pugnabimus. Viros cõmemoro.

Cum lacedæmonius quidam: Plutarchus in apophthegmatis laconicis hunc hectamenẽ appellat cuius
Ephori q nomẽ ſibi non ſatis notũ eſſe ait. M. T. Damnatus ab ephoris: apud lacedemonios tales ferme erant ephori
quales apud Romanos tribuni plebis: qui a theopompo ſic apoſiti regibus ſunt: ut apud Romanos conſuli
Ephoria bus tribuni: ſatis conſtat ab ephoris reges alios eiectos fuiſſe alios interemptos: olim pro miniſtris regum
fuerunt: paulatim deinde oẽm potentiã in ſe tranſſferentes ad id licentiæ peuenerunt ut ſeorſum a re magi
ſtratum proprium conſtituerint noĩe ephoriam: ephoros græce preſes & epiſcopus dicitur ephoria tutela
de ephoris multa hiſtorici plurima plutar
Verſurã chus Sine uerſura: uerſuram facere dicit
facere qui æs alienum ex ære alieno ſoluit tanquã
uertat creditorem. Cicero in orõne pro ce
lio: nulli ſumptus nulla iactura: nulla uer
ſura Sene. ab epicuro uerſura facienda ẽ: qd
ſignificat mutationem ſñiæ faciendam eſſe
ab epicuro: & in hoc ſignãtu frequenter iue
nies apud ſcriptores idoneos: dicit̃ ẽt quis
uerſuram facere ut ait donatus cũ mĩore fe
nore acceptã pecuniam maiore occupat: ꝓ
uerbiale ẽ illud apud Senecã domi qđ aiũt
Domi uerſura fit: & uelut luſorium nomẽ ſtat trã
uerſura ſit: ideo aũt lacedemonius hectamenes hoc
dixit quia mulctatus erat pœna mortis quã
poterat ſuo capite diſſoluer̃ qđ ſi mulcta pe
cuniaria fuiſſet opus erat mutatiõe aut uer
ſura. Sparta: lacedemone: dicta ẽ ſpartha
a ſpartho filio phorõei cõditore. In thermo
Thermo pylis. Anguſtias theſaliæ thermopylas uo
pylæ uñ cãt græco uocabulo: pylas. n. portas nomini
tant: & thermon calidum: ibi enim ſunt ut i
quit ſtrabo thermæ. i. calidæ aquæ herculi
cõſecratæ: ſcribit Liuius li. xxxvi. iugũ ther
mopylarum ita mediam græciam dirimere
ut apenini dorſo italia diuiditur: & quia
calidæ aquæ in ipſis faucibus ſunt ideo inqt
thermopylæ locus appellatur nobilis lace
demõioꝝ aduerſus perſas morte magis me
morabili: q̃ pugna leonidas. n. rex lacedemo
niorum cum tercentis laconibus anguſtias
thermophilarum occupauit ſuſtẽtaturus ꝓ
cellam turbinemq; perſarum: quorum re
ccc. laco ge xerxe innumerabilis uis extremum exi
nes i ther tium toti greciæ minitabatur: pauci lacões
mopylis ſtrage maxima pſarum facta ad poſtremũ
polyan nõ uicti ſed uincendo fatigati inter ingentes
drion ſtratorum hoſtium cateruas ceciderunt: quod dolo ephialtis factum ẽ: q barbaros intra thermopylas acce
Apud in pit cum illis per montana ſemitam oſtendiſſet: factum eſt: commune cunctorum lacedemoniorum ſepul
feros cena chrum: quod polyadrium appellant a multitudine uirorum: in cuius columella diſtichon hoc qđ refert
bimus Ci. inculptum legebatur a ſimonide poeta Conſcriptum: luculenta ſperio ſaq; cõtrouerſia eſt apud Senecã
Ad cœnã de trecentis laconibus: deliberantibus: an fugientibus reliquis græcis: ipſi quoq; thermopylas linquere de
renun beant: in qua dixit Ceſtius declamator. Si uincere xerxẽ nõ licet: uidere liceat: uolo ſcire quẽ fugiã uictor
ciaſſem quoq; ſtratorius decenter inqt. Trecẽti ſumus ſed uiri: ſed armati: ſed lacones: ſed ad thermopylas: nũquã
uidi plures trecentis. Apud inferos cenabimus: apophthegma apud eruditos celebratiſſimũ: græce Plu
tarchus ſic inqt. τοισ στρατιωταισ προσηγγειλεν αριστοποιεισθαι ωσ εν αδου διπνοποιησομενουσ ideſt
milites monuit prandere tanquã apud inferos cenaturos: cum xerxes ſcripſiſſet ad leonidã mitte ad me ar
ma: reſcripſit ueni & accipe dixit facetus declamator: & ſcurra ad prandium promiſiſſem ad cœnam renũ
ciaſſem: Seneca in epiſtolis moralibus. at ille leonidas qui fortiter illos allocutus eſt: ſic inquit commilito
nes prandete tanquã apud inferos cenaturi: non in ore creuit cibus. non heſit in faucibus non elapſus ẽ ma
nibus: alacres ad prandium illi promiſerant & ad cœnam. Dũ lygurgi leges uigebant. Lacedemon lumẽ
In umbra quondam greciæ uſq; adeo florentiſſima extitit: q̃diu uſa eſt lygurgi legibus: quas in annum quingẽteſimũ
pugnabi obſeruarunt: ubi numus ſpartam influxit: auaritia inexplebilis inuaſit lacedemonios: qua pythius apollo
mus dixerat olim ſpartam perituram: & ita paulatim ſeneſcentibus bonis moribus: ex imperio in ſeruitutẽ ce
ciderunt. E quibus unus plutarchus hoc dictum attribuit ipſi leõidæ: qui græce dixit υπο σκιαν μαχεσο
μετα. i. ſub umbra pugnauimus. Qualis tandem lacena: Virilitatis lacenarum feminarum dicta factaq;
multa

multa documento ſunt:quædam cum audiſſet filium in acie fortiter præliantem interiiſſe:meus inqt eras. At cum de altero filio accepiſſet eum præ metu fugiſſe:fugaq; incolumē euaſiſſe. ουγαρεφη ησ ϑεμοσ: nō eras inquit meus. Alia cum filium clypeo ob armaret: τεκνονεφη ηταυταν ηεπιταυτα. Quod Auſonius duobus his uerſiculis eleganter expreſſit. Mater lacena clypeo ob armans filium:cum hoc īquit aut in hoc redi. Alia filium claudum præmittens ad pugnam: τεκνον επεκαστα βηματυσ αρετυσ μεμνυσο. ideſt filii inquit p ſingulos gradus memento uirtutis:hæc autem de qua loquitur Cicero:ſepeliens filium dixit Aniculæ qua gratia peperi filium ut pro ſparta moreref hoc mihi contingit.

Nō eraſ, meus

Cū hoc aut ī hoc

Qualis tandē lacæna:quæ cum filium in præliū miſiſſet:& interfectum audiſſet:icciro inquit genueram ut eſſet qui pro patria morte non dubitaret occumbere. Eſtote forte & duri ſparciate:magnam habet uim reipublicæ diſciplina. Quid cyreneū Theodorum philoſophum non ignobilem:non ne miramut cui cum Lyſimachus rex crucē minaretur. Iſtis quæſo inquit iſta horribilia minitare purpuratis tuis. Theodori quidem nihil interrem humi ne:an ſublime putreſcat cuius hoc dicto admoneor:ut aliqd etiam de humatione & ſepultura dicēdum exiſtimē rem non difficilem his præſertim cognitis: quæ de nihil ſentiēdo pauloāte dicta ſunt. de qua Socrates quidem quid ſenſerit apparet in eo libro in quo moritur de quo iam tam multa diximus cum enim de immortalitate animo℞ diſputauiſſet: & iā moriendi tempus urgeret: rogatus a Critotone quemadmodum ſepeliri uellet. multam uero inquit operā amici fruſtra conſumpſi. Critoni enim noſtro non perſuaſi me hinc auolaturum:neque quicquam me relicturum uerumtamen Crito ſi me aſſequi potueris aut ſicubi nactus eris. ut tibi uidebitur ſepelito. ſed mihi crede:nemo me ueſtrum cum hinc exceſſero conſequetur:præclare id quidem qui & amico permiſerit & ſe oſtenderit: de hoc toto genere nihil elaborarem. durior diogenes & id quidem ſentiēs. ſed ut Cynicus aſperius proiici ſe iuſſit inhumatum. tū amici uolucribus ne & feris? minime uero inqt: ſed bacillū prope me quo abigā:ponitote. q poteris illi non etiam ſenties. quid igitur mihi ferarum laniat⁹

Quid cyreneum theodorum. de hoc Seneca in libro de tranquilitate uitæ ſic refert minabatur theodoro philoſopho tyrannus mortem æquidem & ſepulturam:habes inquit cur tibi placeas hemina ſanguinis in tua poteſtate eſt. Nam qd ad ſepulturam o te ineptum ſi putas mea intereſſe ſupra terram aut infra putreſcā:eiuſdē meminit Valerius q pro illo:hemina ſāguinis in tua poteſtate eſt:repoſuit aliud neq; minus elegās neq; minus memorabile: dixit.n. uero magnifica res tibi cōtingit:qa cauſa tharidis uim aſſecutus es. Cātharides aūt ſunt uermiculi ficorum & piri & cynacāthe & roſæ uenenati:quarum uenenum in qua parte ſit nō conſtat inter auctores: alii in pedibus eſſe dicunt. Conuenit tn̄ pēnas earū auxiliari & pro remedio eſſe. Coſſiniū equitem Romanum medicus interemit præparato cantaridum potu. Cantharides obiectæ ſunt Catoni uticenſi ceu uenenum uēdidiſſet in auctione regis cypri:qm̄ eas ſeſtertiis. lx. addixerat. Caius carbo accuſāte Lu. craſſo cantharidas ſumpſiſſe dicif id genus necis. Oui. inimico imprecatur cum ait cantharidum ſuccos dante parente bibas. Hieronymus in hanc ſententiam. Ne magnopere glorieris ſi facias quod Scorpiones facere poſſunt & cantharides. In quo moritur:phedō ſignificatur cuius teſtimoniū identidem iam citauimus. A critone: hic athenienſis philoſophus:unus oium maxime eximio: quodā amore ſocrati affectus:cuius ita curā egit:ut nunquā aliquid ex his:quæ ſunt ad uſum neceſſaria illi deeſſe pateref. Neque quicq̄ mei relictū. Verus Socrates erat aius qui & homo interior dicif:cum exterior homo ſit uaſculū & receptaculū. Moriēs ergo nihil ſui relicturū eſſe ſe ait intelligi: uolēs animum euolaturum:& nihil ſenſus in cadauere permanſuꝶ:apud Platonem ait Critoni ne me deplores uidens corpus meum:uel cremari uel ſepeliri & ſub terrā condi:& ita demonſtrat ad corpus tn̄ pertinere ſepulturam:cum ad animū ſiue moriatur ſiue uigeat:nihil pœnitus pertineat:niſi credere uelimus erraticos eſſe manes inſepultorum. De hoc toto genere. Ait diuus Auguſtinus:quod & in decretis canonicis. xui. Qu. ſecunda repetitum eſt;omnia iſta:ideſt curatio funeris:cōditio ſepulturæ: pompa exequiarum magis ſunt uiuorum ſolatia:q̄ ſubſidia mortuorum. Proiici ſe inhumatum: Cynica ſecta: q a canibus:quorum mores imitatur nomen traxit:exploſa eſt ueluti aſpera nimis & inuerecunda:cuius principes fuerūt Hercules Antiſthenes & Diogenes:qui ut inqt Hieronymus hemerobios uulgo appellatus eſt quaſi diatii uictus cibū in diem poſcens:obiit ferme nonagenarius:cum bouis crudū pedē comediſſet: alii dicūt eum continuiſſe ſpiritum atq; ita expiraſſe. Alii cū polypū canibus diuidere uoluiſſet morſum in cruris neruo accepiſſe atq; ex eo defunctum eſſe:aiunt qdam illum cum moreref mandaſſe ut cadauer ſuum inſepultum proiiceretur:ut omnes beſtiæ particeps ipſius eſſent:in tumulo Diogenis erecta fuit colūna: in cuius apicæ cauſis ex lapide pario ſculptus uiſebatur ad cynicū philoſophum ſignificādū. Bacillum: baculum ſiue Scipionem. Illi. ſcilicet dixerunt. Qui. ideſt quomodo. Præclare anaxagoras: hic dicebat ſe Solis & Lunæ ac Cœli uidendi cauſa natū eſſe. Clazomenius fuit in phyſicis præcellēs: lampſaci periit:ubi

Exēplum theodori

Cātaridis ui aſſecutus

Criton

hō īterior hō exterior ſolatia

Cynici a moribus caninis

Hemerobios dio genes cdis in ſepul chra

Anaxagoras

oberit nihil ſentienti? præclare anaxagoras: q cũ lã pſaci moreretur: quærẽtibus amicis uellet ne clazomẽas: in patriam ſiquid accidiſſet: auferri: nihil neceſſe eſt inquit. undiq; enim ad inferos tantundem uiæ eſt. totaq; de ratione humationis unam tenendũ ẽ. Ad corpus illã pertinerẽ ſiue occiderit animus ſiue uiget. in corpore autem perſpicuum eſt uel extincto animo: uel elapſo nullũ reſidere ſenſum. ſed plena errorum ſunt omnia. trahit Hectorẽ ad currum religatum Achilles: lacerari eum & ſentire putat: credo ergo hic ulciſcitur ut quidem ſibi uidetᷣ. At illa ſicut acerbiſſimam rem mœret. Vidi uidereq; me paſſi ſunt ægerrime Hectorem curru quadriiugo raptarier. Quem Hectorem: aut quamdiu ille erit Hector. Mellius Actius: & aliquando ſapiẽs Achilles. immo enim uero corpus Priamo reddidi: Hectorem abſtuli: non igitur hectora traxiſti: ſed corpus quod fuerat hectoris. Ecce alius exoritur e terra: qui matrem dormire non ſiniat mater te appello: tu quæ curam ſomno ſuſpenſo leuas: neq; te mei miſeret: ſurge & ſepeli natũ. hæc cupræſſio & flebilibus modis: q totis theatris mœſticiã iferãt cõcinũtur: Difficile eſt non eo qui inhumati ſunt miſeros iudicare priuſquam feræ uolucreſq;: metuit ne laceratis membris minus bene utatur: ne combuſtis nõ extimeſcit. Heu reliquias ſemiaſſi regis denudatis oſſib⁹ p terrã ſanie delibutas fœde diu uexaries. nõ intelligo quid metuat: cũ tã bonos ſeptenarios fundat ad tibiam. tenẽdum eſt igitur nihil curandũ eẽ poſt mortẽ: cum multi inimicos etiam mortuos puniant execratur luculentis ſane uerſib⁹ apud Ennium Thyeſtes. Primum ut naufragio pereat Atreus

interrogantibus eum primoribus lãpſacenis nunqͣ mandaret iuſſiſſe fertur ut pueri quot annis luderent: eo menſe: quo deceſſiſſet: cui defuncto lãpſaceni ſepulchrũ extruxerunt: hic niuem nigrã dixit eſſe. Clazomenas: ciuitas eſt ioniæ aſiaticæ: quã cõdidit paralus. Ad currum religatũ. Vir. Ter circũ iliacos raptauerat hectora muros. ſcribit Home. in. xxii. iliados hectora alligatum fuiſſe: currui ab Achille perforatis pedum neruis a calcaneo ad altum: & loro bubulo trãſmiſſo: tractumq; capite in terram pendulo: & cæſarie fœdata: Idem tradit in. xxiiii. cadauer hectoris ter tractũ eẽ ab eodem achille circa ſepulchrum patrocli: iũctis ad

Hector tractus — currũ æquis: ex hac Homerica ſniam enodauimus hoc anno nodum prius inenodabilem apud Ouid. cum deuotorium in ibin carmen publicæ profiteremur. Vbi hi duo

Nodus ouidii diſſolutus — uerſus leguntur: utq; uel euridamas ter circũ buſta thraſylli eſt: lariſſeis raptus ab hoſte rotis enarratores: multa qdem ſagaciter ueſtigãt: ſed friuola omnia: & meras nugas effuciũt: nos diximus ſignificari: id ſupplicii genus quo defunctus Hector affectus eſt ab Achille ter tractus circa buſtum patrocli ubi eurydamas pro hectore: & thraſyllos p patroclo optimis epithetis accipiuntur: græcæ. n. eurydamas dicitur late domans: quod

Eurydamas thraſyllus — epithetõ quadrat hectori ueluti domitori quirtute cõcta dõitabat ſubiugabatq;: thraſyllos uero temerarium ſignificat & audacẽ quod cõuenit patroclo. nam temeritas pleruq; infœlix eſt: ita apud Vir. turnus audax cognominatᷣ: cuius exitus fuit infortunatus. iã ſenſus Ouidii eluceſcit: cum imprecetur ita ter trahi inimicũ: ut tractus eſt hector circa tumulũ patrocli. Vidi uidereq;. Verba ſunt ex antiqua tragœdia quæ dicebantur uel ex perſona hecubæ matris uel Andromaches uxoris: quas ambas flebiliter lamentantes facit Homerus. Immo. n. uero corpus: actius tragicus poeta ſcripſit in tragœdia quemadmodum achilles corpus hectoris reddebat patri Priamo: qđ latiſſime canit Homerus libro iliados nouiſſimo: itaq; apud Actium tanqͣ inductus Achilles ſapiens ſapienter loqͣtur dicẽs ſe reddidiſſe corpus Priamo hectorem abſtuliſſe. cũ cadauer nõ ſit hõ: ſed

Mortuus homo hõ non eſt — ipſe aius: unde Hector mortuus Hector nõ erat: uerus aũt Hector fuerat aia Hectoris: quã nece abſtulerat Achilles. Ecce alius e terra: in antiqua tragœdia: quæ ad poſteros ut multa alia nõ peruenit inducebatur polydorus obtruncatus a polymeſtore: exiẽs ab iferis & dormienti ilionæ apparens quã matrem appellat rogatq; ut natũ ſepeliat: exoritur dubitatio: quo mõ matrẽ appellet ilionã: qui filius fuit Hecubæ: niſi alius ſignificetur. Mater te appello: uerba tragœdie qͥ

Mater te appello — bus aĩa Polydori dormientẽ ilionã compellat rogãs: ut ſæpeliatᷣ: perinde atq; ſepultura ptineat ad defunctũ in quo nullus eſt ſenſus ex quo Cicero taxat ineptias poeticas. Ora. in ſermonibus memini horꝝ uerborꝝ: hi ſce uerſibus. Cũ ilionã edormit catienis mille ducentis mater te appello clamãtibus. M. T. i hortẽſio. Quid iliona ſõno illo mr̃ te appello: nõne illa credit filiũ locutũ uere expecta ẽt crederet. Modis: uerſibus. Priuſqͣ feræ uolucreſq;. Cõtinuatᷣ textus ex tragœdia ſub pſona polydori. Heu reli. ſe. re. Verba ex poemate ue

Monodiũ Synodũ Luculentas — tuſtiſſimo qbus cõquæſtio eſt & lamẽtatio: qđ regis cadaueri defuerit legitima crematio: iaceatq; ſemicreãtus ex quo appellatᷣ ſemiaſſus quaſi ſemiuſtulatus: & qđ eius reliqæ madẽtes ſanie crudeliter diuexarẽtur. Duos ſeptenarios uerſus & modos tragicos & ſeptẽmetris cõcinnatos. Ad tibiã chorus in tragœdia q cõtĩcuit in comedia canebat inter actores comœdiaꝝ ad tibiã: tibiis mõ paribus mõ iparibus: qđ ſignat monodium unicã. ſ. tibiã & ſynodiũ utrãq; tibiã. Luculẽtis: ſpecioſis & bonis a luce deductũ nomẽ: a luculẽto fit luculẽtias: q̃ dictioe uſi ſunt ueteres. Apud en. thyeſtes: talis ab ennio ſcripta eſt fabula de thyeſte: qlẽ a Sene.

Luculenter ſcriptã uulgo lectitãt. Talis interitus: perire naufragio grauiſſimũ ẽ & accerbiſſimũq: quia a ĩ ignea eſt & extingui uidet̃ in elemẽto cõtrario. Euiſceratus. Viſceribus lãcinatis diſcerptus excarnificatuſq Vir. cõprenſamq tenet pedibuſq euiſcerat uncis. Tabo corrupio: ſanguine Vir. & terrã tabo maculãt: ſunt .n. hæc carmia enniana. Portũ corporis: optat thyeſtes ut iſepultus iaceat frater atreus ſempq ingetus ſit: tã q̃ ſepulchrũ ſit portus corporis: & q ſepultus eſt: qeſcat. Magna culpa pelopis: ludit more ſuo feſtiuiter Cicero. tanq̃ culpa patris pelopis ineruditus inductuſq thyeſtes filius ipræcet̃ atreo fratri illa: q̃ p inania ſunt & oppido q̃ friuola qd .n. ianius iſcipiẽtiuſq eẽ ſe põt: q̃ p dolorẽ optare: ut frater careat ſepulchro: cũ ad defunctũ nihil ſepultura ptineat: ita ut nõ imerito laudet̃ illud uirgilianũ: facilius iactura ſepulchri. Licuitq lucano plauſibiliter dicere. Cœlo tegit̃: q non hẽt urnã. Diſerte quoq mecẽas ait. Nõ tumulũ curo: ſepelit natura relictos. Ex ioue prognatus tãtalus: ex tãtalo ortus pelopes: ex pelope ſati thyeſtes & atreus: a pelope dicta eſt pelopõneſus q ex phrygia ducto ſecũ populo a ſuo noie ididit nomẽ pelopõneſo: ab eo dẽ dicti ſunt pelopide reges græciæ pelopis ſucceſſores: de qbus eſt illud i priſco carmine qd uſurpat. Cic. ne nomẽ audiã pelopidarũ. Cõdiũt ægyptii mortuos: herodotus Diodo: cæteri copioſe pſcribũt quẽadmodũ ægyptii cadauera educto cerebro oibuſq iteſtinis expurgatis cõplẽt cõdiũt ue myrrha pura & caſia: cæteris excepto thure odoribus: ubi hæc fecere ſaliũt nitro & ſale. Nã ut ait Pli. defuncta & puereſcẽtia ita uẽdicat ſal ut durẽt ea p ſecla. idẽ aliubi tradit corpora defũctorũ pfuſa cedro ſeruari in ægypto: mel quoq auctore Colum. Exanium corpus hois p annos plurimos inoxiũ cõſeruat depnſum quẽdã olim aiũt ſalinariũ cocũtẽ cũ recẽti cadauere muliebri: prerea ægyptii ligneã hois effigiẽ faciũt itra quã iſerũt mortuũ incluſumq ita theſaurizãt. Eorũ quoq mos eſt ut in cõuiuio circũferat̃ mortuus e ligno factus: quẽ ſingulis cõuiuarum demõſtrãs ait qſpiam: bibe & oblectare: talis poſt mortẽ futurus: hoc eſt qd itelligi uoluit ſilius in .xiii. punicorũ ſic ſcribens. Egyptia tellus claudit odorato poſt funus ſtantia ſaxo corpa & a menſis exãguem aut ſepat umbrã. Cæra cir. Stra. lib. xv. ſcri. de moribus pſarũ ſepeliunt inqt corpora cæra oblinentes: magnos inſepultos auibus edendos dimittunt hi cũ matribus ex patrio more cõgrediunt̃: ob hoc dixit Catul. Nã magnus ex matre: & gnato gignat̃ oportet. Si uera eſt pſarũ impia religio. Hircania alit canes. Silius probatũ eſt hircanis adhibere canes honoſicritus refert bactrianos: q iã ſenio morbo ue cõfeſti ſint uiuentes adhuc canibus apponi ad hoc ipſum de induſtria enutritis quos ſepulcrales uocant. Per multa alia: hiberorũ antiquus mos fuit ut uulneribus corpora defunctorũ laniãda obiectarent põtici exhauſto cerebro capita myrrha cõdiũt & ita diutiſſime ſeruãt. Scytæ cadauera truncis ſuffixa relinquũt. Garamãtes arenæ nudos inſodiũt. Chryſippus: hic dictus eſt fulcire porticũ ſtoicorũ ſcripſit uolumina ultra ſeptingenta. Dicere ſolebat appollodorus ſi qs tollat de chryſippi libris q̃ aliena ſunt cartha illi uacua relinqret̃: periit riſu cũ aſinũ uidiſſet ficos edentẽ: ſũt q dicãt hauſtũ uini dulcis ſtrãgulatũ iteriiſſe. Hic locus. De ſepultura & humatiõe. In no. uiuẽtibus. In no.

Durũ hoc ſane talis enim interritus nõ eſt ſine graui ſenſu. Illa inania. ipſe ſũmis ſaxis fixus aſperis euiſceratus latere pendens: ſaxa ſpargens tabo ſanguie atro nõ ipſa ſaxa magis ſenſu omni uocabunt: quã ille latere pendens. Cui ſe hic cruciatum cenſet optare quã eſſent dura ſi ſentiret. Nulla ſine ſenſu ſunt. Illud uero per quã inane. Neq ſepulchrũ quo recipiat habeat portum corporis: ubi remiſſa humana uita corpus requieſcat a malis. Vides quãto hæc ierrore uerſentur. Portum eſſe corporis & requieſcere in ſepulchro putat mortuum. Magna culpa pelopis q̃ non erudierit filiũ nec docuerit quatẽus eſſet qd curãdũ. ſed qd ſingulorũ opiniones aiad uertã: nationũ uarios errores pſpicere cũ liceat. Cõdiũt egyptii mortuos & eos domi ſeruant: pſæ ẽt cæra circũlitos cõdiũt ut q̃ maxime pmaneãt diuturna corpora Magorũ mos ẽ nõ humare corpora ſuorũ: niſi a feris ſint antea laniata. In hyrcãia plebs publicos alit canes optimates domeſticos. Nobile aũt genus canũ: illud ſcimus eſſe ſed pro ſua qſq facultate parat a qbus laniet̃ eãq optimã illi eſſe cẽſent ſepulturã. per multa alia colligit Chryſipus ut eſt in omni hiſtoria curioſus: ſed ita tetra ſũt quedã: ut ea fugiat & reformidet oratio. totus igit̃ hic locus eſt cõtẽnendus in nobis nõ negligẽdus i noſtris ita tñ ut mortuorum corpora nihil ſentire ſentiamus. Quãtũ aũt conſuetudini famæq dandum ſit id curent uiui. ſed ita ut itelligant nihil ad mortuos pertinere. ſed profecto mors tum æquiſſimo animo appetitur cum ſuis laudibus uita occidens conſolari poteſt. Nemo parum diu uixit: qui uirtutis perfecte perfecto functus eſt munere. Multa mihi ipſi ad mortem tempeſtiua fuerunt quæ utinam potuiſſem obire: Nihil enim iam acquirebatur. Cumulata erant officio uitę: cum fortuna bella reſtabant. Quare ſi ipſa ratio minus perficiet ut mortem negligere poſſimus: at uita acta pficiat, ut ſatis ſuperq uixiſſe uideamur. quamquam

Tabo
Nihil ad defunctũ ſepultura
Pelopidæ
Cõditura cadauerũ egyptia
Sal
Seruãt cadauera
Mel
Effigies mortui in cõuiuio
locus ſilii
Canes ſepulcrales
Ritus ſepeliẽdi uarii
cryſippus periit riſu

ſn defunctis. Id curent uiui: ptinet ad uiuos funerare ſuos p facultatibus & dignitate defuncti: qd & iuriſcõ
ſulti teſtaẽ. Mihi ad morté tẽpeſtiua in pria philippica i hãc ſniam ſic ſcribit mihi fere ſatis ẽ qd uixi uel ad
Scitũ de etaté uel ad gloriã. idẽ alibi. Negãt poſſe morté imaturã eẽ cõſulari: qto nunc ingt uerius negabo ſeni: mihi
clamato uero pres cõſcripti iã ẽt optãda mors eſt pfuncto rebus eis qs adeptus ſum q̃ſ pgreſſi: minime omittẽdũ eſt
ris ſcitũ illud declamatoris ceſtii: qd ob elegãtiã concinnitatẽq; ſniæ habendũ eſt in ore & in pectore: ſic.n. ingt
Si ad deſideriũ populi reſpicis. Cice. qñ pieris paꝝ uixiſti. Si ad res geſtas ſatis uixiſti. Si ad iniurias fortunæ:
& pſentem reipu. ſtatũ nimiũ diu uixiſti: ſi
ad memoriã opeꝝ tuoꝝ: ſemp uicturus es.

gloria Tanq̃ umbra ſeqẽ: ſicut corpus umbra ſp
uirtutis comitaẽ: nec unq̃ diuellit ita uirtutis gloria
Cõſectãea comes eſt & iugis cõſectanea: Plau. in caſſina
Nomo decretũ eſt mihi quaſi umbra quoquo ibis
thetæ tute pſeq. Lygurgũ ca. gloria: q̃uis in mor-
tuis nullus ſit ſenſus: tñ pcellentes uiri nõ ui
denẽ carere gloria ſuaꝝ uirtutũ: quas in ui-
ta pſtiterũt ut lygurgus & ſolon nomothete
.i. legiſeri. Dici nõ poſſint carere gloria legũ
quas ſanctiſſimas condiderũt: ſicut ſcientes
bellice uirtutis gloria militari minime care
re dñr. Ante.n. ſalaminã. In prio de officiis:
ſic refert q̃uis.n. themiſtocles iure laudeẽ &
ſic eius nomen q̃ ſolonis illuſtrius citeturq;:
ſalamis clariſſimæ teſtis uictoriæ. Eſt aũt ſa
lamin inſula ciuitaſq; iuxta eiuſdem nois i
Salamis confinio athenienſiũ megarenſiũq;. ſita: de
cuius pprietate uſq; ad interitũ armis iter ſe
dimicauerũt: altera fuit in cypro: q̃ nihil ad
rẽ. Leuctra tol. Epãinũdas ap̃ leuctra boe
tiæ ciuitaté cũ deõbroto duce lacedemõioꝝ
confligens affecit eos plaga peſnfera a deo: ut
lacedemonioꝝ opes corruerint ex eo.n. tẽpe
pricipatum græcie amiſſum ultra reparare
nequerunt. Dicere ſolebat epaminundas or
bum ſe nõ tñ ſine liberis mori & ex ſe natam
relinq̃re pugnã leuectricã. Duos ſcipiões: pu
bliũ & Gn. q i hiſpania iterierũt. Maximũ.
fabium Cunctatoré ſignat: q dictus eſt ſcu-
tũ roma. q ré romanã reſtituit nõ pugnãdo:
cuius calliditate calliditas punica ſupata ẽ.
Aut ſu. bo. ſi imortalis eſt aius. Aut nu. m.
ſi aius corpuſq; oi ſenſu extĩcto cõmoriunẽ.
Diagoras oly. uictores i ludis olympiacis
olympiõicas uocãt. Celebrata ẽ phereicis: ſe
Scutũ ro- licitas: q̃ filia. Soror mẽ fuerit olympiõicaꝝ
manoꝝ fa .M. T. iofone p lucio flacco refert: qd apud
bius græ. eẽ olympiõicem. iudicaẽ ppe maius: &
Olympio glorioſu q̃ romæ triumphaſſe. De hoc rho
nices dio diagora celebrata hiſtoria eſt: & mẽinit
Hiſtoria Gel. ſ. iii. noctium atticaꝝ. is diagoras tris fili
diagoræ os adoleſcẽtes habuit unũ pugilẽ alteꝝ pan-
gaudio pe cratiaſtẽ tertiũ luctatoré eoſq; ois uidit uice
riit re: coronariq;: eodẽ olipie die & cũ ibi eũ tres
Diagoras adoleſcẽtes ãplexi corõis ſuis i caput pris po
ſitis ſauiareẽ cũq; ppls gratulabũdus flores i
eũ iaceret: ibi i ſtadio iſpectante ppſo i oſcu
lis atq; i mãibus filioꝝ gaudio aĩam efflauit
Morere: fœlicitas eſt i fœlicitate mori: ut i-
qt Se. Opiamur eos. ſ. mortuos. Orbati. pri
uati: uiduati. Vt mo. cu. qm̃ aſſerebaẽ imor
talitas aioꝝ & mors bõum eẽ nõ malum. Po
ſterior: q̃ diſſeruit ſi aĩa mortalis eſt: morté
nõ eſſe malum. Rhetoꝝ epi. ap̃ græ. epilogi

.n. ſenſus habierit tñ ſummis & ppriis bonis & lau
dis & gloriæ q̃uis non ſentiant mortui nõ carẽt. & ſi
.n. nihil i ſe heat gloria cur expetaẽ: tñ uirtuté tanq̃
umbra ſequiẽ: uerum multitudinis iudiciũ de bõis
ſi qñ eſt magis laudandũ eſt quã illi ob eam rem bea
ti nõ poſſum aũt dicere quomodo hoc acciperetur.
Lygurgũ Soloné legũ: & publicæ diſciplinæ carere
gloria. Themiſtoclé Epaminundã bellicæ uirtutis:
ante.n. ſalaminã ipſam Neptunus obruet q̃ ſalami-
ni trophæi memoriã priuſq; boetia leuctra tolleneẽ:
q̃ pugnæ leuctricæ gloria. multo.n. tardius fama de-
ſeret curiũ fabritiũ calatinũ duos ſcipiões: duos af-
fricanos. maximũ. Marcellũ: Paulũ: Catoné: Leliũ
innumerabiles alios. quoꝝ ſimilitudiné aliquã qui
arripuerit: nõ eã fama populari ſed uera bonoꝝ lau-
de metiẽs. fidẽti aĩo ſi ita res fert gradieẽ ad morté: i
qua aut ſummũ bonũ aut nullũ malũ eſſe cognoui-
mus ſecundis uero ſuis rebus uolet ẽt mori: nõ.n. tã
cumulus bonoꝝ iucũdus eſſe pt q̃ moleſta deceſſio
hãc ſniam ſignificare uideẽ laconis illa uox: qui cũ
rhodius diagoras olympionices nobilis uno die du
os ſuos filios uictores olympiæ uidiſſet. acceſſit ad
ſené & gratulatus: morere dyagora ingt: nõ.n. i cœ
lũ aſcenſurus es magna hæc: & nimiũ fortaſſe græci
putãt uel tum potius putabãt. iſq; qui hoc Dyagoræ
dixit permagnũ exiſtimãs patré cũ duobus filiis tris
olympionicas una ex domo pdire cũctari illũ diuti
us in uita fortunæ obiectũ inutilæ putabat ipſe ego
aũt tibi qdẽ qd ſatis eſſet paucis uerbis ut mihi uide
bar reſpõderã. Cõceſſeras.n. nullo i malo mortuos
eſſe ſed ob eã cãm cõtendi ut plura dicerẽ qd in deſi-
derio: & luctu hęc ẽ cõſolatio maxĩa. noſtꝝ.n. & nr̃a
eã ſuſceptũ doloré modice ferre dẽmus ne & noſmet
ipſos amare uideamur. illa ſuſpicio itollerabili dolo
re cruciat ſi opinamur eos qbus orbati ſumus eẽ cũ
aliquo ſenſu i his malis qbus uulgo opinãẽ. Hãc ex
cutere opinioné mihimet radicitus uoluit eoq; fui
fortaſſe lõgior. A. Tu lõgior? nõ mihi qdẽ. prior.n.
pars orationis tue faciebat ut mori cuperem. poſte-
rior ut modo non nolle modo non laborarem. Om
ni auté ratione illud certe perfectum eſt: ut mor-
té non ducem in malis, M, num igitur etiam rheto

rum epilogum

noiant̄:qa nobis cōcluſio nes: q̄ pars orōnis nouiſſima eſt:quā q̄dā cumulū:peroronem alii uocāt doctores Epilogus
rhetorici tripartitū epilogū ſiue peroronē faciūt cōſtantē ex enucratione āplificatōe.& cōmiſeratiōe: p enūe Peroro
ratione fit reꝝ repetitio:quæ græcæ d̄r ανακεφαλαιωσισ.i.ut interpretat̄ Augu.recapitulatio. Decurrendū Ancepha
.n.eſt p capita & q̄ breuiſſime repetendū: p āplificationē cōcitant̄ aī auditoꝝ:p cōmiſeratione flectunt̄ ad leoſis
miſericordiā:peroratio plurimū pollet in orone.M.Tul.cū oībus eloquentiæ partibus tū in porādi mune
re fuit eminentiſſimus;adeo ut illi perorationē oēs oratores relinquerēt ob excellentiā.

rum epilogū deſideramus an iā hāc artē plane relin
q̄mus. A. tu uero iſtā ne reliqueris quā ſp ornaſti. &
q̄dē iure:illa.n.ſi uere loq uolūus te ornauerat. ſed
q nā eſt iſte epilogus: hēo.n.audire qcq̄d eſt. M. de
orū imortaliū iudicia ſolēt in ſcholis ꝓferre de mor
te. nec uero ea fingere ipſi. ſed herodoto auctore ali
iſq; pluribus. Primū argiæ ſacerdotis Cleobis & Bi
tō filii p̄dicant̄. nota fabula eſt. Cū.n. illā ad ſolēne
& ſtatutū ſacrificiū curru uehi ius eſſet ſatis lōge ab
oppido ad fanū morarēturq; iumenta: tūc iuuenes
ii quos mō noīaui ueſte poſita corpora perūxerunt.
ac iugū acceſſerūt:ita ſacerdos aduecta in fanū. cū
curus eſſet ductus a filiis p̄cata a dea d̄r: ut illis p̄mi
um daret ꝓ pietate:q maximū hoī dari poſſit a deo
poſt epulatos cū matre adoleſcēte ſomno ſe dediſſe
mane inuēros eſſe mortuos: ſimile p̄catōe Tropho
nius & Agamedes uſi dicunt̄. q cū apollini delphis
tēplū exedificaſſent, uenerātes deū petierūt merce
dē nō paruā q̄dem opis & laboris ſui nihil certi. ſed
q̄d optimū hoī. Quib⁹ apollo ſe id datuꝝ oñdit poſt
eius diei diē tertiū q ut illuxit mortui ſunt repit iudi
caſſe deū dicūt & cū q̄dē deū cui reliq dii cōceſſiſ
ſent: ut preter cæteros diuinaret mortē eſſe optimū
hoi. fert̄ ēt de ſileno fabella q̄dā q cū a Mida captus
eēt hoc ei muneris ꝓ ſua miſſione dediſſe ſcribitur.
Docui ſe regē nō naſci hoi lōge optimū eē ꝓximū āt
q̄ primū mori. Qua eſt uſus ſnīa in Creſphōte Euri
pides nā nos docebat cœtus celebrātes domū luge
re ubi eēt aliqs in lucē editus hūane uaria uitæ repu
tātes mala. At q labores morte finiſſet grauis hunc
oēs amicos laude & letitia exeq. ſimile q̄ddā eſt i cō
ſolatiōe Crātoris. Ait.n. termaneū quēdā cleuſinū
cū grauiter filii mortē mœreret; uēiſſe i ſicomātiū q̄
rētē q̄ fuiſſet tāte calāitatis cā huic tabelli tris hmōi
uerſiculos datos. ignaris hoīcs in uita mētib⁹ errāt

Artē: rhetoricā ora
toriāq;. Gleobis & biton: lege herodotū co
pioſiſſime explicātem hanc hiſtoriā lib. pri
mo hiſtoriaꝝ:& nos ſummatim libauimus
in libello de fœlicitate. Ab oppido. Argos
ſignificat. Argiui.n.erāt & argis geſtare eſt: q̄
ciuitas ut ait Liuius in medio græciæ ſita eſt
Multiplex fuiſſe argos alibi explicauimus.
Ad fanū. Ad templū iunonis: q̄d diſtabat
a ciuitate ſtadia qnq; & quadraginta. Oleo
pūxerūt: oleū p mēbra & artus foris īfuſū
uigorē facit & robur ut inqt Pli. in. xxiii. de
hoc fuſus uberiuſq; in trāq̄lli cōmentariis.
A dea iunone. Mane inuentos mortuos. op
timus hic obtigit Cleobi & bitoni uitæ exi
tus: ut ait Hero. p quē deus iudicauit ſatius
eſſe hoi mori q̄ uiuere. Trophonius & ag. Oraculū
hoꝝ mētio fit a Strabone lib. ix. a q̄bus tem trophōii
plū appollinis delphici i ſtatuatū fuiſſe de
mōſtrat. Celebratū eſt oraculū trophonii a
trophonio fatiloquo dictū: olim.n. diuina
tores erāt in p̄tio: ut īperio & cœlo digni iu
dicarent̄: talis fuit Amphiaraus: talis mop
ſus talis & triphonius. Vt p̄ter cæteros diui
naret: deus diuinationis & fatidicus ē appol
lo: q ait apud Oui. p me q̄d eritq; fuitq; eſt Silenū bac
q; patet. De ſileno fabella: narrāt fabulæ: & chi altor
canit Oui. ſilenū bacchi altorē ac nutriciū a
ruſticis phrygibus captū ductūq; eſſe ad mi
dā regē: q eū miſſum faciens alūno reddit:
bacchus gaudens altore recepto ꝓ remune
ratione cōceſſit midæ ut qcq̄d corpore cōti
giſſet id in auꝝ uerteret̄ eruditi inter mini
ſtros bacchi enumerāt tityros ſatyros & ſile
nos. Nō naſci optimū: Pli. in hāc ſnīam: ita
q; multi extitere: q nō naſci optimū cēſerēt:
aut q̄ ociſſime aboleri. In creſphōte euripi
des: inter tragicos poetas græcos ægregius ē
euripides ui & ſermone: & ſniaꝝ crebritate
oratoribus cōparādus. in cuius gloriā mace
dones apud quos ſepultus erat p̄dicauerūt: Creſphō
hoc carmiē nulla ætate tua o euripides mōu tes euripi
menta peribūt hic ſcripſit īter reliqua trage dis
diā titulo creſphōtem a noīe adoleſcētis: cu Luctuoſa
ius in. ii. rhetori. mentionē fieri obſeruauius puerperia
ubi uſurpantur uerba: uel euripidis ex creſ Leta ſunt
phōte uel latini poete ab euripide mutuātis ra
q̄ ſunt hæc iniuria abs te afficior indigna pa Hi uitæ
ter. Nā ſi iprobū eſſe creſphōtem exiſtima erūnas de
bas: cur me huius locabas nuptiis? Sin eſt pro flent
bus: cur talem inuita inuitū cogis relinquere. Nā nos do. uerba euripidis ex tragedia creſphōte q̄bus oñdit̄ Crātor
natales hoīs lachrymis; obitus hilaritate eſſe ꝓſeq̄ndos: ſm̄ inſtitutū thracū: Apud quos ut Valer. ſolinuſq;
notificāt luctuoſa ſunt puerperia: læta funera. Narrat Hero. in terpſichore trauſos thraciæ populos hoc pe
culiariter factitaſſe: q editū in lucē puero circūſidētes eū cū ploratiōe ꝓſequunt̄ recēſentes q̄cūq; neceſſe ē
illi: q̄d uitā īgreſſus ſit ppeti hūanas calamitates. E cōtrario hoīem fato functū p luſū atq; letitiā ſepeliūt re
ferētes: q̄d malis liberatus. In oī ſit fœlicitate: q̄d nos quoq; ſingulari hoc uerſu cōplexi ſumus hi uitæ erum
nas: deflent hi funera plaudūt. In cō.cre. hūc. M. T. ſecutus eſt in cōſolatiōe filiæ. Solēſis fuit habitus in exi

Pſycomã/ ſtimatione Homeri & Euripidis admirator. Mereret. Lugeret. In ſicconãtiũ: nomẽ loci ubi diulatio exer
tiũ mate cebat᷑ puto legendũ pſychomãtiũ. ut intelligat᷑ locus uaticinii ubi fiebat manium euocatio ψυχ κ.n. aia & μαν
riæ inopi/ τεια: diuinatio. Euchinous nomẽ filii cuius mortem merebat pr. Laudationẽ mortis. Quinti. in. iii. nã &
nabiles ſomni & mortis ſcriptæ laudes quorũdã a medicis ciboꝝ phauoribus philoſophus ſcripſit laudationẽ quar
Erichthei tanæ febris: multi quoqȝ nõ ſophiſtæ ſolũ: ſed & philoſophi adorati ſunt tractare mſias inopinabiles q̃s græ
filiæ ci αδοξοισ υποθεσισ appellãt. Repetũt ab erichtheo: in oſone ꝑ feſtio ait mortẽ quã ẽt uirgines athenis re
gis opinor erichthei filiæ ꝓ p̃ria cõtẽpſiſſe: dicunt᷑ ego uir cõſularis tãtis rebus geſtis ti/ merẽ. Erichthonius uulgo dictus & ab Eu/ ſebio: q ab Homero Erichthus uocat᷑. Co/ drũ: hiſtoria codri puagatiſſima ẽ teſtimo/
Hiſtoria nio trogi iuſtini Vale. de quo Orat. Codrus
cõdri ꝓ p̃ria nõ timidus mori. Aug. in. xviii. ſũma tim ſic refert Codrus rex atheniẽſiũ: pelo/ ponẽſibus eiuſdẽ hoſtibus ciuitatis ſe iterfi/ ciendũ ignotus obiecit & ſactũ eſt: hoc mõ eũ p̃dicãt patriã liberaſſe. Reſpõlum. n. acce perãt peloponẽſes tũc demũ ſe ſupaturos: ſi eoꝝ regẽ nõ occidiſſent: fefellit ergo eos ha/ bitu paupis apparẽdo. Et i ſuã necẽ p iurgia ꝓuocãdo. Vñ ait Virg. Et iurgia codri: hunc atheniẽſes: tanq̃ deũ ſacrificioꝝ honore co luerũt. Menecheus: luculentis uerſibus in. x. thebaidos copioſe graphiceqȝ pſcribit ſta tius Papini. queadmodũ i bello thebano: ti reſia fatidicus dixit ad thebas liberãdas de/ poſci a fatis nouiſſimũ geneſis uiperei: tũc menecheus creõtis filius uitã deuouit ꝓ p̃riæ ſalute ſibiqȝ ferro mortẽ coſciuit ſeqȝ ſup me dias acies nondũ enſe remiſſo iecit & in ſce/ uos cadere eſt conatus achiuos. De hoc ait ſa
meneche/ tyrographus q̃rũ dilexit thebas ſi græcia ue
us amator ramenecheus. Lactã. quoqȝ in. iii. inq̃t: nã il/
patriæ le q ꝓ ſalute ciuiũ uolũtariæ ſe neci obtule rũt: ſicut thebis menecheus athenis codrus:
Hiſtoria romæ curcius. Iphigenia. iphianaſſam ap/
remotior pellat lucretius: cuius ſanguie ductores da/
de armo naũ uentos placuerũt: qd & Vir. memorat:
dio & ari/ fabulæ tradũt ſuppoſitã fuiſſe a Diana cer/
ſtogitone uã in locũ uirgis ſubductæ. Ad ꝓpiora ui/
Canepho ciniora recẽtioraqȝ. Armodius & ariſtogitõ:
ra panate/ græcia miro p̃conio celebrat armodiũ & ariſtogitonẽ tyrãnicidas: de qbus hiſtoria remotior hoc i loco refe
nea Piſi/ rẽda eſt ſcitu relatuqȝ nõ iniucũda. Armodius qdã athenis flore ætatis cõſpicuus: quẽ ariſtogitõ amabat hẽ/
ſtratidæ batqȝ in deliciis. de ſtupro appellatus ab hipparcho piſiſtrati filio rẽ detulit ad amatorem: q ꝓtinus ad iſidi/
Ne ſeruis as cõuerſus ad deſtruendã ꝓuirili pte tyrãnidem hipparchus cũ ſollicitãdo armodiũ pellicere ñ poſſet cõ
noia inde/ tumelia hmõi pſecutus eſt: ſororem harmodii: q̃ i põpa ſacroꝝ canephora erat. i. ciſtilera: & in caniſtro arca
rentur na miſtica ferens ſũmouit a miſterio religioſo ueluti idignã ea dignitate: qd ægere ferens armodius & ob ar
Pulchrũ modiũ ariſtogitõ cõſpirauerũt in hipparchi necem opientes diem feſtũ: quo panathenea: q̃ feſtiuitas ſolem
de leena nis eſt celebrari ex ritu debebãt: ubi dies feſtus aduenit forte accidit: ut qdã ex cõiuratis cũ hippia tyrãno hy/ parchi f̃re familiariter colloq̃ret᷑. Ex quo ſuſpicati rem palã factã eſſe e ueſtigio portã itrocũtes hipparchũ: adoriũt᷑ occidũtqȝ: ueꝝ icõſulte & ifœliciter: nã armodius ſtatĩ mox ariſtogitõ ſũt iterfecti: hũc imodũ pp amatoriã idignatoẽm. Cõtumeliãqȝ i armodii ſororem ipetus i hipparchũ piſiſtrati filiũ factus eſt ſ auctor: Thucidides i. vi. hoc eſt qd itelligi uoluit Ari. in. v. politicoꝝ ſcribens ob cõtumeliã ſorori armodii illatã: & ob ipm armodiũ de ſtupro cõpellatũ factũ eſſe ipetũ in piſiſtratidas ab armodio pp ſororẽm: ab ariſtogi/ tõe pp armodiũ. Pla. i dialogo cui titulus eſt hipparchus. nõnihil a Thucidide Ariſtoteleqȝ diſſentit ſuper hipparcho iterẽpto ab armodio & ariſtogitõe: quoꝝ noia: ne unq̃ ſeruis idere liceret decreto publico athe/ nienſes ſãxerũt qm̃ ut inq̃t. A. Gel. nefas ducerent noia libertati p̃riæ deuota ſeruili cõtagio pollui ſubdubi/ tat Pli. an athenienſes primi oĩum armodio & ariſtogitõ tyrrãnicidis publicæ poſuerit ſtatuas: hoc quoqȝ ad/ dãus uelut auctariũ qd ſcortũ noie leena lyræ cãtu familiaris armodio & ariſtogitõi cõſilia eoꝝ de tyrãnici dio uſqȝ ad mortem excruciata a tyrannis nõ ꝓdidit: q̃obrem athenienſes eã honore habere uolentes: ne tñ ſcortũ celebraſſe uiderent᷑ ſimulachꝝ aialis cuius nomen gerebat: hoc eſt leenã fecerũt: utqȝ ut itelligeret᷑: eã honoris i opere linguã addi ab artifice uetuerũt. Vel optare. Si ai imortales migrãt in beatiora domicilia

Euchinous potit᷑ fatorũ munere leto: ſic fuit utilius finiri ipſiqȝ tibiqȝ. his & talibus auctorib⁹ uſi confir mãt cãm rebus a diis imortalibus iudicatã. Alcida/ mus qdã rhetor antiquus i primis nobilis ſcripſit ẽt laudationẽ mortis q̃ cõſtat ex enũeratiõe maloꝝ hu manoꝝ. cui rõnes hę: q exq̃ſitius a phĩs colligũt᷑: de fuerũt ubertas oſonis nõ defuit. claræ uero mortes ꝓ p̃ria oppetitæ nõ ſolũ glorioſæ retoribus ſed etiã beatæ uideri ſolẽt: repetũt ab erichtheo cui⁹ ẽt filiæ cupide mortẽ expetiuerũt ꝓ uita ciuiũ. Codrũ q ſe in medios immiſit hoſtis famulari ueſte: ne poſſet a gnoſci ſi eẽt ornatu regio q᷑ oraculũ erat datũ ſi res interfect⁹ eẽt uictricis athẽas fore. Menecheus uero nõ p̃termittit᷑: q oraculo edito largit⁹ eſt ẽ p̃riæ ſuũ ſanguinẽ Iphigẽia aulide duci ſe imolãdã iubet. ut hoſtiũ ſãguis eliciat᷑ ſuo. uẽiũt idẽ ad ꝓpria Harmo di⁹ i ore & Ariſtogitõ: lacedæmoni⁹ Leõidas. theba nus Epãmĩũdas uigẽt ita ſũt multi qbus uidẽus op/ tabiles fuiſſe mortes cũ gloria: q̃ cũ ita ſit magna tñ eloquẽtia ẽ utẽdũ atqȝ ita uelut ſupiore e loco cõcio nadũ: ut hoĩes mortẽ uel optarę icipiãt uel certe tie re deſiſtãt nã ſi ſupmus ille dies nõ extĩctionẽ ſed cõ mutationẽ affert loci: qd optabili⁹ ſin. ãt pimit ac dẽ let oĩo: qd melius q̃ i meli⁹ uitæ laborib⁹ obdormi/

ſcere. & ita cõniuẽtẽ ſomno cõſopiri ſempiter noꝰ: ꝙ ſi fiat melior Ennii quã Solonis oratio hic.n.nr̃. Néo me lachrimis decoret inqt nec funera fletu faxit at uero ſapiẽs ille. Mors mea ne careat lachrymis linqmus amicis mœrorẽ ut celebrẽt funera cũ gẽitu. nos uero ſi qd tale acciderit ut a deo denũtiatum uideat ut exea mus e uita læti & agẽtes gratias pcamus emit tiq; nos e cuſtodia & leuari uinclis arbitrẽur: ut aut i eternã: & plane i nr̃am domũ rẽigrẽus aut oi ſenſu moleſtiaq; careãus: ſin ãt nihil de-nũciabit: eo tñ ſimus aío ut horribilẽ cũ diẽ aliis nobis fauſtũ putemus. Nihilq; i malis du camus qđ ſit uel a diis imortalibus uel natura parẽte oium cõſtitutũ. Nõ.n. temere nec for-tuito ſati & creati ſumus: ſed pfecto fuit q̃dã uis q̃ gñi cõſuleret hũano: nec id gigneret aut alteret. Quod cũ exanclauiſſet oẽs labores tũ īcideret i mortis malũ ſempiternũ: portũ poti us paratũ nobis & pfugiũ putemus: quo uti-nã uelis paſſis puehi liceat ſi.n. reflãtibus uẽ-tis reiiciemur: tñ eodẽ paulo tardus referãur neceſſe ẽ. Quod ãt oibꝰ neceſſe ẽ id ne miſeꝶ eẽ uni põt? habes epilogum ne qd pretermiſ-ſum aut relictũ putes. A. Ego uero: & q̃dẽ fe-cit ẽt iſte me epilogus firmiorẽ. M. Optime i-quã ſed nunc qdẽ ualitudini tribuamus aliqd Cras aũt & quot dies erimus in tuſculão aga-mus hæc & ea potiſſimũ: q̃ leuatiõem habeãt egritudinum formidinum: cupiditatum q oĩ e philoſophia eſt fructus uberimus.

Mar. Tullii Ciceronis Tuſculanaꝝ q̃ſtionum
Liber ſecundus.

Vel timere: ſi aĩ pimunt delent oẽs ſenſus una cũ corpore. Cõniuentẽ. oculos claudẽtẽ ſup quo uerbo plura in prio trãqlli cõmẽtario. Dixit. M. T. in orone p celio. proh. dii imortales cur interdũ cõ niuetis in hoium ſceleribus maximis. Hic nr̃i En-ni. Sapiẽs ille: Solõ de hoc ſupra dixius. Vta deo denũciatã: Sicut ſocrati factũ ẽ ueluti denũciatio a deo: ſine cuius pmiſſũ hic migrãdũ nõ ẽ. Remigre mus Si imortalis ẽ aĩa: ut uñ orta ẽ illuc reuertatur. Hora
Eũ diẽ.ſ. mortis quẽ Sene. uocat decretoriũ ad quẽ mortis de
ait nõ timide cõponor: quo rẽotis ſtrophis ac fucis cretoria
de me iudicaturus ſum utꝝ loquar fortia an ſentiã. Natura
Natura parẽte oium Pli. ubiq; naturã parentẽ reꝝ parẽs reꝝ
oium appellat. Sati pgeniti. Exanclauiſſet: exhau ſiſſet toleraſſetq;: ſup quo uerbo plura in cõmẽtarus uela paſſa
apuleiãis q pe diẽ edẽt. Velis paſſis: idẽ ociſſimo
curſu & feſtinata celeritate trãſlatio ſumpta a naui- Capillus
gãtibus: q uelis expãſis ac plenis portũ ſubeũt uolitã paſſus
tes: paſſa uela dicius expẽſa: diſtenta explicata uẽto tumẽtia ac plena a uerbo pãdo paſſũ ueteres dixiſſe
nõ pãſum & expaſſũ nõ expãſum. A. gelius ſeruiuſq; Diſpeſſis
teſtãt: capillo paſſo eẽ mulieres dñr q̃ſi porrecto & manibus
expãſo & paſſis mãibus dixius: qđ ſignat diductis at q; diſtẽtis: plautus dixit diſpeſſis mãibus p eo qđ di ſpaſſis diſtẽtiſq;. Tertulliãus tñ oppãſum uelut di-xit p oppaſſo & extẽto. idẽ expãſos inqt ungulæ ſo-diãt cruces ſuſpẽdãt: p exporectis & diſtẽtis. Reflã
tibus uẽtis: pſtat i eadẽ nauigatiõis trãſlatõe pſpero Oppan
.n. flatu uentoꝝ q ſecundi dñr ad portus puenimus ſum uelũ
optatos: reflãtibus uero lõge reiicimur a portu. Re- Reflare
flare.n.ẽ retro & incõtrariũ flare: qđ noxiũ ẽ cupiẽ-tibus appellare ad portũ: idẽ in officiis cõſilr magnã
inqt eẽ fortunæ ui in utrãq; ptẽ q̃s neſcit? Nã & cũ p Grauiſſi
ſpero flatu eius utimur ad exitus puenimus optatos mũ cõmu
& cũ reflauerit affligiur. Quod oibus neceſſe ma- ne
ximũ ſolatiũ ẽ iqt Sene. cogitare id ſibi accidiſſe qđ añ ſe paſſi ſũt oẽſq; paſſuri. Et iõ uſ reꝝ natura qđ grauiſſimũ fecit cõe feciſſe: ut crudelitatẽ fati cõſo laret æqualitas. itẽ i epiſtolis moralibus: q̃s inqt q̃ri põt i ea cõditiõe ſe eẽ in qua nẽo nõ eſt. Claudamus ergo hanc quæſtionem illa ſnia ex diuerſis notabilẽ Mors miſera non eſt. Aditus ad mortem eſt miſer.

Secunde queſtionis tuſculanæ commentarius.

NEoptolemus. Cum phia aĩoꝝ medela ſit Crater
Sollicitudinũ expultrix: cupiditatũ de- philoſo
bellatrix: merito phandũ eſt: & intẽperã phie
ter in phiæ liquores ingurgitandũ cuius Ennianus
cratera q̃to crebior: quãtoq; meratior eſt tãto pprior Neoptole
fit ad aĩ ſanitatẽ qđ ſecutus. M. T. improbat neopto- mus
lemũ ennianũ: q ita ait: philoſophandũ eſt paucis nã oio haud placet cuius uerſus atq; ſniæ Apule. & gellius meminerunt. Nihil agens: in hanc ſniam ẽ ille eruſiculus: dic mihi qd melius deſidioſus agã?
Nõ paucis ut ille. Au. Ge. Eniani neoptolemi con ſilio utendũ eſt: q guſtandũ de phia cenſet nõ in ẽã ingurgitandũ. Neoptolemi ut tũ erat: Neoptole-mus græco uocabulo nouus miles ſignificatur: quo. noie dictus eſt pyrrus achyllis filius: quem a colore neoptole-
come rubentis pyrrũ noiari autumat ſeruius Enni mus no-
purrũ q̃ pyrrũ dicere malebat. Pauca ſepe pſunt uus miles
quãtulicũq; pgreſſus in diſciplinis ingenius non pa-

rum proſunt. Quod uitari nõ põt mors cunctis mortalibus qua ſi tãtalo ſaxũ ſemp impendet: cu ius metus funditus humanã uitã pturbat: nec ullã eſſe uoluptatẽ liqdã puráq; reliqt ut ait lucretius.

Popularis illa ſamultas: ſummi oratoris eſt ſum mum oratorẽ populo uideri: unñ ait. M. T. in bruto

Mihi ca/ ne & po pulo

ſe nõ dictuꝝ qđ antigẽidas dixerit mihi cãe & mu ſis: ſed mihi cane & populo uultq; eloquentiã ſuã populo ꝓbari &.n. neceſſe eſt: q ita dicat ut a mul titudine ꝓbetur eundem doctis ꝓbari. idẽ in ora/ tore eloquentiã appellat popularẽ. Niſi quod imitari: Zeuſis picturæ in qua ſibi placuerat ſub/ ſcripſit uerſum in hãc ſñiam: inuiſuꝝ ſibi aliquẽ facilius q̃ imitatuꝝ. Ieiunitatẽ: taxat eos q cum granditatem Ciceronis & illã beatiſſimã ac inimi/ tabilem ubertatẽ imitari non poſſent: genus inpos dicendi & ieiunum ſequebanť: dũ ſe attenuate li/ mate: preſſe atticoꝝ more dicere exiſtimarent ora toꝝ.n. bonoꝝ duo genera ſunt: unũ attenuate p̃ſſe q;: alteꝝ ſublate ampleq; dicentiũ ſed cauenda eſt

Oratorũ bonoꝝ ge nera

preſſo illi oratori: ut præcipit Cic. in bruto inopia & ieiunitas. Genus atticoꝝ: antiqua uratorum diuiſio fuit inter atticos & aſiaticos: ex qbus attici preſſi limati emuncti habebantur: nihil inane aut redundans ferentes. Contra aſiani inflati tumidi ac iactatores. Mox tertiũ genus adiecerunt Rho/

Attici ora tores Rhodiꝭ

dium: quod uelut medium eſſe atq; ex utroq; mix tum uoluerunt. Neq;.n. rhodii oratores attice preſſe: neq; aſiane ſunt abundantes optimum au/ tem genus eſſe atticorum nemo inficiatur: de quo. Quintilia. Cice. & ceteri ſatis multa. Nunc. Mar. T. taxat illuditq; eos: qui dum uolunt uideri preſſi; & limati inſtar atticorum fiunt ieiuni aridi & exan gues: & quod conſequens pro ridiculis repudianť ſubrepunt.n. pro uirtutibus uitia ꝓximitate fallen tia. Adiutore populo: nunqt uolui inquit Sene, populo placere. nã q̃ ego ſcio non probat populus quæ probat populus ego neſcio. Paucis iudicibus ſñia oratiua eſt. Contentus paucis lectoribus: plu/ ris enim eſt teſtimonium unius erudin: quã ſexcen torum ineruditorum. Dixit. M. T. ſibi unicum can tonẽ eſſe pro centum milibus. Et antimachus poe/ ta cum eum legentem omnes præter platonem re/ liquiſſent legam inquit nihilominus plato enim mihi unus inſtar eſt oĩum. Democritus quoque ait

Dictũ an/ timachi Vnus ꝑ populo Dictũ epi curi

unus mihi pro populo eſt. Et populus pro uno: be ne & ille quiſquis fuit qui dixit ſatis ſũt mihi pau ci: ſatis eſt unus: ſatis eſt nullus quin etiã epicurus: cũ uni ex conſectaneis ſtudioꝝ ſuorum ſcriberet: hæc ego inquit non multis ſed tibi ſatis. enim ma/ gnum altera letri theatrum ſumus. Diuus Hiero/ nymus in epiſtola ad marcellam ſic ſcriptum reli quit: eruditis contentus auribus non magnopere cures quid impitoꝝ de ingenio tuo rumuſculi ia/ ctitent ſubſcribit huic ſententiæ illud quoq; epi/ grammataru poetæ Me iuuat raris auribus place/ re. Vniuerſam. ſ. philoſophiã cuius multa ſunt mẽ bra. Secundo: fauente & comprobante. Vel ſi ea partem philoſophie moralem ſignificat: quam pe culiariter tractauit: uel dogma academicorum cuius ſectæ ſectator & conſectaneus fuit. M. Tulli.

NEoptolemus quidẽ apđ Enniũ philoſophari ſibi ait neceſſe eẽ ſed paucis. Nam oĩo haud placere. Ego ãt brute neceſſe q̃dã mihi eẽ arbitror philoſophari. Nã qd poſſũ preſerti nihil agẽs agere melius: ſed nõ paucis ut ille difficile.n. eſt in philoſophia pauca eẽ ei nota cui ñ ſint aut pleraq; aut oĩa: nã nec pauca niſi e multis eligi pñt nec q pauca pcipit nõ idẽ reliq̃ eodẽ ſtudio pſequẽtur: ſed in uita tñ occupata: atq; ut neoptolẽi tũ erat militari pauca ipſa multũ ſæpe ꝓſũt: & ferũt fructus ſed nõ tãtos: q̃ti ex uniuerſa philoſophia pcipi poſſint: tñ eos qbus aliqua ex p te ĩterdũ aut cupiditate: aut ægritudĩe: aut me tu liberemur. Velut ex ea diſputatiõe: q̃ mihi nup habita eſt in tuſculano: magna uidebatur mortis effecta cõtẽptio: q̃ nõ minimũ ualet ad aĩum metu liberandũ. nã q id qđ uitari nõ põt metuit is uiuere aĩo qeto nullo mõ poteſt. ſed qui nõ modo qa neceſſe eſt mori: ueꝝ ẽt qa nihil hẽt mors qđ ſit horrẽdũ mortem nõ timet magnũ is ſibi p̃ſidiũ ad beatã uitã cõparat quã q̃ nõ ſumus ignari multus ſtudioſe contra eſſe dicturos: q; uitare nullo mõ poſſumus: nihil oĩo ſcriberemus. &.n. ſi oratiões quas nõ multitudinis iudicio ꝓbari uolebamus popularis ẽ.n. illa facultas: & effectus eloquẽtiæ ẽ audiẽtiũ approbatio: ſed ſi repiebãť nõnulli q nihil laudarẽt niſi q; ſe imitari poſſe cõfiderẽt quiq; ſperãdi ſibi eundẽ pene dicẽdi finẽ ꝓponerẽt: & cũ obruerenť copia ſñiaꝝ atq; uerboꝝ ieiũitatẽ & famẽ ſe male q̃ ubertatẽ & copiã dicerẽt uñ erat exortũ genus atticoꝝ: his ipſis qd id ſe q ſe ꝓfitebanť ignotũ q iã cõticuere: pene ab ipſo foro irriſi qđ futuꝝ putãus cũ adiutoř populo quo utebãur ãtea: nũc minĩe nos uti poſſe uideãus: ẽ.n. philoſophia paucis cõtenta iudicib⁹ multitudinẽ cõſulto ipſa fugiẽs eiq; ipſi & ſuſpecta & ĩuiſa: ut uel ſiqs uniuerſã uelit uitupare ſcđo id pplo poſſit facer̃. uel ſi ea q̃ nos maxĩe ſeqmur conenť ĩuadere magna hr̃e poſſit auxilia reliquoꝝ philoſophoꝝ diſciplinis ĩios

aūt uniuerſæ philoſophiæ uitupatorib⁹ rñdimus in hortēſio ꝑacadēia āt q̄ dicēda erāt ſatis accurate in academicis q̄tuor libris explicata arbitramur. tñ tm̄ abeſt ut ſcribi cōtra nos nolum⁹ ut id ēt maxīe optemus ī ipſa. n. græcia philoſophia tāto in honore nū quā fuiſſet, niſi doctiſſimoꝝ cōtētiōibus diſcenſionibuſq; uiguiſſet. quamobrē hortor oēs q facere id pñt: ut huius quoq; gñis laudē iā languenti græciæ erripiāt: & pſerāt in hāc urbē ſicut reliq̄s oēs q qdē erāt expetēde ſtudio atq; induſtria ſua maiores nr̄i trāſtulerūt, atq; oratoꝝ qdē laus ita ducta ab hūili uenit ad ſūmū ut iā qd nā fert ī oib⁹ fere ſeneſcat reb⁹: breuiq; tpe ad nihilū uētura uideat philoſophia naſcat latinis qdē lr̄is ex his tpib⁹ eāq; nos adiuuemus: noſq; ipſos refelli redarguiq; patiāur. qd hi ferūt aīo iniquo: q cæteris qbuſdā deſtinatiſq; ſnīis q̄ ſi addicti & cōſecrati ſūt: eaq; neceſſitate conſtricti ut ēt q̄ nō ꝓbare ſoleāt: ea cogāt cōſtātiæ cā defendere. Nos q ſeqmur ꝓbabilia: nec ultra q̄ id qd ueriſimile occurerit ꝓgredi poſſumus: & refeller ſine ptinatia & refelli ſine iracūdia pati ſumus. qd ſi hæc ſtudia traducta erūt ad nr̄os: ne bibliothecis qdem græcis egebimus: ī qb⁹ multitudo īfinita libroꝝ eſt pp eoꝝ multitudinē q ſcripſerūt eadē. n. dr̄r a multis ex quo libros oīa referſerūt qd accidet ēt nr̄is ſi ad hæc ſtudia plures cōfluxerint ſed ſi poſſum⁹ cos

Reſpondimus in hortenſio: de hoc ſic meminit lib. i. de finibus: q̄q̄ phiæ eq dē uitupatoribus ſatis reſpōſum eſt eo lib. quo a nobis phia defenſa & collaudata eſt cū eēt culpata & uitupata ab hortēſio: diuus Aug. li. viii. cōfeſſionū tradit ſe excitatū eē undeuigeſimo ætatis anno ad ſtadia ſapiētiæ ac phiæ lecto cicerōis hortenſio. Idē lib. de beata uita. Ego inqt abuſq; undegeſimo anno ætatis meæ: poſtq̄ in ſcola rhetoricis librum illū Ciceronis q hortēſius uocat accepi: tanto amore phiæ ſuccenſus ſum: ut ſtatim ad eā me ferre, meditarer. In academicis: Ci. uillam hūit quā uocabat academiā: ab exemplo platonicæ academiæ: ubi cōpoſuit uolumina eiuſdē nōis: in qua & monumētū ſibi inſtaurauerat. In his āt academicis libris diſputationē p dialogū inducit cū. M. Varrone quē oīum facile acutiſſimū. & ſine ulla dubitatiōe doctiſſimū: noīat: ubi miro p̄conio. M. Varronis doctrinā p̄dicat. Iā languēti græciæ priſcis tpibus græcia diſciplinis multaꝝ artiū fuit florētiſſima: q̄ ætate. M. Tullii iā lāgueſcēs decoquebat. Sicut reliquas trāſtulerūt: Apollonius rethor grecus cū aliqñ ciceronē audiuiſſet græce declamātē: diu tacitus & ex admiratiōe cōticuit: mox erupit ī hæc uerba: te nēpe Ci. & laudo & admiror: ſed græcoꝝ fortūæ me miſeret cū uideā eruditionē & eloquentiā: q ſolo nobis bonoꝝ relicta erāt p te romā tranſferri. Venit ad ſummū: ita Ora. Vēimus ad ſūmū fortūæ pingimus atq; pſallimus & luctamur achiuis doctius unctis. Quod natura fert: naturaliter q̄cūq; puenerūt ad ſūmū incremētū: paulopoſt corruāt neceſſe ē. Nā ut iqt decēter uereq; Luca. In ſe magna ruūt letis hūc numia rebus creſcēdi poſuere modū & ut ait Sene. labotāt magna faſtigia: aliubi quoq; īqt qcqd ad ſummū uenit ad exitū ꝓpe ē, Oīa ut Saluſtii uerbis utar orta occidūt aucta ſeneſcūt. Quaſi addicti & cōſecrati: Tertulliāus cōſecraneos appellat: ſidonius conſectaneos: q cōſecrati ſunt & quaſi a mancipati unī ſectæ: īueniunt āt tales cōpluſculi: q ſe pēitus addixerūt ſectæ doctoris: ut ne digitū qdē trāſuerſum ab eius doctrina diſcedāt: ut ēt ea defendāt cōſtātiæ cā q̄ tñ nō ꝓbant: quo circa illi magis laudādi ſunt: q nulli ſectæ ſūt addicti. Sed ex oī ſecta eligūt q̄ maxīe ꝓbabilia eē uideant: talis fuit. M. T. talis Ora. q ait: Nullus adductus iurare in uerba magri: quo me cūq; rapit tempeſtas deferor hoſpes. Quinti. in. iii. Neq;. n. inquit me cuiq̄ ſectæ uelut quadā ſupſtitione ībutus addixi. Et re. ſi. p. laus pbi pindeq; eruditi uiri hæc eſt ut refellat ſine ptinacia: & patiat refelli ſine iracūdia differētiū inter ſe rephēſiōes ut ai t idē in prīo de finibus nō ſūt uitupande. Maledicta cōtumeliæ. Tū iracūdiæ cōtinētes cōcertatiōeſq; ī diſputādo ptinaces īdignæ phia mihi uideri ſolēt. Refellere āt ē refutare & redarguere falſitatē & ut ait Donatus arguēdo falſū oſtendere: ptinatia a ptēdēda dicta In uitupationē cadit: cū ī eo ptēdius ī quo ptēdi nō dēt ut docet. M. V. Acius ī myrmidonibus ptinacē inqt nihil moror: ptinaciā indocti poſſidēt: ait nonius ptinatiā ſemp eſſe maloꝝ reꝝ: cuius ſnīæ reclamant teſtimōia ſcriptoꝝ claſſicoꝝ: ut Senecæ q li. ultimo de beneficis. uincit iqt malos ptinax bōitas: ut Liuii q ſic ſcribit. Vicit tñ oīa pertinax uirtus. Hæc ſtu. pliiæ. Bibliothecis: legata bibliotheca q̄rūt iuriſconſulti utꝝ armarium ſolū an libri quoq; cōtineat. Nā & locū ſignificari bibliothecā teſtat ulpianus & armariū ſicuti dicimus eboream bibliothecā emit: alias libros ſicuti dicimus bibliothecā emiſſe. Itaq; legata bibliotheca libri & interdum armaria debent: q plerīq; bibliothecas appellant: latinæ librariam uocāt Aulus gellius: forte in libraria ego & Luci. paulus poeta uir memoria noſtra doctiſſimus conſederamus: bibliothecæ ex p̄ceptio uictruuii ad orientē ſpectare dēt: uſus enim librorum matutinum expoſtulat lumē. Idem in bibliothecis libri non putreſcunt. Namq; quæcunq; ad meridiem & occidentem ſpectāt a tineis & humore uitiantur Et pallore uolumina corrumpuntur. Multitudo infinita: Legimus apud ſcriptores idoneos ptolomeos egypti reges habuiſſe bibliothecas: in qbus fuerunt ad milia ferme uoluminum ſeptigenta milia. Differedi elegantia. in multis doctrina reꝝ eſt: quibus diſputandi nitor & loquendi ſplēdor deeſt. Neq; diſtinctæ: Inſulſus & perinde ridiculus ſcriptor merito iudicari poteſt: qui profiteat ſe neq;

Hortēſius cic.
Augu. cepit philoſophari lecto hortēſio
Academici cic.
Dictū appollonii
Venimus ad ſummum
Sūma ad exitū ꝑderant
Conſecraneum
Cōſectāei
Refellere quid
Pertinatia
ptinax uirtus
Bibliotheca
Libraria

diſtinctæ ſcribere:neq; diſtributõe uti ſcire.
Albinus Et tñ ſcribeř uelit cũ melius fuiſſet oĩo tace
a catõe re- re q̃ inſcitiá pfiteri. Vñ i uitupationẽ catõia
prẽſus ná iuſte meritoq; icidit albinus q ſcribẽs res
romanas oꝛone greca i eius hiſtoriæ princi-
pio ſcriptũ reliqt ad hác ſniam:neminẽ ſuc
cẽſere ſibi cõuenire ſi q̃d i his libris pa⁊ cõ-
poſite aut minus eleganter ſcriptũ foret qd
Næ nuga græca oꝛo ab hoĩe romão alıẽiſſima eẽt q̃
tores cũ legiſſet Cato.næ ut inqt albine nimiũ nu
Doctrina gatores:cũ maluiſti culpá dep̃cari q̃ culpa
cũ elegan carere.qs te oro pulit ut id cõmitteres:qď
tia priuſq̃ faceres peteres ut ignoreř. Lectio
nẽ negligo:Laus cõſũati ſcriptoris illa am
pliſſia ẽ ut pſit doctria.delectet elegãtia cũ
alteꝝ ſine altero trũcũ ſit & mutilũ hic illď
Oratianũ oẽ tulit pũctũ q miſcuit utile dul
ci:lectorem delectãdo pariterq; monẽdo.
Aut nõ approbát:q platõici nõ ſũt:q̃uis nõ
pbẽt dogmata platõis tñ nõ iuiti legũt pla-
tõica uolumina:pp elegantiá ſingulari do-
ctrina cõiunctá. Epicuꝝ & metrodorũ hic
epicuri diſcipulus fuit:q cum a p̃ceptoꝛ ſa
piens appellareř repudiare noluit tñ bñfi-
Indecora ciũ Nec ipſi:De ſe modeſte loqř & pudẽ-
ſui iacta ter oĩs.n.ſui indecora iactatio eſt. Dicen
tio di exercitatio:cõtra dicendo refellendo cõ
traria diſerẽdo potiſſimũ ueritas eluceſcit
& ingeniũ fit uegetius uiuidiuſq; & lingua
Anthio exercitatior uberiorq;. Nr̃a mẽoria philo
cus cõtra M.T.ſe totũ tradidit philoni academiæ pri
philonẽ cipi ut ipſe in bruto teſtaſ admirabili quo-
magiſtrũ dá ad phiá ſtudio cõcitatus cũ ille in bello
Acroama mithridatico domo pfugiſſet romáq; ueniſ-
tica ſet.Antiocus diſcipulus cõtra philonem do
Exoterica ctorẽ ſuũ librũ edidit differẽs cõtra acadẽi
cos cui operá quoq;.M.T.ſe dediſſe refert.
Rethoꝝ p̃cepta hoc ab Ariſtotele pipateti
coꝝ pricipe factitatũ ẽ q tp̃s matutinum da
bat exercẽdis acroamaticis:ita.n.uocanř cõ
Pomeri mẽtatiões Ariſtotelice in q̃bus phia remo-
diana tior ſubtilior agitabaf ueſpertinũ uero tp̃s
Ambula dabat rhetoricis meditatiõibus q̃ exoterica
tio .i.extraria noĩabat matutiná exercitationẽ
appellat εωφινον πεϱιπατον.i.dilucularia
ambulationẽ:alterá ueſptiná δειλινον idem
poperidiana:utroq;.n.tpe ambulans diſſe-
Pomeri rebat. Dictioni:arti oratoriæ.Dicere.n.ora
dianæ toꝝ ꝓpriũ eſt.Dictio oratoris Oratio:in.i.
ſcholæ de oratore ait.L.C.ſunt ad popularem ſen-
ſum accõmodata oĩa genera huius forenſis
noſtræ dictionis. Poſt meridiẽ:hic poſt
meridianæ ſiue pomeridianæ ſcholæ dicũ
tur.Quin.in tertio refert qď poſtmeridiáis
ſcholis Ariſtoteles artẽ oratoriá cœpit.Cic.
libentius dicit pomeridianũ q̃ poſt mere-
dianũ. Ambulãtibus more ariſtotelico il
Philoſo le.n.πεϱιπατον.i.ambulans diſſerebat:uñ
us pipatetici noĩati. Nimis cupidũ uitæ pre
ceptum ſenecæ ſaluberrimum eſt monen-
tis ne nimis amemus uitá:ne nimis operius
græcæ φιλοζωος diciř nimis cupidus uitæ

excitẽus q liberalr̃ eruditi adhibita ẽt diſſerẽdi ele
gãtia rõne & õia philoſophãť.Eſt.n.quodã gen⁹ eo
rũ q ſe philoſophos appellari uolũt.quoꝝ dñr eſſe
latini ſane multi libri:quos nõ contẽno quidẽ q̃p-
pe quos nunq̃ legerim.ſed q̃a pfitenť ipſi illi q eos
ſcribũt:ſe neq; diſtĩcte neq; diſtribute neq; elegãter
neq; ornate ſcribere lectionem ſine ulla delectatiõe
negligo .Quid.n.dicãt & q̃d ſentiant hi q ſũt ab ea
diſciplina:nemo mediocriter q̃dẽ doctus ignorat.
Quãobrem q̃ñ quemadmodum dicant ipſi non la
borant cur legẽdi ſint:niſi ipſi inter ſe q idẽ ſentiũt
ego nõ intelligo.Nã ut platonẽ reliquoſq; ſocrati-
cos & deinceps eos q ab his pfecti ſunt legũt oẽs ẽt
qui illa aut nõ approbãt aut nõ ſtudioſiſſime conſe
ctanť.Epicuꝝ aũt & Metrodoꝝ nõ fere p̃ter ſuos
q̃ſquã in manu ſumit.ſic hos latinos hi ſoli legunt:
qui illa recte dici putant:Nobis ãt uř quicquid lit-
teris mãdeť:id cõmendari oĩum eruditoꝝ lectione
decere.nec ſi ipſi minus cõſeq̃ poſſumus icirco mi-
nus id ita faciendũ eẽ ſentimus.Itaq; mihi ſemp pi
pateticoꝝ academiæq; cõſuetudo de oĩb⁹ rebus in
contrarias ptes diſſerendi non ob eã cauſam ſolum
placuit qď aliter nõ poſſet:q̃d i unaquaq; re ueriſi-
mile eẽt inueniri:ſed ẽt q eẽt ea maxima dicendi ex
ercitatio:qua princeps uſus.Ariſtoteles:deide cũ
q ſecuti ſunt noſtra ãt memoria Phylo quẽ nos fre
quẽter audiuimus iſtituit alio tp̃e rhetorũ p̃cepta
tradere:alio philoſophorũ ad quã nos conſuetudi
nẽ a familiarib⁹ nr̃is adducti i tuſculano:qď datũ ẽ
tp̃is nobis i eo cõſumpſimus.Itaq; cũ añ meridiẽ di
ctiõi operam dediſſem⁹:ſicut pridie feceramus poſt
meridiem i academiã deſcendius. In qua diſputa-
tionẽ habitã nõ q̃ſi narrantes exponimus:ſed eiſdẽ
fere uerbis ut actũ diſputatũq; ẽ.Eſt igiť:ambulan
tibus ad hunc modũ ſermo ille nobis iſtitutus:& a
tali quodam iductus exordio.A.dici non põt:quã
ſim heſterna diſputatõe tua delectatus uel potius:
adiutus:& ſi.n.mihi conſcius ſum:nunq̃ me nimis
cupidũ fuiſſe uitæ:tñ obiiciebatur iterdum aĩo me
tus q̃dã:& dolor cogitandi:fore aliq̃ñ finem huius
lucis:& amiſſionẽ oĩum uitæ cõmodoꝝ.hoc gene-
re moleſtiæ ſic mihi crede ſum liberat⁹:ut nihil mi
nus curãdũ putẽ.M.minie mirum id q̃dem:nam ef
ficit hoc philoſophia medetur aĩs ĩanes ſollicitudi
nes detrahit:cupiditatibus liberat pellit timores:
ſed hæc eius uis nõ idẽ põt apud oẽs:tñ ualet mul

Fortes fortuna:terentianum eſt ex phormione:te aduigilare æquum:fortes:fortuna adiuuat:ubi expoſuit.Donatus παροιμιον eſſe hoc eſt puerbiabile. Vir.pro fortes dixit audentes illo hemiſtichio. Audentes fortuna iuuat tibullus quoq; ut amaſius poeta dat ueneri:qđ fortunæ eſt:ſic.n.decenter inquit audendum eſt fortes adiuuat ipſa uenus.Liui.fortes fortunam adiuuare aiebant. Ratio:quid eſt quid Sene. rō niſi naturæ imitatio.Sequitur.n.ratio naturam:& bonum ſine ratione nullum:ē & uirtus non aliud q̄ recta ratio eſt. Humana deſpicientem: In hanc ſententiam eſt illud a papinio prolatum in pollii laudatione.

Fortūa fortes iuuat

Ratio

tū:cū ē idoneā cōplexa na turā:fortes.n. nō modo fortuna adiuuat.ut ē ī uetere puerbio : ſed multo magis rō q̄ qbuſdā quaſi p̄ceptis confirmat ui fortitudinis.te natura excelſum quedā uidelicet & altū & humana deſpiciētē genuit,itaq; facile in aīo fortiter cōtra mortē habita inſedit oratio.ſed hæc eadē nūcēſes apud eos ipſos ualerē niſi ad modū paucos a qbus inuēta diſputata cōſcripta ſūt? Quotus.n.qſq; philoſophoꝝ inuenitᷓ q ſit ita moratus:ita aīo ac uita cōſtitutus ut rō poſtulat:q diſciplinam ſuā non oſtentationē ſcientiæ ſed legē uitæ putet.Quiſq; obtēpet ipſi ſibi & decretis ſuis pareat uidere licet alios tanta leuitate & iactatione:his ut fuerit nō didiciſſe melius:alios pecuniæ cupidos:gloriæ nōnullos multos libidinū ſeruos ut cū coꝝ uita mirabiliter pugnet oratio.quod qdem mihi uidetᷓ eſſe turpiſſi

Spemq; metumq; domas uitio ſublimior oī Et mox paulo.Celſa tu mentis ab arce deſpicis errantes humanaq; gaudia rides. Quotus quiſq; philoſophoꝝ:Lactantius q meli us eſſe ait ciuiliter:q̄ philoſophice uiuere q philoſophiā tollit philoſophos oppugnat: In eos libro tertio inſtitutionum ſic inuehitur.Nam ſi quis mores philoſophorum diligenter inquirat:inueniet iracundos:cupidos:libidinoſos;arrogātes.proteruos & ſub obtentu ſapientiæ ſua uitia celantes: domi facientes ea;quæ in ſcholis arguiſſent. Poſt hanc acerrimam philoſophorum criminationem inibi ſtatim hæc Cicerōis uerba ſubnectit;Nepos quoq; cornelius ad ciceronem ita ſcribit tantum ab eſt ut ego magiſtrā eſſe putem uitæ philoſophiam beatæq; uitæ perfectricem:ut nullis magis exiſtimem opus cē magiſtros uiuendi quā pluriſq; qui in ea diſputanda uerſantur:& pfecto multi hoc tēpore tales obambulant caperato ſupercilio ac fronte corrugata:& ut inquit ille obſtipo capite figentes lumine terram:qui foris ſunt Catōes:intus ſardanapali:quos cum uideas haud dubie cenſeas ſanctos eſſe & caſtos:uerum ſub habitu ouiū lupi deliteſcunt; & ut olim macrobiorū æthiopum rex ſcite dixit:Doloſi homines doloſa ueſtimenta:hi ſunt qui pleno uentre de ieiuniis diſputāt in probaſtulo triſtes domi diſſoluti;qui alienas papulas obſeruant.Intercutibus ipſi uitiis madentes: q ſimplices mortalium mentes circunuentiunt:qui impoſturam faciunt mulierculis ſupſtitioſis:quæ id genus hominibus ſubdolis ſcilicet.& uaferrimis crudelitatem ſuam addixerunt:illud uiciſſim inſuſurantes : en animam & mentem cum qua dii nocte loquuntur;libuit ex indignatione paulum perorare in palliata decipula:& ex occaſione ſtomachum meum digerere aduerſus iſtos pſeudo philoſophos:uel quod uerus : eſt pſeudo religioſos:quid enim aliud ſunt quam ficti adumbratiq; religioſi:ſub quo nomine maxima in pleriſq; uitia conteguntur:qui ut in fabula eſopia eſt αλλα μιν λεγουσι αλλα δε πρατтουσι alia quidem dicūt alia autem faciunt.Sed iam domum repedandum eſt & ad inſtitutum redeundum. Quotus quiſq;: Vetus elegansq; locutio per interrogationem pro eo quod eſt quot ſunt & ad paucitatem refertur : ut quotus quiſq; ſtudet:ideſt quot ſtudent:ideſt quam pauci ſunt qui ſtudeant.M.T.in oratione pro plancio quotus quiſque iuris peritus eſt? Quotus quiſq; diſertus eſt. Sed legem uitæ:Seneca philoſophiam dixit eſſe uitæ regulam & legem honeſte beneq; uiuendi. Decretis ſuis pareat:quæ græci dogmata uocant:noſtri mō decreta mō ſcita mō placita appellant;ut Sene. Apulei.Cic.prodiderunt ſcribit Laertius Diogenes ſectam philoſophorum nullam conſtare poſſe ſine decretis ſiue dogmatibus.Ad de quod artes liberales habēt decreta ſua non tm̄ præcepta:ſicut medicina:Itaq; eſt alia hippocratis ſecta alia Aſclepiadis:alia themiſonis.p̄terea nulla ars contemplatiua ſine decretis ſuis eſt.Pli.frequenter placita appellat:ut illud ex lib.ii.babiloniorum placita motus terræ hiatuſq; & cætera omnia ui ſyderum exiſtimant fieri.Idem magorum placita appellat. Gloriæ nnnnullos:Hieronymus ad Pamachium:philoſophus inquit gloriæ animal & popularis auræ atq; rumorum uenale mancipium. Pugnet oratio talis hominibus uere philoſophantibus dēt eſſe uita:qualis oratio:ut cum moribus uerba concordent:ne a labiis animus diſſideat:quod in hippocratis notamus:qui ut inquit ille.Curios ſimulant & bacchanalia uiuunt:& de uirtute loquuti clunem agitāt Lactantius.Qui docent tm̄ nec faciunt ipſi præceptis ſuis detrahunt pondus:& eſt incongruens non in pectore ſed in labiis habere bonitatem.ioannes chryſoſtomus tales accuſans bene inquit docendo & male uiuendo deum inſtruis qūo te debeat condēnare:phia.n. tam ad bñdicendū q̄ ad beneuiuendū reperta eſt;quā iſti contaminant dum benedicendo male uiuunt & uerbis decoris obuoluunt uitia ſordentia:ſtat Sene.defenſor philoſophoꝝ ac phiæ acerrimus:qui libro ad galionem de uita beata.Aliter inquit loqueris aliter uiuis hoc p maligniſſima capita Et optio cuiq; inimiciſſima.platōi obiectū ē obiectū epicuro:obiectū Zenōi Oēs.n.iſti dicebant:non quemadmodum ipſi uixerunt:ſed quemadmodum uiuendum eſſet:idem tm̄ lib.epiſtolaꝝ undeuigeſimo iudicat nullos peius mereri de omnibus mortalibus q̄ qui aliter uiuunt:q̄ uiuendum eſſe præcipiunt. Quiſpiam barbare grāmaticus qui latinitatis norma eſt:& regulam loquendi pſi

Lactātius ī philoſophos

In hippocratis peri ratio

Doloſa ueſtimenta

Pſeudo Philoſophi

Pſeudo religioſi

Quotus quiſq;

Lex uitæ

Dogmata

Decreta

Placita

Decreta medicinæ

Phſ gloriæ mācipiū

Talis uita qualis oratio

Qui bene docent & male uiuunt

tetur: maxime peccat ſi barbariſmũ facit aut ſolecifmũ: q̃ uitia ſunt latinitatis. Sene. lib. epiſtolaꝝ. xy. gram
maticus inq̇t non erubeſcit ſi ſolecifmũ ſciens facit. Erubeſcet ſi neſciens. Hoc turpior: tãto. In rõne ui
Ars uitæ tæ: Sene. in hac arte uiuendi turpior uolentiú culpa eſt. Arté uitæ Phiam: q̃ eſt ars recte uitæ agendæ: q̃ eſt
phia. lex bñ uiuendi uel recta uiuendi rõ: uel regula uitæ. Nihil eũ pdeſſe: abiiciendã eſt inq̇t Lactantius oĩs
Nõ ipro phia: ſed rethorici doctores uitioſum argumẽtationis genus eſſe dñt rem ex uitio hoĩs uituperare: ut ſi q̃s
bádas doctriná ex alicuius docti uitiis rep̄hẽdat: ſic. n. medicia uideri poſſet uitupabilis. Cũ. multi medicoꝝ egro
artes obar tos p iſcientiá occidãt. Et ut ait elegãter Iuli.
tificẽ ma firmicus in prio matheſeos ſi iterrogãti ipe
lum ritus pfeſſor falſa rñdit: non matheſis: ſed
hoĩs fallax ac temeraria notet̃ i ſciẽtia. Ipſa
ſuapte natura: Quinti. in. ii. ſic refert terræ:
nullá fertilitaté hñti nihil optimus agrico-
la pfuerit. E terra ubere aliq̇d ét nullo colẽ
te naſcet̃: at in ſolo fecundo: plus: cultor: q̃
ipſa p ſe bonitas ſoli efficiet. Segeté dici tra-
dit. M. V. q̇d aratũ: ſed nec dũ ſatũ eſt priſci
Seges deam colebant noĩe ſegetiá: ut letas faceret
ſegetes. Doloré exiſtimo: ppoſitio ſecun
Segetia dæ queſtionis tuſculanæ a diſcipulo ſiue at-
dea tico fit: doloré eẽ maximum maloꝝ quá ſta
tim ſubneruat magr̃ ex dogmate ſtoicorum
oſtendens dedecus maius malú eſſe q̃ ſit do
lor: ſtoici. n. nihil p̄ter dedecus in malis du-
cunt: ſicut nihil in bonis p̄ter uirtuté. Dolo-
An malũ ré dñt aſpeꝝ q̇dem eſſe. moleſtũ: odioſum
dolor contra naturá difficilé toleratu ſed q̃a nulla
ſit i dolore nec fraus nec iprobitas: nec mali
tia: nec culpa nec turpitudo nõ eẽ illd malũ.
Excipiẽdus dolor: Calicraticas claſſis la-
conicæ pfectus apud arginuſſas iſulas mori
maluit q̃ fugere exiſtimans dedecus fugæq;
turpitudiné eſſe deterioré morte. Ariſtip
pus non dubitauit: Cum contrarioꝝ contra
ria ſint conſequentia ſi uoluptas eſt ſumum
Cõtrario- bonũ cõſequens eſt ut dolor ſit ſummũ ma
rũ cõtra lũ. Et ita Eudoxus argumẽtabat̃ dicẽs uolu
ria conſe ptaté p ſe expetẽdá eẽ ut ſummũ bonũ: idq;
quentia ex cõtrario patere. Doloré. n. p ſeipſum : eẽ
ſugiẽdũ q̇d & Ariſt. in. x. ethicoꝝ copioſe cõ
memorat. Ariſtippus át cyrenaicus phus ſo-
cratis diſcipulus aſſertior fuit uoluptatis.
In ea ſummũ bonũ ponens: & econtrario
Ab ariſtip doloré ſummũ malũ eſſe decernens a quo
po cyrẽai cyrenaicoꝝ phoꝝ ſecta deflexit: q uolupta-
ci té lené motũ. Doloré aſpeꝝ motum appel-
lant: ob hoc dixit Ora. Nunc i ariſtippi fur-
tim præcepta relabor. Diuus quoq; Hiero-
Vir oium nymus in iuectiua contra garulũ detracto-
horaꝝ ré ait pcul Epicurus: lõge Ariſtippus ſubul
Ariſtip ci non aderunt: fœta ſcrophanon grunniet
pus idé ſcribẽs cõtra Iouinianũ: nũq̃ nos igr̃ Ari
ſtippi multitudo terebit. Erat huic igẽiũ fa
cile loco tempori: perſonis accõmodatum
ideoq; Platonem dixiſſe tradunt ſoli Ari-
ſtippo, & chlamydem & pannum fere datũ
eſt quod luculenter expreſſit Ora. illo uer-
ſu: omnis Ariſtippum decuit ſtatus & color
& res dicere ſolebat nullo impedimento eẽ
& bene uiuendum lautiorem uictum: fuit
alter Ariſtippus huiuſce Ariſtippi nepos ex
filia metrodidactos dictus q̃ſi a mr̃e doctus.
Epicurus: & hic philoſophus fuit uolupta

mum ut. n. ſi grãmaticum ſe profeſſus quiſpiam barbare loquatur aũt ſi abſurde canatis qui ſe uelit habere muſicum: hoc turpior ſit quod in eo ipſo peccet cuius profitet̃ ſcientiam: ſic philoſophus in rõne uitæ peccans: hoc turpior ẽ q; & in officio cuius magiſter eſſe uult: labitur: Artẽq; uitæ profeſſus delinquit in uita. A. nonne uerendum igitur ſi ẽ ita ut dicis ne philoſophiam falſa gloria exornes: Quod eſt enim maius argumentum nihil eã pdeſſe: quã quoſdam pfectos philoſophos turpiter uiuere. M. Nullum uero id quidem argumentum eſt: nam ut agri non oẽs frugiferi ſunt qui colunt̃: falſumq; illud ac iprobe. Et ſi i ſegetem ſũt deteriore datæ fruges tñ ipſe ſuapte natura enitent: ſic animi non oẽs culti fructum ferent. Atq; ut i eodem ſimili uerſer: ut ager quãuis fertilis ſine cultura fructuoſus eſſe nõ poteſt: ſic ſine doctria aĩus. Ita eſt utraq; res una ſine altera debilis. Cultura autẽ aĩ philoſophia eſt: quæ extrahit uitia radicitus. & præparat aĩos ad ſatus accipiendos. ea quæ mundat his: & ut ita dicã ſerit quæ adulta fructus uberrimos ferant. Agamus igitur ut cœpimus. Dic ſi uis de quo diſputari uelis. A. dolorem exiſtĩo maximum malorum oĩum. M. etiam ne maius quã dedecus? A. non audeo id dicere q̇dem: & me putet tam cito de ſententia eſſe deiectũ. M. magis eſſet pudẽdum: ſi i ſnia permaneres. Quid enim minus eſt dignũ: quã tibi q̃equã peius uideri dedecore: flagitio turpitudie? q̃ ut effugias: q̃s eſt non modo non recuſandus: ſed ultro appetẽdus: ſubeundus excipiendus dolor. A. ita prorſus: exiſtimo quare nõ ſit ſanc ſummũ malũ dolor. Malum ẽ certe. M. uides ne igit̃ quãtũ breuiter admonitus de doloris terrore deieceris? A. uideo plane. ſed plus deſidero. M. Experiar equidem. ſed magna res eſt. Animoq; mihi opus eſt non repugnãte. A. Habebis id quidem ut. n. heri feci: ſic nunc rationẽ quo ea me cũq; ducet ſequar. M. primum igitur de imbecillitate multoꝝ: & de uariis diſciplinis philoſophoꝝ loq̃r: quoꝝ priceps & auctoritate & ãtiq̇tate ſocraticus: ariſtippus nõ dubitauit doloré ſũmũ malũ dicer̃. De hic eneruatã ad hãc mulicbreq; ſen

tiam

rius unde ducta ſecta epicureoꝝ:qui ſummū bonū in uoluptate collocant:hinc feſtiuiter ait Mar. Tul.in
epiſtola ad papiriū petū. In epicuri nos aduerſarii nr̄i caſtra coniecimus hæc ſecta ſectatores habet īfinitos
utpote d̄licata & amabilis.cū homines illuc libentiſſime cōcurrant ubi adiunt laudare uoluptatem : q̄ ren
tes libidinibus ſuis patrociniū aliq̄d ac uelamentū. Sidonius appollinaris de epicureis ph̄is ſic ait:aſt epicu
reos eliminat undiq; uirtus. Rhodius Hieronymus. Huius meminit. Seneca & alibi. Ma. Tullius:q libro
de finibus ſecundo refert Hieronymo rhodio finem uideri ſummi bōi nihil dolere : græce df ἀναλγησία

Epicuri ſecta copioſiſſima

tiam ſatis docilē ſe epicurus præbuit. Hūc poſt rho
dius Hieronymus dolore uacare ſummū bonū du
xit . tm̄ in dolore duxit mali . Cæteri p̄ter Zenonē
ariſtonē pyrronē idē fere. A. Quomodo tu? M. ma
lū illud q̄dē:ſed alia peiora . Ergo id q̄d natura ipſa
& quædā generoſa uirtus ſtatim reſpuit : ne dolorē
ſūmū malū dicere oppoſitoq; dedecore ſentētia de-
pellere ī eo magiſtra uitæ tot ſæcula p̄maneret phi-
loſophia: quod huic officiū quæ laus: q̄d decus erit
tanti: q̄d adipiſci cū dolore corporis uelit: q dolorē
ſummum malum ſibi eſſe perſuaſerit . Contraque
quam porro quis ignominiam quā turpitudinem
non pertulerit ut effugiat dolorem ſi id ſummū ma
lum eſſe decreuerit. Quis autem non miſer nō mo-
do tunc cum: premetur ſummis doloribus ſi ī his ē
ſummum malum ſed etiam cū ſciet id ſibi poſſe eue
nire: & quis eſt cui non poſſit? ita fit ut omnino ne
mo poſſit eſſe beatus. Metrodorus quippe cū p̄ fe-
ctē putat beatum cui corpus bene conſtitutū ſit &
exploratū ita ſemp fore. Quis aūt ē iſte cui id explo
ratū poſſit eē. Epicurus uero ea dicit ut mihi q̄dem
riſus captare uideat̄. Affirmat.n. quodā loco ſi ura
tur ſapiēs: ſi crucieť : expectas fortaſſe dū dicat pati
eť p̄feret: nō ſuccūbet: Magna me hercule la° & eo
ipſo p̄ quē iuraui hercule digna. ſed epicuro homi-
ni aſpo & duro & nō hoc ſatis : In phalaridis tauro
ſi erit dicet quā ſuaue ē hoc: quā hoc non curo. ſua-

latine: indolētia de quo a nobis ſcriptum ē
ī libello de fœlicitate. Præter zenonē: Hic
conditior fuit ſtoicæ ſectæ: qui in porticu
docebat: q̄ græco uocabulo στωα nuncu-
pať. Ex quo ſtoici dicti : q ab ipſius nomīe
zenoni quoq; appellanť. Ariſtonē pirho-
nē hoꝝ exploſa iā pridē doctria eſt : q oia
exæquabant: a pirhone pirhonii ph̄i dicti:
quos græco cognomēto ſcepticos appellāt:
id ferme ſignāt quaſi quæſtores & conſide
ratores: ſemp enim in quærēdo conſiderā
doq; ſunt: ac ne uidere q̄dem plane q̄cq̄ ne
q; audire ſe ſeputāt: oīumq; rerū ueritatem
incomprehenſibilem ſibi uideri aiūt. Ma
lū illud q̄dem: Stoici dolorem malum nō
eſſe ita argumentāť: q̄d malū ē nocet dete-
riorem facit. Dolor deteriorē non facit: er-
go malū non eſt dolor. Verū Cicero dolo
rem malum q̄dē eſſe cōcedit ut peripateti
cus academicuſq;: ſed ſummū negat. Cum
dedecus & flagitia dolore peiora ſint. Eſt
aūt ſenſus: idecorum eſſe ſi ph̄ia aſſeuera-
ret dolorem eſſe ſumū malū : quod gene-
roſa natura citra doctrinā reſpuit & recu-
ſat. Quod huic officio : perčenſet incōmo-
da: q̄ ſequærenť ſi dolorem ſummū malū
cōcederetur. Inde.n. fieret ut nemo cui hoc
p̄ſuaſum eſſet: uellet ullum officium cape
ſcere: ullū etiam maximū decus ornamen
túq; adipiſci cum dolore corporis. Et ecō-
trario ut effugeret dolorem nullā ignomi-
niā turpitudinēq; recuſaret. Cū tamē quo-
tidie uideamus uiros generoſos malle hōe
ſte occūbere q̄ turpiter fugeř adeo d̄decus
cauēdū eſſe cenſent . Et quis eſt cui nō poſ-
ſit: uerſiculus eſt publii mimographi di-
gnus ſcitu: dignuſq; mēoratu : cuius accide
re p̄ōt q̄d cui q̄ p̄ōt. Metrodorus: de hoc
ſupra diximus: quē Epicurus ſapientem appellauit. Corpus bene cōſtitutū: q̄d recentiores medici barba-
re magis q̄ latine dn̄t bene cōplexionatū; hoc latini elegāter appellāt bn̄ cōſtitutū: a q̄bus cōſtitutio corpis
diciť ipſa cōplexio hiſdem ferme uerbis hanc ſn̄iam metrodori taxat Cicero in ſecundo de finibus: ſic ſcri
bēs: ipſe.n. metrodorus beatū deſcribit his fere uerbis. Cū corpus bn̄ cōſtitutū ſit & ſit exploratū ita futurū.
an id exploratū cuiq̄ p̄ōt eſſe: q̄uo ſeſe habituꝝ ſit corpus: nō dico ad annum ſed ad ueſperā. Dolor igiť ſū
mū malum metuetur ſp̄ ēt ſi nō aderit . Iam.n. adeſſe poterit. Si urať ſapiēs: Quaſi exiſtimauit Epicurus
futuros tā plūbeos tā ſaxeos: tā ſtupētes ut crederēt: ſapientē ſi urať : ſi in tauro phalaridis cruciet̄ dicturū
id ſuaue eſſe incredibile.n. ut īq̄t Seneca uideť aliquē in ſummis cruciatibus poſitū dicere beatus ſum. Ma
gna me hercule laus: ſatis inq̄t magna laude dignus foret ſapiens ſi in cruciatibus ac tormētis nō ſuccūbe-
ret: q̄d ad fortitudinē p̄tinet dicere aūt ſuaue eſt cruciari: ad dementiā p̄tinet. Per quē iuraui: Quia dixe
rat me hercule q̄d iuſiurādū p̄ herculē ſignāt: q ærumnas aīo inuicto exclamauit: magiſq; uicit labores: q̄ a
laboribus uincereť. Cicero in oratore: magis me probat hercule q̄ me hercules. Aſpero & duro ironicos le
gēdū: cū a cōtrario ſenſu ītelligi uelit hoī uoplutario & delicato non conuenire ſententiam tā atrocē. In
phalaridis tauro: Inter cruciatus aſprimos tormentaq; tyrāica: famigeratus ē phalaridis taurus æneus: quo
hoīes īcluſi igne ſubdito mugiebāt: cuius artificē p̄ illū nemo laudat: utpote ſeniorē ipſo phalaride: q prius
ex ptus eſt cruciatū iuſtiſſima ſæuitia: neq;.n. ut inq̄t Ouidius Lex iuſtior ulla eſt: quā necis artifices arte pi
re ſua. De tauro phalaridis Pli.l. xxxiiii. Oui.ī triſtibus phalaris ī epīs & cæteri oēs meminerūt. In phalari
de iq̄t Seneca ī ſecūdo d̄ ira erat feritas cui nō uerbera lacerationeſq; in ultionē petebāť : ſed in uoluptatē.

Indolētia
Stoici a porticu
Pirhonii philoſophi Sceptici
Dedecus cauēdum
Cōplexionatū
Cōſtitutum
Conſtitutio
Complexio
In metrodorum
Taurus phalaridis

ue etiam an par̄ eſt ſi non eſt amarum. At id quidē
illi ipſi dolorem malum eē negant non ſolēt dicere
cuiquā ſuaue eē cruciari. aſperū difficile odioſum
contra naturam dicunt nec tamen malū. hic q̄ ſolū
hoc malum dicit: & malorum omniū extremū ſapiē
tem cenſent id ſuaue dicturum. Ego a te non poſtu
lo ut dolorem eiſdem uerbis afficias qb⁹ epicurus
uoluptatem homo ut ſcis uoluptarius. Illa dixerit
ſane idē in phalaridis tauro. qd ſi eēt in lectulo ego
tantam uim. non tribuo ſapienti: & cōtra dolorem
ſi forte in perferendo officii ſatis ē: ut lætetur ēt nō
poſtulo. Triſtis. n. res ē ſine dubio: aſpa amara ini
mica naturæ ad patiendum tolerādumq; difficilis.
Aſpice philoctetam cui credendum ē gemēti. ipſū
enim herculem uiderat in Oeta: magnitudie dolo
rum eiulantem. Nihil igitur hūc uir̄ ſagittæ q̄s ab
hercule accepat tū cōſolabātur: cū e uipino morſu
uenæ uiſcer̄ ueneno ībutæ tetros cruciatus cierēt.
Itaq; excalmat auxilium expctens mori cupiēs. heu
q̄s ſalſis fluctibus mādet me ex ſublimi. uertice ſaxi
Iamiam abſumor. cōficit aīam uis uulneris. ulceris
æſtus. Difficile dictu uidet̄ cū non ī malo eē & ma
gno qdem q ita clamare cogat̄. ſed uideamus Her
culem ipm: qui tū dolore frāgebat̄ cū imortalitatē
ipſa morte q̄rebat. Quas hic uoces apd̄ Sophoclē
in trachinis edit Cui cū Deianira ſanguine cētauri
tinctam tunicā īduiſſet: inhæſiſſetq; ea uiſceribus:
ait ille. O multa dictu grauia ppeſſu aſpera: q̄ cor
pore exāclato atq; aīo ptuli. nec mihi Iunōis terror
implacabilis nec tm̄ inuexit triſtis Euryſtheus ma
li. quantū una uecors Onei ptu edita. hæc me irre

Illi ipſi: Stoicos deſignat: qui quamuis negēt dolorem eſſe malum: quia nulla ſit ī eo turpitudo: tm̄ aſpe
rum: odioſum: contra naturā difficilem toleratu eſſe dicunt. Hic: ſcilicet epicurus. Quibus epicurus uo
luptatem: dum cenſet epicurus ſapientem in tauro phalaridis dicturū id ſuaue eſſe. Idem tribuere uidet̄
dolori: quod uoluptati: hoc enim uoluptatis pprium eſt ut ſuauis dicatur: ut ī uoluptate poſiti dicamus.
quā ſuaue eſt. In lectulo: ſcilicet quā ſuaue eſt. Vt letet̄: Videtur letari dolore ſapiens: ſi in tauro phalari
Historia philoctetæ — diſtortus dicit id ſuaue eſſe. Aſpi cæ philoctetā Philoctetes peantis filius Herculis comes ſuccendit pyrā:
qua Hercules ī mōte Oeta hoīem exuit. In
gratiā ſagittarū: quas hydræ felle tictas ei
Hercules reliquit. Poſtea troiano bello re
ſpōſū eſt ſagittis Herculis opus eſſe ad Tro
iæ expugnationē: inuentus itaq; Philocte
tes cū duceret̄ ad bellum unius ſagitte ca
ſu uulneratus eſt pedem: quo ſepulchrum
herculaneū indicauerat: cuius inſanabilis
uulneris. Cum putorem græci ferre non
poſſent: apd̄ lēnon īſulam ſublatis ſagittis
philoctetā reliquerūt. Vbi cruciatu impa
tibili affectus gemebat. Vlyxes apud Oui
diū ſuaſiſſe ſe ī iudicio fatet̄ philoctete ut
ſe ſubtraheret belli uiæq; labori tētaretq;
feros reqe leuire dolores: q poſtea cū hor
rore uulneris ſui ad patriā redirē noluiſſet
uenit in italiam ubi petiliā ciuitatem cōdi
dit: de qua Virgilius. Parua philoctete ſub
nixa petilia muro: turrinorū quoq; urbem
in italia cōdidiſſe philoctetam hiſtorici p
Pyra in oeta — diderunt. De hoc ſcriptæ ſūt tragediæ q
bus īducitur philoctetes ī ſaxo lēnio geme
bundus & eiulans ex magnitudine dolorū
quos ex ictu ſagittæ ppetiebatur. In oeta:
nomen eſt montis theſſalici: a quo Hercu
les oeteus inſcribitur Senecæ tragedia: ubi
locū pyrā appellāt: qd̄ ibi mortale corpus
Herculis crematum ſit: ubi heleborū opti
mum naſcebatur: auctores Plinius & theo
phraſtus. Vipetino morſu: Verba ſūt tra
gici poetæ ex tragedia philoctete: quorum
uerborū: itidem meminit libro ſecūdo de
finibus: ſignificat aūt ſagittas tinctas ſangui
ne uiperino hoc ē hydræ lerneæ: quo uul
nus mortiferum & irremediabile inflige
bat̄: Auctor Diodorus. Tetros cruciatu ci
ent: aſperos & impatibiles cruciatus cōmo
uēt. Heu qui ſalſis: Verba ex tragedia phi
loctetæ. Ex uertice ſaxi: ſaxum lēnion ſi
gnificat: qd̄ eiulatu philocteteo. q̄ſtu: gemi
tu: fremitibus reſonādo mutū flebiles uo
ces referebat. Iacuit autem philoctetes deci
mum annum in ſpelunca ſaxi lēnii. Cōfi
cit: necat pmit. Virgilius nūc uulnus acer
bū cōficit. Inde cōfectores dicti occiſores ferar̄. Tū dolore frāgebāt̄: apud Ouidium & Senecam induci
tur hercules eiulans: furens: gemens: ex dolore ac cruciatu: quem faciebat tunica īterula ab uxore per lycā
puer̄ miſſa. Nā trahit illa acuiē fedūq; retatu autheret mēbris fruſtra tētata reuelli aut laceros artus & grā
dia detegit oſſa. Sophocles tragici cothurni apud græcos princeps tragediā ſcripſit dolores herculis mor
Sophocles in trachinis — temq; erūnoſam continentem: cui titulum fecit thrachina a ciuitate theſaliæ: q heraclea ab hercule cogno
minata eſt: quā ſophocles in ea tragedia phithioticā noīauit tanq̄ ditiōi phithiotar̄ ſubiectā: hinc Ab Oui
dio trachinius dictus Ceix cōiūx alcyones græci trachina uocāt aſpera: unde teracinā quaſi trachinam ab
Aſpreta Trachina aſpera — aſpretis dici autumat Strabo. Cētauri: neſſi: notiſſima ē fabuloſa hiſtoria. Tunicā īduiſſet: hic ſcitū eſt
illud ualeris ī epiſā ad ruffinū: deianira: quē debuit ueſtire īterula ueſtiuit interitu. Ex anclato: exauſto
erūnis cruciatibuſq; debilitato. Euryſtheus: hic īparauit herculi. xii. certamina ſubeūda: qbus cōſumatis
Euryſtheus — fieret īmortalis: q̄s erūnas herculis uocāt: ait Iuno apud Senecā q fera euryſthei tyranni iuſſa uiolēto q̄ante
nocere iuueni: hic ad marathonē in bello aduerſus herculis filios fert̄ occubuiſſe: cuius caput corinthi ſe
pultum

pultũ nom̃ ĩdidit loco: nã euriſthei caput appellaẽ. Oenei p. e. Dianyra uxor herculis ſignificaẽ filia æneí calydonioꝝ regis. Pulmonũ ueteres pluraliter tm̃ pulmones dicebant: ſicut & ceruices. Plautus in curgulione pulmones diſtrahũẽ: cruciaẽ iecur: libro tamẽ q̃rto rhetoricoꝝ p figurã ĩtellectus unũ a pluribus intelligi demõſtrat cũ ſic dr̃: atrox calamitas pectore mœrore pulſabat: hanelans ex imis pulmõibus p̃ cura ſpũs ducebaẽ hic. n. unus pulmo & unũ pectus ĩtelligiẽ: a pulmone ouis pulmonaria dicta eſt a columela laborãs morbo pulmonis: quẽ græco uocabulo pneumonicũ & pipneumaticũ appellant: q acutus morbus ẽ ut docet celſus. Extabuit: tabo & corrupto ſanguine cõputruit. Peſte textili ueneno letifero: qd̃ tunica textili cõtineẽ: nexilis dr̃ ueſtis: q̃ nectiẽ: textilis q̃ texiẽ. Lucre. Nexilis ante fuit ueſtis q̃ textile tegmẽ.

pulmon
Pulmonarius
Pneumõicus
Nexilis
Veſtis
Textilis

tiuit ueſte furiali inſciũ: quæ lateri ĩherẽs morſu lacerat uiſcera. urgenſq; grauiter pulmonum haurit ſpiritus. Iam decolorem ſãguinẽ oẽm exorbuit: ſic corpus clade horribili abſumptũ extabuit. ipſe illigatus peſte interimor textilli. Hos nõ hoſtilis dextra: non terra ędita moles gigantũ: nõ biſformato ĩpetu cẽtaurus ictus copi ĩfixit meo. Non graia uis: nõ barbara ulla ĩmanitas: nõ ſæua terrigens relegata ultimis: q̃s pagrãs undiq; oẽm hic feritatẽ expulit ſed fœmĩca ui: fœmĩca interimor manu. Ornate uere hoc nomẽ uſurpas pr̃i. Ne me occidẽtẽ matris ſuperet charitas. Huc arripe ad me maibus abſtractã piis. iã cernã me ne an illã potiorẽ putes. Perge aude nate illa' cryma: patris peſtibus miſerere. gẽtes noſtras flebũt miſerias: heu uirginalem me ore ploratũ edere: quẽ uidit nẽo ulli ĩgemiſcẽte malo: ſic fœmĩata uirtus afflictu occidit. Accede nate. aſſiſte miſerãdũ aſpice euiſceratũ corpus lacerati pr̃is. Videte cũcti dii: tuq; cæleſtiũ ſator iace obſecro in me ui coruſcã fulmĩs: nũc nunc doloꝝ anxiferi torquẽt uertices nũc ſerpit. ardor. O ãte uictrices manus o pectora: o terga: o lacertoꝝ tori: nr̃o ne p̃ſſu quõdã nemæ⁹ leo frẽdẽs efflauit grauiẽ extremũ alitũ hæc dxtra lernã terrã mactata ex cetra placauit:

Terra edita: terrigenæ dicti ſũt gigantes: q̃a editi terra fũt quos hercules ĩ italia debellauit ad campũ phlegreũ: ubi mõs ueſbius ẽ flãmiuomus: idẽ bello gigãteo prodũs fortiſ. ime depugnauit multiſq; gigantũ interfectis maximam gloriam adeptus: tuc iuppiter herculẽ dionyſiũq; olympios appellauit: quo cognomie dignatus ẽ eos potiſſimũ deos: q ſibi ĩ gigãtomachia ſuppetias auxialia res tuliſſent: gigãtes autẽ tradũt ex terra genitos pp corpoꝝ ĩgẽtẽ molẽ: quos ob id diuus Auguſtinus uocabulo non illiberali ſtaturoſos appellat. Hos ictus: hæc uulnera & cruciatus. Cẽtaurus. Centauros ab hercule uictos interfectoſq; memorat Diodorus & poetæ cõcinũt: hic illud herculis p̃conũ apd̃ maronẽ. Tu nubigenas ĩuictæ bimẽbres: hyleũq; pholũq; manu. Tu creſcia mactus p̃digia. Dicti aũt ſũt centauri ut grãmatici interpræẽ ἀπὸ τοῦ κεντεῖν: q̃a furẽtẽ tauroꝝ gregẽ telis cõfecerũt: exiſtiati ſũt biformes & bimẽbres q̃a ut hiſtorici tradunt primi eq̃tare cœperũt: noianẽ uñ bigenæ: q̃ſi filii nubis: ppea qd̃ in caſtello habitauerunt noie nephele: græco ãt uocabulo νεφέλη dr̃ nubes. Centaurus ãt ενικῶς. i. ſingulariter dixit p centauri: qd̃ eloquutiõis genus ornat orõnem ut ait Quintilianus eſtq; oratoribus ac poetis frequẽs. T. Liuius ſæpe ſic dicit. Romanus p̃lio uictor cũ romãos uiciſſe ſignificat. Virgilius medioq; ex hoſte recepi. Quas peragrãs: Hercules ab apuleio dictus ẽ luſtrator orbis: purgator feraꝝ: domitor gentiũ: q terras pagrauit: q ob uirtutes ĩ cælũ aſcitus ẽ. De quo Dion ſatis multa in libro de regno. Fœminea manu: turpe ẽ uiro forti: & pudibundũ mori mãu fœminea: apud Senecã ita lamentaẽ diruſo nobis pudor: o turpe fatũ: fœmia herculeæ necis auctor fereẽ. O nate: Ilus dicebaẽ filius herculis & deianiræ: quẽ hercules rogat ut pluris faciat charitaẽ pr̃nã q̃ mr̃nã. Effœmiatã: emolita. eneruata. Afflictu: uulnere & attactu tabifici ueneni: flictũ dixerũt: ueteres qd̃ nos afflictũ. Sili. Galea horrida flictu aduerſæ ardeſcit. Gralea. Celeſtiũ ſa. iupiter: q ẽ hoium ſator atq; deoꝝ. Anxiferi uertices: turbies uertigieſq; ferẽtes ãxietatẽ & angorẽ. Vortices. n. dñr cõtorti uenti ac rotati: a q̃bus fit: q typhon uocaẽ. i. uibratus. Vortice ut inq̃t Apuleius ĩ coſmographia torqueẽ humus arida: & ab imo erigiẽ ad ſumũ. Vetus auctore Se. li. y. q̃õ nũ naturaliũ aliquo p̃mõtorio repcuſſus atq; ĩ ſe uolutatus facit uorticẽ: q circũactus & eundẽ ambiẽs locũ: ac ſe ipſa uertigine cõcitãs uertigo uocaẽ. Docet Quin. l. xiii. uerticẽ dici cõtortã in ſe aq̃: uel q̃cq̃d aliud ſiſr uertiẽ. Itẽ pp fluxũ capilloꝝ ps ſũma capitis dr̃ uertex itaq; uertices dolorũ elegãti trãſlatiõe dicti p uertigie rõeq;: q̃ in doloribus circũagit lãcinatq; p̃cordia. Anxiferos q̃ſi angorẽ anxietatẽq; ferẽtes optio epitheo appellat. Lacertoꝝ tori. Seneca in hercule œteo: mẽbra & herculeos toros urit lues neſcio q̃: toros appellamus pulpã carnis muſculoſã ĩ q̃ ineſt robur & ualẽtia: uñ toroſus deriuaẽ: ſcribit columella: parãdos eẽ boues nouellos ceruice lõga & toroſa. Tori quoq; ĩ herbis eẽ dñr p decorã trãſlationẽ A plinio inula toroſior dicta: q toros idẽ tidẽ noiat in plãtis. Præſſu p̃ſſura. Excetra: hydrã latini excetrã uocãt qd̃ uno ceſo capite tria excreſcebãt. Plautus ĩ pſa cũ excetra cũ anteo d̃luctari mauelim q̃ cũ amore: græco uocabulo dr̃ echidna: qd̃ apd̃ latinos uſitatũ eſt. Ouidi. pſquo ea lernæ ſerpẽs eris unus echidnæ. Scribit diodorus herculẽ debellaſſe hydrã nõ ſolũ ferro ſed & flãmis: adhibito iolao: q iciſam ceruicem ardente face eueſtigio iurere: cõſtat ſecũdũ hiſtoricos hydrã ĩ lerna ar

Veſbius
flammiuomus
Dii olipii
Stauroſi

Cẽtauri unde
Nubigenæ

Luſtrator orbis
Ilus filius herculis
Flictus
Vortices
Typhõ
Vertices dolorum anxiferi
Tori
Toroſus
Excetra
echidna
Hydra
Lerna malorum

giuoꝝ palude extitiſſe aq̄as euomētē:q̄ uaſtabāt uicinas ciuitates: i quo uno meatu clauſo multi erūpebāt:
qđ hercules uidēs loca ip̄a excuſſit:& ſic aq̄ meatus clauſit:nā rphya. ΑΠΟΤΟΥΥΔΟΤΟΣ .i.ab aq̄ nom̄ accœpit:
refert Strabo diuulgatū eē ꝓuerbiū:qđ ē lerna malorū ob ſacta in eo loco purgamina: in quo hydrā ſtabu
laſſe ſabulāſ. Plato qđ annotatu dignū ē:aſſerit reuthydemohydrā fuiſſe callidiſſimā ſophiſtria:cui ꝑter
ſapiētiā ꝓ uno ſermonis capite amputato multa repullulabāt. Alflixit manū: centauros q̄ bicorpes biſor
meſq; fuerūt ſua ſe dextra mactaſſe ſignificat. Alii de gerioē itelligūt quē tricorporē fuiſſe ferunt de quo
poeta. Et forma tricorporis umbræ. Eri
mathiā beluā : erimāthus mons archadiæ
ē:ubi fuit ap ferociſſimus uaſtator agrorū
quē ea ſolertia uicit hercules: ut uiuū ſup
humeros ad euriſteū: deferret :quo cōſpe
cto euriſtheus. In æreo ſe uaſe abſcondit:a
poetis erimāthia peſtis núcupaſ. Vaſtifi
cā cúcta uaſtantē :& uaſta ac deſolata faciē
tē. Tricipitē canē:cerbeꝝ ſigñat: quē her
cules ob iferis traxit ad ſupos cuius rei hæc
rō ē:qa oēs cupiditates & cúcta uitia terrēa
cōtēpſit ac dormuit. Nā cerberus ē terra q̄
ē cōſūptrix corpoꝝ: uñ & cerberus dictus
q̄ſi ΚΡΕΟΒΟΡΟΣ .i.carnē uorās: hiſtorici tra
dūt orcū regē moloſſoꝝ habuiſſe canē in
gētis magnitudis noie cerbeꝝ: q Pyrithoū
interemit. Draconē: uulgata fabula ē he
ſpides puellas hortos habuiſſe nemore au
riſero præcioſos ubi erat draco;cuſtos pui
gil mala aurea uigilāter obſeruās:quē iter
fecit hercules pomaque aurea retulit euri

hæc bicorporē afflixit manū? Erimāthiā hæc uaſtifi
cā abiecit beluā hæc & tartarea tenebrica abſtractū
plaga tricipitē eduxit hydra gñatū canē. hec iterēit
tortu m̄ltiplicabili draconē: auriferā obtutu obſer
uātē arborē. Multa alia uictrix nr̄a luſtrauit mãus.
nec quiſq̄ e nr̄is ſpolia cœpit laudib⁹. Poſſumusne
nos cōtēnere dolorē: cū ip̄m Herculē tam intolerā
ter dolere uideamus: Veniat Aeſchilus non poeta
tātum: ſed pythagoreus: ſic .n. accepimus. q̄uo fert
apud eū ꝓmetheus dolorē : quē excepit ob furtum
lemniū: uñ ignis lucet mortalibus : clā diuiſus. eū
ꝓmetheus doctus clepſiſſe dolo pœnaſq; Ioui fato
expēdiſſe ſupremo. has igiṫ pœnas pēdens affixus
ad caucaſū hæc dicit. titanum ſoboles ſotia nr̄i ſan

ſtheo. Pli. & Soli. Draconē iterp̄taſ fuiſſe eſtuarium maris meatu flexuoſo iſtar draconis:qđ hortos heſp
diū amplectabaſ:ubi ꝑter oleaſtros aliđ nihil ex narrato illo aurifero nemore extare ꝓdiderūt. M.V. per
mala aurea heſpidū oues ſignificari dicit:q̄s hercules ex africa in græciam exportauerit :ea.n. ſua uoce græ
ci appellāt mala apđ quos ΜΗΛΟΝ .i. malū ſignificat ouē & pomū: hinc melotæ dictæ ueſtes ex pellibus ouiū
cōfectæ q̄ dictiōe utūſ eccleſiaſtici. Diodorus i.y. bibliothecæ aſſerūt inq̄t qdā pecudū greges exq̄ſita pul
chritudie heſpides habuiſſe:q ob decorē a poetis aureæ dictæ ſint: quēadmodū & ueneré ob ægregiā for
mā aureā appellāt: nōnulli eas pecudes colore auro ſimili fuiſſe uolūt eoq; hoc appellatas noie: alii ob cha
ritatē aurea fuiſſe ꝓdiderūt. Draconē uero extitiſſe: paſtores q iſtar draconū puigiles latrocinia ꝓpulſa
bant ac greges cuſtodiebāt. Poſſumusne nos hactenus relata ſunt carmia ſophoclis latinitate donauit. M.
Tull. Veniat eſchilus: tragedias prius in lucē eſchilus ꝓdidit ſublimis & grauis & grādiloquus ſæpe uſq;
ad uitiū: quē aq̄la iteremit cui igeniū: teſtudines raptas frāgere ex ſublimi faciēdo : fuit hic ſi Orō credi
mus reptor palle ueſtis & pſone Philoſtra. tradit. ab eſchilo ornatos eē hiſtriōes ueſtibus heꝝ & heroinaꝝ
ex quo parēs tragediæ dictus ē:& in Diōyſius.i. liberalibus iuocaſ. Prometheus dolorē. tragedia eſchili
ē noie ꝓmetheus: cuius meminit plutarchus i pōpeio ſic ſcribēs apud eſchilū liberatus ab hercule prome
theus inq̄t. Inuiſi pr̄is hoc mihi dulce ē dignus: de ꝓmetheo inuulgata fabula ē:a quo mythici fabulanſ Io
uē deceptū ſubduxiſſe ignē mortalibus: ne carnis uſus utiliis hoibus cū coq nō poſſet. Prometheū aūt ſo
litū iſidiari ignē mortalibus aſtu reſtituiſſe: deuenit.n. ad iouis ignē ethereū. eoq; iferulā cōiecto abiit læ
tus ut uolare nō currere uidereſ. Ex quo i ludis iſtitutū fuit: ut iq̄t higinus: ut curſores lāpadē iactarēt: ob
quā cām īdignatus iuppiter ꝓmetheū i caucaſo ſythie monte ferrea catena religauit ad ſaxū : cui adhita ē
aq̄la: q̄ aſſidue renaſcētia iocinora exeſſet: quā hercules dr̄ iterfeciſſe ictu ſagittæ exiſtimaſ ꝓmetheus pp
mirā ingenii excellētiā hoies finxiſſe: qa ut inq̄t Lactātius. Simulachꝝ holum prius de molli luto forma
uit: ab eoq; nata plaſtice ē. Scribit Plato i ꝓthagora: ꝓmetheū ſubripuiſſe Vulcāi mineruæq; artificioſā cū
igne ſapiētiā: eā hoium generi largitū. Atq; ita ſapiētiā hoies eē cōſecutos. Ob furtū lēniū : ob ignem furto
ſubductū: quē poetice furtū lēniū appellat: q̄m i lēno iſula coliſ Vulca. deus ignis. Vñ & lēnius ardor dr̄ a
poetis: a lēno teterrima q̄q; facinora apđ græcos lēnia appellāſ. Ex facinore qđ memorat Herodotus. Et ex
ſcelere fœminaꝝ q̄ uiros ſuos iteremerūt. Sapientiā quoq; uulcani ſubripuit cū igne. Ignis lucet mortali
bus: ſcribit Pli. pyrodē ex. ſ. primū ignē iueniſſe: quē aſſeruare iferula docuit ꝓmetheus. Clepſiſſe: furto
ſubduxiſſe ſubtraxiſſe. Clepere.n. ē furari tractū a ΚΛΕΠΤΩ: uerbo græco: uñ cleptū furto ſubtractū. Sene
ca opponit ac ſe tegmine ingēti clepit. Liuius ſi q̄s clepſit ne ꝑpſo ſcelus ē: ne ue cui cleptū erit. Plaut. Rape
clepe. harpaga: ubi arpagaſ ſigñat rape: alibi auꝝ arpagatū dixit ꝓ raptū. Titanū ſoboles: Verba eſchili: q̄
latina fecit. M. Cicero: q̄ dr̄ a ꝓmetheo afflixo ad caucaſū: quē alligatū ad trigīta milia ānoꝝ eſchilus ꝓ
didit. Iō āt titanas appellat: qa ip̄e ſoboles fuit titanū. Tradūt titanas fuiſſe ſex fratres & q̄nq; ſorores a titea
matre dictos ut auctor ē Diodorus: ex quibus unus fuit Iapetus pr̄ ꝓmethei: hipperion quoq; ex numero
titaneū ē: q ſolis ac lūæ ſtellarūq; motus obſeruaſſe primus ferſ. Iōq; ſolis parens & aſtroꝝ traditus: hic Sol
titan. Luna titania a poetis dr̄. Virgilius dixit Titaniaq; aſtra. Refert ſacra hiſtoria ſaturnū a titāibus fuiſ
ſe comprenſum

Erimā thius | Triceps cerberus | Vnde cerberus dictus | Horti heſperi dum | Mala aurea oues | Melote | eſchilus | Mors eſchili | Prome theus eſchili | Curſores tediferi | Plaſtice a ꝓme theo | Furtū lēnium | Lēnia | Clepere | Cleptū | Arpagare | De tita nibus | Titan | Titania | Compe des ſaturni

ſc cõprenſũ uictũq; cõpedibus:ex quo cõgeditus colit̃:& cõpedes ſaturno dicatæ.Papinius in ſiluis.Satur-
nus cõpede exoluta.Marti..Saturne tibi cõpedes ãnulos priores.Seruius enarrãs illud ex ſexto æneidos:hic
gẽus antiquũ terræ titania pubes:ſic refert:ferũt fabulæ titanas ab irata cõtra deos terra in eius ultionẽ crea
tos unde & titães dicti ſũt:ἀπὸ τῆς τίσεως.i.ab ultione Generata cælo:quidã tradũt ex cælo & terra ꝓgeni
tos ẽe titanas:alii ex uno curetũ & matre titea Sacra hiſtoria narrat Saturnũ & titanem frẽs de regno diſce
ptaſſe. Mulcibris adſciuit mãus: Lamẽtat̃ Ioué uſũ eſſe & opa uulcani fabrili:ad artus cuneis figendos

guinis generata cælo: Aſpicite religatũ aſpis uictũ
ſaxis:nauẽ ut horriſono fracta noctẽ pauentes timi
di adnectũt nautæ:ſaturnius me ſic ĩfixit Iuppiter.
Iouiſq; numẽ mulcibris adſciuit manus.hos ille cu
neos fabrica fideli iſerẽs perrupit artus: q̃ miſer ſo-
lertia trãſuerberatus caſtrũ hoc furiarũ ĩcolo.Iã ter
tio me quoq; funeſto die triſti aduolatu adũcis lace
rãs unguib⁹: Io. ſatelles paſtu dilãiat ferro.tũ ieco-
re opĩo farta & ſaciata affati clãgorẽ fundit uaſtũ:&
ſublime adulãs pĩata cauda noſtrũ: adulat ſãguinẽ
cũ uero adeſũ iflat̃ rẽouatũ ẽ iecur tũ rurſus tetros
auida ſe ad paſt⁹ refert ſic hũc cuſtodẽ mœſti crucia-
t⁹ aloq me pẽni uiuũ fœdat miſeria. nãq; ut uidetis
uinclis conſtrictus Iouis arcere neq̃o dirã uolucrẽ
a pectore: ſic me ipẽ uiduus peſtes excipio auxias:
amore mortis terminũ inquirẽs mali.ſed longe a le
to numine aſpellor Iouis.atque hæc uetuſta ſæclos
glomerata horridis luctifica clades nr̃o infixa ẽ cor
pori.ex quo liq̃tæ ſolis ardore excidũt guttæ:q̃ ſaxa
aſſidue ĩſtillãt caucaſi. Vix igit̃ poſſe uidemur ita
affectũ nõ miſeꝝ dicere.A.& ſi hũc miſeꝝ:certe do
lorẽ malũ.M. tu qdẽ adhuc meã cãm agis: ſed hoc
mox uidero.A.iterea uñ iſti uerſus:nõ.n.agnoſco
.M.dicã hercule.&.n.recte reqris. uides ne abũda
re me ócio.A.q̃d tũ? M.fuiſti ſæpe credo:cũ athe-
nis eẽs ĩ ſcholis philoſofoꝝ.A. uero ac libẽter.M.
aĩaduertebas igit̃ & ſi tũ nẽo erat admodũ copioſus
ueꝝ tũ uerſus ab his admiſceri orõni ac multos qdẽ
a Dionyſio ſtoico.A. ꝓbe dicis. M.ſed is quaſi di-
ctata nullo delectu: nulla elegantia philo & ꝓpriũ
numeꝝ & electa poemata:& locos adiungebat.Ita
q; poſtq̃ adamaui hãc quaſi ſenilẽ d̃clamationẽ ſtu-
dioſe eqdẽ utor nr̃is poetis.ſed ſic ubi illi d̃fecerũt:
Verti enim multa de græcis:ne quo ornamento in
hoc genere diſputatiõis careret latina oratio ſed ui-
des ne poetæ qd mali afferãt:lamẽtãtes ĩducũt for-
tiſſimos uiros.Molliũt aĩos nr̃os.ita ſũt deĩde dul-
ces ut non legãtur mõ ſed ẽt ediſcant̃: ſic ad malam

Vulcanũ ãt dici mulciberem:nullus igno — Mulciber unde Mulciberis nõ mulciberi
rat uel a mulcẽdo ut Dõatus & Macrobius
ſentiũt qd oĩa mulceat.i.molliat Vĩcat do
met ignis potẽtia:uł a mitilãdo: qd ob clau
ditatem ſit multilatus ac debilis:alii a mi-
ctãdo deducũt.Semidocti grãmatiſtæ do-
ctorem minutũ triuialẽq; ſequuti mulcibe-
rũ & mulciberi enũtiãt:pinde ac nomẽ ſe-
cũdi ordĩs:cũ mulciberẽ: & mulciberis &
ꝑ cõtractionẽ mulcibris dicere debeamus
cum ſit tertii ordĩs: qd & Priſcianus oñdit
Ouidius.Mulciberis capti marſq; ueuſque
dolis. Tertio quoq; die: quolibet quocũ- — Armigera iouis aq̃la
q; die tertio.i.alternis diebus ꝓptius. Vix
decimo admitor nũc ego quoq; die. Iouis — Affatim
ſatelles:aq̃la ſignatur ſatelles armigera les
Iouis dicta:uel qa ut ait Pli.nũq̃ fulmine
exaĩata ẽ: uel qd Ioui aduerſus titanas pro
ficiſcẽti in auſpiciũ aduolauit: quã uictor
bono hoĩe acceptã tutelæ ſuæ aſſignauit.
Farta:plẽa:ſatura. Affati:admodũ abũ-
danter large media correpta ꝓnũciat̃: ita
ueteres loquuti ſũt.Ita probus grãmaticus
hũc uerſũ plauti legere ſolitus erat. Alio-
rum ẽ affatim q faciãt. Clangorẽ:ſonorẽ ẽ
uox tubaꝝ:anſeꝝ:& rerũ quoq; aliarũ cõ- — Adulat
ſtrepẽtiũ. Adulat ſanguinẽ:ꝑ adulat̃ hoc
eſt lambit ebibit:& intriſecus penetrando
populat̃:ſicut adulãdo faciũt adulatores.
q feriũt iteriora uẽtris:ut ĩq̃t Herõymus
ueteres adulãt dixerũt: quod nũc dicimus
adulãtur.Lucretius lõge alio pacto ganni- — Adeſum
tu uocis adulãt. Adeſũ:comeſum cũ ſum
ptũ:ambeſũ:a uerbo ædo & ædor fiũt cõ-
poſita adedo: exædo ambedo: comedo a — ambeſũ
Virgilio mẽſæ ambeſæ dr̃ q̃ſi circũroſæ. — Tetrare
& comeſæ:Seruius parũ ſcitæ expoſuit am
beſas pro rotũdis. Tetros ad paſtus:ad pa
ſtionẽ iocieris mei:q̃ tetra ẽ res.i.fœda pol
luta & crudelis:uerbũ uetus ẽ tetrare:qd ſi
gnificat fœdare & uoluer̃. Alo nutrio.paſ — Mors leue ſuppliciũ
co:unde altor & altrix. Apectoř:Marti.aſſi-
duã nimio pectore pauit auem Me uidu-
us.i.priuatus uiduatuſq; memetipſo: ut po
te cõſtrictus uinculis: ꝑp q erat ueluti man
cus & trũcus. Alæto:a morte: quæ finis ẽ
& reqes ærũnaꝝ: q dolet iuppiter nõ ſinat
eũ morte finire.Cruciatus diuturnos ita ti-
berius dãnatis mori uolẽtibus uim adhibe
bat uiuẽdi: nã mortẽ adeo leue ſuppliciũ
putabat: ut cũ audiſſet unũ noĩe carmiliũ
anticipaſſe eã exclamauerit.Carmilius me
euaſit:& oli ꝑcanti cuidã cuſtodiæ maturi — Dictata
tatẽ mortis reſpõdit nõdũ tecũ in gr̃am redii. Seclis glomerata:dixit eſchilus prometheũ ad triginta mi-
lia ãnorũ fuiſſe alligatũ in caucaſo ad ſaxũ. Ita affectũ ita languẽtẽ lancinatũq; diro cruciatu: uerba ſunt
Cicerõis. Sed is.ſ.Dionyſius qui fuit magnes:de quo ĩ bruto:aſſiduiſſime mecũ fuit Dionyſius magnes.

domeſticá diſciplinā: uitāq; ūbratilē: & delicatā cū acceſſerūt ēt poetæ neruos oīs uirtutis elidūt. Recte igit a platone ducūt ex ea ciuitate: quā finxit ille cū mores optios & optimū reipublice ſtatum exqreret. At uero nos docti.ſ.a græcia: hæc & a pueritia legim⁹ & diſcim⁹ Hāc eruditiōem liberalē & doctrinā putam⁹: ſed qd poetis iraſcimur: uirtutis magiſtri philoſophi ſuētis ſūt: q ſūmū malū dolorē dicerent. At ut adoleſcēs. cū id tibi paulo añ dixiſſes uideri. rogat⁹ a me ēt ne maius quā ddecus: uerbo de ſnīa dſtitiſti. rogo hoc idē Epicurū maius dicet eē malū mediocrē dolorē: quā maximū dedecus. In ipſo.n. dedecore mali nihil eſſe: niſi ſeqnt dolores. Quis igit Epicurū ſeqt dolor. cū hoc ipm dicit ſūmū eē malū dolorē: quo dedecus maius a philoſopho nullū expecto: Quare ſatis mihi dediſti cū reſpōdiſti: maius tibi uideri malū dedecus quā: dolorē: Hoc ipm enim ſi tenebis: itelliges q̄ ſit obſiſtendū dolori. Nec tā querendū ē dolor. malū ne ſit: q̄ firmādus aīus ad dolorē ferēdum. cōcludūt ratiunculis ſtoici: cur nō ſit malū q̄ſi de uerbo nō de re laborēt. Qui me dcipis Zēo. Nā cū id qd mihi horribile uī: tu oīo malū eē negas: capior & ſcire cupio: qūo id qd ego miſerimū exiſtimem ne malū qdē ſit. Nihil ē igt malū: niſi qd turpe aut uitioſū ē. A. Ad

• Quaſi dictata: dictata dici ueluti thēata atq; pſcripta uoluerūt: q magr ludi pueris pbere cōſueuit: q nō ſolū de lrīs dñr: ſed de aliis quoq; rebus. ut dictata gladiatoꝝ laniſtaꝝ: dictata gulæ ſtructoꝝ: Iuue. dōec pagat dictata magrī oīa. Philo: hūc pricipē academiæ audiuit M. Tul. ſtudioſe de quo ſupradictū ē. Quaſi ſenilē declamationē: phicas haſce diſputatiōes & ſcholas itelligi uult: q ſūt q̄ſi ſeniles declamatiōes. Lamētātes inducūt: ut ſophocles herculē eſchilus pmetheū. Aedificat: Alexāder magnus: ut ingt Diō edidicit totā homeri iliada & magnā ptē odyſſeæ: pcipit Quinti. ediſcēdos eē electos ex ſcriptoribus locos: qm ita acrius mēoria exerceat fiatq; adminiculatior: ædiſcere āt tacite dēmus. Ita.n. facilius expeditiuſq; pcipit: poetica ſtudia adoleſcētiā agunt: ſenectutē oblectāt. delectāt domi: nō ipediūt foris. Vitá umbratilē: q i umbra & otio domeſtico degit ita hō umbraticus a plauto dictus trapezita: q in umbra ſub tecto uitá agit occioſá: artes quoq; & negocia umbratica ab eruditis nominātur: in qbus pdeſiá & ignauiá in umbra elāgueſcimus. Studioſi uitā umbratilē colūt: quos libri docēt i umbra & otio: ut īgt. M. Tulli. i orōne p cor. balbo. itē p murēa. Cedat ingt ſtilus gladio umbra ſoli. A platone educūt ex ciuitate. Plato in libris. περι της πολιτειας. i. de repub. format iſtituitq; luculētia dſcriptiōe qlis eē ciuitas dbeat ex q̄ cēſet ſubmouēdos poetas tāq̄ dedecoratores deoꝝ. Sic.n. ingt in ſcdo. Improbe mentitus ē heſiodus q̄do fingit quēadmodū ſaturnus cæliū patrē puniuit: q ue a filio ioue ppeſſus ē ipſe ſaturnus q̄ qdē ſi uera eēnt nō m̄ putarē eē pferēda: ſed tacenda potius. De homero paulopoſt ſic ait. Vincula iunoni a filio īdia piectionēq; uulcāi a pr̄e: cū ille uerberate mr̄i ſubuēire uellēt aut deoꝝ pugnas quotcūq; Homerus ſcripſit minime i ciuitate recipe dbemus ſiue p allegoriam dicta ſint ſiue ſine allegoria: idē i. x. poeſin ingt ex ciuitate expulimus. Euſebius in pparatiōe euāgelica poetas ex ciuitate platōis repudiatos eē tradidit & i primis homerū pp pugnas contentioneſq; deoꝝ: ob hoc Caligula iperator cū cogitaſſet de homeri carmibus abolendis: dicere ſolebat: cur ſibi nō licere: qd platōi placuiſſet: q eū e ciuitate quá cōſtituebat eiecerit. Augu. quoq; i ſcdo ciui. dei. Cū Plato ingt rōe formaret q̄lis eē ciuitas debeat: tāq̄ aduerſarios ciuitatis poetas cēſuit urbē pellēdos. Cæteꝝ plato aliubi extollit poetas ſic ſcribēs i tertio d legibus: poetarū gēus diuinū ē: diis agit & ſacros cōcinit hymnos: idē in. vii. Electos de poetis uerſus iuuēibus ediſcēdos eē præcipit: ut ex uariorū poetarū pitia facūdi reddantur. Hāc eruditionē liberalem: extat orōnſa in libro orationū continens laudationem poetices & poetarū ubi non pauca ex ſecretariis doctrinarū deprōpſimus: q indidē poteris guſtare ſi fecerit ad ſtomachū. Diſciplīas liberales uocamus: ut igt Seneca: qa hoīe libero dignæ ſūt: unū uero ſtudiū ſapiæ uere liberale ē: qd liberū facit: ſublimē: fortē: magnanimū. Alio noīe igenuas uocāt artes idonei ſcrip. picturæ ars oli auctore Plinio recepta ē i primū gradū liberaliū: quá i tota græcia pueri igenui: āte oīa docebāt. Sūmū malū dolorē: ut Ariſtippus: & epicurus. Verbo d ſen. de. dixit ſupra: pudet me tā cito d ſen. eē deiectū. In ddecore nihil mali. ecōtrario ſtoici ddecus ſūmū maloꝝ eē dn̄t. Quis do. Illd epicuꝝ q dicebat ddecus nō eē malū niſi ſubſeq̄retur do. Cōcludūt ra. ſto. pungūt. ſto. q̄ſi aculeis iterrogatiūculis anguſtis: qbus ēt q aſſentiunt aio: & uidē abeūt q uenerāt: & pprie ſtoicoꝝ ē miutius & ſcrupuloſius rōciari: dn̄t.n. qd malū ē nocet: qd nocet dteriore facit. Dolor. dteriorē nō facit: ergo dolor nō ē malū. Idē cur do. malū nō ſit: dn̄t aſpeꝝ eē dolorē moleſtū odioſū: cōtra naturá difficilē toleratu: ſed q̄a nulla ſit i dolore nec fraus nec iprobitas: nec malitia: nec culpa: nec turpitudo: nō eſſe illd malū: hæc q audierit ingt alibi Ci. ut ridere nō curet diſcedet: iñ nihilo firmior ad dolorē ferēdū q̄ uenerat. Cōſectaria ſtoicorū quoq; hæc ſunt: qui: prudēs eſt tēperās eſt: q tēperās ē cōſtās eſt. q cōſtās eſt impturbatus eſt: q impturbatus eſt ſine triſtitia eſt: q ſine triſtitia eſt beatus eſt: ergo prudēs beatus eſt: ſed talibus collectionibus ſtoicoꝝ pipatetici alacriter reſpondēt: & natura ſenſus mors repugnāt. Quaſi de uerbo: Ex rebus timiditas non ex uocabulis naſcit: ut in. iiii. de finibus traditū eſt. Itē

Ediſcere tacite debemus

Vmbraticus hō

Vmbratilis uita

Poetæ ſubmoti a ciuitate platonis

Dictum caligule

Poetaꝝ genus diuinum

Diſciplinæ liberales

Rōcinatio ſtoicorum

Diuitie præpoſitū non bonum

ſtoici negant

ſtoici negant bonū eē diuitias:præpoſitum eſſe dicūt:quod uerbū maius eē uidet̃:q̄ bonū. Præpoſitū.n. appellatū eſt ex eo qđ:p̄ponat̃ aliis. Itaq: Mar. piſo dicebat plus tribui diuitiis a ſtoicis:q eas in p̄poſitis ponerent q̄ ab Ariſto.q bonū eſſe diuitias fateret̃. Sed tñ eſt reiiciendū ſtoici morbū egeſtatē:nō dolorē appellant mala ſed reiectanea. Ariſt. reliqq: platōis alūni oīa q̄ contra naturā ſunt appellant mala. Itaq: Zeno: & ſtoici cū ariſto.& illis re cōſentiunt uerbis diſcrepāt. Nā qd aliud ſunt reiectanea q̄ mala ex eo dicta qđ reiiciant̃ repellant̃q; tanq̄ noxia. Et cōſequenter mala:latini mō reiectanea:mō reiecta:mō relationes appellāt:q̄ ſtoici græce dicūt αποπροηγουμενα.

ineptias redis:illud.n. qđ me angebat non eximis. ſcio dolorē nō eſſe neq̄tiā de ſine id me docere:hoc doce.doleā necne doleā nihil intereſſe. M. nūq̄ q̄ q̄ inq̄t ad beate qdē uiuendū:qđ eſt in una uirtute poſitū:ſed tñ eſt reiiciēdū. Cur? aſpe℞ eſt cōtra naturā difficile p̄peſſu triſte du℞. Hæc copia uerbo℞ eſt:qđ oēs uno uerbo malū appellamus:id tot modis poſſe dicere diffinis. Tu mihi nō tollis dolorē: cū dicis aſpe℞ cōtra naturam uix qđ ferri tolerariq; poſſit:nec mentiris. ſed re ſuccūbere nō oportebat uerbis gloriantē:dū nihil bonū niſi qđ hōeſtū.nihil malū nihil qđ turpe:optare hoc qdē eſt non docere:illud & melius & uerius oīa q̄ natura aſpnat̃ i malis eſſe:q̄ aſciſcat in bonis:hoc poſito & uerbo℞ cōcertatione ſublata tantū:tñ excellet illud: qđ recte amplectant̃ iſti qd honeſtū:qđ rectū:qđ decorum appellamus:qđ idem īterdū uirtutis noīe amplectimur:ut oīa præterea q̄ bona corpis & fortunæ putāt̃ perexigua:& p̄minuta uideant̃:nec malū qdē illū:nec ſi unū in locū collata oīa ſint:cū turpitudinis malo cōparāda. Quare ſi ut in initio conceſiſti turpitudo peius eſt quā dolor: nihil eſt plāc dolor:nā dū tibi turpe nec uiro dignū uidebit̃ gemere:ciulare:lamētari: frāgi: debilitari dolore: tū hōeſtas tū dignitas tū dec⁹ aderit: tuq; ī ea intuebe ris te cōtinebis; cedet p̄fecto uirtuti dolor: & aī inductiōe lāgueſcet. Aut.n.nlla uirtus eſt:aut ɔtēnēdus ē dolor oīs:prudētiā ne uis eē: ſine qua ne ītel-

Tu mihi apo.i.ſermōis a uerſio ad ſtoicū Zenonē. Re ſu.olim qdā nobilis in ſtoica diſciplina p̄hs egra egritudine oppreſſus decumbebat doloribuſq; afflictabat̃: licuitq; id tp̄is uidere cōgredientes cōpugnanteſq; p̄hm & dolorē:tūc e ſectatoribus tauri philoſophi iuuenis in diſciplinis philoſophiæ non ignarus:ſi tanta inq̄t doloris acerbas ē: ut cōtra uolūtatem cogat hoīem ad gemendū:cur dolor apud ſtoicos indifferens eſſe dr̃ non malū cur deinde aut ſtoicus hō cogi aliqd pōt aut dolor cogere: cū & dolorem ſtoici nihil cogere & ſapientē nihil cogi poſſe dicant. Dū ni.bo.ni.qđ ho. ſtoici dicunt bonū oē laudabile:laudabile āt oē honeſtū igit̃ oē bonū honeſtū. Ille quoq; ſorites qđ argumenti genus aceruatio ſiue aceruus latine dr̃ ſtoico℞ eſt:qđ bonū ſit id eſſe optabile qđ obtabile id honeſtū:igit̃ oē bonū honeſtū. Dogma ſtoico℞:eſt nihil aliud eē uere & ſimplr bonū niſi honeſtū:nec aliđ q̄q̄ malū niſi turpe reliq̄ oīa q̄ ī medio forēt an neq; honeſta eſſent neq; turpia neq; bona eſſe neq; mala decretū eſt q̄ græce Adiaphora dicunt̃ latine in dr̃ia:in q̄bus uoluptas & dolor reponunt̃. Quæ aſpnat̃ in malis ariſto.& Plato. bona appellāt oīa:q̄ ſm naturā ſint:q̄ aūt cōtra mala. Verbo℞ cōcertatione:uerbi cōtrouerſia:ut ait alibi. M. Tul.& ab Augu.lib.ix.de ciui.dei repetitū eſt:iam diu torquet hoīes græculos cōtentionis cupidiores q̄ ueritatis. Iſti ſtoici. Deco℞ ap. græce p̄pon dr̃: qđ latinæ deco℞. Cuius uis eſt ea:ut ab honeſto non q̄at ſeparari:nā & qđ decet honeſtū eſt: & qđ hōeſtum eſt decet. Deco℞ ait M. Tullius de officiis ſcribens id eſſe qđ cōſentaneum ſit hois excellentiæ:q ad prudentiā:ad fortitudinē ad iuſticiā:ad tempantiā p̄tinet:& in oī honeſtate uerſat̃. Eſt & deco℞:qđ & poetæ ſequunt̃ cū id qđ quaq; p̄ſona dignū eſt:& fit & dr̃. Ambroſius libros officio℞ a decoro auſpicat̃:qđ in canonicis ſcripturis primo loco cōſtituit̃ ex quo eſt illud. Te decet hymnus deus in ſyon. Nec cū turpitudinis malo comparāda:qđ turpe eſt. in ſūmum malū & ſolum dicunt eſſe ſtoici:in tm̄ ut dolor collatus cū turpitudine in medio loco ſit: q apud illos adiaphoron.i.indifferens eſt. Te continebis:ſapiens ne qd faciat in deco℞:nō ſuccumbet dolori:nō eiulabit:nō lamentabit̃:hinc ſcribit Au. Gel. qđ ſtoicus p̄hs grauiter egrotans p̄petiebat̃ duce rōe:& cohibebat coercebatq; intra ſeſe uiolentias effrenati doloris:nullos eiulatus nullas cōplorationes:ne nullas qdem uoces indecoras edebat. Aut.n.ulla uirtus:eſt aūt uirtus:igit̃ contemnendus dolor:argumentū eſt quod dialectici diſiunctum. Dicunt omnia autem.q̄ diſiungunt̃:pugnantia inter ſeſe eſſe oportet. Prudentia:uirtus habet partes quatuor:prudentiam iuſticiam:fortitudinem temperantiam. Prudentia eſt rerū bonarū & malorum & utrarūq; ſcientia:iuſticia eſt habitus animi cōmuni utilitati conſeruata ſuam cuiq; tribuens dignitatem:fortitudo eſt conſiderata periculorum ſuſceptio:& laborum perpeſſio. Tempantia eſt rōnis in libidinē atq; in alios non rectos impetus aī firma & moderata dominatio. Socrates oēs uirtutes putabat eſſe prudentias:īpoſſibile eſt inq̄t Ariſto.prudentem eſſe quēpiā niſi ſit bonus:prudentis eſt bñ conſulere: Anaxagorā & thalen & id genus philoſophos ſapientes eſſe dicunt ſed non prudentes:qa p̄pria cōmoda ignorabant. Plato ait in legibus prudentiā oium uirtutū ducem eſſe:dicit̃ græce φρονησις inde eſt illud ſeſtiuiter a plauto platum in truculento:quæ hic habet proneſiū omnem & pectore emouit e meo phroneſium.

Scitum piſonis
Reiectānea
Reiecta
Reiectanea unde
Reiecta
Exemplū ſtoici egrotauris
Dolor indifferens
Sorites aceruus
Bonū honeſtum
Malum turpe
Adiaphora
Decorum
Prepon
Stoicus uiolentias doloris cohibens
Partes uirtutis
Prudētia
iuſticia
fortitudo
Temperātia
Philoſophi ſapientes nō prudentes

Temperantiam:græce dr̃ ſophroſyne q̃ phroneſeos ideſt prudentiæ ſalus & conſeruatio eſt:ut ait plat.
in cratylo:temperantia maxime continet̃ eluſceſcitq; decore. Iuſtitia græci diceoſynem uocant:qd̃ ſigni
ficat iuſti intelligẽtiã:ſine qua quid ſunt regna niſi magna latrocinia: hæc una uirtus eſt ut alibi ait Mar.
Tullius:oĩum domina ac regina uirtutum ουτεσ πιεοσ ουτεεοσ ουτω θαυματοσ:neq; heſperus neq; luci
fer ita mirabilis. Enunciãte cõmiſſa arcana q̃ fidei noſtræ cõmiſſa ſunt minime enuncianda in uulganda
q; ſunt.Id.n.eſſet contra iuſticiam:hinc illud oratianum memoria dignũ:archanũ nec tu ſcrutaberis ulli
us unq̃ cõmiſſum ue teges: & uino tortus &
ira. Fortitudini:amdriã græci appellant.
Comitibuſq; eius.M.Tullius in.ii.rhetori
corum fortitudinis partes ait eſſe magnifi
centiam:fidentiã:patientiam: pſeuerantiã:
circa timorem & audaciam fortitudo μισο
τησ ιστιν.mediocritas eſt ut inquit Ariſto
teles in.ii.ethicoꝝ. Ita affectum:lamentabi
li uoce lamentantem & dolori ſuccumben
tem. Ne uiꝝ q̃dem hoc noĩe nõ ſexus ſed
uirilitas plane & robur ſignificat̃. Ecquid
nonne nũqd interrogatiue legendũ. Si qd
de corinthiis amiſeris:ſenſus eſt ſi unius ua
ſculi ex corinthiis uaſis iactura facta ſit reli
qua ſuppellex nõ amittit̃:ſed in uirtutibus
ſecus eſt:una.n.amiſſa oẽs amitti dicunt̃:q
enim unam uirtutem habet ut philoſophi
tradunt:oẽs habet. Sunt enim inter ſe iuga
tæ copulateq;:ut diiungi non poſſint:ſicut
& diſciplinæ.M.Tullius in oratiõe ꝑarchia
& enim omnes artes:q̃ ad humanitatem pti
nent habent quodã cõe uinculum:& quaſi
cognatione quadã inter ſe cõtinent. Victru
uius tradit omnes diſciplinas inter ſe coniũ
ctionem reꝝ & cõicatiõem hẽre:ex quo en
cyclios ſiue encyclopedia dr̃ a græcis doctri
narum orbis conſtans ex membris pluribus
uti corpus bene cõpactum:quõ aũt intelli
gi poſſit:q unã uirtutem habuerit oẽs habe
re:& oẽs deeſſe cui una defuerit: docet di
uus Augu.in epiſtola ad Hierony. ſcribens
qd̃ prudẽtia nec ignaua nec iniuſta nec intẽ
pans põt eſſe.Nã ſi aliqd hoꝝ fuerit prudẽ
tia nõ erit porro ſi prudẽtia tũc erit ſi & for
tis & iuſta & tẽpans ſit: ꝑfectoubi fuerit ſe
cũ hẽbit cæteras.Sic & fortitudo iprudẽs eẽ
non põt:uel intempans uel iniuſta.Sic tem
perantia neceſſe eſt ut prudens fortis & iuſta. Sic iuſticia nõ eſt niſi ſit prudens fortis tempans:ita ubi ẽ una
uera aliqua eaꝝ:& aliæ ſimiliter adſunt:ubi aũt aliæ deſunt uera una illa nõ eſt:ẽt ſi aliquo mõ ſimilis eẽ
uideat̃:hoc eſt qd̃ ſenſit Ariſto.in.yi.ethicoꝝ:cũ ait:ſimul cũ prudentia oẽs uirtutes exiſtimant:hæc aũt ĩ
ter phos cõſtant:ſed opinio popularis ſeiungit:& ita uulgus loquit̃:& alios fortes:alios prudentes:alios iu
ſtos:alios tempatos dicat:ex ſnla uulgi ẽſt iuſticiã ſine prudẽtia multũ poſſe:ſine iuſticia nihil ualere pru
dentiã.De uaſis corinthiis & ære corinthio:qd̃ mixtura auri & argenti pcioſiſſimũ fuit.Copioſiſſime ſcri
pſimus in ſecundo tranqlli cõmentario.Auguſtus dictus eſt corinthiarius:qd̃ corinthioꝝ ꝑcupidus foret.
M.Tullius in oratione pro roſcio amerino.Domus chryſogoni referta uaſis corithiis & deliacis: ubi anno
tandũ eſt deliaca dici uaſa ex ære p̃cioſa ab inſula delo:ubi fuit prima nobilitas æris.Pli.in.xxxiiii. Antiqſ
ſima inqt æris gloria deliaci fuit mercatus in delo cõcelebrante toto orbe.Ex ære deliaco fiebant pedeſtri
clinoꝝ fulcraq;.Romæ fuit ſimulachrum Ioue ex deliaco ære in capitolio. Philoctetã illũ: quem.ſ.indu
xit ſupra ex dolore uulneris gementem & eiulantem. Ille:philoctetа. In lectulo humido: philoctetа ia
cuit in ſpelunca decimũ annum gemebundus & q̃ribundus. Eum dolorem.Opprimi:uinci cohiberi. Si
nul.es.metaphoricos ſi nullis phiæ adminiculi: ſubnixus:nullo robore ſceptus. Vulcanis armis: ꝑmane
ret in tranſlatione:ſicut.n.arma uulcania achilem tegebãt tutabant̃q; ab impetu teloꝝ hoſtiliũ reddebãtq;
ĩpenetrabilẽ:ita fortitudo & documenta phoꝝ uice armoꝝ muniũt nos & ſepiũt: aduerſus ĩpetũ: & turbi
nem doloris ĩpetentis. Arma a Vulca.ut therydi gratificaret̃ fabrefacta fuiſſe achilli ĩuicta p̃cioſa celata cõ
tra tela troianoꝝ canis Home. Smyrneus in iliade:Home.uero mãtuanus & ipſe luculenter ſcripſit in enei
de uulcanũ ut morẽ gereret ueneri feciſſe arma eneæ & pulchritudĩe & firmitudĩe uiſera cõtra tela latioꝝ

ligi ulla uirtus põt:qd ergo ea patiet̃ ne quicq̃ face
re nihil ꝑſpicientẽ & laborãtẽ? an tempantia ſinet
te ĩmoderate facere qcq̃: an coli iuſtitia poterit ab
hoĩe pp uim doloris enũciate cõmiſſa:ꝑdente con
ſcios:multa officia relinquẽte? Quid fortitudini
comitibuſq; eius magnitudini aĩ grauitati pacien
tiæ reꝝ humanaꝝ deſpicientiæ quõ rñdebis. Affli
ctus ne & iacẽs & lamẽtabili uoce deplorãs audis:
o uiꝝ fortẽ te uero ita affectum ne uiꝝ q̃dem dixe
rit quiſq̃:amittenda igit̃ fortitudo eſt:aut ſepelien
dus dolor. Ecqd.ſcis igit̃ ſi qd de corithiis tuis ami
ſeris:poſſe haber̃ te reliquã ſuppellectilem ſaluam.
Virtutem aũt ſi unam amiſeris: & ſit amitti nõ põt
uirtus:ſed ſi unam confeſſus fueris te non habere.
nullam eſſe te habituꝝ:num igitur fortem uiꝝ nũ
magno animo:num patientem:nũ grauem:nũ hu
mana contemnentẽ potes dicere:aut philoctetam
illum. A.te.n.malo diſcere:ſed ille certe non fortis
q iacet in lectule humido:q eiulatũ: queſtu gemi
tu fremitibus reſonãdo multũ flebiles uoces refert
non ego dolorẽ:dolorẽ eſſe nego:cur.n. fortitudo
deſideraret̃:ſed eũ opprimi dico patiẽtia: ſi mõ eſt
aliqua patiẽtia:ſi nulla ẽ qd exornam⁹ phiam: Aut
qd eius noĩe glioſi ſum⁹: Pũgat dolor uel fodiat:ſa
ne ſi nudus es.da iugulũ:ſin tect⁹ uulcãiis armis.i.
fortitudĩe reſiſte:hæc.n.te:niſi ita facies: cuſtos di

So phroſy
ne
Diceoſy
ne
Arcana nõ
in uulgan
da
Magnificẽ
tia ps for
titudinis
Qui unã
uirtutẽ ha
bet oẽs ha
bere
Encyclios
Encyclo
pedia

Cum pru
dentia oẽs
uirtutes
Alius for
tis
Alius pru
dens
Corithia
rius
Deliaca
Arma uul
cania

gnitatis relinquet & deſeret. Cretum qdem leges: quas ſiue Iuppiter: ſiue minos ſanxit de Iouis q̄dē ſnīa: ut poetæ fuerūt: itēq; Lycurgi. laboribus erudiunt iuuentutē uenando: curēdo: eſuriendo: ſitiēdo: algēdo: æſtuādo ſpartæ uero pueri ad arā ſic uerberib⁹ accipiūt: ut mlt̄us e uiſcerib⁹ ſanguis exeat: nonnunq̄ etiam ut cum ibi eſſem audiebam ad necem quoꝝ non mō nemo exclamauit unq̄: ſed ne ingemuit qdē: quid ergo? hoc pueri poſſunt: uiri nō poterunt: & mos ualet: ratio non ualebit? intereſt aliquid inter laborem & dolorem: ſunt finitima oſ no: ſed tamen differunt aliquid. Labor eſt functio quædam uel animi uel corporis grauioris operis & muneris. Dolor autem mortuus aſper in corpore a ſenſibus alienus. Hæc duo græci illi: quoꝝ copioſior eſt lingua q̄ noſtra uno nomine appellant: itaq; induſtrios homines illi ſtudioſos: uel potius amantes doloris appellant: nos commodius laborioſos: aliud eſt enim laborare: aliud dolere. O uerborum inops interdum quibus abundare te ſemper putas græcia. Aliud inquam eſt dolere: aliud laborare. Cum uarices ſecabātur. C. Mario dolebat cū æſtu magno agmen ducebat: laborabat. Eſt inter hæc tamen quædam ſimilitudo: conſuetudo enim labo

Cretum leges: plato in primo de legibus cretenſium leges cumprimis probari tradit tanq̄ effectrices beatitudinis: cū recte ſint conditæ: uel a ioue ut apud eundē aſſerit Clinias cretenſis uel a minoe: quē ferūt p nouēniū habuiſſe collocutionē cū Ioue p̄re ex cuius mōitis leges cretenſibus cōſtituerit ſaluberrimas. Strabo auctor eſt minoē ſolertiſſimum legū latorē extitiſſe: q ciuilibus inſtitutis ad manſuetiores uiuendi ritus pduxit cretenſes: poſitaq; in mediū decreta ſingula ab Ioue ea ferre cōmentabaṫ: hunc primū minoa ſectatus alter minos ut aiunt nouē per annos in antro iouis īmoratus quaſdā leges condidit: q conſulta & ſanctiones Iouis eſſe diſſereret. Sunt q minoē inſulæ cretæ dicant hoſpitē: ſunt qui īdigenam. Illud inter oēs conſtat cretā optimis inſtitutam legibus fuiſſe eiuſq; ſectatores fuiſſe græcos imprimiſq; lacædemonios: unde creditū eſt mores cretenſes magna ex pte laconicos eſſe. Ephorus & reliqui pdidere runt cretenſes ab ineunte pueritia armis ac laboribus exerceri ſolitos calorē: & frigus & aſpera uiaꝝ facile cōtemnentes. In pugnis plagas toleranter ferre ab arcu ſagitas excutere ſaltationē armatā: q imago erat rei bellicæ frequenter ſaltare: q̄ pyrricā uocāt: de qua ap̄ tranqllū ſatis multa: lycurgus olim pegrinator in cretā pfectus eſt: ubi a Thalete muſico & iuriſcōſulto edoctus fuit: quonāmodo primo qdē rhadamantus deinde minos leges mortalibus dederit: iū egyptū petens: gentis illius iura didiciſſe ferṫ: qui cū rurſus lacedæmoniā in patriā rediret ad ordinādas leges incitatu: appollinē delphicum cōſuluit. Indeq; inſtituta deferens condidit leges magna ex pte cōſimiles legibus cretenſiū: q ρητραι. i. retræ appellanṫ tāquā oraculo ſancitæ. Pueri ad arā: apud ſpartanos pueri uirgis cæſi totū diē in ara Diānæ cognomento orthiæ ad mortēuſq; hilares ac læti pferunt plagas: q ex ipſis diutius uerbera tollerauit tā illuſtris claruſq; habeṫ: q̄ q maxie hi græco uocabulo dicunṫ uomonices. i. in ara contendentes. Dimicatio ipſa græce uocaṫ διαμαστιγωσισ. i. difflagellatio: q ſingulis annis fit: auctor Plutarchus ī apothegmatis laconicis. Seneca Hiero. Cæteri meminerunt laconicæ tolerantiæ: ob hoc ab Oratio dr̄ optimo epitheto patiens lacedemon: Emilius pbus: lacedemonioꝝ inquit moribus ſumma uirtus in pacientia ponebatur: ſcribit Seneca qd̄ lacedemonii liberorum ſuoꝝ indolem experiuntur publice uerberibus admotis illoſq; adhortāṫ ut ictus flagellorum fortiter pferant & laceros ac ſemianimes rogant perſeueranter uulnera pbere uulneribus. Mos ualet: inſtitutum conſuetudo lacedemonioꝝ communis conſenſus mos eſt: qui inueteratus conſuetudinem facit. Vt Varro Seruiuſq; declarant. Græci uno nomine appellant apud græcos πονοσ dr̄ labor & dolor: cum īter laborem & dolorem diſcriminatio fit: in hoc itaq; uberior pleniorq; eſt latina q̄ græca ligua. Amantes doloris: φιλοπονουσ: dicunt græci qd̄ ſignificat amantes ſtudioſoſq; laboris. φιλοπονια diciṫ amor laboris.

O uerboꝝ inops græcia. M. Tullius qui pomeriū latinæ linguæ ptulit: qui Romahū eloquium augere locupletare illuſtrare pro uirili parte contendit: in primo de finibus ſentit ac pfitetur latinam linguam nō modo non inopem ut uulgo putabaṫ ſed locupletiorem ēt eſſe q̄ græcā: tamen conſtat inter ſcriptores græcam liguam diuitiorem affluentioremq; eſſe q̄ latinam: adeo ut merito dixerit Lucretius patrii ſermonis egeſtas: & Seneca in epiſtolis moralibus. Quanta nobis uerborum paupertas immo egeſtas ſit nū q̄ magis quā hodierno die intellexit: & Hieronymus in præfatione Euſebii chronicorum: ſignificatum eſt inquit aliqd unius uerbi proprietate: non habeo meum quo id efferā: & dum q̄ro implere ſnīam longo ambitu uix breuis uiæ ſpatia conſummo. Quinti. quoq; teſtaṫ: copia noſa græcis uinci. Cū uarices ſecabanṫ: Docet exemplo marii q̄ drīa ſit inter dolore & laborare. Varicoſum: fuiſſe mariū hiſtorici teſtāṫ: & auctor eſt plutarchus: cū utroq; in crure uarices patereṫ eū ſolutū curs medico alteꝝ ſecandū præbuiſſe: neq; ullo ſuſpirio emiſſo ſectionē cōſtanter ptuliſſe: ſed cū medicus iā tranſitum faceret ad uarices alterius cruris ſecādas recuſauit inquiens. ουκ ειναι τοδεραπευμα της αλγηδονος αξιον. i. curationem non eē dignam eo dolore. Plinius in. xi. ſic refert: uarices in cruribus uiro tantū mulieri raro. Caium mariū qui ſepties conſul fuit ſtātē ſibi extrahi paſſum unum hoiem. Oppius auctor ē: ſunt autē uarices uenæ in ſuris inflexe ac obtortæ: græ

Leges cretum cōditæ a mioe
Duo minoes
Pyrrhica
Lycurgus
Rhetre
Vomonices
Diamaſtigoſis
Tolerātia lacedemoniorum

Ponos philoponi
Philoponia
Latina lingua locupletior græca
Patrii ſermonis egeſtas
Varices ſecuit marius
Varices quid ſint ex

Mar. Tul. uaricoſus
Locus iuuenalis
Horoſcopus uaricoſi
Nomothetæ
Paleſtra lacenaꝶ

ci.ιξιασ uocant.M.Tul.uaricoſus fuit.Qui uelandrum uaricum gratia togã ad calceos uſqꝫ demiſiſſe traditur: auctor eſt auicẽna uarices accidere curſoribus & onera baiulantibus:& diu ſtãtibus:hinc eſt illud ſatyrici poetæ.Varicoſus fiet aruſpex:ex grandi.ſ.conſiſtitione: & quaſi quadam ſtabulatione ac longo ſtatu. Varices in quorũdam uentribus innaſci teſtis eſt Cor.Cel.qui uarices aduri pcipit ſi recta eſt uena: ſi uero curua eſt & uelut in orbes quoſdam implicatur utilius excidi:a quo uarices maſculino genere dicunt alii fœminino uſurpant.Iulius firmicus i.viii.Matheſeos tardit uaricoſos fieri: qui habuerint horoſcopum in ſexta parte ſagittarii.Itaqꝫ illi.Minos rhadamantus:lycurgus:ſolon:aliiqꝫ nomothete: ideſt conditores legũ,ſignificant. Spartitatæ in fœminas tranſtulerunt: ex inſtituto lygurgi uirgines ſpartanæ corpa curſibus ac luctatiõibus ac diſcoꝶ iaculorũqꝫ iactibus exercebant:ut ριζωσισ.i.radicatio gignẽdorum filioꝶ robuſtior fieret & pulchre germinaret. De paleſtra lacenaꝶ fœminaꝶ:q̃ nudæ i gimnaſio luctabant affatim ſcripſimus:ſup illa ꝑpertiana elegia cuius initiũ eſt:multa tuæ ſparthe miramur dona paleſtræ p̃cipit plato in.v.de re pu.Mulieres exercendas eſſe gimnaſtica:cũ oĩum opeꝶ natura cõpos ſit fœmina.Eurotas:fluuius eſt: qui ꝑpe lacedemonẽ fluit:id quo natando exercebant & ſudorẽ diluebãt:ſicut romani poſt exercitationem campeſtrem deſiliebant in tyberim cã abluendi pulueris ac ſudoris. Fertilitas barba.græce dr πλησμονη των βαρβαρων fertilitas & opulentia barbaroꝶ. Quaſi callum obducit:occaleſcer uerbum uetus ẽ:qđ ſignificat callum abducere plautus.Coſtæ occalluere plagis.Mar. Tullius in epiſtolis.Conſuetudo diturna callum iam obduxit ſtomacho meo.De callo aprugno: de callo in cibis affatim apud Suetonium:fauces gulonum oppido q̃ decenter a Seneca dicunt occaloſæ:tanq̃ callũ obduxerint ex cibis ardentibus aduerſus ſenſum feruoris cibalis;qui uix ſuffi enat gulam helluonum magis ardentem:q̃ ardeat feruens obſonium. Procedit ad modum ad tibiam.Tucidides lacedemõios tibiarum modulis in p̃lis uſos eſſe refert:ut moderatores modulatioreſqꝫ fierent:qđ tibicinis numeris temperatur igit cum ꝑcinctæ claſſes erant & inſtructa acies ceptũqꝫ in hoſtem ꝑgredi:tibicines inter exercitũ poſiti canere inceptabant.Ea ibi p̃tentione tranqlla & uenerabili: quadã quaſi militaris muſicæ diſciplina uis & impetus militũ:ne ſparſi diſpalatiqꝫ ꝑruerent:cohibebat.Ariſto.autem in problematis morẽ illum ingrediendi ad tibiaꝶ modulos prœlii inſtitutum eſſe a lacedemoniis ſcripſit.ινα τουσ δειλουσ ασχημονουντασ γινωσκωσιν.i.ut timidos minus honeſte agentes cognoſcant.In hanc ſñiam ait Valerius maximus ſpartanæ ciuitatis exercitus non ante ad dimicandũ deſcendere ſolebat:q̃ tibiæ cõcẽtu & anapeſti pedis modulo cohortationis calorẽ aĩo traxiſſent. Vegeto & crebro ictus ſono ſtrenue inuadere hoſtẽ admoniti.Eſt autem anapeſtus ut grãmatici docent p cõſtans ex duabus ſyllabis breuibus & longa:ut nebulæ: quẽ græci antidactilũ noĩant quaſi dactylo contrariũ dictus.παρα τοαντιπαιειν quia repercutit dactylũ ſono reciproco.Vnde nomen hẽat:exercitus ut interp̃tat.M.Varro dictus ex eo qđ exercitando fit melior Vegetius in ſecundo numerus militũ exercitatur.Vnde ex re ipſa atqꝫ ope exercitus nomẽ accepit:ut ei nunq̃ liceret obliuiſci qđ uocabat Docet idem uegetius romanos milites tã ueteranos q̃ tyrones:exerceri ſolitos ad oẽ gẽus armoꝶ:oẽs.n.artes iugibus exercitiis ꝑficiunt:cuncta exercitatione cõualeſcunt; ut merito dictum ſit quotidiana exercitia ad ſanitatẽ plus ꝑdeſſe q̃ medicos:Armoꝶ doctores & magiſtros græci tacticos appellãt: dictio mendoſa apud Vegetiũ:nam ꝑ tacticos atticos legit perperã. Quantus labor agminis: agmen dicitur exercitus incedens:qua in re cuſtodiendũ eſt ex militari diſciplina:ut oẽs milites incedendi ordinẽ ſeruent:quadrato agmine ibat romanus exercitus:qđ ꝑ loci rõne mutandũ:militaris gradus dr:quo.xx.milia paſſuũ horis quinqꝫ conficiunt: plerũqꝫ aũt gradus citatior eſt:quo totidẽ horis.xxv.milia peragenda ſunt.Et ita militari gradu.iiii.milia.in plẽo gradu:quinqꝫ milia per ſingulas horas ſupputant. Ferre cibaria:pondus baiulare uſqꝫ ad.lx.libras & iter facere gradu militari tyrones cogebãtur:ut in expeditiõibus facilius annonã & arma portarent qđ antiquos milites factitaſſe dicunt idonei ſcriptores:& teſtis eſt Virgilius:q ait in georgicis:Non ſecus ac patriis acer Romanus in armis iniuſto ſub faſce uiã cũ carpit & hoſti.Ante expectandũ poſitis ſtat in agmie caſtris. Vbi expoſuit Serui.Iniuſto ſub faſce ſub magno honore:magnũ aũt onus dici pp arma:alimenta Vallũ:Liuius in.iii.refert qntum cincinatum dictatorẽ iuſſiſſe ut milites adeſſent in cã pro martio ante ſolis occaſum armati cum cibariis quiſqꝫ in.v.die coctis.Valiſqꝫ duodenis:ſeniores uero ut coquerent cibaria militi uicino:dũ is arma pararet:uallũqꝫ peteret. Dimidiati menſis.xv. dierum quæ differentia ſit inter dimidiatũ & dimidiũ docet.Aul.Gel.in tertio & nos alibi explicauimus.

rum ꝑpeſſionem doloꝶ efficiet faciliorẽ:itaqꝫ illi q græcie formam reꝶ publicaꝶ dederunt corpora iuuenum firmari labore uoluerunt.Quod ſpartiatæ etiã in fœminas tranſtulerunt:q̃ cæteris in urbib⁹ molliſſimo cultu parietũ umbris occulunt: illa autem uoluerunt nihil hoꝶ ſimile eſſe apud Lacenas uirgines:quibus magis paleſtra:eurotas: ſol: puluis:labor:militia in ſtudio eſt q̃ fertilitas barbara: ergo his laborioſis exercitationibus & dolor intercurrit:non nũq̃ ipellunt:ferunt:abiiciunt cadũt. Et ipe labor:quaſi callũ quodã obducit dolori.Militiam uero noſtram dico non ſparciataꝶ:quoꝶ ꝑcedit admodũ ad tibiã:nec adhibetur ulla ſine anapeſtis pedib⁹ hortatio:nr̃i exercitus primũ:uñ nomen habeant uides:deinde qui labor quãtus agminis ferre plus dimitiati menſis cibaria:ferre ſi quid

Occaleſcere
Fauces occaloſæ
At tibias acies laconica
Procinctæ claſſes
Diſpalati
Anapeſtus
Antidactylus
Exercitus unde
Exercitationem plus ꝑdeſſe q̃ medicos
Tactici
Agmen
Militaris gradus
plenus gradus
Faſcem portant
Cibaria Ferre

ad uſum uelint: ferre malũ : nã ſcutũ gladiũ galeã:
in honore noſtri milites non plus numerãt quam
humeros lacertos mãus. Arma.n. membra militis
eſſe dicunt. Quæ qdẽ ita gerunt aptc: ut ſi uſus fo
ret abiectis oneribus: expeditis armis ut mẽbris pu
gnare poſſint: qd exercitatio legionũ quid ille cur
ſus cõcurſus: clamor q̃ti laboris eſt: ex hoc ille aĩos
in p̄liis paratos ad uulnera: adhuc pari aĩo in exer-
citatũ militem: mulier uidebit. Cur: tñ intereſt in
ter nouũ & ueterẽ exercitiũ: quãtũ experti ſumus.
Aetas tyronũ plerũq; melior: ſed ferre laborẽ con-
temnere uulnus conſuetudo docet: qn etiam uide
mus ex acie efferri ſæpe ſaucios: & qdem rudẽ illũ
& inexercitatũ q̃uis leui ictu ploratus turpiſſimos
edere. At uero ille exercitatus & uetus ob eãq; rem
fortior medicum modo requirẽs a quo obligetur.
O patrocles inqt ad uos adueniens auxiliũ & uras
manus peto: priuſq̃ oppeto malam peſtem manda-
tam hoſtili manu neque ſanguis ullo potis eſt pa-
cto profluens conſiſtere: ſi qua ſapientia magis ue-

Scutum galeam: murus dicebatur apud priſcos pedeſtris exercitus p̄ter ſcuta cataphractis galeiſq; fulge — Vallum
bant. Eſt aũt cataphracta lorica ſiue thorax. Vnde cataphracti equites dicti & cataphractarii. De quo apud — Cataphra
Propertium in eo uerſu. Stat cataphractus equo cataphractæ naues apud thucididẽ ꝓ tectis nauibus: arma — cta
autem ꝓ membris habebant a militibus romanis: quia ſicut nulli oneroſa ſunt ſua ipſius membra ita illis
oneroſum non erat arma geſtare: hinc illud ſilii: pro membris arma fuerunt. Clamor: mos græcoꝝ fuit ſi
lenter inirent pugnã ac cõſpiratu tacito nitibundi. Ex quo eſt illud homeri. Aſt ibant taciti ſpirantes robur
achiui. Contra romãi cum clamore aduer
ſus hoſtes congrediebant: quem clamorẽ
barritũ uocant: qui non prius debet attolli
q̃ utræq; acies ſe iunxerint Au. Gel. quid il — Baritus
le uult ardentibus clamor militum roma- — Clamor
noꝝ: quem in congreſſibus prœliorũ fieri — militum
ſolitum ſcriptores annalium annotauerũt
cum ad manus uentum eſt: tum iam e ꝓpin
quo hoſtis & impetu ꝓpulſandus & clamo
re terrendus eſt: Cæſar in cõmentariis bel-
li ciuilis põpeiani. Non fruſtra inqt antiqui
tus inſtitutũ eſt ut ſigna undiq; cõcinerent
clamorẽq; uniuerſi tollerẽt. Quibus rebus
& hoſtes terreri & ſuos incitari exiſtimaue-
rũt. Adhuc: aducito uerbũ eſt. A quo ob
ligetur: qui faſciis & ligamentis uulnera deli
get ac linteolis impoſitis deuinciat. Curtius
ne obligato qdem uulnere aut ſegnius dſti — Obligare
nata exequit. Itẽ dũ corripit: dum obligã- — uulnus
tur oculi. Sene. imp̄ſſit mortiferꝝ corpi uul
nus: quo obligato a medicis minus habuit
ſanguinis imp̄ſſit mortiferꝝ corpi uulnus.
Quãtum expt. ſumus: forſan ob bellũ ci
uile põpeianum dixit hoc: in quo cæſar ha
buit robora ueteranoꝝ qui ꝓfligarunt põ-
peiãos nouos milites. Et iexercitatos. O pa
trii colles: mira cõmenta: & meræ nugæ di-
ci ſolent in huiuſce loci implicatiõe magis
q̃ explicantione: quidã exponunt o patrico
les o municipes ciueſq; eandẽ patriam colentes. Alii indoctius legunt ac indoctius interp̄tant: q dicunt o pa
trii colles: tanq̃ exclamatio ſit ad montes patrios. Ego re ſolerter penſita lego o patrocles: Et ut ita legã ſua-
det homerus apud quẽ non ſomniculoſe ſed uigilanter obſeruauimus tradi in. xi. iliados: quemadmodũ
eurypylus unus ex ꝓceribus græcoꝝ ab alexandro ſagitta uulnerat. κατα μηρον δεξιον. i. in femore dextro: — Locus
ita ut harundo ipſa in uulnere frangeret: qui exclamans ex uulnere ait. ὠ φιλοι αργειων ηγητορες ηδε μεδον- — pulcherri
τες: ideſt o ſocii principes primoreſq; græcoꝝ ſtate: & aiaci auxilium ferte: mox factus eſt obuius patroclo — mus
claudicans ex uulnere femoris: quem patroclus miſeratus age inquit heros eurypyle hoc unum mihi rñde
utrum adhuc noſtri hectori pares ſint an impares atq; ab illo profligantur: cui reſpondens eurypylus inqt
ουκετι διογενες πατροκλεις αλκαρ αχαιων εσσεται ideſt o generoſe patrocles uel ut latini dicũt patrocle nõ
amplius erit ullum auxilium græcoꝝ tu me ut ſerues obſecro: in tẽtorium ducas ſagittam ex femore euel
las ſanguinem nigrum aqua calida ablue uulneri. φαρμακα εσθλα ideſt medicamenta ſalutaria appõe: quæ
te achilles edocuit: quæ ipſe a chirone centauro iuſtiſſimo didicit: nã medici podalyrius & machaon eſcu
lapii opitulari non poſſunt: quorum alter machaon uulneratus eſt: alter in campo ſuſtinet ferociam troia-
norum: tunc patroclus medium hominem complexus ac baiulans tabernaculo intulit: ac ſuper bouina co-
ria extendens adhibuit fomenta neceſſaria: poſtremo radicem q̃dam amari ſaporis manibus conterẽs uul
neri appoſuit: q̃ dolores oẽs ſedaret: uulnus mitigaret: ſanguinẽ ſupprimeret. Ex hac homerica narratiõe
totus hic locus opinor tranſcriptus fuit a uetere quopiam poeta latino: cuius hæc uerba ſunt introducentis — Euripili
eurypylum uulneratum implorantem ſuppetias opemq; a patroclo. Et ita nodus: qui alioqui erat inenoda
bilis facile diſſoluitur: ut exponamus uerba hæc ueteris poetæ dici ab eurypylo ad patroclum: Ita legẽdũ
erit o patrocles: ut ſit uocatiuus caſus ex formula græcanica: quem antiqui ſolutatorium appellant. Op — Vocati
peto peſtem uetus locutio eſt: oppetere mortem: & oppetere mortem: & oppetere peſtem. qd ſignificat mo — uus ſaluta
ri. Plenus etiam ſermo eſt oppetit: quod eſt moritur. Hoſtili manu: Alexandri: cuius ſagitta percuſſus eſt — torius
eurypylus in femone. Potis: potens eſt poteſt. Virgilius. Nec potius ionios fluctus æquare ſequendo. Perſi
us. Nec potis es nigrum uitio præfigere theta: declinatur ut docet Priſcianus: hic & hæc potis & hoc pote.
perſius Qui pote: uis dicam: ideſt quomodo poſſibile eſt. Conſiſtere: dixit homerus: pro fluuium ſangui
nis uulnerato fœminæ ulyxem inhibuiſſe cantamine: cuius rei apud nños. Plinius & Apuleius meminerũt.
Namq; eſculapii: textura uerboꝝ ſic ordinãda eſt: ſautii opplent hoc eſt implent porticus liberoꝝ eſcu-

lapii.i.podalirii & machaonis.Eſt at̃ ſenſus tanta eſt multitudo ſautioꝝ ut podalirius & machaõ circũual/
lati ſint ab his q̃ medelas uulneribus medicamẽtaq; depoſcunt: ex quo fit inq̃t eurypylus ut illi a me adiri
nõ poſſint:hoc at̃ imutauit latinus poeta:cuius hæc ſunt uerba: paulũ deuius ab homero:apđ quem dixit
eurypylus iõ machaoné & podaliriũ ſibi nõ poſſe opitulari & manus medicas adhibere:qm alter eẽt uul/
neratus:alter in pugna occupatus.Eſculapius aũt celebrać utpote uetuſtiſſimus auctor medicinæ: ob eãq;
Podaliri us in deoꝝ numeꝝ receptus cuius deinde duo filii podalirius & machaõ bello troiãno ducẽ agamenoné ſequu
Machaon ti:non mediocré opẽ cõmilitonibus ſuis at
tulerunt:ut auctor eſt Cor.Cel.quos home
rus uulneribus tãtũmõ ferro & medicamẽ
tis ſolitos eſſe ꝓpoſuit.Eurypylus:iá loqui
tur Cic. Qui alt.ex.pa. Verba ſunt eiuſdẽ
ueteris poetæ:q̃ hæc oĩa ab homero mutua
tur:ſiue is accius:ſiue pacuuius; ſiue q̃cũq;
alius uetuſtiſſimoꝝ latinoꝝ quoꝝ:poema/
ta ad poſteros non peruenere.Eſt aũt ſolati
um hoĩs uulnerati:qui ad bellũ ꝓficiſcẽs
ſummere debet:ut dr̃ peras duas: alterá dã
doꝝ:alteram accipiẽdoꝝ uulneꝝ abducet
patricoles lege patrocles:q ut iá declaraui/
mus ex carmĩe homerico :eurypylũ uulne
ratum cõplexus intulit in tentoriũ colloca
Sñia habẽda in ore uit ſup coriũ: obligauit:uulnus breuiterq;
oĩa ſomẽta ac medelas adhibuit. Si qdẽ hõ
Eſopus hiſtrio eſſet terentiana ſñia eſt hõ ſum hũani nihil
ã me alienũ puto:quá ait Seneca oportet
hoĩes hẽre in pectore & in ore. Eſt at̃ ſenſus
ſi aliqd hũani hr̃et patroclus eurypylũ ex
uulnere claudicantẽ collocaret ĩ cubili.Fo/
ueretq; medicamentis qđ facit ap̃ homerũ:
ſed ap̃ latinũ poetá iducebać patroclus nõ
tá curans eurypylũ:q̃ q̃rens ex eo qd agerẽt
græci & q̃uo pugná ſuſtinerent. Sed nihil
uidimus:lego ſed nihil minus ut ſñia qua/
dret.Quid actũ ſit uerba patrocli ad eury
pylũ ex ueteri poemate:ap̃ homeꝝ ita ſciſci
taf :ſed age heros eurypyle:hoc unũ rñde:
q̃uõ græci tolerent excelſum hectoré:utꝝ reſiſtant:an ſuccũbãt. ,Etiã ſi eurypylus uerba ſunt hæc.M.T.
quoꝝ hic eſt ſenſus:ſi eurypylus potuit uulneratus talia fortites ferre: q̃to magis poſſe debet Eſop. hiſtrio
dũ agit eã fabulá:ſuſtinetq; pſoná eurypyli cõmenticiá:ex inſtituto ſcenio & ex fabulæ argumẽto: de æſopo
tragedo Quinti.Cice.Pli.oẽs meminerunt: de quo dixit ora.q̃ grauis eſopus:q̃ doctus roſcius egit. Inſignis
eſt ut Pli.uerbis utar clodii eſopi tragici hiſtrionis patina ſeſcentis ſeſtertiis taxata:in qua poſuit aues: cãtu
aliquo aut hũano ſermõe uocales:nũmis ſex ſingulas coẽptas:nulla alia dictus ſuauitate: niſi ut in his imi
tationẽ hoĩs mãderet:ne q̃ſtus qdẽ ſuos reueritus illos opimos & uoce meritos:hæc Pli.q ait eſopũ filiũ ha
buiſſe noĩe clodiũ :q margaritas cõuiuiis ad ſorbẽdũ dedit:ut expireť ĩ gl̃ia palati:qd capent uniões. He
ctoris:uerba eurypyli:ap̃ priſcũ poetã dolenter differentis:queãdmodũ hector:fundit:fugat:ſternit aciẽ
Patina eſopi græcoꝝ iã in fugá inclinatá:uerbũ.n.tale aliqđ ſubintelligendũ eſt. In forti uiro.ſ.eurypylo. Veteranus.
Sene.ſcri.de cõſolatione ad matrem:ueterani inq̃t ſine gemitu uelut aliena corpa excoriari patiunť. Ani/
Margaritæ ad ſorbendum culæ inediá ferũt:hipo.in aphoriſmis ait.γεροντεσ ευφορωτατα νηστειην φερουσι.i.ſenes facillime ieiuni
um ſiue inediá ferũt:qđ fit ꝓp exiguũ caloré:q ieſt ſenibus.Cõmentatores hipoc.aiunt decrepitos & capu
lares ſenes nõ facile famé tolerare:eoſq; fulciendos eſſe ſæpe cibo ſed modico:ſicut lucerna iá extinctioni
Senes inediá ferũt ꝓxima depoſcit pauxillũ alimenti:cuius paucitas lumen recreat:exuberantia extiguit. Subduc athletæ:
athletaꝝ uita & ars ſagina eſt ut inq̃t Gale.& repetitũ eſt:ĩ canõicis decretis.Di.nouiſſima de conſecratione
Decrepiti minus ferunt athletæ niſi largo cibo roborenť:ſatiſcũt:quẽ ob id athleticũ uocat Cor.Cel.aitq; hoĩbus bñ moratis tales
cibos eſſe ſupuacuos.De pane athletaꝝ loquiť Gale.in lib.de cacochimia:Plini.ait athletas antiq̃tus paſci
ſolitos ficis ſiccis:qm̃ is cibus corpus & uires aduuat:pythagoras exercitator primum ad carnes eos tranſtu
lit:de athletis plura in cõmentariis ſuetonii. Iouem olympium ſenſus eſt athleta ſubducto cibo famis im
paciens implorabit opem fidẽq; iouis olympii:cui potiſſimum exerceť i ludis olympiacis decertans:athle
Cibus Athletaꝝ tæ ut auctor eſt thucidides in olympiatico certamine campeſtrati pugnabant hoc eſt uerenda tecti ſubliga
culis. Conſuetudinis magna uis:græce dicitur κηξισ ετεραφυσισ:ideſt conſuetudo altera natura cuius
Frigus urit uis tãta eſt ut interdũ naturá uincat:hinc illud q̃nti curtii.Vicit conſuetudo natura potentior:hipoc.Gale.
Ariſt.cæteri:maximá eſſe uim cõſuetudinis cõcorditer oñdunt:in aphoriſmis ſcriptum eſt:dandũ eſſe ali
quid cõſuetudini:idem in lib.de regimine acutoꝝ monet cumprimis noſcendũ eſſe egroti conſuetudinẽ.

ſtra deuitari mors põt:nãq; Aeſculapii liberoꝝ ſau
cii opplent porticus:nõ põt accedi. certe Eurypy/
lus hic qdẽ ẽ homiẽm exercitatũ: ubi tñ luctus cõ
tinuatus. Vide q̃ nõ flebiliter rñdeat: rõem ẽt afle/
rat.cur æquo aĩo ſibi ferẽdũ ſit.q alteri exitiũ parat
eũ ſcire oportet ſibi paratá peſtẽ:ut pticipet parem
abducet ṗrocles credo ut collocet in cubili: ut uul
nus obliget:ſi qdẽ hõ eſſet:ſed nihil uidim⁹. Quæ
rit.n.qd actũ ſit e lo q̃re:res argiuũ ꝓlio ut ſe ſuſtiet
nõ põt hæc ſari tñ dictis q̃tum factis ſuppetit labo/
ris:qeſce igiť & uulnus alliga:ẽt ſi eurypilus poſ/
ſet:non poſſet Aeſopus:ubi fortuna Hectoris no
ſtrã acrẽ aciẽ inclinata & cætera explicat in dolore.
ſic ẽ.n.intempans militaris in forti uiro gloria. Er/
go hæc ueteraus miles facere poterit: doctus uir ſa
piẽs facere nõ poterit:ille uero melius ac nõ paulo
qdẽ:ſed de cõſuetudĩe adhuc exercitatiõis loquor
nõdũ de rõne & ſapiã aniculæ ſæpe inedia biduum
aut triduũ ferũt.ſubduc.n.cibũ unũ diẽ athletæ Io
uẽ olimpiũ:cũ ipm̃ cui ſe exercebit.iplorabit: ferre
nõ poſſe clamabit:Cõſuetudinis magna uis ẽ:pno

Vri.ſ.frigore & niuibus. Vir.penetrabile frigus adurit Luca.urebāt mōtana niues. Pli. dixit ſimiles in quibuſdam locis eſſe æſtus imodici & frigoꝝ effectus. Valeri. Flaccus ſolibus & canis urebat luna pruinis. Silius hoſtē miles habes fractū ambuſtūq; niuoſis cautibus. Pugiles cæſtubus. Vir. luculēter deſcribit pugnā daretis & entelli cæſtubus factā q ex loris bubulis cōfecti plūbo inſuto ferroq; rigebat: canit flaccus in.iiii.argonauticō quēadmodū amicus certamie cæſtuū cōfligēs cū polluce datus eſt neci: Hom. quoq; in.xxiii. iliados in ludis patrocli funeribus celebrat cæſtus epei & euriali pugillū: quē totū locū imitatus eſt. Virg. in.y æneі.

ſtant uenatores in niue: in mōtibus. uri ſe patiūt. Inde pugiles ceſtibus cōtuſi ne ingemiſcūt qdē: ſed qd hos: qbus olympioꝝ: uictoria cōſulatus ille antiquus uidet. Gladiatores aut pditi hoies aut barbari quas plagas pferūt. Quomodo illi q bene inſtituti ſunt accipere plagam malūt q̄ turpiter uitare. Quā ſæpe apparet nihil eos malle quā uel dño ſatiſfacere uel populo. Mittūt etiā uulneribus confecti ad dños: qui querāt qd uelint: ſi ſatiſſactum iis ſit ſe uelle decūbere. Quis mediocris gladiator igemuit: quis uultū mutuauit unq̄. Quis nō mō ſtetit: uerū ēt decubuit turpiter? Quis cū decubuiſſet ferrū recipere iuſſus collū cōtraxit. Tm̄ exercitatio meditatio conſuetudo ualet: ergo hoc poterit ſamius ſpurcus hō: uita illa dignus locoq;: uir natus ad gloriam ullā partē aī tā mollē habebit: quā nō meditatione: & rōe corroboret. crudele gladiatoꝝ ſpectaculū & ihumanū nōnullis uideri ſolet. & haud ſcio an ita ſit ut nūc fit. Cū uero ſontes depugnabāt ferro aurib⁹ fortaſſe multæ oculis quidē nulla poterat eē fortior cōtra dolorē & mortē diſciplīa de exercitatiōe & cōſuetudie & cōmētatione dixi. Apageſis: nūc de rōne uideamus: niſi quid uis ad hæc. A. Ego ne ut te iterpellē: ne hoc quidē uellē: ita me ad credendū tua ducit oro. M. ſit ne igit malum dolere nec ne? ſtoici uiderint. qui cōtortulis quibuſdā ac minutis cōcluſiūculis nec ad ſenſus pmanatibus effici uolūt non eē maū dolorē. ego illud quicqd ſit tm̄ eē q̄tū uideatur nō puto: falſaq; ei⁹ uiſiōe & ſpecie moueri hoīes dico uehemētius. dolorēq; eius oēm eē tollerabilē: uñ igit ordiar? an eadē breuiter attingā: q̄ mō dixi: quo facilius oro pgredi poſſit lōgius. īter oēs igit. hoc cōſtat: nec doctos hoīes ſolū: ſed ēt indoctos uiroꝝ eē fortiū & magnaīoꝝ & patiētiū: & hūana uincētiū itollerāter dolorē pati. nec uero quiſq̄ fuit. qui eū qui ita pateret nō laudādū putaret. Quod ergo:

Cōſolatus uidet: dictū eſt in prio cōmētari: qd olympionices.i.uictor ī olympiacis ludis habebat apud Græ. in eo ferme honore: quo apud Roma. triūphalis iperator: uicere olympia eſt pinde ac cōſolatū adipiſci. Accipere plagā. M. T. in orōne p milone teſtis eſt ſolere nos odiſſe gladiatores ī pugnis gladiatoriis timidos & uitā obſecrātes. Contra fortes & aīoſos & ſe acriter ipſi morti offerētes cupere ſeruare: fuit olim qdā gladiator in ludo cæſaris: q cū uulnera eius a medicis execabant ridere ſolitus fuit. Vel do mino: munerariū ſignificat.i. editorē muneris gladiatorii: q familias gladiatoꝝ a lāiſtis cōparabat. Decūbere.i. ſuccūbere: mori alias egrotare & iacere gelius: affert pſim egra ualitudine oppſſum decūbere. Decubuit: iacuit: ſenſus eſt gladiatores ēt curare ut honeſte in morte cadāt: qd cæſar: & olympias alexādri mr̄ feciſſe tradūt. Quis collū cōtraxit: flauius ī cōiuratiōe neroniana deprēſus admonitus a tribuno cui nex flauii man data erat ptēdere ceruicē: utinā ait tu tā fortiter ferias ut ego ceruicē firmiter petendā. Meditatio: ſcribit Vege. nihil eē tā difficile: qd nō aſſidua meditatio facillimum reddat meditatiōes romanoꝝ dici optie pnt: ut Ioſephus ait cōflictus ſine ſanguie. Cōtraq; plia uera meditatiōes cū ſanguie: ſunt āt meditatiōes exercitatiōes. Samius nomē ē gladiatoris: ut pacideiāus apud Ora. & Luci. & .M. Tu. fortaſſis ab iſula ſamo nomiatus: ut ſerui capadoces: gete: daui: a locis dicebant. Spurcus: ſordidus: famoſuſq;. Illa uita.ſ. gladiatoria. Crudele de ſpectaculo gladiatorio fuſius annotauimus apud Suet. in primo cōmentario. Iuſtinia. iperator libro codicis.xi. fieri uetat ſpectacula gladiatoria tā q̄ cruēta & ihumana crudelitate ſatis plena in qbus ut inqt Cypria. hō occidit ī hoīs uoluptatē. Sōtes: tales.n. ad gladiaturā parāt noxii.ſ. & ob maleficia dānati ad necē. Auribus multæ: ſenſus eſt diſciplinæ multæ auribus eſſe poſſūt ex libris phoꝝ ex auditu documētoꝝ ſalubriū: iuxta illud Oratianū ſi mō culturæ patiētē cōmodet aurē: ſed oculoꝝ ſenſui: q eſt accerrimus: nulla efficatior diſciplina cōtingere pōt ad dolorē contemnendū: q ſpectare gladiatores in arena fortiter & alacriter digladiātes: ſine gemitu: & quādā quaſi hilaritate geſtiētes. Cōmentatione: agitatione tractatione: alias exeogitatione. alibi. M. T. que pōt eſſe in uino cōmentatio. Cōminiſci dictū ut ait. M. V. a con & mente cū cōfingunt ī mēte q̄ nō ſolū ſunt: hinc cōmentū & cōmentario. Apageſis: uerbū cōmicū qd ſignificat abduc ſi uis & remoue. Apule. apageſis tā cruentos deos. Interpellare: iterpellare eſt loquentem: uel aliqd agentem iterrūpe: uñ iterpellatores dicti. M. T. i lſis inqt ſine iterpellatore uerſor. Stoici ut. nō uult Cice. negare dolorem eſſe malū qd facīūt ſtoici; ſed oñdere eū eſſe tolerabilem & fortiter ferendū. Cōtortulis: uicæ ſpinaꝝ cōnexis. Magnanimoꝝ: aius

Ceſtus

gladiator ridens ī ſe ctiōe uulneꝝ decūbere

Vtinā tā fortiter ſerias

meditationes cōflictus ſine ſanguine

Hō occiditur in uoluptatem

cōmētatio

Cōmentū

Apageſis

Megalo pſicos Magnanimus affectiones Affectus Andria Vir a uj

magnus & fortis nullĩ:neq; hoĩ neq; ꝑturbationi aĩ nec dolori nec fortunæ ſuccũbit græce dr̃ μεγαλοψυχοσ magnanimitas: μεγαλοψυχια:magnanimus ut inqt Ari.nec ꝓſperis gaudebit nimiũ nec aduerſis nimiũ turbabit̃. Extimeſcere:tior eſt de uẽturo malo. Nõ ſe.p̄.dolor eſt & ęgritudo de p̄ñti malo. Recte affe.M.T. fere ſp affectiões appellat:quos alii affectus uocãt:affectiões ſi recte ſunt uirtutes uocant̃:ſi a recta rõne auerſæ ſunt uitia fiũt:& ꝑturbatiões appellant̃ q̃ græci.παθη:uocãt de q̃bus ſuſius uberiuſq; dicet̃ in q̃rta tuſculana:affectio ut delinit Cice.in rhet.eſt q̃dã ex tpe aut ex negocioꝝ euẽtu aut adminiſtratiõe aut hoium ſtudio cõmutatio reꝝ. Sed ab ea una:fortitudinẽ ſignat:q̃ ꝓprie uirtus dr̃.quã græci andriã uocãt. Ex ui.uir.Lactã.in li.de opificio:uir inqt noiatus eſt:q̃d in eo maior uis ẽ q̃ in fœmina.Et hinc uirtus nomẽ accœpit; uñ cũ uiꝝ dicimus non tã ſexũ ſignãmus: q̃ robuſtũ & fortẽ:uiri.n.ꝓpria uirilitas eſt & robur. Neglige inqt dolorẽ:illud dogma epicuri pinde ac incõſtantis phi:q cũ dolorẽ ſũmũ malũ eſſe dicat ſuadet tñ dolorẽ eſſe negligẽdũ:tãq̃ in eo nihil mali ſit: & ita pugnãtia iter ſe loquẽs merito refellit̃:uolẽs ãt epicurus docere dolorẽ eẽ negligẽdũ.

Dolor lõgus leuis Súmum Pleuretici

ita dictitabat dolor in lõginqtate leuis i grauitate breuis. Vt eius magnitudinẽ celeritas diuturnitatẽ aleuiano cõſolet̃ notũ eſt epicuri uerbũ:dolor ſi lõgus leuis:ſi ſũmis breuis:q̃d in p̄ñtia a Cic.refellit̃:ꝓpea q̃ dolor aliq̃n lõgus eſt & grauis ſũmus e nec breuis. Sũmũ:maximũ itelligit:quo nihil ſit maius ſicuti iuppiter ſũmus dr̃:ꝓ maximus ſupmuſq;:& a Vir.dictũ eſt ſũme deũ: ꝓ maxime deoꝝ. Latera:morbus lateꝝ:pleureticus græco uocabulo dr̃:q acutus eſt:lateris dolore cõſũptus eſt Luci.craſſus orator.

De podagra rubẽs podagra Moleſtũ ociũ quod Exẽplum clodii podagrici Agrippa merſit in acetũ crura curatio ſexti põpeii podagra balbuciens

Abeſt a ſum.do.magnus põt eſſe dolor ſed nõ ſũmus hoc eſt maxius:ille.n.ſũmus merito noiat̃:quo nihil grauius neq; dici: neq; excogitari pt:uñ cũ dolet ps corpis talis dolor magis magnus:q̃ ſũmus eſt noiandus. Tñ ho.ſ.epicuꝝ:quẽ Lucre.cũctis mortalibus anteponit:q genus humanũ igenio ſupauit:& oẽs exoriẽs.ſtellas extinxit ut etherius ſol. Nõ cõ.nõ ſtatim. Doloribus pod. podagræ morbus:rarior ſolebat eſſe: ut iqt Pli.patrũ auorũq; memoria: q pegrinus eſt nã ſi italiæ fuiſſet antiqtus latinũ nomẽ iuenisſet:fœminæ & eunuchi ut auctor ẽ Hip. nõ fiũt podagrici eſt podagra rubẽs hoc eſt callida:eſt frigida:eſt multiplex: de qua ap̄ medicos plera iterrogatus publius.mimographus: q̃d nã eſſet moleſtũ ociũ:podagrici pedes: dixit Ser.Clodius magnitudie doloris in podagra coaſtus:ueneno crura punxit:& poſtea caruit ſenſu oi æq; q̃ dolore in ea pte corpis.M.Agri.cõflictatus graui morbo pedũ:cũ dolorem eũ ppeti negret crura demerſit in acetũ calidũ. in acerrio impetu morbi atq; ita euaſit. Sextus Põpe.correptus dolore podagre merſit in triticũ ſeſe ſup genua:letatuſq; ſiccatis pedibus mirabili mõ poſtea hoc remedio uſus ẽ. Si ſaturnus dñs geniturae fuerit ut docet iulius firmicus facit pneumaticos:hoc eſt pulmone laborãtes & podagricos:eſt q̃da podagra quã hiſtorici balbuciẽtẽ appellãt:q̃ laborauit Lucius Silla dictator. Forticulu i tor.& ſtrã.iter iteſtinoꝝ mala & ægritudies abieõſas ſunt tormia Dyſenteriõ græce uocat̃. In tormibus:iteſtina exulcerant̃:ex his cruor manat:frequẽs deiiciẽdi cupiditas dolor in ano eſt.auctor Cor.celſus in.iiii.q laborat hoc morbo dr̃ uocabulo græco dyſentericus:latino torminoſus.iã nomẽ dyſenteriæ puulgatũ eſt iter medicos:cũ torminũ nomẽ ignorent quod ſane

& poſtulat̃ a fortibus:& laudat̃ cũ fit:id aut extimeſcere ueniẽs aut nõ ferrẽ p̄ſens.nõne turpe eſt. At q uide:ne cũ oẽs rectæ aĩ affectiones uirtutes appellẽtur:nũ ſit hoc ꝓpriũ oium nomẽ:ſed ab ea una quæ cæteris excellat oẽs noiatæ ſunt.appellata eſt.n.ex uiro uirtus. Viri ãt ꝓpria maxime eſt fortitudo. cuius munera duo maxima ſunt.mortis dolorisq; contemptio. Vtẽdũ eſt igit̃ his:ſi uirtutis cõpotes uel potius ſi uiri uolumus eſſe: q̃m a uiris uirtus nomẽ eſt mutuata. Quæres fortaſſe quomõ:& recte, talẽ.n.medicinã philoſophia ꝓfitet̃ uenit. Epicurus hõ minime malus uel potius uir optimus tñ monet q̃tũ intelligit.neglige inqt dolorẽ:qs hoc dicit: idem q dolorẽ ſummũ malũ:uix ſatis cõſtanter. audiam⁹ ſi ſummus dolor eſt inqt breuẽ eſſe neceſſe ẽ. A. iterãdũ eadẽ mihi.iſta nõ.n.ſatis itelligo qd ſummũ dicas eſſe:qd breue. M.ſũmũ quo nihil ſit ſupius: breue quo nihil breuius:cõtẽno magnitudinẽ doloris a qua me breuitas tpis uindicabit ante pene quã uenerit.ſed eſt tãtus dolor: quantus philoctetæ bene plane & magnus qdem uidet̃.ſed tñ nõ ſummus.nihil.n.dolet niſi pes.poſſunt oculi: põt caput latera pulmones:poſſunt oia lõge igit̃ abeſt a ſummo dolore. Ergo inqt dolor diuturnus hẽt letiæ pluſq̃ moleſtiæ:nũc ego nõ poſſũ tñ hoiem nihil ſapere dicere. Sed nos ab eo derideri puto.ego ſummum dolorẽ:ſummũ aũt dico ẽt ſi decẽ atomis eſt maior alius: nõ cõtinuo dico eſſe breuẽ multoſq; poſſum bonos uiros nomiare:q̃ cõplures annos doloribꝰ podagræ crucient̃ maximis. Sed hõ cautus nũq̃ terminat nec magnitudis nec diuturnitatis modũ; ut ſciat qd ſũmũ dicat in dolore:qd breue in tpe.omittamus igit̃ hunc nihil ꝓrſus dicentẽ.cogamuſq; confiteri non eſſe ab eo doloris remedia querenda:qui dolorẽ malorꝝ omnium maximum dixerit:quamuis idem forticulũ ſe in torminibus:& in ſtrãguria ſua præbeat.

qđ ſane p q̃ mi⁊ eſt græcã dictioñẽ eſſe latinis cognitiſſimã: latinã uero pœnitus ignotam. Nonius tormines tormines
maſculino genere enũciat diciq; ex eo ait qđ dolore torquãt: citans hoc Ciceronis teſtimoniũ. Si ſolis radius Hippocr.
ſaturnũ p quadratũ acceſſerit igenitura hõ interribit dyſenterio: ut refert firmicus in fnus i.yu. matheſeos Galenus
auctor eſt Hip. mortife⁊ eſſe ſignũ in dyſenteria ſi carnes egeranť: ait Galenus dyſenteriã fieri: qñ mẽta exu Hippo.de
berãs calore ætatis ificiť: & fit ſal ſa: ſtrãguriã uero appel lãt urinæ difficultatẽ: ut docet Cor. cel. in. ii. auctor ẽ ſtráguria
Hippo. in aphoriſmis in ſenectute ſtrãgurias dyſpneas: dyſurias: caceſias eſſe frequẽtes: eſt aũt dyſpnoea ſpi Dyſpnoea

aliũde igiť eſt q̃renda medicina: & maxíe q̇dẽ ſi q̃d maxime cõſentaneũ ſit quærimus ab iis. qbus ꝙ honeſtũ ſit ſũmũ bonũ ꝙ turpe ſũmũ uideť malũ. His tu præſentibus gemere & te iactare nõ audebis ꝑfecto. loqueť. n. eo⁊ uoce uirtus ipſa tecũ. tu ne cum pueros lacedemone adoleſcẽtes olympiæ: barbaros in arena uideris excipiẽtes grauiſſimas plagas & ferẽtes ſilẽtio: ſi te forte dolor aliqs ꝑtulerit exclamabis ut mulier? nõ cõſtãter & ſedate feres: fieri nõ p̃t natura nõ patiť. Audio pueri ferũt gloria ducti. ferũt pũdore alii. multi mœtu. & tñ ueremur: ut hoc: qđ a tã multis: & qđ tot locis ꝑferať natura nõ patiatur. Illa uero nõ modo patiť: ue⁊ ẽt poſtulat. Nihil. n. præſtãtius habet: nihil qđ magis expetat: q̃ hõeſtatẽ q̃ laudeť: quã dignitatẽ: quã decus: hiſce ego pluribus nõibus unã rẽ declarari uolo. ſed ita utar: ut quã maxíe ſignificẽ pluribus. Volo aũt dicere illud hoi lõge optimũ eſſe qđ ipm ſit optãdũ p ſe a uirtute ꝑfectũ: uel ipſa uirtute ſitũ ſua ſpõte laudabile qđ qdẽ citius dixerim ſolũ: quã ſummum bonũ. At ꝗ ut hoc de honeſto: ſic de turpi contraria. Nihil tã tetrũ. nihil tã aſpnandũ: nihil hoíe idignius. Quod ſi tibi ꝑſuaſum eſt: principio. n. dixiſti plus in dedecore mali tibi uideri: quã in dolore: reliquũ eſt ut tu te tibi íperes. Quãq̃ hoc neſcio q̃uo: dicať q̃ſi duo ſimus ut alter íperet: alter ꝑeat nõ inſcite tñ dr̃. eſt. n. aius in partes diſtributus duas: qua⁊ altera rõnis ẽ particeps: altera exps. Cum igiť præcipiť: ut nobis metipſis iperemus. hoc præcipit: ut rõ coerceat temeritatẽ. In animis oíum eſt fere natura molle qdã demiſſum. humile. eneruatũ quodãmodo & languidũ. ſenile ſed nihil aliud eſt in hoíe deformius. ſed p̃ſto eſt domina oíum & regina rõ. quæ cõnixa p ſe & ꝑgreſſa longius fit ꝑfecta uirtus. hęc ut iperet illi p̃ti ai quæ obedire debet. Id uidẽdũ eſt uiro. quo nã mõ iqes. uelut ſermo domius? ueluti iperator militi

rãdi difficultas: δυσουρια. i. pœne qđ ſtranguria: q ut ait Galenus fit ex ueſicæ paſſionibus urinã ſupprimẽs. Caceſia malus corporis hitus ſignificať. M. Cato uinũ cõcinat ui medica pollens ad dyſpepſiã & ſtrãguriã. i. ad malã cõcoctionẽ: & urinæ difficultatem. ubi uoles inqt cibũ cõcoqre & lociũ facere: hic bibito q̃tũ uoles ſine ꝑiculo. Epicurus: ut ad uerba Cice. explicãda reuertamur fortiter ſatis tolerauit tormina & ſtrãguriã q̃ Seneca tormẽta ueſicæ & ulcerati uẽtris appellat cum libro. ix. epiſtola⁊ ſic ſcribit laudat Epicurus & ꝓbat male ualitudis dolo⁊ grauiſſimo⁊ ꝑpeſſionẽ: in qua fuit illo ſummo ac fortunatiſſimo die ſuo. Ait. n. ſe ueſicæ & ulcerati uẽtris tormenta tolerare ulterioris doloris acceſſionẽ nõ recipiẽtis: eſſe nihilo minus ſibi illũ beatũ idem in. xxiiii. beatiſſimum inqt hũc & ultimũ diẽ ago Epicurus: cũ illũ hinc urinæ difficultas torq̃ret: hic inſanabilis exulcerati dolor uẽtris ſumpſit ãt hæc Sene. in epiſtola epicuri: quã iã moriẽs: ad idomeneũ ſiue hermachrũ ſcripſit: quã Cice. ita interp̃tať: cũ ageremus uitæ beatũ: & eũdẽ ſupmũ diem ſcribebamus hæc: tãti aũt morbi aderãt ueſicæ & uiſce⁊: ut nihil ad eo⁊ magnitudinẽ poſſet accedere. Cõpenſabať tñ cũ his oíbus ai leticia: quã capiebã memoria rõnũ inuẽtorũq; nro⁊: obiiſſe epicu⁊ calculo urinæ exitũ ipediente hermachus laertiuſq; teſtãť. Ab his. ſ. ſtoicis.

Eo⁊ uirtus: ſtoico⁊. Cũ pu. la. hos appellãt græci: βομονικας: q̃ſi in ara cõtendentes de tollerãtia plaga⁊: cuius rei facta eſt ſupius mẽtio copioſa. Exclamabis ut mu. interrogatiue legendũ. q. d. idecoꝝ eſſet uiro uirilitatẽ ꝓfitenti exclamare uice muliebri in dolore. Eiulatio. n. mulie⁊ ꝓpria eſt: quę a molicie nõianť: ut. M. Va. Lactãtiuſq; notificãt. Sedate: æq̃nimiter: & aio q̇eto. Vnã rẽ. ſ. hõeſtũ ipm atq; uirtutẽ: q noie honeſtatis laudis dignitatis: decoris cõtineneť. Tute i. duplex eſt uis aío⁊ atq; naturæ: una ps in appetitu poſita eſt: q græce dr̃ ορμη: q hoiem: huc & illuc rapit. Altera i rõne: q uitæ regia eſt itaq; rõ ꝑeſſe debet: appetitus uero obtẽpare: un̄ q dicit impera tibi ipſi hoc itel ligi uult: ut rõ i iperio ſit appetitus in ſeruitute: quo opere nihil ꝑſtãtius: quẽ magis inqt Sene. admiraberis: q̃ q ipat ſibi: q̃ q ſe habet i poteſtate facilius eſt gentes barbaras regere q̃ aium ſuũ cõtinere & ſibi tradere. idem in. iii. q̃ſtionũ ait nullam maiorem eſſe uictoriã q̃uitia domuiſſe: tũc aianti ſanitas adeſt. & uires & pulchritudo: ut ſcite tradit platonicus Apu. cũ rõ totã regit: parentq; appetitus ſiue cupiditas & iraſcentia: nihil appetũt: nihil mouent: qđ iutile eſſe dixerit rõ q uelut dña oíum ac regia capitis arcem tenet coercens effrenes cupiditates. Molle qdam hæc eſt ps appetitus & uoluptatis: q auctore Sene. mollis eſt eneruis mero atq; unguento madens. Senile: i fractũ debilitatũ: ſicut ſenio ſenex uietus & lãguidus. Cõnixa ſuiſmet adminiculis innixa: nihil externæ

dyſuria
Caceſia
Diſpepſiã
malacon
coctio
Epiſtola
epicuri
Mors epicuri
Bomõices
eiulatio
Mulier a
molicie
Appetitus
Orme

Exhortatio ipatoris calcar Hortamēta tyrtei

opis indigna. Velut ſeruo dominus:nō unū eſt iperādi genus. Aliter īperat princeps ciuibus:aliter ipera
tor militibꝰ. Aliter dn̄s ſeruo:aliter pr̄ liberis:aliter magiſter diſcipulis. Itaq; ſicut uaria ſunt imꝑia:ita aiorꝝ
uarietas uario genere iperādi coercēda eſt:ut alius impio ſeruili:alius iperatorio:alius pr̄no cohibendus ſit
ut ita caſtigatus in officio cōtineaẽ. Fractos pudore:igenia inqt Hiero. liberaliter educata facilius uerecun/
dia q̄ mœtus ſupat:& quos tormēta nō uincūt:interdū uincit pudor. Vt bonos milites:nihil ſic cōtinet in
officio diſciplinaq; caſtrenſi milites q̄ imꝑatoris admonitio exohortatioq;:hoc eſt acerrimū calcar: hic fo/
mes hoc icitabulū ad aīos militū cōmouē/
dos:hinc ait ſilius Corda uirꝝ fouet ortādo
reuocatq; uigorē:alibi de ſcipione inqt uo/
ce tenet dū uoce uiget apud Li.lōge ſunt cō/
tiōes ipatoriæ:qbus alacritas militaris exci/
taẽ:olim tyrteus ꝓ cōtione militari carmia
exercitui lacedæmonioꝝ recitauit cōtinētia
uirtutis hornamenta qbus tm̄ ardorē militi
bus iniecit:ut nō de ſalute:ſed de ſepultura
tm̄ cogitarēt. Sic aiatus lacōicus exercitus tā
ardēter alacriterq; cōflixit cū hoſtibus meſ/
Pacuuius poetā
ſenius:ut uictoriā reportauerit. Nōni.in ni.
pacuuius brūduſius tragædiaꝝ ſcriptor illu
ſtris ennii poetæ ex filia nepos:romæ pictu/
rā exercuit:ac ſabulas uendicauit:deinde ta
rentū trāſgreſſus ꝓpe nōnagenarius diē obi
Niptra Scitu digna
it:hic ut ait Fabi.Quint.grauitate ſniaꝝ pō
dere uerboꝝ:auctoritate pſonarum clariſſi
mus fuit citra tm̄ nitorē.Inter cæteras ſabu/
las ſcripſit tragædiā titulo niptra q̄ſi laua/
cra cuius argumētū erat ulyxes:q materia ē
homericæ odiſſea:in q̄ iducebatur euticlia
nutrix ulyxis abluēs pedes alūno:q ſub ha/
bitu mēdici domū reuenerat ignoi abilis ſu
is uideẽ aūt hæc fabula ſumpto ex homero
q libro odyſſeæ unde uigeſimo ſcribit:quē
admodū euryclea nutrix iuſſu pœnelopes
lauit pedes ulyxi tanq̄ hoſpiti:quē recogno
uit ex tactu cicatricis quā hēbat i femore olī
ꝑcuſſus ab apro dente ſulmineo:dū uenaẽ
in mōte parnaſo una cū filiis autolyci.q.can
tamīe ſanguis ꝓfluuiū ſiſtētes:domūq; pr̄is
autolici deſerentes diligenter curauere:da/
tiſq; ſplendidis mūeribus in ithacā deduxe
re ex niptris pacuuianis ſunt opinor illi uer
ſus iucūdiſſimi:qbus loqẽ eurychia lauans
ulyxi ignoto pedes.cedo tm̄ pedem lymphis
Succuſare Succuſator
flauis flauū puluerē māibus iiſdē:qbus uly
xi ſæpe pmulſi abluā:latitudineq; minuā maniū multitudine:pacuuiū in niptris citāt identidem ſcripto/
res idonei:igiẽ in niptris inductus ulyxes uulneratus in fœmine ab apro nō nimis:ſed modicæ lamentaẽ qui
ad illos q eū ſautiūt ferūt:dicit uerba hæc apud Pacuui.pedetenti ite & ſedato niſi:qbus plane uerbis ſigni
ficat ſe dolorem temꝑanter ferre:dū iubet ut ſedatæ caute molliter deferaẽ:ne ſuccuſſu.i.ſuccuſatura:& ni
mia concuſſione gradientium dolor augeſcat:ſuccuſſare.n.eſt frequenter excutere:un̄ ſuccuſator æquus di
ctus q ſeſſorem uexat:i hāc ferme ſniam eſt illud actianū. Agite ac uulnus ne ſucceſſet greſſus caute ingre/
dimini:hoc aūt credo referendū eſſe ad uulnus illud apri dente inflictū pœne letaliter:& tunc ſauciū uly/
xem ac gemebūdū filii autolici domū deportarūt:inhibito ſanguis ꝓfluuio carminibus: cuius homericæ
ſniæ:Pli.& Apu.meminerūt. Leuiter ge.more leuiculæ muliercule. Tu quo.uly. Verba ſophoclis tragici
poetæ græci:q prior q̄ pacuuius ſcripſit niptra:quo archetypo uſus eſt in niptris ipſe Pacu.eodem pœne ar/
gumento & ſtilo illud diſſonū qđ pacuuius modicæ lamentātem fecit ulyxem ſauciū quem ſophocles fece
rat p quā flebiliter eiulātem.un̄ his uerbis ap̄ Sopho.caſtigaẽ ulyxes ab his q eū ſauciū ferūt. Poeta pru.ſo
Niptra un̄
phocles de quo ſupra dixius. Retinere.uerba ulyxis ſaucii ex niptris ſophoclers. Incipit la. Verbū cicerōis
colligentis ex uerbis q̄ ulyxes dixit ap̄ Sopho.illū ſuccūbere dolori labiq; nec retinere cōſtātiā. Opite:uer/
ba ulyxis:q cū uidiſſet ſe labi in dedecus & dignum eſſe caſtigatōe ex illo prio eiulatu repente mutat cōſili
um & orōnem.iāq; cōuerſus ad tollerātiā doloris ait tegite uulnus & abſcedite:cū prius dixiſſet ulcus nuda
te. Quaſſu.cōcuſſiōe & q̄ſſatiōe. In ex.ni.in extrema pte tragædiæ ſophocle:q inſcribiẽ niptra pluralita
tis nōie a uerbo græco νιπτω:qđ ſignificat lauo. Cōqri ſo.nō la.licet uiro forti accuſare fortunā & de eius

in equitate

uelut parēs filio:ſi turpiſſime ſe illa pars aī geret: q̄
dixi eſſe mollē:ſi ſe lamētis mulicbriter lachrymiſq;
debet uinciaẽ & conſtringaẽ amicoꝝ ꝓpinquorūq;
cuſtodiis.ſæpe.n.uidemus fractos pudore: q rōne
nulla uincerenẽ.Ergo hos quidē ut famulo uinclis
prope ac cuſtodia arceamus. Qui āt erūt firmiores.
nec tn̄ robuſtiſſimi: hos admonitu ſimili oportebit
ut bonos milites reuocatos dignitatem tueri. nō ni
mis in niptris ille ſapiētiſſimus græcie ſaucius lamē
tatur uel modice potius: pedetētim inqt ite & ſeda/
to niſu: ne ſuccuſſu arripiat maior dolor. Pacuuius
hæc melius quā ſophocles apud illum.n. per quam
flebiliter Vlyxes lamētatur in uulnere. tamen huic
leuiter gementi illi ipſi qui ferunt ſaucium perſonæ
grauitatem intuentes nō dubitarūt dicere. Tu quo
q; Vlyxes: quāquā grauiter cernimus ictū nimis es
pene animo molli: qui cōſuetus in armis æuum age
re. intelligit poeta prudens ferendi doloris cōſuetu
dinem eſſe non contēnendam magiſtram: atq; ille
non īmoderate magno in dolore. Retinete: tenete
opprimíte ulcus nudate heu miſerum me excrucior
incipit labi: deinde illico deſinit. operite: abſcedite
iamiam dimittite. nam in attractatu: & quaſſu ſeuū
amplificatis dolorem. uides ne ut obmutuerit non
ſedatus corporis: ſed caſtigatus animi dolor. Itaq; ī
extremis niptris alios quoq; obiurgat: iſq; moriens
cōqueri fortunā aduerſam nō lamētari docet. Id ui/

ſniq̃tate cõq̃ri:ſed lamentari nõ licet:cũ cõq̃ſtio ſit uirilis lamẽtatio mulieris. Huius aſ.ſ.ulyxis. Qualem ui.ne.famigerati ſunt ſeptẽ illi græcie ſapiẽtes.q re uera ſapiẽtes nõ fuerũt:ſed ſimilitudinem q̃dã gerebant ſpecieq; ſapiẽtũ.M. Cato quoq; & Caius Leli.habiti ſunt ſapientes & noiati.nec tñ fuerũt ſic ſapiẽtes:ut ſapiẽ tẽ intelligi uolũt phi:ſicut pſectus orator nullus unq̃ fuit. Vnde dicebat.M.Anto.diſertos ſe uidiſſe multos eloquentẽ oĩno neminẽ:iſidebat uidelicet in eius mente ſpẽs eloq̃ntiæ quã cernebat aio:re ipſa non uidebat. Cõſimiliter idea q̃dã ſapientiæ iſidet mentibus phoꝝ:ut aio cernãt ſapientẽ:quẽ re ipſa nõ uident. Parti iſe

Qui ſapiẽtes dicti ñ fuerũt
orator pſectus nullus

ri eſt officiũ. fletus muliebri ĩgenio additus. huius aĩ pars illa mollior rõni ſic paruit. ut ſeuero imperatori miles. prudẽs. In quo uiro erit pſecta ſapientia quẽ adhuc nos q̃dẽ uidemus neminem: ſed philoſophorũ ſententiis qualis futurus ſit: ſi mõ aliq̃ñ fuerit exponit̃ is igit̃ ſiue ea oro:quæ erit in eo pſecta: atq; abſoluta: ſic illi parti ĩperabit ĩferiori: ut iuſtus parẽs ꝓbis filis: nutu q̃ uolet cõficiet: nullo labore nulla moleſtia. eriget ipſe ſe ſuſcitabit̃: inſtituet: armabit ut tãq̃ hoſti ſic obſiſtat dolori. Quæ ſunt iſta arma cõtẽtio: cõfirmatio: ſermoq; intimus: cũ ipẽ ſecũ: caue turpe q̃cquã lãguidũ nõ uirile. obuerſent̃ ſpecies honeſtæ aio. zeno ꝓponat̃ Eleates. q perpeſſus eſt oĩa potius quã cõſcios delẽdæ tyrãnidis indicaret. De anaxarco democritio cogitet̃ q cum in manus Cypri nicocreontis regis icidiſſet: nullũ genus ſupplicii deprecatus eſt. neq; recuſauit. Calanus indus ĩdoctus ac barbarus in radicibus caucaſi natus ſua uolũtate uiuus cõbuſtus eſt. nos ſi pes cõdoluit

rio.animi pars inferior eſt appetitus: & illa mollior:q̃ facile uincit̃. Supior uero eſt rõ: q̃ uult regina in arce cõſiſtit iuicta & iſepara bilis. Vt iuſtus pa.fi. Ariſto.in.ii.œconomicũ ſcribit. duplicẽ eſſe ſpẽm timoris. Alterã cu reuerẽtia & pudore:qua ad patres utunt̃ filii ꝓbi:alterã cũ odio:qua ad dños ſerui. Idẽ in.iii.politicoꝝ refert gubernationẽ patriſfamilias eſſe regiã q̃dam domi ptãtem. Regiã uero ptãtem eſſe ciuitatis & gentiũ q̃ſi domeſticã q̃ndã gubernationẽ. Caueturpe q̃cq̃: uerba ſunt q̃ ſecũ dicit ſapiẽs:cauendũ ſibi eſſe ne dicat:ne faciat q̃cq̃ turpe aut effœminatũ:qd̃ merito eſſe poſſit rephenſibile. Sapiens.n.ubiq; locoꝝ tempoꝝ reꝝ: ſeruabit decoꝝ. ideoq; in dolore nõ lamentabitur flebiliter:eſſet.n.in decoꝝ. Zeno elea. celebratiſſima eſt. Zenonis huiuſce in pferẽdis doloribus cruciatibuſq; pacientia: q cũ adoleſcentes nobiliſſimos cupiditate liberãdæ patriæ iflãmaſſet cõtra tyrãnũ phalarĩ: uel ut alii tradũt nearchũ: facto iudicio cõp̃nſus traditusq; tortoribus eſt torquẽdus: q cũ intolerãdis cruciatibus laceraret̃: ut conſcios cõiuratiõis noiaret neminẽ illoꝝ noiauit:ſed amicos itimoſq; tyrãni pticipes cõiurationis eſſe dixit. Deinde cũ q̃ppiã ſe in aurẽ tyrãni clam loq uelle ſignificaſſet:eam mordicus correptã nõ ante dimiſit:q̃ rapta aure populatũ caput reliq̃ſſet. Vale.maxius hæc duo paciẽtie exẽpla duobus Zenonibus aſſignat Laertius & alii ab uno Zenone eleate utrũq; factũ eſſe cõmemorant. Demetrius ait nõ aurem ſed naſum morſu amputaſſe: Antiſthenes addit cũ amicos tyrãni noiaſſet ueluti cõſcios interrogatũ ab illo eſſet ne q̃ſpiã alius dixiſſe: tu ſolus eſt ciuitatis pnities ac peſtis: hic cõſultus a Dionyſio qd nã philoſophia præſtaret cũ reſpõdiſſet contemptũ mortis. Impaſſibilis flagellis tyrãni obiectus ſniam ſuã: ut iq̃t Tertulli. in apologetico: ad mortem uſq; ſeruauit: dicitur Eleates a patria Elea: quæ ciuitas eſt lucaniæ quã q̃dam helam a fonte noiarunt: alii a paludæ dictã opinant̃: quæ græcæ: τοι λοσ dicit̃. Eleatæ ferũt parmenides & Zeno pythagoricæ ſectæ ſectatores p quos Eleã inſtitutis legibusq; bene formatã fuiſſe autumat. Strabo in.vi.geographiæ. Alius fuit ille Zeno cõditor ſectæ ſtoicoꝝ. De anaxarcho democrito: anaxarchus abderites inimicũ habuit nicocreontẽ cypri tyrãnũ a quo cõprenſus cõiectus eſt in pilũ ptiſanæ ſiue mortariũ ſaxeũ: qd̃ græci: ολμον uocãt ibiq; ferreis malleis cõtuſus adeo tollerãter patienterq; ptulit aſperrimos illos cruciatus: ut uerbũ illud memorabile cõduplicauerit: tunde tunde anaxarchi ſollẽ: anaxarchũ.n.non tũdis ad ultimũ amputationẽ linguæ minitãte tyrãno protinus dentibus abſciſſam & cõmanducatã linguam in os eius ira patulũ cõſpuiſſe fert̃ auctores Valer. Laert. Tertul. cæteri. Democritus dicit̃ a Cicero. q̃m Democriti auditor fuit & ſectator. Dep̃catus eſt: ꝓpulſauit: depulit abegit. recuſauit. hoc.n.ſignificat hoc in loco dep̃cari ſicut ap̃ Oui. ſcribentẽ. Sæpe pcor mortẽ: mortẽ quoq; dep̃cor idẽ ap̃ Gel. temeritatẽ depræcarẽtur apud Enniũ ſeruitutẽ dep̃cor: pleni adeo ſunt libri ueteꝝ ſcriptoꝝ ſimilis in hoc uerbo ſignificatiõis. quod & a nobis in ſcdo tranq̃lli cõmentario ſatis copioſe explicatũ eſt. Calanus indus. gymnoſophyſtæ phyloſophi ſunt indoꝝ nudi: q ab exortu ad occaſum contuent̃ ſolem imobilibus oculis inſiſtẽtes toto die pedibus alternis: ex numero iſtoꝝ unus fuit calanus ꝓprio noĩe ſphines dictus: ueꝝ cũ pro ſalute καλε: diceret oĩbus obuiis calanus a græcis noiari cœpit: colloqum habuit cum oneſicrito: q ab Alexandro magno miſſus eſt ut cum ſophiſtis indoꝝ colloqueretur: quem cũ chlamydatũ & pileatũ crepidatumq; uidiſſet riſit hic poſtea ſemet uiuum ultroneus cremauit: de cuius morte: hæc produnt̃: ſecutus Alexandrum magnũ extra indiæ fines preter cõem aliorum philoſophorũ conſuetudinem: q regi aſiſtunt: cum apud paſargadas egrotare cœpiſſet ſeipſum extulit anno ætatis ſuæ. lxxiii. facta.n. pyra & aurea lectica ſuper impoſita in ea cubãs cõbuſtus eſt ſtramentis opertus: ſunt q dicant eum in lignea domo frondibus plena & pyra ſuper tecto conſtructa incluſum ſe ut trabem in ignem inieciſſe & cum domo deflagraſſe. ita ſeipſum uiuus exuſſit extulitq; calanus ſm patriam legem: cuius meminit Quintus curtius: cũ ait apud ſapientes indoꝝ occupare fati diẽ pul

Exẽplum zenonis patientie

Eleates Elea anaxarchi tolerãtia tũde anaxarchi ſollẽ depræcari qd Gymnoſophiſte calãus unde ultroneus ſe cremat calanus

Lucanus
O pclar
diſceſſũ e
uita acule
us i apibꝰ
Imparorẽ
nõ uti acu
leo
Clemẽtia
dos prĩci
piũ clemẽ
tiſſimus
cæſar re
mediũ cõ
tra acole
os uarices
marii

chrũ & uiuos ſe cremari iubent:nec ullus corporibus quæ ſenectus ſoluit honos redit.in q̃ nati putant ignẽ: niſi q ſpirantes recipit. De his intellexit Luca. ſcribens: qque ſuas ſtruxere pyras:uiuiq; calentes conſcendere rogos: Megaſthenes tñ putat nullum fuiſſe decretum gymnoſophiſtis:ut ſeſe efferant:imo q id fecerit puerilem iudicari:illud adde quod Cice. in primo de diuinatione & Valer. tradiderunt. Calanũ cum iret in rogum ardentem dixiſſe:o p̃clar diſceſſum e uita:cumq; Alexander magnus eũ rogaret:ſi qd uellet:ſi qd mãdaret dixiſſe prope diem te uidebo:quod ita cõtingit. Nam babilone paucis poſt diebus Alexander eſt mortuus. Apis aculeũ:natura apibus aculeum dedit uentri confertũ:quem in uulnere relĩquunt. Columella:& Virg. ſpiculum uocãt: quo carẽt reges:uel ſi habẽt nõ utunt. illud .n. conſtat inter auctores ĩperatorem apicular aculeo non uti. Quod ut inqt ſanctiſſime Seneca exẽplar eſt magis regibus:ut ſine aculeo ſint:ſpiculũ retundãt:crudelitatem cõprimant exarmati ſint maieſtate ſola circũuallati:qd eſt .n. per deos ĩmortales in prĩcipe admirabilius amabiliuſq; elementia? q̃ dos imperatoria eſt:quæ bonos principes facit dũ uiuũt amabiles:cũ uita exceſſerũt deſiderabiles cuius diuerſoriũ eſſe debet ĩ pectoribus ſummatiũ:ſicut fuit olim ĩ pectore cæſaris dictatoris:cuius iter ĩnumeras laudes proprium & peculiare fuit clementiæ inſigne:quauſq; ad penitentiam oẽs ſuperauit hinc illa nõ minus uera q̃ ſpecioſa apud. M. Ciceronẽ laudatio:q nihil obliuiſci ſoles niſi iniurias eſt in exẽplis æquos ab apibus occiſos:tã noxia eſt illa uis aculeor. Plin. uenenatas apiũ cuſpides eſſe tradit in. xxi. aduerſus quas ſalutare eſt hoĩ pcuſſo perũgi mal uæ ſucco. aut hederæ foliorũ:uel eas bibere.

Ruſticanus:arpinatem fuiſſe marium obſcuris natalibus nouũ hoiem aratorem: qs ignorat? q in agro arpinate in ulla ciuernate:ut auctor eſt Plutar. uitã diu uixit ruſticã plane & agreſtẽ ꝓcul ab urbanis mundiciis.

Vetuit ſe alliga. De mario q ſolutus & ſtãs: ꝑbuit medico ſecãdũ crus uaricoſum ſupra dixius:q μηστεναξας μηδτας οφρυσσυναγαγων .i. neq; ſuſpirãs:neq; ſupcilia cõtrahẽs pertulit lectionẽ fixiſq; oculis ſpectauit cruciabilem curationẽ. Poſtea alii.ſ. ſecti ſunt laborãtes uaricibus.

ſi deus ſed fac totũ dolore corpus:ferre nõ poſſum⁹ opinio eſt .n. quædã effœminata ac leuis:nec in dolore magiſq̃ eadẽ in uoluptate:qua cũ liq̃ſcim⁹ fluimuſq; molicia:apis aculeum ſine clamore ferre non poſſumus. At uero o. C. Marius ruſticãus uir ſed plane uir cũ ſecaret:ut ſupra dixi:principio uetuit ſe alligari nec quiſquã ante Marium ſolutus dr̃ eſſe ſectus. cur ergo poſtea alii? ualuit auctoritas uides ne igitur eſſe opinionis non naturæ malum:& tamẽ fuiſſe acrem morſum doloris idẽ Marius oñdit. Crus .n. alter non prebuit:ita & tulit dolorem ut ait: & ut homo maiorem ferr̃ ſine cauſa neceſſaria noluit. Totũ igitur in eo eſt ut tibi imperes oſtendi aũt qd̾ eſſet iperandi genus. atq; hæc cogitatio:quid patiẽtia qd fortitudine qd magnitudine aĩ dignũ ſit:non ſolum animũ cõprimit:ſed ipſum etiã dolorẽ neſcio quo pacto mitiorẽ facit. Vt .n. fit in p̃lio ut ignarus miles ac timidus ſimul: ac uiderit hoſtem abiecto ſcuto fugiat quãtũ poſſit:ob eãq; cauſam pereat nõ nũquam etiam integro corpe:cũ ei q ſteterit. nihil tale euenerit:ſic q doloris ſpeciẽ ferre nõ poſſũt abiciũt ſe:atq; ita afflicti & examinati iacent. Qui aũt reſtiterint:diſcedunt ſæpiſſime ſuperiores ſunt .n. q̃dam animi ſimilitudines cũ corpore:ut onera contẽtis corporibus facilius ferũtur remiſſis opprimũt

Demoſte.
fugit ex p̃
lio dictũ
demoſtẽis
Solertia
melium
Cõtentio
Antitherõ

Crus alter nõ p̃buit:cũ medicus alter crus ſecare uellet minime aſſenſum p̃buit. Ingens curationẽ tãto dolore dignã eſſe nõ arbitror. Vt uir uirilitate ac aĩ magnitudine ſeptus. Vt hõ:tanq̃. q ex humana teneritudine morſu doloris moueret. Vt ignarus miles:ſæpe hoc cõtingit:ut in p̃lio citius occũbat timidus miles & fugax:q̃ in pteritus & pugnax. Ille .n. fugiẽdo fatũ ruit in fatũ:hic firmiter pugnãdo uictor euadit:cõſimiliter q ſuccũbit dolori afflictus iacet:q firmiter reſiſtit uictor fit doloris. Ora. in hanc ſñiam ſic ſcribit a. Mors & fugacẽ perſeqtur uirum. nec parcit imbellis iuuentæ poplitibus timido ue tergo. Annotandũ eſt demoſthenem prælio illo magno:quo apud cheroneã: Philippus Alexandri magni pater Athenienſes uicit ſalutem fuga quæſiuiſſe:cumq; id ei quod fugerat probroſe obiiceret uerſu illo notiſſimo eluſiſſe: ανηρ ο φευγων και παλιν μαχησεται .i. uir fugiens iterũ pugnabit. Abiecto ſcuto. Lex platonis militem qui in prelio arma abiecit:& ſeſe dedit in pedes:ita punit:eo q arma turpiter proieciſſe dãnatus eſt:nec iperator:nec prælectus aliquis pro milite unq̃ utatur nec in aciẽ recipiat:uiuatq; in famis uitã in gloriã & dedecoroſam. Lacedæmonii olim archilochũ poetã ex ſparta eiecerunt: q a ſcripſerat in poemate. κρειττον εστιν αποβαλειν τα οπλα η αποθανειν .i. melius eſt abiicere arma: q̃ mori: Iuriſcõſultus titulo de re militari graue inqt crimen eſt arma alienaſſe:& ea culpa deſertiõi exequat. Onerа cõtentis corporibus:ſpiritum cohibere ſingularis p̃ſidii eſt:ſcãdentibus laborãtibus. ac iacẽtibus contraq; ictus qd inuentũ eſſe aialis cui nomen eſt meles docuit Plin. cuius uerba ex. viii. na. hiſtoriæ hæc ſunt:alla ali a ſolertia in metu melibus:ſufflata cutæ diſtentæ ictus hoium & morſus canũ arcent. Cõtenta dicius corpa: q̃ oĩ nixu intendunt aduerſus labores. ut in arcu neruus. apud rhetoricos doctores:cõtentio eſt oratio acris: ad confirmandũ & cõfutandũ accõmodata:unde a Pli. dicta eſt in epiſtolis Ora. pugnax & cõtentioſa:quam maxiẽ ꝓbat ap̃ eoſdẽ cõtẽtio dr̃ exornatio ex cõtrariis uerbis cõcinata:q uocabulo græco notiſſimo uocat antithetõ .i. cõtra poſitũ ut illd ciceroĩanũ in orone ꝓ cluẽtio:uicit pudorẽ libido tiorẽ audacia. Rõnẽ amẽtia.

Preſſum

Præſſum depellit:præſuram ſiue præſſionē:dicitur.n.recte latineq; his præſſus quaſi præſura:& pſſio Preſſus
ſicut iudicatus allegatus peccatus pro iudicatione allegatione peccatione. Dixit Sene.illud qd' pmit: qd' im Peccatus
pendit quod urget ſi ſuccumbere te cœperis:ſequeſ & grauius incumbet. Si contra ſteteris & obniti uolue/
ris repelleſ. Athletæ quantum plagarum toto corpore excipiunt ferunt tñ oēm tormentũ gloriæ cupidita
te. Remiſſione:relaxatione:& quaſi relaxatione quadam:ſicut arcus remitti dr̃:qñ neruus retenditur ac
relenteſcit. Animi contentio:intentio:concitatio erecto::firmido. Refutetur phylothetis clamor: Re Refutare

Simillime aius intentione ſua pſſum depellit oēm ponderꝝ remiſſione autē ſic urgetur. ut ſe nequeat extollere. Et ſi uerum quærimus in oibus officiis pſequendis ai eſt adhibenda contentio. Ea eſt ſola officii tanquã cuſtodia. ſed hoc quidem in dolore: maxime eſt prouidendum:ne qd abiecte ne quid timide:ne qd ignaue:ne qd ſeruiliter. muliebriterue faciamus. i primiſq; refutetur: ac reiiciaſ Philoctetis ille clamor. In gemiſcere nõ nũquã uiro cõceſſũ eſt. idq; raro:eiulatus ne mulieri quidē. Et hic nimirꝝ eſt fletus quē duodeci tabulæ i funerib⁹ adhiberi uetuerũt. Nec uero unq̃ igemiſcit qdē uir fortis:ac ſapiēs: niſi forte ut ſe intēdat ad firmitatē ut in ſtadio curſores exclamãt q̃ maxie pñt faciunt idē cũ exerceneſ athlætæ: pugiles uero ēt cum feriũt aduerſariũ i iactãdis ceſtibus igemiſcũt: nõ ꝙ doleãt aio ue ſuccũbãt ſed qa i pfundenda uoce oē corpus intēdiſ :uenitq; plaga uehemētior: Quid q uolũt exclamare maius: nũ ſatis hñt latera fauces linguã itēdere? e q̃b⁹ elici uocē & fũdi uidemus? toto corpore atq; oib⁹ ungulis ut dr̃ cõtētiõi uocis aſſeruiunt Genu me hercule. M. Antoniũ uidi cum cõtēte ipſe pro ſe lege uaria diceret: terram tangere. Vt

futare eſt redarguere & refellere:inter pres Rofutatio
rationis una eſt refutatio:q̃ alio noie confu
tatio dr̃ q̃ eſt cõtrarioꝝ argumentoꝝ diſſo/
lutio de qua rhetorici ſcriptores ſatis mul/
ta: dictum eſt ſupra de gemitu philoctetco
& lamentatione & clamore muliebri quem
ait. M. T. eſſe improbandũ reiiciendũ cõfu/
tãdũ:tanq̃ idecoꝝ uiro. Ingemiſcere nõ nũ
q̃ uiro. Eneas uirgilianus igemit & duplices
tendens ad ſidera palmas:talia uoce refert:
apud ouidiũ igemit: iuppiter attamē Luca.
laudi dat põpeio:ꝙ poſt cladē pharſalicam
doluerit citra gemitũ. Sic.n.inqt. Non gemi
tus nõ fletus erat. Saluaq; uerēdus maieſtate
dolor. Nec ſciti ſunt oculi amico amiſſo iqt
Sene. nec fluãt:lachrymãdũ ē nõ plorandũ
idē alibi dixit nullũ uiris legitimũ eē tps
conſtitutũ ad lugendũ:qa nullũ eſt hõeſtũ.
Hic nimiũ eſt fletus; lex. xii. tabulaꝝ: quas
decēuiri cõdiderũt tollit lamētationē cuius
uerba hæc ſũt: mulieres gēas ne radũto: ne/
ue leſſũ fueris ergo habeto. Sextus helius & Leſſum
Lattilius ueteres iterptes ñ ſatis itellexerunt quid
qd leſſũ ſignificet: ſuſpicati.n.ſũt ueſtimēti
aliqd genus fũebris eē. Lelius uero leſſũ lu
gubrē eiulationē eē iterpetaſ qd & Ci. i legi/
bus ueꝝ eē iudicat; qa & lex ſolonis; uñ rõa/
næ leges trãſlatæ id ipſum uetat: ne. ſ. mulie
res i fũere eiulatũ flebilē adibeãt: illd ãt mu
lieres genas ne radunto. ſignãt ne mulieres i
luctu lacerēt faciē ne carpãt unguibus gēas Genas ne
huiuſce legis decēuiralis: ſic.n. noianſ leges radunto
xii. tabelaꝝ: meminit Pli. in. xi. cuius uerba Lex decē/
ſubſcripſi: q ſunt hæc: infra oculos malæ hoi tm̃: quas priſci genas uocãt. xii. tabulaꝝ iterdicto radi eas a fœ uiralis
minis uetãtes. Seruius grãmaticus i. xii. æneidos cõmētario uerbũ legis imutat: nã cũ i lege dicaſ genas ne ra/ Clamor
dũto ipſe legit faciē necarpito: fortaſſis ut itellectus fieret illuſtrior: ſic.n. ſcribit: ſciēdũ ē cautũ lege. xii. ta i certamie
bulaꝝ ne mulieres carperēt faciē: his uerbis mulier faciē ne carpito: Solebãt.n. i rogis lãitãtes gēas effundere Stadiũ
cruorē. In ſtadio exclamãt: clamor ille & uociferatio ſublatior uř neſcio qũo robur augere corpus intenderē Stadio
aium alacriorē efficere athletaꝝ: curſoꝝ: bellatoꝝ ſupra diximus romãos ſolitos cũ clamore inire cõflictũ: dromici
& pugnã auſpicari. Stadiũ ãt locus ē curſus. In græcia fuerunt ſtadia pedes ducētos lõga: clariſſimũ eſt curri Vngues
culum ſtadii olympii qd' hercules ſuis pedibus metatus eſſe ferſ: ſtadiodromos uocãt curſores i ſtadio. Ait clauſule
firmicus maternus ſi mars reſpexerit leporē celeſtē in horoſcopo faciet ſtadiodromicos: ſtadiũ eē octauã p neruoꝝ
tē miliarii ex lectione plinii & columelæ & cæteroꝝ ſatis notũ. qd'. cxxv. nros cõtinet paſſus: hoc ē pedes ſex Antonius
centos. xxv. Intendere: contendere oi nixu conatuq;. Oibus ungulis ut dr̃: puerbiale eſt qd' ſignificat oibus iceſti reus
uiribus manuũ pedumq;: & conatu totius corporis: ut etiam ungues qui ſunt in extremitate collocati. Intē Scopulus
daſ: quos Pli. exiſtimat eſſe ſummas neruoꝝ clauſulas: conſimile eſt illud Maronianum. Conſtitit in digni reorum
tos ex templo errectus uterq;. Genu. M. Antonium uidi. M. Antonius orator ille qui multos ſe uidiſſe di/ Fides ſer/
ſertos eloquentes neminē dictabat: olim inceſti poſtulatus apud Lu. caſſium prætorem: cuius tribunal pp ui
nimiam ſeueritatem ſcopulus reorum dicebaſ: fiducia inocētiæ ſubnixus cãm pro ſe ipſe dixit cõcitate: & Lex uaria
inflamanter: ſtatimq; abſolutus: eſt ſunt auctores ſeruum. M. Antonii in hac cã tortũ mira pacientia toleraſ
ſe cruciatus: nulloq; iudicio ſalutem dñi leſiſſe: a quo accuſatores laternam prolatam contendebant: cum
ad ſtuprum iret Anto. Lege uaria: fuit Quintus uarius tri. plebis: qui legem tulit ut quæreref de his quo
rũ ope cõſilio ue ſocii contra populum romanum arma ſumpſiſſent: quæ rex uaria dicta ē: cuius capite pœ
na ſanciebatur in damnatos inceſti; legis ueriæ meminit Ci. in oratione pro ſcauro & pedianus aſconius. ait
idem M. T. in bruto. Qu. Varium lege ſua uaria damnatum fuiſſe. Terram tangere: femur ferire i orato
ribus uſitatum eſt: & indignantes decet & excitat auditorem: quod athenis primus feciſſe crediſ cleon: ut

Ferire ſe mur docet Quinti.l.xi.cōplodere uero manus & pectus cedere ſenicum eſt pedis ſupploſio oportūa ē ut ait Ci. in cōtētionibus icipiēdis aut finiēdis:fuit in.M.anto.ut idem Ci.ſcribit in bruto ſingularis actio.Geſtus cū **Supploſio pedis** ſentētiis cōgruens:ſupploſio pedis. Vox pmanens:ue℞ ſub rauca natura. Vt baliſta lapidū:baliſtæ machī næ ſunt bellicæ:q̄ funibus neruicis tendunť q̄ q̄to plixiora hūerint brachia tāto lōgius ſpicula mittunt aut **Baliſta** ſaxa.Capillo muliebri:uel neruo funes ī baliſtā cōficiūť magnitudini lapidis cōgruentes:mittit āt baliſta lapides pōdo centū uiginti:auctores uegetius & Victruuius:beliſtā iuenerūt phenices ut docet Pli.ſunt manu **Manubaliſtæ** baliſtæ minores manu tractabiles:alio noīe **Scorpiōes** ſcorpiōes dicti qđ ſubtilibus & paruis ſpiculis ſcorpionū iſtar inferunt mortē:a baliſta **baliſtariū** deduciť baliſtariū.Plau.ī Penulo.Infortunii intēta baliſta eſt pbe:q̄ ego haud multo **Ex baliſtare** poſt mittā e baliſtario ubi baliſta accipiuř p **Notabile** telo baliſtariū p machia:hinc quoq; fit uerbū illud plautinū ex baliſtare:qđ ſignat ex baliſta emitte & eiaculari:ſic.n.ait in pſeudolo bali ōem ex baliſtabo lepide:date operā mō. Sic plaga:qdā agrauāt ictus añ quonatū:ſaliua in maus ingeſta:qđ ſi quem peniteat ictus illati ſtatim poſt ictū expuat mediā in manū q̄ pcuſſit leuať illico pcuſſus a poena:hoc ſepe delūbata q̄drupede approbatū eſt ut inq̄t Pli.in.xxyiii.ſtatim a tali remedio correcto aialis ingreſſu. Hoc tātū quo q̄tū. Cū nihil iminuať dolo.Cōtra ait **Leuamētum in q̄relis** Sene.magnum in q̄relis eſt leuamentum cui ſniæ ſubſcribit illud ouidianū.Fleq; meos caſus eſt q̄dā flere uoluptas.Lēiť lachrymis egeriť q; dolor:idē dixit ſtrāgulāt incluſus dolor:atq; cor eſtuat intus. Ira exardeſcit:ſupra dixit in oib; officiis pſequēdis aī adibendā eſſe cōtentiōem:q̄ ſicut pollet in dolore:ita ualebit in ira & libidine ſuffrenāda q̄ ptes ſunt aī irratiōabilis. Relegatæ pcul a regina rōne:obtinentes infernas:ſedes ut po**Arx** pías quaſdā & latrina℞ latebras:diuerſoriæ neq̄tiæ atq; luxuriæ. In eādē arcem:in urbibus munitiſſimas eſſe artes nemo eſt qui neſciat:qđ & auſonius teſtať illo uerſu. Vrbibus in tuis munitior urbibus eſt arx:arx ſedes tirāni dř ut inq̄t aſconius uel editus ī ciuitate & munitior ad ſalutē ciuiū locus. Ita q; cū arx ſit munitiſſimus & ad ſalutē cōperatus locus:p ſpecioſam tranſlationē ſignificat confugiendū eſſe ad cōtentionē ueluti ī **Vireſcit uulnere uirtus** arcē tanq̄ idem ſuffugiū ſit munitiſſimum aduerſus impetus iraſcētiæ & libidinis graſſantiū:qđ eſt tutiſſimū cōtra dolorē aſſilientē:Dicendū eſt.n. ſepius pulchra ut inq̄t plato bis terq; repetenda ſūt:& ut ait Sene.nū q̄ nimis diceť qđ nū q̄ ſatis. Nō ſenūt **Mures decii** uulnera:dū caleſcūt ī plio:dū ē ictus recēs:nō ſentiūt dolorē ex uulnere:immo ut ait Furius poeta uireſcit uulnere uirtus:& Luca.ſaucia maiores aīos ui pectora geſtāt iterdū nec ſe uulneratos eē ſciūt:tātus ē ardor **Sparo pcuſſus epaminūdas** aio℞ tātus ipetus aduerſariū pſternēdi. Decii de tribus de.q cognomiati ſūt mures q ſe morti deuouerūt p ſalute rōano℞ dixius in.i.cōmētario,Luca.appellat decios luſtrales belli aīas. Ingēuiſſe epa.epaminūdas cuius uirtute res lacedemōio℞ acciſæ:opes thebano℞ auctæ ſūt poſt p̄clara facinora edita:extrēo tpe apđ **Oſculatus clipeium** mātineā cū acie iſtructa & ducis optimi & militis fortiſſimi officio fungiť ſparo qđ agreſte telū eſt pcuſſus ictu mortifero:relatuſq; ī caſtra ſemianimis req̄ſiuit a circūſtātibus ſaluus ne eēt clypeus cū ſaluū eē flētes **Socrates bellator** ſui rn̄diſſent allatū ueluti ſociū labo℞ gloriæq; oſculatus ē.Ite℞ q̄ſiuit eēnt ne fuſi hoſtes:Cūq; id quoq; ut cupiebat audiuiſſet.Euelli tū deīq; ſpiculū iuſſit.Ita multo ſanguine pfuſo ī leticia & ī uictoria ē mortuus cuius morte thebāo℞ uires hebetatæ ſūt ut nō tā illū amiſiſſe:q̄ cū illo iteriſſe oēs uidereť:nā añ epaminūdā thebani alieno ipio paruerūt:poſt iteritū eiuſdē ī ſeruitutē pſtinā reuoluti ſunt:ut manifeſtū ſit gloriā thebanā cū ille natā cū illo extictā fuiſſe:uereq; dictū hoiem ſit unū pluris eē q̄ ciuitatē auctores trogus pbus Emylius.M.T.cæteri. In acie nō ſepe pdeūt:pſis arma nō induit:ad bella non uadit. Dōi in uita umbratica ocioq; ī ſario uitam degit tranquillam & pinde beatam:contentus & ſuo & paruo legimus tñ ſocratem & Xenophontem:rebus bellicis ſeſe immiſcuiſſe.Nā ex bello deliaco cū male pugnatū eēt fugiens So-

enī baliſtæ lapidū & reliqua tormenta telo℞ eo grauiores emiſſiōes hñt:quo ſūt ɔtēta atq; deducta uehemēti⁹ ſic uox.ſic curſus ſic plaga hoc grauior quo ē miſſa cōtēti⁹.cuius cōtētiōis cū tāta uis ſit:ſi gēit⁹ in dolore ad cōfirmādū aīum ualebit.utēur ſin erit ille gemitus lamētabilis ſi ībecillus ſi abiectus ſi flebilis ei q ſe dederit uix eū ui℞ dixeri q qdē gemitus ſi leuatiōis aliqd afferret:tū uideremus qd eēt fortis & aīoſi uiri.Cū uero nihil iminuať doloris:cur fruſtra turpes eē uolumus:Quid ē.n.fletu muliebri uiro turpius:atq; hoc p̄ceptū qđ de dolore dať patet latius.Oib⁹.n.reb⁹ nō ſolū dolori ſiſi cōtētōe aī reſiſtēdū ē ira exardeſcit:libido excitať in eandē arcē cōfugiēdū ē eadē ſunt arma ſumēda.ſed qm̄ de dolore loq̄mur illa omittamus.Ad ferendū igiť dolorē placide & ſedate plurimū pficit toto pectoř ut dř cogitare.quā id honeſtū ſit.ſumus.n.nā ut ante dixi dicēdū ē.n.ſæpius:ſtudioſiſſimi appetiſſimiq; honeſtatis.cuius ſi q̄ſi lumē aliqd aſpexerimus nihil ē qđ ut eo potiamur:nō paratiſſimus & ferre & perpeti.ex hoc curſu atq; ipetu aio℞ ad uerā laudē atq; hōeſtatē:illa picula adeunť in pliis.non ſentiunt uiri fortes in acie uulnera:uel ſi ſentiūt ſe mori malūt:q̄ tm̄modū de dignitatis gradu dimoueri fulgētes gladios hoſtiū uidebāt Decii:cū in aciē eorum irruebāt.his leuabat oēm uulne℞ metū nobilitas mortis & gloria:nū tum ingemuiſſe Epaminundā putas:cū una cū ſanguine uitam effluere ſentiret:

crates uenit i triuiū ſed eadē qua cæteri uia fugere noluit: qbus qrētibus cur nō eadē pgeret. Deterreri ſe a Dēonio ſuo dixit tūc qdē ii q alia uia fugerāt i eqtatū hoſtiū icideruēt. Socrates ipſe euaſit icolumus: ſeruauitq; Xenophōtē ex equo plapſum: quē ſublatū hūeris exportauit i tutū. Heracletes: ab heraclea ciuitate boſphorana: cuius fuit mūiceps hic āt diony. iter nobiliores diſcipulos Zenōis celebraſ: quē piguit dolorē dicere adiaphoron .i. indifferentē: put dr̃ a Zenone & ſtoicis cū laboraret ex renibus: & cū lipitudine acerrima cruciareſ. A dolore deductus ſupatus abſtractuſq; a pPoſito. Ex renibus laboraret: hipocrates Galenus & nobiliſſimi medicorū nephreticos

Preſagiū ſocratis

Nephretici qui

imperantē .n. pr̃iā lacedæmoniis relinquebat: quā accepat ſeruitutē. hæc ſūt ſolatia. hæc fomēta ſūmorū dolorꝫ. Dices qd i pace? qd i lectulo ad philoſophos me reuocas: q i acie nō ſæpe pdeūt e qbus hō ſane leuis heracleotes Diony. cū a Zenone fortis eē didiciſſet: a dolore deductus ē nā cū ex rēibus laboraret: ipſo i eiulatu clamitabat falſa eē illa: q̄ ātea de dolor ſenſiſſet ipſe. Quē dū Cleātes condiſcipulus eius rogaret q̄ nā rō eū de ſnīa deduxiſſet: reſpōdit qa cū tm̄ operæ philoſophiæ dediſſem: dolorē tn̄ ferre nō poſſem: ſatis eēt argumenti malū eē dolorē. plurios aūt annos in philoſophia conſumpſi: nec ferre poſſum: malū eſt igit dolor. Tum Cleanthē cū pede terram pcuſiſſet uerſum ex epigonis ferūt dixiſſe. Audis ne hæc Amphiarae ſub terrā abdite. zenonē ſignificabat a quo illū degenerare dolebat. At non nr̃ poſidonius quem & ſepe ipſe uidi & id dicā q̄ ſolebat narrare pōpeius ſe cum rhodū ueniſſet decedēs ex ſyria audire uoluiſſe poſſidōiū ſed cū audiret eū grauiter eſſe ægrum qd uehemen

græco uocabulo appellāt: laborātes morbo renū νεφρος .n. græce Ren. & νεφριτις morbus renū: dr̃ q iter acutos morbos enumeratur. Ora. qd latus aut renes morbo tenētur acuto Cor. celſus i qrto: at renes ubi affecti ſunt diu male hn̄te: peius ē ſi frequens libidinoſus uomitus accedit hippocrates ſcri. nephreticos dolores difficulter ſaneſceſ i ſenibꝫ idē ttadit bulātē urinā ſignū eē nephretici morbi & οξειαν νοσον .i. acutū morbū for aīalia ut ait P li. i renibus pigua ſūt quaterni renes ceruis ſūt i brileto deſter oībus eſt latior & minus pignis ſicciorq; renes hn̄t oia q̄drupedū: q̄ aīal generāt. Cū Diony. morbo renū laboraret cruciareturq; cruciatu ipatibili ſuccūbēs dolori clamabat falſa eē q̄ a zenōe didiciſſet. Dolorē .ſ. nō eē malū. Cleāthes: mēoriæ pditū ē cleāthē ſtudioſiſſime phīarū eē ſub Zenone: & i decretis ſtoicorū pſeueranter pſtitiſſe q inopia cogente mercenarius factus noctu hauriebat aqs ad hortos irrigādos: iterdiu philoſophabaſ. unde phreātles dictus .i. puteos exhauriēs tradūt illū q̄ a Zenone audierat oſſibus bonū & teſtis fictilibus pſcribeſ ſolitū cū pecūia cum ſuppeteret ad chartas emēdas hic pſius frugē cleātheā dixit itelligi uolēs pcepta phīæ ſtoice frugifera ac ſalutaria. Malū eſt igit dolor: cōcluſio ſyllogiſmi quo uſus eſt Diony. ad demōſtrādū dolorē non eſſe adiaphoron: ut didicerat a zenone doctore ſed malū. Verſum ex epigonis: ex lectiōe papinii ſtatii bellū thebanū ſatis notum: & noia ducū: q in eo bello occubuerūt: quoꝝ filii ut mortē parētū ulciſcerenſ: cōi cōſilio contra thebanos iteꝝ arma mouerūt q accepant reſponſum ab apolline eā ſe ciuitatē expugnaturos ſi: alcmeonē amphiarai filium impatorē rei bellicæ feciſſent: igiſ alcmeō exercitu ex græcis collecto cōtra thebas duxit copias militares: acerrimeq; cōmiſſa pugna potius eſt uictoria: thebanoꝝ res acceſæ ſūt: q ipares uiribus oī ſpe diſtituti excō ſilio tyreſiæ urbē linqntes ſalutē fuga q̄ſiuere: thebæ captæ ac dirutæ ſunt huiuſce ſecūdi thebāi belli auctores dicti epigoni quaſi fœtus illoꝝ q primū cōfecerant. bellū græce .n. επιγονοι fœtus appellaſ & q poſt gigniſ: ide euripides tragicus poeta tragediā hoc argumēto cōpoſitā epigonos inſcripſit: q̄ agi expoſcebat uoce magna ſcenicoꝝ & ſonora: ob hoc dixit. M. T. in .i. de officiis: qd hiſtriones uoce freti agūt epigonos medeamq;: labunſ q exiſtimant epigonos apud ſtrabonem eſſe populos a qbus fabule nomē iditum ſit cū epigoni dicti ſint gn̄ali uocabulo oēs illi: q ex diuerſis populi cōflati: ſcd̄m bellum thebanū duce alcmeōe cōfecerūt quaſi poſt geniti & filiis illoꝝ: q in primo bello ad thebas mortem oppetierāt: illud adde epigonos quoq; nūcupatos eſſe ſucceſſores macedonū ueteranoꝝ: q ſub alexādro magno ex aſiaticis fœminis ſobolē ſuſceperūt q̄ ſoboles ut hiſtorici memorāt nom̄ hūit epigoni: q i caſtris nati: i armis educati apuula ætate piculis exercitati: laboribus durati: pſus inuicti: & iſupabiles extiterūt: qbus uallū p patria. Cōflectus p uictoria erat i epigōis ut ad tragediā reuertar: erat hic uerſus: audis ne hæc amphiarae: quem opinor ex piona alcmeonis filii dici ad amphiaraū patrem iā defunctū & ſub terre abditū: q in primo thebano bello abſorptus eſt hiatu terræ una cū curru: ut canit Statius in thebaide. Stra. refert corruente de curru amphiarao currū ipſum inanem ad locū boetiæ delatū eſſe q a curru nomen acceperit: nāq; harma noiatur qd græco uocabulo currum ſignificat. Cleāthes aūt uſurpauit hunc uerſum intelligi ipſe uolens noīe amphiarai Zenonem: quem pcuntaſ an audiat quod loquatur Diony. diſcipulus uictus a dolore prorſus generans a dogmatæ doctoris. At non noſter poſſidonius: Scilicet deductus eſt a dolore & uictus: hoc .n. extrinſecus ſub intelligendum: teſtis eſt Strabo in .xiiii. poſſidonium fuiſſe epamienſem ex ſyria: ſed rhodium exiſtimatum: quia rhodi uixit: quia rhodi philoſophatus eſt & ſophiſticam exercuit: ſicut apollonius molo clariſſimus dicendi magiſter dictus eſt rhodius: cum eſſet alabadenſis: utrūq; audiuit. M. T. cum rhodū ſe cōtuliſſet: ut auctor eſt plutarchus: qd ad rem pertinet pōpeius magnus cōfecto bello mithridatico: uictor in

Morbus renum acutus

Quaterni renes ceruis

Cleāthes

Pereātles

De epigonis

Thebæ dirutæ ab epigōis

Epigōi alteri

Amphiaraus abſorpus

Harma

Poſſidonius rhodius

Libera litas pompei in pfeſſores

patriã reuertẽs cum rhodũ ueniſſet audire uoluit profeſſores oẽs artium liberaliũ & ſingulis ꝓfeſſoribus
talentum ſingulum dono dedit: cũ primis autem audiuit poſſidonium philoſophum: qui ſcripſit ad her
magorá oratorẽ totum hoc negocium: quẽadmodum auditus fuerat & donatus a Pompeio: & quæcũq;
in ea collatione quæſita fuiſſent: hoc idem athenis circa phos egit Pompeius. Eius artus laborarẽt: poſſi-
doniũ articulari morbo laboraſſe ſignificat quo periſſe ennium poetam docuimus: articularios morbos ſe
Articula rius morbus — dat herba meliſſophylon ut inquit Pli. in. xxi. Tantus uir. ſ. Pompeius: quo nullus maior in Rõana republi
ca extitiſſet: ſi añ cladem pharſalicam occu
buiſſet: quod & Sene. confirmat in libro de
conſolatione ad martiã hiſce uerbis. Si. Gn.
pompeiũ decus iſtius firmamentũq; iperii
Neapolis fortuna abſtuliſſet idubitatus po-
Cubare — puli romani priceps exceſſerat. Cubátẽ: i
lectulo iacentem egrotátem. Cubare. n. egro
tare eſt. Ora. trans tiberim longe cubat is p-
pe Cæſaris ortos. Nihil agis dolor uerbũ
plenũ uirilitatis & roboris ac plane dignum
ſtoico philoſopho: qui dolorem negat eſſe
Gymnici ludi — malũ quis ſit moleſtus toleratuq; difficilis.
Qui gymnici nominanẽ ludos gymnicos
appellant: quibus nudati exercent corpora:
ut i athleticis & paleſtricis certaminibus. Ne
ro princeps edidit certamen gymnicum: in
ſeptis Galienum quoq; imperatorẽ: ludos
gymnicos dediſſe teſtis ẽ iulius capitolinus
γυμνοσ græce nudus ſignificatur: unde gym
nici ludi dicti: græca res eſt nihil uelare: &
corpora nudare: Dixit Pli. græcos uitiorum
oſum genitores uſum olei ad luxuriá uertiſ
ſe i gynaſiis publicando. Venádi laus: ue-
natoriæ uoluptates cõtinẽt i ſe ut inqt Iulius
capitolinus: calorẽ: pluuias: ſudorẽ: frigora
niues: & id genus mala cõpluſcula: q tñ oĩa
ſtudioſi uenationis nõ ſolũ floccipẽdũt: ſed appetẽter accedunt: & ut ait Ora. Manet ſub Ioue frigido ue-
Laus uenationes — nator tenere cõiugis imemor: optimi pricipes ut docet dion: uenationẽ exercent ut rem optimá ſaluberri-
máq; unde corpus robuſtius & aĩa fortior efficiẽ: i qua bellica oĩa exercẽẽ: ná & i ea eqtare & currere & atro
ces feras excipe: & eſtũ friguſq; pferre: ſepe famẽ pati neceſſe ẽ pſaꝝ reges uenanẽ itra ſepta ubi ueluti i car
Deſidia pniciosa — cere cõtinẽt icluſas feras: talis uenatio iprobaẽ. Cyrus auctore Xenophõte ſuos nõ prius ad prãdiũ ſiue cenã
ire ſinebat q̃ ſudaſſent: itaq; i uenationẽ educebat: qua ſudor maxie euocaẽ. Dánabat aũt otiũ & deſidiá p-
inde ac rẽ peſtiferá & corporibus ualde detrimẽtoſam. Refert idẽ Xenophõ pſas i uenatu nõ prãdere: q id
Horoſcopus uenatoris — obſoniũ hñt quodcũq; uenádo cepint: ſin minus naſturcio ueſcunẽ. Plato ille deus phorum lib. yii. de legi-
bus uitupat uenationẽ aquaticoꝝ aĩaliũ. Aucupiũ dicit rẽ magis eſſe ſeruilẽ q̃ libero digná: q̃uis iucundũ
ſit uenationẽ uero feraꝝ maxie ꝓbat: quæ eqs canibus corporis uiribus agitur. nam quibuſcũq; curæ eſt for
Venatio iter dicta ſacratis — titudo ũ quadrupedes oẽs curſu uulneribus telis manu ꝓpria uenádo uicere dñt: uenationẽ dixit Ora. glo
rioſam fuiſſe Romanis & ſalutarem illo uerſu: Romanis ſolẽne uiris opus utile famæ uitæq; & menbris: q
habuerit horoſcopũ in. xyi. parte arietis: is erit uenator. Auceps uel nutritor feraꝝ: Irẽnati ſydere caniculæ
Perſæ ſemp in equis — erũt uenatores: Auctor firmicus maternus i. yiii. matheſeos. In canonicis decretis improbatur uenatio peri
de ac nequiſſima: ſic enim ſcriptum eſt di. lxxxyi. qui uenatoribus donant non hominibus donant ſed arti
nequiſſimæ: inibiq; interdicitur ſacerdotibus uenatio. Equitandi: Cyrus apud Xenophontẽ ſuadet ſuis
Veredarii — ut ſemper ſint in equis: ex quo tempore obſeruatum eſt apud Perſas ne quis ex claris uiris aſpiciatur unq̃ pe
Peteſſere — des incedere. Refert herodotus pueros perſarum a quinatu uſq; ad uiceſimũ annum inſtitui tribus dum-
Famulatus ambitioſorum miſerrima ãbitio — taxat rebus equitare. Sagacitate & uera loqui: qui habuerint in horoſcopo ſidus eq celeſtis: erũt aurigæ.
Agitatores ueredarii: ut inqt iulius firmicus: ubi ueredarii ſignificantur hi curſores equeſtres: quos uulgus
ſermõe uernaculo calballarios appellat: quoꝝ mẽtio fit a Hieronymo: & in inſtrumẽto ueteri in lib. cui ti-
tulus eſt heſter ſic ſcriptum legibus: epiſtolæ miſſe ſunt per ueredarios: & egreſſi ſũt ueredarii celeres nũ
tios perferentes. Peteſſunt: petũt uerbum uetus eſt: ut impetraſſeẽ recõciliaſſeẽ cõmoſtraſſere: q̃lia apd'
plautum plurima. Qui ait in trinnũmo. Vtram potius harum mihi artem expeteſſem. Quid de nr̃is am
bitionibus. Ambitio: mortales impellit ad multos labores ſubeũdos: & cõtumelias demuſſádas: & iniurias
toleráter pferẽdas: ut ita ad id alqñ qd' cupiunt peruenire poſſint: ſcribit ſcite & decẽter columella i. i. de re
ruſtica. Ambitioſos miſerrimo famulatu p dedecus faſciũ decus & iperiũ ꝓfuſo tñ patrimonio mercari.
Ambitio ut ait ſaluſtius multos mortales falſos fieri coegit: aliud clauſum i pectore aliud i lingua prõptũ
habere. Amicitias inimicitiaſq; nõ ex re ſed ex cõmodo eſtimare: magiſq; uultũ q̃ igeniũ bonũ hẽre. Miſer
rima eẽ oĩno ambitio: honorũq; cõtentio: ut ꝓclare ſcriptum eſt apud Mar. Tullium in libris officialibus.

ter eius artus laborarẽt: uoluiſſe tñ nobiliſſimum
philoſophũ uiſere. quẽ ut uidiſſet: & ſalutauiſſet.
honorificiſq; uerbis ꝓſecutus eſſet: moleſteq; ſe di
xiſſet ferre: q cum non poſſet audire: at ille tu uero
inquit potes: nec committam ut dolor corporis effi
ciat: ut fruſtra tantus uir ad me uenerit. Itaq; narra
bat cũ grauiter & copioſe de hoc ipſo nihil eẽ bonũ
niſi q honeſtũ eſſet cubãtem diſputaſſe: cũq; qua
ſi faces ei doloris admouerentur ſæpe dixiſſe: nihil
agis dolor quamuis ſis moleſtus nunquã te eẽ cõfi
tebor malum. Omninoq; omnes clari & nobilitati
labores contemnendo fiunt etiam tolerabiles. Vi-
demus ne apud quos eoꝝ ludoꝝ qui gymnici no-
minantur: magnus honos ſit: nullum ab his q in id
certamen deſcendãt deuitari dolorem? Apd' quos
autem uenandi & equitandi laus uiget: q hanc glo
riam peteſſunt nullũ fugiunt dolorem: quid de no
ſtris ambitiõibus qd' de cupiditate honoꝝ loquar

Quæ flamma eſt: methaphoricos nullum periculum recuſari ſignificat ab ambitioſis dum uoti compotes fiant: per flammam.n. nemo currere poteſt ſine uitæ diſcrimine. Antiquum uerbum eſt petere cibũ ex flamma quod uſurpat Teren. in eunucho cum ait: ex flamma te petere cibum poſſe arbitror: uetus quoq; adagium eſt. De fumo tendere ad flammam quod ſignificat ire in periculum. Amianus Marcellinus: ire tẽdebat de fumo ut prouerbium loquitur uetus ad flammam: alii interprætantur de fumo ad flammã ex tenebris ad fulgorem: ex infimis ſordibus emergere ad ſpendidam fortunam: quinent prouerbiale eſt illud

Petere cibũ ex flãma

De fumo ad flãmã

quæ flamma eſt per quam non cucurrerint: hi qui hæc olim punctis ſingulis colligebãt. Itaq; ſemper Africanus ſocraticum Xenophõtẽ in manibus hẽbat: cuius ĩ primis laudabat illud qđ diceret eoſdẽ labores non eſſe æquæ graues imperatori & militi: quod ipſe honos laborem leuiorem faceret imperatorum: ſed tamen hoc euenit ut in uulgus ĩſipiẽtiũ opinio ualeat honeſtatis. cum ipſam uidere nõ poſſit: Itaq; fama & multitudinis iudicio mouẽtur: ut id honeſtũ putẽt qđ a pleriſq; laudeť. Te autem ſi in oculis ſis multitudinis tamen eius iudicio ſtare: nolim: nec q̃ illa putet idem te putaŕ pulcherrimũ. Tuo tibi iudicio eſt utendum. Tibi ſi recta probãti placebis: tunc non mõ tute uiceris quod pauloante præcipiebam: ſed omnes & omnia. Hoc igiť tibi propone amplitudinem animi: & quaſi quandam

ennianum flammã a ſapiente facilius ore in ardenti opprimi q̃ bona dicta. Dixit. M.T. in bruto galbam eripuiſſem ſeſe de flamma iudicii: cum ſignificare uellet eum liberatum eſſe a p̃iculo iudicialis damnationis cuius ueluti flamma ac incendio ſemiuſtulatus eſſe uidebatur accuſante catone. Pũctis ſingulis: ſuffragiis ſingulorum ſuffragatoꝝ. Ora. oẽ tulit pontum qui miſcuit utile dulci: hoc ẽ ut exponit porphirio ſuffragia oĩa iudicũ: propterea quod antiqui ſuffragia non ſcribebant ſed puncto notabant hic tale epigramma in plocium plancum: q paſſus ẽ repulſam in prætura diuulgatum ẽ ſuffragiorum puncta non tulit ſeptem Cicõiarum populus ultus eſt mortem: auſonius in panegyrico ad gratianũ. Munere inquit tuo non paſſus ſepta non campum nõ ſuffragia non puncta: nõ luculos. M.T. lib tertio de legibus docet ſuffragia ĩ tabellis occultari. ita q; magis probat ſuffragia: q̃ uoce fiũt q̃ quæ in tabellis danť: inde leges tabellariæ dictæ ad ſuffragia pertinent quales fuerunt gabinia. Caſſia: & carbonis a gabinio caſſio & carbonæ latæ: lex a Cicerone de ſuffragiis hæc condita eſt: optimatibus nota plebi libera ſunto. Socraticum xenophontẽ: pediã cyri ſignificat quã: luculẽter ſcribit xenophon atticus ſocratis diſcipulus: qui ad cyri uirtutes exequendas uotũ potius q̃ hiſtoriã cõmodauit: cũ diceret non qualis eſſet cyrus: ſed q̃lis eẽ diceret: quod opus adeo probat. M.T. ut id legendo poene contriuerit: ſic enim ipſe ſcribit in epiſtola ad papirium petũ παιδιας κυρου. quam contriueram legendo totam ĩ hoc imperio explicaui: idem de eodem ſic refert in epiſtola ad quintum fratrem didaſcalica: cyrus ille: a Xenophonte non ad hiſtoriæ fidem ſcriptus: ſed ad effigiem iuſti imperii: cuius ſumma grauitas ab illo philoſopho cum ſingulari comitate cõiũgitur: quos quidem libros non ſine cauſa noſter ille aphricanus de manibus ponere non ſolebat: nullum eſt: enim prætermiſſum in his officium diligentis & moderati imperii: tradunt idonei ſcriptores inter Xenophontem & Platonem propter uirtutum parilitatum fuiſſe motus quoſdam tacitos & occultos ſimulatis ac maliuolentiæ: idq; non ex ſcinceræ uoluntatis argumentum: quod Xenophon libris platõis de re publica oppoſuit contra ſcripſitq; diuerſum regiæ adminiſtrationis genus: quod παιδιας κυρου: ideſt pediæ ſiue inſtitutionis cyri in ſcriptum eſt: hoc facto ſcripto uſq; adeo permotum eſſe Platonem ferunt: ut libro tertio de legibus mentione cyri habita retractandi eleuãdiq; eius operis gratia uirum quidem cyrum nauum & ſtrenuũ fuiſſe dixerit: rectam uero diſciplinam nullo pacto attigiſſe: nec ad rei familiaris adminiſtrationem animũ nnq̃ applicuiſſe. M.T. in oratore ſic laudat Xenophontem ut eius uoce muſas quaſi loquutas ferat: & ut auctor eſt laertius diogenes ob dulcedinem eloquii appellabať muſa attica. Quin. in. x. tradit fuiſſe iucunditatem in Xenophonte inaffectatam: ſed quam nulla cõſequi affectio poſſit: meritoq; dici poſſe in labris eius ſediſſe quantam per ſuadendi deam quam græci πιθω uocant: noſtri modo ſuadam modo ſuadelam.

Flãma iudicii

Pũcta p ſuffragiis

Suffragia uoce & tabellis leges tabellariæ

Pedia cyri nõ ad fidẽ hiſtoriæ

Pedia in manibus africani

Simultas ĩterplat: & xenophõtẽ muſa attica

Pitho Suada

Eoſdem labores: In primo pediæ dicit ad cyrum cambyſſes debere imperatorem in ætate tolerare plus ſolis in hyeme plus frigoris. In laborando plus laboris: q̃m hæc omnia conducunt ad amorem ſubditoꝝ corpora.n. imperatoris ac priuati hominis ſimilia hiſdem laboribus non ſimiliter affici: honos.n. labores ĩperatori leuiores efficit: preſertim quod intelligit in hominum eſſe oculis quicquid ipſe faciat. Eius iudicio ſtare nolim: Saluberrimum præceptum: quo monet. M. Ci. non debere nos pendere ex iudicio uulgi & plebeculæ imperitæ: nam ut idem ueriſſime inquit in oratione pro plancio: non eſt conſiliũ ĩ uulgo: nõ ratio: non diſcrimẽ: nõ diligentia: nõ ſapientia duciť ad iudicãdũ: ſed ĩpetu: nõnunq̃: ſed & temeritate hoc eſt qđ intelligi uoluit pſius cũ ait. nõ ſi qd turpida roma eleuet accedas examẽ ue ĩprobũ ĩ illa caſtiges trutina nec te q̃ſiueris extra Sene. quoq; ſancte & ſciẽter ut oĩa: nũ q̃ iq̃ uolui populo placere: nã q̃ ego ſcio nõ pbat populus: q̃ pbat populus: ego neſcio. Tuo iudicio: In epiſtola ad curionem ait idem: tecum loquære te adhibe in conſilium: te audi: tibi obtempera: nemo eſt qui n bi ſapientius poſſit perſuadere te ipſo nunq̃ labere ſi te audies: ĩ hanc ſententiam eſt illud perſianum: tecum habita & noris q̃ ſit tibi curta ſuppellex. dixit alibi. M. T. ſuum quiſq; noſcat ingenium acremq; ſe & uitiorum & bonorum ſuoꝝ iudicem præbeat.

Honos leuar labores ĩperatoris

Cõſilium nõ eſt in uulgo

Perſius Tecum habita

Exaggeratio — Exaggerati onem:altitudinem & excellentiam:tranſlatio ſumpta a terra:quæ exaggerrata & in aggerem
erecta ſuſtollitur in faſtigium:oratores exaggeratiōem facere dicuntur:quando pluribus uerbis unam ean
demq; rem uehementer dicunt quæ res maxime uenuſtat orationem apud Catonem luculenta illa exagger
ratio eſt ſuccididas humanas facis decem funera facis decem capita libera interficis decē hoibus uitam eri-
pis indicta cauſa in iudicatis in demnatis:quod ait Cato ſuccidias humanas facis:ut id intelligas ſcito ſucci
Succidia — diam dici tergus ſuillū ſale duratū a ſuibus cedentis ſiue edendis:ut interpretatur.M.Var.nam id pecus
primum occidere ceperūt:& ut id ſeruaré
ſalire Cato apud Ciceronem.Iam hortum
inqt agricolæ alteram ſuccidiam appellant
Succidia hortus — maiores noſtri dicere ſolebant ignauum:&
ſumptuoſum eſſe qui ſuccidiam ī carnario
ſuſpenderit potius e laniario q̄ e domeſtico
fundo. Si uacet populo uacare populo eſt
operā populo dare & inſeruire. Aliter uocat
populo ſignificat liberum eſſe a populo po
pulariq; iudicio:in quem ſenſum u: hoc di
ci a.M.T.amplitudinem .ſ.animi pulchrio-
rem futuram:ſi non ſit ſubiecta populo iu-
dicio:ſed uacuam ab eo & liberam ſeipſa cō
tentam non captantem plauſus & auras po-
pulares. Sine uēdicatione:ſine oſtentatōe.
Magnū al ter alteri theatrum — Nullum theatrum:æpicurus cum uni ex
conſortibus ſtudiorū ſuoꝝ ſcriberet hæc in
quit ego non multis:ſed tibi:ſatis.n. magnū
Viſoriū — alter alteri theatrum ſumus:& profecto uir
Speculatorium — tus laudatore non eget:præconē non quærit
auram popularem non captat. Non indiga
Cōſcientiæ uis — alienæ opis: non pendens ex uulgi iudicio
ſed ſibimet merces pulcherrima. Caſſiodo
rus theatrum interpretatur uiſorium qua-
Cōſciētia carnifex — ſi uidendi & ſpectādi locum:quale a Cypri
ano dictum eſt ſpeculatorium. Cōſciētia
uulgo celebratū eſt uice prouerbii.Conſciē
tia mille teſtes:Cuius magna uis ē in utranq;
partem illa uirtutum noſtrarum & innocen
tiæ trucinatrix eſt ac præmiatrix illa uitiorum inſectatrix & carnifex:qua iudice nemo nocēs abſoluitur:q
ut inqt ſatyrographus:ſurdo uerbere cœpit occultum quatiente aio tortore flagellum qui probus eſt teſte
conſcientia uitam degit ſecuram & beatam:ſontes uero & ſcelerati mens habet neſcio quos carnifices inter-
nos:modo ipſa ſibi conſcientia carnifex eſt:græce dicitur. οικεια συνειδησισ δειλαι παντεσσιν ψυχαισ. i.
domeſtica conſcientia iaculo animam ferit. Se æquabilem:quidam toleranter ferunt morbum uulneri
bus ſuccumbentes.Alii uulnera fortiter excipiunt dolorem morbi ferre nequæuntes:hæc inæqualitas a Ci
cerone damnatur qui ait & hic & alıubi æquabilitatem in omni uita eſſe ſeruandam. Propter gloriæ amo
Gloria — rem:in libro de fœlicitate perſcripſimus quemadmodum gloria ē fax mētis & ſola animos mortalium pe
Alacris — rurit inflammatq; ad magna capeſſenda:ad pericula interpide ſubeunda:in tantum ut uiri magni excellen
phia cimbrorum — tia animi præſtantes ſummū bonoꝝ in gloria collocauerint:ad gloriam perinde ac metam actiōes ſuas om
nis direxerint. Deniq; ꝑ gloria mori non recuſarint. Barbari & īmanes:Alachris eſt & fortis phia cībro
Cātabri — rum & celtiberorum ut inquit Vale.maximus:qui in acie gaudio exultabant tanq̄ glorioſe & fœliciter ui-
ſpurcus — ta exceſſuri:lamentabantur in morbo:quaſi turpiter & miſerabiliter perituri : cantabros quoq; hiſpaniæ
mos celtiberorum — populos memoriæ proditum eſt:ſolitos canere pæanaleticiæ ſuffixos cruci ab hoſtibus. Celtiberi: auctore
ſtrabone quadrifariam diuiſi ſunt:fortiſſimi omnium ad ortum ac meridiem ſiti:ſpurciſſimus ille fuit ri
Vrina ꝓ dēntifricio — tus celtiberorum:quo corpora lauabant ex locio ſiue urina quibus urina erat pro dentifricio:ea enim dentes
& gingiuas pumicabant:auctores ſtrabo.Diodorus Apuleius.Catullus a celtis calliarum : & iberis hiſpania
Celtiberi unde — rum conſociatis dicti celtiberi:hinc ſilius.uenere & celtæ ſociati nomen iberis & Lucanus gallorum celtæ
miſcentes nomen iberis.Cimbri uero populi ſunt germaniæ:proximi oceano gloria ingentes:qui olī italiā
Cimbri — inundarunt:tandem a mario ſubacti & ad inter nectionem deducti:ſunt de quibus fuſius prolyxiuſq; ſcri-
cī audaciæ i ſeptētriōalibus — pſi in ſecundo Propertii commentario ſuper eo uerſiculo cimbrorumq; minas & benefacta mari:cibri lin
gua gallica latrones dr̄:cur autem ſeptentrionales populi ſint ad arma promptiſſimi ruantq; in ferrum ſi
Captus hoīum — ne timore cauſa eſt ſanguinis abundantia:ut docet uictruuius in.vi.& meminerunt philoſophi:e contrario
meridianæ nationes propter ſanguinis exiguitatem timidiores ſūt ferro reſiſtere:ſed ardores ac febres ſub
ſtinent ſine timore:cum corpora ſeptentrionalium a febri ſint timidiora & imbecilla. Græci prudentes
ut eſt captus hominū.i.tam prudentes q̄ capax prudentiæ eſt hominum natura. Apule. dixit ſupra captum
cogitationis:pro eo quod eſt ſupra q̄ quiſpiam cogitatione capere & complecti poſſit. Terētius in adelphis
ut eſt

exaggerationē quē altiſſimam animi : qui maxime
eminet:in cōtēnendis & deſpiciendis doloribus:
unā eē oīum rē pulcherrimā:eoq; pulchriorē ſi ua
cet populo neq; plauſum captans ſe tantum ipſa de
lectet. Quinetiā mihi quidē laudabiliora uidentur
oīa quæ ſine uendicatione:& ſine populo teſte fi-
unt. non quo fugiendum ſit omnia.n.benefacta in
luce ſe collocari uolunt. ſed tamen nullum theatrū
uirtuti conſcientia maius eſt. Atq; in primis medi-
temur illud:ut hæc paciētia doloris quam ſæpe aī:
intentione dixi eſſe firmādam in oi genere ſe æqua
bilem præbeat:ſæpe.n.multi qui aut propter uicto
rie cupiditatem:aut propter gloriæ amorem : aut
ēt ut ius ſuū & libertatē tenerēt uulnera exceperūt
fortiter & tulerūt. Idē omiſſa ɔtētio ne dolorē mor
bi ferre nō pn̄t:neq;.n.illū quē facilē tulerant rōne
aut ſapiētia tulerāt:ſed ſtudio potius & gloria itaq;
barbari qdā & īmanes ferro decertare acerrime poſ
ſunt:ægrotare uiriliter non queunt græci autē ho-
mines non ſatis animoſi:ſed prudentes ut ē captus

ut eſt captus ſeruulo℞ non malus:ubi expoſuit donatus:quantū capita nimus ſeruilis: uel captus ſeruorū ut ſe habet conditio ſeruo℞ & ſors apud Suetoniū ultra captū hoīum græci dicti ſunt prudentiſſimi & ingenia diuina ſortiti ex aeris lociq; tempie. Ariſto.in.vii.politico℞:q̄ inquit gentes in frigidis regiōibus habitās: animoſæ qdem ſunt:ſed pa℞ ingenioſæ:q̄ aſiam incolunt:ingenio abūdant:aīoſitate deſtituunť: at genus græco℞ ut mediā regione loco℞ ſortitū eſt:ſic ēt prudentiæ & fortitudinis pnceps eſt:nā & aīoſi ingenioſi græci ſunt. Conſtat inter ſcriptores græcos eſſe quidē prudētes:ſed aīoſos eſſe oēs concedunt: dixit Ouid.

Prudētes græci ex temperie
Græci ualent lrīs non fortitudine
Itali fortes & prudentes
Tantillū
Tantulū

hoīum ſatis hoſtē aſpicere nō pnt. & iidē morbos tolerāter atq; humane ferūt. At cimbri & celtiberi ī prælíis exultāt:lamētanť in morbo. nihil eni pōt eē æquabile q̄ nō a certa rōne pficiſcať:ſed cū uideas eos q aut ſtudio aut opinione ducātur in eo pſequēdo atq; adipiſcēdo dolore nō frāgi debeas exiſtimare: aut nō eſſe malū dolorē:aut ēt ſi qcqd aſperum alienūq; a natura ſit.id appellari placeat malū tātulū tamen eē:ut a uirtute ita obruať ut nuſq̄ appareat. Quæ meditař q̄ſo dies & noctes. Latius.n. manabit hæc rō:& aliquādo maiorē.locū q̄ de uno dolore occupabit.nā ſi oīa fugiēdæ turpidinis adipiſcēdæq; honeſtatis cā faciamus: nō mō ſtimulos doloris:ſed ēt fulmina fortūæ cōtēnam⁹ licebit:pſertī cu paratū ſit illud heſterna diſputatiōe pfugium. ut.n. ſi cui nauigāti quē pdones iſequātur: de⁹ qs dixerit. Eiice te de naui: pſto eſt qui excipiat uel delphinus ut arionem methyneum:uel equi pelopis illi uel neptuni q per undas currus ſuſpēſos rapuiſſe dicūtur:excipient te & quo uelis perferēt:om

græcia facundum ſed male forte genus:liuius ait athenienſes lrīs uerbiſq; qbus ſolis ualēt bellū aduerſus Philippū geſſiſſe. Cōſenſus erudito℞ dat prudentiā & fortitudinē iunctim italicis gētibus Acutiores n.hoīum mentes efficit aer calidus:refrigeratus aūt tardiores: tempatiſſimæ uero ad utrāq; ptem & corpo℞ uiribus & aīo℞ uigoribus p fortitudine ſunt:in italia gentes: quēadmodū iouis ſtella inter martē feruētiſſimū & ſaturnū frigidiſſimū media currens temperať & ſalutaris fit eadem rōne italia inter ſeptentrionalē & meridianā plagā ſalubri mixtura temperať hinc corpora robuſta ingenia fecūda totiuſq; naturæ capacia. Tantillū: puſillū minimū: tertio gradu diminutionis:a tanto tantulū tantillū. Plini.ampliato ēmiraculo tantuli aīalis cibo abſumi natalē tanta℞ arbo℞. Vt a uirtute obruať. Sicut in ſole lucerna ſint nec ne ſint nihil inter ſit: ita dolor uirtute ſupať:ut iaceat demerſus & nuſq̄ appareat. Fulmīa fortunæ:trāſlatio a ioue fulminante. Cuius fulmini nihil reſiſtere pōt:qd terrificum eſt:& ineffugibile:qď ſæpe nocentes pterit exaiatq; indignos inq; merentes ut ait Lucretius.

Profugiū:mortem intelligit:q̄ erumna℞ & dolo℞ finis eſt. Si cui nauiganti:Senſus eſt. Si nauiganti a pdonibus depenſo diceret aliqs deorū: ut ſe de naui deiiceret:paratū.n.eſſe ſuffugiū:ille pfecto:deponeret oēm timorē:ita circūuēto doloribus impatibilibus paratū dicit eſſe pfugiū mortis:ad quā ſit confugiendū:ut ſi cois dolor finiať. Vel delphinus:qď mare nōnouit q̄ neſcit Ariona tellus? ut ingt Oui.nihil ſane celebratius fabula arionis citharedi Vecti a delphino:de quo herodotus.Gel.Pli.Soli. Cæteri unus Stra.diſſentiens autumat Arionē a pdonibus fuiſſe in mari obrutū:quē reliqui exceptū a delphino tradūt q captus muſico cōcentu adnatans dorſo inter fluctus ædito illū uectauit incolumē aduſq; tena℞. In terrā laconicā. Methymneus dř a patria methymna: q̄ ciuitas eſt ī iſula leſbo uini gnoſi ferax. Virgi. Quā methymneo carpit de palmite leſbos. & Oui. gargara quot ſegetes:quot habet methymna racemos. Vel æqui pelopis:ſat notū quēadmodū pelops tantali filius curruli certamine cōtendit cū œnomao hippodamiæ patre:q cū ex oraculo didiciſſet ſe tunc morituℤ:cū filia nupſiſſet:multis illam petētibus ppoſuit certamen quo uictus interficereť:uictor filiā duceret uxorē:æquo℞ iſtituit curſum ad arā neptuni q̄ eſt in iſthmo corinthiaco:cū plures æquo℞ quos pnicisſimos habebat uelocitate ſupeſſet ſupatoſq; pemiſſet:pelops tū dolo cū aurigā œnomai myrthilū corrupiſſet tū æquo℞ pnicitate uicit œnomaū abduxitq; ex pacto uxorē hippodamiā:a pelopis noīe dicta pelopōneſus:& pelopidæ deducti unū nomen pelopida℞ famigeratū eſt apud ſcriptores. Vel neptuni:græci ιππιον ποσιδαωνα. latini æqſtrē neptunū uocāt uel qď pegaſus æquus ex eo pgenitus ſit uel qď tridentis ictu pcuſſa terra æquū pduxerit nomine ſyronē eū pallade cōtendens:ſup noīe athenis imponēdo:ſcribit pbus grāmaticus neptunū principē exiſtimari originis æquo℞ & iccirco ēt poete tradūt ab eo donatū æquū adraſto noīe arionē: unā a ſtacio dictus adraſteus arion & iunoni xanthū & cyllarō quos illa pederit caſtori & polluci:ſed harum fabula℞ & commenti cauſa eſt natura:namq; numen neptuni: deus eſt maris uelox eſt qui & mobile inſtar æquorum: alii interptať neptunū uniuerſi liquoris hoc eſt ſeminis aīalium deū exiſtimari æquo℞ eo magis:qď planities eis conueniens ſit q̄ aquis accidit:nunc.M.Tul.æquos neptuni intelligi uult uel illos quos tā diximus: arionē:ſyronē.xanthū:& cyllaron:uel illos marinos iugales:q curℤ neptuni p undas uolitantis ſuſpēſum trahunt:de qbus ait poeta ægregius: flectit æquos curruq; uolans dat lora ſecūdo:itē i.v.æneidos copioſius iungit æquos curru genitor ſpumantiaq; addit frena feris manibuſq; oēs effundit habenas ceruleo pſūma leuis uolat equora curru:De equis neptuni ſtatius in achille:iubet tre iugales: illi ſpumiferos glomerant a pectore fluctus:pone natant delentq; pedū ueſtigia cauda. Pli. Soli. Diodo. cæteri deſcribunt hippotamos hoc eſt equos a gnaicos:qui in quadā medendi parte magri extiterunt:uenā.n.in crure uulnerantes & ita p

Arion cantatiſſimus
Metynna fœlix uino
Equi pelopis
Pelopídæ
Neptunus equeſter
Arion adraſteus
Hippopotami

fluxio ſanguinis exonerantes corpus mõſtrauerunt phlebotomiã & ſanguinis miſſioné. Quo ſit fugiendũ ad mortis.i. pfugiũ: q oium doloꝝ finis eſt & erũnaꝝ meta. In ſnia: qđ.ſ. dolor ſit maximũ maloꝝ. Duarũ reꝝ: mortis & doloris. Cras ad clepſydrã: clepſydra horologii aquarii genus eſt: horas aqua dimetiens: ná uaſculũ eſt uitreũ gracilr fiſtulatũ: p qđ guttatim defluit aqua incluſa ſtillicidioq; exhaurit: unde nomen deductũ ab aq furio. κλεπτω.n. ſignificat furor & abſcõdo. κλεπτουδωρ.i.aq. conſimilia ſunt hoc tpe clepſydris uaſcula illa apud nos uſitatiſſima: q in medio inſtar duoꝝ turbinũ coartant: ex qbus puluiſculũ p ſoramen minutũ ſenſim delabit ex pte ſupiore in inferiorẽ: atq; ita legitimũ tps horæ metit uulgo noitant horologiũ puluiſculi. apud ueteres: oratoribus acturis cás forenſes pſcribebat tps dicédi datis clepſydris: qbus exhauſtis: amplius dicere uetabant: qđ inſtitutũ iprobat Pli. in epiſtolis: q ait paucioribus clepſydris cás pcipitari: q antiquitus pluribus diebus explicabant: illa inqt increbruit paſſim inualuit cõſuetudo binas uel ſingulas clepſydras interdũ & dimidias & dandi & petendi: idẽ alibi. Dixerã horis pene qnq;: nam tribus clepſydris: qs ſpacioſiſſime acceperam ſunt additæ quattuor in hũc ſenſum accipiendũ eſt illđ epigrãma mordacis poetæ: ſeptẽ clepſydras magna tibi uoce petenti. Arbiter inuitus cecilianae dedit. In commentariis apuleianis annotauimus clepſydrã hanc ab Apul. deſignari q accuſatori reoq; cãm dicturis dabat cũ in tertio de aſino aureo ſic ſcribit: accuſator qdã ſenior exurgit & ad dicendi ſpaciũ uaſculo quodã iuicẽ coli graciliter fiſtulato ac p hoc guttatim defluo infuſa aqua populũ ſic adorat: hoc eſt qđ idem in apologia ſub obſcure intelligi uoluit dicens ad accuſatorem: mea aqua licet ad hoc utare.i. potes uti tempe mihi ad dicendũ dato pſcriptoq; p clepſydras aquarias: obiter corrigendus eſt apuleii locus ex hoc ſenſu ductus plane dignus correctione. Sic.n. ſcriptum eſt in apologetico: qñ mihi p accuſationis lõgitudine largit atq; ſupeſt: uerba futilia haud dubie & lapſantia maleq; coagmentata citra ſenſus uenuſtaté: nos adhibita curioſitate illa genuina ita emendauimus. Quoniá mihi p accuſationis lõgitudine largiter aquæ ſupeſt: uide qlo an hæc emendatio noſtra: digna ſit aſteriſco: cuius ſenſus eſt: ſibi ſatis ſuperq; aquæ ex clepſydra ſupereſſe ad dicẽdũ: ſic emaculata doctiſſimi ſcriptoris uerba redolẽt morẽ priſcũ: & ſaporẽ apuleianum guſtatu pbent: clepſydris ut ait Marcianus lunæ magnitudo cognoſcit clepſydrá ut igt Seneca non extremũ ſtillicidiũ exhaurit: ſed qcquid ante defluxit. In hác ſniam ait ſcriba apud philoſtratũ ad apolloniũ tyãeũ: quota aqua tuã orõnem metieris & mox paulo. Clamabat accuſator metire aquá o rex: ſi.n. orõnis plixitatẽ illi conceſſeris nos oẽs decipiet: ſenſus eſt Ciceronis ſed dic craſtino diſſertatuꝝ ad clepſydrá hoc ẽ tempore preſcripto & ſtatuto horarum ſpatio: quas clepſydra metitur. Non poſſe deberi: uideo inquit te nolle diſputationes noſtras aſtringi arctariq; ad clepſydræ menſuram: ſed prolixiores longioreſq; fieri pro ut res ipſa poſtulabit. Illud: uidetur ſignificare ſe ante meridiem ſolitum commentari meditariq;: quæ ptinent ad oratoriam facultatem poſt meridiẽ uero exercere ſcholas philoſophicas: ut illud referas ad meditationem oratoriam: hoc ad diſſertationem philoſophicam.

phlebotomia ab hippopotamo

Clepſydra qđ

Tẽpus dicendí ad clepſydrá

Clepſydra apud epigrãmatiſtá

Correctus apul: locus

Philoſtratus

Metire aquá

Philoſophia medicĩna ai

nem omittas timorẽ: ſic urgentibus aſperis & odioſis doloribus ſi tanti non ſint ut ferendi ſint quo ſit confugiendũ uides. Hæc fere hoc tpe putaui eſſe dicenda: ſed tu fortaſſe in ſnia pmanes. A. minĩe uero meq; biduo duaꝝ reꝝ quas maxime timebã ſpero liberatũ metu. M. Cras ergo ed clepſydrã: ſic.n. dicimus: ſed tibi hoc uideo nõ poſſe deberi: A. ita prſus. Et illud qdẽ ante meridiẽ. Hoc eodem tpe. M. ſic faciem⁹: tuiſq; optimis obſeqmur ſtudiis.

Marci Tullii Ciceronis Tuſculanaꝝ qõnũ. Liber Tertius.

Vidnam eẽ Brute cau ſæ putẽ: cur cũ conſtemus ex aĩo & corpore: corporis curãdi tuẽdi q; cauſa quæſita ſit ars eius atq; utilitas deoꝝ immortalium inuẽtio ni cõſecrata: animi au tem medicina nec tam

Phillippi Beroaldi commentarius in tertiam tuſculanam.

Vidnã: Nõ pauciores ai: q corporis morbos eſſe: ſed occultiores tradiderunt ſcriptores idonei ex quo fit ut nõ minus neceſſaria ſit aioꝝ medicina q corpoꝝ: & ſicut ad ſanãdas corporeas egrotationes q ppe infinitæ ſunt excogitata fuerũt malagmata. Emplaſtra collíria cerata cataplaſmata; praſtuli catapotia ppe innumerabilia. Ita ad ſanãdos aĩ morbos intrinſecus graſſantes inuenta

ſunt

ſunt p̄cepta medelæq; philoſophoꝝ. Meritoq; plato & galienu: philoſophiā & medicinā ſorores eſſe dixe runt alterā aīæ: alterā corporis conſeruatricē: cū philoſophia medicina ſit aī medicina philoſophia corpis igiť cū hō ex aīa & corpe cōpactus a natura ſit: q̄ uult cōgruenter naturæ uiuere: is debet nō minus animū curare q̄ corpus: nec minus uitia aī q̄ corporis extirpare: cū aī liniamēta ſunt pulchriora q̄ corporis: ut to tus hō ex oī parte integer cuſtodiať ueꝫ: ut inquit Seneca multi corpa curant: ingenia pauciſſimi. Corpora in ſagina aī in macie ſunt: culinæ frequentes circa philoſophoꝝ ſcholas ſolitudo: tñ aīus corpe ſit p̄cioſior

deſiderata ſit antequā inuēta: nec tam culta poſtea quā cognita eſt nec tā multis grata & ꝓbata: & plu ribus ēt ſuſpecta & inuiſa? An qd' corpis grauitatē & dolorē aīo iudicamus aī morbū corpe non ſenti mus? Ita fit ut aīus de ſe ipſe tū iudicet cū idipm ꝙ iudicať ægrotet. Quod ſi tales nos nā genuiſſet ut eā ipſam itueri. & ꝑſpicere: eadēq; optima duce cur ſum uitæ cōficere poſſemus: haud erat ſane qd' qſq̄ rōnē ac doctrinā reqreret: cū natura ſufficeret nūc uero puulos nobis dedit igniculos: quos celeriter malis moribus opionibuſq; d̄prauatis ſic extingui mus: ut nuſq̄ nature lumē appeat: ſunt. n. ingeniis nr̄is ſemina innata uirtutū: q̄ ſi adoleſcere liceret ipſa nos ad beatā uitā natura pduceret: nunc aūt ſi mul atq; editi in lucē & ſuſcepti ſumus in oī ɔtinuo prauitate & i ſūma opionē puerſitate uerſamur: ut

Merito itaq: in ꝓhemio huiuſce qōniscon queritur. M. Tullius. qd' corporis medicinā magis mortales curent q̄ aīoꝝ: pluris facien tes id quod uilius eſt poſt habito eo: quod ē precioſis: & ita hoies me hercule præpoſte ri nucleum omittentes: ſolliciti ſunt circa putamina. De corporis curatione curioſi ſa nitatē animi ſuſq; deq; faciunt: oīa olim cor pori tanq̄ ſeruo pſtabanť: nunc tāq̄ domio paranť: fateor inſitam eſſe nobis noſtri cari tatē: fateor nos huius gereꝛ tutelā: ſed nego corpi ſeruiēdum eſſe: qm̄ multis ſeruiet q corpori ſeruiet ſic gerere non debemus in quit Seneca non tanq̄ pp corpus uiuere de beamus: ſed tanq̄ nos poſſimus ſine corpo re. Idē alibi p̄cepit circūſcribendū eſſe cor pus & locū aīam laxandum: hoc aūt cōmo diſſime fit medicamentis phiæ: q morbis aī medeť: ſanat cupiditates; liberat a ꝑturba tionibus. Deoꝝ inuentioni conſecrata. Deis inuentores ſuos aſſignauit medicīa & cœlo dicauit: ſiqdē eſculapius medicinæ illuſtra tor uetuſtiſſimus: ob hāc ſciam in deoꝝ nu merum receptus eſt; auctores Pli. & Cel. Pluribus ſuſpecta & iuuiſa philoſophiā: dicit: quæ animoꝝ me dicina eſt: quæ multitudini ſuſpecta eſt: & populos habet uituperatores. Aio iudicamus. Si diligentius cō ſideremus ut ingt Augu. dolor q dicitur corporis magis ad aīa pertinet: aīæ. n. dolore eſt nō corporis: ſicut autem dicimus ſnia & corpora uiuentia: cū anima ſit corporis ſenſus & uita. Ita & corpora dicimus dolētia cum dolor corporis niſi ab aīa eſſe non poſſit. Dolet itaq; aīa cum corpore. Dolet & ſola q̄uis in corpore ſit. Cum aliqua cauſa etiam inuiſibiliter triſtis eſt ipſa in corpe incolumi. Dixerunt tñ platonici ex terrenis cor poribus moribundiſq; membris eſſe animæ & metuere & cupere: gaudere & dolere. Vnde Virgilius: hinc i quit: id eſt ex moribundis terrenis corporis membris metuunt cupiuntq; dolent gaudētq;: ſed theologi aſſe runt aīos ab oī etiam corporis labe purgatos cupiditatibus agitari & dolere. Iudicatur. ſ. corpus. Vt eam ip ſam ituerī: dicebat Socrates oportuiſſe hoium pectora feneſtrata & apta eſſe: ut non occultos haberent ſen ſus: ſed patentes ad conſiderandū. Conſimiliter ſi uirtus oculis cerneret mirabiles amores: ut inquit plato excitaret ſapientiæ: ſed nimiꝝ animi noſtri tenebris obſiti & caligine præſſi hebetantur: ut naturā ipſam ꝑ ſpicere non poſſint. Veriſſimeq; dixit poeta egregius uelut nebulā nobis ob oculos effuſam; qua acies obtū deretur: ideoq; alibi dixit. M Tullius imbecilla mente uim naturæ per caliginē cerni. Item a prima ingt eta te mirabiliter occulta natura eſt; nec perſpici nec cognoſci pōt: progredientibus aūt etatibus ſenſim tarde ue potius quaſi nos metipſos cognoſcimus. Paruulos igniculos. eſt natura ſic generata uis hois: ut ad oēm uirtutē ꝑcipiendā facta uideať hinc in pueris quaſi ſcintilulas uidemus: e quibus accēdi: ut utar uerbis M. Tullii ex lib. v. de finibus: philoſophi ratio debet: ut eā quaſi deū ducem ſubſequens ad naturæ perueniat extremū. Seneca li. xxiiii. epiſtolaꝝ ſemina inquit nobis ſcientiæ natura dedit: ſcientiam nō dedit. In geni is. Duo prima genera uirtutū ſunt. Vnum uirtutum genus eſt: quæ ingeneranť ſuapte natura: ex quo gene re eſt docilitas memoria: quæ fere omnia appellantur uno ingenii nomine eaſq; uirtutes qui habēt ingenio ſi uocantur. Simul atq;. poſtq̄. In ſūma opinionum peruerſitate: ſicut corpus ut docet Ariſtoteles in. vii. politicorum antecedit in generatione animam: ſic pars irrationalis antecedit eam partem: q̄ habet rōem pa ret id in pueris: qbus ſtatim ita & uoluptas & cōcupiſcentia inoleſcit. At ratio & mens ꝓcedēte etate in illis natæ ſunt. tradit. Au. gel. quod ante conſilii & rationis exortum recens natus homo imbutus eſt ſenſibus do loris uoluptatiſq;: ex quo fit ut in errore uerſetur: & opinionibus uariis diſtrahatur; quæ ex ignoratione ꝓ ueniunt. Ideoq; dicebant ſtoici ſapientem nihil opinari. Errorē. ſuxiſſe uita mortaliū erroribus inuoluta & tenebricoſa eſt: ut merito probemus illud lucretii. o miſeras hominum mentes o pectora ceca: qualibus in tenebris uitæ: quantiſq; periclis degitur hoc eui quodcunq; eſt philoſophoꝝ uetuſtiſſimi obliuionis flu uium aliud non eſſe aſſerunt: q̄ errorem animæ obliuiſcentis maieſtatē uitæ prioris: quā hauriunt animæ deſcendendo de cœlo: & ideo in terris cum uerum non liqueat opinatur omnes: quia opinionis ortus ē me moriæ defectus: delabentes aūt anime in corpora per ſpheras planetarum trahunt ſecū corporem ſaturni iracundiam martis: libidinem. Veneris Mercurii lucri cupiditatem: quæ res faciunt perturbatiōem animus

Medicina philoſophia corporis

Corpora ī ſagina Animi in macie

Prepoſteri homies

Oīa corpi tanquā domino

Circūſcribe corpus

Eſculapius Philoſophia inuiſa turbæ

Animæ dolere eſt

Corpora dolentia

Hinc metuunt cupiuntq;

Nebula ob ocul os

Semina & igniculi uirtutis

Virtutes a natura ingenitæ

Vita tenebricoſa

Obliuiſōis fluuius

Quid aiæ trahant a planetis

eoſq; erroribus obcecatos hebetant:ne poſſint uti uigore ſuo & uiribus propriis. Macrobius ait animas a Saturno mutuari ratiocinationẽ & ĩtelligentiam:qđ logiſticon & theoreticon uocant. In iouis ſphera uim agẽdi quod practicon dicitꝰ. in martis animoſitatis ardorem:quod thymicon nuncupatꝰ:in ſolis ſentendi opinandiq; naturam:quod αισ φητικον & φανταστικον appellant. Deſiderii uero motũ quod επιθυμητικον uocatur:pronunciandi & interpretandi quæ ſentiat quod ερμηνευτικον dr̃ in orbe mercurii. φυτικον.i. naturam plantandi & augendi corpora ingreſſu globi lunaris exercere:& ita anima ad hæc terrena corpora deducitur:ubi ad tp̃s obruitꝰ: & ideo mori creditꝰ:itaq; merito dixit Mar. Tullius nos cũ late nutritio adhuc ĩfantes & ſubrumos ſuggere errores:q̃bus obnoxia eſt uita mortalium. Verbum uetus eſt fellare:qđ ſignificat lac exugere & ſuctu ebibere ex quo illđ lac humanũ fellaſſe. Solinus in collectaneis ait:nequaq̃ mater pullo p̃bent ubera fellitanda.i. exugenda: ex qua ſimilitudie trãſit id uerbum ſello & fellito in obſcenitatẽ factũq; eſt deculpatum: unde fellatores & fellatrices in obſcenis ſunt. Vt uanitati mẽdacio:ait Mar. Tul. lib. i. de officiis nihil eẽ turpius uanitate a ueteribus dicta uãitudo & uãidici hoĩes mẽdaces & falſi loq. Opinioni:cũ oĩa nobis incerta ſint ueritaſq; demerſa deliteſcat:merito opinio denominatur uincitq; naturam quæ ex inſcientia que multa uerſatꝰ inuita:inoleuit idq; ꝓbatꝰ ſentẽtia Carneadis & Arceſilæ:qui dicere ſolebant pcipi nihil poſſe ſapientẽq; opinaturꝫ unde opinatores & opinioſi imo opinioſiſſimi philoſophi dicti. Quaſi maximus magiſter populus: maior pars mortaliũ uiuimus ad opinionem uulgi. toti pẽdemus ex alienis iudiciis. Euntes non quo eundũ ſed quo itur. Illa maxime concupiſcimus:q̃ populus pinde ac ſumma bona miratꝰ. Vnde merito magr̃ maximus dr̃ populus: cuius p̃ſcripta ſeq̃mur: qui docet diuitias honores gloriã eſſe expetendã:tãq̃ in his. ſũma fœlicitas conſiſtat. Seneca in li. ad gallionẽ de uita beata ad rumorẽ inquit cõponimur:nec ad rõnem ſed ad ſilitudinẽ uiuimus. Argumentũ peſſimi turba eſt. Queramus: quid optime factum ſit nõ quid uſitatiſſimũ igitꝰ ſapiens ſeip̃m ſpectare debet:nec errare cũ populo:ĩ quo non eſt rõ non iudiciũ:non prudentia:ĩõq; ait Seneca ſe nũq̃ uoluiſſe populo placere:nã quæ ꝓbat inq̃t populus ego neſcio Democritus dixit ſibi populum eſſe ꝓ uno. Nobis imponunt delitiæ populares: dũ ſtupemus ad ea dũ miramur q̃ uulgus adamat:quæ uera nõ ſunt bona ſed adũbrata. Seneca li. quarto q̃nũ monet lucilium ut ſe a turba q̃tum põt ſeparet:eſt.n. turba plerunq; turbulenta. Inficimur. tingimur maculamur:polluimur opinionibus tanq̃ maculis ineluibilibus. Seneca. uitia elui difficile eſt:nõ.n. inq̃nati ſumus ſed infecti:inde infectores dicti tinctores quos priſci offectores uocant:loca tingẽdi & infecturæ græco uocabulo baphia nominantꝰ hoc eſt tinctoria. Lãpridius in alexandro ait ꝓbum fuiſſe baphiis p̃poſitum purpura dibapha:quæ eſſet bis tincta dicebatꝰ eratq; precioſior:quali utebantꝰ magiſtratus in p̃texta. ob hoc dixit. M. Tullius epiſtola quadã:nã Curtius noſter dibaphũ cogitat:ſed eũ infector moratꝰ:cũ ſignificare uellet curtiũ hoĩem minimi precii aſpirare ad magiſtratum. Inuidiſſe naturã. Sic ꝓprie & decenter loq̃mur inuideo tibi doctrinas. Fortuna mihi inuidet diuitias. Virgilius inuidet imperiũ. Pli. Neq; ego ut multi inuideo aliis bonum quo ipſe careo apuleius. Mihi fortuna diuitias inuidit. Gloria ſolida:duplex gloria altera adũbrata:& expoliari rumore ꝓgenita ꝓpagataq; q̃ nec iudicio ꝓuenit nec firma ꝑdurat: quã ueluti uitiũ ſapiens minime expetit:altera eſt ſolida & uera ac durabilis:q̃ ex conſenſu bonoꝝ ꝓducitꝰ: ſicut.n. cõſuetudo ſermonis cõſenſus eſt eruditoꝝ ut autumat. Quinti. ſi cõſentiens laus bonoꝝ gloria appellatꝰ:quã Augu. dixit eſſe iudiciũ hoium bene de hoĩbus opinantiũ hæc nõ eſt bonis uiris repudiãda. Cũ tñ ſapiens non gloria ſed conſcia recte factoꝝ uirtutẽ metiatꝰ. De gloria ſcripſimus copioſe ĩ li. de fœlicitate:oſtẽdẽtes nõ paꝝ multos ſummã fœlicitatẽ in gloria collocaſſe. M. Tul. libros ſcripſit de gloria:qui ſicut pleraq; alia tempoꝝ calamitate deſiderãtꝰ inter claritatẽ & gloriã hoc intereſt:ꝙ gloria multoꝝ iudiciis cõſtat:claritas bonoꝝ:auctor Seneca lib. epiſtolaꝝ moraliũ duodeuigeſimo. Tanq̃ imago:echo imagis noie ſignificatꝰ:q̃ reſonat uocibus mortaliũ inter mõtiũ flexus & cõcauos ualliũ ſinus:ubi ſcinditꝰ reſultans aer:q̃ cã ẽt uoces multis in locis reciprocas facit:ſicuti in urbe Cyzico turres ſeptẽ acceptas uoces numeroſiore repcuſſu multiplicant nomenq; huic miraculo echo eſt a græcis datum ηχο.n. græce ſonus:& ηχω reſono. olympiæ porticus

pene cũ lacte nutricis errorẽ ſuxiſſe uideamur. cum uero parẽtibꝰ redditi deide magiſtri traditi ſumus: tũ ita uariis ibuimur erroribꝰ. ut uanitati ueritas & opiniõi cõfirmata natura ip̃a cedat. Accedũt ẽt poetæ. qui cũ magnã ſpeciem doctrinæ ſapientiæq; præ ſe tulerint:audiũtur:legũtur: diſcuntꝰ: & ĩhereſcũt penitus in mentibus. Cũ uero accedit eodem quaſi maximus quidem magiſter populus atq; omnis undiq; ad uitia conſentientur multitudo: tũ plane inficimur opinionum prauitate:a natura quæ ipſa deſciſcimus: ut nobis optimam naturã ĩuidiſſe uideãtur qui nihil melius homini:nihil magis expetẽdũ nihil præſtãtius honoribus imperiis populari gloria iudicauerũt ad quam fertur optimus quiſq;: ueramq; illã honeſtatẽ experẽs:quam una natura maxime inquirit in ſumma innauitate uerſatur:conſectaturq; nullam eminẽtem effigiẽ uirtutis: ſed adũbratam imaginẽ gloriæ:eſt enim gloria ſolida quædã res & expræſſa non adũbrata. Ea eſt conſentiens laus bonorum incorupta uox bene iudicãtiũ de excellente uirtute:ea uirtuti reſonat tãquã imago glo

Logiſticõ
practicon
a ioue
Thymicõ
Phantaſticon
Epithymeticon
Hermeneuticon
Phyticon
a luna
ſubrumi
ſugimus
errores
Fellare
Fellitãda
ubera
Vanitudo
uanidici
Opinio ex inſcientia
Opinioſiſſimi
Nõ ſequẽdum eẽ populum
Populus ꝓ uno
Turba turbulẽta
Infectores
offectores
Baphia dibapha purpura
Dibaphũ cogitat
Fortuna inuidet diuitias
Duplex gloria
Gloria
Quid
Mar. Tullius de gloria
Echo
Imago
Hepta

piæ porticus fuit:quã heptaphonon appellant:qm̃ ſeptieſeadẽ uox reddit̃.In hãc ſniam ait Lucretius ſex ẽt ac ſeptẽ loca uidi reddere uoces unã cũ iaceres.Ita colles collibus ipſi uerba repulſantes iterabãt uerba referti:hæc echo a latinis dr̃ imago.Valerius flaccus in.iii.argonauticon.Rurſus hylã p longa reclamat auia. Reſponſant ſiluæ:& uaga certat imago.Ora.quẽ deũ cuius recinit iocoſa nomen imago:ubi expoſuit porphirio qđ imago dr̃ quaſi imitago.ſenſus eſt ſicut uoci reſpondet echo.i.imago:ita uirtuti reſonat gloria ĩſtar imagis:quã echo uocant:quã Auſo.dixit acris & linguæ filiã.Echo pãos & amor deliciæ eẽ fert̃:q̃ ſignificat harmonia cœli:q̃ ſoli amica eſt.

phonos

Imago imitago

echo panos delicium

riæ.Quæ quia recte factoꝶ plerũq; comes eſt non ea a bonis uiris repudianda.Illa ãt quæ ſe eius imitatricẽ eſſe uult:temeraria atq; incõſiderata & plerũq; peccatoꝶ uitiorũq; laudatrix fama popularis ſimulatione honeſtatis:formã eius pulchritudinẽq; corrũpit:qua cœcitate hoĩes cum q̃dam præclara etiam cuperent:eaq; neſcirent nec ubi: nec qualia eſſent: funditus alii euerterunt ſuas ciuitates: alii ipſi occiderunt. Atq; hi q̃dem optima petentes:nõ tam uolũtate:quã curſus errore fallũt̃. Quid q pecunie cupiditate:qui uoluptatũ libidine feruntur: quorũq; ita pturbant̃ aĩ:ut non multũ abſint ab inſania:quod inſipientibus contingit:oĩbus his nulla ne eſt adhibenda curatio. Vtrũ q minus noceãt animi ægrotationes quã corporis? An qđ corpora curari poſſint:aĩoꝶ nulla medicina ſit? At & morbi pernicioſiores pluresq; ſunt animi quã corporis hi enim ipſi odioſi ſunt: quod ad aĩum pertinent: eumq; ſolicitãt:animuſq; æger ut ait Ennius ſemp errat:neq; pati neq; perpeti poteſt:cupere nunquã deſinit quibus duobus morbis: ut omittam alios: ægritudine & cupiditate:qui tandem poſſunt i corpore eſſe grauiores? qui uero probari poteſt: ut ſic mederi animus non poſſit cum ipſe mediciam corporis animus inuenerit? Cumque ad corporum ſanationem multum ipſa corpora & natura ualeat: nec omnes qui ſe curari paſſi ſunt continuo etiam conualeſcant. Animi autem qui ſe ſanari uoluerũt

Comes:ut umbra uerſat̃ circa corpus: ſic gl̃ia uirtutẽ comitat̃:& eſt ueluti affectatrix recte factoꝶ. Simulationẽ hõeſtatis:uitia cũ uirtutibus finitima ſint plerunq; fallunt ipſa pximitate & p uirtutibus obrepunt:ut uide ſit ut p temerario fortẽ. p auaro parcũ uocemus ſic mentit̃ pdigus liberalẽ:fallit .n.uitiũ ſpẽ uirtutis & umbra ut inqt ſatyrographus. Qua cecitate:neſcientes hoĩes q̃ eſſet uera gl̃ia obcecati fulgore famæ popularis & cenodoxiæ.i.inanis gloriæ ſe & ſuas ciuitates funditus euerterunt:in hãc ſententiã ait Iuuenalis:patriam tñ obruit olim gloria paucoꝶ & laudis tituliq; cupido. Et mox paulo exitus ergo q̃s eſt gloria uincit̃ idẽ nempe & in exiliũ preceps abiit. Optia petẽtes gl̃iæ cupido & laudis auiditas.i excellentibus aĩs uigere ſolet: & plerũq; cã eſt ut laudabilia & glorioſa ac maxima facinora a pclaris uiris cõficiant̃. Adhibẽda curatio:tanq̃ ſ.egrotãtibus:curatio.n. pprie medicoꝶ eſt cura reliquoꝶ:auctor donatus.Interdũ curatio ad alia transfert̃: ſicut ait.M. Tul.in orone de aruſpicũ rñſis.Multa me mouent.Quod edes telluris eſt curationis meæ.Liui.de eo cui đdicatio edis data erat ſic ſcribit. Curatio altior faſtigio ſuo data eſſet. Morbi aĩ pnicioſiores.morbi aĩ ſunt inueterata uitia & dura ut auaritia ut ambitio nimia: morbus eſt:ut inquit Sene.uitiũ in prauo ptinax tanq̃ ualde expetẽda ſit:q̃ leuiter expetẽda ſunt:affectus uero ſũt motus aĩ iprobabiles ſubiti & cõcitati q frequẽtes neglectiq; faciũt morbũ.Idẽ lib.ii.de ira concinit Cice.his uerbis:hac conditione nati ſumus. Aĩalia obnoxia:non paucioribus aĩ q̃ corpis morbis.Genera ãt morboꝶ corporaliũ ſupra trecẽta ſũt:ut inqt Pli.l.xxvi. & quotidie noui morbi graſſant̃ qualis gemurſa irrepſit tiberii principis principatu inter digitos pedum naſcẽs:qualis lichen ſiue mentagra a mẽto incipiens occupãſq; totos uultus Cyrenaici pħi corpis dolores q̃ aĩ deteriores arbitrant̃:ſicut uoluptates corporis maiores:contra epicurus ſentit aĩ dolores grauiores eſſe q̃ corpis:carmen.n.pñti tãtummõ dolore afficit:aĩum uero & pterito & pñti & futuro. Aĩus æger.ægritudine affectus: q morbus aĩ eſt ex opiõne magni mali pñtis ut infra latius dicet̃:eccleſiaſtici doctores triſtitiã appellant pprie ut egrotatio in corpe ſic egritudo in aĩo nomẽ hẽt non ſeiunctum a dolore. Et cupiditate.qui cupit aut metuit iuuat illum ſic domus aut res ut lippum pictæ tabulæ fomenta podagrã nihil deſideres inqt Seneca ſi uis pucare iouẽ nihil deſiderantẽ:hæc una eſt ex tribus furiis:q̃ mẽtes mortalium & pcordia lancinant ac diuellunt: nec tranqlle uiuere pmittunt. Qui uero:quõ.Aĩus inuenerit argumẽtũ potentiſſimũ:ſi aĩus inuenit medicinã corpis tãto magis debuit inueniſſe medicinã:qua ſibi ipſi mederet̃:cũ tunica pallio ppior ſit ut dr̃ cũ nihil pciſius cariuſq; aĩo eẽ debeat q̃ ipſamet. Ipſa corpora & natura corpus quod bene conſtitutum eſt & robuſtum facilius ſaneſcit q̃ corpus male habitum. Vnũ illud cum primis ſeruandũ eẽ pcipit Hyppo. in pnoſticis & in tertio Cor.Cel.ut egri uires ſubinde aſſidens medicus inſpiciat atq; ppendat.loqi utilior medicus ẽ amicus q̃ extraneus:q egroti mores naturãq; cognouerit:dixit Hippocrates dãdũ eẽ aliqd regioni etati & cõſuetudini. Cõtinuo:ſtatim. Nec cõualeſcãt:imo ecõtrario multi quotidie curant̃ a medicis & peũt multi ſine medici cõſilio degentes pſpera ualitudine utunt̃.Diſcũt.n.medici ut inqt ſapientiſſime Pli.pericu

Vitia finitima uirtutibus

Cenodoxia

Curatio

Morbi Animi Vitia

Morbi ſupra ccc.

Gemurſa

Mentagra

Triſtitia

Egritudo

Cupiditas una furiarum

Tunica pallio ppior

Vtilior medicus familiaris

medico hoiem occidiſſe impunitas
Gentes ſine medicis degẽtes
Medicina animi itus
Curás animum curet corpus
protrepticus quid
Hortẽſius tullianus
Academia Ciceronis
Academia in tuſculano Lyceũ
academia penultima longa
Aius ſapiẽtis ut mundus

lis noſtris. Et experimenta p mortes agunt: medicoq; tñ hoiem occidiſſe ſũma impunitas eſt: nulla lex punit inſcitiá capitalẽ notiſſima eſt illa infœlicis monumẽti inſcriptio turba medicoꝝ ſe piſſe: paláq; ẽ medicũ impatorẽ uitæ noſtræ neciſq; fieri: milia gentiũ ſunt: q ſine medicis degunt: ſicut po. romanus ultra ſexcenteſimũ annũ: qđ ſi aliqñ egrotus conualeſcit: dicã q Auſo. euadit fati ope non medici. Petendũ ẽ foris. auxiliũ corpis egroti petit foris: ppea qđ extrarius medicus adhibet: & medicamenta ipa uſq; ab indis petunt: hinc illud plinianũ: nos nec indicaꝝ arabicarũq; merciũ aut externi orbis attingimus medicinas: non placent remediis tam longe naſcẽtia: medicina uero aĩ intus petenda eſt nõ foris: hæc aũt eſt phia: cuius pcepta in aĩo ſunt ueluti medicamenta ipſius aĩ ſalutaria. Itaq; nobis metipſi mederi poſſumus nõ indigni opis externæ: attamen dixit Gale. q uult curare aĩum: prius curet corpus: qm̃ ſine fulturis corpis aius uix ſuſtineat. In hortenſio: iulius capitolinus aũt librũ cui titulus eſt hortenſius ſcriptũ eſſe a cicerone ad exemplũ ꝓtreptici ſignificat aũt ꝓtrepticus ut uerbũ intelligas iulii capitolini non ꝓtritũ. Inſtructiuum & exortatoriũ: ſymachus in epiſtolis: indulge ſtilo: aliqd didaſcalicũ ſeu protrepticũ ſcribe. Et auſonius libellũ inqt inſtar ꝓtreptici luſerã: hic eſt ille hortenſius iulianus ex cuius lectione inflámatus eſt diuus Auguſti. adhuc adoleſcentulus ad philoſophiá ardenti ſtudio capeſcendá. Annotandũ librũ illũ Cicero. q circũfert inſcriptus hortenſius: nõ eſſe hunc hortenſiũ: de quo in pñtia loqmur. De maximis rebus .ſ. ad philoſophiá ptinentibus ut fuerunt libri academici ut uolumina đ finibus bonorũ: ut opus de natura deoꝝ: & alia hoc genus. In academia. M. Tul. habuit uillá noie academiá ab exẽplo platonicæ academiæ: ubi cõpoſuit uolumina eodẽ noie: ubi monumentũ ſibi inſtaurauerat: hic ſignificat gymnaſiũ in tuſculano: qđ uocabat academiá ſicut alteꝝ gimnaſiũ appellabat i eodẽ tuſculano lyceũ a noie ſcholæ ariſtotelicæ: de quo in .i. de diuinatione ſic refert: nup cũ eſſem cũ qnto fratre in tuſculano diſputatũ eſt: ná cũ ambulandi cã in lyceũ ueniſſemus: id. n. ſupiori gymnaſio nomẽ eſt. lyceũ aũt media pducta enũciádũ eẽ docet idẽ. M. T. hoc uerſu. Inq; academia umbrifera nitidoq; lyceo: ubi academia penultimá ꝓducit: ſicut in carmie hoc laureæ tulii: atq; academie celebratá noie uillá: ueꝝ claudianus & ſidonius penultimá corripiunt ſicut uulgo quoq; uſurpat: uerſus claudiáí hic eſt in latiũ ſpretis academia migrat athenis. Sidonius apollinaris ait. Obruet & q̃q̃ totis academia ſectis. Deſcendimus. oſtendit gymnaſiũ academiæ fuiſſe in pte inferiore tuſculáí: ſicut lyceũ erat i ſupiore. In ſapiẽtẽ egritudo. ſtoici talẽ dñt eẽ ſapientis aium q̃lis eſt mũdus ſupra luná ſerenũ. ſ. impturbatũ defecatũ: quẽ nulla pturbatio obnubilet nulla triſticia obturbet. Laudátq; in ſapiẽte apathiá hoc eſt ipaſſibilitatẽ: táq̃ ſapiẽs nihil cupiat nihil doleat: nihil iraſcat: nihil gaudeat: cõcluſiũcula ſtoicoꝝ eſt. Qui ſapiẽs eſt impturbatus eſt: q ipturbatus eſt ſine triſticia ẽ: q̃ ſine triſticia ẽ btũs eſt. Ex quo colligũt ſapiẽtẽ beatũ eẽ: duæ át ſũt ſniæ phoꝝ de his aĩ motibus: quos græci pathe nři pturbationes: qdá affectiões uel: affectus: eccleſiaſtici uero paſſiões uocant: has ergo pturbatiões platonici & & ariſtotelici dñt ẽt in ſapiẽtẽ cadere: ſed moderatas rõiq; ſubiectas: ſtoicis aũt cadere ullas oino huiuſce in ſapiẽtẽ paſſiões nõ placet: aduerſus quos reclamat ipſa natura: & ſectatores eiuſdẽ ſectæ refragant: ná epitetus in ſtoica diſciplina celebratus: quẽ Au. Gel. maximũ ſtoicorũ appellat: ſcripſit ex detretis ſtoicoꝝ accidere aio ſapiẽtis pturbatiões: q & ariſtippi phi exemplo cõprobat qui in nauigio a tẽpeſtate deprenſus tluit & expaluit: unde ĩterrogatus a quodá quare phõphus timeret: cũ ipſe cõtra nihil timeret: feſtiuiter rñdit nõ eádẽ ſibi & illi cá eſſe qm̃ is nõ eſſet magnope ſollicitus ꝓ aia nequiſſimi nebulonis: ipm aũt ꝓ ariſtippi aia timere. Egritudo a cicerone dr: quá triſticiá alii ſicut Seneca & Auguſtinus appellant: dolorẽ Virgi. ubi ait gaudentq; dolentq;: hæc aũt triſtitia repit in bono apud eccleſiaſticos doctores. & docet Aug. in. xiiii. de ci. dei ꝓpoſitio diſcipuli eſt ſm acadẽicos: q dñt in ſapiẽtẽ cadere triſticiá & reliq̃s pturbatiões. Rñſio cice. ẽ ex decreto ſtoicoꝝ q apathẽ. i. ipaſſibilẽ dñt eſſe ſapiẽtẽ: & apathiá ꝓbát. Id uerbũ eſſe de uerbo. De uerbo græco pathe expſſius uerbũ latinũ eſt paſſiones q̃ morbi: ſed cũ paſſio ſit dictio paꝝ ꝓba. Maluit Cice. morbos: ſiue pturbatiões interptari q̃ paſſiões: nomẽ paſſionum ad eccleſiaſticos & apud neotericos: uſitatiſſimum. Geſtire: geſtire eſt leticiá habitu corpis & geſtu ſignificare

Apathia
Cõcluſiuncula ſtoicorũ πατη
Perturbationes affectiones
Paſſiones
Epictetus
Exemplũ ariſtippi
Dictũ ariſtippi
triſticia in bono apathes
Paſſiones
Geſtare

preceptiſq; ſapientiũ paruerint ſine ulla dubitatione ſanent: eſt ꝓfecto aĩ medicina phia cuius auxiliũ no ut in corporis morbis petẽdũ ẽ foris oĩbuſq; opibus uiribuſq; ut noſmet ipi nobis mederi poſſumus: elaborandũ ẽ. Quaq̃ de uniuerſa phia q̃tope & expetẽda & colenda eẽt ſatis ut arbitror dictũ eſt in hortẽſio: de maxĩs aũt rebus nihil fere intermiſſimus poſtea nec diſputare nec ſcribere: his át libris expoſita ſũt ea q̃ a nobis cũ familiarib⁹ nřis i tuſculano erát diſputata: ſed qm̃ duobus ſupioribus de morte de dolore dictũ eſt: Tertius dies diſputationis hoc tertiũ uolumẽ efficiet. Vt. n. i academiá noſtrá deſcẽdimus icliato iá in poſt meridianũ tp̃s die popoſci eoꝝ aliquẽ: q aderant cãm diſſerẽdi: tũ res acta ſic eſt. A. uř mihi cadere in ſapientẽ egritudo. M. Nũ reliq̃ quoq; pturbationes aĩ: formidines: libidines iracũdiæ: Hæc. n. fere ſũt eiuſmõi: q̃ græci pathe appellát: ego poterá morbos: & id uerbũ eſſet e uerbo: ſed i cõſuetudinẽ noſtrá nõ caderet: ná miſereri: iuidere geſtire: letari: hæc oĩa morbos græci appellát motus aĩ rõni nõ obtempantes: nos aũt hos eoſdẽ motus concitati aĩ recte ut opinor ptur-

ficare: ſicut grāmatici tradūt. dixit Terē. ipm geſtio dati mihi i cōſpectū expoſuit dōatus plus ē ē geſtio que uolo Morbos nō ſatis uſitate. Dictū ē ſupra morbos in aīa dici uitia iueterata & dura: ut eſt auaricia: ut ambitio nima proprie aūt morbus corpalis ē: q ita difinitur morbus habitus eſt cuiuſcūq; corpis cōtra naturā q uſum eius faciat deteriorē: alias in toto corpe alias i pte accidere ſolet: ſup quo iuriſcōſulti copioſius ſcribūt ad edilitiū edictū: i libris quoq; iuris pitorū ſcriptū: ē morbū & uitiū diſtare qđ uitiū ppetuū: morbus cū acceſſu diſceſſuq; ſit. Hecciæ: hæc ne. ſ. pturbatiōes: næ: certæ ualde afirmatiua pticula eſt. Videt' inſania: paradoxon ſtoicorū eſt οτι παντεσ οι μωροι μαινονται. id eſt oēs ſtultos iſanire. ex q̄ doctria eſt illud oranū: o bn̄ te ne fruſtre iſanis & ut ſtultiq; ppe oēs: ē poſt paulo: quem mala ſtultitia & quēcūq; inſcitia ueri cecū agit inſanū chriſippi porticus aut grex autumat: hæc populos hæc magnos formula reges excepto ſapiēte tenet. Nomē iſaniæ: i pticula ē ut dialectici dñt priuatoria: uñ i ſanus dictus: q nō ē ſanus hoc ē prudēs & iſania ubi nō eſt ſanitas mētis: q̄ in trāqllitate q̄dā pōit': ſicut. n. hūanitati ihūanitas dignitati indignitas oppōit': ſic inſania & iſanitas ſanitati cōtraria ē: cū inſania nihil aliud ſit: q̄ priuato ſanitatis & ſapiētiæ: ſicut ſtultitia nihil aliud ē ut inqt boetius in cōmentariis topicoꝝ: niſi ſapiæ & rōnis abſcentia. Stultū morbis uacare: ſi ſtultitia ē priuatio ſapiæ & rōnis Colligit' ſtultū ee iſipiētē & qđ cōſeqt' malū: & qđ huic cōnexū ē uitioſū: nā ut inqt ſeneca li. iiii. de bñficiis q ſtultus eſt malus eſt: qui malus ē: nullo uitio caret: ergo ſtultus oīa uitia habet: ſed nō in oīa natura pronus eſt alius in auaritiā: alius i luxuriā: alius in petulātiā inclinat'. Dicimus oēs ſtultos inſanire nec tm̄ oēs curamus heleboro: nūc cicero p ratiocinationē colligit inſipiētes iſanire. Amentiā: ab. a. pticula priuatiua & mente amētia dicta: q̄ſi ſine mēte hoc ē cōſilio aīoq;: quo ſapimus: Nā ut ait Lucre. cōſiliū qđ nos aīum mētēq; uocamus: eadē dicit' dementia: quia de habet uim minuēdi: ut decreſco deſipio dehōeſto iterdū pticula auctiua ē & ualde ſignat ut deamo dmiror. Detero. Demētire uerbū uetus eſt: qđ ſignificat delirare & inſanire. Lucretius. Demētit enim deliraq; fatur: qdā dicere malunt demētare ut apuleius i magia. Cōfeſſa ē ſe ſe mea magia in amorē inductā demētare: in actibus apoſtolorū demētaſ nō tā ſignat demētem eſſe: q̄ facere demētes: ſic enim ſcriptū eſt. Attendebāt eū: ppter qđ multo tpe magicis ſuis demētaſſet eos. Animus i morbo: ſicut corpus in morbo ſanum dici non poteſt: ſic animus in perturbatiōe: qui morbus animoꝝ eſt poſitus: non eſt ſanus. Conſimiles enim ſūt ſanitates & morbi animorū atq; corporum. Quā græci μωροσ græce dr ſtultus. αφρων iſipiēs. μανια inſania: furia. μανικοσ inſanus furioſus. μαινολισ iſanus. μαινομαι iſanio: tamē hæc nō tā cōcineret congruēterq; dicuntur. ſicut a latinis inſpientia inſanitas dementia: quæ ſignificant quādam priuationem animi ſanitatis: cū illa græca furorem magis deſignent;

bationes dixerimus. morbos autem nō ſatis uſitate niſi quid aliud tibi uidetur. A. mihi uero iſto modo M. hæc ne igitur cadere in ſapiētem putas? A. prorſus exiſtimo. M. ne iſta glorioſa ſapiētia nō magno exiſtimāda eſt: ſi quidem nō multum differat ab inſania. A. Quid tibi omnes ne animi cōmotio uidet' inſania. M. Nō mihi quidem ſoli: ſed id quod admirari ſæpe ſoleo: maioribus quoq; noſtris hoc ita uiſum intelligo multis ſeculis ante ſocratē: a quo hæc omnis: quæ eſt de uita de moribus philoſophia manauit. A. quonam tandem modo. M. quia nomē inſaniæ ſignificat mentis ægrotationē & morbū id eſt inſanitatem & ægritudinem animi: quam appellarunt inſaniam. Omnes autem perturbatiōes animi morbos philoſophi appellant: negātq; ſtultum quē quam his morbis uacare. qui autem in morbo ſunt ſani non ſunt: & omnium inſipiētium animi in morbo ſunt. Omnes inſipientes igitur inſaniunt ſanitatem enim animorum poſitam in tranquilitate quadam conſtantiaq; cenſebant: his rebus mentem uacuam appellarunt inſaniam: propterea q; in pturbato animo ſicut in corpore ſanitas eſſe non poſſit. Nec min' illud accute: quod animi affectionem lumine mentis carentem nominauerunt amētiam: eādemq; dementiam: ex quo intelligendum eſt nos qui hæc rebus nomina poſuerūt: ſenſiſſe hoc idem quod a ſocrate acceptum ſtoici diligenter retinuerunt omnes inſipientes eſſe nō ſanos. qui enim animus eſt in aliquo morbo: morbos autem hos pturbatos motus: ut modo dixi philoſophi appellant: non magis eſt ſanus: quam id corpus quod in morbo eſt. Ita fit ut ſapientia ſanitas ſit animi: inſipientia autem quaſi inſanitas quædam quæ nō ē inſania eademq; dementia. multoq; melius hæc notata ſūt uerbis latinis: quam græcis: & aliis quoq; multis locis reperitur: ſed id alias. nunc quod inſtat. Totum igitur id querimus: quid & quale ſit: uerbi uis ipſa declarat: eos enim ſanos itelligi neceſſe eſt: quorū mens motu quaſi morbo perturbata nullo ſit: qui cōtra affecti ſunt: hos inſanos appellari neceſſe eſt. Itaq; nihil melius: Quam quod eſt in conſuetu-

Morbus qđ uitiū ꝑpetuum
Ne ualde
Paradoxō
Stultos inſanire
In priuatoria ꝑticula
Inſania ſanitati cōtraria
Stultus oīa uitia habet
Amētia
Cōſiliū mens
De auctiua priuatiua
Demētire
Demētare
Moros Menia
Potentiſſimus q

Exiſſe de poteſtate: ille potentiſſimus ē auctore ſeneca: q ſe habet in ptāte: & ſibimet īperat: q rōni tāq̄ reginæ obſeqtur. libidinoſi uero inſani p turbati iracūdi: cōpotes ſui nō ſunt: Ideoq; exiſſe ex poteſtate dn̄r: qa nō ſūt ī poteſta te mentis ſuæ: nec aīo regūť: nec cōſilio cohibenť: nec rōnis freno ſuffrenātur: unū ira ab eo qđ eſt ire dicıť: eo ꝙ a ſe eat: q iraſcitur & furit. Iracundia ulciſcendi libido. i. cupiditas eſt enim libido ut iqt diuus Auguſtinus generale uocabulū oīs cupiditatis: unde libido dominādi libido: gloriādi: quæ iactātia nūcupať: interdū honeſtū uocabulū eſt: ut apud Saluſtium: in decoris & militaribus ..ius libidinē habebant: Ariſtoteles ait iram eē cupiditatē doloris reponendi: qdā dixerunt eē breuē īſaniā: cui ſententiæ ſubſcribit illđ oratianū: ira breuis furor eſt. Senecæ finitio ē irā eſſe cupiditatē penæ exigēde: qđ q̄drat cum Cicerone: & aliis q definiūt irā eſſe ulciſcendi cupiditatem: differt ira ab iracundia: nā ira ut docet dōatus ex cā ē: iracūdia ex moribus & uitio multū iraſcētis: ſic iratus & iracūdus differūt: pōt .n. iratus nō eē iracūdus ꝑt iracūdus aliqn̄ iratus n̄ eē uſurpatiue iaracūdia ponıť ꝓ ira: ut hic & alibi ſepe feras: ira carere dn̄t & oīa p̄ter hominē: qđ dixit ouidius: nō aper iraſci meminit: poetice magis q̄ uere dictum accipe iraſci enim dixit ꝓ incitari īpingi: habent enim muta aīalia impulſus quoſdā ſimiles affectibus hūanis: affectus non habent: nec magis ſciunť iraſci q̄ ignoſcere: ira pturbat aure: effrenat aīum: īpellit ī furorē īpigit p̄ceps: rōe oī ualētior: ē meritoq; iracūdus dictus exiſſe de ptāte. nec eſſe ſui potens. Græci maniā. Medici maniacos uocāt furoris morbo laborātes: quoniā mania dicıť īſania & furia: latini melius: q̄ inſaniā a furore diſiūgūt: quoniā haud dubie aliud ē furere aliud īſanire. Volūt .ſ. diſiūgere īſaniā a furore. Melācholiam: lanne melācholia: ut uerbū exprimať ex uerbo dicıť nigra cholera. hoc ē atra bilis: q ſepæ ī furorē agit: hoīem: ſed parū ſignificāť uidenť græci noīe melācholiæ furorē exprimere: cū nō ſolū atra bilis: ſed iracūdia timor aliæq; pturbatiōes mentem uexēt & furore pturbēt: melancholia hoc eſt atrabilis ſiſis ē uino ciuſdēq; naturæ: nā ſicut uinū uarios reddit hoīes: & alios facit q̄ribundos: alios hilares: alios furentes ac īſanos: alios ſomniculoſos: imo ut unū hoīem īterbibēdū moribus uariis īmutat: ſic atra bilis facit ſtolios excādeſcētes loq̄ces attonitos ſup q̄ re copioſiſſimæ ſcitiſſimeq; ſcribit. Ariſto. in ꝓblematis encycliis. Quo gn̄e athamāte: cor. celſus libro. iii. de medicina plura eē ſcribit genera īſaniæ: cū ex phreneticis alii hilares: alii triſtes ſint: alii facilius cōtineāť: & īter uerba deſipiāt: q̄dā ut idē ait imaginibus nō mēte fallūtur. q̄lem īſanientē aiacem uel horeſtem poetarū fabulæ ferūt: uulgata quoq; fabula eſt de athamante: cui iuno furorē talem immiſit: ut filios ſuos uellet occidere: q cum learchum unū ex filiis extinxiſſet uxor ino maritum ſuum furore conſpiciēs ſeſe cum melicerte altero filio præcipitem dedit in mare. quæ in marinā deā conuerſa uocať mater matuta a noſtris: leucothea a græcis: filius portunnus & palemon: qđ ī primo cōmītario fuſius explicatū ē: alcmeonē amphiarai filiū ſatis clare furore agitatū eē ob matricidiū: matrē enim eryphilen necauerat ex mādato patris: & apollinis iuſſu: quia illa nō ſolū monile acceperat in necē amphiarai: ſed & peplū quoq; ob filii interitū: ex quo ſcelere correptus eſt furore: ut oreſtes matricida: ſupra diximus duce alcmeone epigonos thebas dirruiſſe: ſunt auctores & memorat ſtrabo argos amphilochicum conditū fuiſſe ab alcmeone: & a noīe fratris amphilochi: amphilochicū dictū. De oreſte matricida ī uulgata ſūt oīa: q poſt parricidium furens ex reponſo didicit quod ita demū poneret furorem ſi reparata ſorore iphigenia ablueretur fluuio: q ſeptem fluminibus confunderetur. Itaq; diu uexatus cū ad fines rheginorum peruiſſet ibi inuento flumie prædicto elutus purgatuſq; eſt: ubi hænum diu fuiſſe enſem: & ab eo edificatū apollinis templum ferunt: memoriæ quoq; proditum eſt oreſtiadem orā ab oreſte occupatā nominatāq; fuiſſe cum cæſa matre exul profugeret: cūq; oppidum cōdidiſſet agros oreſticū de ſuo nomine uocaſſe refert ..ā pridius oreſtē purificaſſe ſe apđ tria flumia circa hebrū: & oreſtē urbē cōdidiſſe: quā ſepe cruētari hoīum ſāguie neceſſe eēt: quā poſtea hadrianus hadrianopolim noīauit. aiax āt uictus ī iudicio armorū achillis ab ulixe ex dolore lactus inſanus ē. & ut ait Seneca: Aiacē ira in furorē. furor in mortē egit: q cū reſciuiſſet ſe ꝑ inſaniam armenta & oues occidere incubuit gladio ſibiq; mortem conſciuit: de quo ſic oratiāus agamēnon.

Mille ouium inſanus leto dedit inclytum Vlyxem: & Menelauū ſe una mecū occidere clamans. extat tragedia ſophoclis græca hoc titulo. αιασ μαστιγοφοροσ. i. aiax flagellifer: quā inducıť aiax īſanus flagello cedens boues quos credit eſſe agamēnonē & ulyxē. De inſania oreſtis & aiacis ē illud ſatyrographi poetæ. Nō unus mentes agitat furor. ille ſororibus in manibus uultu eumenidū terretur & ignis: hic boue pcuſſo mugire agamemnona credit aut ithacum. Ita affectus: tali ueſania & furore correptus.

dine ſermōis latini cum exiſſe de poteſtate dicimus eos: qui effrenati ferunť aut libidine: aut iracūdia quamquam ipſa iracundia libidinis eſt pars: ſic. n. diffiniť: iracūdia ulciſcendi libido. Qui igiť exiſſe ex poteſtate dicuntur: iccirco dicuntur. qa non ſint in poteſtate mētis: cui regnū totius animi a natura tributum eſt: græci autem inſaniam unde appellāt non facile dixerim. eam tamen ipſam diſtinguimus nos melius quam illi: hanc enim inſaniam quæ iuncta ſtulciæ patet latius: a furore diſiungimus. græci uolunt illi quidem ſed parum ualent uerbo: quē nos furorē melācholiam ipſi uocāt: quaſi uero atra bili ſolum mens ac nō ſepe uel iracundia grauiore: uel timore uel dolore moueat. Quo genere Athamantem: Alcmeonem: Aiacem: Oreſtē furere dicimus: ita ſit affectus eū dominum eſſe rerum ſuarum

Libido generale uocabulū
Ira quid
Iracundia
Iratus q
Iracundus qui
Maniaci
Melancholia
Atra bilis ſymilis uino
Nota uini uim
Enchlyclia problemata
Genera inſanie
Furor athamātis
Alcmeon matricida
Argos amphilochicū
Vbi purgatus oreſtes
Argos oreſticum
Hadrianopolis
Aiax inſanus
Aiax magiſtophoros

Vetant duodecim tabulæ:lege duodecim tabularũ interdicit̃ furioſo & ꝓdigo bonoꝝ ſuoꝝ administratio. Dat̃q; utriq; curator:& ut ait ulpianus titulo de curatoribus furioſo dandis:tã diu erũt furioſus & ꝓdigus in curatiõe:q̃ diu uel furioſus ſanitatẽ uel ille ſanos mores reperit:Curator furioſi ſi rẽ furioſi q̃ſi ſuã tradit dõiniũ traſſeꝛ nõ poterit:ora.de iſano loquẽs ait : iterdicto huic oẽ adimat ius pretor & ad ſanos habeat tutella ꝓpinquos:ubi expoſuit porphirio:qđ iſani ſolent accipeꝛ a p̃tore curatores bonoꝝ ſuoꝝ: ita ut illis uti n[…]ceat niſi ad arbitriũ alienũ: apđ Varronẽ & Columellã ꝓuerbiale ẽ mentẽ captũ ad agnatos & gẽtiles đducẽdũ eẽ. Nã curator ex agnatis & gẽtilibus dari ſolet demẽti:& curio o. Ideoq; ait marcellus iuriſcõſultus: ab agnato uel alio curatore furioſi rẽ furioſi dedicari nõ poſſe cõſtat:agnato.n.furioſi nõ uſq; q̃q; cõpetit reꝝ eius alienenano:ſed q̃tenus negociũ exigit admĩſtratio. Si iſanus: trunnat̃ ꝑpenditq; uerba legis decẽuiralis ꝓpria & ſignificãtia:q̃ curatorẽ: dat furioſo:nõ autẽ ſtulto tanq̃ iſanire minus ſit : q̃ furere : poſſitq; inſanus tueri mediocriter uſitatũ uitæ cultũ:cum id furioſus facere nõ poſſit : cuius mẽs penitus obcæcata & ab oĩ rõe deuia eẽ credit̃. Mediocritatẽ offõrũ:ſignate locutus: mediocritas.n.officioꝝ eẽ põt i iſipiente:pfectio nõ põt:q̃ ptinet ad ſanũ & ſapientẽ. Duplex.n.ẽ officium:alterũ pfectũ:qđ græci catorthoma uocãt : qđ & oĩs numeros uirtutis cõtinet alteꝝ ẽ officiũ qđ mediũ dr̃ ptinẽs ad inſtitutionẽ uitæ:cõis. Cato apud Ciceronẽ ait in.iii.đ finibus:qđ rõne actum ſit id officiũ appellamus:id ãt nec ĩ bõis ponit nec ĩ malis:ſed in mediis rebus:in eodẽ loco oñdit idẽ Cato tã iſipiẽtẽ q̃ ſapiẽtẽ ſumptuꝝ q̃ ſecũdũ naturã ſint reiecturũq; cõtraria:ita eſt quodã cõmune officiũ ſapiẽtis & iſipiẽtis : ex quo efficit̃ uerſari in his q̃ media dicamus. Itẽ

uetãt undeci tabule. Itaq; nõ ẽ ſcriptũ: ſi iſanus: ſed ſi furioſus eẽ ĩcipit. Stultitiã .n. cẽſuerũt ĩcõſtantiã i.ſanitate uacantẽ: poſſe tñ tueri mediocritatẽ officioꝝ & uitæ cõem cultũ atq; uſitatũ. Furorẽ aũt eſſe rati ſũnt mẽtis ad oĩa cecitatem. Quod cum maius eſſe uideatur q̃ inſania tamen eiuſmodi eſt ut furor in ſapientẽ cadere poſſit: nõ poſſit inſania: Sed hæc alia queſtio ẽ. Nos ad ꝓpoſitũ reuertamur: Cadere opinor in ſapiẽtẽ ægritudinẽ tibi dixiſti uideri. A. ego uero ita exiſtimo. M. Humanum id quidem qđ ita exiſtimas. Non enim ſilice nati ſumus: ſed eſt naturale in animis tenerum quiddam atq; molle qđ ægritudine quaſi tẽpeſtate quatiatur. Nec abſurde Crantor ille qui in noſtra Academia in pimis fuit nobilis. minime ĩquit aſſentior his q̃ iſtã neſcio quã indolẽtiam magnopere laudãt quæ nec poteſt ulla eſſe nec debet: nec egroto ẽt niſi is qui fuerat ſenſus aſſit: ſiue ſecetur quid ſiue euellatur a corpore: Nã iſtud nihil dolere non ſine magna mercede cõtigit

M. Tul.in.iiii.aſt media officia cadere ĩ nõnullos iſipientes poſſe. Qu. atherius qđ ſcitu dignũ ẽ : cũ olim defenderet reũ libertinũ cui obiiciebatur qđ patroni concubinus fuiſſet hac defenſione uſus eſſe fert̃ ipudicitia i ingenuo crimẽ ẽ. In ſeruo neceſſitas:in liberto officiũ: ex eo impudici & obſceni aliquãdiu officioſi uocitati ſũt. Non ſilice nati: nũc ut platonicus peripateticuſq; loquit̃ mox ut ſtoicus. Platonici enim & peripatetici nõ tollunt affectus ſed temperant: ſtoici radicitus euellunt apathiam ſuã comprobantes: & ita hoies diſciplina ſtoica conſtituit ſaxeos plane & ſtupentes penituſq; ab hominis natura deſciſcentes. Augu. damnat hunc ſtuporem ſtoicorum. in. xiiii. & in. xyiiii. de ciuitate dei. Crantor de academia: fuit hic auditor xenocratis platonis diſcipuli condiſcipulus polemonis : q nomsopionibus ut ait euſebius in .xiiii.ꝑoꝛationis euangelicæ Academiam platonicam repleuerunt: ſcripſit crantor librum de conſolatione : quẽ ut ſupra diximus. Ma. Tullius emulatus eſt: periit aquæ intercutis morbo. Neſcio quam indolentiã ſtoici laudant atpathiam: ideſt ut ſepe dictum eſt impaſſibilitatem. Hieronymus phus rhodius ſummum bonum ſtatuit eſſe uacuitatem doloris quam græce dicit ανaλγησιαν Cicero appellat indolentiam : eſtq; id uocabulum Ciceronis: ſicut ẽt eſſentia: ſi credimus ſidonio apollinari: ſic ſcribenti in epiſtola quadam: lecturus es hic etiam nouum uerbũ ideſt eſſentiam: ſed ſcias hoc ipm dixiſſe Ciceronem : qui eſſentiam & Idolentiam nominauit: addẽs: licet enim nouis rebus noua nomina imponere. M. Tullius in ſecundo de finibus: num propre idem uoluptas eſt: quod ut ita dicam indolentia. Cõtra hãc indolẽtiam & apathiã ſtoicorũ herodes atticus uir doctiſſimus diſſerit elegãter & copioſe apud Au. Gellium : libro noctiũ atticarum duo deuigeſimo: i ea diſſertatiõe oñdit: q nullus uſq̃ hõ qui ſecũdũ naturã ſentiret & ſaperet : affectõibus iſtis ai: q̃s παθη.i. paſſiões appellãt egritudis: cupiditatis tioris iræ uoluptatis: carere & uacare totis: poſſet: & oino nõ dolere: immo etiam ſi poſſet obniti: ut totis careret: nõ ex re id eẽt melius : qm̃ langueret aius & torperet affectionũ quarũdã adminiculis ut neceſſario plurimũ iperio priuatus: dicebat.n. iſtos motus: aĩ iplicatos eẽ & inexos uigoribus q̃buſdam mẽtiũ & alacritatibus: ac ꝓpterea ſi oĩo eos conuellamus piculũ eẽ ne eis adherẽs bonas quoq; & utiles aĩ indoles amittamus: moderãdos eẽ igit̃ & ſcite cõſiderateq; purgãdos cẽſebat: ut ea: q̃ cũ pnicie agnata ſũt đtrahunt̃: i hãc ſentẽtiã ſcribũt peripatetici & academici ueteres: i hãc eccleſiaſtici ſcriptores: Auguſtin. Hieronymus. Lactãtius. a q̃bus cõcorditer dãnat̃ hæc ſtoicoꝝ apathia cuius ſectatores: dum ſe interpidos eẽ & immobiles uolũt, dũ nihil cupiũt : nihil dolent: nihil iraſcũt̃: nihil gaudẽt: in torpore ignauæ & quaſi ſiliceæ uitæ cõſeneſcũt. Merito itaq; crãtor academicus taxat indolẽtiam quæ eſſe nullo modo poteſt ; niſi plane hominem ſaxeũ eſſe uelimus & omni pẽitus ſenſu carẽtem.

Curator daẽ furioſo & prodigo

Curatores infantis

Mente captus ad gẽtiles deducendus

Mens furioſi auia a rõe

Duplex officiũ

Catorthoma

Mediũ officiũ

Officioſi, ipudici

Apathiã ſtoicorum

Stupor i ſtoicis

Crãtor

Mors crãtoris

Analgiſia

Indolentia

Eſſẽtia

Contra apathiã

Nõ conuellendos motus aĩ ſed tẽperandos

Indolẽtia eſſe nõ põt

Immanitatis in aīo: Augu. meminit hoꝝ uerborū huiuſq; ſētētiæ: cū ſcribēs aduerſus apathiā ſtoicorum
Narce quā ipſe ipaſſibilē iterptat: ſic iquit in. xiiii. de ciuitate dei. Nā oīo nō dolore dū ſumus i hoc loco miſeriæ.
Narciſſus ſicut qdā etiā apud ſeculi huius litteratos ſentit & dixit non ſine magna mercede cōtingit imanitatis i aīo
unde ſtuporis i corpore: id ē. M. Cice. i q̄rto de finibus dat ſtoicis imanitatē uerborū. Sptuporis: græci ναρκην
Narcotica uocāt ſtuporē: unde narciſſus flos dictus q̄a caput grauat: non āt a fabuloſo illo puero: Medici. Narcotica
Seneca appellāt medicamēta: q̄bus ſtupor cōciliat ac torpor aduerſus ſenſum doloris: & cruciatū ſectiōis. Sed ui
ſtoicus deamus: hactenus crātor: nūc Cic. tā̄q ſtoicus cenſet amputādos eē non ſolū ramos: ſed mīmas ēt fibras: radiculaſq; pturbatiorē euellēdas: qd & Seneca ſtoicæ ſectæ ſectator ſtoicoꝝ ꝓpugnator accerrimus: uehemēter cōtēdit: alacriterq; defendit pluribus i locis: q q̄dā ad lucillū epiſla ſic ſcribit. Vtrū ſatius ſic modicos hīe affectus an
Sorites nullos ſæpe q̄ſitū: ē noſtri illos expellūt: pe
aceruus ripatetici tēperāt: ego nō uideo quomō ſa
Aceruālis lubris eē aut utilis poſſit ulla mediocritas
actualis morbi. Qui fortis ē argumentat ex for
Exemplū mula ſtoicorū ſtrictim & breuiter nō cade
actui re i ſapientē egritudinē: ſtoicorū. n. breuia
Locus & acuta argumēta ſunt: ex quo gn̄e ſūt ſori
perſii te chryſippei hoc eſt aceruī ſiue aceruales:
ita. n. añr argumēta: q̄bus chryſippus ſtoicoꝝ maxius utebat: ſed in longū adeo p ſe q̄las ꝓducebat: ut uix unq̄ ſiſteret gradū: uixq; unq̄ terminū iponeret & finē. Sorites ē ille: qd bonū ſit id eē optabile: qd optabile expetēdū: qd expetēdum laudabile: qd laudabile honeſtū: & alii ſunt gradus: ad hos ſoritas chryſippi. i. aceruos referendus ē itellectus nouiſſimi carminis pſiani: iuētus chryſippei ui finitor aceruī: qd a nobis i appēdicula ſuetonii cōmētarioꝝ fuſe copioſeq; explicatū ē. Ex hoc gn̄e argumētorū ē illud quoq;: q prudēs ē tēperās eſt: q tēperās ē cōſtās ē: q cōſtans ē ipturbatus ē: q ipturbatus ē ſine triſtitia ē: q ſine triſtitia ē beatus ē: Ergo prudēs beatus eſt: Sorites. i. aceruus: quo i pſentia utit. M. Tul. ſic producit: q fortis ē fidēs ē: q fidēs ē non timet. q ſine timore ē egritudīe nō pturbatur q̄m timori repunat egritudo: Repugnat. n. timorē eē & egritudinē nō eē ſicut repugnātia ſūt apd̄ dialecticos diē eē & lucē nō eſſe
Repu ſup quo Boe. ſubtiliter differit i q̄rto con
gnātia mētario topicoꝝ. Cōfidēs i uitio: ait Terētius i phormiōe: ē paraſitus qdā phormio hō cōfidens; q dii oēs illū pdant ubi expo
Confidens ſuit: dōatus ſi dus iterpres: cōfidētē p iprobº audaci ac temerario poni. Cōſimiliter apud Virgiliū. Confi
inuitio dētiſſimus nomē ē uitii. Nā qs te iuuenū cōfidētiſſime nr̄as iuſſit adire domos. Itē pacuius: iprobus confidēs nequā malus uideat. Cōfidētia temeritatē ſignat & audaciā: cōfidere honeſtū uerbū ē: & cū laude dr̄. M. Tul. in. iii. de legibus: uir excelliēs & fortis cōfidere ſibi debet & ſuæ uitæ & actæ & cōſequēti: Fidēs uero
Confi & fidētia i laude ponūt. Dixit. M. Tul. in. ſecūdo rhetoricoꝝ fidētiā partē eſſe fortitudinis: p quā magnis
dentia & honeſtis in rebus multū ipſe aīmus i ſe fiduciæ cū certa ſpe collocauit. Rerū præſentia. Egritudo ē tri
Fidens ſticia mali pſentis timor ipēdētis: & futuri: de q̄bus mox plura. Vt ſeruiat: Ora. i epiſtolis: q metuēs uiuit
Fidentia li. mihi nō erit unq̄. Tot hoies dominis ſeruiūt quot pturbatiōibus diſtrahunt: Impat libido. Imperat ti
Ignauit mor egritudo. Et cæteræ aī labes ipioſiſſimæ dominæ ſūt. Ignauiā: corporē & ſegnitiē: uerbū uetus ē igna
Ignauiter uit ꝓ ignauū fecit. Et ignauiter ꝓ ignaue: apd̄ antiquos nauus dicebat celer ac ſtrēuus a nauium celeritate
Nauus Ora. Nauus mane foru: ueſptinus pete tectū: ꝑpoſitio i ur docet. M. Tul. i oratore. Præponi cepta eſt notis
Ignauus nauis & naris: uñ dicti ignoti. ignaui: ignari: qd dulcius uiſū ē q̄ ut ueritas poſtulabat. Nūq̄ ē igit pturba
Impertur tus: huic collectioni ſtoicorū hoc modo peripatetici reſpōdent: ut imperturbatum ſic interpraētur: tā̄q
batus iperturbatus dicatur ſapientis animus: qui raro perturbatur & modice: non qui nūq̄: Itē ſine triſtitia cū di

imanitatis i aīo: ſtuporis in corpe. Sed uideam⁹ ne hæc oro ſit hoīum aſſentantiū noſtre imbecillitati & indulgētiū mollitudini. Nos āt nō ſolum audeam⁹ ramos ambutare miſeriarū ſed oēs radicū fibras euellere: tñ aliqd reliquetur fortaſſe: ita ſūt ſtirpes ſtulticie alte: ſed reliquit id ſolū qd erit neceſſariū. Illud qdē ſic habeto niſi ſanatus ſit aīus: quod ſine philoſophia fieri non pōt: nullū fore finem miſeriarum. Quamobrē q̄m incepimus tradamus nos ei curandos: ſanabimur ſi uolemus: & pgrediar qdē id longius. Nō enim de egritudine ſolū: quā̄q qdē primum ſed de omni aī ut ego poſui perturbatione & morbo ut græci uolūt explicabo. Et primo ſi placet: Stoycoꝝ more agamus: q breuiter pſtringere ſolēt argumenta. Deide nr̄o inſtituto uagabimur. Qui fortis ē idē ē fidens q̄m confidens mala cōſuetudine loquēdi i uitio ponit ductum uerbū a confidendo: qd laudis eſt: qui aūt ē fidens: iis profecto nō extimeſcit: diſcrepat. n. a timēdo cōfidere: at q i quē capit ægritudo: i eundē timor: q̄rū. n. rerū præſentia ſum⁹ i ægritudīe: eaſdem impendētes: & uenientes timemus. Ita fit ut formidini egritudo repugnet. Veriſimile ē igit in quē cadit ægritudo: i cūdē cadere timorē: & in fractionē quādā animi & demiſſionē: quæ i quē cadūt. in eūdē cadit ut ſeruiat. ut uictū ſe q̄ncunq; eſſe fateatur. Quæ qui recipit: recipiat idē neceſſe ē timiditatem & ignauiam: non cadunt aūt hæc in uirū fortē: igitur ne ægritudo quidem. At nemo ſapiēs: niſi fortis: nō cadet ergo in ſapientem egritudo. Præterea neceſſe ē q fortis ſit cū

ci aiunt:qui non eſt obnoxius triſticiæ:nec frequens nimuiſce in hoc uitio: tanquam illud ſit hũanã uitã negare:alicuius animum immunem eſſe a triſticia & perturbatione.Sapientẽ non uinci merore ceterum tã gi:& cætera in hunc modum ſuæ ſectæ reſpondentia:quæ non tollit affectus ſed temperat. Scitum eſt illd peripateticorum:oppido q̄ ellegans. Sic ſapiens impturbatus dicit̃: quo mõ apyrina dicunt̃ mala punica: nõ qbus nulla duritia eſt granoꝶ ſed qbus q minor. Qui ſit temperans: longo hyperbato:ita ordinãdus ẽ textus q ſit temperans & ut ĩſra repetit̃:q ſit frugi:cũ neceſſe eſt eſſe conſtãtem:reliqua dicunt̃ p quãdã q̄

Apyrina

dem eẽ magni aĩ:qui magni aĩ ſit.inuictũ qui inuictus ſit:cũ hũanas res deſpiceret: atq; ĩſra ſe poſitas arbitrari. deſpicere autẽ nemo põt eas res: pp quas egritudine affici põt: niſi fortis. & ex quo efficitur: fortẽ uirũ egritudine nũquam affici: oẽs aũt ſapiẽtes fortes. Nã cadit igit̃ ĩ ſapiẽtẽ egritudo. Et quẽadmodũ oculus conturbatus nõ ẽ ꝓbe affectus ad ſuũ munus ſũgẽdũ: & reliquæ ptes totũue corpus cũ a ſtatu ẽ motũ: officio ſuo & mũeri deſt: ſic cõturbatus aĩus nõ e apt⁹ ad exequẽdũ munus ſuũ. Munus aũt aĩ ẽ: rõne bñ uti: Et ſapiẽtis aĩus ita ſemp affectus ẽ: ut rõne optime utat̃: Nũquã ẽ igit̃ perturbatus. At ægritudo pturbatio ẽ aĩ: ſemp igit̃ ea ſapiens uocabit. Veriſimile ẽt illud eſt q ſit tẽperãs: quẽ græci ſophrona appellãt: eãq; uirtutẽ σωφροσυνη uocãt: quã ſoleo eq̃dem tum tẽpernatiã tum moderationẽ appellare: nunq̃ ẽt moleſtiã: ſed haud ſcio an recte ea uirtus frugalitas appellari poſſit. Quod anſtugius apud græcos ualet: qui frugi homines χρησιμους appellant: ideſt tantũmodo utiles. At illud eſt latius oĩs enim abſtinentia: oĩs innocẽtia: q̄ apud græcos uſitatum nomẽ nullum habet: ſed habere poteſt eulabiam. Nam ẽ innocẽtia affectio talis aĩ: quæ noceat nemini: reliq̃s ẽt uirtutes frugalitas cõtinet: quæ niſi tãta eẽt: & ſi ĩis anguſtiis qb⁹

ſi ĩterpoſitionẽ: ẽ ãt ſenſus ductus ex argumẽtatione ſtoicoꝶ. & aceruo chryſippi per collectiones conſectarias tẽperantẽ uacuũ eẽ egritudine: ẽ ãt tẽperãtia una ex quatuor uirtutibus q̃s cardinales uocãt: q̃ ita diffinitur: Rationis ĩ libidinẽ dominatio uel cõtinẽs moderatio cupiditatũ: cuius pres ſũt continẽtia: clemẽtia modeſtia. Ariſtotcles ĩ tertio ethicorũ ait tẽperãtiã exiſtere circa uoluptates corpis: beſtias circa uoluptates corpis: beſtias neq; tẽperãtes dicimur neq; intẽperãtes niſi p ſimilitudinẽ. Temperãtia ut inqt ſeneca uoluptatibus ipat: alias odit atq; abigit alias diſpẽſat & ad ſanũ modũ redigit: græco ſermone appellatur σωφροσυνη. & temperãs σωφρων. qm̃ ut interptat̃ plat. ĩ cratylo ſalus & cõſeruatio ẽ phroneſeos. i. prudẽtiæ. Frugalitas: ſicut neq̃tia mr̃ uitioꝶ oĩum ẽ ita frugalitas mater cũctaꝶ uirtutũ: & ſicut illa a nihilo. ſterilitate: ſic hæc a fruge. i. a fructu pp q̃dã aĩorũ fecũditatẽ ẽ noĩata: ut docet Auguſtinus ĩ libro de uita beata: & M. Tullius in orõne ꝓ deiotaro: ego iqt frugalitatẽ. i. modeſtiã & tẽperãtiã uirtutẽ maximã eſſe iudico: nõ põt ut eleganter & uere ſcribit ſeneca ſtudiũ ſalutare fieri ſine frugalitatis cura: frugalitas autem pauptas uolũtaria ẽ. Frugi hoĩes: dixit Terẽ. ĩ eunucho frugi es. i. ut exponit donatus utilis & neceſſarius a frugibus: q̃ qd̃ his fruamur dictæ ſũt: Inde fructus & frumenta. Frui autẽ ẽ ueſci a frumie quæ eſt ſũma pars gulæ: p quã cibũ ligua demittit in uentrem: ẽ autem id nom̃ frugi oĩs generis & aptoton: d̃clinat̃ ãt hic & hæc & hoc frugi: & cũ oĩbus caſſibus iũgit̃: ut docet Priſcianus libro. yi. & . xi. hic martialis ientacula frugi dixit: & tã frugi iuno uelle hẽre iouem: Aiaduerti apud Quintilianũ taxari eos a qbus dr̃ frugalis & nõ frugi: tanq̃ frugalis ſit dictio paꝶ ꝓba: cũ tamẽ q̃d m rũ uideri poteſt: frugalior & frugaliſſimũ ĩ uſu ſint: qd̃ ſatis liquet. teſtimõio Iuuẽalis cũ ait: uentrẽ nihil noui frugalius & ciceronis: qui ſcribit in uerrem: hic ſolus ĩtroducitur cæteri ſæpe frugaliſſimi homines excluduntur. Item homo ordinis ſui frugaliſſimus: qui tum accenſus caio neroni fuit libuit: hoc obiter anotare propter inueteratam conſuetudinem eorum in quorum ore ſemper eſt frugalis nunq̃ frugi: q̃ a latinitate deſciſcũt: ſi Quintiliano credimus: cui haud dubie credi oportet. Illud adde: quod ãnqui ſeruũ laudare uolentes frugi dicebant. tanq̃ ſobrium utilem & neceſſarium: hinc eſt illud oratianum: dauus ne: ita dauus amicum mancipium domino & frugi: quod ſit ſatis: plautus in amphitrione: ita ſeruum par uidetur frugi ſeſe inſtituere. Idem in aulularia: hoc eſt ſerui facinus frugi facere quod ego perſequor. Conſimiliter bonæ frugi ſeruus nominatur utilis bonus neceſſarius que locutio frequens eſt apud iuriſconſultos. χρησιμους apud græcos χρησιμος dicitur utilis & precioſus: ſed hæc dictio græca anguſtiorem habet ſignificationem q̄ latina frugalitas: & frugi: cuius dictionis ſignificatus latiſſimus ad utilitatem & modeſtiam: & temperãtiam: & innocentiam extenditur. ευλαβιαν. græco ſermone eulabia dicitur innocentia reuerentia: & cautio: eulabes religioſus: uerecũdus. cautius. Ego exiſtimo legendũ eſſe αλαβιαν græce enim ꝓprie & ſignificãter αλαβια dr̃ innocẽtia: ſicut λαβηκαι λαβος dr̃ nocẽtia ſiue nocumẽtũ. Reliq̃s uirtus: fortitudinẽ: iuſticiã: prudẽtiã. Pleriq; putãt: frugalitas a mĩſtis accipit̃ ꝓ ſola pſimonia & ſobrietate: huic ait Oratius: partius hic uiuit frugi dicat̃: oppõit̃ frugalitas luxuriæ ut ait Quĩtilianus ĩ tertio: frugalitas apd̃ ſybaritas forſitã odio foret: ueteribus rõanis ſũmũ luxuriæ crimen. Se. Luxurioſo frugalitas pœna ẽ

Tempe rantiæ Partes tempe rantiæ

Sophro ſyne Sophrõ Phro neſis Neq̃tia mater uitiorum Frugalitas mater uirtutũ

Frugies Frugi Frumẽ Frugi dĩ cendũ nõ frugalis Frugaliſſi mus

Frugi ſeruus

Eulabia Luxurio ſo frugali tas pœna

Piſo frugi

Lucii piſõis.Lu.piſo cognominatus eſt frugi a morum probitate:ex eoq; familia piſonum frugi appellata:cuius meminit pedianus aſconius.Et ob hoc dixit.Mar.Tullius in oratiõe cõtra piſonem. Orc ipſo patriam aſpernaris:oratione genus:moribus nomen fuit hic.Lu.piſo frugi ſcriptor annalium:cui Gellius & Cicero & alii identidem meminerũt:q dictus eſt frugi lata eſt lex calphurnia de ambitu ſeueriſſime ſcripta.

Nec pſidiũ reliq̃t:oñdit huiuſce nominis frugi ſignificantiã propagari ad fortitudinem ad iuſticiam:ad prudẽtiã:nã reliquere præſidium ẽ timidi non fortis:nõ reddere depoſitum eſt iniuſti non iuſti: male rẽ gerere eſt ſtulti non prudentis:frugi autem appellatur in quem tales noxæ nõ cadunt. Ex quo colligit̃ frugalitatẽ complecti ut iã dictũ ẽ fortitudinem iuſticiã:& prudẽtiã:

Præſidiũ
Deſertor capite punitur
Depoſitũ

pſidiũ ãt dictũ ẽ qa extra caſtra pſidebant i loco aliquo: quo tutior legio eẽt: auctor. M.Vario q reliq̃t pſidiũ peccatũ deſertionis: ſubit:deſertor aũt capite puniri ſolet: quãuis nõ oẽs deſertores ſimiliter puniendi ſint ut docẽt iuriſcõſulti titulo d re militari. Clã depoſitũ nõ reddidit. Depoſitũ eſt ut iq̃t Vulpiãus qđ alicui cuſtodiendũ datũ ẽ fideiq; eius cõmiſſũ:nõ reddere depoſitũ maxia ĩiuſticia ẽ:& uiolatæ fidei crimen pfidioſũ ac deteſtabile:cũ nemo dponat niſi apđ amicũ: & apud eũ quẽ fidiſſimũ eẽ credidit:& adeo res depoſita reddẽda eſt ut ẽt ſi deterior reddat̃ q̃ſi nõ reddatur:agi depoſiti poſſit:cum.n.deterior reddit̃ põt dici dolo malo redditã nõ eſſe:hic eſt illa ſatyrica lamentatio: ſpumãtibus ardens uiſceribus.Sacrũ tibi quod nõ reddat amicus depoſitum.Male rẽ geſſit:ſicut bene rẽ gerere prudẽtis eſt ita male rẽ gerere inſani:quod & iuriſcõſultorũ teſtimonio ſatis clare & oratiana ſentẽtia cõprobat̃:ſi male rem gerere inſani eſt.Cõtra bñ ſani. Imperator dicit̃ res gerere ideſt ſuſtinere non facere tranſlatum ad his qui honera gerunt ideſt ſuſtinent actio dat̃ negocii male geſti:laudat.Mar.Tullius in oratione p quintio equitem romanũ quod eẽt ſui negocii bene gerens:Idẽ in oratiõe pro roſcio comedo: at enim tu tuum negocium geſſiſti bene. Gere & tu tuum bene. Et iugatæ ſunt; coniunctæ:iugatum coniunctum ſignificat a iugo dictum: & ita legit nonius hunc locum quidam legere:malunt iugæ pro iugatæ. Antiqui iniuges boues dici uoluerunt iugũ nunq̃ ferentes:& uirtus iniugis dicta qđ iugum neſciat:nec unquã ſit iugo præmenti ſubiecta: quomodo autem uirtutes inter ſe copulatæ ſint & connexe.Et q unã habuerit:oẽs hr̃e dicatur:ſupra latiſſime explicaui. Appetentis:aius mortalium eſt cupiditatis inexplicabilis & inexhauſtæ auiditatis:ad quã coercedam frugalitas hoc eſt temperantia pro freno eſt:illa enim ſuffrenat ac regit appetitiones ĩmodicas & efferueſcentes. Frugalitas a fruge:ex nominis interpretatione res lucidior fit: q̃ græce etymologia:latine ueriloquium nuncupatur.ετυμον enim græce uerum ſignificat:λογοσ rationem:ſed quia ueriloquium ut inquit boetius minus in uſu latini ſermonis habet̃.M.Tullius extymologiam uocat notionem quia notũ facit rem de qua prædicatur.Ariſtoteles ſymbolon nominat : quidam uim intuiti originationẽ uocant: ex q̃ dñr augumenta:habet enim ut auctor eſt Quintilianus aliquando uſum neceſſarium quotiens interpretatione res de qua quæritur eget:ut cum.Mar.Celius ſeſe hominem frugi uult probare ;nõ quia abſtinens ſit:ſed qa utilis multis ideſt fructuoſus:unde & ducta frugalitas: Diximus ſupra frugi & frugalitatẽ a fruge deduci:fruges autem a frumine:quæ pars gurgulionis eſt:perquam cibaria in uentrem demittunt̃:appellatione autem frugum principaliter continentur frumenta & legumina; quod ex plinii lectione planũ ẽ:q in.xviii.ſic refert : nunc natura indicabitur frugum.ſunt autem duo prima earum genera frumẽta & legumina:ſed frugis ſignificatio latius ſerpere cœpit:q pro reddittu accipit̃: ut docet Vlpianus: non ſolũ quod frumẽtis & leguminibus;uerum etiam quod ex uino uel ex ſiluis ceduis. Cretifodinis lapicinidis capitur. Iulianus iuriſcõſultus ſcribit falſum eſſe fruges omnes eẽ quibus homo ueſcatur:nõ enim carnes: aut aues aut poma fruges dici:quod ait poma non dici fruges neſcio an ſatis perite. Nam plinius ;cor.tacitus:Collumela arbores pomiferas appellant frugiferas:tanquam fruges arborum poma ſint. Annotãdum. qđ frugis rectus caſus eſt frux:ut docet.Ma.Varro in libris de analogia:apud feſtum pompeiũ legitur pãtices frux uentris:ideſt pinguitudo:quidam perperam legentes corrumpunt & pro frux fluxus dñr deprauata dictione & ſenſu.Voluit.n.feſtus docere quod pantices ſignificantur pinguitudo.uentris & extuberãtia:qod frux notat:cum flexus contrarium ſignet :hodie quoq; uulgus pantices appellat i homine uẽtrioſo.Plautus in pſeudolo : eo uos ueſtros pantices adeo madefacitis:cum ego ſim hic ſiccus. Nequitia ab eo qđ ne quicquam eſt:ſupra dictum eſt ex auctoritate diui Auguſtini nequitiam matrem eſſe oium uitiorũ Africanus ſcripſit omnia mala proba flagitia:quæ homines faciunt in duabus rebus eſſe malitia ſcilicet atq; nequa:ubi nequitiam intelligi uult luxum uitæ proditum & effuſionem immodicam pecuniarũ. ſicut nequam

Iugatũ
Iniugis boues
Aius mortalium cupidus
Ethymologia
Veriloquium
Notario
Symbolõ
Originatio
Appellatio frugũ
An poma fruges ſint
Frugiferæ arbores
Frux
Pantices frux
Oia mala i malitia & neqtia

pleriq; putãt:teneret̃ :nũq̃ eẽt, L.Piſonis cognomẽ tatope laudatũ. ſed qa nec qui pp metum præſidiũ relinquit:quod ignauiæ : nec qui propter auaritiã clam depoſitum nõ reddidit:quod ẽ in iuſtitie: nec qui propter temeritatẽ male rẽ geſſit:q; eſt ſtultitię frugi appellari ſolet eas tres uirtutes fortitudinẽ:iuſtitiam:prudentiam frugalitas ẽ cõplexa.& ſi hoc q̃dem commune eſt uirtutum : omnes enim interſe nexe & iugatæ ſunt: reliqua igitur & quarta uirtus ut ſit ipa frugalitas neceſſe eſt:eius enim uidetur eẽ proprium motus animi appetentis regere & ſedare ſemperq; aduerſantem libidini moderatam in omni re ſeruare cõſtantiam:cui contrarium uitium nequitia dicit̃.Frugalitas ut opinor a fruge qua nihil meli⁹ e terra oritur. Nequitia ab eo & ſi hoc erit fortaſſe durius;ſed tẽtemus & luſiſſe putemur ſi nil ſit

nequam hominem ꝑdigū nihili: neq; rei neq; frugis bonæ ueteres dixerūt. M. Varro ex ne & qcq̃ media ſyllaba extrita neq; cōponi demonſtrat in libris de latina ligua. ſic nequitia a neqcq̃ noīata ē ſiue a nihilo ex eo qđ neqcq̃ ſit: uel q̄ nihil ſit. nihil ē. n. ut inqt Aug. omne quod fluit: quod ſoluit᷑: qđ liqueſcit: quod ſemp pit. Ideo tales homines ēt perditos dicimus. Alias neqtia pōit᷑ ꝓ laſciuia & petulātia libidinū ut apđ Ouidium. Nequitia eſt q̄ te non ſinit eſſe ſenem. Et apud epigrāmatarū poetā. Nequitias tellus ſcit dare nulla magis. Heracleotes: dionyſius: ſtoicus hic fuit: de quo dictum eſt in ſecūdo cōmentario: q ex renibus laborauit.

Nequā

Perditi hoies

ab eo: qđ nequicq̃ eſt in tali hoīe. ex quo nihil idem dicit᷑. Qui ſit frugi igit᷑ uel ſi magis moderatus: & tēperās: cū neceſſe ē eſſe cōſtantem: qui autem conſtans quietum. q̃ quietus perturbatione omni uacuum. ergo etiam ægritudine & ſunt illa ſapientis. ab erit igitur a ſapiēte ægritudo. Itaque non iſcite heracleotes. Dionyſius ad ea diſputat: quæ apud Homerum achilles queritur: hoc opinor modo.

Corq; meum penitus turgeſcit triſtibus iris.
Cum decore atq; omni me orbatum laude recordor.

Num manus affecta recte eſt: cum in tumore eſt? aut num quippiam membrum tumidum ac turgidum non uitioſe ſe habet: ſic igitur iflatus & tumēs animus in uitio eſt: ſapiētis autem animus ſemper uacat uitio: nunquam turgeſcit: nūquam tumet. at iratus animus eius modi eſt. Nunquam igitur ſapiens iraſcitur. Nam ſi iraſcitur etiam concupiſcit: ꝓprium eſt enim irati cupere a quo læſus uideatur ei q̃ maximum dolorem inurere: qui autem id concupierit: eū neceſſe eſt: ſi id conſecutus ſit: magnopē letari. Ex quo fit ut alieno malo gaudeat: qđ quoniam non cadit in ſapientem: ne ut iraſcatur quidem cadit. ſi autem caderet i ſapiētem ægritudo: caderet etiam iracundia: qua quoniam uacat ægritudīe etiam uacabit. Etenim ſi ſapiens in ægritudinem cadere poſſet. poſſet etiam in miſericordiam: poſſet ī inuidentiā: nō dixi inuidiam: quæ tum eſt: cum inuidetur. A b inuidendo autem inuidētia recte dici poteſt: ut effugiamus ambiguum nomen inuidiæ: qđ uerbum ductum ē animis ituēdo fortunā alterius

Corq; meūq; penitus. homerus nona iliados rhapſodia ſcribit ulyxem phenicem & aiacē legatos ab agamēnone miſſos eē ad ulyxē placidū. Exorādūq;: q poſt reſpōſa data ulixi & phenici: ſic ad aiacē uerba fecit: que o generoſe aiax thelamonie dixiſti ea mihi oīa in bonā partem accipiūt᷑: ſed cor meū tumet irarū eſtu: cū recordor quāta me cōtumelia agamēnon afficit. Verſus græcus ap̄ homerū hic ē αλλομοι οιδανεται κραδιη χολωοβο τεεησιν ομησομαι .i. ſed mihi tumet cor ira: qñ recordor pteritorū. Num mānus affecta diſputatio dioniſii progreditur hoc ſenſu ſicut mānus cū i tumore eſt uitioſa ē: ſicut aliud membrū cū turget uitioſe ſe habet. ita anīus tumens in uitio eſt q̄liter achilles ait cor ſuum turgeſcere eſtu iracundiæ. aīus autē ſapientis nūq̄ turget & conſequēter nunq̄ iraſcitur: cum ex ita tumor ille proueniat: & cū racūdia nō cadat ī ſapiente nec cadet qdem egritudo cum tales affectiones ex eodē uertice eliquatæ ſint tanq̄ iſta cōſectaria ſint: quæ gradati a Cicerone memorātur. In tumore eſt. Cum turget aliquo uitio. Si iraſcit᷑ concupiſcit ex diffinitiōe iræ: quā diffiniūt cupiditatē eſſe ulciſcendi ſiue doloris reponēdi. Inurere: quemadmodū notæ inuſtæ cauterio īdelebiles ſūt. ita inuri dr̄ dolor: q ſit futurus diuturnus & peremnis. ſic inuſta ignominia dicta. Poſſet ī miſericordiā. ſi miſericordia uirtus eſt non ne merito laudari debet ſapiens miſericors: nō ne in ſapientem cadere deberet miſericordia quod eſt laudis: ſed Cicero hoc ī loco tanq̄ ſtoicus inter uitia aī miſericordiā numerat. Et ita Seneca q ſe addixit ſectæ ſtoicorū auſteriori. uitiū īqt aī eſt miſericordia. nec miſerebit᷑ inqt ſapiens ſed ſuccurret. Et quemadmodū religio deos colit ſupſtitio uiolat. Ita clementiā māſuetudinemq; oēs boni pſtabunt. miſericordiam āt uitabunt. Eſt enim uitiū puſilli aī ad ſpeciem alienorū malorum ſuccidentis. Auguſtinus quoq; ī nono de ciuitate dei. ſtoicorū īquit eſt miſericordiā ſolere culpare. Ceterum longe melius & humanius ac piorum ſenſibus ac cōmodatius ſentiūt illi: q miſericordiam ut uirtutem laudanr. Et bonum hoiem uocāt miſericordem. Qui etiā Cicero alibi tāquam peripateticus: non dubitauit miſericordem appellare uirtutem: quā ſtoicos iter uitia numerare nō pudet. nā ī Cæſaris laudem ſcribens ī otōne ꝓ ligario iqt nulla đ tuis uirtutibus plurimis nec grațior nec admirabilior miſericordia eſt. Quid eſt aūt miſericordia inquit Auguſtinus: niſi alienæ miſeriæ quedam ī noſtro corde cōpaſſio: quaſi utiq; poſſumus ſubuenire compellimur. In īuidentiam. Maluit Cicero inuidentiā: q̄ inuidiam dicerre: tanquam inuidentia inuidi ſit inuidia eius cui inuidetur ſed in freq̄nti uſu eſt inuidia magis quam inuidentia: apud doctos indoctoſq; indiſcriminati. Animis intuendo: tanquā inuidere ſit nimis uidere & intueri alienam fœlicitatem. hæc enim particula. In. nō ſemper priuatoria eſt. ſed aliqñ habet uim augendi. Vt eſt in menalippo. legere malim ī menalippa. eſt enim fabulæ nomen ductum a menalippa. de qua in uinculis coniecta ac metapontum đportata. & eius nato nomine booto multa fabulāt᷑. quod & Stra. memorat ī ſexto geographiæ: de hac dixit poeta aſius: boorū ſpecioſa menalippa in dii regia peperit. M. Varro ī ſecūdo đ re ruſtica ait bouem ſeruaſſe filios neptūni e me

Animus tumens in uitio

Inuſta ignominia

Miſericordia

Vitium

Miſericordia

Virtus

Miſericordia quid

Inuidentia

Inuidia

In

Menallippa Menalippa amazon Menalippus

nalippa ne in ſtabulo infantes grex bouum obtereret. De hac menalippa: cuius noĩe cõpoſitæ ſunt fabulæ i
tellexit Iuuenalis cum ait. Syrma uel antigones ſeu perſonã menalippes fuit altera menalippa amazonũ re
gina quam uicit hercules: eiq; ablato baltheo ſalutem dedit: Cuius Diodorus & trogus meminerũt. mena
lippus ãt ille tidei interfector notus eſt: cui capitante obitũ corroſit tideus ex rabie: qui apd ſtatiũ ita uo
ciferaẽ Caput o mihi ſi quis apportet menalippe tuũ: ſed nõ hic plane dignus uideẽ: cuius nomie fabula
ſcribereẽ: fuit alter menalippus tidei frater: quem tideus in uenatu fertur peremiſſe. ob idq; fratricidium
exulaſſe.

ut eſt in Menalippa: Florem quiſnam liberum inui
dit meum? male latie uidetur: ſed præclare Actius:
ut enim uidere: ſic iuidere florem rectius quam flo
ri dicitur. nos cõſuetudine prohibemur. poeta ius
ſuũ tenuit: & dixit audatius. Cadit igiẽ i eundẽ & i
uidere & miſereri. Nã q dolet rebus alicuius aduer
ſis idẽ alicuius etiã ſecũdis dolet: ut Teophraſtus i
teritũ deplorans Caliſthenis ſodalis ſui reb⁹ Alexã
dri proſperis angitur. Itaq; dicit Caliſthenẽ icidiſſe

Igitur i menalippa ſabula græca
erat hic uerſus: quẽ i latinum uertit actius
poeta tragicus: quiſnã florem liberũ iuidit
meũ. quo uerſu ut coniectatorie ſuſpicari
poſſumus. menalippa inducebatur erũnas
ſuas eiulãs & de filiorũ ſorte coqrens: q pe
ne obtriti ſũt in ſtabulo a bouum grege: ſẽ
ſus ſic ordinaẽ. ex pſona menalippes per in
terrogationẽ conqueſtionẽq; quis inuidit
flori filiorũ meorum. meũ enim liberum
p meorũ liberoꝝ antiqua locutiõe dictũ
acci pe: ſicut inuidit florem: auctore uetu
ſtate coniunxit cum cuſatiuo potiuſq̃ cum
datiuo: quod rectius eſſe ſentit Cicero: nã

Inuidit florem

ſicut uidere cum accuſatiuo iungitur: ita i
uidere quod ualde uidere ſignificat ſcite cũ eodẽ caſu copulatur: cum compoſitum uerbũ ſimplicis regu
lam ſequatur. ſubſcribit huic rei Quintilianus: qui notat ueteres dixiſſe inuidere hanc rem & adulari hũc.
quintiliani uerba ex libro nono ſubieci quæ ſunt hæc. huic rei inuidere: non ut ueteres omnes & cicero p̃
cipue: hanc rem & incũbere illi non in illum: & plenũ uino non uini: & huic non hunc adulari: iam dicĩ
& multa alia. Male latine uertiẽ. non uituperet actium in tranſlatione: ſed indicat in uerſu græco fuiſſe
uerba quedam non tranſlaticia: quæ in latinum uerſa non retinent elegantiam græcæ facundiæ. Conſue
tudine prohibemur: Conſuetudo obtinuit ut inuidere huic rei cũ datiuo non hanc rem cum accuſatiuo
dicamus. Eſt ãt cõſuetudo regina rerum & maxime uerborum ut inquit Gellius: Ideoq; dixit Quitilianus

Inuidere rem adulari hunc Conſuetudo regina uerborũ Vtẽdũ ſermone ut nummo Liberior poeta q̃ orator Verba poetica Odium Inuidia Odium ĩ brutis Inuidia ĩ hoĩbus Duplex tormẽtũ inuidi Nex caliſthenis Dira Alexãdri crimen eternum mors caliſthenis

cõſuetudinem certiſſimam eſſe loquendi magiſtrã: utendũq; ſermone ut nũmo. cui publica forma ẽ. Poe
ta: actius. Ius ſum: ius poetarũ eſt ut in uerbis liberiores ſint & figuris audaciores & tranſlationibus licen
tiores q̃ ipſi oratores. M. Tullius in primo de oratore. ẽ inqt finitimus oratori poeta numeris aſtrictior pau
lo. uerborũ autem licentia liberior. Inde uerba quedam poetica dicta: quæ peculiariter decẽt poetas: qbus
raro utetur orator. Idem. M. Tullius in tertio de oratore. habet ẽt i oratiõe poeticum aliquod uerbũ digni
tatem. M. Varro teſtatur ſe poeticis multis uerbis magis delectari q̃ uti. Antiquis magis uti q̃ delectari. Do
let aduerſis. hoc ad miſericordiã refertur. Dolet ſecũdis: Hoc inuidentiæ eſt nã ut Oratius decenter ſcri
pſit & uere. inuidus alterius macreſcit rebus opimis. Et a Statio dictum eſt. Egraq; letis iuidia. Plutarchus li
bellum condidit: de inuidia: & odio: quo ſubtiliter diſſeruit. quid ab odio iuidia differat: ubi hæc ſumma
conſit odium eẽ aduerſus malos: inuidiã aduerſus felices. Naſcitur. n. odium ex opinione quam habemus
quod is quẽ odimus: malus ſit. Inuidia uero gliſcit ex ſecũdis rebus alicuius fortunati. odimus iuſte: inui
demus iniuſte: odiſſe malos: palam profitemur iuidere fœlicibus & bonis pudet cõfiteri. Præterea odiũ i
brutis aiantibus exiſtit. Inuidia in ſolis eſt hoĩbus. Extat baſilii uiri doctiſſimi ſanctiſſimiq; liber de iuidia
quo docet inuidos ſerpẽtibus eſſe pnitioſiores: ſi qdẽ ſerpentes per plagas emittunt uirus peſtiferum. In
uidi ipſo ẽt aſpectu noxii eſſe credunẽ. Sed ſicut rubigo ferrum. Ita inuidia aium inuidi ex eſt & conſumit
& ut dicit Alexander magnus apud quintũ curtium. Inuidi ſunt ipſorummet tormẽta: Scite lacedemõius
agis dixit inuidos duplici dolore torqueri. Nã dolent inquit & ex ſuis malis & ex alienis bonis. Ouidi. quo
q; de inuidia loquens eleganter dixit. Intabeſcitq; uidendo ſucceſſus hominũ carpitq; & carpitur una. In
teritũ caliſthenis: Caliſthenes olinthius phus familiaris fuit Alexãdro magno. ex cõdiſcipulatu apud Ari
ſtotelem: accituſq; ab ipſo rege ad prodenda memoriæ geſta eius aſiatica. huic nocuit immodica libertas
grauitaſq; inuiſa regi. cum haud quaquã male aſſentantium accõmodatus ingenio eſſet: nam cũ alexander
magnus ex preſico ſuperbiæ regiæ more adorari uellet acerrimus iter recuſantes caliſthenes fuit: palam di
ctitans alexandrum adorandũ non eſſe: quæ res & illi & multis pricipibus macedonũ exitiũ fuit. ſi quidẽ
Alexãder caliſthenem propter adorationis perſicæ interpellatum morem cõiuratiõis: cuius auctor fuerat
hermolaus conſcium fuiſſe criminatus eſt. Eumq; truncatis crudeliter membris abſciſſiſq; auribus ac na
ſo labiiſq; deformatũ cum cane i cauea clauſum circunferri iuſſit diuq; ortũ excruciatũq; tandẽ necauit. q
dam autumant a liſymacho. qui præcepta uirtutis ſolitus erat a caliſthene haurire: uenenum ei datum i re
medium calamitatum idque adeo alexandrũ egre tuliſſe: ut liſymachum obiici ferociſſimo leõi iuberet.
alii crucis fixum expiraſſe phibent: alii i compendibus ſeruatum ob nimiã aruinã cõcreto pudore ac ſor
dibus ſupremum diẽ obiiſſe. quod conſtat nullius cedes maiorem apud græcos alexandro excitauit iuidi
am q̃ quod præditum optimis moribus artibuſque caliſthenẽ torſerit occideritque. indicta qdem cã au
ctores Plutarchus. Iuſtinus. Curtius: cæteri de hoc ait Seneca libro. vi. queſtionum naturaliũ. fuit caliſthe
ni nobile ingenium & furibũdi regis impatiens. hoc eſt alexandri crimẽ eternum: quod nulla uirtus: nulla
bellorum

bellorum fœlicitas redimet. Nā quotiens dicetur occidit perſarum multa milia: opponetur & caliſthenē quotiens dictū fuerit occidit dariū dicetur: ſed caliſthenē occidit. De atroci caliſthenis nec intelligi uoluit Ouidius in ibin ſic ſcribens. Incluſuſq; necē cauea patiaris: ut ille. Nō profecturæ cōditor hiſtoriæ in quo explicādo labunt cōmētatores: creditū eſt ariſtotelē ob caliſthenis necē. cui generis propīqtate coniunctus erat: excogitaſſe illud uenenum ſtygis aquæ: quo perit Alexander magnus. Theophraſtus ille peripateticorū eloquentiſſimus doctiſſimuſq; q ex diuinitate loqndi nomē inuenit librum cōpoſuit cui titulus eſt caliſthenes ſiue de luctu. In quo caliſthenis ſodalis interitū miſerāter deplorat: cuius laertius quoq; diogenes mētionē facit. In hoīnem: alexandrū intelligit. Rebus ſecūdis uti. pleriq; oēs ignorant: quēadmodum uti conueniat rebus ſecūdis. namq; fortūæ in dulgentia. intumeſcunt īſolenter eiuſdē ictibus affliguntur intēperāter. Ille aūt dicitur bene uti rebus ſecundis: quē ſecunda fortuna nō effert elatius: ſicut nec ad uerſa peſſundat. Qui ſperat infeſtis: metuit ſecundis alterā ſortem. Laus romanorū eſt: ꝙ neq; eos ſecundæ res extulerunt nec aduerſæ minuerūt. In laudē pompeii eſt illd Lucani elogium. Nec te uidere ſuperbū ꝓſpera belloꝝ: nec fractū aduerſæ uidebūt.

Locus ouidii

Caliſthenes theophraſti

in hominē ſumma potentia: ſummaq; fortuna: ſed ignarū quēadmodū reb⁹ ſecūdis uti cōueniret. atq quēadmodum miſericordia egritudo eſt ex alterius rebus aduerſis: ſic inuidētia ægritudo ē ex alterius rebus ſecundis. in quem igitur cadit miſereri: in eūdem etiam inuidere. Non cadit autem inuidere ī ſapiētem: ergo ne miſeri quidem qđ ſi hoc ægre ferre ſapiens ſoleret: miſereri etiam ſoleret: abeſt ergo a ſapiente ægritudo. hæc ſic dicuntur a ſtoicis: cōcluduntur q; contortius. ſed latius aliquādo dicēda ſūt & diffuſius: ſententiis tamen utendum. eſt eorū potiſſimum: qui maxime forti: & ut ita dicā uirili utūtur ratione: atq; ſentētia. Nam peripatetici familiares noſtri quibus nihil eſt uberius: nihil eruditius. nihil grauius: mediocritatem uel ꝑturbationū uel morborum animi mihi non ſane probāt. Omne. n. malum etiam mediocre magnum eſt. Nos autē id agimus: ut id in ſapiente nullum ſit omnino. Nam ut corpus etiam ſi mediocriter ægrum ē ſanum non eſt: ſic ſi in animo eſt iſta mediocritas caret ſanitate. itaque preclare noſtri. ut alia multa moleſtiam: ſollicitudinem: angorem ꝑꝑ ſimilitudinem corporum ægrorum egritudinem nominauerūt. hoc prope modū uerbo græci omnem aī perturbationē appellant. Vocant. n. παθος. ideſt morbum; quicunq; eſt motus ī animo turbidus: nos melius: ægris enī corporib⁹ ſimillima eſt animi ægritudo. At nō ſimilis ægrotationis eſt libido: nō moderata letitia: que eſt uoluptas aī elata & geſtiens: ipē enim metus nō eſt morbi ad modum ſimilis: quamquam ægritudi-

Contortius: implicatius ſtrictius: nodatius. Sunt enim contortæ ſtoicorū cōcluſiunculæ: nodoſæ: ſenticoſæ. Virili ratiōe: ſtoicos dicit: quorū uirilis nimis ē ſnia. Et ut dicā quod ſentio ab hoīs īgenio penitus aliena. Familiares nřī: Cicero libro quinto de finibus maxime probat diſciplinam ueterū peripateticoꝝ: quos ait academicos eſſe. ex quorū ſcriptis & inſtitutis: ut ipſius uerbis utar: cum oīs doctrina liberalis oīs hiſtoria oīs ſermo elegās ſūmi pōt: tum uarietas tanta eſt artiū: ut nemo ſine eo iſtrumento ad aliā rem illuſtriorē ſatis ornatus poſſit accedere: ab his oratores ab his īpatores. ac reꝝ publicarū principes extiterūt. mathematici poetæ. muſici medici deniq; ex hac tāq̄ ex oium artiū officia ꝑfecti ſūt. Mediocritates pturbationum. Iā ſepe dictum eſt peripateticos affectus mediocriter tēperare: quos ſtoici radicitus euellūt. Lactātius. Auguſtinus. Hieronymus peripateticos rectius ſenſiſſe autumāt: ꝓpterea qđ naturalia ſūt. hæc nō uolūtaria: & nobiſcū ſimul nata ſcite eleganterq; ait Lactantius. ſtoici ergo furioſi: q ea nō temperāt ſed abſcindūt a rebus. q̄ a natura īſitis caſtrare hominē quodāmō uolūt: qđ tale ē. quale ſi uelint aut metū detrahere ceruis aut uenenū anguibus: aut irā feris: aut placiditatē pecudibus. & mox paulo hoīes prudētes nō intelligunt. cum uitia ex hoīe tollunt ēt uirtutē ſe tollere. ſed nūc Cice. ſtat a ſtoicis aduerſus ꝑipateticos: aliubi ait ſtoicos deſciſcere a natura. Caret ſanitate: Seneca. q & ipē dogmatis ſtoici aſſertor eſt: in hanc ſentētiā ſic ſcribit. ego nō uideo quo mō ſalubris eſſe aut utilis poſſit ulla mediocritas morbi. Angorem: angor eſt egritudo premens. Vocāt pathos. i. morbū. M. Tullius in tertio de finibus in hāc ſentētiā: perturbationes animorum uitā inſipientiū miſerāq; reddūt: q̄s græci pathe nominant. poteram ego uerbū interpretās morbos appellare: ſed nō conueniet ad oīa: qs enim miſericordiā aut ipſam iracundiam morbum ſolet dicere: at illi dicunt pathos. ſit igiť ꝑturbatio q̄ nomine ipſo uitioſa declarari uidetur. A. Gellius affectus uel affectiones dici ait a latinis phis: que græci pathe appellant. Quintilianus in. vi. capite de affectibus duæ ſunt inquit affectuum ſpecies alterā enī græci pathos uocāt. quam nos uertentes recte ac proprie affectum dicimus. Idem docet affectuum quoſdā concitatos eſſe: quoſdam mites & compoſitos. Lactantius modo uitia modo affectus nuncupat. Auguſtinus motus animi quos græci pathe dicunt perturbationes affectiones uel affectus: ſed expreſſius paſſiones uocari tradit quæ moderatæ in ſapientem cadunt ſecundum peripateticos: ab eo quod græce dicitur pathos.

Cōtortæ concluſiones

Obauſteritatem imodicā

affectus naturales

Qui uitia tollit uirtutem tollit

Angor

Pathe

Morbi

Affectōnes affectus

Paſſiōes

ni eſt finitim⁹: ſed ꝓprie ut egrotatio in corpore ſic ægritudo in animo nomen habet non ſeiunctum a dolore. Doloris igitur huius origo nobis explicāda eſt: ideſt cauſa efficiēs ægritudinem in animo tanq̄ ægrotationem ī corpore. Nam ut medici cauſa morbi inuenta: curationem eſſe inuētam putāt: ſic nos cauſa ægritudinis reperta: medēdi facultatem repe-riemus. Eſt igitur cauſa omnis in opinione: nec uero ægritudinis ſolum: ſed etiam reliquarum omniū pertui bationū: quæ ſunt genere quattuor: partib⁹ plures. nā cū omnis ꝑturbatio ſit animi motus: uel rationis expers: uel rationem aſpernās: uel rationi non obediēs: iſq; motus: aut boni: aut mali opinione citet̃. biſariā quattuor perturbationes æqualiter diſtributæ ſunt. nā due ſunt ex opinione boni: quarum altera uoluptas geſtiens. ideſt præter modum elata lætitia opinione præſentis magni alicui⁹ bōi. Altera cupiditas quæ recte uel libido dici pōt quæ eſt immoderata appetitio opinati magni boni rationi non obtēperās: quæ uel cupiditas recte: uel cupido dici poteſt. Ergo hæc duo genera uoluptas geſtiens: & libido bonorum opinione turbātur: ut duo reliqua metus & ægritudo malorum. nam & metus opinio magni mali impendētis. & ægritudo eſt opinio magni mali pręſentis. & quidem recēs opinio talis mali: ut in eo rectum uideatur eſſe angi: id autē eſt ut is qui doleat: oportere opinetur ſe doleř. His autem ꝑturbationibus: quas ī uita hominum ſtultitia. quaſi quaſdam īmittit furias: atq; incitat omnibus uiribus atq; opibus repugandū eſt. ſi uolumus hoc quod datum eſt uite: trāquille placideq; traducere: ſed cetera alias: nūc ægritudinem ſi poſſumus depellamus. Id enim ſit propoſitum: quando quidē eam tu uideri tibi in ſapientem cadere dixiſti. quod ego nullo modo exiſtimo. Tetra enim res eſt miſera deteſtabilis: omni contentiōe uelis ut ita dicam remiſq; fugienda. qualis enim tibi ille uidetur. Tanta

Patheti ca oratio oratio pathetica noīata eſt: quā ex rhetorica arte præcipitur dirigi oportere aut ad indignationē aut ad miſericordiam. taurus quoq; philoſophus: grauiter: & copioſe diſeruit non priuationem τειων ideſt paſſionum eſſe utilem: quam græci στερησιν dicunt ſed mediocritatem: quam metriotita illi appellant. nūc. M. tullius melius ſignificantiuſq; ait a latinis egritudinē aī & ꝑturbationes: q̄ a grecis pathos. i. morbū: cum quedam ꝑturbationes ſint nequaq̄ ſimiles egrotatiōis ut libido & letitia. Cauſa morbi inuenta: medici logici
Logici medici q rōnalē medicinā ꝓfitent̃: neceſſariam eſſe ponunt abditaꝝ & morborū cōtinentiūcauſaꝝ noticiam deinde euidētium. abditas cās uocāt: in qbus
Abditæ cauſæ reqritur ex quibus principiis noſtra corpora ſint: qd ſecundā quid aduerſam ualitudinē faciat: neq; enim credunt poſſe eū ſcire qūo morbos curaȓ cōueniat: q unde ſint ignorent. Euidentes uero cās appellant: ī qbus querunt initium morbi calor attulerit
Euidētes cauſæ an frigus. fames an ſacietas: & q̄ ſimilia ſūt. occurſurū. n. uitio dicunt eū qui originem non ignorauerit. Quæ ſūt genera quatuor duæ perturbationū bigæ ſunt: a malis una
Duæ ꝑturbationum bige & cupitis altera. phi. n. dicunt quatuor eſſe perturbationes ſiue paſſiones: duas a bonis. duas a malis opinatis rebus. Nā dolere & ti-
Dolere Timere mere duæ opiniones mali ſunt una p̄ſentis altera futuri. dolor preſentis timor futuri.
Gaudere Cupere Item gaudere & cupere ſunt opiniones bonæ: una præſentis: altera futuri: gaudiū p̄ſentis: cupiditas futuri. hæc quatuor paſſio
Opinio fons ꝑturbationum nes naſcuȓ ex coniunctione corporū & hebetudine animorū: qđ & Virgilius luculēter expreſſit in. VI. cum ait. hinc metuūt cupiūtq; dolent gaudentq;. Nec auras ſuſpiciunt clauſæ tenebris & carcere ceco. De his ī p̄ntia cicero latiſſime ac copioſiſſime diſſerit. oſtendēs opinionem eſſe fontē originalem iſtarum perturbationum: tāquā triſtes ſimus. timeamus. gaudeamus. cupiamus. ex eo quod opinemur ita eē faciendū. Citetur: cōmoueatur excitetur. Voluptas geſtiens: quaſi geſticulatione quadam & ge
Triſtitia ſtu ſe gaudere ſignificans. Geſtire eni eſt cu
Triſtitia ī bono pere & letari. Libido: ſupra dictum ē libidinem uocabulum eē generale. Et ad oēm cupiditatē referri. Malorum. ſ. opinione. Impendenti: quod futuri eſt. Egritudo exp̄ſſius enucleatiuſq; diciȓ ab eccleſiaſticis doctoribus triſticia. Cætera alias: ī q̄rta tuſculana diſputabitur de reliquis ꝑturbationibus. Nullo modo exiſtimo: ut ſtoicus negat in ſapientem cadeř egritudinē ſiue triſticiam. peripatetici uero qui affectus nō tollūt ſed tēperāt. dicūt dolebimus ſed parū. Cōcupiſcimus ſed parce: iraſcemur ſed placabimur apđ eccleſiaſticos triſticia ī bono uſurpaȓ. Nā laudat apoſtolus corin-
Tetrum thios quod cōtriſtati fuerūt ſecūdū deū. Nūc Cicero ex ſtoica doctrīa p̄cipit fibras
Mœror thyeſtæ etiam euellendas eſſe egritudinis ſiue triſticiæ: eamq; quantum fieri poteſt: fugiēdam eſſe lōgiſſime. Tetra res eſt: tetrum diciȓ uitabile ſedum: crudele amarum. Tantalo prognatus: thyeſtes ſignificatur filius pelopis: nepos tātali: pronepos iouis: de quo tragici poetæ tragedia ſcriptitarunt; qualis eſt apud Senecam. titulo argumentoq; thyeſtes. Verba hæc ſūt tragici poetæ ueteris: ſiue is actius ſiue pacuuius ſit ſiue q̄ſpiā alius: q inducebat thyeſtem fractū mœrentē egritudine ſeſe cōficiētē: poſtq̄ reſciuit ſibi appoſitos fuiſſe a fratre atreo filios epulādos. q̄ apud Senecā exclamās rogat iouē ut ſpm telo triſulco petat. ut per pectus ipſius trāſmittat flāmeā

facem

facem apud Diomedẽ grãmaticũ pro exemplo figuræ quæ climax dicitur ſiue gradatio. referuntur uerba hiſce cõſimilia cũ ait apud noſtrũ ẽt tragicum ſic. Ioue ꝓgnatus ẽ ut peribẽt tãtalus ex tantalo ortus pelops ex pelope ſatus atreus: qui noſtrũ porro ꝓpagat genus. A ſocero œnomao: hiſtoria pelopis notiſſima: qui curruli certamĩe ſuperauit œnomaũ. Eiuſq; filiã noĩe hippodamiã abduxit uxorẽ: q̃ ex re dolore affectus œnomaus ſibi mortẽ conſciuit. Iouis iſte pronepos: thyeſtẽ dicit. ex ioue enĩ natus tãtalus filiũ genuit pelopẽ thyeſtæ patrẽ. Vmbra ne obſit. adeo pollutũ ſe damnat thyeſtes: ut exiſtimet umbræ ſuæ tactu poſſe

Io ꝓgnatus Pelope natus: quiquondã ſocero a Oenomao rege Hippodamiã raptis nactus ẽ nuptiis. Iouis iſte quidẽ pronepos: tam ne ergo abiectus tã q; fractus? Nolite ĩquit hoſpites adire ad me: illico iſtic: ne cõtagio mea bõis: umbra ue obſit: tãta uis ſceleris ĩ corpe hæret. Tu te thyeſta dãnabis: orbabiſq; luce: propter uim ſceleris alieni. Quid illũ filiũ ſolis. nõne pr̃is ipſius luce indignũ putas? reſulgere oculi: corpus macie extabuit lachrymæ pederẽ humorem exanguis genas ſitu nidoris, barba pedo

hoĩes lædi & commaculari. Tutæ thyeſta uerba. M. tulli p apoſtrophẽ: quem accuſat qđ ĩ tãta egritudie ſit ob fraternum ſcelus. eſt aũt thyeſta uocatiuus ſiue ſalutatorius. caſus: ex formula noĩum primi ordĩs: ut atrida & anchiſa & alia id genus uſurpanť. Seneca. bonum ẽ thyeſta qđ mala ignoras tua. Quod filiũ ſolis: œtã ſignificat quẽ una cum perſe ꝓgenitum ex ſole ferunt: q cum filiã medeã reſciuiſſet una cũ iaſone clam abſceſſiſe aſportato aureo uellere cũ his: qui in ꝓ̃ptu erãt militibus inſecutus abeuntes conflixit ĩ littore: ubi a meleagro occiſus ẽ. Fabulæ tradunt medeã fugientẽ ſecũ abduxiſſe fratrẽ abſyrtum q̃ ut mora reť aliqua fraude: patrẽ ĩſequẽtẽ: fratrem interemit atq; ita diuellit diuulſaq; mẽbra p agros diſſipat ĩ multis inueniẽda locis. a q̃ diſſectiõe tomos ciuitas illa noĩata ẽ. œta cognitis filiũ mẽbris quæ diuulſa in itinere reperit mœrore & triſtitia confectus extabuit. Et ita inducebať a tragico poeta. nũc M. tullius accuſat œtem inſolabiľr dolẽtẽ: & egritudine tabeſcentẽ ob caſũ filiũ & filiæ ſcelus. Patris: ſolis. Reſulgere: pro refugerũt: uerba ſũt tragici poetæ: qbus exprimiť œta maceſcens tabeſcẽs ſeneſcens ex egritudine: oculi refugere dñr: cum ex merore & lachrymis ĩtra caput cõdi uidenť: oculos concauos dixit: Hyppocrates ĩ prognoſticis eẽ ſignũ mortiferum. Macie extabuit: in tabem & corruptionẽ reſolutũ eſt: tabes eos male habet quos inuaſit cuius ſpecies plures ſunt. una ẽ qua corpus nõ alitur: ſũma macies oriť: & niſi occuritur tollit. atrophiã hanc græci uocãt. Inde atrophi dicti laborantes atrophia. Plinius in. xxvi. eadem datur his quos atrophos uocant iterpoſitis diebus: atrophi quoq; uocanť: q ab imbecillitate uires recolligũt. Altera ſpecies eſt: quã græci caceſian appellãt. ubi malus corpus hitus ẽ: ĩoq; oĩa alimenta corrũpunť. Dixit hyppocrates in aphoriſmis caceſia ſeniores infeſtari. tertia ẽ longeq; periculiſiſſima ſpecies. quã græci phthyſim nominauerũt. unde phthyſici dicti ſermõe græco ſed latinis uſitatiſſimo: a tabe tabificabile: & tabificũ deducũť tabitudo diciť a Plinio. tabũ uero ſignificat ſanguinẽ corruptũ qđ & aliqñ tabes: dicit tamen Seruius ſuper eo uerſu & tabo terrã maculant. tabo nomẽ eſſe caſus ſeptimi tantum: ut ſpõte. quod ſi uelis declinare. hæc tabes huius tabis dices. Peredere: conſumpſerunt. Exanguis genas: genæ ꝓprie ſunt operimẽta oculorum & palpebræ: piſces & inſecta ut ĩquit Pli. nõ habẽt genas nec integunt oculos. Ennianus ẽ ille uerſus: pãdite ſultis genas & corde relinquite ſomnum. ubi ſultis poniť ꝓ ſi uultis. In alio ſignificatu genas uocãt malas: quæ infra oculos ſunt: quas a feminis radi leges decẽuirales uetuerunt: pacuuius genas putat eſſe quibus barba primum oritur hoc uerſu. nũc primũ opacat flore lanugo genas. In qua ſignificatione hic accipi poſſet uel progenis oculorum: uideturq; ita ordinandus eſſe textus: lachrymæ. peredere: hoc eſt exhauſerũt cõſumpſeruntq; genas oculorum humoris largitate. Et ita leges humore ut ſit ſeptimus caſus uel ita diſtinctim legito. lacrymæ peredere humorem: ut ſit unum colon. mox ſequatur. Exãgues genæ ſitu nidoris. Alterum colon: quod placet: ut genæ legas recto caſu pluratiuo. Situ: ſitus ut ait ſeruius eſt lanugo ex humore procreata: qui fit in locis carentibus ſole. Dõatus exponẽs illud Maronianũ ex ſeptimo æneidos. Sed te uicta ſitu: ueriq; effœta ſenectus: ſic ſcribit. Situs ẽ corruptio ex humore & diuturnitate contracta: qua deteriores fiunt ſpecies uno loco & ꝓlixo tẽpore cõſtitutæ. Victa ſitu. quaſi q̃ ſenio eẽt & nihil agendo corrupta. ſolet ãt ĩ locis ſitu ſentis odor quidã teter & aſpnabilis olfactantium nares offendere. q & ipe ſitus dr̃. Pli. in. xxi. peſſimũ eẽ crocũ ait: q đ ſitũ redolet: ĩ quẽ ſenſum duci poſſet iſta ſnĩa: ut ſitus nidoris ſignificeť hypbolicos non ſolũ ſqualor & decoloratio: ſed & odor ĩamabilis: q̃lis ex re ambuſta ſentiť. Nidorẽ. n. poni ꝓ odore epularũ & culinæ ſatis claret: ut apud Iuuenalẽ captũ te nidore ſuæ putat illæ culinæ: & apud Martialẽ. paſceris & nigræ ſolo nidore culinæ. uerũ etiã poniť ꝓ putore uſtrinæ & rei uſtulatæ. ut apud Virgiliũ in. xii. illi ingens barba reluxit nidoremq; ambuſta dedit. In quo ſignificatu hic accipi uidetur. Pedore: ſqualore: illuuie ſordibus. hoc enim ſignificat pedor. Lucãus. lõguſq; ĩ carcere pedor. Infra dicet pedores muliebres: uocabulũ hoc a græco ſermõe ductũ uľ. quo παιδες. i. pueri dñr: q ĩ illa puerili ætatula ſordidi fere ſũt: nec a ſordibus ſciunt abſtinere: uñ pedidos quoq; ſordidos & abſoletos appellãt. Barba itõſa: ſpecimẽ ẽ meroris barba ꝓlyxior. uñ ait Silius de cãpanis aduerſæ fortunæ ſuccũbentibus. Nũc ꝓpexis ĩ pectora barbis uerrere humũ: cultus reorũ fuit apud priſcos. Indui amiculũ obſoletũ: neq; barbã radeť. Annotauerũt ſcriptores. pu. ſcipionẽ cũ eẽt reus neq; barbã deſiſſe radi: neq; nõ cãdida ueſte uti: neq; fuiſſe cultu ſolito reoꝝ. barba phim ꝓpe peculiariter đcet. Vñ illũ barbatũ hoc crede magiſtrũ dicere ſed multi ſũt q barba & pallio tenus philoſophãť: q hircino bar

Climax
Gradatio
Mors
Oenomai
Thyeſti
Atrida
Oeta filius ſolis
Abſyrtus diuulſus a medea
Tomos unde
Oculi fugerũt
Oculus cõcauus ſignum mortis
Tabes
Atrophia
atrophi qui
Caceſia
Phthiſis
Tabitudo
Tabificabile
Tabum
Genæ
Sultis ꝓ ſi uultis
Situs
Situs odor aſpernabilis
Nidor
Pedor
Cultus reorum
Barba phorum

re horrida atq; intonſa ifuſcat pectus illuuie ſcabrę. Hec mala o ſtultiſſime Oeta ipſe tibi addidiſti : nõ erant in his : que tibi caſus inuexerat : & quidem iue terato malo : cum tumor animi reſcdiſſet . Eſt autẽ ęgritudo ut docebo iopinione mali recẽtis : ſed mœres uidelicet regni dẽſiderio nõ filiæ. Illam eni odéras & iure fortaſſe : regno enim non equo aio carebas. Eſt autem impudens luctus mœrore ſe conficientis : quod iperare nõ liceat liberis. Dionyſius q̃dẽ tyrãnus ſyracuſis expulſus corithi pueros docebat uſq; eo imperio carere non poterat. Tarqnio uero qd ipudentius : qui cũ bellũ gereret cum his qui ci⁹ non tulerant ſuperbiam : his cũ reſtitui i regnũ nec ueientiũ nec latiorum armis potuiſſet cumas ſe contuliſſe dicitur : inq; ea urbe . ſenio & ægritudine fuiſſe cõfectus : Hoc tu igiť cenſes ſapiẽti poſſe accidere : ut ægritudie oprimať : ideſt miſeria ? Nã cum omnis perturbatio miſeria eſt : tum carnificina ẽ ægritudo. Habet ardorem libido : leuitatẽ letitia geſtiens : humilitatẽ metus : ſed ægritudo q̃dam maiora : tabẽ cruciatũ affictionẽ fœditatẽ : lacerat exeſt aĩum : planeq; cõficit. hãc niſi exuim⁹ ſic : ut abiiciamus : miſeria carere nõ poſſumus . At hoc quidẽ perſpicuũ ẽ tũ ęgritudinẽ exiſtere : cũ qui ita uiſum ſit ut magnũ quoddã malum adeſſe & urgere uidea

bicio phos mentiuntur. Vñ merito dixit ille barbam & pallium uideo . philoſophum nũ uideo. Cõſimiliter multi ſunt : ſunt inqu i multi ſpurci & ꝓbroſi : qui ſub habitu ſanctiſſimo religionis nomẽ uſurpãt ſanctitudinis & ſancti appellanť : quos nõ minus fugiendos eẽ cenſeo q̃ diras peſt ilẽuas intrĩſecus graſſãtes & ictu ceco uitalia lancinãtes : apud Lucianũ in ſcaphidio iubet mercurius philoſopho barbã abradi & ſuper cilia nõ nouacula ſed ſecuri : primis auctoribus Varrone & Plinio ticinius menas adduxit tonſores ex Sicilia in italiã Antea intõſi fuere. Infuſcat : obumbrat imira proluxitate. Illuuie : ſordibus immũditia. Virgilius. Dira illuies imiſſaque barba. Hæc mala : nũc loquiť . M. Tullius. Tumor ai : tumens aius in uitio eſt : ſicut turgidũ mẽbrum uitioſe ſe habet. Mœres : mœrore cõficeris. Filiæ medeã dicit. Dionyſius pueros docebat : Dionyſius νεοτερος . i. iunior ſuffectus i tyrãnidẽ. πρεσβυτερων . i. ſenioris Dioniſii auſpicatus eſt Tyrãnidẽ a cedibus cognatoꝝ & fratrũ . mox in ſegnitiẽ ſublatis emulis lapſus ſaginã ex nimia luxuria oculorũq; ualitudinẽ cõtraxit . adeo ut ſplẽdorẽ lucis ferre nõ poſſet . ꝓpter quæ dum cõtemni ſe putat ſeuitia graſſatur. Ciuitatẽ ſyracuſanam cedibus replet. ex quo factus inuiſior a ſyracuſanis expelliť . Iterũ receptus cum crudelior i dies eſſet . Iterum extorris corinthum in exilium proficiſcitur. ubi in ſordidiſſimũ uitæ genus deſcendit in popinis lupanaribuſq; totos dies reſidẽs pãnoſus & ſqualidus incedere. In macello pſtare : cũ leonibus iurgari . omnia denique facere ut contẽnẽdus magis q̃ metuẽdus uidereť . Nouiſſime ſe ludi magiſtrũ profeſſus pueros in triuio docebat : ut quoniam uiris iperare non poterat ſaltem pueris iperaret. Erat. n. eruditus : ut pote platõis auditor. olim iterrogatus iã exul extorriſq; : qd ſibi plato ac phia ꝓfuiſſet ſciẽter. reſpõdit τοτηλικαυτην τηχησ μεταβολιαγεαδιωσ υπομενειν ideſt ut facile æquoque animo ferrem talem fortunæ mutabilitatẽ. Idem εμεγετπολλουσ τρεφειν σοφιστασ ου θαυμαζων εκεινουσ . αλλα διεκεινων θαυμαζεσθαι βολομενοσ . i. dicebat ſe alere multos ſophiſtas : nõ qd illos admiraretur : ſed ꝙ per illos admiratiõe eſſe uellet . M. tullius q̃dã ad papiriũ petũ epiſtola i hanc ſniam ſic inquit Dionyſius tyrãnus cũ ſyracuſis expulſus eſſet corinti dicitur ludum aperuiſſe. Tarquinius cumas : hiſtoria tarqnii ſupbi nihil notius : de quo Liui. Dionyſius. Plut. Ouidi. cæteri nõ paꝝ multa q poſt bella grauiſſima : qbus romanos uetẽtibus : porſena rege latinis finitimis cõcitatis atriuerat. poſtea q̃ deſertus ab eis quorũ fidebat auxilio regnũ recipere non ualuit. in oppido tuſculano romæ uicino. ut tradit diuus Auguſtinus i tertio annos quatuordecim priuati uitã qetus habuit : & cũ uxore cõſenuit. Liui. cũ. M. tullio cõcordans ait tarqnium ſupbũ cumis eſſe mortuum : quo ſe poſt fractas opes latinoꝝ ad Ariſtodemũ tyrãnũ cõtulerat. Senio : triſtitia mœrore diuidia . ſeniũ. n. nõ ſolum ſignificat ſenectutẽ : ſed ẽt poniť pro mœrore & tedio & diuidia : ut turpilius in demiurgo. quia enim odio ac ſenio mihi ſũt nuptiæ : a Cicerone dictũ ẽ ſeniũ matricidarũ. Carnificina : carnificia dr̃ locus i quo ſontes iuſſu poteſtatũ a carnifice occidũť . carnificina ſigñat crudelitatẽ tormẽtorũ & cruciabilitatẽ. Plautinus amator ait in ciſtel laria. Credo ego amorẽ primũ apud homines carnificinã commentũ. Carnificina quoq; accipitur pro officio miniſterio carnificis. Plautus in captiuis uel carnificinam facere hunc poſſum perpeti. Cato pluraliter dixit carnificinas pro cruciabilitatibus inhumaniſq; ſuppliciis. Caro ꝓprie diciť mortuorũ dicta ab eo qd̃ careat aĩa. ut interpꝛtať Dõatus in ecyra. uñ carnifices dicti : q carnes ex hoĩe faciant. unde & carnificina de qua ſcripſimus in tertio tranqlli cõmentario. nunc a. M. Tullio diciť ægritudo eẽ carnificina quia inſtar carnificis cruciat torquet lancinat præcordia. lacerat animum : Excarnificatumq; cõficit : poſſet carnificina accipi ueluti ꝓ femina excarnificante : ſicut a Plauto diciť femina opificina. Exeſt : cõſumit populatur a uerbo exedo dictum : ſicut a comedo comeſt. Afranius bõa comeſe hic quotidie. Plautus. pirũ uulpes comeſt. Conficit : necat : trucidat : exanimat. cõficere enim iterficere eſt Virgilius. Nũc uulnus acerbum conficit. Oratius nunc ego reſto confice. Inde confectores dicti apud Suetonium iterfectores ferarũ.

Hircinũ barbiciũ
Fucoſi ſancti
Tonſores ex ſicilia i italiam
Neoteros dionyſius
Extorris dioniſius
Pueros ducebat i triuio
Scitum Diõyſii
Tarquinius ſuperbus
Tarquinius cõſenuit thuſculi
Seniũ triſtitia
Carnificina
Carnificinas
Caro unde
Opificina
Exeſt comeſt
Cõficere
Confectores

Opinionem

tur. Epicuro autem placet opinionem mali egritudinem eſſe natura: ut quicunq; intueat̃ in aliquod maius malũ ſi id ſibi accidiſſe o piet̃: ſic cõtinuo in ægritudine. Cyrenaici nõ oĩ malo ægritudinẽ fieri cẽſent ſed inſpato nec opinato malo eſt: id q̃dẽ non mediocre ad ægritudinẽ augendã. Videt̃.n. oĩa repentina grauiora: ex hoc & illa iure laudant̃. Ego cũ gẽnui: tum moritur᷑ ſciui: & ei rei ſuſtuli. Præterea ad troiam cum miſi ob defendẽdã græciam: ſciebam me in mortiferũ bellum non in epulas mittere hæc igit̃ præmeditatio futuro᷑ malo᷑ lenit eorũ aduentũ: quæ uenientia longe ante uideris: Itaq; apud Euripidem a Theſeo dicta laudant̃. Licet.n. ut ſæpe fecimus in latinũ illa conuertere: nam qui hæc audita a docto meminiſſem uiro: futuras mecum cõmẽtabar miſerias: aut mortẽ acerbã: aut exilii mœſtam fugã: aut ſemper aliquã molem meditabar mali: ut ſi qua inuecta diritas caſu foret: ne me imparatum cura laceraret repens: quod aũt theſeus a docto ſe audiuiſſe dicit: id de ſe ipſo loquitur Euripides fuerat enim auditor Anaxagoræ: quẽ ſe

Opinionem eſſe natura: epicurus opinionem ſiue opinationem & uerã eſſe & falſam dicit: & quod opinabile eſt: a priore aliquo certo pẽdere ad quod illud referimus quod opinamur: puta unde nouimus an ſit iſtud quod longe eſt equus ſit an bos: hanc opinionem dicit eſſe a natura uiq; naturali efficit contra fortitudinem non contingere per naturã ſed ratione. Plato in theetetio opinionem falſam plerũq; eſſe dicit: & alium falſa opinari: alium uera: quaſi nec ex natura ita ſe habeãt. Cyrenaici: ſectæ cyrenaicæ princeps & conditor fuit ariſtippus ille: quem decuit ſtatus omnis & color & res: cyrenaici philoſophi duas perturbationes ponũt. Dolorem & uoluptatem: aiuntq; uoluptates corpo᷑ eſſe maiores q̃ animo᷑: ſicut dolores corporis dicũt q̃ animi grauiores dicti cyrenaici a cyrene patria ariſtippi: ciuitate africæ inclyta. Oĩa repentina grauiora Seneca in lib. de conſolatione ad martiam. Neceſſe eſt itaq; magis corruamus qui q̃ſi ex inopinato ferimur: q̃ multo ante prouiſa ſunt: languidius incurrunt. Idem in libro q̃d in ſapientẽ non cadit iniuria ait: oĩa leuiora accidũt expectantibus. Ego cum genui lacena fœmina dixit quiddã conſimile in obitu filii. Et rei ſuſtulit: ad hoc pcreaui ut morerent̃: mors.n. uitæ ſeq̃la eſt: & ut nemo morit̃ qui nõ uixerit: ita nemo uiuit qui non ſit moriturus. In oẽs cõſtitutũ ẽ ut ait decẽter Seneca capitale ſuppliciũ: mors tributũ eſt mortaliũ: ſnĩa autẽ iſta & dictũ eſt telamonis apud ueterẽ poetã opinor ennium: q̃d & M. Tullius infra oſtendit: & inſinuat diuus Hierõymus: qui i epithaphio nepotiani ſic ſcribit. Vbi anaxagore & telamonis ſemper laudata ſnĩa: ſciebam me genuiſſe mortalẽ Hieronymus dat telamoni & anaxagoræ eandem ſniam: quia utrobiq; idem eſt ſenſus: & nihil in ſenſu differt. ſiue dicas: cum genui moritu᷑ ſciui ſiue ſciebã me genuiſſe mortalẽ: īducebat̃ aũt in fabula ennii poetæ telamon: q aiacem & teutrũ filios miſit ad bellũ troiãum: in quo periit aiax ex furore ad ultroneam mortem impulſus. Teucer exulauit: itaq; telamon cum reſciuiſſet filio᷑ alterius obitu: alterius exilium: forti animo ſubnixus: nec aduerſæ fortunæ ſuccumbens dixit hæc uerba fortitudine imbuta & plana uirilia: grãmatici citant teſtimoniũ ennianũ ex telamone. Id.n. nomen fabulæ ẽ.

Nam qui hæc audita: uerba ſunt quibus loquit̃ Theſeus apud euripidẽ tragicũ poetã: q̃ ex græco ſermõe in latinũ uertit M. Tullius: inducebat̃ ãt in tragedia ab euripide theſeus: cuius geſta & natales & obitũ Plutarchus Diodoruſq; pſcribunt: de quo ſcripta fabula eſt noĩe theſeis: hic illud. Rauci theſeide codri: & plutarchus citat theſeidos auctorẽ. Theſeus emulus uirtutis herculeæ eſt præclara edita facinora extorris patria factus. In inſulam ſyrum nauigauit: ubi periit interemptus a nicomede: uel ut alii tradũt ex loco edito poſt cœnam deambulando delapſus: primus inſtituit athenis panathenea: hoc eſt cõem celebritatem in honorem mineruæ: q̃ græce athena noĩatur: eſt enim id mineruæ feſtũ principale: unde panathenaicus liber & panathenaicũ unguentũ: ſuper quo in cõmentariis Suetonii oĩa copioſius explicata a nobis ſunt. Idem in iſthmo funebres ludos inſtituit. Cõmentabar: cogitabam retractabam meditabar. Diritas: infortunium & calamitas. Imparatum quia omnia repentina grauiora ſunt: e contrario omnia meditata leuiora. Minus enim iacula feriunt: quæ præuidentur: minus mala nocens: quæ inopinata non ueniunt. Repens: repentina & ſubitaria: ſic apud Liuium: repens cura inuaſit. Quod autem theſeus. Verba Ciceronis enarrantis ſententiam euripidis: quod enim dixit theſeus apud euripidẽ: ſe a docto uiro audiuiſſe: id de ſemetipſo ſcripſiſſe euripidem docet: qui hæc audiuerat ab anaxagora nobiliſſimo philoſopho: cuius auditor quoq; fuit pericles: qui natum ſe eſſe dixit cœli & ſolis & lunæ contemplandæ: cauſa quem impietatis accuſatum defendit pericles diſcipulus: qui cum filio᷑ mortem audiuiſſet ſciebam inquit me genuiſſe mortales: quos ſua manu ſepeliſſe demetrius phalareus teſtat̃. Celebrata eſt anaxagore omiomeria: De qua Lucret. us nunc & anaxagore ſcrutemur omiomeriã. Ariſtote. quoq; in. iii. de cœlo & mũdo. Refert anaxagorã dixiſſe omiomeria eſſe elementa: hoc eſt ex ſimiliaribus partibus conſtantia: oſſa uidelicet e pauxillis atq; minutis oſſibus: ſic de pauxillis atq; minutis uiſceribus uiſcus gigni ſanguinemq; creari ſanguinis inter ſe cultis coeuntibus guttis. Sciebam me genuiſſe mortalem. Valerius maximus in hãc ſniam: ne anaxagoras quidẽ ſupprimendus eſt audita nãq; morte filii: nihil mihi inquit expectatum aut nouũ nuncias. Ego enim illum ex me natum ſciebam eſſe mortalem: non omittenda hoc in loco morologia Galieni imperatoris: qui ubi de ua

Opinio uera & falſa

Cyrenaici

Voluptates corporis maiores q̃ aĩ

Mors ſeq̃la uitæ

Mors tributũ mortalium

Sententia Telamõis

Telamon ennii

Nex theſei

Panathenea panathenaicus

Anaxagoras cõtemplandi cã natus

Omiomeria

Ex ſanguine Sanguis

Sciebam me genuiſſe mortalẽ

Morologia galieni imperatoris

lerianopatre competit qđ captus eſſet per uecordiam dixiſſe fert ſciebam me genuiſſe mortalem: ex quo
coniectare poſſumus qua ſolertia fuerit prædtus: cũ id de patre dixerit: qđ de filio dicendũ fuit qđ de fi
lio amiſſo: anaxagoras philoſophoꝝ optimus tẽpeſtiuiter dixerat. Improuiſa mala cõſimiliter bona in
opinata iucundiora ſunt: quã que diu mente tractaueris. Nihil admirari: Dixit Oratius: nihil admirari
Nihil ad ꝓpe res eſt una numici: ſolaq̃ q̃ poſſit facere & ſeruare beatũ. Nunc ait. M. Tullius hanc eſſe ſapientiã nil ad
mirari mirari cũ acciderit: quia oĩa accidere pñt: non.n. conuenit uiro dicere non putarã: oĩa puta. cogita cuius acci
Nõ putarã dere poſſe qđ cuiq̃ põt. Nã inſipiens ſi qcq̃
uidit melius peiuſue ſua ſpe defixis oculis
aĩoq; & corpore torq̃t. Quicq̃ inq̃t ſanctiſſi
me ſeneca tu putas non futuꝝ: qđ ſcis poſſe
fieri. Quod m̃ltis uides eueniſſe. Aufert ui
pñtibus malis: q futura ꝓſpexit. Nihil non
euenire. i. oĩa poſſe euenire. Quãobrẽ om
nes: uerba ſunt terentii ex phormione: q̃ lo
quit̃ dmipho ſenex cũ ſeruo geta: irritatus
& ꝓrſus indignabũdus: qđ p̃ter ſpẽ iniuſſu
ſuo filius antipho uxorẽ duxiſſe dicebat̃.
Meditari oportet ſebũ: bene additũ ſecũ
iſani. n. uſ hoc palã agef: Ora. ſperat ifeſtis
metuit ſecundis alterã ſortẽ bene p̃paratũ
Cõmune pectus. Cõia eſſe hæc. Cõe eſt qđ accidere
Quicqd oĩbus põt. Oẽ id, deputare i lucro. Geta ſer
p̃ter ſpẽ in uus dicit apud terentiũ ſe anteire heꝝ ſapi
lucro de entia: p̃terea ꝙ meditata ſunt inq̃t mihi oĩa
puta mea incõmoda: herus ſi redierit molendũ
Vixi eſſe in priſtino: uapulandũ: hñdæ cõpedes
Equabili opus ruri faciundũ hoꝝ nihil qcq̃ accidet
tas inuita aĩo nouũ: qcqd p̃ter ſpẽ eueniet oẽ id dpu
Idẽ ſocra tabo eẽ in lucro. Sene. l. ii. epiſtolaꝝ: illa iq̃t
tis ſemper beatiſſimus eſt & ſecurus ſui poſſeſſor: qui
uultus craſtinũ ſine ſollicitudine expectat: quiſqs
Nec hila dixit uixi quotidie ad lucrum ſurgit. Ille
rior nec uultus ſemp idẽ: p̃clara eſt inq̃t. M. Tullius
triſtior in. i. de officiis æquabilitas in oĩ uita: & idẽ
ſemp uultus eadẽq; frõs: ut d ſocrate accepi
mus Sene. li. epiſtolaꝝ duodeuigeſimo ani
mum ſocratis nulla uexatiõe: nõ carere: nõ
ueneno moueri potuiſſe refert: uſq; eo ut
ne uultũ qdẽ mouerit: illa mirabilis laus:
& ſingularis uſq; ad extremũ: nec hilariorẽ
quiſq̃ nec triſtiorẽ Socra. uidit: æqualis fu
it in tanta inæq̃tate fortunæ. Pli. in. vii. ferũt
ſocratem claꝝ ſapia eodẽ ſemp uiſum uul
Xantippe tu nec aut hilari magis aut turbato. Solinus: inter alia ſocratis magna p̃claꝝ illud eſt qđ i eodẽ uultus teno
moroſa & re ẽt aduerſis interpellãtibus pſtitit. Xantippe: hæc eſt illa famigerata ſocratis uxor moribus fera: lingua
iurgioſa petulãs: moroſa iurgioſa: iraꝝ moleſtiarũq; muliebriũ p diẽ perq; noctẽ ſcãtes: quas intempies in maritũ:
Duæ ſo demiratus alcibiades interrogauit ſocratẽ: cur mulierẽ tã acerbã domo non exigeret? qm̃ inq̃t ſocra. cũ illã
cratis uxo domi talẽ p̃petior inſueſco & exerceor ut cæteroꝝ quoq; foris petulantiã: & iniuriã facilius ferã: iteꝝ dicẽ
res ti alcibiadi intolerandã eſſe Xantippes maledicentiã: tu inq̃t nõ ne toleras anſeres clamore p ſtrepentes? illo
Deformis annuente: qm̃ mihi oua & pullos pariũt: & mihi ait Xantippe filios gignit: auctor eſt diuus Hieroñ. ſcribẽs
Socrates cõtra iouinianũ. Socra. fuiſſe duas uno tpe uxores: qđ & laertius tradit Xãtippẽ & mironẽ: q̃ cũ crebro iter
Aqua pfu ſe iurgarẽt: & ille eas derideĩ eſſe ſolitus: ꝙ pp ſe fœdiſſimũ hoĩem ſimis naribus: recalua frõte: uilloſis hu
ſus ab uxo meris repãdis cruribus diſceptarent: nouiſſime uerterũt in eũ ĩperũ: & male multaꝝ fugientẽq; diu pſecu
re tæ ſunt: quõdã cũ infinita cõuitia & ſupiori loco ingereret Xãtippe reſtitiſſet aqua pfuſus imũda nihil am
Nota plius r̃ndit q̃ capite deterſo: ſciebã inq̃t futuꝝ ut poſt iſta tonitrua hymber ſubſeq̃ref. Eant nũc amici cõſi
Dos uxo liariiq;: & ſuadeant mihi uxorẽ eſſe ducendã: qm̃ ſanctitas ſocratis atq; doctrina obnoxia fuit petulantiæ &
ria lites moroſitati uxoris iurgioſæ iracũdæ intolerabilis: q̃ pſim philoſophari non ſinebat: q̃ cũ uiro cõtinenter li
Celebs tigabat. Nã ut inq̃t ueriſſime ſatyrographus. Semp habet lites alternaq; iurgia lectus in quo nupta iacet: ait
Litigarum Oui. Dos eſt uxoria lites. Dixit ſextius: qui nõ litigat celebs eſt: tanq̃ mariti oẽs cũ uxoribus ſemper litigare
Philippũ cõpellant̃: olim philippum regẽ macedonũ introeuntẽ ex more cubiculũ uxor excluſit irata: qui excluſus
regẽ exclu tacuit & iniuriam ſuam uerſu tragico conſulatus eſt. I nunc & ſpera te meliorem coniugem inuenturum q̃
i: uxor rex Philippus habuerit: quid tibi homuntioni fieri ab uxore non poterit? cum talia in maximum regem

runt nunciata morte filii dixiſſe: ſciebã me genuiſ
ſe mortalẽ. Quæ uox declarat his eſſe hæc acerba a
q̃bus non fuerint cogitata. Ergo id q̃dem nõ eſt du
bium: quin oĩa q̃ mala putẽtur: ſint improuiſa gra
uiora. Itaq; quãq̃ nõ hæc una res efficit maximam
ægritudinem: tñ quoniam multum põt prouiſio aĩ
& præparatio ad minuendũ dolorem ſint ſemp om
nia homini humana meditata: & nimirum hæc eſt
illa preſtans & diuina ſapientia. & p̃ceptas penitus
& pertractatas humanas res habere: nihil admirari
cum acciderit: nihil antequam euenerit non eueni
re poſſe arbitrari. Quamobrem omnes cum ſecun
dæ res ſunt tum maxime meditari ſecum oportet
quo pacto aduerſam erumnã ferant: pericula dam
na: exilia peregre rediens ſemp ſecum cogitet: aut
filii peccatum aut uxoris mortem: aut morbum fi
liæ: communia eſſe hæc ne quid horum accidat un
quam animo nouum quicquid præter ſpem eueni
at: omne id deputare eſſe in lucro. Ergo hoc Terẽ
tius a philoſophia ſumptũ cũ tam commode dixe
rit: nos e quorum fontibus id hauſtum eſt: nõ & di
cemus hoc melius & conſtantius ſentiemus. Hic ẽ
enim ille uultus ſemper idem: quem dicitur Xan
thippe predicare ſolita in uiro ſuo fuiſſe Socrate.
eodem uultu ſemper ſe uidiſſe exeuntem illum do
mo & reuertẽtem nec uero eadem frons erat. q̃. M.

factitata cognoueris: Mitio terentianus fortunatũ ſe putat: qđ uxorẽ nunq̃ habuit cõtra demea. Duxi inq̃t uxorẽ: quã non ibi miſeriã uidi ſequamur itaq; ſectã mitionis in celibatu uiuentes: ut otioſam quietã litteratam uitã ita degamus: quã mariti degere non pñt: libuit digredi in hæc nõ ĩgrata opinor diuerticula ꝓpter quotidianas ad uxorem ducendã ſuaſiones impulſioneſq;: olim fata decreuerunt quid gaudeã quid ficam ſequar quo ducent fata uel trahent: nã fato ſtat iuppiter ipſe: ſed iam domũ reuertamur. Semel in oĩ uita riſiſſe. Plinius & Solinus auctores ſunt Craſſum auũ Craſſi in parthis interẽpti nunq̃ riſiſſe ob id agelaſtũ cognominatũ αγελαστοσ .n. græce ſermõe meſtus & ſine riſu dicit. Lucilius & Hieronymus alii ꝓdiderunt Craſſum ſemel tantum in tota a uita riſiſſe: qđ factum ẽ cũ uidiſſet aſinũ carduos comedentẽ: dixiſſetq; ob id ſimilẽ habent labra lactucam: factu hoc dictumq; lepidiſſimũ feſtiuiſſimũq; riſu ſubſequutus eſt pedianus aſconius hoc ſenſu expoſuit craſſum ſemel riſiſſe in uita ut intelligas raro ac pene nunq̃ riſiſſe: ex eo dẽ ſenſu eſt ꝙ ſemel ĩ uita riſiſſe Craſſum ſcribit Lucilius. M. Tullius in .y. de finibus ſic refert an hæc in eo. M. Craſſo: quẽ ſemel ait in uita riſiſſe Lucilius nõ contingit ut ea re minus agelaſtus ut ait idẽ uocaret. Sẽp idẽ uultus .i. in ſocrate. A qua is fingit: uultus mõ hylaris mõ turbatus eſt: ꝓ ut mente læti ſumus aut triſtes: undẽ a uerbo uolo nomen accepit ut ait Cap: uultus fingi & mutari põt: facies non põt: a uultu uultuoſum fit qđ triſte ſignificat: uultuoſe loq apud triſte ſignificat: uultuoſe loq apud donatũ ſignificat facie meſta & fonte ſubducta: uultuoſa frons apud Apul. ꝓ meſta. Lucre. dixit uulta neutro genere: uulticulus diminutiuo uocabulo dr̃ uultus nullo in aiante eſt p̃ter hoiem: cuius uim græci norũt: nomen oinonõ habent: ut docet. M. Tul. in .i. de legibus. Neq; uetuſtate minui mala. Aduerſus hanc epicuri ſñiam eſt illa ſeruii ſulpitii in uulgata ſñia nullus eſt dolor: quẽ longinq̃tas tp̃is nõ minuat ac conterat. Seneca quoq; in libro de conſolatione ad martiam. Dolorẽ inquit dies conſumit licet continuaciſſimum & quotidie reſurgentẽ: longinquitas .n. & dies medicina eſt tarda q̃dem ſed tamen magna inueterati doloris. Cicero tamen in epiſtolis ad atticum de exilio ſuo quærẽs ait. Dies nõ mõ non leuat luctũ hunc ſed etiam auget: nã cæteri dolores mitigant uetuſtate: hic non põt: non & ſenſu p̃ſentis miſeriæ & recordatione. Præteritæ uitæ continuæ augeri. Stultam præmeditationẽ futuri mali: ſubſcribit huic epicuri ſententiæ ſeneca: q in epiſtolis moralibus ait illud tibi p̃cipuo ne ſis miſer ante tempus: cum illa quæ uelut imminentia expauiſti: forte nunq̃ uentura ſint quædã nos magis torquent q̃ debent: q̃dam ante torquent q̃ debent: quædam cum omnino non debeant: profecto qui præmeditat futurum malum. Iam inde: ex animo ſit miſer: anteq̃ fato fiat miſer: præſens autem tempus futuri metu perdere eſt ſine dubio ſtultum: hoc eſt quod intelligi uoluit maximus poetaꝝ cum ait Cur. ante tubam tremor occupat artus? quid dementius q̃ angi futuris. Et in malo eſſe ante malum: accerſere ſibi miſerias: quas optimũ eſt differre ſi diſcutere non poſſis. Sunt ergo iſti loci communes dicere pro maloꝝ meditatione & contra præmeditationem futuri mali: rhetoricari quod mala prouiſa leuiora ſunt: & ꝙ non ſunt. A uocatione: a cogitãda moleſtia triſtitiæ nubulum tunc ex animo diſcutit: tunc mens noſtra ſerenitate pfundit: qñ abſtrahit a cogitatu moleſtiaꝝ rerumq; aduerſaꝝ: & reuocat ad cõtemplatũ p̃teritaꝝ uoluptatum. Ideoq; dicebat ouidius: iuuat o meminiſſe beate temporis: & epicurus ait: uoluptatum perceptoꝝ recordatio beatã uitã facit: qui moriens dũ torqueret: ueſicæ inteſtinorũq; cruciatibus dixit: copenſabat m̃ cũ his oibus aĩ leticia quã capiebã memoria præteritaꝝ uoluptatum: nã cum in tria tp̃a uita mortalium diuidatur: quod eſt: quod ſuit: quod futurum eſt: ex his quod agimus breue eſt: quod acturi ſumus dubium: quod egimus certũ: hoc .n. præteritum tempus eſt: illud in quo fortuna ius perdidit: quod ſapienti uaccat reſpicere: cui iucunda eſt præteritæ uitæ recordatio. Et ut inq̃t epigrãmatarius poeta: Nulla recordanti lux eſt ingrata grauiſq;: nulla fuit cuius non meminiſſe uelit hoc eſt uiuere bis uita poſſe priore frui hæc eſt: ut ait ſctiſſime Sene. ps tp̃is noſtri ſacra dedicata oẽs humanos caſus ſupgreſſa. Extra regnũ fortunæ ſubducta quã nõ inopia nõ metus non morboꝝ incurſus exagitat: igit merito epicurus p̃cipiebat aĩum eſſe reuocandũ ac contẽplandas uoluptates: quaꝝ p̃teritaꝝ recordatio maximum eſt leuamentum egritudinũ: Niſi ut inq̃t euripides ſuauis eſt

Craſſi illius ueteris: quem ſemel ait in omni uita riſiſſe Lucilius: ſed tranquilla & ſerena: ſic eni accipimus. Iure autem erat ſemper idem uultus: cũ mentis a qua is fingitur nulla fieret mutatio. Quarẽ accipio equidem a cyrenaicis hæc arma contra caſus & euentus: quibus eorum aduenientes ĩpetus diuturna præmeditatione frangantur: ſimulq; iudico malum illud opinionis eſſe nõ naturæ. ſi enim in re eſſent cur fierent prouiſa leuiora? ſed eſt iiſdem de reb⁹ quod dici poſſit ſubtilius: ſi prius Epicuri ſentẽtiam uiderimus: qui cenſet neceſſe eẽ omnes ĩ ægritudine eſſe qui ſe in malis eſſe arbitrẽtur ſiue illa ante prouiſa & expectata ſint: ſiue ĩueterauerint. nam neq; uetuſtate minui mala: nec fieri præmeditata leuiora. ſtultamq; etiam eẽ meditationem futuri mali: aut fortaſſe ne futuri quidem. ſatis eſſe odioſum malũ omne cũ ueniſſet. Qui autẽ ſemper cogitauiſſet accidere poſſe aliquid aduerſi ei fieri illud ſempiternũ malũ. ſi uero ne futurũ quidẽ ſit: fruſtra ſuſcipi miſeriã uoluntariam. Ita ſemp angi aut accipiendo aut cogitãdo malo: Leuatiõem aũt ęgritudinis in duabus rebus põit. a uocatiõe a cogitãda moleſtia

Terentiana ſñia
Vita mitionis
Fato ſtat iuppiter ipſe
Craſſus agelaſtus
Cur riſerit craſſus
Similẽ habent labra Lactucam
Semel riſiſſe
Vultus
Vultuoſũ
Vultuoſe
Vulta
Vulticulus
Dolorem conſumit dies
Ne ſis miſer ante tẽpus
Præmeditatio mali noxia
Triſtitiæ nubilum
iuuat o meminiſſe beati tẽporis
Tria tp̃a
Quod egimus certũ
Tempus p̃teritum extra regnum fortunæ
Suauis

præteritox malox memoria: quanto ſuauior eſſe debet recordatio præteritax perceptarūq; uoluptatum: quæ nobis neq; ſubduci neq; eripi poſſunt ictu fortunæ fulminantis: dixit tn̄. M. Tul. in bruto. Quod pteritox recordatio eſt acerba: & acerbior expectatio reliquox: ſapientes bona pterita grata recordatione renouata delectant: cū ſitum ſit in nobis: ui & aduerſa quaſi perpetua obliuione obruamus: & ſecunda iucūde ac ſuauiter meminerimus: ſapiens inquit epicurus præterita grate meminit: & pſentibus ita potiť: ut aiaduertat q̄ia ſint ea: q̄que iucūda: neq; pendet ex futuris: ſed expectat illa fruiť præſentibus. Parere: obtemperare: obſequi. Cū cecinit receptui: puerbialiter: cū reuocauit mentē a cōtemplatu miſeriax. Canere receptui uerbū eſt militare: quod ſignificat poſt cōflictū milites a pugna eſſe reuocādos recipiēdoſq; in tutū intra caſtra: qd' ſit cātu tubax & clangore: ſicut canit bellicū: cū initur ipſe cōflictus & milites in pugnā pdeunt. Quintil. in. xii. de oratore loquens: ſic inqt quare ante q̄: ī has ætatis ueniat inſidias receptui canet: & ī portum integra naue perueniet. Vegetius: tubicines ad bellū uocāt milites rurſum receptui canentes reuocant. Spe ſequentiū: futurarū uoluptatū. Epicurei ſuo: mos Epicureox eſt: ut citra eloquentiā & dialecticos neruos explicent dogmata doctoris: qui dialecticā repudiant tanq̄ deuios agentem. Dicere ſolebat Epicurus: oēm diſciplinā fuge. Obtundat: hebetet: infringat debilitet & obtuſam reddat egritudinē: alias obtundere eſt aliquid ut docet Dōatus ſæpe odioſe repetere: tranſlatū a fabri malleo. Teren. ne me de hac re obtūdas ſepius obtuſum dicimus ingeniū: hebes Craſſum & ſine acumine ſic egritudo obtundi dr̄: qn̄ retuſa: debilitata, q; non fodicat; neq; uires pungendi habet: ſicut ferrū obtuſum dr̄ qd mucronatū nō eſt: neq; acute pforat. Meditatio cōditiōis: Repete illud: nihil eſt qd tā obtūdat egritudinē q̄ meditatio cōditionis hūanæ. Nihil ita obtūdit egritudinē q̄ uitæ lex: q̄ eſt ipſa rō. i. iugis cogitatio peundi: uel. ut alii codices hn̄t parendi. ſ. neceſſitati interu nientiū infortuniox. Nā ut iqt ille. Dux ſed leuius fit paciētia: qcqd corrigere ē nefas: ait cleātes: ducor parēs celſiq; dn̄ator poli quocūq; placuit: nulla parendi mora eſt: adſum ī piger: dixit. M. Tul. in epiſtola ad Au. Cecinā: qd' leuat dolorē cōis q̄ſi legis & hūanæ cōditionis recordatio.

& reuocatione ad contēplandas uoluptates. Parere enim cēſet aium rōni poſſe & quo illa ducat ſeq. Vetat igitur rō ītueri moleſtias. Abſtrahit ab acerbis cogitationibus hebetē aciem ad miſerias contēplandas a qbus cū cecinit receptui: impellit rurſū: & incitat ad conſpiciendas totaq; mente cōtractandas uarias uoluptates: qbus ille & pteritarum memoria: & ſpe cōſequentiū ſapientis uitā refertā putat. Hæc noſtro more nos diximus Epicurei dicūt ſuo. Sed q̄ dicant uideamus qūo negligamus. Principio male rephendūt pmeditationē rex futurax. Nihil eſt. n. qd tā obtundat eleuetq; ægritudinem quā ppetua in oi uita cogitatio: nihil ee qd accidere nō poſſit: q̄ meditatio cōditionis humanæ: q̄ uitæ lex cōmētatioq; peundi: q̄ nō hoc affert: ut ſemper mœreamus ſed ut nunq̄: neq;. n. q rex naturam qui uitæ uarietatē: qui imbecillitatem generis humani cogitat: mœret cū hæc cogitat: ſed tū uel maxime ſapientiæ fungiť munere. Vtrunq; enim conſequiť ut & conſiderandis rebus humanis proprio philoſophiæ fruatur officio: & aduerſis caſibus. triplici conſolatione ſanetur: primum q poſſe accidere diu cogitauerit: q̄ cogitatio una maxime oēs moleſtias extenuat & diluit. Deinde qd hūana ferēda intelligit: poſtrēo qd: iubet nullū malū eē niſi culpā. Culpā āt nullā eē: cū id: qd ab hoīe nō potuerit

præterito rū malox memoria
Sapiēs nō pendet a futuris
Canere receptui
Canit bellicum
Dialecticā repudiant epicurei
Obtundere
Obtuſum ferrum
Dictum cleantis

Mœret. triſtis eſt & meſtus. Primum explicat ſpeciatim: q̄ ſit triplex cōſolatio cōtra caſus aduerſos. Diluit: reſoluit: & enēruat: quēadmodū uinum aqua dilutū ſubneruať. Diluere dicunť oratores qn̄ refutant ac refellunt obiectiōes aduerſarii. Diluis helebox: dixit Perſius p eo qd' eſt medicamentis tempas. Diluere enim tempare eſt. ut docet agretius grāmaticus. Dilutū uinū diciť aqua tempatū cōmixtumq;. Marci. Diluti bibis unciā falerni pcipit celſus æſtate dilutius eſſe bibendū. i. aq̄tius uinū: corrigēdus eſt obiter paſſiuus error: neotericoterox. i. recētiox: q limphatū uinū uſurpāt p dilutū: qd q̄ recte ipſi uiderint: ego ſentio & mecū qſquis bn̄ ſentit lymphatū dici furibundum ueſanū: baccabundū lymphatos cōmota mēte homies dixerunt noſtri quales dicunť laruati & ceriti. Et lymphare ſignificat ueſanū facere & furiare ut apud Valerium flaccum: lymphauerat urbem: apud ſtatiū. It lymphante deo quis neſcit a Virgilio dici lymphatā reginā: p mente cōmota & furiata. A lympha fit uerbū lymphor inqt Priſci. nā qcunq; effigiē nymphæ: a q̄ lympha diciť uiderit furere non ceſſat: quos græci: νυμφολήπτους. latini lymphatos uocāt: & in hoc ſemper ſignificatu: qd' eq dē ſciam apud ueteres uſurpať: nuperi nouitiq; ſcriptores q a lympha eſt aqua: crediderunt cōgruēter dici lymphatum uinū p aquatum: ſed potior apud me eſt auctoritas uetex: ad q̄ pinde atq; ad anchorā cōfugimus. Nullū malum niſi culpā: ex doctrina ſtoicox: q aiunt nullū eē malū niſi turpitudinē: niſi culpā: niſi īprobitatē: uacare aūt culpa in calamitatibus magnū ē ſolatiū: ut ſcri. M. T. ī epſa ad. C. mariū. Idē in epiſtolis ad torquatū in hāc ſniam ſic refert. Sciunius igiť ea mēte: q̄ rō & ueritas pſcribit ut nihil ī uita nobis pſtādū pter culpā putemus: eaq; cū careamus: oia hūana placate & moderate feramus

Diluere
Dilutū uinum
Error cōis
Lymphatum uinū non dici
Limphati homines
Laruati
Ceriti
Lymphare
Nimpholepti

Præſtari:præſtare uerbũ eſt iuriſconſultoꝝ qđ ſignificat cauere & ſatiſfacere:qui idétidé ſcribunt p̄ſtandũ eſſe dolũ:p̄ſtandã noxã:& alia conſimilia. Au. Gel. ait:pileatos ſeruos uenũ ſolitos ire quoꝝ noie uẽditor nihil p̄ſtaret. Id ab hoie p̄ſtari poſſe dr̃:qđ in hois ptãte eſt:ut fiat uel nõ fiat:ſed mala multa q̃ eueniũt q̃ ab hoie p̄ſtari non pñt:ea non hñda eſſe dicunt in malis neq; culpæ affinia:alias p̄ſtare ẽ excellere ac ſupare. Fodicantibus:lancinantibus:laniantibus:fodiẽtibus. Quæ eſſent hoie digniſſima uirtutes intelligit.q̃ uel ſola bona uel maxima bonoꝝ ſentiũt eſſe nobiliſſimi phi.

Nihil p̄ſtãdum pter culpam p̄ſtare

præſtari ut nõ eueniret:euenerit. Nã reuocatio illa quã affert:cũ a cõtuendis nos malis auocat. nulla eſt. non eſt.n. in noſtra poteſtate fodicantib⁹ his rebus quas malas eſſe opinemur: diſſimulatio uel obliuio. Lacerant. uexant. ſtimulos admouent. ingens adhibent:reſpirare non ſinunt. & tu obliuiſci iubes qđ contra naturã eſt. Quod a natura datum eſt:auxilium extorques inueterati doloris. eſt enĩ tarda illa qdem medicina: ſed tñ magna quã affert longinquitas & dies. Iubes me bona cogitare obliuiſci maloꝝ. Diceres aliquid & magno qdẽ philoſopho dignum: ſi ea bõa ſentires eſſe quæ eẽnt homine digniſſima. Pythagoras mihi ſic diceret:aut Socrates. aut plato. Quid iaces. aut qd mœres. aut cur ſuccumbis:cediſq; fortũæ? quæ p uellere te forſitan potuerit. & pungere : non potuit certe uires frangere. Magna uis eſt in uirtutibus: eas excita. ſi forte dormiunt. Iam tibi aderit princeps fortitudo quæ te animo tanto eſſe coget:ut omnia quæ poſſent hoĩ euenire . contemnas & pro nihilo putes. Aderit temperantia. quæ eſt eadẽ moderatio. a me q̃dem paulo ante appellata frugalitas. quæ te turpiter neqter facẽr nihil patiať. Quid eſt aut nequus aut turpis effœmiato uiro? nec iuſticia qdem ſinet iſta facere. cui minimũ eſſe ur̃ in hac cã loci. q̃ tamẽ ita dicet dupliciter eſſe te iniuſtũ:& cũ alienum appetas q̃ mortalis natus cõditionẽ poſtules immortaliũ:& grauiter feras te qđ utendum acceperis reddidiſſe. Prudentiæ uero quid reſpondebis dicenti uirtutem ſe eſſe contentã quomodo ad bene uiuẽdum:ſic & ad beate:q̃ ſi extrinſecus religata pendeat:& non oriatur ex ſe: & rurſus ad ſe reuertatur:

Peruellere.uellicare.& uellicationibus quibuſdã pſtringere:& punctiuculis cruciare: uerminationibus torq̃re. Magna uis eſt in uirtutibus:ea uis uirtutũ eſt ut fortune fulminanti nõ ſuccũbãt:ut ſupra fortunã ſint nõ infra collocatæ:muro in expugnabili ſeptæ:quẽ fortunæ tela nõ trãſeũt:uirtuti oppoſita nihil detrahũt:ſibi eadẽ eſt:& more ſolis obſcuri uĩ ſuã occultã exercet:hoc ita q̃ ut iq̃t optime Sene. aduerſus uirtutẽ pñt calamitates & dãna:& iniuriæ:qđ aduerſus ſolẽ põt nebula: ſenſus eſt ciceroĩs fortunã uellicare qdẽ poſſe:ſed frãgere penitus nõ poſſe uirtutũ ſepimenta:quas ait excitãdas eſſe: ſicut uigiles ſomno cõniuẽtes excitari ſolent ad impetũ hoſtis ſupprimẽdũ retũdendũq;. Princeps fortitudo: cuius uirtutis principale officiũ eſt in laboꝝ ppeſſione & doloris mortiſq; cõtentione. Aderit tẽpantia:cuius dñatio eſt in deſpiciẽdis uoluptatibus & in decoro ſeruando. Iã minimũ loci:ſenſus eſt ĩ cã miſeriaꝝ moleſtiarũq; plurimũ loci ſibi uẽdicat iuſtia:cuius ptes ſũt: aliena non cape. Ius ſuũ unicuiq; tribuere:q aũt natus eſt cõditiõe mortalitatis iniuſtus fit:dũ poſtulat eſſe ĩmortalis. Appetit.n. id qđ alienũ eſt ab hũana natura. itẽ iniuſtus ẽ dũ more mali debitoris grauiter fert reddere creditori qđ accepat mutuũ:ẽ.n. peſſimi debitoris creditori mutuũ repetendi facere conuitiũ idẽ iniuſti hois eſt nolle reddere uitã naturæ repoſcenti: q̃ accepat p̄cario ſapiens.n. eſt p̄carii ſpũs:& ut iq̃t Sene. ſeipſum inter p̄caria numerat:qcq̃d nobis ẽ ex aduenticio fulget liberi honores:opes latifundia:aliẽi cõmodatiq; ſũt: alia ex his primo die:alia ſcđo reperũť:oportet nos:ſi iuſti eſſe uolumus:in pmptu hẽre & appellato reddere ea:q̃ mutuo accepimus: quorũ uſus fructus tm̃ nr̃ eſt. Quidã codices hñt: cui minimũ eẽ ur̃ i hac cã loci. Quæ lectio purior eſt & ſpecioſior: ut ſit ſenſus:in hac egritudinũ cã uix eẽ locũ iuſticiæ. Prudẽtia:cuius munus eſt cõmoda & aduerſa diſtinguere:bona & mala internoſcere. Virtutem ſeſe eſſe cõtentã:cecinit ſilius in. xiii.

Peruellere
Vis uirtutis
Aduerſus ſolem
Peſſimi debitoris creditori facere con uitium
Aduentitia oia

ipſa qdem uirtus: ſibimet pulcherrima merces in nouiſſima tuſculana diſputabiť an uirtus ſola ſufficiat ad beate uiuendũ. Ad beate:qdam autumant uirtutẽ ſeipſa eſſe cõtentã:ſolãq; ſufficere ad bene uiuendũ ſed ad beate uiuẽdũ nõ eſſe ſatis idoneã:tanq̃ aliud ſit bñ uiuere:aliud beate uiuere:ut bñ uiuere ſit honeſte laudabiliter recte:qđ ẽt in tormentis eſſe põt:beate aũt uiuere ſit in fœlicitate:& uoluptatibus affluentioribus degere:ad qđ uirtus ſola nõ ſufficit:ſed apud ſtoicos bene uiuere & beate uiuere non ſe iunguntť: ſed copulanť:ideoq; qui bene uiuit ex illoꝝ ſnĩa is beate uiuit:& ita uirtus ſe ipſa cõtenta eſt ad bene beateq; uiuendũ. Quæ ſi extrinſecus religata ſtoici dicunt phiam ouo ſimilem eſſe:aſſimilãtes logicen putamini: ethicen albumini:phyſicen luteo ſiue uitello interiori:conſimiliter uirtus orbi rotundo orbiculatæq; figuræ comparať:quæ nullaꝝ egens cõpaginum ſe includit & continet:nec finem aut initium ullis ſui partibus ſentit:in hanc ſnĩam dixit Oratius in. ii. ſermonum:fortis & in ſe ipſo totus teres atq; rotundus. Extremi ne qd ualeat p læue morari:in quẽ mãca fuit ſemp fortuna cõſimiliter Vergi. Viꝝ bonũ ſapientẽq; graphice

Bene uiuere
Beate uiuere
Philoſophia ſimilis ouo
uirtus inſtar orbis

Teres atq; rotundus

Doctrinæ encycliæ

deſcribensait: Securus mundi inſtar habens teres atq; rotundus: externæ ne quid labis per læuia ſidat. Itaq; uirtus non debet ueluti appendix eſſe & conſequia extrinſecus religata: ſed a ſe ipſa ꝓgrediens in ſe ipſam reuerti inſtar orbis. Doctrinæ quoq; apud ueteres dictæ ſunt encycliæ quaſi orbiculares: quoniã cõnexione quadam uti corpus unum compoſitæ ſunt & coagmentatæ. Ad hæc bona uirtutes intelligit: quæ ſunt bõa homine digniſſima: nõ autem uoluptates epicuri. Quas? ſuſpendendũ eſt & cum interrogatione pronunciandum. Solent iſti negare: Doctrina epicuri modo uoluptaria dicitur: modo ſeuera & ſancta: quæ inter

Pugnat ſecũ epicurus

Vmbratici epicurei

Epicurus mõ uoluptarius mõ ſeuerus

ſe pugnãtia ſunt cuius rei cã eſt: quia Epicurus ſecum ipſe pugnat ac diſſidet. Seneca li. iiii. de beneficiis delicatam uocat & umbraticam turbam epicureoꝝ in conuiuio philoſophãtium apud quos uirtus uoluptatũ miniſtra eſt: illis paret illis deſeruit illas ſupra ſe habet: alibi quoq; inquit epicurum corpori plurimum indulſiſſe: tanq̃ philoſophum uoluptarium. E contrario in li. ad Gallionem de uita beata dicit epicurũ ſancta & recta precipere: & ſi proprius acceſſeris triſticia: cuius uoluptatem ait eſſe ſiccã ac ſobriam: plerıq; oẽs dicunt ſectam Epicuri flagitiorum magiſtrã eſſe: & uoluptatum ducẽ: cum uoluptate ſummum bonũ metiaꝛ. Defenſores ſectatoreſq; Epicuri ita defendunt doctorẽ ut dicant nos non intelligere de qua uoluptate epicurus loquatur: tanq̃ nõ in uoluptate guſtus & tactus corporis ſummũ bonum collocet: ſed in uoluptate aĩ & in idolẽtia: hanc aũt ſniam corroborant auctoritate uerbiſq; ipſius Epicuri ita ſcribentis: cum dicimus uoluptatẽ finẽ eſſe non luxurioſorũ uoluptates eaſq; q̃ ĩ guſtu ſunt poſitæ: ut quidam ignorantes aut a noſtra ſententia diſſentientes aut male accipiẽtes arbitranꝛ: ſed non dolere corpe aĩoq; trãquillum eſſe & ꝑturbatiõe uacare dicimus.

Verba epicuri

hæc quidem Epicurus uno in loco: ſed alibi uoluptatẽ illam: quæ ex tactu guſtatu. & ſenſibus percipiꝛ plane ac perſpicue eſſe dicit beatæ uitæ effectricem. Vnde non immerito: cũ uaria tradat: uarie male audit & bene audit: nunc Cicero uerba ipſa Epicuri interpretatur: ne poſſint epicurei ire inficias & negare hoc eẽ dogma doctoris ſui. Zeno: fuit hic epicureus. Mar. Tullii ſynchronos hoc eſt æquus & ut dici ſolet contẽporaneus. Alius fuit Zeno eleates: alius zeno cithieus ſectæ ſtoice conditor: de hoc Zenõe epicureo meminit in. i. de finibus: ſed eum cum attico frequenter audiuiſſe teſtatur epicuri ſententias explicantẽ. Furuꝝ breuem ex diſciplina Epicuri hoc eſt. Dolor ſi ſumus breuis: ſi longus leuis. Si productior: ſi longior ſit dolor Columella flagellum uocat productiſſimũ: quod longiſſimum eſt inuitibus: proceriſſimũq;. Preceptis bonis ꝑguſtatis: & ante captis. Quid ergo? hinc Cicero incipit reprehendere dogma epicuri: formulamq; de uita beata. Thyeſtem leuare: recreare: releuare: leuiorem facere egritudinem in thyeſte. Virgilius inuiſum numen terras cœlumq; leuabat: alias leuare prima longa ſignificat expolire & leuor pro pollitura & nitore poniꝛ: Aut telamonẽ pulſum: hercules in expugnatione troiæ interfecto laomedonte telamonẽ coronauit ob egregia uirtutis merita: cum primus ui troianos muros aſcendiſſet atq; urbẽ introiſſet: eiq; tradidit heſionẽ filiã laomedontis ex qua natus eſt teucer: fuit aũt telamõ eaci filius pelei frater: q ex egina ĩſula patris regno pulſus in exiliũ: petiit ſalaminã: ubi ducta uxore noĩe Glauca cychrei ſalaminioꝝ regis filia ĩpa uit illi ĩſulæ peleus ob fratricidiũ extorris ĩ theſſaliã fugiẽs purgatus ẽ ab acaſto rege: & in ꝑcipatũ regni aſcitus. Hiccine ẽ telamõ: uerba ſunt opior ex ennii tragedia: nã Noni. marcel. citat enniũ ĩ Telamõe. Cuius ob os: ĩ laudẽ telamõis hoc dictũ eſt a tragico poeta: qđ tãta fuerit telamonis uirtus & gloria: ut græci ad illũ os ſpectãdũ oẽs ora cõuerterent. De alcibiade quoq; ꝓditũ ẽ: qđ ĩ illũ uniuerſa ciuitas athenieſiũ oculos in illũ ſuſpẽſa ora cõuerterat: alcibiadẽ q̃ſi de cœlo miſſum cõtuẽtes admirabanꝛ: gnẽr cicero nſo glorioſior ĩpendio gloriaꝛ idẽ ſibi accediſſe qđ telamõi: ut eẽt cũctis ex admiratiõe ſpectabilis: uſurpatq; hũc uerſum de ſemetipſo: ſic. n. ſcri. in epiſtola ad papiriũ petũ. In eo igiꝛ ĩquis cõuiuio Cicero ille: quẽ ſpectabant: cuius

Zenones

Productior

Leuare

Leuor

Telamon

Peleus fratricida

Telamon ennii

Oculi omnium in alcibiadem

& omnia ſua complexa nihil q̃rat aliunde: nõ intelligo cur aut uerbis tam uehementer ornanda: aut re tanto opere expectanda uideaꝛ. Ad hæc bõa me ſi reuocas epicure pareo: ſequor: utor: te ipſo duce obliuiſcor etiam maloꝝ ut iubes eoq; facilius ꝙ ea ne in malis qdem ponenda cenſeo: ſed traducis cogitationes meas ad uoluptates: quas corporis credo: Aut q̃ ꝓpter corpus uel recordatiõe uel ſpe cogitenꝛ. Nunqd eſt aliud? recte ne interꝑtor ſniam tuã ſolent. n. negare nos itelligere qd dicat Epicurus. Hoc dicit & hoc ille græculus me audiẽte athenis ſenex zeno iſtoꝝ acutiſſimus cõtendere & magna uoce dicere ſolebat eũ eſſe beatũ: qui pñtibus uoluptatibus frueretꝛ. Confideretq; ſe fruituꝝ aut in oĩ aut in magna parte uitæ. dolore nõ interueniente: aut ſi interueniret: ſi ſummus foret futurum breuẽ: ſi ꝓductior plus habiturũ iucundi q̃ mali. Hæc cognitantem fore beatũ preſertim ſi & ante ꝑceptis bonis cõtentus eſſet. nec mortẽ nec deos extimeſceret. Habes formam Epicuri uitæ beatæ uerbis Zenõis exꝑſſam: nihil ut poſſit negari. Quid ergo? huius ne uitæ ꝓpoſito & cogitatio aut Thyeſtem leuare poterit aut poetã de quo paulo ante dixi aut Telamonẽ pulſum patria exulantẽ atq; egentem in quo hæc admiratio fiebat. Hiccine ẽ. Telamon ille? mõ quẽ gloria ad cœlũ extulit: quẽ ſpectabãt: cuius ob os graii ora obuertebãt ſua: qđ ſi cui

bant:cuius ob os graiī ora obuertebant ſua: ob os aūt ſignificat ad os:antiquos.n.uſos eſſe ob præpoſitione: pro ad teſtis eſt ennius qui ait acherontem obibo pro adibo.item omnes occiſi occēſiq; in nocte ſerena idest accenſi.Dicebatur quoq; obmoueo pro admoueo.obiacent pro adiacent:obiurare pro adiurare:& cōplura hoc genus. Animus re cōcidit.i.alacritas & uigor animi cecidit corruitq; cum iactura regni.Naturaliter enī accidit:ut qui rem amittat:animo quoq; cōcidat ac debilitetur:cum ex opibus confidentia prognatur:& ex re animus fiat impenſior:& hic eſt uerior ſenſus ac purior lectio q̄ ſi legas animus rem condidit pro conſtituit.

ut ait idem ſimul aīus re concidit a grauibus illis antiquis philoſophis petenda medicina eſt non ab his uoluptariis:quam.n.iſti bonorum copiam dicunt: Fac ſane ſummum bonum eſſe non dolere:quāquā id non uocatur uoluptas:ſed nō neceſſe eſt nūc omnia:id ne eſt quo traducti luctum leuemus. Sit ſane ſummū malū dolere. In eo igitur qui nō eſt: ſi malo careat.cōtinuo:ne fruitur ſummo bono. Quid tergiuerſamur Epicure? nec fatemur eā nos dicere uoluptatem:quam tu idem cum os perfricuiſti ſoles dicere.ſunt hæc tua uerba necne? In eo quidē libro q continet oēm diſciplinam tuam:fungar.n.iam interpretis munere:ne quis me putet fingere:dicis hæc. Nec equidē habeo quod intelligā bonum illud:detrahens eas uoluptates.quæ ſapore pcipiūť: detrahens eas ēt quæ auditu & cātibus:detrahens eas ēt quæ ex formis pcipiūtur:oculis ſuaues motiōes: ſiue quæ aliæ uoluptates in toto hoīe gignunť quolibet ſenſu.nec uero ita dici pōt mētis leticiam ſolā eē in bonis.letātē.n.mētē ita noui ſpe cor⁊ oīum: quæ ſupra dixi fore:ut natura potius dolore careat. Atq; hæc quidē his uerbis qui uis ut intelligāt quā uoluptatē norit Epicurus. deinde paulo infra.ſæpe quæſiui inqt ex iis q appellantur ſapiētes: qd haberēt q in bonis relinquerēt:ſi illa detraxiſſent.niſi ſi uellēt

Quamq̄ id non uocatur uoluptas.In natura rerum tria ſunt:unum cum in uoluptate ſumus.alter⁊ cum in dolore : tertium cū nec in dolore nec ī uoluptate : uerbi gratia:ut in uoluptate ſint qui epulentur.In dolore qui torqueanť.interiecti & intermedii ſint:nec letantes nec dolentes:ex quo liquet erraſſe epicurum a quo dicitur omnem q ſine dolore ſit eſſe in ſumma uoluptate. In eo igitur qui non eſt.Eum qui non ſit in dolore nec in ſtatu dolendi:non ſtatim dicius frui ſumma uoluptate:ppea qđ talis nō dolendi ſtatus non uocatur uoluptas.&ſine dolore eſt:non cōtinuo dicendus eſt eſſe in ſūmo bono:cum ſicut iā docuimus:aliud ſit ī dolore:aliud in uoluptate eſſe. Plato in philebo. Teſtis eſt tertium eſſe ſtatum neq; mœrentis neq; gaudentis. Continuo:ſtatim.

Quid tergiuerſamur:apoſtrophe eſt ad ipſum epicurū.ne tergiuerſeť diſſimuletq; ſe loqui de uoluptate corporali antiq tergiuerſatorem dicebant bouinatorem: ut Lucilius:hic ſtrigoſus bouinatorq; ore improbus duro. Cum os perfricuiſti.i.cū pudorē ſequeſtraſti & uerecundiā depoſuiſti. Quærit Διατι αισχυνομενοι ερυθριωσιν. cur erubeſcūt quos puduit cauſa ruboris eſt.qm̄ pudefactis ſanguis de corde in omnes corporis partes diffundiť:ita ut ſuperficiem occupet hoc docet Ariſto. in problematis. ſed cur id fiat non dicit.adhuc.n.queri poteſt : quā ob cauſam pudor ſanguinē diffundat. Eſt autē pudor.i.αισχυνη.ut philoſophi diffiniūt φοβος δικαιου ψογου.i.timor iuſtæ reprehenſionis.igitur cum in pudibundo ſanguis diffundať ex corde in faciem tanq̄ uelamentū qui in uerecūdi ſunt & erubeſcere uideri uolunt:hi ſolent os & frōtem pſricare ad ruborem illū digerēdū: & ſanguinem ad interiora repellendū:hinc facta eſt locutio prouerbialis de inuerecundo.ut dicatur.perfricuit:os perfricuit faciem perfricuit frontē.pro eo quod eſt pudorem omnem penitus abiecit expulit: Plini. perfricui faciem nec tamen profeci.epigrāmatiſta.& ſi perfricuit frontem poſuitq; pudorem. Munere:officio. Quæ ſapore percipiūtur:uoluptates guſtatus ſignificātur:qui ſenſus auctore Ariſtotele certiſſimus eſt in homine.Plinius exiſtimas omnibus ſenſum guſtus eſſe.cur.n.alios alia ſapores appetunt.multi ſunt abdomini nati.qui ſe ob hoc ſolum uiuere dicunt.ut edant & bibant pcipiātq; ex ſaporibus multiiugis uoluptates Siquidem ſaporum genera tredecim reperiuntur dulcis:ſuauis:pinguis:amarus:auſterus:acer:acutus:acerbus:acidus:ſalſus:tres alii ſapores uarietate mixturæ. Annotandum tria eſſe naturæ rerum elementa:ignem aerem:aquam:ſine ſapore: ſine odore:ſine ſucco. Ex formis:uiſum intelligit oculorum:ut inqt plato . eſt in nobis ſenſus acerrimus:quo tamen ab aquila ſuperamur:cuius acies acutior eſt . Detrahe homini oculos omnem cupiditatem detraxeris.uitiis.n.noſtris in animum per oculos uia eſt ut inqt Quintilianus in pariete palmato.Idem in ceco in limine.oculi tota noſtra luxuria.hi nos in omnia quotidie uitia præcipitant:mirantur adamant.concupiſcunt. Quolibet e ſenſu:uoluptatem hanc eſſe ſentiunt omnes ; quam ſenſus accipiens mouetur & iucunditate quadam perfunditur. Maximas.n.uoluptates eſſe circa corpus exiſtimant ut inqt Pla. in lib. de ſūmo bono. Naturalis po.i.e.natura his potiens ut ſii ſenſus:naturā hoīs potientē fruētemq; his bonis ſenſualibus non dolere. Quam uoluptatem:uidelicet guſtus & tactus reliquorumq; corporalium ſenſuum. M. Tullius in ſecundo de finibus teſtificatur inquit epicurus ne intelligere quidem poſſe;ubi ſit ullum bonum præter illud quod cibo & potione & aurium delectatione:& obſcœna uoluptate capiatur. Si illa detraxiſſent:uoluptates.ſcilicet corporales ſenſualeſq;

Ob os
Obibo p adibo
Occēſi p accenſi
Obiurare
Tria in rerū natura
Aliud nō dolere aliud ī uoluptate eē
tergiuerſator
Bouiator
Cā ruboris
Pudor qđ
pſricuit os pſricuit frontē
Guſtus in eſt oībus aiantibus
Genera ſapo⁊ tredecim
elemēta tria ſine ſapore & odorē
Per oculos uia uitiorum

Voces inanes fundere: taxat Epicurus auſteros illos ſeueroſq; philoſophos: qui uocibus lactantes honeſtū
eſſe ſummū bonū: & uoluptatē criminātes tanq̄ ſummū malū: aliter deinde uiuunt ac loquanť: tales uerba
funditant inania & caſſa: plenaq; gloriatiōis & cenodoxiæ: a q̄bus res ipſa diſſidet diſſentitq;. Virtutes ebul
lire: qui per uoces bullantes & uerba ſeſquipedalia & ſn̄ias tumentes grandi boatu exporrecto bella bello lo
quuntur de uirtute: hi decenter dicuntur uirtutes ebullire: ſicut aqua in aheno calefacta ebulliens nō ſeipſa
capit: ſed intumeſcit: quod hac tēpeſtate fieri per ſepe uideas a puſculis eccleſiaſticis cōcionatoribus: q in tē-
plis pro ſuggeſtu in maxima populi corōa
uirtutes prædicant: uirtutū præcones ſunt:
uirtutes ſonoro boatu inſonāt adeo ut ī ore
eoꝝ & labris nihil aliud q̄ uirtus audiatur
quos ſi intrinſecus introſpicere liceret haud
dubie uideres uitiis enormibꝫ refertiſſimos
ita fit ut homo iracūdiſſimus ꝑcipiat nō eē
iraſcendum: ut uitioſiſſimus prædicet uir-
tutes: eſſe ſuſcipiendas quas ipſe ore exor-
nat mēte deculcat. lingua oſtētat. animo in-
ceſtat. foris triſtis intus diſſolutus. Ad hāci
ne igiť uitā: ecōuerſio fit ad epicuꝝ: in cuius
uita uoluptaria nullā eſſe medelam demō-
ſtrat: nullū fomentū ad leuādas animi egri-
tudines qualibus telamon pulſus ex patria
afficiebať. Accipenſerem: ludit epicuꝝ. tā-
q̄ ex eius doctrina potior ſit piſcis ad ſanan-
dā triſtitiā q̄ libellus philoſophicus. Eſt aūt
accipenſer piſciū nobiliſſimus habitus apđ
antiquos. unus oīum ſquamis ad os uerſis cō
tra aquā nando meat. De quo Pli. Macro. Sā
monicus ſerenus: Martialis. Orat. cæteri: de
quo & nos ſcripſimus in appendice trāquil-
li cōmentariorū explicātes corrigēteſq; illđ
Lucianum. accipenſe cū decumano. αυλον
hortabere: ſenſus eſt ad mingandum dolo-
rem non tam adhibendum eſſe ſonū tibia-
lem & cantum ut placet epicuro q̄ Platoni-
cas conſolationes αυλον. genitiuus eſt plura-
lis & ſignificat tibiarū. græco.n. ſermone αυ-
λι dicit tibia. idem uoces aulon. i. tibiarū dictæ. monaulon appellant dictione græca unicam tm̄ tibiam qua
quidam tibitinio nobiles utunť: monaulon inuenit Mercurius. Geminas tibias marſias: canere cū tibia dar
danus inſtituit: de monaulo Mart. ſæpe duas piter mōaulō habet Pli. in. xyi. tibialē calamū appellat aulericō
hoc eſt tibiis conficiendis idoneū. Faſciculum: olfactoriola intelligit. de q̄bus in Eſaia in die illa aufert do-
minus diſcriminalia piſcelidas & murenulas & olfactoriola. & inaures. ſunt aūt diſcriminalia: ut in tranſcur
ſu uerba ſacri antiſtitis explicemus: acus & inſtrumenta fœminea ad diſcrimen capitis concinandum: q̄buſ
qi diſcerniť capillus q̄đ diſcerniculum alio noīe appellant piſcelides dicuntur ornamenta pedum circa cru
ra. ut docet Porphirio enarrans illud Oratianum. Sæpe periſceidē raptam ſibi flentis περι græce circū τοσ
κελοσ crus: quidam periſcelidas accipiunt pro fœminalibus. Inſcitiſſime expoſuit cōmentator inſtrumenti
ueteris piſcelidas pro ornamentis brachioꝝ ſiue manuum. ſicut murenulas pro limbo & fimbria ꝑperā inter
pretať: ſunt.n. murenulæ ornamenta colli flexuoſa inſtar murenaꝝ & catellæ ex auro: q̄bus matronæ condi
corantur: ſicut planiſſime docet diuus Hieronymus in epiſtola ad marcellam his uerbis. Aurum colliſui:
quod murenulam uulgus uocat q̄đ. ſ. metallo in uirgulas lenteſcente quædā ordinis flexuoſi catena contex-
tur. abſq; parētibus uēdidit. Inaures. ut hoc quoq; uelut auctarium adiciamus. ſunt auriū ornamēta. ſed ut
iā domū repedemus. ſcribit Tullius in uerrinis. C. uerrem ſollitū ſibi apponere ad nares reticulū tenuiſſi-
mo lino minutis maculis plenū roſæ. De libro: quē cōpoſuit epicurus de ſummo bono. Pol mihi: uerſus
Ennii poetæ. quo idē telamon in exiliū pulſus: lamētať nihil ſibi exulāti ꝓdeſſe generis nobilitatē claritu-
dinē nataliū: utpote q nepos Iouis filius Eaci ex egina ſit. doletq; fortunā illā priſtinam deeſſe: cuius idulgē
tia fortunato ſibi regnū ſuppetebat cūctaq; bona affarim affluebāt. Ex regno aūt ī exiliū trudi graue ē. Ca-
lix mulſi in pinguēdus: exulāti hoī & ex regno in calamitatē corruenti non potio ſuauis pro fomēto medici-
naq; eſt porrigēda: ſed philoſophicæ cōſolatiōes ſubiiciēdæ ad egritudinē leniēdā. mulſum eſt potō ꝑcioſa
ex uino melleq; cōfecta. cuius mēno eſt apud ſcriptores oēs ſcribit Pli. in. xxii. mulſum ex uetere uino utiliſ
ſimū fieri: q̄đ facillime cū melle cōcorporať. corpora auget. multi ſenectā longā mulſi nutricatu tolleraue-
re: celebri pollionis Romuli exēplo: quē cēteſimū annū excedentē cū diuus Aug. hoſpes interrogaret, qua nā
rōne maxime uigorē illū animi corporiſq; cuſtodiſſet. ille reſpōdit. intus mulſo foris oleo. Melitetes quoq; ex
uino & melle cōficiť diſtās a mulſo. fit.n. ex muſto & cōgio mellis & cyatho ſalis ſufferuefactis: græci mulſū
uocant

uoces inanis fūdere. nihil ab his potui cognoſcere:
q ſi uirtutes ebulire uolēt & ſapiētias nihil aliud di-
cēt: niſi eē uiā qua efficiātur hæ uoluptates: q̄s ſu-
pra dixi. q̄ ſequūtur ī eadē ſn̄ia ſunt. Totuſq; liber:
q ē de ſūmo bono refeitus & ſentētiis & uerbis ta-
lib⁹ ē. Ad haccine igiť uitā Telamonē illū reuoca-
bis ut leues ægritudinē. & ſi quē tuoꝝ afflictū mœ-
rore uideris: huic accipēſerē poti⁹ quā aliquē ſocra-
ticū libellum dabis: aulon hortabere: ut audiat uo-
ces potius quæ Platonis. Expones q̄ ſpectat flori-
da & uaria: Faſciculum ad naris admouebis. Incen
des odores: & ſertis redimiri iubebis & roſa. ſi uero
ēt alq̄d admoueris tā plane luctū omnem abſterſe-
ris. hæc Epicuro confitēda ſunt: aut ea quæ modo
expræſſa ad uerbum dixi tollenda de libro. uel tot⁹
liber potius abiiciēdus: Eſt enim cōfertus uolupta
tibus: quærendum igitur quemadmodū ægritudi-
ne priuemus cum: q ita dicat. Pol mihi fortuna ma-
gis nūc deſit quā genus. Nāq; regnum ſuppetebat
mihi: ut ſcias quanto e loco: quantis opibus quib⁹
de rebus lapſa fortuna occidat. quid huic calix mul-

Virtutes ebullire
Virtutū buccinatores itus uitioſi
Cōtra hippocritas
Accipenſer piſces
Aulon tibia
Mōaulon
Auleticus calamus, tibialis
Olfactoriola
diſcriminalia
Diſcerniculū periſcelides
Murēulæ
Inaures
Mulſum
Exēplum pollionis Romuli
Melitetes

οινομελι& μελικρατου. Vlpia.iuriſcõſultus titulo de uino & tritico legato uini appellatione autumat mulſum nõ cõtineri:oinomeli cõtineri.interpraetaturq; oinomeli uinũ eſſe dulciſſimũ.qđ ſi proba eſt Vlp.ſnia mulſum nõ erit idẽ qđ oinomeli:ꝓmulſidaria dicunť uaſa:qbus mulſum cõtineť:ſcribit Põpo.iuriſcõſultus legatis uaſis ſcutellas & promulſidaria cõtineri.M.T.epiſtola quadã ad papiriũ petũ ſic refert.habuiſſes nõ hoſpitẽ:ſed cõtubernalẽ:at quem uix:nõ eũ:quem tu es ſolitus promulſide cõficere:ubi promulſis accipiť ꝓ pulmentario ſiue potione ex mulſo cõdita:unde promulſidaria uaſa deduci autumo:noiádũ uſur-

ſi impingendus eſt: ut plorare deſinat. aut aliquid eiuſmodi: ecce tibi ex altera parte ab eodem poeta. ex oppibus ſummis opis egens hectori tuo huic ſubuenire debemus. quærit.n.auxiliũ.qd petã præſidii aut exequar quomodoue nũc auxiliũ exilii. aut fuga freta ſim. Arce & urbe orba ſum. quo accedam. quo applicem. cui nec aræ patriæ domi ſtant fractæ & diſiecte iacẽt. Fana flãma deflagrata. Toſti alii ſtãt parietes deformati. atq; abiete criſpa. ſcis quæ ſequantur & illud in primis. O pater o patria o priami domus ſeptum altiſono cardine templũ uidi ego te adſtantem ope barbarica. tectis celatis laqueatis auro ebore inſtructam regi ſedem. O poetam egregium: quãquã ab his cãtorib⁹ euphorionis contemnitur. ſentit oĩa repentina & inopinata eſſe grauiora exaggeratis igitur regis opibus quę uidebãtur ſempiterne fore. qd adiungitur. hæc omnia uidi inflammari.

pari mulſum ꝓ adiectiuo:ut apud Plin.lac mulſum.acetũ mulſum:aqua mulſa: quæ melle cõcinnata ſignificanť apud Plaut.ex amãtis & blãdientis affectu diciť mea mulſa græco ſermone:νλι, noiatur:unde deriuatus calix pro poculo. Impingendus.dixit q̃ ſi illidendus & nolenti igerendus. ĩpingi.n. ſignificat uim quappiã:ut apud Hieron. Impegi nouiſſime in Danielẽ & apud Virg.ex aĩata ſequẽs ĩpigeret agmina muris. Ab eodem poeta.ſ.ennio. Ex oppibus ſummis: uerba ennii poetæ ex tragœdia:qua induciť andromacha uxor Hectoris poſt necẽ mariti.poſt obitũ priami. poſt excidiũ troiæ captiua:a græcis abducta: ita lamẽtari erũnas ſuas apud Sene.in troade induciť quærib ũda. Gramatici allegãt Enni.in andromacha apud Home.ultima iliados rapſodia hectorẽ defũctũ andromacha & hecuba penetrabili querímonia lamẽtantes cõplorãt. ergo andromacha ex regiis opibus deuoluta & ĩ ſeruiturẽ trãſducta hiſce uerbis apud poetã Enni.deflet ſuas erũnas. Opis egens:indiga auxilii:ops antiq dicebãt quẽ nũc opulẽtũ:ut teſtimonio eſt cõtrariũ inops.ops terra dicta apud antiquos:q; hic oẽ opus.& iõ dr̃ ops mater.q; terra mater opis deæ dies feſtus opalia dicta:que erãt poſt ſaturnalia.itẽ opecõſiua dies dicta ab dea opecõſiua:cuius in regia ſacrariũ:priſci iouẽ coluerunt cognomẽto opitulũ:qđ opem ĩdigentibus ferret. Annotãt grãmatici opem ſingulariter auxiliũ opes pluraliter diuitias ſignificare:ſed & opem ueteres dixerũt ꝓ opulentia. Quid pe.ꝓſidii:ex aĩata ac uecors ꝓſta agere inſortunioꝝ andromacha:neſcit:unde ꝓſidium petat:a quo exilii ſuppetias iploret. Enni.fecit fabulã titulo & argumento andromachã emulatus euripidẽ.cuius hic eſt uerſus. Andromachæ nomen q indidit recte ei ĩdidit:quo uerſu iſinuat andromachã ſignificare uiraginem & uiris depugnãtem:quaſi andromachetem fuit.n.uirili aĩo ſepta.& quædã ueluti uirago:q; & Homeri teſtimonio ſatis liquet. Hectori tuo.ſ.marito. Freta:cõfiſa. Vrbe orba ſum:proſonomaſia eſt:ſiue annoiatio:quæ fit ſimilitudine aliqua uocũ & uicinitate quadã uerboꝝ:ut qs locus aut lucus:ut ex oratore arator:ut diligere oportet quem uelis diligere: de q̃ Quinti.Cice.& cæteri. Quo accedã:cõſimile eſt illud grachanũ:quo me miſer cõferã quo uertã. Fana tẽpla:uel a fauno:uel q; fando cõſecranť. Toſti cremati. Abiete:criſpa ĩtelligit lacunaria ſiue laquearia ex abiegnis trabibus tex:a fuiſſe deformata flãmis & exuſta:materies.n.ut inqt Pli.in.xvi.abieti pulcherrima ẽ in trabibus.ꝓcipua aũt dos eſt criſpãtibus:& in torto quodã diſcurſu uenaꝝ ꝓciolis:põdus ſuſtinere in edificiis ualida eſt.abies ẽt in trãſuerſum poſita:renititurq; põderi.nec temere rũpiť:priuſq̃ carie q̃ uiribus deficit abies arboꝝ altiſſima rectiſſimaq; ẽ:cui⁹ ps iferior enodis ẽ:& ſapius uocať:ſupior nodoſa duriorq; ẽ:fuſternã uocãt:qñ ꝓcipit cato ꝓliũ ex ſapio faciendũ intelligi uult ex abiete enodi q pars in terra eſt: ab abiete abietarius deriuať. O pater:priamũ dicit:q; uerbũ cõuenit pſonæ andromachæ. O patria:hinc uř Vir.illud trãſtuliſſe.o pr̃ia o diuũ domus iliũ.& Silius.o patria o fidei domus inclyta. Ope barbarica opulentia ſiue opulentitate luxurioſa:nã & opulẽtitas dr̃ ꝓ opulẽtia.alludit aũt ad græcoꝝ ꝓuerbiũ:qđ eſt.πλισ μονη τωνβαρβαρον.i.fertilitas & opulẽtia barbaroꝝ. Tectis celatis:ſculptis & celatura uariegatis. Dicit aũt dolẽter ſe uidiſſe domũ regiã adſtãtẽ:auro celatura laqatibus ſupbã & ſpectabilẽ. Home.tradit & repetit Plini. menelai regiã:auro argento electro ebore fulgere. Cãtoribus eu. Euphoriõ poeta fuit chalcidẽſis:quẽ tranſtulit Gallus:q ob id ſic loqť apud.Vir.in bucolico ludrico ibo & chalcidico:que ſunt mihi cõdita uerſu: Carmina paſtoris ſiculi meditabor auena. Quin.in.x.qd euphorionẽ fruſtra trãſibimus. quẽ niſi ꝓbaſſet. Vir.nũq̃ certe cõditoꝝ chalcidico uerſu carminũ feciſſet in buco.mentionẽ:hẽbatãt hic euphoriõ quoſdã ita deditos ſibi amatores:ut eũ ꝓferẽt ennio & reliqs poetis eiuſq; poemata ſtudioſe cãtarẽt:poſthabitis aliorũ poematibus. Cãtores hoc in loco ſignificari puto ſcenicos fabulaꝝ actores:ut apđ Ora. Si plauſoris eges aulea manẽtis & uſq. Seſſuri:donec cãtor uos plaudite dicat. Chorus i fabula cõſtat ex uocibus pluriũ cantoꝝ. Exaggeratis re.opi.pluribus uerbis ap̃ Enni.ſigillatim.recẽſebanť gazæ & opes regis priami:& ita facta exaggeratione opulẽtiaꝝ regiaꝝ flebiliter lamentabať andromacha cũcta repẽte ac ꝓter expectationẽ ſuã

Melicratõ
Oinomeli
ꝓmulſidaria ꝓmulſis lac
mulſum
acetũ mulſum calix
Impigere
Andromacha ennii
Ops mr̃
Opalia
opecõſiua
Opitulus iupiter
Andromacha unde
ꝓſonomaſia annoiatio
Locus
Lucus
Fana abies in edificiis ualida ſa
pinus
Fuſterna
abietarius
Opulẽtias
Fertilitas barbaroꝝ
Regia menelai electro & ebore fulgẽs
Euphoriõ
Cãtores ſcenici

Vitã euitari letata corpora Cedrus urebaẽ in delitiis

ſe direpta inflãmata & ad extremã íternectioneẽ redacta: ex quo fiebat dolor atrocior: cũ inopinata mala: ac repentina ſint grauiora durioraq; toleratu. Priamo ui. eui. in pria tuſcula. hoc id ẽ carmẽ recitatũ ẽ uno tm̃ i mutato uerbo. il lic. n. uitã eripi ꝑ euitari legiẽ. ut itelligas idẽ eẽ uitã euitari q̃ uita eripi: & ẽ ueto uerbũ plãe q; poeticũ euitare ꝑ uitã eripe: & uitã ſpoliare: ſicut letare dr̃ hoc eſt leto mulctare. letata corpa: apud Oui. pro íterẽpta: & morte mulctata. Eripiãus huic andrõachæ q̃ iã flebiliter tãq; dolẽter iſortunia patriæ ſuæ deplorauit. apud tragicũ poetã. Pſaltriã: cãtricem: muſicus. n. cãtus & modulatio lenit ꝑturbationes: & leuat egritudines. Edricũ incendamus: corrigo cedrũ. In delitiis. n. urebaẽ cedrus inter odores. Iuxta illud maronianũ. urit odoratã nocturna in lumia cedrũ. ſimiliter apud Home. calipſo urit cedrũ ſciſſilẽ odoris cã ſic. n. ait in. y. odiſſeæ τλοσ ελοδμηκεδρον τεικετοιο φειοιτατανισ ον οδοδι δαημενον. i. procul odor cedri & citri ardentiũ p iſulã redolebat. Pli. in. xiii. meminit ſniæ homericæ thiã exponens ꝑ citro caſtigãſq; eorũ errorem: q̃ cedri citriq; uocabulo odoramenta accipiũt. oxycedros uocaẽ quæ acutũ & ſpinoſum habet foliũ altera cedrus odore pſtat: maiorẽ cedrũ uocãt cedrealẽ materiæ cedri eternitas eſt: ideoque ſimulachra deoꝝ ex ea antiq factitauerũt. cedrinus fuit Romæ in delubro apollo ſoſianus. Tu. n. ad epicuꝝ hæc dicunẽ. Libidinoſas ſnias: ſententiæ phi libidinoſe dicuntur: q̃bus uolu ptate guſtus & cõplexus ſummũ bonũ metitur: qd̃ interdũ facit epicurus. interdũ uirtutẽ extollit: & ſine uirtute beẽ uiui nõ poſſe ꝓfiteẽ. Nõ uerbo ſolũ uoluptatem epicurei ꝓpugnatoreſq; epicuri dicũt nõ intelligeẽ nos de qua uoluptate loquaẽ epicurus in qua ſummũ bonũ ponit nũc Cice. ne tergiuerſari poſſint refert uerba epicuri plani loqua atq; pſpicua: q̃ planiſſime demõſtrãt hoiem loq̃ de uoluptate corporea & ſenſuali. ſicut autẽ pauloante demõſtratũ eſt. Cupio refelli: redargui: refutari: cõuinci: nã refellere ut ſupra docuimus ẽ redarguere falſitatem: refellit q̃ negat. Nõ creſcere uo. ſicut ſtoici dicũt uirtuti nõ eſſe locũ icrementi. ita dicebat epicurus uoluptatẽ creſcere ñ poſſe: ubi detractus eſſet dolor. Cõtra plato ait uoluptatẽ maiorem expetibilioremq; fieri addita alia uoluptate. Et ex hoc colligit uoluptatẽ ſummũ bonũ eſſe non poſſe: cũ id ſummũ ſit bonũ cui nihil addi poſſit hoc idem tradit Ariſtot. in. x. ethicoꝝ. Tria magna peccata. cõſimiliter in libris de finibus bonoꝝ diſputãs cũ torquato epicureo: multa rep̃hendit ex dogmate doctrinaque epicuri. quem architectũ beatæ uitæ noiãt.

Oxycedros cedrales cedrinus appollo

Refellere

Voluptas maior addita uoluptate architectus beatæ uite

Priamo uitam euitari. Iouis aram ſanguine turpari. Præclarum carmẽ. eſt enim & rebus & uerbis. & modis lugubre eripiamus huic ægritudinẽ: quomodo collocemus in eulcitra plumea? pſaltriã adducamus cedrũ incendamus: demus ſcutellã dulcieulæ potionis: aliquid prouideamus & cibi. Hæc tandem bõa ſunt q̃bus ægritudines grauiſſime detrahantur? tu . n. paulo ante ne intelligere te quidẽ alia bona dicebas. reuocari igiẽ oportere eũ mœrorẽ ad cogitationẽ bonoꝝ: cõueniret mihi cũ Epicuro ſi qd̃ eſſet bonũ cõueniret. dicet aliq̃s. qd̃ ergo tu epicuꝝ exiſtiabas iſta uoluiſſe. aut libidioſas eius fuiſſe ſnias: ego uero minime: uideo. n. ab eo dici multa ſeuere. multa præclare. Itaq; ut ſæpe dixi: de acumine eius agiẽ non de moribus q̃uis ſpernat uoluptates eas: quas mõ laudauit. Ego tñ memiero: quod uideatur ei ſũmum bonum. Nõ. n. uerbo ſolũ poſuit uoluptatem ſed explicauit qd̃ diceret: ſaporẽ inquit: & corporũ complexum & ludos atq; cantus: & formas eas quibus oculi iocũde moueanẽ: num fingo num mentior: cupio refelli. Quid enim laboro: niſi ut ueritas i omni queſtione expliceẽ. At idem ait non creſcere uoluptatem dolore detracto: ſũmamq; uoluptatem nihil dolere. paucis uerbis tria magna peccata. Vnũ quod ſecum ipſe pugnat. Modo enim ne ſuſpicari q̃dem ſe quicquam bonum niſi ſenſus quaſi titilarentur uoluptate. Nunc autem ſummã uoluptatem dolore carere. Poteſt ne magis ſecum ipſe pugnare. Alterũ eſt uitiũ qd̃ cũ in natura tria ſint unũ gauderet alterum dolere tertium nec gaudere nec dolere. hic putat primum & tertium idem eſſe: nec diſtinguit a non dolendo uoluptatem. Tertium peccatum com

Pugnat ſe cũ epicurus gaudere nõ dolere imme diata Mediata

Niſi ſenſus: quaſi titilarenẽ pugnat ſecũ epicurus ſibiq; cõtraria dicit quo nihil. turpius. mõ ait ſummũ bonũ eſſe in uoluptate. q̃ ꝑcipitur ex guſtu. tactu. auditu. uiſu. olfatu. q̃ ſenſus q̃nq; ſunt notiſſimi & uoluptates eoꝝ cognitiſſimæ. mõ dicit ſummũ bonũ eſſe idolẽtiã: pugnãt haud dubie hæc íter ſecũ aliud ſit frui uoluptatibus ſenſualibus: aliud nõ dolere. titillari aũt dñr ſenſus: q̃ñ moueñẽ. Geſtiũt: pruriũt uoluptatis dulcedie. trãſlatũ uerbũ a titilatu alaꝝ ubi dulcedo ſcabendi ſcribit Pli. in. xi. in eadem ꝑcipua hilaritatis ſedes: qd̃ titilatu maxie itelligiẽ alaꝝ. Ex hac trãſlatiõe dixit Ora. in ſermo. ꝑcrea ne nos titilet gl̃ia iure iurando obſtringã. M. T. in prĩo de fini. in hanc ſniam. Nam ſi ea ſola uoluptas eſſet: q̃ quaſi titillaret ſenſus: ut ita dicã: & ad eos cũ ſuauitate afflueret. Primũ & ter. pu. tanq̃ nihil íterſit íter gaudere & non dolere: q̃ uel ſenſus cõis oñdit eſſe diſſimilia. Cũ ꝓprie is gaudere dicaẽ: q̃ in uoluptatibus: ut edendi & coeũdi. nõ dolere uero is dicaẽ q̃ anxietate nõ afficiẽ circa uoluptatis ſanitatem. ſunt. n. quædã imediata. ut leuitas grauitas quædam mediata: ut calidum frigidũ inter quæ eſt tepidũ. Sic aliquis beatus eſt. aliquis miſer. aliquis nec beatus nec

tus nec miſer ſic aliqs gaudet:aliqs dolet:aliqs nec gaudet nec dolet:& ita eſt q̄ddam medium inter uolu/ptatem & dolorem:qđ nō placet epicuro. A uirtute ſuperauit:qm̄ Epicurus ponit ſummū bonū in uolupta te ſapoꝝ & tactus haud dubie ſeiūgit ſummū bonū a uirtute:ſine qua nulli ueri phi ſummū bonū metiun/tur. Nihil aūt tam cōtrariū uirtuti eſt q̄ uoluptas. ex quo uerſus ille ſilii ſcitu dignus. hinc uirtus illinc uirtu ti inimica uoluptas. Laudat ſæpe uirtutē repræhenditur epicurus:qđ ſecū pugnat:nec ſeruat conſtantiā:q̄ ī omni uitia cuſtodienda eſt. Clamat.n.interdū nō poſſe iucūde uiui niſi ſapienter:uirtutem a uoluptate di/uelli nō poſſe. Raro fortuita interuenire ſa/pienti:dicunt̃ hæc q dem p̄clare:ſed in con/ſtanter nutat natatq;nec p̄poſiti ptinax eſt: cū ad uoluptates ſubinde uelabat̃ ita more uolatici gubernatoris clauū in horas mutat uertunis:ut inqt ille:iniqs natus.

mune cū quibuſdam:quod cum uirtus maxime ex/petat̃ eiuſq̄ adipiſcendæ cauſa philoſophia quæſi/ta ſit. ille a uirtute ſummum bōum ſeparauit. A. lau dat & ſæpe uirtutem. Et equidem. Ca. Gracchus cū largitiones maximas feciſſet & effudiſſet ærariū uer bis tamē defendebat erarium. Quid uerba audiam ſacte uideam? Piſo ille frugi ſemper contra legē fru/mentariam dixerat. Is lege lata conſularis ad frumē tum accipiendum uenerat. Animaduertit Gracch⁹ in contione Piſonem ſtantem. Quærit audiente ro mano populo:qui ſibi conſtet. cum ea lege frumen tum petat quā diſſueſerat. Noli inqt mea bona gra che tibi uiritim diuidere liceat: ſed ſi facias partē pe tam. parum ne declarauit uir grauis & ſapiens lege ſempronia patrimonium publicum diſſipari? Lege orationes Gracchi patronū Erarii eſſe dices. negat Epicurus iocunde poſſe uiui niſi cum uirtute uiua tur. Negat ullam in ſapientem uim eſſe fortunæ te/nuem uictum ante fert copioſo. Negat eſſe tempus quo ſapiens non beatus ſit. Omnia philoſopho di/gna. ſed cū uoluptate pugnantia. Nō iſta m dicit uo luptatem dicat quālibet. nempe eam dicit in q̄ uirtu tis nulla pars inſit. Age ſi uoluptatem non intelliga mus: ne dolorē qdē. nego igit̃ eius eſſe q̄ dolore ſū/mū malū metiat̃. Mentionem facere uirtutis. & cō/querunt̃ qdam epicurei uiri optimi: nam nullū ge/nus eſt minus malitioſum me ſtudioſe dicere cōtra

Cū grac. largi. maxīas feciſſet:tyberius & Caius grac chi fratres:genere eloquēna facile pricipes: ſeges agrarias: frumentariaſq̄: tulerunt de agris uiritim diuidēdis ac frumēto: quæ cū eſſent maxime populares populū ſibi conci liarūt: Tiberius auctore Scipione naſica ī ca pitolio a primatibus occiſus ē:ictus fragmē tis ſubſelioꝝ inſepultus & in tyberi p̄iectus mox Caius Grac. eloquētior q̄ frater p̄nitio ſas aliquot leges tulit:inter quas frumentari am:ut ſemiſſe & triente frumentū plebi da ret̃. Alterā legē agrariā:quā Tyberius fra ter p̄mulgauerat;itē recentē attali pgame noꝝ regis hereditatē diuidi iuſſit. Po. Rom. Itaq; cū ſeditioſo tribunatu diſſipaſſet pu/blicū patrimoniū:tandē a lucio opimio cō/ſule oppræſſus eſt in auentino:quē armata multitudine occupauerat. & illud ſacroſan/ctū caput trib. plebis pcuſſori ſeptumuleio auro rep̄nſum eſt q id excīſum ad luciū opi miū detulit. Annotauerūt ſcriptores ſeptu/muleiū plūbo in os Caii Grac. addito:ut pō deroſius eēt:parricidio ſuo rēpu. circūſcri/pſiſſe. Piſo ille fru. de hoc piſone:q ob uir tutē modeſtiāq; cognominatus eſt frugi:mē tio ſupius facta eſt. Legē fru. quā tullerat Gracchus de frumēto plebi dādo. de teſſe/ris frumētariis apud Sue. in. ii. cōmētario fu ſius enodariuſq; pſcriptū eſt. Quid ſibi cō. gracchus palā rep̄ndit piſonē :tanq̄ paꝝ ſibi cōſtātem:qđ uenerit ī cōtionē petiturus fru mentū:qđ uiritim diuidebat̃ ſm legem ip/ſius gracchi:q̄ piſo īprobauerat:diſſueſeratq;. Lege ſempronia:legē gracchanā intelligit:qm̄ gracchi ſem pronu dicebant̃:apud hiſtoricos leges ſemproniæ claræ ſunt:quas hic ſempronius Gracchus tulerat:ne de capite ciuiū Roma. iniuſſu populi iudicaret̃:hinc illa Cice. exclamatio ī uerrinis:o lex portia legeſq; ſem/proniæ. De hac ſempronia lege frumentaria meminit. M. T. in. ii. officioꝝ his uerbis. Caii gracchi frumenta/ria magna largitio fuit exhauriebat igit̃ ærariū. Patrimoniū publicū:ærariū intelligit & publica uectiga/lia. Negat epi. ſicut Gracchus in o̊ro. uidet̃ patronus ærarii cū re ipſa eſſet diſſipator:ſic epicurus: interdū uirtutē laudat:ut. M. Curiū putes loq:cū tn̄ uoluptate. q̄ uirtuti cōtraria eſt ſummū bonū metiat̃. Vim for tunæ: Sene. ad ſerenū:epicurus quē uos patronū inertiæ uſtræ aſſimilis ait raro ſapiēti interuenit fortūa. Te nuē ui. an. Diocles auctor eſt Epi. uiliſſimis cibis uitā ægiſſe:ipſe quoq; in epiſtolis aqua tm̄ & cibario pane ſe cōtentū eſſe teſtat̃:uerba Epicu. ſunt ex epiſtola:mitte mihi caſei paululū:ut cū epulari præcioſius uoluero poſſim:ſcribit Sene. Epicuꝝ q magiſter uoluptatis dr̃ certos habuiſſe dies:qbus maligne famē extingueret ut ita uideret an aliqđ dee ſſet ex plena & cōſumata uoluptate:& q̄tū deeſſet eſt.n. ſumma uoluptas poſſe ca pere ex ordeaceo pane uoluptatē. Ad id ſe reduxiſſe:qđ eripere nulla fortunæ iniqtas poſſit. Quo ſa. be. nō ſit:ait Epic. ſapientē ſi in phalaridis tauro puraſt exclamatuꝝ. dulce eſt & ad me nihil p̄tinet:& ſiue cruciē tur excarnificeturq; futuꝝ nihilominus fœlicē acqrendi pr̄imonii curā nō habituꝝ:fortune reluctatuꝝ:adi rē p. nō acceſſuꝝ. Nō iſtā di. hypophora. Dicat q̄libet: Antipophora. Nō intel. ita dicūt epicurei nos non telligere de qua uoluptate dicit epicurus. Qui dolore ſum. ma. Epicurus in uoluptate ponit qđ ſummum bonū eſſe uult. in dolore qđ ſummū malū:qđ q ſentit uirtuti locū nullū relinqt:in qua ſummu bonū col/

Beatus miſer inter medius

Sūmū bonū nō ſine uirtute

Clauū in horas mutat epicurus

duo gracchi fratres

Lex frumētaria gracchi

Mors gracchi plūbū in os gracchi īfuſū

Lex ſempronia

Viliſſimis cibis contentus

Maligne famē extīguere ſciētie epicuri

antipophora

locant ſtoici:q̃ doloré dicũt eſſe adiaphoron.i.indifferentem. Ita credo de honore: quaſi dicat ſe nõ cõtendere de honore cũ epicureis pro quo adipiſcẽdo ſtudioſe & ardenter inſurgimus cõtra cõpetitores & aduerſarios. Illi.ſ.epicuro:apud quem ſummũ bonũ cõſit ex duobus: ut corpus ſine dolore ſit aius ſine perturbatione. Qui ſtatim cõuolent.illud libenter hoies cõuolant atq; cõcurrunt ubi audiunt laudari uoluptaté:qrentes libidinibus ſuis patrociniũ & uelamentũ aliqđ. Me non laborare:oſtendit ſe nolle cõtendere cũ epicureis:quemadmodũ ſi de imperio:& de bello punico diſceptaret:pro talibus.n.rebus animoſe alacriterq; ſententia dicenda defendendaq; eſt: Dixit. M.T.aliubi maledicta cõtumeliæ cõtentiones cõſertationeſq; i dicẽdo pertinaces indignæ philoſophia mihi uideri ſolẽt. Actũ habitur:qñ cõtendere nolumus.dicere ſolemus habituros nos ratũ & actum qcqd egerint aduerſarii. In hanc ſniam ait portius cato apud Liui.uos pro faxitis deos oẽs fortunare uelim.puerbiũ eſt apud antiquos.actũ agam.actũ agis; pro eo qđ eſt nihil agã. nihi agis.qđ.n.in iure ſemel iudicatum fuerit: reſcindi & iterũ agi nõ põt.hinc illud Terentianum in phormione.actũ aiunt; ne agas. Aliud lentulo uidet.Cato in omni ſenatu clamabat delenda eſſe carthaginẽ.bellũq; carthaginenſibus inducendũ.Scipio naſica reclamabat contradicebatq; Catoni cũ nollet dirui carthaginem.timens ne deleta carthagine;ſecuritas & ueternũ romanos iuaderet torporeq; ſomnulenti marceſcerẽt: ſniæ ſcipionis ſubſcribebat Lucius lentulus & cũ cato acclamaret e re publica mihi uidetur carthaginẽ deleri; illi reclamabãt;& e re publica nobis uidetur carthaginẽ non deleri: tñ q̃uis in ſententia dicenda ſenatores diſſentirent: nulla tñ inter eos concertatio emulatioq; reſidebat: ut.n.ait.M.T. in oratione de puinciiſq; conſularibus.ita diſſenſi ab illo:ut in diſiũctione ſniæ cõiuncti tñ amicitia maneremus. Hii:epicurei. Cum iſtis alias:cũ epicureis:alias ſe diſputaturum dicit. Verũ:iuſtũ;æquũ & par.Ora.metiri ſe quemq; ſuo modulo ac pede uerũ eſt.M.T.in oratione pro murena:negat uerum eſſe allici beniuolentiã cibo. Expediat:utile ſit. Plauſibilia:fauorabilia:iucunda:popularia:que plauſu populi excipiant:ſic Oratio plauſibilis dicta:quæ placet & plauſũ populi meret:ſenſus eſt epicureos:qui omnia referũt ad utilitatem ſuã & uoluptatem debere ſolos iſta ſecum muſſitare:nec iactationẽ oſtẽtare:qñ talia nõ probant: nec plauſu fauoreq; populari excipiunt in ſinu gaudeant: ſecũ & cũ ſuis letẽtur:ne genuinũ gaudiũ iuulgẽt prouerbialis eſt locutio q̃ & poetæ uſurpãt. Tibul.q ſapit in tacito gaudeat ille ſinu Prop.i tacito cohibe gaudia clauſa ſinu. Si nec opinato eue.cyrenaici phi ut ſupra dictũ eſt:egritudinẽ effici cẽ ſent ex iſpato nec opinato malo: tãq̃ oĩa repẽtina grauiora ſint. Repẽs:repẽtinus ſubitariuſq;.Silius clamor ſepe repẽs. Magis cõturbal.uir fortis ex improuiſo oppreſſus ab aduerſario cõturbatur: exercitus hoſtilis pter ſpẽ ſuperueniens ſolet eſſe terribilis: & cuncta cõturbat: adeo ut hoc caſu oppræſſis nec uirtus poſſit: nec multitudo pdeſſe. Vegenus ſubſeſſas appellat inſidias:qbus in itinere exercitus iparatus:ac nihil tale ſuſpicãs opprimi ſolet.ſubſidere.n.ſignificat deliteſcere:uñ ſubſeſſores dicti.q deliteſcẽtes inſidiant.Er iſidiis circũuentos iterimũt: cõtra ſubeſſos uocamus hoſtiũ dolo circũuentos a Vale.ſubſeſſor alieni matrimonii dictus q pudicitiæ alienæ cõiugis inſidiat. Subita tẽpeſtas: huic ſniæ cõſimilis ẽ illa oratiana ſnia: iprouiſa ſimul ſpẽs terret utrũq;. Dies tpis lõgingtas.ſic Tibul.lõga dies hoi docuit parere leones.Inde diecula dicit tempuſculũ & aliquãtula mora.

Sũmũ bonum ex duobus

Cõtẽtiões ptinaces indignæ

Actũ agã

Actũ aiũt ne agas

Sniæ coniunctio amicitiæ

Verũ iuſtũ

plauſibilia

In ſinu gaudeat

Subſeſſæ

Subſeſſores

Subſeſſis

diecula

epicurorũ.ita credo de honore aut de dignitate contẽdimus. Mihi ſummum in animo bonum uidet: illi autem in corpore; mihi in uirtute; illi in uoluptate: & illi quidem pugnant & quidem uicinorum fidem implorant.multi aũt ſunt qui ſtatim cõuolẽt. Ego ſumis qui dicam me non laborare: actum habiturũ quod egerint. Quid enim de bello punico agit: de quo ipſo cum aliud.M.Catoni: aliud.L. Lẽtulo uideret.nulla inter eos concertatio unquam fuit. Hi nimis iracunde agunt: præſertim cum ab his non ſane animoſe defendat ſententia: pro qua non in ſenatu: non in concione, non apud exercitum: neq; apud cenſores dicere audeant. ſed cum iſtis alias: & eo quidem animo: nullum ut certamen iſtituam: uerum dicentibus facile cedam. tñ admonebo: ſi maxime uerum ſit ad corpus oĩa referre ſapiẽtem: ſiue ut honeſtius dicã nihil facere: niſi qđ expediat: ſiue oĩa referre ad utilitatẽ ſuam: qm̃ hęc plauſibilia nõ ſunt ut in ſinu gaudeãt: glorioſe loqui deſinãt, Cyrenaicorum. reſtat ſnia: qui tum ægritudinẽ cẽſent exiſtere ſi nec opinato quid euenerit. Eſt id quidẽ magnũ ut ſupra dixi etiam Chryſippo ita uideri ſcio: quod prouiſum ante non ſit: id fieri uehemẽtius: & ſed nõ ſunt in hoc omnia: quamq̃ hoſtium repens aduẽtus magis aliquãdo cõturbat quam expectatus. Et maris ſubita tempeſtas: quã ante prouiſa terret nauigãtes uehemẽtius: & huiuſmodi ſunt pleraq;. ſed cũ diligẽter nec opinatorum naturam cõſideres: nihil aliud reperies niſi quidem omnia ſubita uideri maiora. equidem ob duas cauſas. Primum quod quanta ſint quæ accidũt conſiderandi ſpacium nõ datur. deinde cum uidetur præcaueri potuiſſe ſi prouiſum eſſet: quaſi culpa contractum malum ægritudinem.

In pleriſq;

In pleriſq; tollat̃: iuxta illā ſnīam: q̄ ait nullū eſſe tm̄ dolorē: quem nō longinquitas tpis minuat ac mol liat: & a Sene. decenter ac uere dictū ē dolorē dies conſumit licet cōtumaciſſimū & quon die inſurgētē. car thaginēſes ſeruierūt: auctor eſt Liui. captiuos carthaginēſiū pluſculos a romāis redditos fuiſſe ſuis ciuibus & oli carthaginēſes egerūt de pmutandis captiuis uſi attilio regulo depcatore: q cōtrariū ſuaſit miſeꝝ ē āt diſcere ſeruire: ubi didiceris dominari ſed hæc ē fortūæ cōdictio: q̄ ſumma imis miſcēs facit ut reges ex re gno i ſeruitutē delabāt̃; ſic hecuba: ſic creſus: ſic ſigābis oli ſeruitutē ſeruierūt. Rege capto pſe; paulus emy lius pſem macedonū regē captiuū duxit in triūphū & cū pſe; duos filios filiāq; unicam ſubſeqbant̃ familiares & amici plures regis ipm regem ītuētes & flebiliter lachrymātes adeo ut pleriq; ex romāis lachrimare ob mi ſericordiā cōpellerent̃ triūphus fuit ſpeno ſiſſimus opulētiſſimuſq;: ut docet pluthar chus ab hoc tpe. Po. Ro. tributū pendere de ſiit: ut. M. T. Pliniuſq; notificāt tūc cognitū: eſt qd polleat fortūa uerſatilis: q̄ filiū pſei legitimū artē ferariam diſcere compulit ob querēdum uictum: cuius rei teſtis eſt amia nus marcellius. Quoſdā corītios. ſ. ſeruitu tē ſeruientes. Hæc oīa uidi: uerba ſūt ex an dromacha tragedia: qbus ſupius illa erum nas ſuas flebiliter ſic deplorabat: hæc oīa ui di iflāmari: & q̄ ſubſequūt̃. Argiuos aut ſici nios diceres corīthii ex libertate i ſeruitutē lapſi ſeruiebant argiuis ſicyoniiſq; occultu & habitu atq; orōne ut argiui ſicyoniiq; uide rent̃ & ita i alienā non ſolū ptātem: ſed ēt ue ſtem linguāq; tranſierāt; hæc ſunt opera for tune ludentis: hæc ſunt ludibria, thānuſiæ hæc ſunt documēta mortalium ut memo res ſint rerum humanaꝝ: quæ fluxæ inſtabi les caducæ ſunt & tpis momento mutabi les. Sicyonio: peloponeſi populos eē qs igno rat: a quibus oliua ſicyonia bacca dr̃ a poeta. Vñ ſicyonii calcei paꝝ uiriles. Regnū ſicyo nū uetuſtiſſimum fuiſſe teſtis eſt Euſebius Sicyonum fuiſſe officinaꝝ omnium metal lorum patriam auctor eſt Pli. Corinti rui næ: Seruius ſulpitius in epiſtola ad Cicero nem conſolatoria dicit ſe uidiſſe cadauera oppidorum proſtrata & dirruta ante oculos iacentia uidelicet: eginæ: megaræ pireii: & corinthi: tradunt: hiſtorici: corinthum quod olim: græciæ lumē fuit & ciuitas opu lentiſſima extinctam fuiſſe ac dirutam ob legatos: cum mumius conſul Romanus exercitū corinthioꝝ ſub ipſis iſthmi faucibus concidiſſet: tunc. n. ab incolis deſerta ciuitas direpta primum: deinde tuba præcinen te deleta eſt: tunc corinthii in mancipatum ſeruitutēq; demerſi ſunt ait. M. T. ſe magis ad miſericordiam eē per motū aſpectis corinthi ruinis q̄ cōmoti ſint ipſi corinthii. cuius rei cā eſt quod aī illorum iam occallue rant obdurauerātq; ad tollerantiam calamitatū: & ſic oſtendit longa die non ſolum leniri ſed tolli quoque egritudinem. Clitomachi: clithomachus phs carthaginenſis athenas uenit annos natus quadraginta: au diuitq; carneadē cuius & ſucceſſor fuit: tris ſectas ſectatus academicorum: pipateticoꝝ: ſtoicorum: uolumi na condidit ſupra quadraginta. Ciues ſuos. ſ. carthaginēſes: Inualuit cōſuetudo ut conciues paſſim dicāus municipes noſtros recte an pperā uiderit illi i quoꝝ ore & labris dictio & hæc eſt frequens me riualē nō ha bebūt. Ego latinitatis elegātia ſeqns dicere mali hic meus cuius ē: q̄ cōciuis & ita locuti ſūt ueteres oēs q pu re pbeq; locunt̃. Itaq; M. T. loquēdi norma: ubi q; uoluminū ciues ſuos dicit: nuſq̄ cōciues. Neoteri. i. recētio res cōciues dictitāt: tāq̄ id ſit elegantiſſimū latiniſſimūq;: auctoritas mihi dux ē & magiſtra reꝝ oīum alio mō latine & elegāter dr̃ municeps meus: p ciuis meus ſiue cōterraneus. Pli. iuriſcōſulti: ſcola eruditorum. Mūcipes uſurpāt i hoc ſignificatu. libet iterdū i hæc ēt minuta diuertere: ad uitiligines linguaꝝ repurgan das. Carneadis: magiſtri doctoriſq; clitomachi: de cuius acumine doctrina memoria dictū ē in. i. cōmeta rio. Cū ita poſitū eēt: hæc erat, ppoſito ac ueluti argumētū libri: mihi uĩ ſapientē futuꝝ i egritudie pña capta: tāq̄ patriæ amiſſio ſit oīum iacturaꝝ maxia p qua ſapiēs mori nō recuſabit: q̄ oēs oīum caritates com plexa eſt carneades aūt cōtra differebat oſtēdens ſapientē nō fore in egritudie ex pñæ captiuitate: & euer ſione tāq̄ ſapiens ſit totius mūdi ciuis: & oē hoi natale ſolū tāq̄ ſapientis aīus inſtar ſummi cœli liqdus de fecatus imperturbatus ſit: qui nullo nubilo obducatur cui ſnīæ ſubſcribit philoſophi ſtilbōis exemplum qui capta patria amiſſis liberis amiſſa uxore: cum ex incēdio. ſolus & tamen beatus exiret interroganti de

acriorem facit. Q d'ita eē dies declarat. q̄ pcedens: ita mitigat: ut iiſdem malis manentibus nō mō lēia tur ægritudo: ſed in pleriſq; tollat̃. Carthaginenſes multi. Romæ ſeruierūt. Macedones rege capto per ſe. Vidi ēt in peloponeſo cū eſſem adoleſcens quoſ dam corinthios. Hi poterant oēs eadē illa de andro macha deplorare. Hec oīa uidi. ſed ēt decantauerāt fortaſſe: eo. n. erant uultu oratione oī: reliquo mo tu & ſtatu: ut eos argiuos aut ſycionios diceres ma giſq; me mouerant corinthi ſubito apſectu parietū ruinæ: quam ipſos corinthios: quoꝝ aīs diuturna: cogitatio callum uetuſtatis obduxerat. Legimus li brū Clytomachi: quē ille euerſa Carthagine miſit: cōſolādi cā ad captiuos ciues ſuos. In eo ē diſputatō ſcripta Carneadis: q̄ ſe ait i cōmētariū retuliſſe. Cū poſitū eēt uideri fore i ægritudīe ſapiētē pñia capta q̄ carneades otradixerit ſcripta ſūt. Tāta igr̃ calami tatis pſentis adhibet̃ a philoſopho medicia quanta iueterata ne deſiderat̃ qdē. Nec ſi aliquot ānis poſt idē ille liber captiuis miſſus eēt: uulnerib⁹ ſolū me deret̃ ſed cicatricib⁹. ſenſim. n. & pedetēti pgrediēs extenuat̃ dolor. nō quo ipſa res īmutari ſoleat: aut poſſit ſed id qd'rō dbuerat uſus docet mīora eē ea q̄

Dolorem dies cōſumit

Ex regno in ſeruitutē cadere

Darei mē Perſes in triūpho

Filius perſei faber

Ludibria ránuſiæ

Sicyōe patria metallorum

Clitomachus

Cōciues non dici elegāter

Ciuis meus

Mūiceps meus

Vitiligines linguarum

Sapiens mūdi ciuis

Exēplū ſtilbonis

metrio:cui cognomen ab exitio urbium poliorcetes fuit:nunquid perdidiſſet:omnia inquit bona mea me
cũ ſunt:quo dictio dubitare demetrium coegit an uiciſſet:nihil inq̄t perditi;oīa mea mecũ ſunt:uidelicet
uirtutes:quas nulla uis hoſtilis eripere q̃t. q̄bus ſapiēs ſeptus:null᷒ i poteſt ſubire diſpēdium:bientem præ
tereo:cuius exemplum uulgatum eſt nimis. Sed cicatricibus:quæ obductæ:& uetuſtate calloſæ uix tolli
ſanariq; poſſunt. Nihil oportere:hæc eſt illa conſolatio:quæ nobis in promptu eſſe ſolet uolentibus rele
uare dolorem lugentium:dicimus:enim conſolandi cauſa:nihil uideri debere inopinatum:& quod neceſ
ſe eſt talia accidere mortalibus:aduerſus q̄
muniti præparatiq; eſſe debemus turpe ē.n.
quod & egritudinem auget: dicere:nō puta
ram:omnia putanda ſunt:nihil nō opinan-
dum euenire poſſe:habendus ē in ore:& in
memoria uerſiculus ille.cui uis poteſt acci-
der̃:quod cuiq̄ poteſt.Pāetius philoſophus
conducenter ſcripſit quod uita hoium picu
la ex improuiſo aſſidua & ꝓpe quotidiana
fert ad q̄ cauēda oportet eē aīo ſemp inten-
to:ut ſunt athletę.ſicut.n.i certamine athle-
tico caput manibus oppoſitis quaſi uallo p̄-
muniūt ita aīus ſapiētis aduerſus petulātias
iniuriaꝝ ictuſq; fortunæ dēt eſſe erectus:ar-
duus ſeptus ne q̄ in re repētina icurſio ipera
tis i protectiſq; nobis oboriat̃. Neq; nō ua-
let aliq̄d ualet. Quia recentia ſunt tā q̄ ma-
lũ uideat̃ maius.q̄a recens ē & recēter irruit
q̄ quia ſit repentinũ & inopinatũ. Quam
pauca natura deſideret:ſi ad opinionem ui-
ues:nũq̄ eris diues:ſi ad natura nũq̄ eris pau
per opinio imēſum:natura minimũ deſide
rat:ſi uis ꝑacare aīo aut paup ſis oportet:
aut paupi ſimilis nō pōt ſtudiũ ſalutare fieri
ut iq̄t Sene.ſine frugalitatis cura. Epicurus:
ait hōeſta res ē leta pauptas:nō q paꝝ habet
ſed q plus cupit pau p eſt:parabile ē qđ natu
ra deſiderat:& appoſitũ paruo cōſtat ad ma
nũ ē qđ ſat ē. Ad exēpla traducimus. Du-
plex rō diſputādi ē:aut ꝓceptis aut exemplis
quantum græci pollent præceptis:tātum ro
mani qđ ē maius:exemplis orator ut docet Quin.in.xii.in primis abundare debet copia exemplorum:q̄
teſtimoniorum obtinent locum unde etiam ſenibus auctoritas maior eſt:quod plura noſce & uidiſſe cre-
duntur:plato in lib.de regno arduum eſſe ait ſine exemplis magna ſufficienter oſtendere. Hic:in diſputa-
tione de paupertate. Socrates commemoratur:paupertas:ut apuleii uerbis:utar fuit in Ariſtide iuſta in
phrocione benigna:in epaminũda ſtrenua in Socrate ſapiēs:i homero diſerta:eadem pauptas ēt. P.R. ipe-
riũ a primordio fundauit.Nō dēt igit̃ paupertas uideri res oneroſa.imo potius appetenda:cum uideamus
tot uiros præclaros in paupertate uixiſſe:beatiores letioreſq;:q̄ q̄bus domi cōgeſtæ ſunt opes regiæ:quorũ
bracteata & perſonata fœlicitas eſt:& profecto paupertati taliũ uirorum nullas credo diuitias poſſe præfer
ri:quæ ſolidis & ueris bonis exuberat:cum diuitiarum frons hilaris multis intus amaratudinibus referta
ſit.Socratis pater fuit ſophroniſcus lapidarius:mater phenareta obſtetrix:q in paupertate beatiſſimus ami
cis olim audientibus emiſſem inquit pallium ſi nummos haberem neminem popoſcit omnes admonuit:a
quo acciperet ambiguus fuit. Hic diogenes:notiſſimus eſt cynicus diogenes cui nihil habēti nihil defuit
qui potentior Alexandro naturæ uictor humanæ cum haberet cotylam ad potandum hoc eſt poculum li-
gneum uidit puerum manu concaua bibentem:ſtatimq; id eliſit ad terram:dicens neſciebam:quod natura
haberet poculum:puer me uilitate ſuperauit prætorium diogenis fuit doliũ:in quo degebat:quod ut cũ
q; ſol ſe inclinauerat ſimul uertebatur. Vnde iocabatur domum ſe habere uolubilē:de quo ſatirographus:
ſed dolia nudi nō ardent cynici:ſi fregeris altera fiet cras domus:hemerobios.i.diarii uictus uulgo appella
tus eſt.Duplici palliolo uſus:peram habuit pro cellario:baculum pro adminiculo:quo ſe iam ſenex & in
firmus ſuſtentabat:præter hanc ſuppellectilem nihil quicquā requirens:hæc ſunt cynicæ inſignia familiæ.
Diogeni:hoc erat pera & baculus:quod regibus diadema:qđ pontificibus galerum:qui cū Alexandro ma
gno de uarietate regni certabundus baculo uice ſceptri gloriabatur.De diogene Hierony.laertius:apuleius
dion.cæteri.extant epiſtolæ ipſius Diogenis:quibus.Regulas ſuas reſtatur:qui præ una pera & baculo ſpre-
uit opes opulentas:& prorſus ad uiuendum uelut ad natandum is melior:qui onere liberior. Cecilianũ
a cecilio conditore comediarum:de quo ſedigitus poeta.Cecilio palmam ſtatuo de comico:& Oratius Vi
cere cecilius grauitate:Terentius arte.Cecilianum & illud eſt:homo homini deus eſt ſi ſuum officiũ fciat:

ſint uiſa maiora.q̄d ergo opus ē dicere aliq̄s ratione
aut omnino conſolatione ulla:qua ſolemus uti cũ
leuare dolorē mœrentiũ uolumus.hæc.n.ferre tum
habemus in promptu.nihil oportere iopinatũ ui-
deri.Aut q tolerabilius feret icōmodũ q̄ cognoue-
rit.neceſſe eſt hoi tale aliquid accidere.Hæc.n.ora
tio de ipſa ſumma mali nihil detrahit.tm̄modo af-
fert nihil eueniſſe:qđ nō opinandum fuiſſet.neq;
tamen genus id orationis i conſolādo nō ualet ſed
id haud ſciā an plurimum ualeat.Ergo iſta nec opi-
nata non habent tantā uim:ut egritudo ex his om-
nis oriat̃.Feriunt enim fortaſſe grauius.non id ef-
ficiunt ut ea quæ accidant maiora uideantur:quia
recentia ſũt maiora uidentur non:quia repentina:
Duplex eſt igit̃ ratio ueri reperiendi:non in his ſo
lum quæ mala:ſed in his etiam quæ bona uident̃:
nam aut de ipſius rei natura qualis & quanta ſit q̄-
rimus:ut de paupertate nonnũquam:cuius onus
diſputando leuam᷒ docentes q̄ parua:& quam pau
ca ſint.q̄ natura deſideret:aut a diſputandi ſubtili-
tate orōnē ad exēpla traducimus.Hic Socrates cō-
memorat̃.hic diogenes:hic cecilianũ illđ ſæpe ē ēt

Poliorcetes
Oīa mea mecũ ſũt
Nō putaram
Simus ſimile athletis
Natura minimũ deſiderat
Parabile
Ad manũ ē qđ ſat ē
Exēpla ſalutaria
paupertas in ſocrate ſapiens
Bracteata fœlicitas
De diogene
Cotyla
In dolio degens
Hemerobios
baculus & pera
Cecilius comicus
Homo hoi deus

Sub paliolo ſapientia;uirtus ut inquit Sene.nulli ꝑcluſa ẽ oĩbus patet:oẽs admittit:libertĩos ſeruos exu/les nõ eligit domũ nec cẽſũ.nudo hoĩe cõtẽta ẽ:nõ ẽ igiť a pãnis & ſordibus uirtus eſtimãda ĩ q̃ ſnĩam ẽ illď Apuleianũ;ne me putetis egenũ,uel abiectũ ne ue dẽ pãnulis iſtis uirtutes meas eſtimetis.Pli.in epiſtolis tra dit quoſdã interdũ ſe ductos cultuq; pagano quaſi ruſticos nõ minus ẽẽ eruditos;q̃ eos:q ſtudia ꝓferũt: & oſtentant.Caio fabritio:norma pauptatis & excplũ apď romãos Caius ſabritius ẽ q patellã & ſalinũ ex argẽ to tñ deoꝝ colendoꝝ cã domi hũit:Ita tñ ut patella corneo pediculo ſuſtinereť:cuius filiæ ob paupertatẽ de publico dotibus dõatæ ad maritos ierũt portãtes gloriã domeſticã pecuniã publicã

ſub paliolo ſordido ſapiẽtia.cũ.n.pauptatis una ea demq; ſit uis:quidnã dici poteſt:quãobrem.C. Fabritio tolerabilis ea fuerit:alii negent ſe ferre poſſe. Huic igitur alteri generi ſimilis eſt ea ratio conſolãdi:quæ docet humana eſſe:q̃ acciderit.nõ enim ſolum id continet illa diſputatio:ut cognitionẽ afferat generis hũani:ſed ſignificat tolerabilia eſſe q̃ & tulerint:& ferant cæteri.De pauperta te agiť multi patientes pauperes cõmemoranť.De cõtẽnẽdo honore.multi inhonorati proferũť:& quidem ꝓpter id ipſum beatiores;eorũq; q priuatum ocium negociis publicis ante tulerũt:nominatim laudatur uita;nec ſileť illud potentiſſimi regis.Anapeſtũ qui laudat ſenẽ & fortunatum eſſe dicit ꝙ inglorius ſit atq; ignobilis ad ſupremũ diem peruenturus ſimiliter cõmemorandis exẽplis orbitates quoq; liberoꝝ predicanť:eorumq; q̃ grauius ferunt luctus alioꝝ exemplis leniunť.ſic perpeſſio cæteroꝝ facit:ut ea q̃ acciderint multo minora quã quanta ſint exiſtiata uideanť.Ita fit ſenſim cogitantibus:ut quãtum ſit ementita opinio appareat.Atq; hoc idem & Telamõ ille declarat:ego cum genui moriturum ſciui & cætera.& Theſeus.futures mecũ cõmentabar miſerias & Anaxagoras.ſciebam me genuiſſe mortalẽ hi.n.omnes diu cogitantes de rebus humanis itelligebãt eas nequaquã pro opinione uulgi ẽt extimeſcendas.Et mihi qdẽ uidetur idẽ ferre accidere iis

hunc pyrrhus epitẽſis;nullo auro nullis pollicitationibus expugnare potuit:ut ſecũ eſſe uellet ac ꝓximũ a rege principatum obtineret:qui dixit pyrrho;non hoc ille conducibile eſſe.Nam ſi epirotæ iq tambos nos norint a me regi q̃ abſte malint:hinc ait poeta: paruoq; potentem fabricium.Et claudiãus: pauper fabricius pyrrhi cum ſperneret auꝝ Iulius higinus in li.de uiris illuſtribus:ſcripſit legatos ſannitium obtuliſſe dono Caio fabricio grandem pecuniam:tum:fabritiũ planas manus per omnia fere coporis membra deduxiſſe:& legatis ita reſpõdiſſe dum illis omnibus membris quæ attigiſſet imperare poſſet nunquam quicquã futurum:& ita pecuniam repudiauit. Generis humani:humanum genus flexum eſſe caducum: imbecillum:quaſſum:ſexcentis malorum: milibus obnoxium:ad omnem fortunæ cõtumeliam proiectum:præcarii ſpiritus autumnat ſcriptores idonei.Apu.in demonio Socratis definit homines eſſe terræ incolas moribundis membris:leuibus:& anxis mentibus brutis obnoxiis corporibus:diſſimilibus moribus:ſimilibus erroribus.peruicati audacia:pertinaci ſpe:caſſo labore:fortuna caduca:tarda ſapientia:cita morte:quærela uita. Multi inhonorati:cato quo die repulſa paſſus eſt:pila luſit quem ait Pli.repulſiſ tanq̃ honoribus ineptis gaudere ſolinũ:apď Valerium caput eſt de repulſis:quo enumerat exempla clarorum uirorum:qui repulſis ſugillati fuerunt:inhonoratiq; diſcederunt.M.T.in oſone pro plãtio aliquot commemorat repulſa notatos:& a populo præteritos in petitione magiſtratus. Priuatim otium ante tulerunt.M.T.in oſone pro cluentio:uiros clariſſimos percenſet qui petitionem honoꝝ relinquentes uitam tranquillam & quietam remotã a ꝓcellis inuidiarum ſequi maluerunt.Epicurus ait ſapientem non acceſſurum ad rempublicam:cleantes:chryſippus:Zeno:nemo illoꝝ rem publicã adminiſtrauit phi pene oẽs:in ocio lſario uixerunt.multi ut uerbis.M.Tulli utar:& ſunt & fuerunt q tranquillitatẽ expetẽtes a negociis publicis ſe remouerũt;ad otiũq; pfugerũt fuit tpibus tyberii principis qdã noĩe uacia nulla alia re quã ocio notus:& ob hoc unum qď in ocio conſenuerat fœlix habebať:de quo exclamabant oẽs:o uacia ſolus ſis uiuere.Cauẽdũ tñ ẽ ne dũ ſolitatẽ eligimus & uitã ocioſam cõcupiſcimus;nec nobis nec aliis uiuamus;ſicuti:qdã q ſe inertiæ:& uentri:ſomno:& libidini dedi derũ:tq lucifugi:nec orientẽ uiderũt ſolẽ:nec occidẽtẽ:q dũ nemini uiuũt:nec ſibi ipſis uixerũt. Anapeſtũ:carmẽ ueteris poetæ.Anapeſticũ ſignificat cõſtãs anapeſti pedibus:fit ãt anapeſtus pes:ex duabus breuibus & longa. Potẽtiſſimi regis forſan agamẽnõ ſignãť:ſiue priamus inductus in tragedia:ſic apud ſenecã i tragedia oedipus:dãnat uitã regiã.eiq; qetam anteponit:cũ ait:quiſq̃ ne regno gaudet o fallax bonũ:quantum maloꝝ:quã frõte blanda tegis. Ignobilis:ignotus nõ cognobilis.Democritus ueni inquit athenas & nemo me nouit.ut inquit.Sene.qui uixit notus oĩbus ignotus moritur.ſibi. Orbitates liberoꝝ ſicut pauli emylii.Xenophontis:anaxagoræ:& alioꝝ:q filiorum obitum forti ſubnixoq; aĩo tulerunt. Ego cum genui:ſupra dictũ eſt:telamonẽ.audito filioꝝ interitu dixiſſe laudabiliter.Ego cum genui:cũ morituros ſciuit. Futuras cõmentabar;apď euripidẽ ut añ dictũ eſt ſic loquiť theſeus futuras mecũ commentabar miſerias aut mortẽ acerbã aut exilii meſtã fugam.

Virtus de pãnis eſtimãda non eſt
Norma paupertatis fabricius
Claudianus
Scitum fabricii
Hõ res fluxa quaſſa
Difinitio hoĩum a puleiana
Repulſa
Vita ocioſa ꝑlata honoribus
Exẽplum uaciæ
O uatia ſolus ſis uiuere
Luci fugi
Anapeſtus
Ignobilis

qui ante meditant̃ q̃d iis:q̃bus medet̃ dies niſi q̃d
ratio quædam ſanat illos:hos ipſa natura:Itellecto
eo q̃d remediũ illud continet:malũ quod opinatũ
ſit eſſe maximũ:nequaq̃ eſſe tantum ſui natura: ut
uitam beatã poſſit euertere:hoc igitur efficitur: ut
ex illo nec opinato plaga maior ſit:nõ ut illi putant
ut cũ duobus pares caſus euenerit:is mõ ægritudie
afficiatur:cui ille nec opiatus caſus euenerit. Itaq;
ducũtur nõnulli ĩ mœrore:cum de hac cõi omniũ:
cõditionẽ audiuiſſent:ea lege nos eſſe natos:ut ne
mo imperpetuum eſſe poſſet expers mali grauius ẽt
tuliſſe. Quocirca Carneades:ut uideo noſtrũ ſcri-
bere Antiochum:reprehendere Chryſippum ſole
bat laudãtem euripideum carmẽ illud. Nemo mor-
talis eſt quem non attingat dolor: morbuſq; Multi
ſunt humandi liberi:rurſum creandi. Morſq; eſt fi-
nita omnibus:quæ generi humano angorem ne qc
quam afferunt reddenda eſt terræ terra. Tum uita
omnibus metenda:ut fruges ſic iubet neceſſitas ne
gabat genus hoc orationis quicquã omnino ad le-
uandam ægritudinem pertinere. Id enim ipſum do
lendum eſſe dicebat:quod in tam crudelem neceſſi
tatẽ incidiſſemus. nam illam quidem orationem ex
commemoratione alienorum malorum ad maliuo-
los conſolandos eſſe accõmodatam. Mihi uero lon
ge uidetur ſecus nam & neceſſitas ferendæ cõditio
nis humanæ quaſi cum deo pugnare cohibet admo
netq; eſſe hominẽ. quæ cogitatio magnopere luctũ
leuat: & enumeratio exemplorum: non ut animum
mali uorum oblectet. affertur. ſed ut ille qui mœret

Qui ante meditantur:ut iam ſepius dictum eſt:quicquid expectandum eſt:diu:leuius accedit:& puiſa
oĩa leuiora fiunt. Dies:tp̃is longinquitas. Illos:qui ante meditantur. Hos:quibus medetur dies. Pa
res caſus exempli cã:orbitas filiorum:exilium amiſſo patriæ:& alia hoc genus. Grauius etiam tuliſſe nõ
abſimile eſt ſcitum illud ſolonis:qui cum lachrymabundus lugeret defunctũ filium diceretur ſibi a quo
dam:at nihil proficis:reſpondiſſe fertur at propter hoc ipſum illachrymo:quia nihil proficio. Nemo ex
pers mali cum natura magis nouerca ſit mortalibus:q̃ mater:fit ut nullus ex omni parte beatus exiſtat itaq;
cum mortalium nẽo fœlix merito dici poſ
ſit indulgẽter fortuna decidit̃ cũ illo q iuſ
dici nõ infœlix poteſt. Nemo mortalis ẽ:
carmen ẽ euripidis:ueriſſime ſanctiſſimeq;
cõſcriptum:quo nihil uerius eẽ poteſt cum
nullus mortalium ullo unq̃ tempore fuerit
nec futurus ſit ſine morſu doloris & morbi
cruciatu:Ergo ꝑ miraculo & id ſolitarium
reperitur exemplum uidelicet. Xenophilũ
muſicũ cẽtũ & quiq; annis uixiſſe ſine ullo
corporis incõmodo potuit id quidẽ fieri ut
corpore nõ egrotaret:ſed ut omni pẽitus aĩ
egritudine: imperpetuũ careret:ĩpoſſibile
eſt nec fieri potuiſſe indubitãter affirmo ut
.n. inquit ſcite uereq; neuius poeta:pati neceſ
ſe eſt mortalẽ multa mala. Neq̃q̃:fruſtra
cũ nulla ſit medela:cum nullis plantibus de
functa reuocentur:Ci. quadã epiſtola:quid
angã:cruciẽ ne me:q̃d deide aſſequar: Vi
ta metẽda:trãſlatio a frugibus q̃ maturæ me
tunt̃. Ora. in epiſtol. Emetit orcus grãdia cũ
paruis nõ exorabilis auro fruges autem me
tunt̃:triplici genere meſſiõis unũ ubi falce
ſecundũ terrã ſubſecãt frumẽtũ:altero ubi
lignũ hñt bacillũ in curuũ. In quo ſit extre-
mo ferrula ferrea:hac ſpicas deſecãt:& ſtra-
menta ſtancia in ſegete relinquũt: ut poſtea
ſubſecẽt̃:tertio mõ metit̃:ut ſtramentũ me
dium ſubſecent:a quo medio meſſem dictã
putat. M. Var. in primo de re ruſtica. Iubet
neceſſitas:neceſſitatis:q̃ græci ανα λκ ννυο-
cant amariſſime ſunt leges truculentiſſima
impia inſupabilis uis:meritoq; ait plato ĩ ꝑ
tagora:neceſſitati nec deos q dẽ repugnare.
Liui. cõſimiliter pareat ĩ q r neceſſitati:q̃ nec
dii quidem ſuperãt. Neceſſitas ut ſcite dixit
cato:feriis caret. plato plotinuſq; platonicus
parcas aiunt filias eẽ neceſſitatis:quæ ineffu-
gibilis eſt ut inquit Apu. Deumq; ſemper &
ubiq; ultrix comitatur; eadem neceſſitudo
dicitur quam Marcus Tullius. ſic ſcribit in
ſecundo rhetoricorum:puto eſſe. hanc ne-
ceſſitudiem. Cui nulla ui reſiſti poteſt quæ
neq; mutari neq; leniri poteſt:ut corpus mortale aliquo tp̃e interire neceſſe eſt atq; ita neceſſe:ut uis poſtu-
lat neceſſitudinis cui nulla ui reſiſti põt. Negabat. ſ. carneades reprẽdẽs chryſippũ fulciẽtẽ porticũ ſtoicoꝝ.
Ad maleuolos cõſolandos:maleuoli ſolatii ut inq̃t Sene. genus ẽ turba miſeroꝝ. Longe ſecus:longe aliter
quã carneadi. Admonet eẽ hoiem. q̃d eſt hõ:inquit Sene. quodlibet paſſum uas & fragile iactu. Quid ẽ
hõ:imbecilliſſimũ corpus & fragile. Pli. in. ii. nihil hoĩe miſerius eſſe ait. Nihil ſuperbius:ab eodem mor
talitas fragilis & laborioſa nomiat̃:idem alibi dixit:is domum profecto uitam æqua lance penſitabit q
ſemper fragilitatis humanæ memor fuerit:miſerrima eſt profecto hominis conditio:cum tantalo ſerpen-
tis dente ictus intereat:cum anacreon acino uuæ paſſæ: cum fabius ſenator in lectis auſtu:uno pilo ſtrangu-
latus ſit dixit olim legatus ſcytharum Alexandro magno: ex indulgentia fortunæ conditionem humanã:
obliuiſcenti:ſi deus es tribuere mortalibus beneficia debes:ſin autem homo es:id quod es ſemper eẽ te cõ
gita. Qui mœret:in luctu & mœrore eſt. Enumeratio exemploꝝ potentiora ſunt ſepiſſime exẽpla q̃
rationes philoſophorum & magis mouent: Ideoq; M. Ci. in oratione de prouinciis conſularibus: ſibi om-

Ideo la
chrimo
q nil ꝑfi
cio
Xenophi-
lũ exps
morboꝝ
Pati ne
ceſſe eſt
multa ma
la
Triplex
meſſio
Meſſis a
medio
Anace
neceſſitas
Neceſſi
tas ferias
caret
Parcæ ne-
ceſſitatis
filiæ
Neceſſitu
do
Hõ quid
Anacreon
acino uuæ
ſtrangula
tus
Dictum
ſcythæ
Exẽploꝝ
uis

nium conſiliorum atq; factorum:cenſet exempla:ex ſummorũ hominum factis petenda eẽ: quærimus.n.
non cur factum ſit qppiá:ſed a quo factũ & clari hoĩs:exemplum nobis ꝓ rõne eſt. Nec coherere:pſtat ĩ
tranſlatione putridi ruentiſq; edificii:quod male coagmentatum nõ coheret:ſed hiat ac fatiſcit:in quo oĩs
fultura diducitur:niſi ſtabilimentis fulciatur. λυπηνι.λυπουμαι.græco ſermone dr̃ triſtior: λυπηρος
triſtis.λυπη triſtitia & dolor:chryſippus ille in familia ſtoica famigeratus etymon ſubtiliter ueſtigauit hu
iuſce uocabuli exiſtimauitq; dici λυπην p lr̃æ immutationẽ quaſi λυσιν:quæ ſolutio ſignificatur tanq̃ egri

ferendum ſibi id cẽſeat:quod uideat multos mode-
rate & tranquille tuliſſe. Omnibus enim modis ful
ciendi ſũt qui ruũt:nec cohercre poſſunt ꝓpter ma
gnitudinem ægritudinis. Ex quo ipſam egritudinẽ
lypin Chryſippus:quaſi lyſin.i.ſolutionem totius
hoĩs appellatã putat quæ tota poterat euelli expli-
cata ut principio dixi:cã egritudinis: Eſt enĩ nulla
alia niſi opinio:& iudiciũ magni preſentis atq; ur-
gentis mali. Itaq; & dolor corporis:cuius ẽ morſus
acerrimus pſertur ſpe propoſita boni. Et acta ætas:
honeſte ac ſplendide tantum fert conſolationem ut
eos qui ita uixerint aut non tangat ægritudo:aut le
niter pungat aĩ dolor:ſed ad hanc opinionẽ magni
mali cum illa etiã opinio acceſſerit:oportere rectũ:
eſſe & ad officium pertinere:ferre illud ægre:quod
acciderit:tum deniq; efficitur illa grauis ægritudi-
nis perturbatio: Ex hac opiniõe ſũt illa uaria & de-
teſtabilia genera lugẽdi:pedores muliebres lacera-
tiones genaꝝ. pectoris feminum capitis pcuſſiones
hinc ille. Agamẽnon hõericus. & idẽ Acianus ſcin
dens:dolore idẽtidem intonſam comam. In quo fa-
cetum illud bionis perinde ſtultiſſimũ regẽ ĩ luctu
capillum ſibi euellerẽ quaſi caluitio mœror leuaret
ſed hæc faciũt opinantes ita fieri oportere. Itaq; &

tudo ſiue triſticia hoc eſt λυπην ſit ſolutio:
& diſtractio totius hoĩs:hoc idem ſẽtit Pla
to in cratylo:cũ ait lyppe.i.dolor & triſticia
a dialyſeos.i.diſſolutiõe corporis trahi uĩ.
Nã in huiuſmodi paſſione corpus diſſoluiẽ
græce quoq; ania uocaẽ triſtitia. Algedõ cru
ciatus:odie dolor:achthedon meror & lan
gor. Perferẽ patienter toleratur:qd̕ teſti-
monio ẽ opinioĩs eẽ nõ naturæ. Ferre illud
egre: ſi pſona nobis cara ac nexu ſanguinis
coniũcta moriẽ:opinamur officioſum eſſe
& conueniens:ut doleamus il lachrimemus
demonſtremusnos id egro aio ferre: & ex
hac opiniõe:tãq; id facerẽ rectũ ſit & id opor
teat:mœremus & ĩ luctu ſumus. Pædo-
res muliebre:fordes:illuuies:ſqualores: ut
ſupra docuimus:potes ſeiũcti legeẽ pedo
res:ut colon ſubſequaẽ:muliebres laceratio
nes genaꝝ qd̕ mulieribus ĩ luctu teſtificãdo
folet eẽ familiariſſimũ. Vñ lata lex.xii.tabu
laꝝ ẽ q̃ uetaret genas a fœminis carpi & lace
rari:cuius habita ẽ mentio ĩ ſupioribus. Pe
ctoris pcuſſiões: Vir.expſſit utrũq; illo uer
ſu. Vnguibus ora ſoror fedans & pectora pu
gnis pcuſſiones pectoris dicũtur planctus &
plangere pcutere ẽ Luca. Exigit ad ſeuos fa-
mulaꝝ brachia plãctus. Et mox paulo plan
ctu liuentes atra lacertos. Itẽ ſilius. Liuentia
plãctu brachia:apd̕ Oui. plãgebãt corpore
terrã:apud catullũ:plãgor ẽ ꝓ plãctu & p-
cuſſione ſic ſcribẽtẽ ꝓcedũt leuiterq; ſonãt
plãgore cachini. Fœminũ.coxaꝝ:femẽ ẽ
ꝓprie iterior ps femoris:qd̕ euidẽter oñdit
Pli.cũ ait in .xxyiii. fœmina atteri aduriq;
eqtatu notũ eſt:femora.n.iteriora eqtando atteruñẽ:nõ exteriora:hinc oppido q̃ elegans uocabulũ finxit
nouator uerboꝝ Apu.nr̃:q interfemineũ dixit locos muliebres:ueluti poſitos iter femina & coxas interio
res:grãmatici qdã tradunt nõ iueniri femen caſu recto:ſed ab eruditis uſurpaẽ:nõ tã prãcidas gramaticales
pceptiones q̃ elegantiã nitorẽq; ſectantibus. Agamẽnon homericus:apud homeꝝ in.x. iliados inducitur
Agamẽnõ:q ex mœrore ſomnũ capere nõ poterat cæteris gratã qetẽ carpentibus qui ſuſpirans gemẽs ocu-
los ad cœlũ tollens utraq; manu capillũ radicitus diſcepebat. Idem actiãus:ab actio poeta itroductus ĩ tra
gedia cui titulus eſt agamẽnon. Idẽtidẽ:frequẽter. Illud bionis.bion pħs boryſthenites fuit:q ad eũ qui
fũdos ſuos in gluuiæ uocauerat:terra inqt amphiaraum abſorbuit ſed terrã tu: hic mõ oẽs eſſe ſacrilegos:
argumentis colligebat.mõ neminẽ:qſqs:id qd̕ deoꝝ ẽ ſuſtulit ſacrilegus eſt oĩa aũt deoꝝ ſũt:qd̕ qſq; ergo
tollit:deoꝝ quoꝝ oĩa ſunt:ergo qſqs tollit aliqd ſacrilegus eſt:deinde cũ effringi tẽpla iuberet:dicit nullũ ſa
crilegũ eẽ:qa qd̕ ſublatũ eſt ex eo loco:q deoꝝ erat in eũ tranſferẽ locũ:q deoꝝ eſt. Perinde:ita:alias pa
riter:alias multum:alias perinde ac perinde atq;:pro tanq̃. Regẽ agamẽnonẽ:q rex regum dictus: eſt quẽ
homerus ποιμενα λαων.i.paſtorem populorum appellat. Quaſi caluitio:facete:id.n.magis mœrorem
auget & dolorẽ q̃ leuet cum capilli euelli non poſſint ſine cruciatu. Auguſtinus aliqñ ex iprouiſo interue-
niẽs oppreſſit ornatrices filiæ iuliæ q̃ illi præmaturos ac noſu ellebãt. Interrogauitq; filiam:utrũ poſt aliqd̃
annos cana eẽ mallet:an calua:& cũ reſponderet ſe canã eẽ malle:ſic illi mẽdaciũ obiecit:quid ergo iſtæ te
caluã tã cito faciũt? Rõani colebant uenerem cognomento caluam:nã cũ urbe a gallis capta obſeſſi in capi-
tolio ex mulieꝝ capillis tormenta feciſſent edem ueneri caluæ conſecrarũt:caluitiũ uni tm̃ aĩaliũ hoĩ ẽ:ut
inquit Pli.in commentariis ſuetonii plura de cauſis caluitii:& de coruis caluis:q græco uocabulo noĩantur
phalacrocoraces. Myconii populi iſulani caluitio inſignes gignũtur:ibiq; omnes calui ſunt. Vnde prouer-
bium græcum φαλακροι μυκονιοι.hoc eſt calui Myconii. Et dixit Lucilius Myconi omnis calua iuuentus

Lypæ
Lyſis
Ania
Algẽdon
Odine
Achthe-
don
Pedores
Plãctus p
cuſſiones
Plãgere
Plãgor
Femen
Interfe
mineũ
Agamẽnõ
ſcindens
comã
Bionis
dictũ ĩ gu
lonem
Oẽs ſacri-
legos eſſe
Nullũ eẽ
ſacrilegũ
Perinde
Paſtor
populo
rum
Cani uel
lebanẽ iu
liæ
Venus
calua

Aeſchines i Demoſthenẽ iuehitur:quod his ſepti-mo die poſt filie mortem hoſtias imolaſſet. At quã rhetorice:q̃ copioſe:quas ſnĩas colligit:quæ uerba cõtorquet:ut licere qd uis rhetori intelligas. Quæ nemo probaret niſi iſcitum illud in animis habere-mus. Omnis bonos iteritu ſuorum quã grauiſſime mœrere oportere. Ex hoc euenit ut in animi dolori bus:alii ſolitudines captent ut ait Homerus de bel lorophonte. Qui miſer in campis mœrens errabat aleis. Ipſe ſuum cor edens hoíum ueſtigia uitãs. Et Niobe fingit̃ lapidea propter æternũ credo i luctu

Aeſchines in demoſthenẽ:Decem oratores ſimul athenis una ciuitas tulit:quoꝝ longe priceps demoſthenes ac pene lex orandi fuit plenior eſchines & magis fuſus plus carnis hñs minus lacertorum hic in oratiõe illa luculenta quam ſcribit contra Creſiphontem atq; demoſthenẽ:acerrime acuſat Demoſthenem qd' die ſeptimo poſt mortem filiæ ante lugendi tp̃s impletum ante iuſta perecta coronatus & ueſte candida indutus hoſtias immolauerit cum illam amiſiſſet:quæ prima & ſola patrem ipſum nuncupabat. Ibiq; rhetoricatus eſchines pandit uela eloquentiæ:& fulmina oratoria iaculat̃ cuius uerba ſupſcripſi:q̃ ſunt hæc q filios odit & malus eſt pr̃ nunq̃ bonus populi gubernator eſſe põt:nec is q cariſſima & familiariſſima corpa nõ diligit & fouet unq̃ nos alienis pluris exiſtimabit nec q priuati eſt malus nunq̃ publice bonus eẽ põt nec q domi eſt iprobus in macedonia atq; in legatiõe pbus foret nõ.n.mores ſed locũ mutauit:hactenus eſchiẽs:cuius uerba apte declarãt hoiem rhetorice copioſe ſententioſe ſe iuectũ eẽ i Dẽoſthenẽ i obitu filiæ nil mœrẽtẽ. Verba cõtorquet iacula tela oratoꝝ ſũt uerba ac ſnĩæ qbus aduerſarios fodiũt & iugulũ ut dici ſolet petũt Martiãus capella iſtar inqt Iouis rhetorica pt fulmina iaculari:hinc trãſlatio illa apud ſatyrographũ ſpecioſa:q ueniãt diuerſa a pte ſagittæ in pr.o de oratore qd inqt tã neceſſarium:q̃ tenere ſemp arma qbus uel tectus ipſe eſſe poſſis:uel pũocare iprobos uel te ulciſci laceſſitus. Scribit Quin. M. T. in cã cornelii:armis fulgentibus eſſe preliatum. pericles dictus eſt orãdo fulgare tonare cũcta permiſcere.

Solitudines captẽt:ipſe Cice. mœrore exilii confectus ſic ſcribit ad atticum:odii celebritate fugi hoïes lucem aſpicere uix poſſum:teſtaturq; ſolitudinem ſibi fore non amaram. Caligulæ romani principis ſororem mortuam lugentis ſolatium animi fuit alea. Qui miſer in campis. Bellorophontes:cui dii dederunt καλλοσ καιηνορεην ερατεινην.i.pulchritudinem & fortitudinem:amabilem:inſimulatus falſo eſt ab antia uxore præti ſiue ſthenobea apud ipſum prætum:quod eam nolentem conſtuprare ui uoluiſſet. Ex quo pr̃tus ĩdignatus eũ perdere deſtinauit:miſitq; cum codicillis ad curien regem lyciorum:quibus eius mors cõtinebatur:hinc illud plautinum ex bacchidibus:bellorophontem iam me tuus fecit filius. Egomet tabellas detuli ut uincerer:itaq; bellorophontes cum tabellas regi obtuliſſet:primo iuſſus:aduerſus chymerã:mox aduerſus ſolymos:tertio loco contra amazones depugnare:ſemper cum uictoria rediit:uñ rex cognoſces bellorophontem haud dubie diuinum eſſe:illi uxorem dedit filiam cum dimidio regni:ex qua tres liberos ſuſtulit.ισανδροντε και ιππολοχον και λαοδαμιαν.poſt autem diis factus inuiſus filiis orbatus:errabat ſolus in campis ſolitudinem captans conſortia hominum fugiens. Quod Hmerus græcis uerſibus duobus ſic expræſſit.ητοι ο καππεδιον το αληιον οιοσ αλατο.ον θυμον κατεδων.πατον ανθρωπων αλεεινων.quos Cice. in latinum uertit:qui in omnibus codicibus ſic leguntur:q miſer in campis mærẽs errabat alienis. Ipſe ſuũ cor edens hoíum ueſtigia uitans:nec ullus fere ẽ:quin ita legat:quí exiſtimet ſenſum eſſe planũ & apertum ſed cum primus uerſus ultimo pede claudicet:quod ſatis liquet. Curioſitas:quæ cuncta ueſtigat me cõmonuit recurẽdũ eſſe ad archetypon græcum unde iſta fluxerunt. Itaq; penſitatis diligenter homericis carminibus cenſeo pro campis alienis:ut legas campis aleis:græce.n.ſic ſcrib tur.καππεδιον τω αληιον οιοσ αλατω.i.campum aleum ſolus errabat.αληιοσ.autem.i.aleos:græco ſermone dr̃ erraticus:ut intelligamus campum illum aleion.i.erraticum ab erroribus errãtis bellorophontis. Cognominatum fuiſſe:& ita integro ſenſu græco perfectiſq; numeris latinus uerſus leget̃ de græco factus. Qui miſer i cãpis mœrens errabat aleis: huic ſnĩæ accõmodari non abſone poſſet illud naſonis ex deuotario carmine in ibin:quinq; ab equo pceps alienis decidit aruis. Nam cum hoc uerſu ſignificetur bellorophontes:poſſemus non iſcire legere:quiq; ab equo preceps in alienis decidit aruis:ut tã apud Ouidium:q̃ apud Ciceronem dictio ſubdictitia quæ eſt alienis obrepſerit p aleis:fuit operæ pretium emaculare codicem ciceronis:& maculas inueteratas eluere ut ita ſuus ille nitor ſua ſinceritas illuceſcat. Niobe fingit̃ lapide:qs ignorat niobẽ ex dolore dici a poetis demutatum eſſe in ſtatuã lapideã cum ex fecundiſſima matre ad orbitatẽ redacta extinctos uidiſſet filios filiaſq; oĩs quos apollo & ſagitis cõfixerãt:i prio pperti cõmẽtario ãnotauimus diuerſitatẽ fabule ſup nupo niobe filioꝝ. Nã hõerus pueros puellaſq; eius bis ſenos dicit fuiſſe:ſapho bis nouenos:bacchilides & pĩdarus bis denos. Euripides bis ſeptenos:quẽ ſecutus eſt Oui. noſter interpretantur:nioben fingi lapideam:propterea qd' ex nimio dolore attonitã obmutuit:ac ueluti lapideſcens malis diriguit. ſicut olim mater cum filii filiæ ſtupro interueniſſet:iopinati monſtri pcuſa cõſpectu. Et i pr̃ſens tp̃s ad idignandum & i poſterum ad loquendũ obmutuit:a ſtatio i ſiluis ſypileia mater dicta niobe:qm̃ fata ſaxea turbie uenti i ſypilum patriam rapta eſt:ubi fixa cacumine mortis ligtur & lachrymis ẽt nunc marmora manant. Dixit tamen Homerus i uigeſimoquarto. Illiados. Niobẽ poſt funera natorum & lachrimas eodem die de cibo cogitaſſe. quo exẽplo maximus poetarum demonſtrauit ius flendi in unum dum taxat diem eſſe conſtitutum.

Decem Oratores athenis. Demoſthenes. Eſchines. Verba eſchinis. Priuatí malus:nũ q̃ publice bonus. Iacula oratorum. Fulminat orator. Caligulæ ſolatiũ i luctu alea. Pulchra de bellorophonte. Solitudo bellorophon. Correctus locus & explicatus. Cãpus aleus erraticus. Locus ouidii. Niobe lapidea facta. Nũerus niobes filioꝝ uarius. Mater obmutuit uiſo ſtupro filioꝝ. Sypileia. Lachrymis dies unus dãdus.

Hecubam in canem græci latiniq; ſcriptores hecubam prædicant ex dolore impatibili. poſt cladem exitiumq; patriæ ac ſuorũ. poſt exoculatũ polymneſtra conuerſam eſſe in canem: un̄ eius ſepulchrum dictũ eſt cynoſſema: de quo plinius. Cynoſſema ita uocatur hecubæ tumulus: quod ſignificauit Ouidius cũ ait ĩ xiii. Latrauit conata loqui: locus extat & ex re nomen habet. Nam cynoſſema græco ſermone dicitur canis ſepulchrũ: de quo Solinus. ſigeum aſie. In quo tumulus eſt cynoſſema dictus hecubæ ſepulchrũ. De hecuba in canem transfigurata ait Iuuenalis. Sed torua canino latrauit rictu. quæ poſt hũc uixerat uxor. Apud

Hecuba in canem

Cynoſſema

Ennĩ medea

ſilentium. Hecubam autem putant propter animi acerbitatem quandam & rabiem fingi ĩ canem eſſe conuerſam. ſunt autem alĩi quos in luctu cũ ipſa ſolitudine loqui ſæpe delectat: ut illa apd Enniũ nutrix. Cupido cœpit miſeram nunc me ꝓloqui cælo atq; terræ Medeæ miſeras: hæc omnia uere: recta dbita putantes faciunt in dolore. Maximeq; delectãtur hoc quaſi officii iudicio fieri. Quod ſiqui forte cum in luctu eſſe uellent: aliquid fecerunt humanius: aut ſi Hilarius locuti ſunt reuocant ſe rurſus ad mœſtitiam: peccatiq; ſe inſimulant quod dolore intermiſerit. Pueros uero matres: & magiſtri caſtigare etiam ſolent: nec uerbis ſolum: ſed etiam uerberibus: ſiquid ĩ domeſtico luctu hilarius ab iis factũ ẽ: aut dictũ: plorarẽ cogũt. Quid ipã remiſſio luctus: cũe ſt cõſecuta intellectaq; ẽ nihil profici mœrẽdo: Nõne res dclarat fuiſſe totũ illd uolũtariũ: Quid ille terẽtiãus ipſe ſe puniẽs ἑαυτὸν τιμωρούμενος. decreui tantiſper me minus iniuriæ Chremes meo gnato facere: dũ fiã miſer. Hic decreuit ut miſer ſit. Nũ quis igiẽ quicquam decernit inuitus? Malo quidẽ me quouis dignum deputem. Malo ſe dignum deputat niſi miſer ſit. Vides ergo opinionis eſſe nõ naturæ malum. Quid quod res ipſa lugere prohibet. ut apud Homerum quotidianæ neces interituſq; multorum ſedationem mœrẽdi afferunt: apud quẽ dicitur ita. Namq; nimis multos atq; omni luce carentes Cernimus: ut nemo poſſit merore uacare. Quo magis ẽ æquum tumulis mãdare peremptos Firmo animo. & luctũ lacrimis finirẽ diurnis. Ergo in poteſtate eſt abiicere dolorem cum uelis tempori ſeruientem. An eſt ullum tempus: quoniam quidem res in noſtra poteſtate: eſt cui nõ ponendæ cu

Enniũ nutrix ſigñat fabulã titulo medeã quã ſcripſit Ennius: cuius teſtimonio ſepe grãmatici utũẽ: d qua Mar. tullius ĩ pirmo de finibus. quis etiam tam inimicus pene nomini romano eſt: qui Ennii medeã ſpernat inducebaẽ nutrix medeæ apd Enniũ miſerias alumnæ proloquens in ſolitudĩe: cuius hæc ſũt uerba. cupido cepit miſeriã. eadẽ nutrix inducta ẽ a ſeneca in medea. cõſimiliter Propertiũ poetã delectat in ſolitudĩe eloq ſuos dolores amatorios. ſic. n. iqt. hæc certe deſerta loca & taciturna querẽti: & uacuũ zephiri poſſidet aura nemus: his licet occultos ꝑferre impune dolores: ſi mõ ſola queant ſaxa tenere fidem. Peccati ſe in ſimulãt: ſe ipſos accuſãt tãq̃ peccauerint: ſi ĩ luctu aliqd fecerint dixerintq; hilarius letiuſq; inſimulare eſt accuſare: quod cũ gẽitiuo copulatur: plautus. Inſimulabit eã ꝓbri. Inſimulatio ut docet dõatus eſt & falſi & ueri criminis incuſatio. Hilarius: letius: amenius: ĩcundius: hilarari: & hilaraſcere ẽ iucũdari. hilaritudo dicta ab antiqs ꝓ hilaritate. Antiq; diem equinoctii uerni colẽtes hilaria appellarũt: ut docet Macrobius quo exordiũ letitiæ celebraẽ quo primũ tempore ſol diem longiorem nocte protẽdit. erat autem ad octauum calẽ. aprilis de hilaribuſq; meminit Flauius uopiſcus. In aureliano: qbus oĩa feſta & fieri debere & dici tradit. Nihil profici mœrẽdo: noſtris mederi ſi malis poſſent lachryme: lachrymas emeremus auro: ut ĩqt menãder. Mœror & dolor nihil proficiũt lugentibus. cũ fata ſint inexorabilia. & quod factum ẽ amplius fieri infectũ nõ poſſit. ἑαυτὸν τιμωρούμενος. notiſſima eſt terentiana fabula. hoc titulo quo ſignificatur ſe ipſum puniens ſiue excrucians. Nam inducitur ſenex menedemus ſemetipſum crucians dum in fũdo fodit. arat aut aliqd facit ſine laxamẽto ob filium adoleſcentulum amandatum q in aſiam ad regem militatũ abiit paternæ moroſitatis impatiẽs: de quo Ora. in ſermonibus: Ita ut pater ille: terẽtii fabula quẽ nato miſerũ uixiſſe fugato ĩducit: nõ ſe prius cruciauerit atq; hic. Chreme: uocatiuus caſus eſt ſiue ſalutatorius: loqẽ. n. menedemus cũ chremete uicino. Decreui: cõſtitui qd̕ eſt uoluntariũ. Tantiſper: tã diu: poſtulat ãt poſt ſe hæc ꝑticula. dũ uel donec: uſ quo ad: ut Cice. in carcerẽ ductus ut ibi eẽt tãtiſper dũ culeus cõpararetẽ. Au. gelius. eo cõſilio ut uiueret q̃ dẽ tantiſper: quod fieret permutatio apud Liuium tantiſper abſolute poſitum ẽ. ꝓ interea: ſiue tãtum modo ſic. n. ſcribit in prio: tñ id imperiũ ei ad puberem etatem incolume manſit tantiſper tutela muliebri Malo quidem: uerba menedemi: qui putat ſe dignũ quocũq; malo: cum iniuſtitia ſua ſe eieciſſe filiũ miſerum ex patria ſateaẽ. Namq; nimis multos: Verſus homeri: qbus declaratur ex quotidiãis necibus fieri ſedationem mœroris & pauſam: & callum quaſi obduci aduerſus luctum. Vlyxes in. xx. iliados talia eloquitur. Ergo in poteſtate eſt: ex carmine Homerico oſtendit. Marcus Tullius in poteſtate hominum eſſe abiicere dolorem cum uelint cum ille præceperit. Luctum lachrymis diurnis eſſe finiendum.

Inſimulat

Inſimulatio

Hilare ſcere

Hilaritudo

Hilaria dies

E autõd morrume nos

Tantiſp

Quiſquis ad tyrãnũ it fitſeruus
Nex põpeii
Cornelia delaméta ta

Conſtabat eos: Pompeius cõſcendẽnas nauiculam paruulam a ptolemeo miſſam: ad uxorem filiumq; cõuerſus ſophoclem illud pronunciauit: quiſquis ad tyrãnum ꝓficiſcit̃. fit illius ſeruus. licet liber ſit. ibiq; ab achilla & ſeptimio interficitur. Annũ egẽs etatis: unde ſexageſimũ: qui in morte nihil ſe ipſo indignũ: aut dixit aut fecit: ſed tãtũ ſuſpirans ſe ictibus præbuit: cornelia & cæteri ut aſpexere cedem anchoris celerrie eductis effugerũt: unã pelago altius petito. cũ uentus uehemẽtior flaret: ab egyptiis pſeq; ſatagẽtib9 ſeſe ſubduxerũt. plutarchus. Lucanus. cæteri tradũt ululatum maximũ ad littus uſq; emiſſum fuiſſe ab his uiſo. Cn. põpeii caſu. Cic. uero ait eos nihil alid tũ egiſſe niſi ut remiges hortarẽt̃ ad remigandũ. Demũ ubi ĩ tuto fuerũt lamentari cepiſſe. canit Lucanus. corneliã uiſa coniugis nece delamentatã eẽ flebiliter & lachrymoſæ mox caput ferali amictu obduxiſſe: & in cauernis nauigii tenebroſis delituiſſe.

Expectorare triſtitiã

Dein cũ perueniſſẽt ad littus africanũ ubi erat cato luctum eſſe factum exẽplo carentẽ: nulliq; euo cognitũ. Ibiq; manibus pompeii parẽtatũ. Claſſe hoſtiũ: egiptiorum. Timor ab his. ſenſus ẽ. ſi ĩ põpeiaĩs. timor & pauor expectorare potuit dolorẽ: & repellere triſtitiã: tanto magis hoc ſapiã effi/cere poterit. Nihil ꝓfici. ſepe dictum ẽ lachrymas & luctus inefficaces eſſe & nihil prodeſſe ad iacturam ſarciendã. Facilius ferũt: multi occaleſcũt: obdureſcuntq; ex diuturnis malis ad ferenda æquo aĩo ꝗcũq; aduerſa contigerit.

Occalleſcunt ad mala

Si mihi nũc; carmẽ euripidis poetæ: latinitate donatum a M. Tullio quo theſeus opinor inductus; ꝗrit̃ de fortũæ cõtinẽter urgentis iniqtate ptinaciſſima: ꝗres obduxit callum cõtra ſenſum doloris. cõſuetudo .n. malorũ & defatigatio egritudinũ ui doloris & egritudinũ facit leuiorẽ. Illuxit: apparuit: fulſit: Agretius grãmaticus. Eluxit ꝗ luctũ depoſuit: Illuxit cum lumẽ apparuit. Salo erũnoſo mari referto erũnarum piculorũq;: Cato portius triũ rerũ pẽitẽtia ducebat̃: primũ ſi mulieri arcana credidiſſet. Secũdũ ſi alĩquo itinere nauali trãſmiſiſſet: quo pedibus ire potuiſſet. Tertiũ ſi ꝗ dies p incuriã deſidiamq; effluxiſſet.

Illuxit
Penitentia catonis
Mare erũnoſum

ræ ægritudinis cauſa ſeruiamus. Conſtabat eos q concidentem uulneribus Cneum. Pompeiũ uidiſſent: cũ in illo ipſo acerbiſſimo miſerrimoq; ſpectaculo ſibi timerent: qd ſe claſſe hoſtium circũſuſos uiderẽt: nihil tum aliud egiſſe: niſi ut remiges hortarentur: & ut ſalutem adipiſcerẽtur fuga: poſteaq tyrum ueniſſẽt: tum afflictari lamẽtariq; cœpiſſe. Timor igitur ab iis ægritudinẽ potuit repellere: ratio ac ſapientia uera non poterit? Quid eſt autẽ q plus ualeat ad ponẽdũ dolorem: quam cum eſt intellectum nihil profici & fruſtra eſſe ſuſceptum? ſi igit̃ deponi poteſt etiam non ſuſcipi poteſt. Volũtate igitur & iudicio ſuſcipi ægritudinẽ confitendũ eſt. Idq; indicat̃ eorũ patiẽtia: q cum multa ſint ſæpe perpeſſi facilius ferũt ꝗcquid accidit. obduruiſſeq; ſeſe contra fortunã arbitrãtur. Vt ille apd euripidem: ſi mihi nũc triſti primũ illuxiſſet dies: nec tã erũnoſo nauigaſſem ſola eẽt: dolẽdi cã ut iniecto equulei freno repente tactu exagitant̃ nouo. ſed iã ſubiectus miſerii obtorpui. Defatigatio igitur miſeriarum ægritudines cum faciat leuiores: itelligi neceſſe eſt non rem ipſam cauſam atq; fontẽ eſſe mœroris. Philoſophi ſũmi necdum tamen ſapiẽtiã conſecuti nondum intelligũt in ſũmo ſe malo eſſe. ſunt

Salſipotẽs
Balneator frigidus
Scitum anacharſis
Oli conſcendi nauim & deſcendi
Frenũ mordet
Si maſculum pecus habere uis
Equuleus
Equulus
Equula
Equile
Bubile
Edilia

Terẽtianus ſoſia fortunatũ uocat: ꝗ nũꝗ ingreſſus eſt mare. Plautinus ſenex uitam maritimã reformidat: alter apud eũdẽ plautũ in trinũmo ſalſipotẽti & multo potẽti neptũno gr̃as agit qd euaſerit illũ ſpurcificũ ĩmanẽ intolerandũ & ueſanũ deluctatus erũnis maris: idẽ ĩ rudente neptũnum eſſe dicit balneatorẽ frigidũ: qui ex inſulſis falſos facit: qui ſalſam pbet potionẽ & frigidã. Interrogatus Anacaharſis utrũ plures eẽnt uiuentes an mortui: quo inquit ĩ loco collocas nauigãtes: quo dicto ſcite ſignificauit nauigãtiũ uitã nõ eſſe uitalem. Ego quoq; memor maritimarũ erũnarũ olim feci qd plato: q cũ ĩ equũ aſcẽdiſſet ſubito deſcendit. ueritus ne equi ferocitate raperet̃: ſic & ipſe conſcendi equum ligneũ ex portu anconitano orã ſoluẽs: cũ iã per equor cerulũ uectarer repente remigẽ rogaui: ut me aĩal terrenũ reſtitueret terræ: & ita e ueſtigio deſcendi ueritus ſalſas ſalſipõtetis potiões. Iniecto equulei freno: ſicut nouellus equuleius. hoc ẽ pullus equinus adhuc p etatem inſolẽs frenoꝝ ac tyro exagitat̃ cõcutiturq; ſolo tactu freni. ſic hõ dolore exagitat̃ ex dolẽdi inſolẽtia: ubi uero aſſueuit erũnis obtorpet: facitq; qd equus iã edomitus: q frenũ mordet & ſeruitio hoĩs aſſueſcit: & domiturã facile fert: & ad obſequiũ habilis reperit̃: equus bimus: ut docet Columella ad uſum domeſticũ recte domat̃. Certaminibus ãt expleto triennio. Annotandũ obiter qd annotatu dignũ eſt: ſi maſculum eqnum fetũ ꝓgenerari uelis. ſiniſtrũ teſticulum admiſſarii lineo funiculo obligat: ſi feiam uero dextrũ. ſicut pcipit dmocritus phiſicus: q idẽ ĩ oibus pene pecudibus faciẽdũ cẽſet. M. V. ſuadet frenos ĩ eqlĩ ſuſpẽdẽdũ ut oculi equuleoꝝ cõſueſcãt uidere eoꝝ faciẽ: & e motu crepitus audire: cũ iã ad mãus accedere cõſueuerit. Interdũ ĩpõere his pueꝝ. Equuleus dr̃ pullus eqnus & nouellus diminutiuũ ab equo ut docet priſciãus in. iii. M. Tullius in uerrinis. his equitabit equuleis: dicitur & equuleus. M. V. hoſce item. ut equulos. & educunt & alunt. Idem ait equulũ poſt annũ & ſex menſes domari poſſe: ab eꝗ fit equula. Plautus adhinnire equulam poſſum ego hãc: equile dñt ſtabulũ equoꝝ ſicut bubile boum. caprile caprarũ. Edilia dixit Ora. pro ſtabulo edorum. In ſummo ſe malo eẽ: hoc facete dictũ ex opinione ſtoicorũ: qui dicunt inſipientes eos & miſeros: qui ſapiẽtiã ad perfectũ non ſint cõſecuti

cuti.inſipientia autem eſt ſummū malum. Dicebat.n.ſocrates unicum eſſe bonum ſcientiam: malum unicum imperitiam. Ergo phi: qui nō ſunt plene ſapientiā conſecuti: ſunt inſipientia & conſequenter in ſūmo malo: & tamen non lugent: cum alii lugeant: ex minoribus malis: dogma ſtoicorum eſt: eos qui natura doctrinaq; longe ad uirtutē proceſſiſſent: niſi eam plene conſecuti eſſent. ſūme eſſe miſeros: neq; inter eorum uitam & improbiſſimorum quicq̃ omnino intereſſe: ut plato tantus ille uir ſi ſapiens non fuerit nihilo melius q̃ quiuis īprobiſſimus nec beatus uixerit. Merito itaq; M. Tullius in oratiōe ꝓ munera facetiſſime luſit doctrinam ac dcreta ſtoicorū. Huic generi malorum: nō plene ſapiētiā percepiſſe. Aut ſtultiſſimos: Lactātius libro tertio meminit hoꝝ uerborum huiuſq; ſniæ. ubi uerū ē inq̃t ſtultiſſimos fuiſſe q putauiſſēt ingeniis ſuis perfectam eē ſapientiā: ſed ne ipſe quidē Ariſt. ſatis prudēter: qui aut ueteribus ceptā: aut a nouis auctā aut mox a poſterioribus pfectū iri putauit. nūq̃.n. poteſt.n. inueſtigari: qđ nō p ſuā uiā queritur. Paucis ānis acceſſio: ſeneca. mundū inquit ſunt mille anni ex quo initia ſapiētiæ nata ſunt: multis ergo ſeculis hūanū genus ſine rōne uixit. Theophraſtus accuſaſſe naturā. Mihi iuſta ſane uidef q̃rela hæc & accuſatio theophraſti & quæ cunctos litteratos deceat. qđ.n. ſi dicere fas eſt: ſibi uoluit illa parens rerum opifexq; naturæ: cū ddit ceruis. coruis. cornicibus. elephantis: uitam diuturnam: hominibus tam exiguam: cū tribuit. brutis animantibus annoſa ſecula: nobis uix uitæ guſtaium ĩdulſit: quorū maxie īterea diutiſſime uiuere: ut doctrinæ oēs ut artes ad pfectum perduci poſſēt annorū lōginquitate: quod ſi primigenii illi hoies uixerūt ut fert ānorum milia: cur in pſentia non uiuimus tā lōgiturni. cur facta eſt ætas noſtra deterior. qđ deliquit qđ peccauit ipa poſteritas. ut nō eodem diuturnæ uitæ beneficio perfruaf. Credamus uerum eſſe illud manlii: idē ſemper erit: q̄m ſemper fuit idē: ſcribit Ioſephus libros primo antiqtatū uetuſtiſſimos illo hoies primigēios. ideo tādiu uixiſſe: primo ꝙ eis pabula oportuniora melioraq; ad maius tempus præparata extitērunt: deinde propter uirtutes & glorioſas utilitates quas iugiter perſcrutabanf: ideſt aſtrologiam & geometriam. Deus eis amplius uiuendi ſolatia cōdonauit: quæ nunq̃ ante addiſcere potuiſſent. Niſi ſexcētis uiuerent annis per tot enim annorum curricula magnus annus impletur. Ceruos autem uiuaces eſſe tradunt ſcriptores. Heſiodus cornici nouē noſtras attribuit etates: quadruplum eius ceruis. id triplicatum coruus. Verba Heſiodi hæc ſūt. ἔλαφος τε τετρακόρωνος τρεῖς δ᾽ ἐλάφους ὁ κόραξ γηράσκεται. uita ceruis ut plinii uerbis utar in confeſſo longa eſt: poſt centū annos aliquibus captis cum torquibus aureis: quos Alexander magnus addiderat: adoptis iam cute magna obeſitate: febriū morbos nō ſentit hoc aīal quin medef huic timori: quaſdā nos principes feminas ſcimus omnibus diebus matutinis carnem eām deguſtare ſolitas: & lōgo euo caruiſſe febribus. hactenus plinius: hinc ſatyrico poeta. Ceruina ſenectus: dicta pro diutina & uiuaci ſubulones ceruos appellant: quibus ſimplicia ſūt cornua: de uita cornicū diuturna dictum eſt in prīo cōmentario. Querebaf: lamentabaf Theophraſtus. Officioſi doloris officioſum dolorem ſignificanter eum dicit: qui prius eſt: ex iuſta cauſa ſumitur: & cuius probabilis ratio reddi poteſt. officium eum ab efficiēdo dictū: quod efficere unumquemque conueniat pro conditione perſonæ. Nam officium appellamus quod ratione actum ſit: ut docet Marcus. Tullius in tertio de finibus. Non putant lugēdum uiris. Seneca uiris nullum legitimum lugendi tempus conſtitutum eſſe tradit: quia nullum ē honeſtum: eum ānum feminis ad lugendum maiores inſtituerint: non ut tamdiu lugerent ſed ne longius. Laudant luculēti ſcriptores inſtitutum illud maſſilienſiū quo ſine lamentatione ſine planctu cadauera efferuntur: luctus funeris die domeſtico ſacrificio: cōuiuioq; neceſſariorū adito finitur: Lycurgus in rebus funebribus. ἀνεῖλε τὰ πένθη καὶ τοὺς ὀδυρμούς. ideſt ſuſtulit luctus & lamentationes. Quintus maximus: Cato in libro de ſenectute: multa ait ſe præclara in quinto maximo cognouiſſe: ſed nihil eſt inquit admirabilius q̃ quomodo ille mortem. M. filii tulit clari uiri & conſularis. eſt in manibus uiri laudatio: quam cum legimus quē philoſophum non contemnimus. Poſſidonius refert hunc fabium cōctatorem a romāis clypeū uocitatū: ꝓpterea

enim inſipientes: neq; inſipientia ullū maius malū eſt: neq; tamen lugent. Quid ita? quia huic generi malorū nō affigitur illa opinio: rectū eſſe & æquū & ad officiū ptinere: ægre ferre ꝙ ſapiēs nō ſit. Q đ idē affigimus huic ægritudini: ī qua luctus ineſt: q̃ oīum maxīa ē. Itaq; Ariſto. ueteres philoſophos accuſans: q exiſtimauiſſent philoſophiā ſuis ingeniis eſſe perfectā: ait eos aut ſtultiſſimos aut glorioſiſſimos fuiſſe. ſed ſe uidere ꝙ paucis annis magna acceſſio facta eſt: breui tempoř philoſophiā plane abſolutā fore. theophraſtus āt moriēs accuſaſſe naturā dicif. ꝙ ceruis & cornicibus uitā diuturnā: quorum id nihil intereſſet: hominibus: quorum maxīe interfuiſſet: tā exiguam uitam dediſſet: quorum ſi ætas potuiſſet eſſe longinquior. futurum fuiſſet: ut omnibus perfectis artibus omni doctrina hominū uita erudiretur. Querebatur igitur ſe tum cum illa uidere cœpiſſet extingui. Quid ex cæteris philoſophis? nonne optimus & grauiſſimus quiſq; confitetur multa ſe ignorare: & multa ſibi etiam atq; etiam eſſe diſcenda. Neq; tamen cum ſe in media ſtulticia qua nihil eſt peius hærere intelligāt: ægritudīe premuntur. Nullam.n. admiſcetur opinio officioſi do

dogma ſtoicoꝝ ridiculū

Initia ſapiētie non uetuſta

Querela theophraſti

Accuſāda natura

Primigenii

Poly chronii

Cauſa lōgioris uitæ

Viuax

Coruus

caro ceruīna expultrix febriū

ceruina ſenectus

Subulones quī

Officioſus dolor

Officiū

Annus ad lugēdū feminis

Luctus

Dialis maſſiliēnſium

quod eo tanquam clypeo romani tegebantur ab impetu hoſtili.de eo dixit Hãnibal:& romãi ſuum habẽt Hannibalem.Refert Plutarchus:cum ſabii filius diem obiiſſet:eum pro dignitate optimi patris calamitatẽ orbitatis cõmodiſſime tuliſſe:ipſumq; in foro filium defunctum oratione funebri ex more laudauiſſe.

Qualis lucius paulus:ſcribũt Valerius maximus:ſeneca:plutarchus. Emylio paulo quatuor fuiſſe filios mares:ex qbus duos iure adoptionis in corneliam ſabiãq; gẽtem tranſtulit:duos quos ſibi ſeruauerat extulit:quorũ alter quinto ante triumphum paternum die.alter tertia poſt triumphum die expirarunt:itaque qad donandos uſq; liberos habũdauerat is ad orbitatẽ repente adactus eſt.quẽ caſũ roboreaĩ incredibili ſuſtinuit. In tantum ut populum ipſe ob id ingemiſcentem cõdolentemq;:magis conſolaretur:q̃ ipſe ſoret cõſoiandus:qui in oſne:quam apud populum habuit ſic locutus fertur:cũ i maximo prouectu fœlicitatis noſtræ quirites timerẽneqd mali fortuna moliret. Iouem optimũ maximum:Iunonemq; reginã:& mineruam præcatus ſum:ut ſi qd aduerſi po.romano imineret.totum in meã domũ cõuerteretur:q̃propter bene habet:annuendo enim uons meis id egerunt:ut uos potius meum caſum doleatis:q̃ ueſtrũ igemiſcerem. Qualis.Mar.Cato.Mar. Tullius i epiſtola ad ſeruium ſulpitium:de his qui fortiter obitum filiorum tulerunt:ſic refert.Quintus maxius:q filium conſularem clarum uirum magnis rebus geſtis amiſit.& Lucius paulus:qui duos ſeptem diebus.& noſter gallus.& Mar.Cato qui ſummo ingenio ſumma uirtute filium perdidit his temporibus fuerunt.ut eos ipſorum dignitas conſolaretur.Mar.Cato apud ciceronem de catone hoc filio defuncto:ſic inquit.pficiſcar ad catonẽ meũ:quo nemo melior uir natus eſt:nemo pietate præſtantior:cuius a me corpus crematũ:qd cõtra decuit ab illo meũ & mox:quẽ ego meum caſum fortiter ferre uiſus ſum:nõ quod æquo animo ferrem:ſed me ipſe conſolabar:exiſtimans nõ longinquum inter nos diſceſſum & digreſſum fore:auctor ẽ plutarchus.M.Catonem.uxorẽ & filiũ pdidiſſe inducta noua uictus & medicinæ formula.oleribus .n.& neſſarũ.phaſſarumq; ac leporis carne domeſticos egrotos alebat:ut autem uerba græci ſcriptoris intelligas:quæ uiſa ſũt interpretibus nõ tranſlaticia.phaſſæ dñr palumbi.neſſi anates ſignificantur:unde neſſotrophiũ apud.M.Varronem.& columelam dictum:quo anates clauſæ gregatim paſcuntur. Natura affert dolorem.M.Tullius:qui iam copioſe tam eloquenter tam magnificis uerbis affirmat dolorem eſſe in opinione nõ in natura.cũ ſolum uertiſſet exilii cã:cum amiſiſſet filiam cariſſimã.ſuccubuit dolori & egritudini.iacuit miſeranter.tunc illi mœror omnem expectorauit ſapientiam tunc animus diſſenſit a labiis tũc ſcribens ad ſeruium ſulpitiũ.opprimor inqt & uix reſiſto dolori:idem alibi dixit. Cedo fortunæ & manũ intollo.Et ita uirum philoſophaſtrum uel potius philoſophũ magnificis uerbis aduerſus egritudines perorantẽ.oppreſſit tabificus mœror:docuitq; dolorem non opinabilem eẽ ſed naturalẽ:hoc idẽ ego quoq; nuper exptus ſum ex obitu matris optimæ cariſſimæq;:q̃ ſicut uiuens mihi intra domeſticos parieteſocianti erat maximũ ſolatium:ita mortua maximo me dolore cõfudit:heu me miſerum:hæc ſcribẽs dolore diuellor ſubit mentẽ recordatio affabilitatis dexteritatiſq; maternæ.idẽtidẽ recurſat mordax cura uideor uidere idolon.ſpectrumq; pientiſſimæ parentis qua nulla.uerum enim loquens libere loquar ſanctior nulla probior nulla religione præſtantior fuit:erat prudens & circũſpecta ſupra captum ſeminarũ. Qui dixit nullũ eẽ amorem indulgentiorem.q̃ maternum:ueridicus fuit.Deus bõe quãta me quanta fratres caritate amplexabatur:hilaris erat ubi nos hilaros uidebat:triſtis ubi:ſubtriſtes Ientia eius ac triſtitia ex filiorũ uultibus pẽdebat:nobis uicẽ patris matriſq; exhibẽs.Namq; poſt mortem patris. Caſtorea:hoc .n.noĩe mater nũcupabatur:decreuit ſibi in uiduitate eſſe permanendum & cum in matrimonium a nobilibus uiris iterum peteretur:eſſetq; in ipſo etatis ſuæ flore marito uiduata:mulier ſancte pudica. filios pluris fecit:q̃ coniugales uoluptates..Itaq; me cum duobus fratribus:quorũ alter maior natu eſt alter minor memorabili pietate ſedulo aluit.p annos ferme.xxxy.bimulus enim patrem amiſeram. O miſerũ & funeſtũ illũ diẽ atroq; calculo notandũ:quo optimã.cariſſimam.dulciſſimã parentem aſpexi morientem. O diem:qui diuo petronio tutelari bononienſium deos es dicatus:te acerbũ:te atrum:te omioſum ſemp habiturus ſum:tu mihi id eripuiſti:quod in uita erat iucundiſſimum.tu aliis feſtum genialem genialiter colẽtibus.me luctu & lachrymis repleuiſti:tu me uulnere inſolabili cõfeciſti. At conſolatores dicent ſenio cõfecta erat:iam ſextum & ſexageſimũ etatis annum ipleuerat:iam ſatis diu uixerat.ſunt iſta quidem uera nec inficior:ſed mihi parum diu uixerat.mihi imaturo obitu rapi uiſa eſt:acerba enim ſemper eſt bonorum mors etiam capularium:mœreo & quidem dolenter:q; optimæ parenti nullam ſolidam gratiam repẽdere potui pro cumulatiſſimis beneficiis:quibus me ſemper indulgenter eſt proſecuta:dum iã maternis ſungitur uicibus ac paternis.Deniq; efficit interitus optimæ matriſq;:nunq̃ enim a me ſine honoris noĩe eſt nominanda:ut cognoſcerem ac experirer affectum doloris eſſe potentiſſimum in natura nõ in opinione collocatum.qui ſubinde me nolente ac reluctante uiolenter erumpit:cui reſiſti non poteſt:qui interdũ impetioſiſſimus

loris. Quid qui non putant lugendũ uiris? qualis fuit.Q u.Maximus efferens filiũ conſularem:qualis Lucius paulus duob⁹ paucis dieb⁹ amiſſis filiis q̃lis. Marcus Cato p̃tore deſignato mortuo filio.q̃les reliq quos in cõſolatiõe collegimus:qd hos alid placuit:niſi q; luctum & mœrorem eſſe non putabãt uiri.ergo id q; alii rectum opinãtes ægritudini ſe ſolent dedere:id ii turpe putantes ægritudinẽ repulerũt.ex quo intelligitur non in natura ſed ĩ opinione eſſe ægritudinem contradicuntur hæc.qs tã

Fabius mortẽ filii tulit firmiter
Clypeus romanus
Pater laudauit filiũ defunctũ
Quatuor filii emylio
Mors filiorum ſeptẽ diebus
Verba pauli Emylii
Cato fortiter tulit obitum filii
Cato filiũ & uxorem interemit
Phaſſæ palũbi
Neſſotrophi quid
Cicero patiens doloris
Oppreſſus a dolore
De obitu mrĩs meæ
Probitas matris
Mores materni
Caſtorea nomẽ matris
I uiduitate permanſit
Dies mortis matern'æ lu

rioſiſſimus refringit repagula uirtutis: uixq; per oculos ac ſuſpiria effuſus interquieſcit. Valeant phi cum uerbis ſuis magnificis prædicent non eſſe dolendum. Iactent gritudinem in opinione non in natura cõſiſtere. Non credo non aſſentior: nec credidit nec aſſenſus eſt is qui nunc apathiam maxime probat: & dolorẽ opinabilẽ eſſe audenter ac decenter affirmat. Nam ex morte filiæ oppreſſus a dolore eſt. Exciderũtq; dicta & præcepta. poſthabitis aliorũ præceptis conſolatoriis. Confugit ad domeſticas medelas ſeq; ipm conſolatus eſt compoſito libro de cõſolatione. meditor ipſe quoq; condere libellum de conſolatiõe: ut qđ ille fecit ex iteritu tulliolæ filiæ. id ego iuſtius faciam ex morte amantiſſimæ parentis: cuius iacturam grauiſſimã fero: ſed iã ad iſtiturũ redeamus. Cũ doloris tractatus refricuerit nõdũ obductas cicatrices. Oileus ille apud ſophoclem: Sat notum duos aiaces nominitari. alterum oilei alterũ telamõis filium: quorum interitus quotidie ĩ ludis triuialibus celebrat̃: cum aiax oilei fulmĩe mineruæ naufragio extinctus expirauerit. Aiax uero telamonis ſibi ex furore mortẽ cõſciuerit gladioque incubuerit ſophocles induxit oileum cõſolationibus fouẽtẽ telamonẽ de morte aiacis. ipſe paulo poſt cum audiſſet aiacẽ ſuũ cruciabiliter peremptũ eẽ fractus ẽ dolore: nã ut ait terẽtiana ſentẽtia. oẽs cũ ualemus recta cõſilia egrotis damus: tu ſi hic ſis aliter ſentias. Nec uero: uerba ſophoclis moralia & terẽtianæ ſentẽtiæ: quam recitauimus cõgruẽtia. Gratũ ſe mortuis facere: Seneca elegãter mortuus inqt aut beatus aut nullus ẽ: beatũ deflere inuidia eſt. nullum đmẽtia. Supſtitõ muliebris: ſicut religio deos colit. ita ſuperſtitio uiolat: quã docti nihil aliđ eẽ autumãt q̃ timorẽ ſupfluum & delirum. ab aniculis dictã: quæ multis ſupſtites p ctarẽ delirant & ſtultæ ſũt. M. tullius in ſecũdo đ natura deorũ. ſupſtitiões ãniles appellat: atq; ſupſtitioſum eẽ uitii nomẽ ex eo dictũ. q; qui totos dies præcabant̃ & ĩmolabant: ut ſibi ſui liberi ſupſtites eſſent. ſupſtitioſi ſũt appellati: quod nomẽ patuit poſtea latius. Lactantius ait ſupſtitioſos dici: q ſuperſtitem memoriã defunctorũ colũt: qui nouos ſibi deos colendos aſſumebant eos ſuperſtitioſos uocabant. uñ eſt illud uirgilianũ. uana ſuperſtitio ueterũq; ignara deorũ ſupſtitio ut inqt Sene. error iſanus ẽ. Amandos timet: quos colit uiolat: hoc faciũt peculiariter mulierculæ q̃ qbuſdã rebus inanibus addicte dũ uolunt uideri nimis religioſæ. ſupſtitioſæ fiũt. & ita đlirãt. In amatorio ſermõe. aĩa ut iqt Plau. ẽ amica amãti. & ut ait qdã: amatoris aĩus uiuit ĩ alieno corpe. Catullus & oẽs amaſii teſtantur: amicas ſibi uita eẽ cariores a qbus uita & aĩa puella noĩat̃. Dixit oratius: p quo bis patiar mori ſi parcent aĩæ fata ſuperſtiti: Amator ut inquit Ariſto. in. viii. ethicorum aſpectu gaudet amati. Eque ac nos. puerbiũ græcum eſt. ἐστι ὁ φιλος ἀλλος αὐτος. i. amicus eſt alter ipſe. & aliud σοματα μεν δυο ψυχη δε μια: corpora quidem duo aĩa ãt una: q; expreſſit Ouid. illo uerſiculo. Qui duo corporibus: mentibus unus erant cariſſimos ergo amiciſſimoſq; tantũ amare poſſumus q̃tum noſmet ipſos: ſupra nec fieri põt: nec peti debet: cũ natura nihil nobis carius pẽſiuſq; nobiſmet ipſis eſſe uoluerit. Perturbatio uitæ: caritas q đẽ ĩ nobis ordinata eẽ debet. ut apoſtolica ſnia p̃cipit̃: ſed ĩ pluri

demens ut ſua uoluntate mœreat: natura affert dolorem; cui quidem Grantor inquiunt noſter cedendum putat. præmit enim atq; inſtat: nec reſiſti põt. Itaq; cum Oileus illa apud ſophoclem Telamonẽ ante de aiacis morte conſolatus eſſet: is cum audiſſet de ſuo filio fractus eſt. De cuius commutata mẽte ſic dicitur. Nec uero tãta preditus ſapientia quiſquã eſt: aliorum erumnam dictis alleuãs nõ idẽ cũ fortuna mutata impetum cõuertat. clade ſubita ut frãgatur ſua: ut illa ad alios dicta & p̃cepta excidãt. hæc cum diſputant. hoc ſtudẽt efficere nature obſiſti nullo modo poſſe. Ii tamẽ fatẽtur grauiores ægritudes ſuſcipi q̃ natura cogat. Quæ igitur eſt amẽtia ut nos quoq; idem ab aliis requiramus: ſed plures ſunt cauſe ſuſcipiẽdi doloris. Primũ illa opinio mali quo uiſo atq; perſuaſo ægritudo inſequitur neceſſario. Deinde etiã gratũ ſe mortuis facere. ſi grauiter eos lugeant. arbitrãtur. Accedit ſuperſtitio muliebris quedam. Exiſtimant enim diis immortalib9 ſe facilius ſatiſfacturos: ſi eorũ plaga pculſi afflictos ſe & ſtratos eſſe fateantur. ſed hæc iter ſe quã repugnant pleriq; non uident. Laudant enim eos: qui æquo animo moriantur: q alterius mortem æquo animo ferant: eos putant uituperandos: quaſi fieri ullo mõ poſſit: qđ ĩ amatorio ſermone dici ſolet: ut quiſq̃ plus alteꝝ diligat quã ſe. Præclaꝝ illud eſt & ſi queris rectum quoq; & uerum: ut eos qui nobis cariſſimi eſſe đbeãt: æque ac noſmetipſos ametmus. At uero plus fieri nullo pacto poteſt. Ne optandũ qdem eſt in amicitia: ut me ille pluſq̃ ſe amet. ego illum pluſq̃ me. perturbatio uite ſi ita ſit atq; officiorum omnium conſequatur. ſed de hoc alias: nunc illud ſatis eſt: non attribuere ad amiſſionem amicoꝝ miſeriam noſtram: ne illos pluſquam ipſi uelint: ſi ſentiebãt: plus certe quam noſmetipſos diligamus. Nam quod aiunt pleroq; cõſolationibus nihil leuari: adiungũtq; cõſolatores ipſos cõfiteri ſe miſeros

ctuoſus
Acerba ſemper bonorum mors
Affectus doloris potẽtiſſimus
Meditor libellum de conſolatione duo aiace
Terẽtiana ſnia
Supſtitio qd
Superſtitioſi
Aniculæ ſupſtitioſæ
aĩa amica amãti.
Amicus alter ipſe
Corpora duo aĩa una
Caritas ordinata
Inordinatus amor

cum ad eos impetũ ſuum fortunã cõuerterit: Vtrũ diſſoluitur. ſũt. n. iſta nõ nature uitia ſed culpe: ſtultitiam autem accuſare quãuis copioſe licet: nã & q nõ leuantur: ipi alios ad miſeriã ĩuitãt. Et q ſuos caſus aliter ferũt: atq; ut aliis auctores ipſi ferũt: ñ ſũt uitioſiores: quã fere pleriq;: q auari auaros gl'ie cupidos glorioſi rep̃hẽdũt. Eſt. n. ꝓpriũ ſtultitie aliorũ uitia cernere: obliuiſci ſuoꝝ. ſed nimiꝝ hoc maximũ ẽ experimẽtũ: cũ cõſtet ægritudinẽ ex uetuſtate tolli. hãc ui nõ eẽ ĩ die poſitã: ſed ĩ cogitatiõe diuturna. nã ſi eadẽ res ẽ: & idẽ hõ ẽ: q põt qcq̃ d dolore mutari: ſineq; de eo pp ꝙ dolet qcq̃ ẽ mutatũ. neq; de eo q dolet. Cogitatio igit' diuturna nihil eẽ in re mali: dolori medet' nõ ip̃a diuturnitas. Hic mihi afferũt mediocritates: que ſi naturales ſũt: q̃d opus ẽ cõſolatiõe: nã. n. ipſa terminabit modũ: ſin opinabiles: opinio tota tollat' ſatis dictũ eẽ arbitror egritudinẽ eẽ opinionẽ mali p̃ſentis: ĩ q̃ opiniõe illd inſit: ut ægritudinẽ ſuſcipe oporteat. Addit' ad hanc diffinitionẽ a zenone recte: ut illa opinio preſentis mali ſit recẽs. Hoc ãt uerbũ ſic interp̃tat': ut nõ tm̃ illud recẽs eẽ uelit: qđ paulo ante acciderit. ſed quãdiu in illo opinato malo uis q̃dam inſit & uigeat & habeat quãdã uiriditatẽ: tãdiu appellat' recens: ut Arthemiſia illa Mauſoli cariæ reges uxor: q̃ nobile illud Halicarnaſi fecit ſepulchrum: quamdiu uixit:

mis inordinata conſpicitur. Dicitur ãt amor ſiue caritas eẽ inordinata. cũ aut hõ id diligit: qđ nõ debet: aut quos debet diligit: ſed plus iuſto diligit aut minus iuſto. Dilectionis. n. librari debet modus: auctor diuus Hieronymus in omelia cantici tertia. Cũ ad eos impetũ cõuerterit: ſenſus eſt cõſolatores: q a alios in dolore conſolari uolunt cõfitent' ſe miſeros eſſe: cũ ĩ eos retorquet ĩpetus doloris: & caſus ip̃e cõuertitur ex quo fieri uidet': ut q ſe patronos: ĩ alieno negocio ꝓfitẽt'. illis ipſis ĩ ſuo opus ſit patrono: & q cõſolator ĩ alieno mœrore uideri uult. ipſe ĩ ſuo luctu cõſulãdus ſit: qđ uitiũ ait. M. tullius eẽ culpæ nõ naturæ. Quãuis copioſe: q̃tũ uis. Aliter atq; aliterq; q̃. Qui

Auarus
Auaricia
Qui aliena repren
dunt uitio
ſi duæ ho
mini mã
ticæ

auari auaros: cõe id ferme uitium ẽ: ut auarus dicat ĩ auaritiã: glorioſus gl'iæ cupidũ rep̃hẽdat: ĩgratus culpet ĩngratos. unde ait ſeneca ẽ illud graue uitiũ ĩgratos eẽ & ĩtolerabile & ꝙ diſſociet hoĩes: ſed uſq; eo uulgare: ut illđ nec q querit' qđ ẽ effugerit. atq; inibi ex ĩteruallo: fortaſſe inqt de quo q̃reris ſi te diligenter excuſſeris ĩ ſinu ĩuenies. idẽ ĩ ep'lis moralibꝫ ait: iraſcẽdũ ñ eẽ magiſter iracũdiſſimus diſputat. Lactãtius quoq; uideo ĩqt magnã ptẽ coꝝ: q ĩ ſcola de pudor & cõtinẽtiã p̃cipiãt argutiſſimæ eoſdẽ ĩ oĩum cupiditatibus libidinũ uiuer'. aliorũ uitia cernere: huic ſniæ cõgruit eſopi fabula: q̃ tradit hoĩes duas manticas hr'e unã ãte: altera retro. ĩ priorẽ aliena uitia mitti. ĩ poſteriorẽ nr̃a: q̃ abſcondimus & uidere nolumus. hoc Catullus ſignat cũ ait: nemo uidet manticæ qđ ĩ tergo ẽ & pſius. ut nẽo ĩ ſeſe tentat deſcendere nemo. ſed p̃cedenti ſpectat' mãtica tergo. ob hoc dixit ora. Reſpicere ignoto diſcet pẽdentia tergo. idẽ alibi ĩ hãc ſniam ſic elegãter ſcribit cũ tua puideas oculis mala lippus inũctis: cur ĩ amicoꝝ uitiis tã cernis acutum quã aut aq la aut ſerpẽs epidaurius. ſene. taxãs id gẽus hoĩes ꝑpoſteros: papulas inqt obſeruatis alienas: obſiti plurimis ulceribus. Cõſiſis ẽ illa euãgelica ſentẽtia: q̃ eos accuſat. q ĩ alieno oculo feſtucam uidẽtes ĩ ſuo trabẽ nõ aſpiciũt.

Catulus
Perſius
Oratius

In alieno
oculo
feſtucã

Si eadẽ res ẽ: exẽplo res ĩſtruenda eſt ut magis colliq̃ſcat: amiſit pr' filium angit' meret cruciat'. dũ iactura ẽ recens: mox egritudo illa uetuſtate uel tollit'. uel lenit': & tm̃ eadẽ eſt orbitas ultio die: q̃ fuit prio. ita filio caret poſt đcem ãnos: ſicut carebat a funere: nihil de eo pp qđ dolet mutatũ ẽ. ex quo colligit Cice. egritudinem ſi eẽt naturalis debere eãdẽ cõtinenter p̃manere: nec ullo tp̃e ĩminui: ſed cũ dies cõterãt oẽs mœrores ex hoc rõcinat'. oẽm ui egritudis ex opiniõe naſci nõ ex natura. Nihil eã mali: ſenſus ẽ. cogitationẽ diuturnã qđ nihil ſit ĩ re mali: eẽ ꝓ medela doloris ac fomẽto. nõ ãt ip̃am diuturnitatẽ. Mediocritates: tãq̃ mediocriter dolẽdũ ſit: & modice mœrẽdũ: pipateticí. n. affectus nõ tollũt ut ſepe dictũ ẽ: ſed tẽperãt. Egritudinẽ ſuſcipe: tãq̃ ex officio ſit dolere: & triſtẽ ĩa angi: ut ſi pr' amiſit filium ĩ egritudie ſit: & ĩ egritudie eſſe debeat ex officio: p̃inde ac pietas & affectus paternus: hoc exigãt ac depoſcãt ĩ tm̃: ut q ĩ tali caſu nõ doluerit exiſtimetur culpabilis ip̃ius ĩnofficioſus.

Opinio
recens
Recens
luctus ĩ
octauia
Amor ar
temiſiæ in
maritũ
Mauſolus
Mauſoleũ
inter ſeptẽ
ſpectacula

Opinio recẽs: ĩterp̃tat' zeno opinionẽ mali recẽtẽ ĩtelligi nõ ſolũ illã: q tũc ẽ recenter exorta: ſed & illã: q̃ uiriditatẽ q̃dã retineat q̃uis uetuſta ac diuturna ſit: exẽpli cã. Recẽs opinio luctus fuit ĩ octauia auguſti ſoror': poſt obitũ marcelli filii: q talis ꝑ oẽm uitã fuit: q̃lis ĩ funere: huic erat quotidie opĩo ĩlla recẽs doloris cũ ita mœreret lõgo ĩteruallo: poſt filii mortẽ: ſicut luxerat die funeris. idẽ đ arthemiſia dici põt q̃ maritũ mauſolũ amaſſe fertur ſupra oĩs amorũ fabulas ultraq; affectiõis hũanæ fidẽ. mauſolus ãt fuit rex cariæ. uelut quidã græcarũ hiſtoriarũ ſcriptores dñt ſatrapes: ideſt perfectus. maritus & frater artemiſiæ: q̃ illo defuncto imperium habuit: illiq; ſepulchrũ extruxi t illud memoratiſſimũ dignatumq; numerari inter ſeptem oĩum terrarũ ſpectacula: a quo oĩa ſepulchra pretioſa ex noĩe eius mauſolea nũcupat'. ut docet diuus Hieronymus libro primo cõtra Iouinianũ: & noꝫ in comentariis Pp̃tii & ſuetonii aſſati retulimus: artemiſia tabæ conſũpta eſt ut ait. Strabo ꝓpter luctum: quem ex uiro ſumpſerat: quæ prius luctu atq; d'ſiderio mariti defũcti flagrans: oſſa cinerem q̃ eius cõtuſa in pulueris faciem aquæ ĩdidit ebibitque. Et ita mauſoli mariti uiuum ac ſp̃rans ſepulchrum fieri concupiuit auctores. Gellius. Valerius. Plinius. cæteri.

Halicarnaſi:

Halicarnaſſi:ciuitas eſt cariæ regia principũ:q̃ prius Zephyra dicebat̃: ubi eſt mauſoleũ & ſalmacis fõs ex halicarnaſio fuit herodotus hiſtoricus:itẽ heraclitus poeta:& diony.ſcriptor ãtiq̃tatũ. Quotidie recẽs ut ſingulis diebus maritũ amittere uideret̃ taliſq; eſſet poẽ tp̃s uitæ:q̃lis fuerat in funere defuncti. Aut ad aliã traducere ſicut amor lenit̃ trãſlatus trãſfuſuſq; ab amica in alterã amicã:ſic egritudo ſupprimit̃ au ſedat̃:ſi ad aliã egritudinẽ traducta ſit:ſic medici aiunt ueterẽ morbũ nouo morbo emoueri ac ſanari poſſe i q̃ ſniam ẽ illud ořanũ:emouit ueterẽ mire nouus ut ſolet i cor:traiecto lateris miſeri capitiſue dolore ut letargicus hic cũ ſit pugil: & medicũ urget.

Halicarnaſus

Morbum morbo tolli

uixit i luctu:eo dẽq; ẽt cõfecta cõtabuit:huic erat illa opĩo quotidie recẽs:q̃ tũ deniq; non appellabat̃ recẽs cũ uetuſtate exaurit:hæc igit̃ officia ſunt cõſolãtiũ tollere egritudinẽ funditus aut ſedare aut d̃trahere q̃plurimũ:aut ſupprimere:nec pati manar̃ lõgius:aut ad aliã traducere:ſed q unũ offm̃ conſolantis putẽt malũ illud oĩno nõ eẽ. ut Cleãti placet ſunt q nõ magnũ malũ: ut pipatetici: ſunt q abducũt a malis ad bõa:ut epicurus:ſũt q ſatis putãt oñdere nihil inopinati accidiſſe: nihil mali. Chryſippus ãt caput eẽ cẽſet i cõſolãdo detrahere illã opionẽ merẽti:ſi ſe offõ ſũgi putet iuſto atq; debito: ſũt ẽt q hæc oĩa gñã cõſolãdi colligũt: alius.n. alio mõ mouet̃:ut fere nos oĩa i cõſolationẽ unã cõiecim⁹: erat.n.i tumore aĩus:& oĩs i eo tẽtabat̃ curatio ſed ſumẽdũ tp̃s ẽ nõ miĩus in aĩoꝝ morbis q̃ i corporꝝ ut Prometheus ille Aeſchyli:cui cũ dictũ eẽt. Atqui Prometheu te hoc tenere exiſtĩo mederi rõe poſſe iracũdiæ rñdet:ſi q̃s q tẽpeſtiuã medicinã admouẽs nõ ad graueſcẽs uulnus illidat mãus. Erit igit̃ in cõſolãtibus pría medicía docere aut nullũ malũ eſſe:aut admodũ paruũ. Altera eſt & de cõi cõditione uite & ꝓprie ſi qd ſit de ipſius q mœreat diſputãdũ. Tertia ſũmã eẽ ſtulticiã fruſtra cõfici mœrore: cũ ĩtelligas nihil poſſe ꝓfici. Nã cleãtes q̃dẽ ſapientem cõſolat̃:q cõſolatiõe nõ eget. Nihil.n. eẽ malũ qd turpe nõ ſit ſi lugẽti pſuaſeris: ñ tu illi luctũ ſed ſtulticiã detraxeris. Alienũ aũt tp̃us docendi: & tñ non ſatis mihi uidet̃ uidiſſe hoc Cleãtes. ſuſcipi aliquãdo ægritudinem poſſe ex eo ipſo:q̃ non eſſe ſũmũ malũ cleantes ipſe fateatur. Quid.n. dicimus: cum Socrates Alcibiadi perſuaſiſſet ut accepimus

Malũ illud oĩno:ut dicat cõſolator ad eũ quẽ cõſolat̃ illud non eſſe malũ: qd ille tãtope mœreret & lamentat̃. A malis ad bona inter epicuri cyrias doxas: ita.n. appellant̃ ſniæ principales & maxiæ ratæ:hæc una eſt aĩum a cõtẽplatu maloꝝ a uocãndũ abducẽdũq; eſſe ad bonoꝝ ꝓteritoꝝ recordatiõnẽ:uoluptatũ.n. ꝑceptoꝝ recordatio ut iq̃t epicurus beatã uitã facit. Officio fungi putet:q mœret ob idipm̃ uehemẽter mœret: qd exiſtimat mœrorẽ illũ: & luctũ eẽ officioſum:piũ debitũ:tãq̃ ita fieri oporteat:ic circo debet cõſolator detrahere lugẽti hãc opĩonẽ officioſi doloris. Erat i tumore aĩus ſicut mẽbrũ qd in tumore eſt & turgidũ uitioſe ſe hẽt:ſic tumẽs aĩus in uitio ẽ & morbo Prometheus Aeſchyli. De hoc añ dictũ eſt:queãdmodũ.ſ. æſchylus tragicus poeta ap̃ græcos tragediã fecit noĩe ꝓmetheũ:i q̃ inducebat̃ ꝓmetheus affixus caucaſo intolerant̃ dolẽs & erũnas flebilit̃ deplorãs. Atqui:ſed. Qui tẽpeſtiuã medicinã:ait ꝓmetheus rõnẽ mederi poſſe iracundiæ ſi tẽpeſtiuiter adhibeat̃:cũ nihil ſit ſalutarius tẽpeſtiua medicina. Verum interdũ ita noxia eſt medicina itẽpeſtiuiter admota ſicut uulnus ledit̃ illiſu mãus & tactu: ut aũt crudũ adhuc uulnus medẽtiũ manus reformidat deide patit̃ atq; ultro reqrit: ſic recẽs aĩ dolor cõſolatiões reiicit ac refugit mox deſiderat & uehemẽter admotis geſcit. Altera.ſ. medicina. De ipius.ſ. uitæ cõdictõe. leuat̃.n. mœror dũ cõſolator oñdit qualis ſit cõdictio hũana fluxa.ſ. q̃ſſa & in lubrico pẽdẽs uel dũ de priuata cõditiõe uitæ illius q meret dixerit. Tertia.ſ. medicina. Nihil poſſe ꝓfici:ſolũ qd añ dictũ ẽ iõ dixit ſe lugere & dolere:qd nihil ꝓficeret. Sapientẽ cõſolat̃:cleãtis pſii cõſolatio ſupuacãea eſt ut pote ad ſolũ ſapientem ptinens:putat.n. officiũ cõſolãtis eſſe:ut dicat lugenti illud nõ eẽ malũ:pp qd lugeat:cũ nihil ſit malũ qd turpe nõ ſit:& ob hoc colligit nõ eẽ lugẽdũ ex obitu alicuiꝰ uel cariſſimi:q̃a id malũ nõ ẽ:cũ nõ ſit turpe:ſed i hoc peccat cleãtes:qd ſapiẽti adhibeat cõſolatiõem:cui nulla cõſolatõe opus ẽ:alioq ſapiẽs nõ eẽt:ex cõſolatõe cleãtis nõ luctus d̃trahit̃ lugẽti ſed ſtulticia:ſi illi ẽ pſuaſũ fuerit uidelicet nihil eẽ malũ qd turpe nõ ſit:qd totũ ſtoicæ diſciplĩe ẽ ueꝝ lugẽs ac mœror̃ cõfectus:cõſolãdus ẽ cõſolatõibꝰ mitigatoriis:nõ ãt docẽdus:an malũ ſit qd turpe nõ eſt:illd̃.n. tp̃s docẽdi nõ eſt:ſed cõſolãdi:dũ recẽs:eſt mœror. Eũ nihil hoĩs eſſe:Plato. dialogi extãt q̃bus titulus eſt alcibiades ſiue de uoto. In his ſocrates caſtigat alcibiadem tãq̃ nihil hoĩem ac ĩperitũ nimiſq; glioſum:qd eſſet in cõtiõe athenienſiũ dicturus q̃ neſciret: ac diſſertaturus de iuſto & iniuſto:cum ipſe iuſtoꝝ atq; iniuſtoꝝ inſcius foret:ex quo platõico dialogo ductum eſt totũ illud perſianũ:hoc puta nõ iuſtum eſt illud male rectius illud. Deniq; tota illa ſatira ex Plato. archetypho formata:tradũt hiſtorici alcibiadem:a luxu:a uoluptatibus a malis moribus traductũ fuiſſe a ſocrate ad bõa diſciplinã:qui diſcendi ſtudio & ſapientiæ amore pellectus exemplo cũctis amatoribus adulatoribuſq; repulſis:ad ſocraticã diſciplinã aĩum uertit:nuſq̃ recedẽs a latere phi ſapiẽtiſſimi. Demiſſa

Cyriæ doxæ epicuri

Tumens aĩus uitio

Nihil ſalubrius tẽpeſtiua medicina

Cõſolatio Cleantis

Alcibiades caſtigatus a Socrate

Satyra perſii ex platone ducta

Alcibiades procliuis ad luxum

eſt itaq; ſupbia galli:& alæ ad terrā depſſæ:erat alcibiadi ingeniū ut tucydides ꝓbuſq; notificant:ad incontinentiā luxuriā uoluptateſq; ꝓcliuiter ꝓpenſum:qd' Socratica diſciplina ad frugalitatē reuocabat̄. Nā ſocrates adoleſcentē ut auctor eſt plutarchus monere & liberius accuſare non deſiſtebat:oſtendens nullā ī eo prudentiā nullā modeſtiā:nullū deniq; ueſtigiū eſſe uirtutis. Itaq; eū q oēm ſuæ uitæ curſum immolitiæ corpis ac libidibus collocaret:nō eſſe hoiem:ſed monſtrū potius & imane qddā aial appellandū.his ſocraticis caſtigatiōibus alcibiades ſeſe afflictabat:lachrimanſq; ſocratē:quē cūprimis admirabat̄ ſupliciter rogabat:ut ſibi uirtutē traderet:quā amabat uel imaginē potius:ut iqt Plat.gerebat amoris:olim in pugna deliaca ſocratē in magno periculo cōſtitutū ſolus alcibiades ꝓtexit.

Alcibiades ꝓtexit Socratem
Baiulus
Baiulare

Baiulū:ꝓ uiliſſimo deſpectiſſimoq; ponitur græci. βασταζοντας. uocāt: quos latini baiulos appellant:ſunt aūt: q onera humeris portāt: & uecturas oneꝝ corpe ſuo factitant:baiulare eſt onera ferre apud Quinti. in.vi. Ego te baiulare non poſſum: q habuerint horoſcopū in.ii. pte tauri ut inqt Iulius firmicus baiulabūt ſtercora latriaſq; purgabunt. Quid dicemus cleāte:apoſtropha ad cleantē:q putat conſolationē eſſe efficaciſſimā mōſtrar̄ lugēti nihil mali eſſe in re quā luget.

Lycon philoſophus
Glicon

Quid lyconis:lycon phs ꝑipateticus eloquens fuit:& ī dicēdo ſuauis adeo: ut ꝓ lycon glycon noiaret̄: q̄ dictio dulcedinē ſignificat. Gultu & ueſtiū moliciæ nitidiſſimus:lucta & pilari luſiōe exercebat̄ pūt podragæ morbo ānos natus. lxxiiii. fuit alius lycon pythagoricus. Alius uerſificator:alius epigrāmatarius:hic d̄ quo loqmur phus peripateticæ ſectæ aſſectator:egritudinē moueri aiebat ex incōmodis fortunæ tātū & corpis:aī mala excludebat:ex quo arguit̄ a Cicer. oſtendente alcibiadis exēplo: egritudinē ex aī quoq; malis uitiiſq; cōſtat̄.

Non tibi hoc ſoli
Dulce merenti populus dolendum
Africanus fortiter tulit obitū fratris

Nō tibi hoc ſoli:hæc eſt cōſolatio illa uſitatiſſima:ut cōſolātes dicamus lugenti: nō illi ſolū id cōtigiſſe:ſed aliis īnūerabilibus nec primū nec ultimū talia ꝑpeſſuꝝ:tāq̄ ſolatiū ſit lugētis turba lugētiū:in quā ſniam eſt illud ex ſenecæ tragedia. Dulce mœrēti populus dolēdū. Vt tulerit qſq;:in cōſolādis lugentibus debet cōſolator allegare exēpla coꝝ:q̄ cōſimiles ærūnas aīo ſubnixo tulerunt:ſicut ſeneca dū cōſolat̄ polypiū iſolabiliter rapto de fratrē dolentē:refert exemplū africani:q mortuū fratrē tā magno aīo deſiderauit: q̄ defenderat:memorat emillianū q adoleſcētulus ac ꝓpe modū puer ſpectauit fere iuncta duoꝝ fratrū funera:& tm̄ tāto aīo tulit illā ſubitā familiæ ſuæ uaſtitatem:q̄to debuit ferre uir in hoc natus:ne urbi rōanæ aut ſcipio deeēt aut Carthago ſupeſſet:ꝑcenſet ēt duoꝝ locullorꝝ direptā morte cōcordiā:hæc āt efficaciſſima ſunt fomenta ad mœrorē leniēdū tollēdūue:cū hoīes malint exēpla q̄ uerba q̄a loq facile eſt:ꝓſtare difficile.

Exemplū emiliani
Malunt exempla q̄ uerba

Ad tps egritudinis. In ipſo mœroris momēto:& hora uix curatio chriſippi pōt adhiberi:cū aīus in tumore recenti collocatus tales medelas aſpernet̄. Dicebat aūt chryſippus in cōſolando detrahēdā eſſe mœrenti opionē illā officioſi debitiq; doloris. Non ſemp utimur eodē ſtatu. M. T. Quinti. fortunatianus: marcianus:cæteri doctores rhetorici tradunt. In cauſis potētiſſimū eē ſtatū ſiue cōſtitutionē. Eſt aūt ſtatus prima ut qdam dixerunt cauſaꝝ conflictio:uel ut ſentit Quinti. qd ex prima cōflictione naſcit̄ exēpli cā. Intētio eſt:feciſti homicidiū:depulſio eſt:nō feci:qō an fecerit:hinc cōſtituto fit cōiecturalis:fuerunt q duos tātum ſtatus facerēt:fuerūt q quatuor:non defuerūt q ſex:obtinuit ſnia coꝝ:q tres ſtatus generales eſſe dixerunt cōiecturalē iuridicialē:finitiuum:in rhetoricis ad herenniū:ꝓ finitiuo legalē inuenies:cui finitio ſubiungit̄:tanq̄ generi ſpēs:ut igit̄ in cā non ſemp utit̄ Orator eadē conſtitutione ſiue ſtatu:ſed ꝓut cā depoſcit:mō cōiecturalis:mō iuridicialis: mō finitiuus adhibet̄:ſic ad egritudinē leniēdā nō ſp eadē cōſolatiōe ut oportet:ſed cā & pſona mœrētis eūprimis ſpectāda eſt:qm̄ nō eadē oībus ſūt accomodata. Alius exēplis mouet̄. Alius rōibus. in alio efficax erit epicuri.ī alio chryſippi cōſolatio:unicuiq;.n.ſui mores:ſūt ſuū ingeniū:ſua natura:q̄bus cōſolator cōſolationes ita accōmodauit:ut orator cāꝝ ſtatus ſiue cōſtōnes accōmodat.

De ſtatu ſiue cōſtitutione
Cōiecturalis Legalis Iuridicialis

eū nihilominus eē. nec quicq̄ interꝰ Alcibiadē ſummo loco natū:& quēuis baiulū intereſſe:cū ſe alcibiades afflictaret:lachrymāſq; ſocrati ſupplex eſſet ut ſibi uirtutē traderet:turpitudinēq; depelleret. Quid dicemꝰ Cleātē? nū in illa re q̄ ægritudine Alcibiadē afficiebat:mali nihil fuiſſe:qd illa Lyconis qualia ſunt:q̄ ægritudinē extenuās:paruis ait eam rebus moueri fortunæ & corpis incōmodis:non aī malis:qd ergo illud qd Alcibiades dolebat nō ex aī malis uitiiſq; cōſtabat. ad Epicuri cōſolationē ſatis eſt ante dictū. Ne illa qdē cōſolatio firmiſſima eſt: q̄q̄ & uſitata eſt & ſæpe ꝓdeſt. Non tibi hoc ſoli:ꝓdeſt hæc qdē ut dixi:ſed nec ſemp nec oībus:ſūt.n. q reſpuāt:ſed refert qūo adhibeat̄:ut.n. tulerit qſq; eoꝝ q ſapienter tulerūt: nō quo qſq; incōmodo affectus ſit ꝑdicādū eſt. Chryſippi auctoritas ad ueritatē firmiſſima ē:ad tps ægritudinis difficilis magnum opus ē ꝓbare merēti illū ſuo iudicio:& qd ſe ita putet oportere facere:mœrere. nimirꝝ igit̄ ut in cauſis non ſemp utimur eodem ſtatu:ſic.n.appellamus controuerſiaꝝ genera:ſed ad tps cōtrouerſiæ naturā ad pſonā accōmodamus:ſic in egritudīe lenienda nā quā qſq; curationē recipe poſſit:uidēdū eſt:ſed neſcio quo pacto ab eo:qꝺ erat a te ꝓpoſitū: aberrauit orō. Tu.n.de ſapiēte q̄ſieras:cui aut malū uideri nulli pōt: qd uacet turpitudīe:aut ita paruum malū:ut id obruat̄ ſapientia: uixq; appareat.

Nihil opinione affingat: ſapiens opinione non ducit̃: ut lugeat ut in egritudine ſit: nõ ſe luctu cõficit: qa
opinet̃ ita fieri oportere. Iã.n. antedictũ eſt opinionẽ exiſtimari fontẽ & originem ac cãm nõ ſolũ triſtitiæ:
ſed reliquaꝝ quoq; ꝑturbationum: qbus ſapiens non aſſentit̃: nec cedit: cũ nihil malũ uĩ: niſi qd̃ turpe ſit.
Eſt oĩum maximũ: triſtitia ſiue ægritudo inter cæteras ꝑturbationes potẽtiſſima eſt: q̃ lancinant ꝓcordia
ex eſt aĩum: torquet hoĩem: & plane carnificina eſt. Certa q̃ de pauptate: hæc tanq̃ ſpẽs generi ſubiciunt̃
ut de pauptate dicere: de uita inhonorata de exilio: & cæteris calamitatibus: q̃ oĩa afferunt ægritudinẽ. Vi

qui nihil opinione affingat: aſſumatq; ad egri
tudinẽ: nec id putet eſſe rectũ: ſe q̃ maxime ex
cruciari: luctuq; confici. quo prauius nihil eẽ
poſſit edocuit tñ rõ ut mihi qdẽ uĩ: cũ hoc ip
ſum ꝓprie non q̃reret̃ hoc tpe: ne qdẽ ullũ eſ
ſet malũ: niſi ꝙ idem dici turpe poſſet: tñ ut ui
deremus q̇cq̇d eſſet in ægritudine mali. id nõ
naturale eẽ: ſed uolũtario iudicio: & opĩonis
errore cõtractũ. Tractatũ eſt aũt a nobis id ge
nus egritudinis ꝙ unũ ẽ oĩum maximũ: ut eo
ſublato reliquoꝝ remedia: ne magnope q̃ren
da arbitraremur: ſunt.n. certa q̃ de pauptate:
certaq; de uita ĩhonorata & in gloria dici ſole
ant. ſepati aũt certe ſcholæ ſunt. de exilio: de ĩ
teritu patriæ: de ſeruitute: de debilitate: de ce
citate: & de oĩ caſu in quo nomẽ poni ſolet ca
lamitatis. hæc græci in ſingulas ſcholas & ĩ ſin
gulos libros diſptiunt. Opus.n. q̃runt. q̃q̃ pla
ne diſputationis ſunt delectatiõis. & tñ ut me
dici toto corpe curando minimæ ẽt pti ſi con
doluit medent̃: ſic phĩa cũ uniuerſam ægritu
dinẽ ſuſtulerunt: tñ ſi q̃s error aliũ d̃e extitit:
ſi pauptas momordit: ſi ignominia pupugit ſi
q̇d tenebraꝝ offudit exiliũ: aut coꝝ q̃ mõ dixi
ſi q̇d extitit. & ſi ſingularꝝ reꝝ ſunt ꝓprie cõſo
lationes: de qbus audies tu qdẽ cũ uoles: ſed
ad eũdẽ fontẽ reuertendũ eſt: ægritudinẽ om
nem ꝓcul abeſſe a ſapiẽte: ꝙ inanis ſit: qd̃ fru
ſtra ſuſcipiat̃: ꝙ non natura exoriat̃. ſed iudi
cio: ſed opinione. ſed quadã inuitatiõe ad do
lendũ: cũ id decreuerimus ita fieri oportere:
hoc detracto qd̃ totũ eſt uolũtariũ: ægritudo
erit ſublata mœrens: morſus tñ & cõtractiũcu
læ q̃dã aĩ relinq̃nt̃: hãc dicãt ſane naturalẽ dũ
egritudĩs nomẽ abſit graue tetrũ. funeſtrũ qd̃

ta in gloria. tutior interdũ & beatior eſt uita ĩ glo
ria: q̃ glorioſa: hinc illud uotũ tragici poetæ Me — Vita in
metellus lare ſecreto tutoq; tegat: apud Virgiliũ — gloria
Mauult ille mutas agitare inglorius artes: qdã ui
tam inhonoratã exiſtimant eſſe ſuppliciũ: uñ fit
ut ambiant: rogent ſupplicent: iniurias & cõtume
lias non paucas ꝑferant: ut ad honores cupitos ex — Exambiti
ambitoſq; aliqñ perueniant: hinc a Ciprião dictũ — honores
eſt uere ac decenter: faſcibus ille oblectatus & ho
noribus eſſe priuatus & inglorius non põt: hic ſti
patus clientum cuneis frequentiore comitatu: of
ficioſi agminis honeſtatus pęnam putat eſſe cum
ſolus eſt. In ſingulos libros: ut ſingulatim ſepa
ratimq; diſputent: de exilio: de cecitate: de paup
tate: & reliquis: quarum rerum ſingularum ſunt
ꝓpriæ conſolationes. Opus q̃rũt: ordo eſt: opus
q̃runt delectationis: q̃q̃ & ſunt diſputationis: ſen
ſus eſt: q̃runt talia ſcribẽdo delectare q̃uis & talia
diſputatiõibus plãe cõueniant: q tollit egritudinẽ
ĩmitat̃ medicũ corpi medentẽ q nec minimã qdẽ
partẽ omittit: qn curet. Si quid tenebraꝝ offudit
exilium. Exilium ut definit Seneca in libro de cõ — Exiliũ q̃d
ſolatione: ad albinã: eſt loci commutatio: hanc au
tem loci cõmutationem ſequunt̃ incõmoda: ob q̃
uidet̃ exilium eſſe res miſera: calamitoſa: quo cla
ritudo fœlicitatis obſcuret̃: ueluti tenebris offu
ſis: ſed cum naturalis quædam aĩs mortalium ir
ritatio inſit cõmutandi ſedes: transferendi: domi
cilia: atq; peregrinandi: non uideo quid tantũ ma
li in ſe contineat exiliũ: qd̃ quaſi peregrinatio q̃
dam eſt & cõmutatio loci: quem quotidie infinita
multitudo comutat. M. Tullius in orõne ꝓ au. ce
cina exiliũ inquit ſuppliciũ non eſt: ſed ꝑfugiũ
portuſq; ſupplicii: nã q uolunt pœnã aliq̇ ſubter
fugere: aut calamitatem eo ſolũ uertunt hoc ẽ ſe — Exilium
dem ac locum mutant. Itaq; nulla in lege noſtra re — ꝑfugium
perit̃ nec apud cæteras ciuitates. maleficiũ ullũ — nõ ſuppli
exilio eſſe mulctatũ: ſed cũ oẽs uincla neces igno — cium
miniaſq; uitant: q̃ ſunt legibus conſtitutæ: conlu — Solum uer
gtunt: quaſi ad arma in exiliũ: item in orõne pro — tunt
domo ſua exulẽ ait nomen eſſe calamitatis nõ tur — Exul no
pitudinis: ubi aũt turpitudo nõ eſt. malũ eſſe non — men cala
põt: ex ſtoicoꝝ decretis. Quod fruſtra ſuſcipiat̃. — mitatis
egritudo fruſtra ſuſcipit̃ cũ mœrendo lugẽdoq; — Nihil ꝑfu
nihil ꝑfici poſſit. Ideoq; ait Seneca: illud te nõ mi — turum
nimũ ad iuuerit: ſi cogitaueris nihil ꝑfuturum — Dolorem
dolorẽ tuum: nec illi quẽ deſideras: nec tibi: nã ſi — Contra
quicq̃ triſtitia ꝑfecturi ſumus: nõ recuſo quicq̇d — ctio animi

lachrymaꝝ fortunæ ſupfluit: tuæ fundere. Contratiũculæ: quaſi pũctiunculæ: q̃ naturales ſunt cõtractio — Regulæ
enim aĩ eſt ex mœrore: ſicut cõtractio frontis ex triſticia. Quod cũ ſapia eſſe: ſi ĩ ſapientẽ egritudo. non ca — grammati
dit: non põt eſſe cõtuberniũ egritudinis. & ſapiæ: ubi.n. ille eſt hæc nõ adeſt: ubi hæc adeſt: illa abeſt Atq. — ces rãcidæ
ſed. Quã multæ: grãmaticæ regulæ: q̃ interdũ ſeturiæ. ſunt & rãcidæ. diceret p multæ q̃ pluriæ: uel p qua — Quã ma
multæ: ſed q ſeruit elegãtiæ utrũq; ꝓ loco decẽter uſurpat: ſic cæſar: mũ diſſimus elegãtiſſimuſq; ſcriptoꝝ — gnus
dixit: q̃ magnũ numeꝝ iumẽtorũ q; atq; hoĩum ĩtercipiũt: ſic. Qu. cur. iter claſſicos ſcriptores ſpectatiſſi — Per q̃ ma
mus ait: p q̃ maxio põt exercitu cõparo. Trũco euerſo: ꝑſtat ĩ trãſlatiõe arboris: noĩe trũci ſignãs egritudi — ximus
nẽ; noĩe ſtirpiũ & radiculaꝝ agnatas ꝑturbatiões: q̃ ex egritudĩs fõte ĩ riuos d̃ducũt̃: & ex hoc trũco ueluti

ſtirpes fibræq; ſoboleſcũt: ex quo fit ut euerſo trunco elidanť ſtirpes: ut ſublata egritudine reliqua tollanť. Cuiuſmodi eſt: hoc ideo dixit: tanq̃ id ocium minus gratũ ſit: q̃ negocia foreſia: & ſenatoriæ occupatio nes: qbus florente. re pub. dominabať: tunc uero frigebat in ono: cum oia ad unius cæſaris nutum forent de uoluta. Et emulari & obtrectare: uidenť hæc idem ſignificare: ſed tñ aliquid differunt: q̃ oia ægritudini ait eſſe ſubiecta: de qbus proxima tuſculana copioſius diſſeretur.

Fibræ
Fibrum

Fibræ ſtirpium: quaſi adiculæ minutæ & ueluti capillamenta in extremo ægritudinis trunco adhereſcentes: fibrum enim antiqui extremum dixe runt: ut docet. M. Var. unde fibræ dictæ extremitates in iecore & fimbriæ i ueſtimentis: & fibræ in arboribus & herbis: pli. in. xix. tubera uocanť hæc undiq; terra circundata nulliſq; fibris innixa aut ſaltẽ capillamentis.

Omne preclaꝝ arduum

Elidendæ: ſuffocandæ: ſtrangulande: effringende: ita ut reuiuiſcere ac repullulare non poſſint. Non idem arduũ: Vetus uerbum eſt: omnia preclara ardua eſſe & rata: alioq nihil p̃clarum haberetur: niſi difficultas ſubeſſet qua fit precioſum. Domicilium uirtutis: ut iquit Silius. in arguo colle & edito ſitum eſt.

Philoſophia
Medicina

Curationem: tranſlatio a medico cuius ꝓpria curano eſt: tanquã philoſophia proprie ſit medicina animorum: ſicut medicina corporum philoſophia exiſtimatur: germanæ enim ſunt & copulatæ philoſophia ac medicina.

¶ Philippi Beroaldi commentarius in quartã Tuſculanarum.

Laus romanorum

VBiq; Mar. Tullius ueluti philopatros: hoc eſt uerus amator patriæ: non ſolũ tutatur ac defendit partes romãorum: ſed frequenti preconio iactat & extollit: tanq̃ ingenia romanorum cæteris nationibus antecellant: & profecto nulla unquã res publi. nec maior nec ſanctior: nec bonis exemplis ditior fuit nec clariſſimis ingeniis copioſior ut non immerito dixerit plinius. Gentium in toto orbe præſtantiſſimam unam omnium uirtute haud dubie romanam extitiſſe: hinc Valerio maximo facta dictaq; ſimul memorabilia percenſenti. Vberior copia in omni genere exemplorum ex romanis ſuppetit: q̃ ex reliquis omnibus nationibus: itaq; nũc Mar. Tullius excellentiam romanorum in ſtudiis doctrinarum cumprimis exequitur: potiſſimũ q; philoſophiæ quæ tuſculanarum q̃ſtionum unica eſt materia & peculiare argumentum. Cum partim. Studiis litterarum quæ romani ſerius acceperunt: apud quos philoſophia diu latuit: nec ullum habuit lumen litterarum latinarum.

A primo ortus: ab origine urbis romæ. Inſtitutis regiis: titulus eſt apud iuriſconſultos de conſtitutionibus principum: ubi ait Vlpianus: quod principi placuit legis habet uigorem: pomponius quoq; iuriſconſultus auctor eſt: latas eſſe: leges a regibus quæ omnes conſcriptæ erant in libris papirii. unde ius ciuile papirianum appellatur: nõ quod papirius de ſuo quicquã adiecerit: ſed quod leges regias ſine ordine latas in unũ compoſuerit.

Leges regiæ ius ciuile papyrianum
Lex quia
Auſpicia
magna exiſtimatiõe

Legibus: appellatiõe legum: leges duodecim tabularũ. ſenatuſconſulta. plebiſcita. legitimæ actiones: interpretationes prudentum: & alia id genus continentur: eſt autem lex: ut ait Vlpianus commune præceptum uiroꝝ prudentum & cõſultum: chryſippus dixit legem eſſe diuinarum humanarumq; rerum noticiam: legis uirtus eſt: ut tradit medeſtinus imperare: uetare: permittere: punire.

cum ſapientia eſſe: atq; ut ita dicam habitare nullo modo poſſit. Atqui ſtirpes ſunt egritudinis: quam multe: quam amare: quæ ipſo trũco euerſo omnes elidẽde ſunt: & ſi neceſſe erit ſingulis diſputationibus: ſupeſt. n. nobis hoc cuiuſmodi eſt ocium: ſed ró una omnium eſt ægritudinũ: plura noía: nã & iuidere egritudinis ẽ: & emulari: & obtrectare: & miſereri: angi lugere mœrere: erumna affici: lamentari: ſolicitari: dolere: i moleſtia eſſe: afflictari: deſperare. Hæc oía diffiniunt ſtoici: eaq; uerba q̃ dixi ſingulariũ reꝝ ſunt non ut uidenť eaſdẽ res ſignificant: ſed aliquid differunt: qđ alio loco fortaſſe tractabimus: hæc ſunt ille fibre ſtirpium. quas initio dixi pſequendæ: & omnes elidende: ne ulla unq̃ poſſit exiſtere. Magnũ op⁹ & difficile: quis negat? Quid aũt preclaꝝ: nõ idẽ arduũ: ſed tñ id ſed effectura philoſophia profiteť: nos mõ curatiõem eius recipiamus. Veꝝ q̃dẽ hæc hactenus. Cætera quotienſcũq; uoletis: & hoc loco: & aliis parata uobis erũt.

Mar. Tullii. C. tuſculanaꝝ q̃õnũ liber q̃rtus

CVm multis in locis noſtrorũ Hoĩum igenia: uirtuteſq; brute ſoleo mirari tũ maxie his ſtudiis: q̃ ſero admodũ expetita i hãc ciuitatẽ e græcia tranſtulerũt. Nũ cũ a primo urbis ortu regis iſtitutis: ptim ẽt legibus

Auſpicia. Mar. Tullius in orõne de aruſpicum rñſis:ait oẽs gentes:nationeſq; ſuparí a romanis pietate ac religione:auſpicia aũt in tanto apud romanos honore antiqtus fuerũt nihil publice ſine auſpiciis:nec domi:nec militiæ gererť:auctores.M.Tul.& Liuius. Dicta ſunt aũt auſpicia:ut exponit Auguſ. & in decretis canonicis.xxvi.q.iiii.traditũ eſt:quaſi auiũ ſpicia:ſicut auguria quaſi auiũ garia:ab auium garritu & uoce. Duo ſunt gña auſpicioꝝ:unũ ad oculos:alteꝝ ad aureũ ptinens: ad oculos.ſ. uolatus:ad aures uox auium. Thireſias thebanus auſpicia auiũ primus inuenit. Virg.utrũq; auſpicioꝝ genus illo uerſu cõplexus eſt.& uolucrũ linguas & ppetis oĩa pẽnæ.M. T.in.i. de diuinatiõe:deridet auſpicia:q̃ nulla eſſe ait:qd aũt oẽs reges: Populi nationes uterẽtur auſpiciis id ita refellit: quaſi non aliud tã uulgare ſit q̃ nihil ſapere. Comitia:conuentũ populi:& coitionẽ ad magĩatus creãdos:atq; ad leges ferendas comitia appellamus:erantq; diſcrimĩata comitia:ut alia calata:alia centuriata:alia curiata uocarenť: & comitiales dies dicti:qbus fas erat populo conuenire ad ſuffragiũ ferendũ. Ioue tonante fulgurãte:comitia populi habere ne fas erat:Comitioꝝ.n.nõ hñ doꝝ cãs eſſe uoluerunt:ut docet Mar. Tul. Comitiales homines decenter appellat Plau. litigioſos qui litium cã ſemp ſunt in comitio inqetantes tribunal ptoris: q ſi nihil ẽ litiũ lites ferũt.

Prouocationes: Valerius publicola legem tulit de ꝓuocatione aduerſus magĩatus ad populũ q̃ in uulgus fuit mire grata: auctor Liui.l.ii.ſine ꝓuocatione erat dictatura. Annotat idẽ Liuius.in.iii. ꝓuocationẽ non eſſe longius ab urbe mille paſſuũ : ꝓuocatio aũt idẽ eſt qd appellatio:data aduerſus iniuriã magiſtratuũ: ꝓuocare & appellare: ſẽſu cõgruunt:elegantia differunt:ita.n. eleganter loqmur: ꝓuoco ad populũ:appello tribunos. Alteꝝ cũ ppoſitione. Alteꝝ citra ꝓpoſitionẽ:uſurpatiue tñ dŕ:appello ad pricipẽ. Vlpianus qd faciat iudex uidendũ ẽ:& poterit ad principem appellare. Patrũ conſiliũ ſenatus conſulta ſignificat. Eqtũ peditũq; deſcriptio.res militaris armis cõſtat:& uiribus:hæc ĩ tres diuidiť ptes æqtes:pedites:claſſes:æqtũ alæ dñr ab eo qd ad ſimitudinẽ alaꝝ ab utraq; pte ꝓtegant acies:q̃ uexilatiões uocanť:eſt aliud genus æqtũ q legionarii noianť: ppea q̃ cõnexi ſunt legioni.romana uirtus pcipue in legionũ ordinatione ppollet. Legio aũt expeditibus conſtat & eqtibus:ptérea romulus tres æqtũ centurias deſcripſerat:Luceres: Ticienſes:rãnenſes:Serui.aũt Tul.pedeſtrẽ exercitũ p claſſes diſtribuit:ut Dioni.& Liuii teſtimonio ſatis liqt:ſcripſitq; centurias eqtum.xii.ex primoribus ciuitatis:ſex itẽ alias centurias tribus ab romulo inſtitutis centuriis ſub iiſdem qbus in auguratæ erant noibus fecit. At equos emẽdos dena milia æris ex publico data:fuerũt ẽt eqtũ decuriæ ſub noibus iudicũ deſcriptæ:nã nõgenti:ſelecti:tribuni ærarii:celeres:flexumines:troſuli nuncupati:de qbus in commentariis Sueto.non paꝝ multa. Re pu.liberata. Salu.in hanc ſniam:ſed ciuitas incredibile memoratu eſt: adepta libertate q̃tũ breui tpe creuerit:tanta cupido gloriæ inceſſerat. Verſus extat ennianus cõcinniter factus:moribus antiqs res ſtat romana uiriſq;:quẽ Ennii uerſum memorat.M.Tul.in principio qnti lib.de re pu.quẽ inqt uel breuitate uel ueritate tãq̃ ex oraculo mihi quodã eſſe effatus uŕ; nã neq; uiri niſi ita morata ciuitas fuiſſet neq; mores:niſi hi uiri pfuiſſent:aut fundare:aut tã diu tenere potuiſſent:tãtã & tã iuſte lateq; imperantẽ rẽ pu.itaq; ante noſtrã memoriã: & mos ipſe p̃rius pſtãtes uiros adhibebat:& ueteꝝ morẽ ac maioꝝ inſtituta retinebant excellentes uiri hactenus.M.Tul. Accerſita aliũde euocata acceptaq; a græcis.

Pene in cõſpectu: metapontũ:crotonã heracliã ciuitates in ultĩa italiæ ora ſitas intelligit: qbus in locis pythagorã iuuenũ emulãtiũ ſtudia cetus hũiſſe hiſtorici ꝓdiderũt:ubi uice numĩs cultus eſt. Præclarus auctor nobilitatis tuæ.M.hic brutus ad quẽ Ci.ſcri.auctorẽ ꝓgenitorẽq; hẽt iuniũ illum brutũ tarqnioꝝ exactorẽ libertatis aſſertorẽ: primũ roma.cõſulẽ:cuius ſtatua in capitolio uiſebať media inter regũ imagines ſtrictum enſem tenẽs:a cuius filio poſteritas brutoꝝ familiæ ois ꝓpagata eſt. In italia græcia:græci ſ.extrema italiæ ora multas urbes cõdiderũt:uñ magna græcia dicta:de qua in.i.cõmẽtario copioſius annotatũ ẽ. In his.ſ.urbibus:maxi.q; metaponti. Crotõe heracliæ:a pythagora italia phĩa defluxit:pythagorã ex eo dictum fuerunt:qd uera pythio nõ minus loqreť. Pythagoreorũ:ut architæ tarentini Alcmeonis crotoniatæ:hyppaſi metapõtini:philolai crotoniatæ:hi.n.oẽs pythagorei fuerũt. Aures clauſas fuiſſe. iterrogatiue legẽdũ qs putet plauſas fuiſſe aures romanoꝝ ad audiendas doctiſſimas pythagoræ & pythagoreoꝝ uoces.

auſpicia:cerimoniæ:comitia: ꝓuocatiões patrũ cõſiliũ:eqtũ peditũq; deſcriptio:tota res militaris diuinitus eſſet cõſtituta:tũ ꝓgreſſio admirabilis icredibiliſq; curſus ad oẽm excellentiã factus eſt dñatu regio re.p.liberata. Nec uero hic locus ẽ:ut de moribus inſtitutiſq; maioꝝ & diſciplina ac tẽperatiõe ciuitatis loquamur. Aliis hæc locis ſatis accurate a nobis dicta ſunt:maximeq; in his ſex libris quos de re pu.cõſcripſimus:hoc aũt loc ↄſideranti mihi ſtudia doctrinæ:multa ſane occurrũt: cur ea quoq; accerſita aliunde neq; ſolũ expetita:ſed ẽt conſeruata & culta uideanť. Erat.n.illis pene in cõſpectu pſtãti ſapiẽtia & nobilitate Pythagoras: q fuit in Italia tpibus iiſdẽ qbus.L.Brutus patriã liberauit: pclarus auctor nobilitatis tuæ. Pythagore aũt doctrĩa cum longe lateq; flueret pmanauiſſe mihi uŕ i hãc ciuitatẽ. Idq; cũ cõiectura ꝓbabile eſt:tũ qbuſdam ẽt ueſtigiis indicať. Quis eſt.n.q̃ putet cũ floreret in Italia græcia potentiſſimis & maximis urbibus ea:quæ magna dicta eſt:in hiſq; primum ipſius Pythagore:deinde poſtea pythagoreorum tãtum no

Auſpicia unde
Nil tã uulgare q̃ nihil ſapere
Fabius mortem ſilu tulit ſimiter
Comitia
Comitiales
Comitiales hoies
Prouocatio
Appellatõ
Prouocatio ad populum
Appello Cæſarem
Eqtũ alæ
Vexillationes
Legiõarii
Centuriæ equi
Celeres
Flexumines
Troſuli
moribus antiqs res ſtat Romana uiriſq;
Statua bruti gladio
Pythagoras unde

Nūmā pythagoreū exiſtimatum. Numma pompilius ſcđs romanoꝝ rex. Cōſultiſſimus fuit oīs diuini & humani iuris: ut in illa quiſq̄ ætate eſſe poterat: erantq; multa illius inſtituta pythagoricis documentis ſimillima. Ex quo creditū eſt: auctorē eius doctrinæ fuiſſe ſamiū pythagorā ſed falſo: ut dionyſius liuiuſq; notificant: quattuor. n. ætatibus integris pythagoras numa poſterior fuit ut ex cronicoꝝ libroꝝ obſeruatione collegimus: pythagoras. n. ī italia uenit tarqnio regnū obtinentē: cui cognomentū ſupbus fuit. Eū q. Auctor eſt plutarchus: numā pōpiliū: ſapīa pythagorica p̄ditū fuiſſe multaq; inſtituiſſe: placitis pythagore cōgruentia: tradit Augu. in. vii. de ciui. dei numā hydromāticū fuiſſe: q in aqua uideret imagines deoꝝ: uel potius ludificatiōes demonū: quo gn̄e diuinatiōis poſtea pythagorā p̄lim uſū fuiſſe. M. Var. cōmemorat. Vale. Antias Caſſius hemina & ſcriptores alii: p̄diderunt pythagoricos fuiſſe libros illos nume pōpilii q in archa lapidea olim iuenti: in comitio igne a uictimariis in cōſpectu populi cremati ſunt. Propterea qđ: pleraq; ad diſſoluendas religiōes ptinentia cōtinebant: & ut ait Plin. nulla in his libris ſcripta erant niſi p̄hiæ pythagoricæ. Veſtigia pythagoreoꝝ. pythagorei illi p̄prie dn̄r: q ſectā tenent pythagoræ & dogmata: pythagoriſtæ uero. q uitā. Cū carmibus ſoliti: ueſtigiū pythagoreoꝝ: qđ ī italia romaq; floruerint: id maximū eſt: ſicut. n. illi carmibus fidibuſq; uti ſolebant: ſic romani ad tibiā carmina canebant in cōuiuiis: qbus claroꝝ uiroꝝ laudes cōtinebant: pythagoricis. n. ut īquit Quinti. in. ix. moris fuit cū euigilaſſēt aīos ad lyrā excitare: quo eſſent ad agendū erectiores: & cū ſomnū peterent ad eā prius lenire mentes: ut ſi qđ fuiſſet turbidioꝝ cogitationū cōponerent: Idē auctor eſt in. i. pythagorā concitatos ad uim pudicæ iā domui differēdā iuuenes mutato cātu cōpoſuiſſet de muſica pythagore: ſcribit Macro. in. ii. in ſomniū ſcipiōis. Marcia. quoq; in lib. de muſica ſic ingt. Pythagorei docuere ferociā aī: t. biis aut fidibus mollientes cū corporibus adherēt nexū fœdus aīaꝝ. In originibus: in libris originū: ita. n. portius cato libros inſcripſit: đ qbus in. i. cōmentario dictū eſt. Vocū ſonis. ex p̄ſcripto doctrinaq; pythagoræ atq; pythagoreoꝝ. Cōdi: cōponi: unde cōditores hiſtoriaꝝ & libroꝝ cōpoſitores dicti. Ne liceret fieri alterius iniuriā. xii. tabulæ decēuirales: qbus leges romanæ cōtinebant capitali ſn̄ia ſanxerunt: ſi quis carmen cōdidiſſet qđ infamiā faceret flagitiūue alteri qđ. M. Tulli. in libris de repu. teſtat & diuus Auſti. repetit lib. ii. de ciui. dei. De hac lege. xii. tabulaꝝ intellexit Ora. ſic ſcribens in. ii. ſermonū: ſi mala condiderii in quem qs carmina ius eſt iudiciūq;: ubi expoſuit porphirio: lege cautū fuiſſe: ne quis in queq̄ male dicū carmen ſcriberet: qn etiā in. xii. tabulis lex erat p̄hibens iniurias incantamentoꝝ: cuius uerba hæc ſunt qui malū carmen incātaſſet: & alibi: q fruges excātaſſet. Nec illud nō. i. illud etiā argumentū eſt. Duæ. n. negatiuæ p̄riculæ affirmant: apud antiquos negatiuas duas negatiuæ unius ſignificantiā h̄re obſeruauimus ut illud Varronianū: q non mō ignoraſſe me clamat ſed oīno oīs heroas negat neſciſſe: idē Var. Negatiuas duas: p̄ una accipiendas eſſe demonſtrauit: cū ſic ait: a rege mūera eoꝝ noluit nemo accipe. Deoꝝ puluinaribus fides p̄cinunt. i. p̄centio fit a fidicinibus. Dixit ora. in carmibus: & thure & fidibus iuuat placare deos: ubi expoſuit porphi. fidicies hodie quoq; romæ ad ſacrificia adhiberi: ſicut tibicies nēo ē: q neſciat: theologi canere cœlū cōprobantes ſonos muſicos ſacrificiis adhibuerunt: q ut auctor eſt Macro. apud alios lyra & cythara: apud nōnullos tibiis aliiſue muſicis inſtr̄is fieri ſolebant: pythagoras pythagoreiq; uulgauerūt mūdū ořone muſica compoſitū eſſe: q̄ poſtea ſit lyra imitata: nunc. M. Tul. aut diſciplinæ pythagoricæ hoc eē ueſtigiū: qđ fidicies p̄cinunt in ſacris deoꝝ lectiſterniiſq;: Et epulis magiſtratuū publicis. Puluinaria. n. deorū lectuli ſunt: q̄ ſterni in templis cōſueuerūt. Erut ait ſeruius aliqñ ponunt p̄ templis: hinc dicta lectiſternia: quoꝝ crebra mentio apud auctores. M. Tullius in ořone de auriſpicū reſpōſis noiat p̄centionē: epulas ludoꝝ epulones: q miniſtri erant pontificū: faciebantq; epulare ſacrificium. Ad quintum tuberonem: Ad hunc ſcripſit panecius de dolore patiendo: fuit qntus helius tubero iuris ciuilis conſultiſſimus: idē ſtoicas dialecticaſq;

men eēt noſtroꝝ hoſum ad eoꝝ doctiſſimas uoces aures clauſas fuiſſe? Quin ēt arbitror propter Pythagoreoꝝ admirationē. Nūmam quoq; regem pythagoreū a poſterioribus exiſtimatū. Nā cū Pythagoræ diſciplinā & īſtituta cognoſcerēt regiſq; eius æqtatem & ſapientiā a maioribus ſuis accepiſſent: ætates aūt & t̄pa ignorarent p̄p uetuſtatē: eum qui ſapientia excelleret: pythagoræ auditorē fuiſſe crediderunt & de cōiectura q̄dem hactenus. Veſtigia aūt pythagoreorū: q̄q̄ multa colligi p̄nt: paucis t̄n utemur: qm̄ non agit hoc tempe. Nā cū carminib⁹ ſoliti illi eſſe dicant: & p̄cepta q̄dam occultius tradere: & mentes ſuas a cogitationū intentione cātu fidibuſq; ad trāquilitatē traducere: grauiſſimus auctor in originibus dixit Cato morē apud maiores hunc epulaꝝ fuiſſe: ut deinceps q accubarēt: canerent ad tibiā claroꝝ uiroꝝ laudes atq; uirtutes. Ex quo p̄ſpicuum eſt: & cantus tū fuiſſe reſcriptos uocum ſonis & carmina: q̄q̄ id q̄dem ēt. xii. tabulæ declarant: condi iā tunc ſolitū eſſe carmē: q̄ ne liceret fieri ad alterius iniuriā leges ſanxerunt. Nec uero illud nō eruditoꝝ tēpoꝝ argumentū eſt: q̄ & deoꝝ puluinarib⁹ & epulis magr̄atuū fides p̄cinūt: q̄ p̄priū eius fuit de qua loquor: diſcipliæ: mihi q̄dē ēt Appii cœci carmen: qđ ualde panetius laudat ep̄ſa q̄dā: q̄ eſt ad. Q. Tubero. pythagoreoꝝ ur̄. Multa

Nūma pythagoreus creditus
Pythagoras t̄pibus Targnii
Numa hydromanticus
Pythagoreus
Pythagoriſtæ Aīos ad lyrā cōponere
Muſica molliri aī ferociam
Capitale ſuppliciū famoſi carminis
Ne male dicū carmen ſcribatur
Qui malū carmen incātaſſet
Negatiue duæ pro una
Negat neſciſſe
Fidicines ad ſacrificia
Mūdus muſicæ cōpoſitus
Puluiaria Lectiſternia
Epulones

dialecticaſq; diſciplinas percalluit. Ab illis: pythagoreis. Qui oratores: hæc eſt q̃ multi q̃ clari. interro
gatiue legendũ: ipſe in bruto percenſet nominatim infinitos prope oratores latinos. ſapientiæ philoſophiam
intelligit. Stoicũ diogenem: athenienſes quondã tres philoſophos inclytos ad ſenatum Romanũ legatos
miſerũt: impetratũ: uti mulctam remitteret: quã ciuitati eorũ fecerat: pp propi urbis uaſtationem: fuerat ea
mulcta talentorũ fere quingentorum. Erant aũt iſti philoſophi. Carneades Academicus. Diogenes ſtoicus.
Critolaus peripateticus: quos ferunt ſeorſum quẽq; oſtẽtandi gratia: per celeberrima urbis Romæ loca ma-

ſunt ẽt in noſtris ĩſtitutis ducta ab illis. quæ p̃tereo
ne ea q̃ peperiſſe ipſi putemur: aliunde didiciſſe ui-
deamur: ſed ut ad ꝓpoſitum redeat oẽo q̃ breui tem
pore quot & quãti poetæ: qui ãt oratores extiterũt.
facile ut appareat noſtros oĩa conſequi potuiſſe: ſi-
mul ut uelle cepiſſent: ſed de cæteris ſtudiis alio lo-
co & dicẽus ſi uſus fuerit. & ſæpe diximus: ſapiẽtiæ
ſtudiũ uetus id qdẽ in noſtris: ſed tñ ante Lelii æta-
tẽ & Scipionis non reperio: quos appellare poſſim
noĩatim. qbus adoleſcẽtibus ſtoicũ diogenẽ. & aca-
demicũ carneadẽ uideo ad ſcenatũ ab athenienſibus
miſſos eſſe legatos: q cũ reip. nullã unquã partẽ at-
tigiſſẽt. eſſẽtq; eoꝝ alter cyreneus: alter babyloni⁹
nunq̃ pfecto ſcholis eſſent exercitati: neq; ad illud
munus electi niſi in qbuſdã principibus tpibus illis
fuiſſent ſtudia doctrinæ: q cũ cætera lr̃is mãdarent.
alii ius ciuile: alii or̃ones ſuas. alii monumẽta maio
rũ. hãc ampliſſimã oĩum artiũ bene uiuẽdi diſcipli-
nã uita magiſq̃ lr̃is pſecuti ſunt. itaq; illius ueræ ele-
gãtiſq; philoſophiæ. q̃ ducta a Socratæ in pipateti-
cis adhuc pmãſit. & idẽ alio mõ dicẽtibus ſtoicis. cũ
academici eoꝝ cõtrouerſias diſceptarent. nulla fere
ſunt aut pauca admodũ latĩa monumẽta ſiue pp ma
gnitudinẽ reꝝ occupationẽq;. oĩum ſiue ẽt quod im
periti s ea probari poſſe nõ arbitrabanẽ cum iterim
illis ſilẽtibus. C. Amafanius extitit dicens cuius li-
bris editis cõmota multitudo cõtulit ſe ad eandẽ po
tiſſimũ diſciplinã: ſiue qd erat cognitu p facilis: ſiue
qd inuitabaẽ illecebris blãdis uoluptatis: ſiue etiã:
quia nihil probatũ erat melius illud quod erat tene
bãt. Poſt amafaniũ ãt multi eiuſdẽ ęmuli tõnis: mul
ta cum ſcripſiſſẽt. Italiam totã occupauerũt. Quod
q; maximũ argumẽtũ eſt nõ dici illa ſubtiliter: qd ẽt
facile ediſcanẽ: & ab indoctis ꝓbenẽ id illi firmamẽ
tũ eſſe diſcipliæ putant: ſed defendat quidem quod
quiſq; ſentit: ſunt. n. iudicia libera: nos ĩſtitutũ tene
bimus: nulliſq; unius diſciplinæ legibus aſtricti: q-
bus ĩ philoſophia neceſſario pareamus. Quid ſit in
quaq; re maxime ꝓbabile: ſempq; reqremus. qd cũ
ſæpe alias. tũ nup ĩ tuſculão ſtudioſe egĩus. Itaq; ex
poſitis tridui diſputatiõibus. quartus dies hoc libro

gno hominum conuentu diſertauiſſe. Tum
admirationi fuiſſe aiunt rutilius & polybi-
us philoſophorum triũ ſui cuiuſq; generis
facundiam. Violẽta inquit & rapida carnea
des dicebat. ſe ita & tereta Critolaus. Mo-
deſta diogenes: & ſobria: q in ſenatum intro
ducti uſi ſunt interprete cecilio ſenatore.
Alter cyreneus. ſ. carneades: q libris Chry-
ſippi perlectis: ita laudabat: ut diceret niſi
Chryſippus eſſet. ego non eſſem. Babylo
nius: diogenes. Monumenta maiorũ: res
geſtas: & hiſtorias intelligit. Ampliſſimam
artium: philoſophiã dicit: quã Apule. Di
ſciplinam regalem noiat: tam ad bene dicẽ-
dum q̃ ad bene uiuendum repertam. Et
item alio modo: inter piparericos: & ſtoicos
eſt eadem diſciplina. ſed uidetur longe diſ-
ſimilis. dũ alio modo loquunẽ nam quæ pi
patetici bona dicunt. ſtoici malunt cõmoda
appellare & propoſita. quæ illi mala. Iſti
reiectanea. multaq; alia hoc genus. Ideoque
dictum eſt ſtoicos torqueri uerborum con
trouerſia. Diſceptarent: componerent: mo-
derarentur: hinc diſceptator. dicitur rei
ſententiæq; moderator: ut docet. M. Tullius
in ptitionibus ad filium. Diſciplinã: phi-
loſophiam. Emuli: ſtudioſi & imitatores.
Rationis. philoſophiæ. uirtus enim nihil
aliud eſt. q̃ recta ratio: omnes uirtutes ratio
nes ſunt: ſequitur ratio naturam: qd eſt in-
quit Seneca ratio? naturæ imitatio. Quod
etiam facile diſcantur natura comparatum
eſt: ut deteria facilius ediſcantur: & memo-
riæ pertinacius inhereſcant hinc illud Qui
tiliani & hæc ipſa magis pertinaciter hærẽt:
quæ deteriora ſunt. in hanc ſententiam: ait
Orat. ſic ſcribens in epiſtolis. Diſcit. n. citius
meminitq; libentius illud quod qs deridet:
q̃ qd probat & ueneraẽ: ubi exponit Porphi
rio maiore ſtudio ridiculos uerſus ediſci &
memoria retineri: q̃ admirabiles. Sũt iu-
dicia libera prouerbialis ſnĩa eſt illa Teren
tia. quot capita tot ſentẽtiæ: Antiſthus labeo
Auguſto reſpondit. ſuum quemq; iudiciũ
habere: & a Perſio dictum eſt. uelle ſuum
cuiq; eſt: nec uoto uiuitur uno: ut dicam qd
ſentio: totidem pene ingeniorum ac iuditio
rum reperias. quot corporum formas: dice-
re ſolebat Tyberius in ciuitate libera linguã
mentemq; liberas eſſe debere. Nos inſti
tutum tenebimus. Inſtitutum. Marci Cice-
ronis prope ſolemne eſt. Vt nulli ſectæ ad-
dictus: nulli diſciplinæ mancipatus eſſe ue
lit: ſequens id. Quod maxime probabile eſ
ſe uideatur. iuxta illud Oratianum. Nullus
addictus iurare in uerba magiſtri.

tres pħi le
gati
carneades
Diogenes
Critolaus

Niſi chry
ſippus eẽt
ego nõ eſ-
ſem diſci-
plina rega
lis

Bona cõ
moda ma
la reiecta-
nea diſce-
ptator uir
tutes rões

Deteriora
facilius
ediſcunẽ

Suũ cuiq;
iudicium

Lingua
Mẽs libe
ræ nulli ſe
ctæ addi
ctus

Acadẽia lyceũ i tuſculano lactãtia gorgiæ ſtatua aurea gorgie holoſphyraton hippias multiſcius

Vt enim in inferiorẽ amb. achademiã intelligit. ita. n. inferior ambulatio: ſiue gymnaſiũ in tuſculano nominabat᷑. Cum ſuperiori gymnaſio nomẽ eſſet lyceum: a nomine Ariſtotelice ſcholæ. Dicat ſi quis uult Gorgiam leontinũ lacerãt eruditi: & ludit Socrates Platonicus: qđ unus ex oĩbus auſus ſit in cõuentu poſcere: qua de re quiſq; uellet audire: qui de omni re quæcũq; in diſceptationẽ quæſtionẽq; uocaret᷑ ſe copioſiſſime dictuꝝ eſſe profitebatur: cui tantus honos eſt habitus a græcia ſolũ: ut ex oĩbus ſtatua nõ inhaurata: ſed aurea ſolida ſtatueret᷑ quã uocant holoſphyratõ: hippias quoq; gloriatus eſt cũcta pene audiente græcia nihil eſſe ulla in arte rerũ oium quod ipſe neſciret: nũc Cice. ex inſtituto gorgiæ iubet q̃ quiſq; uelit interrogare: profiteturq; ſe ad cũcta reſponſuꝝ. Non mihi uidet᷑. propoſitio quæſtionis hæc eſt ſapientẽ uacare non poſſe oĩ animi perturbatione ſiue morbo tã q̃ impoſſibilis ſit illa apathia ſtoicoꝝ. Tẽporis nouit: tẽpus ſignat: quo Cæſar reꝝ potiebat᷑. quo triſtitia omnis diſſimulãda erat & hilaritas induenda: nam tempori ſeruiẽdũ eſſe percipiunt ſapientes. Sublatus eſt metus: formidini ut ante dictũ eſt egritudo repugnat: adeo ut in quẽ nõ cadat egritudo in eundem timor cadere non poſſit. Leticia geſtiens & libido: duæ ſunt ut ante dictũ eſt bigæ perturbationũ. Altera bonoꝝ: altera maloꝝ: ex malis præſentibus eſt egritudo ex futuris metus ſicut bonoꝝ præſẽtium læticia: ita futurorũ libido ſiue cupiditas appellat᷑. læticia aũt geſtiens: dicit᷑ præter modũ elata. Geſtire. n. lætari eſt & cupere. Nos uela facere. i. pandere uela orõnis: & in latiſſima ueluti æquore ſpatioſius uagari trãſlatio ſumpta a nauticis: q in alto uela faciunt: & omiſſo remigio latiſſime diſcurrũt. Paulũ remigrare. i. orõne anguſta: & perexigua uti ꝑmanet in eadẽ trãſlatione: nã egredientes e portu ſenſim remigãtes prouehũt᷑: ſubductis uelis. In partiẽdis oc. hoc eſt qđ ait paululũ remigare partiri. ſ. & diffinire aĩ perturbationes: quæ rès anguſta eſt & cohibita.

Duæ bigæ ꝑturbationum
Leticia geſtiẽs geſtiſ
Rẽigrare

Multa afferunt: hoc eſt: qđ intelligi uult uela facere: nã ꝑipatetici pãdũt orõnis uela & illorũ latiſſima eſt diſputatio. quaſi curẽtiũ ꝑ equor patentiſſimũ paſſis uelis. cũ dialectici inſtar remigũ paululũ a littore portuq; ꝓgrediat᷑. coꝝ anguſta ſit quaſi nauigatio. zeno princeps ſtoicoꝝ dicere ſolebat dialecticã ſimilẽ eſſe cõpræſſæ ĩpugnũ manui Eloquẽtiã oratoriã explicatæ & apte manui.

Ex utraq;: ex ꝑipateticoꝝ orõne copioſa: & dialecticoꝝ cõciſa & anguſta. ꝓuerbium græcoꝝ eſt. cuius meminit Ariſtopha. ἀμαθέστερον πως εἰπὲ καὶ σαφέστερον. i. indoctius loquere & aptius quo ſignificat᷑ orõne pleniori uberioriq; rẽ eſſe explicãdã: et ſi doctius craſſiuſq; explicet᷑. Deſcriptionẽ ſe. Poſſi. deſcriptionẽ cuiuſcũq; uirtutis etymologiã uocat. qdã caracteriſmõ appellant ſigna cuiuſq; uirtutis & uitii: ac notas reddẽtẽ inter ꝓceptionẽ & diſcriptionẽ hoc intereſt. nã q ꝑcipit dicit: illa facies ſi uoles tẽperãs eſſe q deſcribit ait tẽperãs eſt q facit illa: q illis abſtinet: q̃ris q iter ſit. alter ꝓcepta uirtutis dat alter exẽplar. Deſcriptiões h ac ſiue iconiſmos ex uſu eſſe cõfitet᷑. Sen. i epi. mora. Boe. in. iiii. cõmẽ. topicoꝝ: multas ait eſſe diuerſitates diffinitionũ: quaꝝ oium nomẽ ſit cõe deſcriptio. Apđ ſcripto. rhetoricos deſcriptio noiat᷑: q rex cõtinet ꝑſpicuã & dilucidã expoſitionẽ hoc mõ ſtatim ſicut e cauea leo miſſus aut aliq̃ teterrima belua ſoluta ex catenis uolitabit. Et uagabit᷑ i foro acuẽs dẽtes in cuius fortunas

dialectica ſimilis pugno eloqntia expãſæ manui indoctius loquere & aptius deſcriptio etymologia characteriſmos præcipe deſcribere inconiſmus deſcriptio rhetorica

cõcludit᷑. Vt enim in iferiorem ambulationem deſcẽdimus. quod idem feceramus ſuperioribus dieb⁹ acta res eſt ſic. Dicat ſi quis uult: de qua re diſputare uelit. A. nõ mihi uidet᷑ omni animi perturbatione poſſe ſapiẽs uacare. M. Aegritudine quidem heſterna diſputatione uidebat᷑: niſi forte temporis cã nobis aſſentiebar. A. Minime uero. nam mihi ægregie probata eſt oratio tua. M. nõ igit᷑ exiſtimas cadere in ſapiẽtẽ ægritudinẽ. A. prorſus nõ arbitror. M. Atqui ſi iſta perturbare animum ſapiẽtis nõ poteſt nulla poterit. Quid enim metus ſue conturbet᷑? & earum rerum eſt abſentium metus: quarum præſentium eſt ægritudo. ſublata igitur ægritudĩe: ſublatus eſt metus. Reſtant duæ perturbationes lætitia geſtiens & libido: quæ ſi nõ cadent in ſapientem: ſemper mens erit tranquilla ſapientis. A. ſic prorſus intelligo. M. Vtrum igitur mauis ſtatim ne nos uela facere an quaſi e portu egrediẽtes paululũ remigare. A. Quidam eſt iſtuc. nõ enim intelligo. M. quia Chryſippus & ſtoici cum de animi perturbatiõibus diſputãt magnam partem in his partiendis: & de finiendis occupati ſunt. illa eorum perexigua oratio eſt qua medeant᷑ animis: nec nos turbulẽtos eſſe patiantur peripatetici autem ad placãdos animos multa afferunt ſpinas partiẽdi & diffiniendi prætermittunt. Quærebam igitur utrum panderem uela orationis ſtatim an eam ante paululum dialecticorum remis perpellerem. A. Iſto modo uero erit. eni hoc totum. quod quæro ex utroq; perfectum. M. Eſt id quidem rectius ſed poſt requires: ſi quid fuerit obſcurius. A. Faciam equidem tu tamen ut ſoles dices iſta ipſa obſcura planius quam dicũtur a græcis. M. Enitar quidem: ſed ꝑintentio opus eſt animo: ne omnia dilabantur ſi unum aliquid effugerit. quoniam quæ græci pathæ uocant. nobis perturbationes appellari magis placet. quam morbos. in his explicandis ueterẽ illa eqdẽ Pythagore primũ deĩde Platõis

tunas

tunas in omnes amicos atq; inimicos:notos atq; ignotos incurſans alio℞ famam depeculás alio℞ caput oppu gnans:alio℞ domum:ac omnem familiá perfringens.rem publicá funditus labefactás. Animum in duas partes diuidunt.Ariſtoteles in.yi.ethico℞ ait tria eſſe in animo:ſenſum;intellectum:appetitú:aiæ rónalis p tem alterá uocari ſcientificá:alterá ratiocinatiuá.M.Tullius lib.primo de officiis duplex eſt inqt uis animorum atq; naturæ:una pars in appetitu poſita eſt:quæ orme dicit̃ græcæ:quæ hoiem huc & illuc rapit altera í ratione:quæ docet & explanat quid faciendum fugiendúq; ſit.ita fit;ut ratio præſit.appetitus uero obtempe ret illud.n.ubiq; pcipitur appetitus oẽs con trahendos ſedádoſq; & róni obedientes eſſe oportere.Plato in timeo. Corpus aiæ quaſi uehiculú ſubditú eſſe ait: in aia autem per turbationes plurimas ponit: quarú prima é uoluptas malo℞ eſca:dein dolor.fuga impe dimentúq; bono℞.poſt hæc audacia metuſ/ qi cóſultores amentes:accedit: & íplacabilis iracúdia.ſpes.n.blanda cóciliatrica. Ponit tranqllitatem:Democ.euthymiam. ſummú bonú eſſe dixit. Ita.n.appellat animi trangl litaté:eáq; ait beatæ uitæ eẽ effectricem.a Seneca quoq; dictum eſt. Amet̃ expers publice priuatæq; curæ tranqllitas. In illa altera: quæ.ſ.animi pars expers eſt ratióis. Plato ut ante dictum eſt;tres animi partes dicit eẽ ratonabilé.i.mentis optimá portionem ca pitis arcé tenere.iraſcẽtia uero atq; cupidiné poſtremá portionem infernas abdomina ſe des obtinere:ut popinas quaſdá:& latrina℞ latebras diuerſoria nequiæ atque luxuriæ. Vt pturbatio ſit. Diffinitio eſt oro quæ id quod diffinit̃ explicat qd ſit.diffinitio é coa ctæ in ſe atq; cóplicatæ rei explicatio:ueluti cú dicimus.homo eſt animal rónc & mortale.explicat.n.diffinitio id qd breuiter atque anguſtæ deſignabat̃;auctores.M.Tul.Boetius.Ariſtote.cæteri hinc fit:ut ex diffinitione cuiuſlibet rei enodanora fiant & explicatiora oia q̃ cóplicata obſcurabant̃.Diffinitio.n. explicat:diffundit.patefacit.qd cóplicatum erat & clauſum ideoq;.M.Tullius in pſentia diffinit qd ſit perturbatio.ut res magis colliqueſcat. Ex duobus opinatis bonis:iá dictú eſt:duas eẽ bigas pturbationú:alterá ex opiatis bonis:ut eſt cupiditas & lætitia:alterá ex opinatis malis;ut eſt metus & triſtitia : quæ oia nunc fuſius copioſius. Enodanus a.M. Tullio pertractant̃. Ex bonis libidiné appellatione libidinis:cupiditas ſignificat̃ eſt .n.libido generale uocabulum oís cupiditatis. Inſtantia.i.præſentia;urgentiaq: ap grámaticos dialecticoſq;.tempus eſt qd' inſtans/ uocant.i.præſens:cuius & Diomedes meminit. Cú libido. Libido eſt cupiditas naſcens ex oppinatis futuris bonis. Illecta inuitata euocataq;:unde & illiciú apud Varro.ab illiciẽdo dictú pro incitamento inuitamentoq; ſicut illix animi uenus & illices oculi apud Apule.alias illectú dicit̃ nó lectum;ut apud Ouid. illectúq; remittat. Ad id adipiſcendú.hinc libido naſcitur quæ ad bonú futu℞ adipiſcendú incitata ueheméter effert̃. Natura:ui & inſtinctu naturali. Fugiuntq; cótraria:in primo de officiis in hanc ſníam ſic ſcriptum eſt:principio generi animátium omni.eſt a natura tributú:ut corpus uitáq; tueat̃. Declinetq; ea:quæ ei nocitura uideant̃:quæq; ſint ad uiuendum neceſſaria inqrat & paret ut pastum & latibula.ut alia eiuſdẽ generis.Pli.quoq; noſter nimirum inqt hæc eſt natura rerú.hæc potentia eius.ſeuiſſimas fera℞ maximaſq;: quæ nunquam uidiſſent:quod debeant timere ſtatim intelligere cur ſit timendú. Eam putant in ſolum ſapientem græci appellant euphatas:quas Cicero conſtantias nominauit:quas ſtoici tres eſſe uoluerunt:pro tribus perturbationibus in animo ſapientis.uidelicet pro cupiditate uolútatem p lætitia gaudiú . p metu cautioné p egritudie uero;quá Aug.aliiq; triſticiá dicere malút.negauerút aliqd eſſe poſſe i aio ſapientis:

deſcriptionem ſequar:qui animum í duas partes diuidunt:alteram rationis participem faciunt : alterá expertem in participe rationis ponút tráquillitaté: ideſt placidam quietemque cóſtantiam : in illa altera motus turbidos tum iræ:tum cupiditatis : cótrarios inimicoſque rationi:ſic igit̃ hic fons utamur tamen in his perturbationibus deſcribendis ſtoicorú diffinitionibus:& partitionibus : qui mihi uident̃ in hac quæſtione uerſari acutiſſime. Eſt igitur Zenonis hæc diffinitio:ut perturbatio ſit: qd pathos ille dicit:auerſa a recta ratione contra naturam animi commotio. Quidam uero breuius perturbationem eſſe appetitum uehementiorem dicunt. ſed uehementiorem eum uolunt eſſe qui longius diſceſſerit a naturæ conſtantia: partes autem perturbationum uolút ex duobus opiatis bonis naſci & ex duobus opinatis malis ita eſſe quatuor. Ex bonis libidiné & lætitiá: ut ſit læticia præſentium bonorum libido futurorum. Ex malis metum & ægritudinem naſci cenſent: metum futuris: ægritudinem præſentibus. quæ enim uenientia metuunt̃ eadem efficiunt ægritudinem inſtátia. Læticia autem & libido ı̃ bonorum opinione uerſant̃:cum libido ad id quod uidet̃ bóum illecta & iflammata rapiat̃: læticia ut adepta iam aliqd concubitum efferat̃ & geſtiat. Natura eni omnes ea quæ bona uident̃ ſequuntur . fugiuntque contraria. Quamobrem ſi ſimul obiecta ſpecies cuiuſpiam eſt:quod bonum uideatur ad id adipiſcendum ípellit ipſa natura. id cum conſtáter prudéterque fit:eiuſmodi appetitióem ſtoici βουλησιν appellát nos appellamus uoluntaté: eá illi putát in ſo-

Famá de pculás

Duplex uis aiorú

Orme appetitus ró

in anía p turbatões

euthymia democriti

Rónabilis

iraſcẽtia

cupiditas

Diffinitio qd diffinitio expli cat patefacit

libido

inſtans tp̃s

Illecta

illiciú

Ilix uenus

Cótraria naturalr declinari

Euphatæ

Cóſtátiæ

lo eſſe ſapiẽte: quam ſic diffiniũt. Volũtas eſt quæ qd cum ratione deſiderat. Quæ autem aduerſus rationem incitata eſt uehemẽtius: ea libido eſt uel cupiditas effrenata: quæ in omnibus ſtultis inuenit̃. Itemq; cum ita mouemur ut in bono ſimus aliquo: dupliciter id contingit. Nam cum ratione animus mouetur placide atq; cõſtanter: tum illud gaudium dicit̃. Cum autem & inaniter & effuſe aı̃us exultat: tum illa læticia geſtiẽs: uel nimia dici poteſt: quam ita diffiniũt ſine ratione animi elatiõem: quoniam quæ ut bõa natura appetimus: ſic a malis natura declinamus: quæ declinatio ſi cum ratione fiet: cautio appellat̃ eaq; intelligit̃ in ſolo eſſe ſapiente: quæ autem ſine ratione & cum exanimatione humili atque fracta nominet̃ metus. Eſt igit̃ metus ratione aduerſa cautio præſentis autem mali ſapiẽtis affectio nulla eſt ſtulti eſt autem ægritudo ea: qua afficiũt ĩ malis opinatis. animoſq; demittũt: & contrahunt rõni nõ obtẽperãtes. Itaq; hęc prima definitio eſt. ut ęgritudo ſit animi aduerſante ratione cõtractio. ſic quatuor perturbationes ſunt. Tres conſtãtiæ: quoniã ægritudini nulla conſtantia opponitur: ſed omnes perturbationes iudicio cẽſent fieri & opinione. Itaq; eas diffiniunt preſſius ut intelligat̃ nõ modo quã uitioſe ſed etiam quam in noſtra ſint poteſtate. Eſt igitur egritudo opinio recẽs mali præſentis: in quo demitti cõtrahiq; animo rectum eſſe uideatur. Læticia opinio recens boni præſentis: in quo efferri rectum eſſe uideat̃. Metus opinio impendentis mali. quod intollerabile eſſe uideat̃. Libido opinio uẽturi boni quod ſit ex uſu iam præſens eſſe atq; adeſſe: ſed quæ iudicia quaſq; opiniones perturbationum eſſe dixi nõ in eis perturbationes ſolum poſitas eſſe dicũt. uerũ ẽt illa quæ efficiunt̃ perturbatiõibus. ut egritudo quaſi morſum aliquẽ doloris efficiat. Metus receſſum quẽdam animi & fugã. Læticia profuſam hilaritatẽ. Libido effrenatam appetẽtiam. Opinionẽ ãt quã in oẽs diffinitiões ſupiores ĩcluſimus:

ſic.n.inquiunt. Voluntas appetit bonũ: qđ facit ſapiens. Gaudiũ de bono adepto eſt: quod ubiq; adipiſcitur ſapiẽs. Cautio deuitat malũ: quod debet ſapiens deuitare. Triſtitia porro: qa de malo eſt: qđ iam accidit nullum aũt malũ exiſti. nãt poſſe accidere ſapiẽti: nihil in eius animo: pro illa eſſe poſſe dixerunt: ſic ergo ſtoici loquunt̃: ut uelle: gaudere: cauere: negent niſi ſapientem. ſtultum aũt non niſi cupere: lætari: metuere: contriſtari: & illas tres eſſe conſtantias has aũt quatuor pturbationes: ſuper qua re nunc Cice. copioſe diſſerit. Tum illud gaudiũ dicitur. ſm Cice. gaudium proprie bonoꝝ eſt. quod ut aũt ſtoici niſi ſapienti nõ contingit: ſed gaudiũ & in malo quoq; poni Cõſuetudo loquutionis uſurpat. Et teſtis ẽ Virg. cum ait & mala mẽtis gaudia: quo uerbo ut interpretat̃ Sene. uoluptates intelligi uoluit ſignificans homines malo ſuo lætos: uulgo ſic loquimur: ut dicamus magnum gaudium: nos ex amici conſulatu: aut ex nuptiis: aut ex partu uxoris percepiſſe: quæ adeo nõ ſunt gaudia: ut ſæpe initia futuræ triſtitiæ ſint. læticia geſtiẽs. Amor ut Augu. uerbis utar ĩhiãs habere qđ amat cupiditas eſt. id habens eoq; fruẽs letitia. ſtoici dicunt letari non niſi ſtultũ & leticia in malo poni ſed apud pſalmographũ pphetã: letitia in bono eſt. Cũ ait letamini in dño & exultate iuſti. Et dediſti leticiam in corde meo. Et implebis me leticia cũ uultu tuo. Cautio appellatur: iam dictũ eſt ex ſententia ſtoicorũ cautionẽ pro metu eſſe in animo ſapientis: quippe cautio deuitat malũ. quod debet ſapiens deuitare. metus uero ſtultorũ eſt. & in malo ponit̃ ſed apud apoſtolũ in bono eſt ubi ait. Cũ timore & tremore ueſtram ipſorũ ſalutem operamini & noli altum ſapere ſed time. Exanimatione: perturbatione: conſternatione: exanimatus dicit̃ perturbatus interdũ pro mortuo ponit̃. Sapientis affectio. triſtitia qa de malo præſenti ẽ: nullũ aũt malũ exiſtimant ſtoici poſſe accidere ſapienti: idcirco pro triſtitia ſiue egritudine negauerũt aliqd poſſe eſſe in eius animo & ita ſapientẽ aiunt triſtem eſſe non poſſe. uerũ apud eccleſiaſt cos. ipſa quoq; triſtitia reperit̃ in bono. nã laudat Apoſtolus corinthios: qđ cõtriſtati fuerũt ſm deũ. Cõtractio: triſtitia: ſolitudo: mœror. Cõtrahi .n. dictũ eſt honeſte quadã triſtitia affici. unde cõtractio & cõtractiunculæ p ſollicitudinibus ac animi triſtitia. Quatuor. Duæ ex opinatis bonis. Cupiditas & leticia. Duæ ex opinatis malis: metus & egritudo ſiue triſticia. Cõſtãtiæ: uolũtas quæ apponit̃ cupiditati ſiue libidini gaudiũ qđ leticiæ cautio q̃ timori. Opinione: dictũ eſt in tertia tuſculana. Egritudinẽ non natura exoriri: ſed iudicio ſed opinione ſed quadã inuitatione ad dolendũ: dum id decreuerimus ita fieri oportere: eſt itaq; opinio fons & origo nõ ſolũ egritudinis: ſed ẽt reliquaꝝ oı̃um perturbationũ quæ a Cice. hoc in loco ex ſtoicoꝝ more pſſius diffiniunt̃. Efferri. hinc leticiã diffiniũt aı̃ elationẽ ĩpendentis. ĩminentis & futuri. Metus: receſſum aı̃. Ari. in pb. auctor eſt. Ex metu ſanguinẽ & calorẽ in ima pfugere; unde fit ut aluus pleriſq; ob timorẽ ſoluat̃. ex hac ariſtotelica ſnĩa dictũ eſt illud a ſatyrographo. Soluũt tibi cornua uentrẽ cũ lituis audita: ex metu animus ad interiora refugit

Volũtas gaudiũ

Cautio gaudiũ bonoꝝ

Mala mẽtis gaudia

cupiditas

Leticia in malo

Leticia in bono

exanimatio

triſticia in bono

Cõtractio cõtractiũcule

opinio fons pturbationũ

ex metu ſanguis refugit

Aluũ ex timore fundi ſoluũt tibi cornua uẽtrẽ

ra refugit:tanq̃ ad ſuffragiũ recõditũ. Appetentiã:cupiditatẽ & appetitũ. Pli. lactucas ait facere cibi appe tentiã. idẽ uno ſtõachus iqt recreaſ:appetẽtia ciboꝝ inuitatur. Imbecillã aſſenſionẽ. Plato in theetheto. ira dit hoiem falſa opinari. Aliqñ uera:& opinionẽ plerũq; falſam eſſe. iposſibileq; eſſe ait opinionẽ q̃libet ſci entiã eſſe:opinionis aũt mater ignorãtia eſt:hinc philoſophari eſt opinari:& philoſophi dicti opioſi & opi natores. Subiiciunſ:ut generi ſpecies. Inuidentia:dicere inuidentiã maluit q̃ inuidiã:tanq̃ inuidiæ nomen ambiguũ ſit cadatq; in utrũq; & in eũ q inuidet:& in eum cui inuideſ:uñ potẽtia & opes inuidioſæ dicũtur.

Appetẽtia
opionis
mater
Ignoratio
Opio ſi
Inuidia
differt ab

uolũt eſſe imbecillam aſſenſionem. ſed in ſingulis perturbatiõibus partes eiuſdem generis plures ſubiiciuntur. Vt ægritudini inuidentia utẽdum eſt.n. docendi cauſa uerbo minus uſitato: quoniam inuidia nõ in eo qui inuidet ſolum dicitur ſed etiam i eo cui iuideſ. æmulatio obtrectatio miſericordia. angor. luctus. mœror. erumna. dolor. lamẽtatio. ſolicitudo. moleſtia. afflictatio. deſperatio. & ſi qua ſunt de genere eodem. ſub metũ aũt ſubiecta ſunt pigritia. pudor. terror. timor. pauor. exaiatio. conturbatio. formido. Voluptati maliuolẽtia letãs malo alieno delectatio. iactatio & ſimilia. libidini ira excãdeſentia odiũ inimicitia. diſcordia. indigẽtia. deſiderium:& cætera eiuſmodi. Hæc aũt diffiniũt hoc modo. iuidẽtiam eſſe dicũt. egritudinẽ ſuſceptã pp alterius res ſecũdas. q̃ nihil noceãt inuidẽti. Nã ſiqs doleat eius rebus ſecũdis a quo ipſe ledaſ nõ recte dr̃. inuidere:ut ſi Hectori Agamẽnõ. Qui ãt. cui alterius cõmoda nihil noceãt. tñ eũ doleat his fruit:is inuidet pfecto. Aemulatio aũt dupliciter illa qdẽ dr̃ ut & in laude & in uitio nomẽ hoc ſit. Nam & imitatio uirtutis emulatio dr̃:ſed ſe ea nihil hoc loco utimur eſt.n. laudis & emulatio eſt egritudo. ſi eo qđ qs cõcupierit alius potiaſ ipſe careat. Obtrectatio ãt eſt ea:quã itelligi zelotypiam uolo: egritudo ex eo quod alter quoq; patiatur. eo quod ille ipſe concupiuerit. miſericordia eſt ægritudo ex miſeria alterius iniuria laborantis. Nemo enim parricidæ. aut pro

Emulatio obtrectatio:mox hæc oia ſingillatim p diſſinitionem explicat & patefacit.

Propter alterius res fecundas. ſm hãc diſſinitionẽ eſt illud oratianũ. inuidus alterius macreſcit rebus opimis. iuidia ſiue inuidentia cadit in hoiem. nõ cadit in bruta animãtia. iuidia diſtat ab odio:qđ inuidemus fortunato. odimus uitioſum:qđ iuidiã pfiteri erubeſcius. odiſſe palã decoꝝ eſt. qđ iuidia hoium tñ eſt. odiũ reliquaꝝ quoq; aiantiũ ut Plutar. ſubtiliter differit in lib. de iuidia & odio:iuidia ut ait papinius. ægra eſt lætis .i. ſecũdis rebus alterius inuidia cũ iuidẽtes infœlices efficiat:itabeſcatq; uidẽdo ſucceſſus hoium:merito dixit poeta iuidia fœlix furias amnẽq; ſeueꝝ cocyti metuit. Vt ſi he. aga. non recte diceremus agamẽnonẽ hectori iuidere fortitudinẽ. Cũ doleret ob illius uirtutẽ:qua ſæpe pfligatus eſt! Et ad lachrymas capillorũq; euulſionẽ:ex mœrore cõpulſus qđ teſtimõio hõerico claret:nã male uelle inimico a quo lederis: iuiderenñ eſt ecõtrario bibliopolæ elegãter & uere dici poſſunt inuidere Benedicto nr̃o Hectoris filio:q libros uendẽdo iprimẽdo: cõmutãdo rem fecit:q uoluminũ meoꝝ ipreſſor eſt diligentiſſime mei nominis ſtudioſiſſimus:& eruditionis admirator quẽ minutuli: quidã librarioli ut uulgo dr̃ ſiue bibliopolæ iuidentia irritati ferre nõ pñt:qđ ex nihilo emerſerit. qđ iter noſtrates rei librarie negociatores primarius ſit. qđ inter cæteros ſit famigeratus:qđ ſcholaſtici oẽs empturiẽtes eius officinã petãt:p inde ac oigenũ librorũ refertiſſimã:ſed ferãt æquo aio reliq bibliopolæ ſi ex tãtulo tãtus: ſi ex ſeruo dñs: ſi ex egeno opulẽtus. & ampliter nũmatus fcũs eſt bñdictus nr̃ cũ ſudãdo algendo laborãdo uigilãdo p uarios caſus & per tot diſcrimina reꝝ puenerit ad ſortunas maiuſculas ad quas nemo ſõniculoſus ocioſuſq; pueniet:nã ut inqt ille nil ſine magno uita labore dedit mortalibꝯ quocirca cõmoneo bibliopolas:ut benedicti ueſtigia imitaſ. ſi illius oppulẽtiã aſſeq cõcupiſcũt:q ãt iuidet is duplici incõmodo afficiſ nã tabeſcit aliena felicitate. & ſuamet ifortunitate torqſ. Emulatio:emulus dr̃ iuidus:& imitator. alteꝝ uituperatiõis:alteꝝ laudis:ſic emulatio eſt imitatio uirtutis:& nomẽ iuidiæ. nam ut grãmatici annotãt. Emulatio hẽt qdẽ imitãdi ſtudiũ ſed cũ malitiæ opatione. zeno dicebat emulationẽ dolorẽ eſſe ſiue egritudinẽ ex eo qđ alius potiaſ eo:ꝙ qſq; cupiuerit:quẽ nũc ſeqſ. M.T. Zelotypiã:idẽ zeno ait zelotypiã eẽ egritudinẽ ẽex eo uenitẽ qđ adſit alteri:qđ ipſe quoq; hẽat Cic. obtrectationẽ iterptaſ græcũ uerbũ ζηλοτυπιω ꝙ ſignat iuideo ζηλοτυπια emulatio. ζηλοτυποσ emulus. Iuue. zelotypæ retegãſ ſcrinia mechæ:q i ſecũ da piſciũ pte hũerit horoſcopũ:erit zelotypus:ut docet Firmic. mr̃nus in. viii. Miſericordia. ptinet q̃rere hoc loco qđ ſit miſericordia. pleriq.n. ſicut pipatetici ut uirtutẽ eã laudã. Et bonũ hoiem uocãt miſericordẽ:ſed ſtoicoꝝ ſecta durior. uitiũ ai eſſe dicit. negatq; ſapiẽtẽ miſereri:& idẽ ſentit Sene. ſtoici dogmatis aſſertor & aſſectator. q ait miſericordiã eſſe egritudinẽ mali. ob alienoꝝ maloꝝ ſpẽm:& quemadmodũ inqt religio deus colit ſupſtitio uiolat ita clemẽtiã mãſuetudinẽq; oẽs boni pſtabũt. Miſericordiã aũt uitabũt eſt.n. uitiũ puſilli ai. Ergo ſi ſtoicis credius nõ miſerebiſ ſapiẽs:ſed ſuccurreret:at q̃to hõeſtius eſt & hũanius miſericordiã iter uirtutes laudare ſicut. M.T. i cæſaris laudẽ locutus iqt. Nulla de uirtutibus tuis nec admirabilior nec gratior miſericordia eſt. Nimiꝝ decet hoies eſſe miſericordes a qbus nihil huma

Inuidia
fœlix

Bibliopola benedictus & i pſſor contra iuidos bibliopolas laus benedicti bibliopolæ

Emulus
Emulatio
zelotypia
obtractio
Horoſcopus zelotypi
Miſericordia

ditoris ſupplicio miſericordia commouetur. Angor eſt ægritudo premens. luctus egritudo ex eius q carus fuerit interitu acerbo. Mœror egritudo flebilis. Aerumna egritudo laborioſa. Dolor egritudo cruciás. lamétatio egritudo cũ eiulatu. ſollicitudo egritudo cũ cogitatione. Moleſtia ægritudo permanés Afflictatio ægritudo cum uexatione corporis. Deſperatio ægritudo ſine ulla rerum expectatione meliorum quæ autem ſubiecta ſunt ſub metu ea ſic diffiniunt. Pigritiam metum cõſequentis laboris. Terrorem metum cõcutientem: ex quo fit ut pudorem rubor ſic terrorem pallor & tremor & dentium crepitus conſequatᷓ. Timorem metum mali appropinquantis. Pauorem metum mentem de loco mouentem: ex quo illud Enni. Tum pauor mihi ſapientiá omnem extra animo expectorat. Exanimationẽ metum ſubſequentem: & quaſi comitem pauoris. Conturbationem metum excutiétem cogitata. Formidinẽ metum permanentẽ. Voluptatis autem partes hoc modo deſcribunt. Vt maleuolẽtia ſit uoluptas ex malo alterius ſine emolumẽto ſuo. delectatio uoluptas ſuauitate auditus animum deliniens. Et qualis

nialienũ eſſe debet. De miſericordia ante dictum: eſt. Angor: hoc eſt diffinitione zenõis ſtoici angor ab angẽdo dictus: alio noie anxitudo: ut illud actianũ pſuaſit mœror anxitudo: error: dolor. ab ãgendo angiña: qua fauces anguntur ac ſtrangulanᷓ: q morbus eſt acutiſſimus: græci ſynáchen uulgo recẽtiores medici ſqnãtiá appellãt cuius. Hippocrates Galenus. Auic. cæteri meminerũt: & nos alibi fecimus annotamenta: anginã uinariá habere dicunᷓ. q uino ſuffocanᷓ. Luctus præter hác ſignificationẽ: luctus dicitᷓ inſigne indiciũ q; mœrentis ſicut eſt ueſtitus niger & pullus: lugere is ꝓprie dicitᷓ: q ex obitu caræ perſonæ: neceſſariæq; induit nigra ueſtimenta. ſcribit Liuiu. matronas luxiſſe brutũ ánuo tpe ut parẽtẽ. Cõtra elugere ſignificat luctũ deponere apud eũdem Liui. ait Luci. Valeri. tribunus plebis: qd aliud in luctu: q̃ purpurá aut aurum deponũt fœminæ: qd aliud cũ eluxerũt ſumműt. mendoſi codices nõ eluxerũt habent: ſed eluſerũt: corrupto ſenſu & uerbo. M. T. ait patriá eluxi iam & grauius: & diutius: q̃ ulla mater unicũ filiũ: ſignificans ſe lugẽdo defluiſſe patriæ corruentis interitũ an thracinus color niger ẽ. accõmodatus lugẽtibus. Vnde anthracinæ ueſtes lugentiũ dictæ anthraces. n. græcæ. latine carbones appellanᷓ. Vir. luctũ ante ueſtibulũ infe roꝝ & in primis orci faucibus collocauit. de quo cecinit Silius. Luctus edax macieſq; malis comes addita morbis antiq declinabãt luctus lucti in ſecũdo ordine ut actius Ceſſo hinc ire & rapere lucti ueſtẽ in lecto cõiugis. Mœror: lilius ponit mœrorem inter mala inferoꝝ. lachrymis ſaginatũ. ſic. n. ait & mœror paſtus fletu & ſine ſanguine pallor uerbũ uetus eſt Mœrare ꝓ mœrentẽ facere. & mœſtitudo pro mœſticia & mœſtiter ꝓ mœſte & mœſtare ꝓ mœſtificare. Erũna. M. T. in. ii. de finibus. maiores inqt nři labores nõ fugiẽdos. Erũnas noiauerũt: Feſtus Põpeius. Erumnas ait eſſe labores oneroſos. Vnde herculis erũnę dictæ. unde erũnoſa uita & erũnabilis pro laborioſa. ꝑterea erũnulas furcas uocãt qbus religatas farcinulas uiatores ferunt quaꝝ uſum: qa Caius marius retulit mali mariani poſtea noiati. Pigritiá: uetus uerbũ eſt pigrare: quod ſignificat detinere ac retardare. ut actius melius pigraſſe: q̃ properaſſe nefas. Pudorẽ robur: ante dictũ eſt ex Ariſtotelis ſententia quos pudet erubeſcere. q metuunt paleſcere qm̃ pudeſactis ſanguis de corde in oĩs corporis partes diffunditur. metu uero perculſis cõtrahitur ad cor. ita ut cæteris partibus deſiat. Eſt aũt pudor timor iuſtæ repræhenſionis. Et tremor. Idem Ariſto. in problematis quærit cur tremunt q metuũt: an ꝑp inqt refrigerationẽ. deficit. n calor atq; contrahitur hic illud Virgilianũ. Gelidusq; per ima cucurrit oſſa tremor. Metuentibus aluus funditᷓ: algor & ſitis prouocatᷓ: teſticuli contrahunᷓ dentes crepitant & arietantur. Seneca in libro tertio de ira. ſonũ dentium inter ſe arietatoꝝ ſignum eſſe dicit furentis & irati. Crepitus: ſonus: & cõcuſſio. crepare. n. ſonare eſt. unde crepitus uentris: quos ſtoici liberos eſſe aiunt & apud Sueto. in quarto cõmentario latius explicatum eſt: crepitus plagarum dixit. M. Tullius in uerrinis: & Plau. ait in menechinis: dic mihi nunquam tibi inteſtina crepant. cui ille reſpondet: ubi ſatur ſum nulla crepitant: qñ eſurio crepant: quod ſignificat murmurant & ſonant: id quod inteſtinis inanibus ſolet accidere. grãmatici plura ſuper hoc uerbo. Pauorem: Valerius flaccus in tertio argonauticon. terrorem & pauorẽ. ait eſſe equos martis cũ ait terrorq; pauorq; martis equi. græcæ dicunᷓ δειμοσ & καιφοβοσ. de qbus intelligi uoluit poeta: ſic ſcribens in georgicis martis equi biiuges: eſt qdam pauor læticiæ: de quo Vir. Exultantiaq; haurit corda pauor pulſans: a filio dicitur lætus pauor. Ex animo expulerat. M. Tullius in tertio de oratore. mentionem facit: huiuſce. Ennianæ ſententiæ: ſed pro expulerat legit expectorat: quod uerius elegantiuſq; eſt: & ita hoc in loco legendum. Ait. n. uerba nouari: quæ ab eo qui dicit ipſa gignunᷓ aut fiunt uel coniungendis uerbis: ut tum pauor ſapientiam omnem mihi exanimato expectorat: mox ſubiungit docens iſtud uerbum expectorat nouum eſſe. & ex coniunctione factum ſicut illud: baccharum ubertate incurueſcere: qua ſententia commouemur: id quod in prima tuſculana dictum eſt: ranai baccarum ubertate incurueſcere: uſurpari a Cicerone tã quam alienum: & ex uetuſto poeta tranſcriptum. Exanimationem: inter exanimatum: & exanimum hoc intereſt docente Donato exanimatus eſt conterritus & conturbatus. exanimus eſt occiſus apud eruditos uſurpatiue poni inuenies exanimatum pro exanimo. exanimem pro exanimato.

Angor
Anxitudo
Angies ſynáche angia uiaria
Luctus
elugere
Anthracinus color
Anthraces
Luctus
lucti
Mœrare
Mœſtitudo
Mœſtiter
Mœſtare
erũnæ
erũnabilis uita
Muli mariani
pigrare
pudor
dẽtes inter ſe arietati
Crepare
Crepitus
Terror eq martis
Pauor lætus pauor
Expectorat
incurueſcere
Exaiatus
Exaius

eſt hæc aurium: tales ſunt oculorum & tactionum & odorationum: & ſaporum: quæ ſunt omnes uni us generis ad pſundendũ aium: tanq̃ illiqueſactæ: uoluptates. Iactatio ẽ uoluptas geſtiẽs & ſe efferẽs iſolẽti⁹. Quæ ãt libidini ſubiecta ſũt: ea ſic definiũt Vt ira ſit libido pũiẽdi eius q uideat̃ læſiſſe iniuria eſcãdeſcentia ãt ſit ira naſcens & mõ deſiſtens. quæ thymoſis græce dr̃. Odiũ ira inueterata. Inimicitia ira ulciſcendi tẽpus obſeruas. Diſcordia ira acerbior intimo odio & corde concepta. Indigentia libido inexplebilis. Deſideriũ libido eius q nõdum adſit uiuendi. Diſtiguũt illud ẽt: ut ſi libido earum rerũ: que dñr de quodã aut quibuſdam: quæ categoremata dialectici appellãt: ut habere diuitias: capere honores. Diligentiã libido rex ipſaꝝ eſt: ut honoꝝ: ut pecuniæ. Omniũ ãt pturbatio nõ fontẽ eẽ dicunt intemperantiã: quæ eſt a tota mente etiam a recta ratione defectio: ſic auerſa a præſcriptiõe rationis: ut nullo modo appetitiones animi nec regi nec contineri queant. Quemadmodum igit̃ temperantia ſed appetitiones & efficit: ut hæc rectæ rõni pareãt: cõſeruatq; cõſiderata iudicia mentis ſic huic inimica intemperãtia omnẽ animi ſtatũ inflammat cõturbat: icitat. Itaq; & ægritudies & metus & reliquæ pturbatiões oẽs gignuntur ex ea. Quẽadmodum cum ſanguis corruptus eſt aut pituita redun

Tactionum: tactus: quinq; ſenſuum uoluptates intelligit: plautus. quid tibi hanc tactio ẽ. Iactatio Augu. in. xiii. ait iactantiã eſſe libidinem dominandi: iactar e eſt ambitioſius gloriari: firmicus maternus refert in primo matheſeos hiſpanos eſſe iactantiæ animoſitate præpoſteros. Vt ira ſit ſupra dictum eſt iram eẽ pœna cupiditatem: ſiue ulciſcendi libidinem: Ariſto. ait iram eſſe cupiditatem doloris reponendi. Excãdeſcentia: Apu. in libris de dogmate platonis: excandeſcentiam appellat eam animæ partem quæ irritabilis eſt habens domicilium ĩ corde quam alio nomine: iraſcentiam nominat: quæ iracundia a Cicerone dicta ẽ in prima tuſculana: de qua loqtur Plato in timeo θυμωσιϲ græce animum iram furorem ſignificat: ut docet Plato in cratylo: a feruore & impetu animæ ducto uocabulo: Mocro. pria inquit animæ pars eſt ratio quã logiſticon appellant: ſecunda animoſitas: q̃ thymicon uocant tertia cupiditas quæ epithymicon nuncupatur. Inimicitia Caius Cæſar in libris quos ad. M. Ciceronem de analogia conſcripſit: pluratiuo ſemper numero dicendas putat inimicitias: ſicut arma & mœnia: & comitia: ſed pleriq; ueterꝝ & cũ primis quintus ennius. ενικωσ. i. ſingulariter dixit inimicitiam ſic ſcribens eo igenio natus ſum amicitiam atq; inimicitiam in fronte prõptam gero uerbum uetus eſt inimicar̃ quid ſignificat inimicos facere: quo uſi ſũt: Ora. & Papi. Indigentia indignus paupeṙi proximus eſt: cum ſemper indigeat rerũ expetitarum. Categoremata dialectici appellant: Ariſto. & cæteri græci categoricas & categoremata appellant: quæ latini predicamenta & propoſitionum quædam a dialecticis categoricæ nominantur: quas predicatorias latine dicere poſſumus. Ariſto. decem elementa conſtituit circaq; uerſari uideatur omnis quæſtio: ouſiam. i. eſſentiam qualitatem. quantitatem: ad aliquid agere: pati: ubi: qñ: ſitũ habere: ex hoc nouiſſimo elemẽto dictum ẽ habere diuitias caper̃ honores. i. magiſtratus ſicut ueſtigium eſſe armatum eſſe: anulatum eſſe. Syncategoremata dicũt dialectici ſigna ut omnis nullus quidam aliquis. κατηγορεω græce ſignificat accuſo & prædico. κατηγορια accuſano & p̄dicamẽtum. κατηγορωσ accuſato. De quodam quidam ſignificat aliqd certi: aliquis nihil certum determinat: hinc illud plauti: edes aliquid: nolo hercle aliquid certum quam aliquid mauolo. Intemperantiam: Ariſtoteles ĩ tertio ethicorum: circa corporis uoluptatem exiſtere ait temperantiã: & intemperantiam: qui uiſu delectantur uelut formoſitate: & qui auditu ut cãtu: eos neq; temperãtes recte dixeris neq; intemperantes: nidore uero epularum geſtire intemperantis eſt. Græci homines appellãt itẽperatos incontinenteſq; eos: qui ſeſe dediderunt duabus belluinis uoluptatibus: guſtatus ſcilicet & tactus quæ ſolæ communes ſunt hominibus cum beſtiis & iccirco in pecudum ferorumq; animalium numero habetur quis: quis eſt his ferinis uoluptatibus peruinctus: quemadmodum temperantia omnibus in rebus expetenda eſt: ita intemperantia fugienda: beſtias: neq; temperatas neq; intemperatas dicunt niſi per ſimilitudinem intemperantem intemperantiæ ſuæ non penitet: incontinentem penitet incontinentiæ: Intemperantia hydropiſi & phthiſi ſimilis eſt. Incontinentia uero epileſiæ: illa enim continua. hæc uero temporaria improbitas: eſt præceptum pythagoræ eſt fugandam eſſe a rebus omnibus intemperantiam. Aut pituita redundat: quod græce flegma dicitur: latini pituitam uocant: cuius domicilium eſt ut inquit Auguſti. in. xi. in capite ſcribit Plato in timeo: pituitam originem eſſe langorum omnium: q ex diſtillatione hũt ex eaq; gigni malas ualitudines plurimas: qñ plurima loca illabitur: quecũq; autem partis corporis tumeſcere dicuntur a bilis icendio & combuſtione uexant̃: quæ cum expirat extriſecus uarios exitu ſuo tumores producit intriſecus uero cohibita: urentes edaceſq; morbos ꝓcreat: tunc autem peſſima qñ puro ſanguini mixta ligaminum fila ſuo ex ordie dimouet: & interdum penetrat in medullas: aduſtiſq; radicibus: ſde aiæ uicula quaſi nauis funes reſoluit & amputat: ꝓ locoꝝ ãt uarietate: billis appellat̃ citrina nigra: q̇ græce melãcholia praſina hoc ẽ uiridis. Rubẽs uitellina: aduſta: ſup qua re Galẽus Auicẽna. Albertus magnus: & ſchola medicoꝝ

Tactio
Iactatio
Hiſpãoꝝ iactantia
Ira
Excãdeſcentia
Thymos
Logiſticõ.
Thymi cõ
Epithymicon.
Inimicitia
inimicare
Categoremata
decẽ elementa
Categoria
Quidã
Aliquis
Intẽperantia
Intẽperantes
Phlegma
Pituita
Billis
Citrina
Parſinabilis
Acida pituita

dat: aut bilis in corpore morbi: ægrotationeſque naſcuntur: ſic prauarum opinionum conturbatio & ipſarum inter ſe repugnantia ſanitate animũ ſpoliat. morbiſq́ perturbat: Ex perturbationibus aũt primum morbi conficiuntur. quæ uocant illi νοσηματα. ea quæ ſunt eis morbis cõtraria: quæ habent ad res certas uitioſam offenſionem: atq́ faſtidium. Deinde egrotationes: quæ appellãtur a ſtoicis αρρωστηματα: hiſq́ item oppoſite contrarie offenſiones. Hoc loco nimium opere conſumitur a ſtoicis maxime a Chryſippo: dum morbis corporum comparatur morborum animi ſimilitudo. Qua oratione minime neceſſaria pretermiſſa ea quæ rem continent pertractemus. intelligatur igitur: perturbationem iactantibus ſe opinionibus inconſtanter: & turbide ĩ motu eſſe ſemper. Cum autem hic feruor concitatioq́ animi inueterauerit: & tanquam in uenis medulliſq́ inſederit: tum exiſtit & morbus &

non pauca multa cõſcripſerũt. Idẽ plato pituitã acidã nũcupari refert falſo ſapori cõmixtã. Albã uero pituitã appellat eliquationẽ carnis tenerioris una cum ſpiritu factam: quæ ex humiditate uento circũfuſa tumeſcit: idẽ Plato platonicuſq́ Apu. auctores ſunt cãm primã morbo⁊ eſſe: ſi ipſæ elemento⁊ qualitates: ex quibus compactum eſt corpus uidelicet humida & ſicca: calida & frigida non congruant. Præterea ſi ſanguis corruptus ſit: ſi flegma redundat: ſi cholera imodica exuberat morbi gignuntur. Dixit. Ora. in. i. epiſtolarũ præcipue ſanus niſi cum pituita moleſtia eſt ubi. exponit porphyrio niſi catarros ipedit: tanq̃ pituita idem ſit quod catarrus: quæ dictio græca eſt καταρρεω græce defluo. καταρρος. fluor: & diſtillatio nomiatur: a pituita pituitoſus deriuatur: quem græco uocabulo uſitatiſſimo flegmaticum uocant. M. Tul. in libro de fato: i aliis eſſe pituitoſos & quaſi redũdãtes. In aliis exſiccatos atq́ aridos. Aelius pituitã dici affirmat: q̃a petat uitã. Cuius ethymologiã ridet. Quin. i prio. Ipſarum repugnantia: repugnant metus: & cupiditas letitia & egritudo. Morbi conficiuntur morbi ſunt inueterata uitia & dura: ut auaritia: ut ambitio nimia Morbus eſt ut inquit Seneca uitium in prauo pertinax: tanquã ualde expetenda ſint: quæ leuiter expetenda ſunt. Affectus ſunt motus animi improbabiles ſubiti & concitati qui. frequentes: & neglecti fecere morbum qui plurimum pfecere extra morbos ſunt eſt quoddam genus hoium extra multa & magna uitia: ſed non extra oĩa: effugit auaritiam: ſed irã adhuc ſentit nõ ſollicitat̃ libidine: ſed ambitionẽ adhuc ſentit non concupiſcit: ſed adhuc timet mortẽ contẽnit dolorẽ reformidat ille ſatis cõſeqt̃ q iter peſſimos nõ ẽ. νοσηματα græce νοσεω dr̃ egroto. νοσος morbus: νοσημα egritudo: & morbus νοσιμος egrotus: νοσηματικος ualitudinarius. Hieronymus. Noſocomion interpretatur languentium uillam: quod domicilium eſt languentium: ibiq́ egrotantes aluntur: uulgo hoſpitale nominatur. Verba Hieronymi ex epithaphio fabiolæ hæc ſunt: primo omnium noſocomion. i. languentium uillã inſtituit: i quo egrotantes colligeret de plateis: & cõſumpta lãgoribus atq́ iedia mifero⁊ mẽbra refoueret. In decretis canonicis: ut hec quoq́ trãſeunt̃ attingã. xxiii. q. viii. Verba legunt̃ corruptæ ſcripta: corruptius explicat: corruptiſſime enũciata: quæ ita legenda ſunt & corrigenda. Xenodochia. brethotrophia hierocomia: ẽ. n Xẽodochium locus publicus quo peregrini & hoſpites hoſpitaliter recipiunt̃. ξενος græce hoſpes. δοχειον. receptaculũ. Xenia munera ſunt hoſpitalia: de qbus Victru. i. vi. & epigrammatarius poeta: & iuriſconſulti: titulo dr̃ officio pconſulis: q̃q̃ exenia illic perperam legat̃. Hieronymus. Xenodochium i portu romãi ſitũ totus pariter mũdus audiuit brephotrophia ſunt quæ uulgi dicius hoſpitalia paruulo⁊: qbus iſantes expoſiticii alunt̃: q̃le eſt apud noſtrates illud ad diui: pculi: βρεφος gcæco uocabulo: iſans nominatur: & τροφη educatio: hierocomion locus eſt quo leproſi aluntur: quale eſt apud nos ſub titulo diui Lazari. & Bartolomei: hiera enim græce lepra latine & κωμη uilla. Morbis contraria: ut mulierofitati odium mulierum. Egrotationes cũ egrotatio proprie ſit in corpore: ſicut egritudo: animo tamen & egrotationes animi dicuntur: quæ ex quodam metu naſcuntur: ea⁊ re⁊: quas fugiunt & oderunt. αρρωστηματα αρρωστεω. græce ſignificat egroto αρρωστια egrotatio. Idem το αρρωστημα & αρρωστος egrotus nominatur. Contrariæ offenſiones ut iho ſpitalitas: quæ opinio eſt uehemens: ualde fugiendum eſſe hoſpitem: de offenſionibus mox plura & apertius. Morborum animi ſimilitudo ſicut uirtutes in corpore eſſe dicuntur conſimiles animi uirtutibus. Itẽ ſimilitudo eſt iter morbos corporum & animorum: ut uitium dr̃ corporis ſic animi: ut egrotatio in corpore ſic in animo: ſic econtrario in corpore eſt uelocitas pulchritudo: uires: ſic eadem animo dicuntur: qñ ẽt in decretis canonicis. Di. xlviii. uitia corporum ad animum transferuntur: ſicut cecus: claudus: mancus lippus: giboſus: impetiginoſus: quæ uitia q habuerit: panes deo & ſacrificium offerre prohibetur: quæ Grægorius in paſtorali tropologice transfert ad animum. ut cecus intelligatur: qui ſuperne lucem contẽplationis ignorat. Claudus qui per ifirmitatem mentis: uitæ uiam perfectẽ tenere non ualet: & ad ſtatum uirtutis nõ erigitur. Gibboſus uero quem terrenæ ſollicitudinis pondus deprimit: ne unquam ad ſuperna reſpiciat lippus qui carnalibus operibus obſcuratur: impetiginoſus. quiſquis auaritia uaſtatur in mente: quæ ipetigo: ſi iti paruis non compeſcitur nimirum ſine menſura dilatatur illud ãnotandum quod recum animal ilic offerre dr̃ dro qui ordinat indoctum quo uitio nullum fœdius eſt maxime in religioſis & religioſam doctrinam adminiſtrantibus quæ ut igt leo: ſi in laicis uidetur intolerabilis quanto magis ĩ his qui præſunt: nec

Alba pituita
Cauſa morbo⁊
Catarus
fluor
pituitoſus
Morbi
affectus
noſenia
Noſos
Noſematicus
Noſocomion
Correcta
Verba ex decretis canonicis
Xenodochium
Xenia
Brephotrophia
Hierocomion
Arroſtemata
Vitia corporis adr aium
Cecus
claudus
Gibboſus
lippu
ipetiginoſus
Contra idoctos ſacerdotes

excuſatione eſt digna:nec uenia. Nunc ſacerdotes noſtri temporis:pro pſalterio dauitico canūt erotica hoc eſt amatoria ꝓ lectione euangelii luſorias cartulas diligentiſſime reuoluūt:pro apoſtolica doctrina callēt artē teſſerariā:quos ſi latine loq̄ audias:non latialiter loq:ſed pedere diiudicabis:q uix tria uerba iungere miſeri poterunt:i quoꝝ labris ſcatēt barbariſmi:& ſoleciſmi. Doleo mecū ipſe ſubinde cū audio nōnullos: latina uerba tā male ꝓnunciantes:ut credas eos barbarica & cū ſtridore anhelātia uerba ꝓferre. Cōtinuo ſtati. Permanat:deſcēdit penetrat. Mulieroſitas:cupiditas mulicbris uoluptatis:mulieroſos & muliera-

ægrotatio:& offenſiōes hæc:q̄ ſūt eis morbis egrotationibuſq; contrariæ. hæc que dico cogitatiōe q-dē inter ſe differunt:re uero copulata ſūt:eaq; oriūtur ex libidine & leticia. Nam cum eſt cōcupita pecunia:nec adhibita cōtiuo ratio:quaſi quedam ſocratica medicina:que ſanar-t eam cupiditatem permanat in uenas:& inheret ī uiſceribus illud malum exiſtitq; morbus & egrotatio:que auelli inueterata non poſſunt. eiq; morbo nomen eſt auaritia. ſimiliterq; ceteri morbi ut glorie cupiditas:ut mulieroſitas:ut ita appellem eam quæ græce φιλογυνεια dicitur:ceteriq; ſimiliter morbi egrotationeſq; morborum naſcuntur. Quæ autem his ſunt contraria:ea naſci putantur a metu: ut odium mulierum. quale in μισογυνεια eſt:ut in hominum uniuerſum genus. quod accepimus de Timone: qui μισανθρωπος appellatur:ut inhoſpitabilitas eſt. Quæ omnes egrotationes animi ex quodam metu naſcuntur:earum rerum:quas fugiunt & oderunt. Diffiniunt autem animi:egrotationem opinionem uehemētem de re non expetenda:tanq̄ ualde expetenda ſit: inherentē & penitus inſitā. Quod āt naſcitur ex offenſione ita definiūt opinionē uehemē-t ē de re non fugiēda īherentē & penitus īſitā:tāq̄ fugienda. Hec aūt opinatio ē iudicare ſe ſcire qd neſciat. Aegrotatōi āt talia q̄ iā ſubiecta ſūt. Auaritia:ābitio:mulieroſitas:

rios uocāt cupidos appetēteſq; mulieꝝ. Iuli. capitolinus de clodio albino ſcribēs ait:mulierarius fuit iter prios amatores Auerſæ ueneris ſemp ignarus & taliū ꝓſecutor auerſa āt uenus ſignatur. coitus præpoſterus & puerilis:q iſandus eſt & execrabilis. φιλογυνεια .i. amor mulieꝝ. μισογυνεια odium mulieꝝ quale fuit ī euripide tragediaꝝ ſcriptore q mulieres fere oēs. In maiorem modum exorſus fuiſſe dr ſiue qd' natura abhoruita mulierum cetu:ſiue qd' ſimul duas uxores: habuerat:quaꝝ matrimonii ptēdebat cuius odii ī mulieres. A. G. & ariſtophanes meminerūt. De timone:timon athenienſis:quē antiq ſcriptores ob nature aſpritatē ī humanū ac ihoſpitalē appellāt:q dictus ē miſanthropos. i. oſor hoīum:fugit hoīum cōgreſſus colloqaq; oīum:ꝑter unius alcibiadis:interrogatus ab Apemanto quid ita ſolū alcibiadē diligeret:amplectereturq;:r̄ndit:iō ſe adoleſcentem amare: quod itelligeret illū m-ilo-ꝝ cām athenieſibus futuꝝ. ferunt illū aliqn̄ athenis. In contētionem ueniſſe:facto q; ſilentio & expectatione magna dixiſſe. eſt mihi o uiri athenieſes:poſt domū puſillus hortus & in eo ficus:ex qua p multi iā ciues ſeſe ſuſpenderūt. in eodē ego nūc loco edificiū facturus ſum: q̄obrē conſtitui publice referre:ut ſi ſint ex uobis q uellint ſe ſuſpēdere:id agant anteq̄ arbor ſuccidat:i ſepulchro eius iſcriptū fuit hoc epithaphiū:qd' ipſe ſibi fecit:hic ſum poſt uitā miſeramq; inopemq; ſepultus:nomen non queres:dii le-ctor te male pdāt. M. Anto. domum alexandriæ ſibi conſtruxit in receſſu ſemotā quā timonium appellauit a ſolitudine timonis tanq̄ in ea domo acturus ſolitudinem timoniam:Victuruſq; inſtar timonis:ſequeſtratus a commertio uſuq; mortalium:fuit alter timon philoſophus amarulentus & mordax ſillographus. i. ſcriptor ſilloꝝ:dn̄r autem σιλλοι dicacitates & ſales:huius aūt teſtimoniū ex ſillis identidē citāt eruditi:De hoc ait Au. Gel. timon amarulētus librū maledicētiſſimū cōſcripſit qui ſillos inſcribit. μισανθρωποσ .i. oſor hominum. De re non expetenda:exempli cā ſuadet auaritia pecuniā eſſe ualde expetendā. Cū tn̄ non ſit expetenda & apud pħos ſtoicos in bonis non ducatur. Item mulieroſitas opinat mulieres ualde expetendas: Cū re uera expetendæ non ſint:ambitioni iſitū ē honores ualde expetendos:quæ tn̄ res a multis non expetenda cenſet. De re nō fugienda:offenſio cōtraria egrotationibus eſt:q opinatur ea ualde eſſe fugienda:quæ fugienda non ſunt:ut īhoſpitalitas:opinio ē iherēs ualde fugiendū eſſe hoſpitē:q re uera fugiendus nō eſt:ut Miſogynia:cuius opinio iſita eſt fugendas eſſe maiorem immo dum. fœminas:cum tn̄ res ſit non penitus fugienda:Multaq; alia hoc genus. Peruicatia:eſt peruicatia opinatio uehemens:quaſi ualde perſeuerandum ſit in eo quod pertendit. diſtans a pertinatia q; peruicati-a eſt interdum bonarum rerum perſeuerantia. Pertinacia ſemper malarum:q̄q̄ apud Liuiū & Senecam pertinax uirtus:& pertinax bonitas dicuntur:quod laudis eſt:actius in myrmidonibus. Ego peruicaciam me uti uolo:nam peruicacem dici me eſſe:& uincere perfacile patior:pertinacem nihil moror:hec fortes ſeqr̄:illam indocti poſſident. Liguricio:gulæ uoratrina:& opinatio uehemēs de uoluptate cibaria ſuauiū eſcaꝝ eſitatione quaſi ualde expetēda ſit inherens & penitus inſita:ligurire eſt ſuauibus eſcis bona conſumere:απο τον λυγυρον deriuatū:græci λυγυρον ſuaue appellant:auctor Donatus enarrās illud ex eunucho terētiana:itidē pria q obliguriera bōa:alii a ligo dduci malūt ligurir̄:dixit nōius deguſtar̄ ē abliguriēr̄ m-lta auide cōſumer̄. ora. Semel os piſces tepidūq; liguriērit ius liguritores dn̄r guloſi uoratoreſq; edu

Pro pſalterio
erotica
Mulieroſitas
Mulieroſi
Mulierarii
Auerſa āt uenus
Euripides oſor mulierum
De timōe pulchra
Miſanthropos
epitaphiū timonis
Timoniū
Sillographus
Silli
Miſogynia
Peruicacia
Pertīacia
Pertinax uirtus
Liguritio
Ligurire
Liguriores

ĩguinũ li liorum dulciorum:Macro.ait a lucilio lupũ piſcem appellari catilonem quaſi liguritorem per tranſlatio
guritor nẽ in re obſcena decenter dictũ eſt ab auſonio cũnilingus ligurito cũ inquit eunus ſyriſcus inguinũ ligurĩ
Temulen tor. Temulentia:ebrietas; & eſt optnano uehemens de uiolentia:quaſi ual de ſit expetẽda:temetum pri
tia ſciuinum dixere:unde & temulentia appellata auctores Pli.& Gelius.Mulieres romæ uitam abſtemiá egiſ
Temetũ ſe:& temeto abſtinuiſſe dicuntur:ideoq; ait Cato propinquos fœminis oſculum dare ſolitos: ut ſentirent:
Cupedia an temetum olerent. Cupedia:nonius marcellus allegat hunc locum;exponẽs cupediam pro cuditate ſed
Cupediæ parum ſcite expoſuit ná cupedia nõ omnis
Fox cupe cupiditas ſignificatur:ſed ad ganeam tantũ
dinis refertur & eſt lauticia ciborum ſiue cupedi
Cupedia tas lautiorum eduliorum quaſi ualde expe
rii tenda ſit cupedias antiqui lautiores cibos:
Hoſpita nominabant:& forum cupidinis macellũ:
litas quod ſimachus forum cupediarium appel
Xenios lat:ſortaſſis a cupiditate uel quod ibi fuerit
Iuppiter domus cupedinis romani equitis;uñ cupe/
dinarii dicti qui eſculenta & poculenta uen
dũt ſup qua re;uberius explicatuſq; pſcri/
pſimus apud ſuetoniũ.& in.i.apulei comen
tario. Inhoſpitalitas hõ appellãdus hõ nõ
eſt:q hoſpitalitatẽ iprobat:eãq; aſſerit expe
tendá eſſe cũ nihil ferme ſit humáius nihil
hoie dignius q̃ hoſpitalitas q̃ ſpecies eſt li/
beralitatis recte a Theophraſto eſt laudata
hoſpitalitas eſt.n.ut.M.T.uĩ ualde decorũ:
pateř domos hoium illuſtrium illuſtribus
hoſpitibus cimonis hoſpitalitatem in ſuos
curiales celebrant qui ita inſtituit:& uillicis
imperauit:ut oia illis præberentur : græci
Iouem appellant ξενιον.i.hoſpitalem:quia
hoſpitem non negligere & hoiem alienum
inuitare:amicitiæ initium eſt:ut ſcribit Dion.Iuppiter Xenios.i.hoſpitalis ſignificatur illo uerſu marona
no.iuppiter hoſpitibus:nam te dare iura loquũtur:ab Ouidio Iuppiter hoſpes p hoſpitalis dictus cum ait
ſtabat Iouis hoſpitis ara in decretis canonicis.Di.xlii.præcipitur ſacerdotem eſſe oportere hoſpitalem & ho
ſpitalitatis exhortatorem.item Di.lxxxv.hoſpitalitas eſt iquit uſq; adeo epiſcopis neceſſaria:ut ab ea alienĩ
iure prohibeantur ordinari:atq; inibi taxatur quidá archidiaconus florẽtinus tenax & deparcus cuius do/
mũ nũq̃ amicus ſit ingreſſus. Vt hippoliti:hippolitum fuiſſe oſorem mulierum mulierbriſq; concubitus:
ſatis liquet:& teſtatur Sene.tragediographus:apud quem ſic loquiť hippolitus:deteſtator oẽs:horreo:fu/
Odiſſe gio:execror:ſit ratio:ſit natura:ſit durus furor:odiſſe placuit. Ad alios morbos pcliuiores quẽadmodũ
quidam ſunt procliues:& inclinati ad morbos corporum: ſic ſunt quidam propenſi ad morbos animorum
Dicimus hemorroicum:podagricum non quod ſemper patiatur hemorroidas:& podagram:ſed qď ſæpe
ſitq;ad id morbi genus inclinatior.item dicimus iracundum meticuloſum:ebrioſum:non q ſemper in ira
metu ebrietate ſint:ſed quod ſepe:& talibus perturbationibus obnoxii:Et ita ſimilitudo quædam apparet
morborum animi & corporis:quod a ſtoicis:& maxime a Chryſipo tractatur:cuius rei ſupra quoque facta
grauedo mentio eſt. Grauedinoſos.Grauedo eſt humor ex capite diſtillans:hæc ut docet Cor.celſus in q̈rto na/
Corizæ res claudit uocem obtundit;tuſſim ſiccá mouet:hinc illud apuleiáum ex floridis nares grauedĩe oppletæ.
Grauedi/ Catullus ſentire ceſſo quod grauedinem & tuſſim.Græci coryzas uocant:hippocrates diſtillatiões omnes
noſi & grauedinem nominant corizas inde grauedinoſi dicti:qui ad grauedinis morbum pcliuiores ſunt.Deci
Error in pitur uir alioqui doctus;qui ſcripſit in cornucopiæ:grauedinoſum dici:alio nomine torminoſum:idq; p
cornuco bat hoc Ciceronis teſtimonio:quod oppido q̃ abſurdum eſt cũ lectio Ciceronis ſit recta ſit grauedinoſos a
piæ torminoſis diſiungat ſicuti ſignificatu ipſo diſiunguntur.ſic enim uerba hæc legenda ſunt.itaq; dicius gra/
uedinoſos quoſdam:quoſdam torminoſos:& ita.M. Tul.Alios grauedinoſos dici ſignificat alios tormino
Tormino ſos:a diuerſo genere morborum:cum grauedo ſit morbus capitis:tormina inteſtinorum. Non iunctim le
ſi gendum eſt:ut illi legunt.ſed diſcretim;atq; diſtincte;ut nos legimus;torminoſos autem dici eos:qui patiũ
tur tormina & ad eum morbum Procliuiores ſunt;quæ uulgo dyſenteria nominať;nemo mediocriter do
ctus ignorat:& nos ſupra annotauimus. Alii ad metum.ſ.procliuiores;ſunt & hi timidi dicuntur:qui di/
ſtant a timentibus.cum timidus ex natura ſit:timens ex cauſa. Vnde anxii:ab anxietate dicti ſunt hoĩes
anxii:non qui ſemper ſunt i anxietate;ſed qui ad hanc perturbationem proniores ſunt & anguntur aliquá/
do:antiq anxietudinẽ dixerunt:quæ nobis anxietas:ſic.M.T.libro de re.pu.ſecundo.Anxitudo prona ad
Anxitudo luctum:& merens ſemper ipſa ſe ſolicitãs;pacuuius:triſtitia atq; aĩ intolleranda anxitudine. Iracundia
Ira ab ira diſert.Donatus iracũdiam ab ira.ſic ſeiungit:ut ira ſit de cauſa:iracũdia de moribus:& de uitio mul
iracũdia tũ iraſcentis.Seneca lib.i.de ira quo diſtet ira ab iracũdia apparet:quo ebrius ab ebrioſo:& timẽs a timidos
iratus põt nõ eẽ iracũdus;iracundus põt aliqñ nõ iratus eſſe;idem libro.xii.epiſtola x mortaliũ ſcribit plu

peruicatia:liguritio:uiolẽtia:cupedia:& ſi qua ſũt
ſimilia. Eſt autem auaritia opinio uehemẽs de pe/
cunia:quaſi ualde expetenda ſit inherẽs & penitus
inſita.ſimiliſq; eſt eiuſdẽ generis diffinitio reliqua
rum.Offenſionum autẽ diffinitiones ſunt eiuſmo
di. Vt inhoſpitalitas ſit opinio uehemens ualde fu
giendum eſſe hoſpitem.eaq; inherens & penitus i/
ſita.ſimiliter diffinitur & mulierum odium ut Hip
politi & ut Timonis generis humani atq; ut ad ua/
litudinis ſimilitudinem ueniam:eaq; collatiõe uta
mur aliquando:ſed partius q ſolent ſtoici ut ſũt alii
ad alios morbos procliuiores. Itaq; dicimus graue
dinoſos quoſdam.quoſdam torminoſos nõ quia iã
ſint.ſed quia ſæpe ſint.alii ad metum alii ad aliam p
turbationem procliues. Ex quo in aliis anxietas:
unde anxii. In aliis iracundia dicitur quæ ab ira diſ

rimum intereſſe: iter ebrioſum & ebriũ. Nã põt q ebrius ē tũc primũ eē: nec habere hoc uitiũ & q ebrioſus eſt ſepe extra ebrietatē eē: ſicut diſtat ebrius ab ebrioſo: ita ebrietas ab ebrioſitate: altera affectiõis altera habitus. Amatorē in amatore. pcliuitas ē naturalis ad amãdũ. Amãs uero amator & cã amator ut inqt Dõatus fingi põt amãs uere amat. procliuitas: lapſio: iclinatio: pcliuis. n. pnus iclinatuſq; ſignať. Res nõ hẽt ut qui pcliuis eſt in odiũ hoiũm: q̃ res nomen ſingulare non habet. Liuidi: liuor non multũ diſtat ab inuidia de quo ſilius: atq; angens utraq; manu ſua gutura liuor. Inde liuidus p liuido ponit & υποκοριστικως liuidulus: iuuenalis: inuideas ſi liuidulus ſis. De liuore ait maro liuor tabificũ malis uenenũ: a poetis dr̃ liuor edax q ut ait Oui. paſcitur in uiuis poſt fata qeſcit: flagelli plaga liuiorē facit ut ſcriptũ ē ī eccleſiaſtico. i. pallorem unde liuẽtia plactu brachia dixit ſilius: & liuentes ſcapulas Hierony. talis color in inuidentium ore conſpicit. In bonis facilitas: in illis qui pcliues ſunt ad humanitatem liberalitatem ad ingenuas diſciplinas dicetur facilitas: cum procliuitas dicatur in his: qui ad aliquod uinum proni inclinatiq; ſunt: & ita diſtinguit. M. T. facilitatem dici in bonis: Procliuitatem in malis: lapſionem: tanq̃ in malum: nemo enim diciť recte labi in id quod bonum eſt. In neutris: quæ neq; bona neq; mala ſunt quæ adiaphora uocant græci: indiferẽtia noſtri. Superius nomen. ſ. facilitatis. Morbum appellant: ſabinus: labeo cæteriq; iuriſcõſulti: titulo ad edictũ ediliciũ ſic morbum definiunt: Morbus eſt habitus cuiuſq; corporis contra naturã: q uſum eius faciat deteriorē ſed morbum alias in toto corpore accidere dicunt: alias in parte corporis: totius corporis morbũ eſſe: ueluti phtiſis eſt & febris partis aũt ueluti cecitas: aut pedis debilitas in libris quoq; iuris peritorum ſcriptum eſt morbũ & uitiũ diſtare: quod uitium ppetuum. Morbus cum acceſſu diſceſſuque fit. Nunc M. T. paulum diſſidens a finitione iuriſconſultorum ait morbum eſſe totius corporis corruptionem: uelut febris eſt: uitiũ quero in parte corpori: ueluti claudicatio eſt & gibboſitas interdum eſt uitium corporale uſq; ad animum pueniens eumq; uitiãs ut in phrenetico: fit comparatio per ſimilitudinem morboris corporis ad morbos animi Sene. morbos animi ait eſſe uitia inueterata & dura ut eſt auaritia: affectus uero motus animi improbabiles & cõcitatos. M. Tul. hoc in loco ſubtilius diſtinctius uberius cũcta partitur & explicat. Morbum cum imbecilitate. i. leuiorem morbum. Integra ualitudine. incolumi ſanitate uitiũ ī parte corporis conſpicitur: ut eſt luſcus: claudus: gibboſus: corpus. n. talium ſanum eſt; & integra ualitudine: ſed uitio deformatur. Vitioſitas eſt habitus aut affectio: affectio eſt accidens qualitas: uel ſpõte uel ſtudio mox deſtituta: nam ſi permaneat fit habitus dicta affectio q inficiat qualitate: & erit affectio incipiens habitus in affectiones inclinamur ſtudio quodam. i. uoluntate applicata in aliquas qualitates: quas diligentia cõpat facitq; perfectas: & habitus nominatur: ut res fiat apertior: iracundum eſſe habitus eſt: iratũ affectionis ora o rē eſſe habitus ē: & uictus ſi ī exercitatiõe ſit: ut ci. q aſſiduo ſtudio. p ſeucrãti diligẽtia. ita rhetoricẽ pcepit: ut ea in eo ppetua cẽt habitũ cõſecutus ē: & qa eius actũ ſibi iſtituit ad uſum uitæ fuit & in habitu & iuictu. Affectiões ut inqt Ariſto. in. ii. ethicoꝝ: neq; uirtus ſunt neq; uitia. ideoq; ſecundum affectiones non laudamur nec uituperamur. græce habitus dr̃. ἕξις. hinc illud plinianum ex epiſtolis: at tantã ἕξιν ſtudio & exercitatione peruenit. In altero in cõſtãtia. repugnãtia ex hac conſtantia uitioſitatis ē illud oratianũ qd mea cũ pugnat ſnĩa ſecum: qđ petiit ſpernit repetit quod nuper omiſit: eſtuat & uitæ diſconuenit ordine toto.

Ebrius
Ebrioſus
Procliuitas
Liuor
Liuidulus
Facilitas ī bonis
Procliuitas ī malis
Adiaphora
Morbus quid
Vitium
Morbi aſ affectus
affectio
habitus
iracũdũ eē habitus
ἕξις

ſert. Eſt quæ aliud iracundũ eſſe: aliud iratum: ut differt anxietas ab angore: neq; n. omnes: anxii q anguntᷣ aliquando. neq; anxii ſemper anguntur ut inter ebrietatem & ebrioſitatem intereſt: Aliudq; eſt eſſe amatorem: aliud amantem. Atq; hæc alioꝝ ad alios morbos procliuitas late patet. nam pertinent ad omnes perturbationes. in multis etiam uitiis apparet: ſed nomen res non habet ergo inuidi: & maliuoli liuidi & timidi & miſericordes: qa procliues ad eas perturbationes ſunt: non quia ſemp feranť. hæc igiť procliuitas ad ſuum quodq; genus ſimilitudine corporis ægrotatio dr̃: cum ea intelligatur ad ægrotandum procliuitas: ſed hæc in bonis rebus q alii ad alia bona ſunt aptiores facilitas nomineť: in malis pcliuitas: ut ſignificet lapſionē in neutris habeat ſupius nomē. quomodo aũt ī corpore morbus ægrotatio & uitiũ: ſic ī aio. Morbum appellant totius corporis corruptionē. Aegrotationē morbũ cũ ībecillitate. Vitiũ cũ ptes corporis inter ſe diſſident. Ex quo prauitas mẽbroꝝ diſtortio deformitas. Itaq; illa duo: morbus & ægrotatio ex totius ualitudinis corporis cõquaſſatione & pturbatõe gignunť. Vitium autem integra ualitudine ipſum ex ſe cerniť. ſed tñmodo in animo cogitatõe poſſumus morbum ab ægrotatione ſeiungere. Vitioſitas autem eſt habitus: aut affectio in tota uita inconſtans: & a ſeipſa diſſentiẽs. ita fit ut ī altera corruptione opinionum morbus efficiať & ægrotatio ī altera incõſtantia & repugnãtia. Non enim omne uitium partes habet diſſentientes. ut eorum q non longe a ſapientia abſunt a affectio eſt illa quidē diſcrepans a ſeipſa dum eſt inſipiens. ſed non diſtorta

quit Oratius. In culpa eſt animus: qui ſe non effugit unquam. eſt enim in poteſtate noſtra turpe agere & non agere eſt in nobis probos eſſe & improbos. ſed ecõtrario non eſt in arbitrio noſtro bene ualere & egrotare. prauitas enim animi ut docet Ariſto. in tertio ethicorum uoluntaria res eſt. Morbus autem corporis uolũtarius nõ ẽ. Beſtiæ ſimile quiddã: Muta aĩalia: ut auctor ẽ ſeneca ĩ primo de ira humanis affectibus carẽt. habent ãt ſimiles illis quoſdã impulſus: alioqn ſi amor in illis eẽt: & odiũ eẽt. Si amicitia: & ſi multas: ſi diſſenſio & cõcordia quoq; aliq̃ i illis quoq; extãt ueſtigia: cæterũ hũanoꝝ pectoꝝ ꝓprie ſunt affectiões perturbanõeſq;: qđ ãt ait. Ouidius. Non aper. iraſci meminit: iraſci dicit incitari ipſgi. Ariſtoteles quoq; in. vii. æthicoꝝ tradit beſtias neq; temperatas: neq; itẽperatas dici niſi p ſimilitudinẽ. Inter acutos: Acumine ingenii p̃ditos. Hebetes: ſtupidi ingenii ac torpidi. Vt æs corinthiũ in eruginẽ: ſenſus ẽ ſicut æs corinthiũ: qđ reliquo ære p̃cioſus ẽ: tardius fit æruginoſum: q̃ cætera: ſic igenioſi hoĩes ſerius incidunt in morbos aĩ: q̃ faciãt hebetes & obtuſi: & celerius recreãt̃ reualeſcuntq;. Erugo dicitur æris rubigo. Pli. in xxxiiii. refert æra exterſa. Celerius rubiginẽ trahere q̃ neglecta: niſi oleo perũgant̃: fit & ærugo plurimis modis: nãq; & ex lapide: ex quo coquit̃: æs deradit̃. & ex lamellis æris ĩ cado ſuper acetũ ſuſpenſis: & operculo oburatis cuius rei Victruuius quoq; meminit in. vii. Quidã uaſa cõdidi æris fictilibus cõdũt i aceto radũtq; ide eruginẽ: alii declinatã æris ſcobem aceto ſpargũt: Eruginis in medicina magnus uſus. uis cius ẽ collyriis oculorũ aptiſſima: & de lachryma nonibus mordendo proficiẽs. Cruda erugo uulnerariis emplaſtris miſcet̃ callũ fiſtularũ erodi: uitiorũq; q̃ circa ſedem ſunt: Aes qđ coronariũ appellant. ociſſime cõtrahit eruginẽ: eſt alterum genus erugis: quã ſcoletiã uocãt ã ſpecie uermiculorum. græce enim σκωληκιον dicitur uermiculus galenus libro nono. τουεπτλον mentionẽ facit eruginis quã græco uocabulo appellat Ion. Apud oratium & Iuuenalem erugo p pecunia q̃ ex ære ſit decenter uſurpat̃: ab erugĩe fit erugioſus. Sene. ĩ li. de breuitate uitæ: maiorẽ dierũ partem ĩ eruginoſos lamellis cõſumit. Vt miſericordia: iã dictũ ẽ miſericordiã a ſtoicis inter uitia numerari. tanq̃ uitium ſit puſilli aĩ habens tamẽ ſpeciem hũanitatis: & clementiæ: cũ ex alienis malis ꝓueniat. Virtutibus contraria. ut fortitudini ignauia. iuſtitiæ iniuſtitia. fidentiæ diffidentia. illud annotãdum unicuiq; uirtuti uitiũ unum cõtrariũ. & alterũ finitimum repiri aut certo iã nomine appellatum aut ſine ullo certo nomine: ut religiõi cõtrarium uitiũ eſt irreligioſitas: finitimũ ſupſtitio: ut fortitudini cõtraria eſt ignauia. audacia uero appoſitum eſt & ꝓpinquũ uitiũ: ideoq; Ariſto. latiſſime diſſerit ĩ ethicis uirtutes eẽ mediocritates in mediullio exceſſus & defectus poſitas: mediocritatem eſſe laudãdã. extrema reprenſibilia: ex q̃ ſnia ductus ẽ oratianus ille uerſus ſcitu dignus. uirtus eſt mediũ uitiorũ & utrinq; reductũ. Logica: q̃ ſi rationalia & ſubtiliter diſputata. λογοσ enim græce rõ eſt uerbũ & ſermo. a philoſophis αργοσ λογοσ dr ignauia rõ: quã M. tul. ĩ li. de fato iprobat. E ſcrupuloſis cotibus: trãſlatio a nauticis: q nihil magis q̃ ſcrupulos ut ſaxa ſubaquanea. ex qbus ubi enauigauerunt: ꝓpe ĩ tuto ſunt. & reliquũ nauigatiõis curſum facile cõficiũt. Cõſimiliter ĩ oratione ꝓ celſo. ſed quoniã emerſiſſe: iã euadis & ſcopulos p̃teruecta uidet̃ oratio mea. per facilis mihi reliquus curſus oſtendit̃ Hieronymus quoq; ſcribens in ruffinum eadem metaphora uſus decenter inquit. ſed quoniam de cõfragoſis & aſperis locis enatauit oratio. Nunc uela: ante dictũ eſt: utrum mauis ne nos ſtatim uela facere: an quaſi e portu egredientes paululũ remigare. p quã nauticã trãſlationem ſignificat: pandenda eẽ uela orationis & latiſſima diſputatione expaciandum: quod proprium eſt peripateticorum: quorum oratio patens eſt ſimiliſq; manui expanſæ: cum ſtoicorum ac dialecticorum ſit remigatio: quorum oratio conſtricta eſt ſimiliſque pugno concluſo. Virtus affectio animi: diffinit uirtutem. quam philoſophi uarie diffiniuerunt. Virtus inquit Ariſtoteles eſt habitus electiuus in mediocritate conſiſtens. Oratius ita diffinit. Virtus eſt uitium fugere: & ſapientia prima huic orationæ diffinitioni declamat. Lactantius dicens ineptam eſſe. quoniam enim e contrario terminauit: ut ſi diceret bonum eſt: qđ malum non eſt: ex quo melius illi finiſſe uidentur a quibus dicitur.

morbi & ꝑturbationes ex aſpernatione rõnis eueniũt. Itaq; in hoibus ſolũ exiſtunt. nã beſtie ſimile qddã faciũt: ſed in perturbatiões nõ incidũt. Inter acutos aũt & hebetes intereſt: ꝙ ingenioſi ut æs corinthium in eruginẽ ſic illi in morbũ & incidũt tardius & recreant̃. ocius hebetes nõ ita. nec uero in oẽm morbũ ac ꝑturbationẽ aĩus ĩgenioſi cadit. Nõ. n. multa efferata & immania: q̃dã ãt humanitatis quoq; habẽt primã ſpeciem. ut miſericordia: ægritudo metus. Aegrotatiões autẽ & morbi animorũ difficilius euelle poſſe putant̃. quã ſũma illa uitia q̃ uirtutibꝰ ſũt cõtraria. Morbis enim manẽtibꝰ eẽ uitia ſublata nõ pñt: quia non tã celeriter ſanant̃ quã illa tollũtur habes ea: q̃ de ꝑturbatiõibus enucleate diſputãt ſtoici: q̃ logica appellãt: quia diſſerunt̃ ſubtilius. E qbus tanquã e ſcrupuloſis cotibus enauigabit orõ. Relique diſputationis curſum teneamus. Mõ ſatis illa dilucide dixerimus pro rerũ obſcuritate. A. Prorſus. ſed ſi q̃ diligẽtius erũt cognoſcẽda: queremꝰ alias. Nũc uela que mõ dicebas. expectamus & curſũ. M. Quãdo & aliis locis de uirtute diximus & ſæpe dicendũ erit pleraſq; enim quæſtiones quæ ad uitam moreſq; pertinent: a uirtutis

Eſt in nobis recte agere uel perperam
Bruta carent affectibus humanis Nõ ap iraſci meminit
Erugo
Ion
Eruginoſus
Virtutes inter duo uitia
Religio
Irreligioſitas
Supſtitio
Virtutes mediullio
Logos
Argos logos
Saxa ſubaquanea
Oratio lata peripateticorum
Cõcluſa ſtoicorũ
Virtus quid

Lucilliani Virtus est bonum facer͠:malum non facere. Lucillius:paucis uerſibus collegit & enarrat diffinitionē uir
uerſus de tutis:cum ait. Virtus ſcire homini rectum:utile quid ſit honeſtū:quæ bona quæ mala. Item qd inutile tur/
uirtute pe inhoneſtum:uirtus querédæ rei finē ſcire modumq;. Virtus diuitiis pretium perſoluer͠ poſſe. Virtus id
Virtus dare.quod re ipſa debet͠ honori:hoſtem eē atq; inimicū hominū moruq; bonorum. Cōmoda præterea
recta ratio patriæ ſibi prima putare. Deinde parentum. Tertia iam ſupremaq; noſtra. Virtus inquit Seneca. non aliud
Arete uñ q̄ recta rō eſt:cui aſtipulatur hoc in loco. M. Tullius. Virtus ut auctor eſt Augu. in. iiii. de ciuitate dei a uete
Ars ribus definita eſt. Ars bene recteq; uiuendi.
Virtus Vnde ab eo qd græce arete dicit͠ uirtus: no
dea men artis latinos traduxiſſe putauerunt.
Virtus ex/ Virtuté antiqui deā fecerūt: quā Augu. nō
petenda p eſſe deā ſed donū dei aſſerit. Cice. in rheto
pter ſe ricis uirtutem ſic diffinit. Virtus ē aī habi/
Amicitia tus naturæ mō atq; ratiōi cōſentaneus. Sua
ppter ſe & ſponte laudabilis: rex expetēdarū tria ge/
utilitatem nera ſunt. nā ē quiddā quod ſua ui nos alli
ciat ad ſeſe non emolumēto captans aliquo.
ſed trahens ſua dignitate:quod genus ē uir
tus.ſciētia.ueritas.eſt aliud nō ppter ſe ſed
propter fructū atq; utilitaté petēdū:qd pe
cunia eſt. Eſt porro quiddā īter mediū:qd
ſua ui & utilitate nos inductor ducit: quo
Cacia magis expetet͠.ut amicitia & bona exiſtima
Cacoſis tio. Ariſto. ait in prīo ethicox uirtuté expe/
ritum ppter ſe tum ppter fœlicitaté:p il/
lam namq; fœlices nos fere cōfidimus. Sic
malo:potius uolo. κακιαι. Diuus Hieroni/
mus in explanatione illius loci ex euágelio
nolite ſolliciti eſſe de craſtino. ſufficit enī
dici malicia ſua ſic exponit. κακια quā lati/
nus uertit in maliciam apud græcos duo ſi
Malicia in gnificat & maliciā & afflictionē:quā κακωσ
bono ιυ græci dñt: & hoc magis pro malina tráſ/
Turbulæ ferri debuit. Cice. mauult κακιον uitioſita/
tē interptari q maliciá. Cū uitioſitas:nomī
ſit generalius ad oīa uitia pertinēs malicia
ſpecialius apud ueteres malicia erat. τουμε
σων quaſi ſit & bōa & mala: ut dolus bonus
& malus. hic illud plautinū cum laude: te
ciuem ſūma omni malicia. P. Africáus oia
mala inquit pbra.flagitia:quæ homines ſa
ciunt in duabus rebus ſunt malicia atq; ne/
qtia. Turbidi motus: Apuleius nō minus
licenter q̄ decenter turbelas appellat hoſce turbidos motus ptrurbationū. Cū ait in demōio Socratis. Quæ
Impotētia oēs turbelæ tempeſtateſq; procul a deorū celeſtium tranqllitate exulant. Impotētiam: Scilicet imporant.
Alacritas Eſt autem impotentia immodica immoderataq; potentia. Impotens fortuna: impotens tyrannus dicitur
Alacer a nimia licentia nimiaq; potentia. Suetonis ait Cæſarem edere ſolitum uoces impotentiæ. Alacritatem:
Lacer In malis dici alacritatem teſtis eſt Nonius. Et indicat Cicero cum ait uirum temperatum conſtantem eē ſī
ne alacritate ſine ulla libidine. Aſconius pedianus tradit alacrem dici eum qui uiget ſenſibus uniuerſis: qd
eſt iudicium erecti animi atq; ſublimis: ſicut econtrario. Lacer dicitur amputatis i corpore membris: hoc
Volupta eſt auribus oculis manibus: quod & ad animū ſepe transfertur: ſic Alacer dicitur is cui oīs ſenſus in ſuo lo/
tem animi co quiſque degat: illud quoque intelligitur: aliud eſſe alacrem: aliud letum: ſunt quia alacrem feſtinantē
nimiam & properum dici putent: quaſi alis acrem. Vt ille qui uoluptatem: Hoc ſumptum eſt ex fabula uetuſti
poetæ fortaſſis Cecilii: apud quem inducebatur adoleſcens ex nimia uoluptate impios animi & de errans
a rōe nimioq; gaudio penæ deſipiens: Simachus ait lætiticiam eſſe ſuimet ipſius oſtētationem. M. Tullius
epiſtola quadam ad Cecilium mutuatur hæc eadem uerba eandemque ſententiam tanquam aliena. Sic
enim ſcribit. Repente uero inceſſi omnibus læticiis. In quo cum obiurgaret q nimio gaudio diſſiperem.
Ex gau Ita me defendebam: uoluptatem animi nimiam: quidā codices habent non animi ſed homini. ut ſit ſenſus
dio īſania nimiam homini uoluptatem eſſe cauſam diſipientiæ. Quod liquet exemplo illius Hiſtrionis: Qui a Mi/
thridate factus repente ditiſſimus per urbem concitatus currebat ex gaudio: ex quo cum a prætereuntibus
irrideretur uerſus ad illos non id mirandum eſſe dicebat: ſed potius quod obuios lapidibus non fieret: p̄
leticia inſaniens. Quis. aliquis. Proximus eſt. miſeriæ prouenienti ex egritudine ſiue triſtitia: uicina ē
miſeria proueniens ex metu appropiquātis mali nam ſicut affligitur quiſpiam ex triſtitia: ſic cruciatur ex
metu

fonte ducuntur. Quando igitur uirtus eſt affectio
animi conſtans conueniensq;: laudabiles efficiens
eos: in qbus eſt & ipſa p ſe ſua ſponte: ſeparata etiā
utilitate laudabilis: ex ea proficiſcūtur honeſte uo/
luntates ſententiæ actiones: omniſq; recta ratio: q̄q̄
ipā uirtus breuiſſime ratio recta dici poteſt. Huius
igitur uirtutis cōtraria ē uitioſitas. ſic enim malo q̄
malitia appellare eam: quam græci κακιαι appellant
nam malitia certi cuiuſdam uitii nomen eſt. uitioſi
tas omnium. Ex qua cogitantur perturbationes: q̄
ſunt ut pauloante diximus turbidi animorum con
citatique motus auerſi a ratione & inimiciſſimi mē
tis uitæque tranquillæ. Important enim ægritudi/
nes anxias atque acerbas animoſque affligunt: & d
bilitant metu. Item inflammant appetitione nimia
quam tum cupiditatem: tum libidinem dicimus:
impotentiam quandam animi a temperantia & mo
deratione plurimum diſſidentem: quæ ſi quando
adepta eſt id quod ei fuerit cōcupitum: tum fert ala
critatem: ut nihil eſſe conſtet quod agat: ut ille qui
uoluptatem animi nimiam ſummum errorem eſſe
arbitratur. eorum igitur malorum i una uirtute po
ſita ſanatio eſt. Quid autem eſt non miſerius ſolū:
ſed fœdius etiam & deformi⁹ q̄ ægritudine: quis af/
flictus debilitatuſque iacens: cui miſeriæ proximus

eſt is:qui appropinquans aliquod malum metuit: exanimatuſq; pēdet animi. quā uim ſignificātes mali poetæ impendere apud inferos ſaxum Tantalo faciunt ob ſcelera animiq; impotentiam & ſuperbiloquentiam. ea cōmunis pœna ſtultitiæ eſt. omnibus enim quorum mens abhorret a ratiōe ſemper aliqs aliis dolor aliis terror impendet. atq; ut hæ tabificæ mentis perturbationes ſūt egritudinem dico & metum: ſic hilariores illæ: cupiditas auide ſemper aliquid expetens: & inanis alacritas: ideſt lætitia gestiens non multum differunt ab amentia. Ex quo intelligitur qualis ille ſit: quem tū moderatū alias modeſtum & temperantem: alias conſtantem & cōtinentēq; dicimus. Nonnunquā hæc eadem uocabula: ad frugalitatis nomē tanquā ad caput referre uolumus quod niſi eo nomine uirtutes continerētur nunquam illud ita paruulgatū eſſet: ut iam prouerbii locum optineret. hoīem frugi oīa recte facerē: qd idem cum ſtoici de ſapiente dicunt: nimis admirabiliter: nimiſq; magnifice dicerē uidetē: ergo is qſqs eſt q̄ moderatione & conſtantia quietus aīo ē: ſibiq; ipſe placatus: ut neq; tabeſcat moleſtiis neq; frangatē timore: nec ſciēter qd appetēs ardeat deſiderio: nec alacritate futuli geſtiens deliqueſcat. Is eſt ſapiens quem querimus: Is eſt beatus: cui nihil humanarum rerum aut intolerabile: ad dimitendū animum: aut nimis letabile ad efferēdū uideri poteſt. Quid.n. uideatur ei magnū ī rebus hūanis: cui eternitas oīs totiuſq; mundi nota ſit magnitudo? Nā quid aut ī ſtudiis humanis: aut in tam exigua uitæ breuitate magnum ſapienti uideri poteſt? qui ſemp aīo ſic excubat: ut ei nihil improuiſſum accidere poſſit nihil inopinatum: nihil omnino nouum. Atq; idem ita acrem ī omnes partes aciē intēdit: ut ſemper uideat ſedem ſibi ac locum ſine moleſtia atq; angore uiuēdi: ut quēcūq; caſum fortuna inuexerit: hunc apte & quiete ferat: qd qui faciet non ægritudie ſolū uacabit: ſed etiā perturbatiōibus reliqs omnibus. his autem uacuus animus pſecte atq; abſolute beatos efficit. Idēq; ocitatus & abſtractus ab integra certa q; ratiōe: nō conſtantiam ſolum amittit, uerum ēt

metu: tanquam metus & egritudo duæ ſint carnificinæ duoq; animi tortores. Pendet animi: animo ſuſpēſo eſt & ſollicito. Vim mali: ita diſtingue: nam mali caſus eſt genitiuus neutri generis: ne forte iungas mali poetæ. Impendere ſaxum tantalo. Mar. Tullius in primo de finibus. accedit etiam mors: quæ quaſi ſaxum tantalo ſemper impendet: quibus uerbis ſaxum tantali refert nunc uero ad dolorem & metum decēter acommodat. tanquam dolo. aut terror ſemper impendeat quibuſdam ſicut ſaxum tantalo. Plato ī cratylo tantalon interpretatur dici quaſi talantaton hoc eſt miſerrimum infœliciſſimumque: cui uiuenti adhuc aduerſa plurima & grauia cōtigerunt. Defuncto præterea ſaxum in caput pēdet: quæ ſors certe duriſſima eſt. Lucretius & alii exiſtimant ſuperſtitioſos ſignificari p eos: quibu caſurum imminet ſaxum. Animi impotentiam: immodicam potentiam ut ſupra: ſiſenna leticia nimia atq; impotētia ai commotus. Superbiloquentia: a ſuperbe loquēdo compoſitum uocabulum. nouantur enim uerba ex cōiunctione: ut uerſutilo quas militias. Dixit uetus poeta: ut ī curueſcere. ſic autem dicitur ſuperbiloquētia: ut breuiloquentia. ab codē. Mar. tullio dicta eſt. ferunt tātalum iouis filium ſecreta deorum prodidiſſe reuelaſſeq; p quādā animi impotentiam: quæ menſæ participatione uſuque deorū nouerat. ex hac ſuperbiloquētia apud īferos mulctatus. hīc ouidius. hoc illi garrula līgua dedit. Dolor: hoc ad egritudinē refertur. ſicut terror ad metum. Tabifice: perturbationes duas metū & egritudinē. optimo epitheto tabificas appellat: quoniam mentem lacerāt. animum exedunt tabem. cruciatū. afflictionē inferunt liuoris uenenum tabificum dicitur a poeta. tabificabile dixerunt ueteres.

Ad frugalitatis nomē: dictū ē in tertia tuſculana: frugalitatē eē matrē & caput cūctarū uirtutū: cuius noīe temperantia moderatio & modeſtia continentē: quæ fortitudinem prudentiam iuſtitiam complexa ē.

Homiem frugi: utilem neceſſarium moderatum omni uirtute præpolentem. in terno commentario fuſius uberiuſq; pſcripſi ſup hac dictione. Futuli: inani: futilia uaſa ſūt lato ore fundo anguſto. qbus utebātur in ſacris deæ ueſtæ. nam cū aqua ad ſacra ueſtæ pertinens in terra nō ponatē. id.n. piaculum foret: excogitatum eſt uas quod ſtare non poſſit: ſed poſitum ſtatim funderetur. Vnde a fundendo uocata ſūt futilia. ſic & futiles homines dicti. qui ſilere tacenda non poſſunt: ſed ea effundunt. Ad efferendum: abiiciendum: affligendum deprimendum: quod in rebus aduerſis fieri ſolet. Quid magnum: ſuſpicite inquit Boetius cœlum & diſinite uilia ac terrena mirari. ſapiens ut ait ſeneca plenus eſt gaudio. hilaris placidus icōcuſſus: cum diis ex pari uiuit. Item talis ē animus ſapiētis qualis mundus ſuper lunam ſemp illic ſerenū ē. Nihil iprouiſū: Seneca. ſapiēs ad oēm īcurſum munitus eſt & intentus. Sapiens dicit illud poeticum. Non ulla laborum o uirgo noua mi facies inopina ue ſurgit: omnia percepi atq; animo mecum ipſe peregi.

Saxum tantalo impendēs

Tantalus unde

Supbiloquentia

Breuiloquentia

Tabificæ ptrurbationes

Tabificabile

Frugi

Futulia uaſa

Futulis

Sapiens plenus gaudio

omnia percepi

ſanitatem. Quo circa mollis & eneruata putanda é peripateticorum ratio & oratio: qui perturbari animos neceſſe eſſe dicũt. ſed adhibent modum quendam quem ultra ꝓgredi non oporteat. modum tu adhibes uitio: an uitium nullum eſt non parere rationi? an ratio parum p̃cipit? nec bonum illud eſſe quod aut cupias ardenter: aut adeptus te efferas inſolenter? Nec porro malum: quo aut oppreſſus iaceas: aut ne opprimare mente uix conſtes: eaq; omnia: aut nimis triſtia: aut nimis leta errore fieri: Qui ſic error ſtultis extenuetur die: ut cum eadem res maneat: aliter feras inueterata: aliter recẽtia: ſapientem ne attigat quidem omnino. Etenim quis erit tandem modus iſte. Quæramus enim modum ægritudinis: in quo operæ plurimum põit: Aegre tuliſſe. P. Rutilium fratris repulſam cõſolatus ſcriptum apud Fanium eſt. ſed tamẽ tranſiſſe modũ uidetur: quippe q ob eam cauſam a uita receſſit. Moderatius igitur ferre debuit. Quid ſi cũ id ferret immodice: mors liberoꝝ acceſſiſſet: nata eẽt ægritudo noua: ſed ea modica: magna tñ facta eẽt acceſſio qd ſi deinde dolores graues corpis ſi bonoꝝ amiſſo: ſi cæcitas: ſi exiliũ ſi ꝓ ſingulis malis ægritudĩes accederẽt ſũma ea fieret q̃ nõ ſuſtineret. Quid modum

Stoici extirpãt affe- ctus peri patetici tẽperant Seneca ſtoicus

Eneruata ratio pipateticorum: Inter ſtoicos & pipateticos diſſidium eſt. ſtoici enim ut ſupra docuimus. aſſerunt perturbationes & affectus omnes extirpari poſſe de mentibus & nullam fibram radiculamq; uitiorum in homine omnino reſidere aſſidua meditatione uirtutum. Contra peripatetici. qui ex Ariſtotelis ſonte fluxerũt & noui academici affectus moderatur ac temperãt: aduerſus quos. M. Tul. in præſentia tãquam ſtoicus alacriter diſputat neruoſq; contendit: quod & Seneca ubiq; libroꝝ efficere conat̃. Dogmatis ſtoicorum propugnator accerimus: qui in epiſtolis ad Lucilium ſic ſcribit: utrum ſatius ſit modicos habere affectus an nullos ſepe q̃ſitum eſt. Noſtri illos expellunt peripatetici temperãt. Ego nõ uideo: quo modo ſalubris eẽ aut utilis poſſit ulla mediocritas morbi. Ceterũ Hieronymus: Lactãtius: Auguſtinus: eccleſiaſtici doctores reprobant egritudinem ſtoicorũ approbantes mediocritatem peripateticoꝝ: quod & ratio demonſtrat & ſenſus cõis expoſcit. namq; extirpare radicitus affectus ẽ hominem ex homine tollere: & icorpore cõſtitutũ eſſe ſine corpore & optare potius q̃ docere: meritoq; ſcripſit flaccus ſi ſatyra. Nã uitiis nemo ſine naſcit̃. optimus ille ẽ: q minimis urget̃ & apoſtolica ſentẽtia eſt. Video aliam legem in membris meis repugnantẽ legi mentis. meæ. Naturalia. n. hæc ſunt non uoluntaria quæ peripatetici ꝓuidẽter & neceſſario nobis inſita eſſe demonſtrãt. ſtoici ergo ut lactãti uerbis utar furioſi: qui ea non temperãt: ſed abſcindũt. a rebuſq; a natura inſitis caſtrare hominẽ quodãmodo uolunt: quod tale eſt quale ſi uellint aut metũ detrahere ceruis aut uenenũ anguibus aut irã feris aut placiditatẽ pecudibus qd ſi ut medici dñt lætitiæ affectus ĩ ſplene ẽ. iræ in ſellæ. libidinis in iecore: timoris in corde: facilius eſt interficere aĩal ĩpm: q̃ ex corpe aliqd euellere: qd eſt animãtis naturã uelle mutare: ſed hoĩes prudentes nõ intelligunt cum uitia ex homine tollunt: etiam uirtutem ſe tollere cui ſoli locũ faciũt. ſunt enim hæc implicata: ut altera ſine altero eſſe non poſſit. Nunc q hãc immobilitatem animi aſſerũt: priuare animum uita uolũt: quia uita actuoſa ẽ: mors quieta qui euellit affectus quibus omnis conſtat humanitas: ad immobilem ſtuporem: mentis hominem perducere uult: fruſtra ſtudent ſtoici animum a perturbationibus liberare: & ut ipſi dicunt: quietũ tranqllumque reddere: quod fieri nec poteſt nec oportet: cum animus immotus ac torpens inutilis ſit etiam ſibi nec uitam ipſam tueri poſſit: ſed nunc audiamus Marcum Tullium ſtoicæ ſectæ defenſorem ſubneruare conantem orationes rationeſque peripateticorum de moderandis affectibus. Alter inueterata: Leuius mitiorique egritudine. Aliter recentia: grauius maiorique mœſticia. Modumque egritudinis. Temperamentum: moderationemque: ut modice temperateque dolendum ſit: modus ut ait Plautus optimus eſt in rebus omnibus. Fratris repulſam: De hoc Plinius in ſeptimo Publius Rutilius morbo leui impeditus nunciata fratris repulſa in conſolatus petitione illico expirauit. Summa: aceruatio & cumulus. Qui modum uitio querit: aiunt peripatetici: non eſt nimia leticia geſtiendum: ſed modice. Dolebimus ſed parum concupiſcemus temperate: iraſcemur. ſed placabimur. hoc uero tale eẽ uidetur. dicit aduerſarius: q uale ſi dicerent non eſſe currendum concitate: ſed gradiendum moderate: at poteſt & qui graditur errare & qui currit rectã uitam tenere. Cice. ait ſimiliter facere peripateticos modum uitio adhibentes: ut ſi putent hominẽ ſuſtinere ſe poſſe in media ex ſaxo præcipitatione: ſed ſicut q ſe p̃cipitauit ſeſe amplius moderari & retinere nõ põt. ſic animus perturbatione impulſus cohibere ſe non poteſt: ſed præceps fertur: quod aũt e leucate: præcipitauerit: non credas ſimpliciter ſignificari locũ editum: ex quo p̃cipitatior ſit ruina. ſed ſignate locutus eſt: ad hiſtoriam ſpectans. eſt enim in epiro leucadum litus. promontorium leucates: ubi ẽ petra eiuſdem nominis albicanti colore in pelagus porrecta. ibi ſaltus fiebat antiquitus: qui ad ſedandos amores ualere credebat̃: quo in loco ſapho pria dicit̃ ab excelſa leucate ſe ſe deieciſſe ſtimulãte cupidĩe: ſicut menãder auctor eſt: præruptam nacta in tranſitu petram cupidinis oeſtro percita. ex ſummo præceps rui. ex aĩ cui ſentẽtia rex iperioſe. antiqores ſcriptores nõ ſapho ſed cephalũ primũ ide deſiliiſſe tradũt ptarolæ omnibus

Eccleſiaſtica contra ſtoicos

Hoĩem ex hoĩe tollere

L'ex mẽtis repugnans corpori

Letitiæ affectus in ſplene

Libido in iecore

Timor in corde

Immobilis ſtupor

Aius imotus iut. lis

Modus optimus

Ex leucate precipitiũ

Salus ad amorẽ

Sapho ex leucate ſe dedit

Cephalus

amoribus captum. hin- ſe deucalion pyrrhæ ſuccenſus amore miſit & illeſo corpe preſſit aquas. ob hoc ſapho in epiſtola ad phaonem ituram ſeſe eſſe ad leucatem q; indeq; ſe deiecturã minitatˀ. Ibimus o nymphæ monſtrata ſaxa petemus: ſit procul inſano uictus amore timor. mox in calce epiſtolæ. ſic inquit o ſaltẽ miſerere crudelis epiſtola dicat. ut mihi leucadiæ fata petantˀ aquæ. hoc ĩtelligi uoluit auſonius. illo uerſu: & q nimboſa ſaltum leucate minatˀ: hoc ſignat papinius cũ ſic ſcribit in epicedio parentis: ſaltuſq; ingreſſa uirilis non formidata temeraria leucade ſapho: quãuis quidã aliter legant aliterq; interpꝛetentˀ. locũ hũc ex quito ſiluarũ.

Deucalion deſiluit

igitur uitio querit: ſimiliter facit ſi poſſe putet eum q ſe e leucade præcipitauerit ſuſtinere ſe cum uelit. Vt enim id non põt: ſic anim° ꝑturbatus & incitatus nec cohibere ſe põt: nec quo loco uult inſiſtere oĩno. Quæq; creſcẽtia pnitioſa ſũt: eadẽ ſunt uitioſa naſcẽtia. egritudo ãt cæteræq; ꝑturbatiões amplificatæ certe peſtiferæ ſũt: igitur ẽt ſuſceptæ cõtinuo in magna peſtis parte uerſantˀ. etenim ipæ ſe ipellũt ubi ſemel a rõne diſceſſũ eſt: ipſaq; ſibi ĩbecillitas indulget: in altũq; prouehitˀ imprudẽs: nec reperitio cũ cõſiſtẽdi: Quamobrẽ nihil intereſt: utrũ moderatas ꝑturbatiões approbẽt: an moderatã ĩ iuſtitiã moderatã ignauiã moderatã ĩtẽperãtiam. Qui enĩ uitiis modũ appõit: his ꝑtẽ ſuſcipit uitiorum quod cũ ipm per ſe odioſum eſt tũ eo moleſtius. qa ſũt in lubrico incitataq; ſemel in procliue labuntˀ: ſuſtinerig; nllo mõ poſſunt qd q̃ idẽ pipatetici ꝑturbationes iſtas q̃s nos extirpãdas putam°: nõ mõ naturale eẽ dñt ſed ẽt utiliter a natura datas. quoꝝ eſt talis orõ. Primũ multis uerbis iracũdie laudãt cotem fortitudĩs eſſe dñt: multoq; & in honeſtẽ & ĩprobũ ciuem uehemẽtiores iratorũ impetus eẽ. Leuis aũt ratiunculas eoꝝ q ita cogitarent. preliũ rectũ ẽ hoc fieri: cõuenit dimicare pro legibus pro libertate ꝑ patria. Hæc nullã habẽt uim nixi ira excanduit fortitudo: nec uero de bellatoribus ſolũ diſputãt: imperia ſeuiora nulla eẽ putant ſine aliqua acerbitate iracundiæ. Oratorem deniq; non modo accuſantem ſed ne defendentem quidem probant ſine aculeis iracundiæ. Quæ etiam non adſit ſi tamẽ uerbis atq; motu ſimulãdam arbitrantur: ut auditoris irã

to ſiluarũ. Vitioſa naſcentia: ſic argumentũ: quod creſcendo pnitioſum ẽ idẽ uitioſum eſt naſcẽdo. ꝑturbatiões ãt amplificatæ ſũt noxiæ. ergo naſcentes & in ortu ſunt peſtiferæ. eſt aũt ſyllogiſmus integer cõſtãs ex ꝓpoſitiõe. aſſumptiõe. & cõcluſiõe. propoſitio ẽ q̃q; naſcentia. aſſũptio. egritudies aũt concluſio. Igitˀ & ſuſceptæ. iterdũ q̃nq; partitæ ſũt argumẽtatiões in q̃bus eſt ꝓpoſitio. ꝓpoſitiõis approbatio. aſſũptio aſſumptiõis approbatio & cõplexio. Quedã ſũt q̃dripartita argumẽta. q̃dã bipartita: de q̃bus apud ph̃os & rhetoricos doctores latiſſimæ diſputatˀ. An moderatã iniuſtitiã. Verũ aliud eſt. moderatas eẽ ꝑturbatiões. Aliud moderatã iniuſticiã & ignauiam. ꝑturbatiões enim ſiue affectus ingeruntˀ a natura atq; implicantˀ. ut diuelli nõ poſſint. iniuſticia & ignauia nõ ſunt naturales ſed uolũtariũ. Partẽ uitioꝝ: nõ uideo inq̃t Seneca: quomõ ſalubris eſſe aut utilis poſſit ulla mediocritas morbi. Imbecillitas indulget: imbecillis prio eſt oĩs affectui deinde. ipſe ſe concitat: & uires dum ꝓcedit parat Poclíue: ꝓcliuiter & uelut in p̃ceps. Cotẽ fortitudines ira inq̃t Ariſto. princeps pipateticoꝝ neceſſaria ẽ: nec q̃cq̃ ſine illa expugnari poteſt. niſi illa impleat aĩum ut ſpiritũ accẽdat. utẽdũ ãt illa ẽ non ut duce: ſed ut milite: utilis inq̃t ira ẽ quia pugnatores facit: ut ſcias inq̃t an ita hẽat in ſe generoſi aliq̃d. liberas uidebis gẽtes: q iracundiſſimæ ſunt: ut germanos & ſcyias. ubiq; Ariſt. iræ defenſor ẽ: atq; effectus: quoſdã ſiquis illis bene utatˀ ꝓ armis eẽ: & irã cũprimis: quã cotem fortitudinis dñt: quia ſicut cos acuit ferrũ. Ita ira acuit aĩos & accendit. ira legũ p̃ſidẽ ciuitatiſq; rectorem dcet. aufer iram regi nõ mõ nemo parebit. ſed ẽt de faſtigio p̃cipitabitˀ: imo uero ut Lactãni uerbis utar. cuilibet homini eripe hũc affectũ q̃s eũ nõ ſpoliabit: q̃s non d̃ridebit: q̃s nõ afficiet iniuria: In deũ cadit ira ne ſit imo-

Syllogiſmus

Quiq; partitæ argumẽtatiões

Perturbationes a natura

Iniuſtitia uolũtaria

Ira cos fortitudinis

Vtilis ira

In deũ cadit ira

bilis. iraſci rõis eſt auferũtˀ. n. delicta & refrenatˀ licẽtia ſtoici nõ uiderũt eẽ duplicem irã. iuſtã & iniuſtam: ideoq; eã penitus excidere uoluerũt: cũ altera ſit euellẽda: altera tẽperada: cos ãt q acutũ ferrũ reddere ualet: exors ipa ſecãdi uaria eſt. ſunt cotes oleariæ: ſũt cotes aquariæ. Pli. ait italiã dare cotes aquarias limæ uice ĩperantes ferro: idem. in. xxxvi. tradit creticas cotes acuẽdo ferro diu maximã laudẽ hũiſſe: ſecũda laus eſt laconicaꝝ. Inter aq̃riasnaxiæ cotis laus maxĩa fuit. ex oleo & aqua ciliciæ pollẽt. q̃dã cotes ſaliua hoĩs ꝓficiũt: q in tõſtrinaꝝ officinis inutilis ẽ fragili mollicia: flamilitanæ ex hiſpãia in eo genere p̃cipuæ. Leuis ratiũculas: dicũt pipatetici rões eoꝝ eẽ futiles & ĩbecillas: q uiũt pugnandũ eẽ ꝓ legibus ꝓ p̃ria: q̃ & illi fatentˀ. ſed citra irã dicũt fortitudinẽ futurã mãcã & debilẽ: opus. n. eẽ ira: q fortitudinem acuat ſpiritũ accẽdat. mẽtes iflammet. Excãduit: exarſit ĩcaluit. Oratorẽ deiq;. oratorem inq̃t Ariſt. iratus aliq̃ melior ẽ. Sene. uero ait. nõ iratus orator eſt melior imo imitatus iratum. M ant. orator apd. M. tul. i li. d ora. diſſerẽs p̃cipit in dicẽdo iraſcendum dolẽdũ. flẽdum eẽ: q in cã porãda non dubitauit diloricare tunicã aq̃lii rei: & iudicibus cicatrices aduerſas ſenis ĩpatoris oſtendere. neq;. n. fieri poteſt: ut doleat is qui audit: ut oderit. ut iraſcatur: ut ad fletum miſericordiamque deducatur: niſi oẽs hi motus: quos orator adhibere uolet iu-

Cotes oleariæ aquariæ crencæ cotes

Flaminitanæ

Orator

M. Antonius diloricauit tunicã aq̃lii

Si uis me flere dolēdū ipſi tibi
Vir
Lenitas
Lenitudo
Lentitudo
Lentiq

dici.in ipſo oratore impreſſi eſſe atq; iniuſti uidebunf; Virū uideri:a uirilitate uir & uirtute ītelligēdus eſt:tanq̄ ille ſit uere uir uereq; uirilis ac fortis.qui ira excādeſcat.attamē uotū ſatyrographi ē neſciat iraſci cupiat nihil.Lenitatē:lenitas & acerbitas opponuntur.eſt enim lenitas manſuetudo quædam & benignitas lenitas legum a Cicerone dicta cū laude in oratiōe pro.C.rabirio.idem in inuectiuis lenitatis ſue identidē meminit. Lenitudinis nomine.nonius Marcellus lenitudinem dici pro lenitate demōſtrat.& nullus ignorat.ſed hoc in loco non lenitudinis lego ſed lentitudinis.ut ſit ſenſus. lentitudinem dici in hominibus qui iraſci neſciunt . pro lenitate ſiue lentitudīe qđ nomē in uitio eſt & cadit in uituperationē:cū lenitas ſiue lenitudo ī laude ſit lentitudinē improbamus lenitatē probamus.lētos dicimus hoies qui non mouenf affectibus ac ueluti æquanimitate torpēres ſtupēt & tarditate pigrātur.Propert.hoſtibus eueniat lenta puella meis.Pli.inuere uidef.lētū & lentitudinem d̄riuari a legumina: cui lens ē nomē.ſic enim de lēte ſcribit in.xyiii. tranſlatū ē ī lenticulas nomē . inuenio apđ auctores æquanimitatē fieri ueſcētibus ea. M.tul.ī epiſtola ad quintū fratrē didaſcalica.nō iraſci inquit lētitudinis eſt.

Libido

Libidinē:cupiditatē ulciſcendi.ſic enim ira diffinitur:eſt libido generale uocabulū omniū cupiditatū. Niſi quod libeat:tāq̄ ab eo qđ libet libido dicta ſit. ex qua libidie ſiue cupiditate in animis flagrante præclaræ res a mortalibus conficiantur. Noctu ambulabat in publico: exemplo themiſtoclis demoſthenis & aliorū.docet præclara fieri nō poſſe ſine flagrāti libidine ſiue cupiditate q̄ ſtimulus inflāmat excitatq; aīos generoſos ad magna capeſcēda ad noctes inſōnes agēdas.ad labores exāclandos.

oratoris incēdat actio . Virum deniq; uideri negāt q iraſci neſciat . Eamq; quā lenitatē nos dicim⁹: uitioſo lentitudinis nomine appellāt . Nec uero ſolū hāc libidinem laudāt : ē enim ira ut modo diffiniui ulciſcendi libido : ſed illud ipſum genus uel libidis uel cupiditatis ad ſummam utilitatem eſſe dicunt a natura datum: Nihil enim quemq̄ niſi q̄ libeat præclare facere poſſe. Noctu ambulabat in publico themiſtocles q̄ ſomnū capere non poſſet : querētibuſq; reſpondebat. Milciadis trophæis ſe eſomno ſuſcitari . Cui non ſunt auditæ demoſthenis uigiliæ : q dolere ſe abiebat ſi quādo opificum ante lucana uictus eſſet induſtria: Philoſophiæ dēiq; ipſius principes nunquam in ſuis ſtudiis tantos ꝓgreſſus ſine

Exēplū Themiſtoclis

themiſtocles neoclis filius:cū adhuc eēt adoleſcens inter potus & mulieres uolutabaf :at poſtea q̄ perſæ milciadis uirtute.& auſpitiis ī campis marathoniis ꝓfligati ſūt:nihil amplius ꝑ intemperantiā facere uiſus ē.Mirātibus tātā uitæ morūq; mutationē dicere ſolebat.milciadis trophea neq; ſinere ipm dormire:neq; ocioſum ac deſidem eſſe:itaq; themiſtoclis adoleſcētis uitia.magnis ſunt emendata uirtutibus:đ quo Plut.herodotus.thucidides.ꝓbus:emilius.cæteri ſatis multa.& qm̄ in mētionē icidimus themiſtoclis in trāſcurſu ē pēſiculandus locus ex libro de ſenectute:ubi ſic loquif Cato portius:eſt iſtud quidē leli aliquid ſed nequaquam in iſto ſunt oīa:ut themiſtoclē ferūt ſeriphio cuidā in iurgio reſpōdiſſe:cū ille dixiſſet nō eū ſua ſed patriæ

Amuſſitatus locus Cic. ex catōe
Seriphius ignobilis
Vindemia ex racemis platonis
Exēplū belbitāi
Prouerbium de moſthene
Vigiliæ d mothenis

gloria ſplēdorē aſſequtū.nō herc' e iqt.Si ego ſeriphius eēm. Ignobilis:nec ſi tu athenīēſis eēs.clarus nunquam fuiſſes.hactenus.M.tul.uſ apud Mar.tullium Cato.ī hōc ait textu penſitandū eſt uerbum illud. Si ego ſeriphius eſſem ignobilis:utrū ignobilis.an nobilis legendū ſit.& profecto ſiqs diligēter introſpexerit medulā uerbo℞ & ſanguinē hiſtoriamq; perſpexerit:cēſebit legendū eſſe nobilis.nō ignobilis:qđ & uerba plutarchi græca demonſtrant ſic ſcribentis αληθη λεγεισ ειπε. αλλα ουτ αν εγω σεριφιοσ ων εγενομην ενδοξοσ. ουτ συ αθηναιοσ. ideſt uera inquit dici. Verum neque ego ſeriphius exiſtens eſſem clarus ſiue nobilis neq; tu ſi athenīēſis.Quod ſi legere lubet ignobilis:potius q̄ nobilis.ſicut habent pleriq; omnes codices: auctorem habebis platonem quem ſequaris:ex cuius racemis.M. Tullius ſibi uindemiam fecit. q ſic ait ī primo de re.pub.uerum illud themiſtoclis pulchre ſe habet:qui ſeriphio cuidam ſibi per contumeliā obiicienti.quod non propter ſeipſum:ſed propter eius patriam.tantam eſſe gloriam cōſecutus. ita reſpondit. equidē ſi ipſe ſeriphius eſſem in eadem gloria uiuerem:tu uero ſi athenienſis minime:lectio ſuperior magis q̄drare uidef.cū ſentētia Ciceronis:cui conſimile eſt illud herodoti ex libro.yiii.qui tradit.nō ſeriphiū hominē ſed belbitanum nomine timodemū fuiſſe : qui infenſus themiſtocli liuore . inſaniens crimini dabat itionem illius in ſpartam dicens:illum athenarum reſpectu non ſui ab lacedemoniis honores aſſecutū: & cum non faceret finem talia dicendi.inquit ei themiſtocles.o homo ita res habet. nec ego ſi belbitanus forē ſic a ſpartanis honoratus fuiſſem:nec tu etiam ſi eſſes athenienſis. Demoſthenis uigiliæ:nimiū ſtudiū in orationibus componendis. Demoſtheni Regulo oratorum pytheas & alii obiicietes dicebant.. τα του λυχνου ελλυχνιον οζειν. Hoc eſt opera illius lucernam olere. Demoſthenes enim flagrans ſtudio eloquentiæ.iugiter lucubrabat:& ut auctor eſt Plutarchus:ſæpe duos uel tres menſes continuos domi incluſus ſine ītermiſſione ſtudebat:abraſa parte capitis:ut exeundi facultatem ſibi ipſi præriperet. Dicitur in eo quoque tantum ſtudium fuiſſe tantuſque labor:ut impedimenta naturæ.Balbus enim erat :diligentia

Plus oleī q̄ uini expendit

induſtriaque ſuperauerit.qui coniectis in os calculis ſumma uoce uerſus multos uno ſpiritu pronunciare conſueſcebat neque conſiſtens loco ſed inambulans atque aſcenſu arduo ingrediens.Diuus Hiero.ī hanc ſententiam ſic ſcribit.demoſthenes plus olei q̄ uini expendiſſe dicitur & omnes opifices noctumis ſemper uigiliis pueiſſe. Luſtraſſe pythagorā:Pli.i.xxx.refert pythagorā.democritū : platonē : ad magiā diſcēdā nauigaſſe exiliis uerius q̄ perigrinationibus ſuſceptis.Hieronymus in prologo ueteris inſtrumēti; legimus inquit

ĩnquit quoſdam luſtraſſe prouincias nouos adiiſſe populos: maria tranſiſſe: cupiditate ſtudioꝝ. ſic pytha/
goras memphiticos uates: ſic Plato egyptum laborioſiſſime peragrauit: dum litteras quaſi toto orbe fugiẽ
tes perſequitur. Democritus conſectatus magos: de magica ſcripſit patrimonium ſuũ patriæ donauit: quo
expeditius perigrinaref philoſopharetur q;. Egritudinẽ a natura: peripatetici triſtitiam: q egritudo eſt di/
cunt utiliter neceſſarie ꝓuidenter a natura datã eſſe hoibus ſicut reliquos affectus: ut. ſ. hoiem doleant in
delicto: & conſcientia mordeanf quæ mille teſtiũ loco eſt quæ res ꝓficit ad recte uiuendũ. Ignominia ſine

Pythagoras Plato.
Luſtratores orbis
Democritus

flagranti cupiditate facere potuiſſent. Vltimas ter
ras luſtraſſe Pythagorã. Democritũ. Platonẽ acce/
pimus. Vbi. n. q̃d eſſet q̃ diſci poſſet: eo ueniendũ
iudicauerunt nũ putamus hæc fieri ſine ſũmo cupi
ditatis ardore potuiſſe: ipſam ægritudinẽ: quã nos
ut terrã: & ĩmanẽ beluã fugiendã eſſe diximus: nõ
ſine magna utilitate a natura dicunt cõſtitutam: ut
oẽs caſtigationibus. reꝑhenſionibus: ignominiis
affici ſe ĩn delicto dolerẽt. ĩpunitas. n. peccatoꝝ da
ta uꝛ eis q̃ & ignominiã & infamiã ferunt ſine dolo
re. Morderi eſt melius cõſcia: ex quo eſt illud e uita
ductũ ab Afranio. Nã cũ diſſolut⁹ filius heu me mi
ſeꝝ dixiſſet: tũ ſeuerus pr̃: dummõ doleat aliq̃d do
leat quod lubet. Reliquas quoq; partes egritudis
utiles eſſe dicunt. Miſericordiam ad opẽ ferendam
& calamitates hoĩnũ ĩdignoꝝ ſubleuandas: ipm
illud æmulari obtrectare non eſſe inutile: cum aut
ſe nõ idẽ uideat ↄſecutũ q̃d alium aut alium idẽ q̃d
ſe. Metum uero ſi q̃s ſuſtuliſſet oẽm uitæ diligenti/
am ſublatã fore: q̃ ſumma eſſe in eis: qui leges: qui
magiſtratus: q̃ paupertatẽ: qui ignominiã: q mor/
tem: qui dolorem timerent. Hæc tñ ita diſputant:
ut reſecanda eſſe fateanf: euelli penitus dicant nec
poſſe: nec opus eſſe. Vt in oĩbus fere rebus medio/
critatem eſſe optimã exiſtiment. Quæ cũ exponũt
nihil ue tibi uidẽtur: an aliquid dicere. A. mihi ue/
ro dicere aliquid itaq; expecto quid ad iſta. M. repe
riam fortaſſe: ſed illud ante: uides ne q̃ra fuerit apd̃
academicos uerecũdiaf Plane. n. dicunt q̃d ad rem
pertineat: peripateticis reſpõdetur a ſtoicis. Digla/
dientur illi per me licet: cui nihil ẽ neceſſe: niſi ubi
ſit illud quod ueriſimilimũ uideaf ĩquirere. Quid
eſt igitur quo occurrat in hac q̃ſtione: e qua poſſit
attingi aliq̃d ueriſimile quo longius mẽs humana
progredi non põt: diffinitio perturbationis qua re
cte zenonẽ uſum puto. Ita. n. definit ut ꝑturbatio
ſit aduerſa rõne cõtra naturã aĩ cõmotio: uel breui/
us. ut ꝑturbatio ſit appetit⁹ uehemẽtior. Vehemẽ
tior aũt intelligatur is q ꝓcul abſit a naturæ conſtã
tia. Quid ad has diffinitiones poſſim diceref atqui
hæc pleraq; ſunt prudenter acuteq; diſſerentium:

dolore is impune peccat: q ignominiæ notã
infamiæ ſugillationem nihil pendit: quam
uerenf omnes ꝓbi: nam ut ante dictum eſt.
uir generoſus exiſtimat nullũ malũ eſſe pe
ius dedecore & infamia. Ab Afranio. poeta
hic fuit: conditor togatorũ clariſſimus: de
quo oratius: dr̃ Afranii toga conuenire me
nandro: hunc ait Quintili. inquinaſſe argu
menta ſedis amoribus pueroꝝ: inducebaf
ab afranio in fabula diſſolutus filius: qui ca
ſtigatus a patre & conſcientia teſte affectus:
ita dolenter loquitur: heu miſeꝝ me: quo
audito pater letatus q̃ filium dolentem ex
delicto uidebat: ſubiunxit doleat: q̃d libet
dũmõ aliq̃d doleat: oſtendens ægritudinẽ
alubriter conſtitutã eſſe: hoc Afranianum
uſurpat in epiſtolis ad atticũ cũ ait: ſed tñ
dummõ doleana aliquid doleant q̃d libet.

Afranius togatarius

Egritudinis partes ſingulis perturbationi
bus partes plures ſubiiciunf: egritudini ſu
biecta ſũt miſericordia emulatio obtrecta
tio luctus angor lamentatio & alia complu
ra. Obtrectare: dixit ſupra obtrectatio eſt
ea: quã intelligi zelotypiã uolo egritudo ex
eo: quod alter quoq; potiaf eo: quod ille cõ
cupierit. Metum. xenophon in oeconomi/
co & columela: prodiderunt metũ utilem
eſſe plurimũq; conferre ad diligentiã cuſto
diendi. Reſecanda eſſe: ꝑipatetici affectio
nes mediocriter temperant reſecantes: q nĩ
mia ſunt ſtoici radicitus euellũt ac penitus
extirpant. Mediocritatem optimã: dicunt
αρετας ειναι τας μεσοτητας. uirtutes eſſe
mediocritates: aurea ab oratio mediocritas
cognominatur: ex qua eſt illud ꝓbabile ĩ oĩ
uita μηδεν αγαν. i. ne q̃d nimis. Apud acade.
uerecundia hoc iõ inſerit ut oſtendat acade
micos ob uerecũdiã nõ audere ꝑipatetieis
cõtradicere: q̃bus ſtoici utpote iuerecũdio
res libere rñdent: in epiſtola ad papiriũ pe/
tum: ego ſerio & ſeruabo: ſic. n. aſſueui pla/
tonis uerecũdiã. Digladienf diſſideãt diſ
ſentiant depugnent: tractũ uerbũ a gladiis
& a gladiatorio certamie: Hiero. uidi duos
digladiantes. Cice. in. i. academicoꝝ: q̃ anti
pater digladiaf cũ carneade tot uolumini/
bus. ſenſus eſt ſtoici & ꝑipatetici inter ſe diſ
ſideant atq; depugnent ꝓut lubet: cũ id ni/
hil ad me: q niſi ſecte addictus: nihil neceſ/
ſario ꝓbare cogor: ſed id ſequor q̃d ueriſſi
milimum uideaf: ex inſtituto ſocratico aca
demicaq; diſciplina. Diffinitio: ex diffini/
tione ꝑturbatiõis ſm̃ Zenonem colligit rõ
nes probabiles ad confutanda decreta peri
pateticoꝝ in moderandis perturbatiõibus.
nam ſi perturbationis diffinitio proba eſt.

Dum doleat aliq̃d
Aurea mediocritas
Platonis uerecũdia
Digladiari

Videlicet commotio animi contra naturam auerſa. A ratiõe omnis perturbatio etiam modica erit repudiã da: tanq̃ rationi contraria: & procul a naturæ conſtantia. Ardores animoꝝ: peripatetici iram utilem eẽ ne ceſſariamq; aſſerentes appellant ardores animoꝝ: & cotes uirtutum impetus illos iracundiæ: qua animi ac/ ceduntur: & uirtu acuitur. Nunc Cicero ex ſtoica doctrina diſſerit aduerſus ſententias peripateticorum.

illa quidem ex rhetorum pompa: ardores animoꝝ cote ſq; uirtutum: an uero uir fortis niſi ſtomacha/ ri cœperit non poteſt fortius eſſe: gladiatorum id quidem quamq̃uã in eis ipſis uidemus eſſe ſæpe cõ ſtantiam colloquuntur. congrediuntur: querũtur aliquid poſtulant: ut magis placati quam irati eſſe uideantur: ſed illo genere ſit ſane pacideianus ali/ quis hoc animo: ut narrat Lucilius. Occidam illũ equidem & unicam ſi id queritis inquit. Verum il/ lud credo fore in os prius accipiam ipſe. Quam gla dium in ſtomacho ſura ac pulmonibus ſiſto. Odi hominem iratus pugno: nec lõgius quicquam uo/ bis: quam dextræ gladiũ dum accõmodet alter. Vſ q; adeo ſtudio atque odio illius efferor ira. At ſine hac gladiatoria iracundia uidemus progrediẽtem apud Homerum Aiacem multa cum hilaritate: cũ depugnaturus eſſet cum hectore: cuius ut arma ſũ pſit ingreſſio læticiam attulit ſociis: terrorem autẽ hoſtibus ut ipſum Hectorem quemadmodum eſt apud Homerum totum pectore trementem prouo caſſe ad pugnam pœniteret. Atq; hi collocuti inter ſe priuſquam manum confererent leniter & quiete nihil ne in ipſa quidem pugna iracunde rabioſeue fecerũt. Ego ne torquatum quidem illum qui hoc cognomen inuenit: iratum exiſtimo gallo torquẽ detraxiſſe. Nec Marcellũ apud Claſtidiũ ideo fortẽ fuiſſe: qa fuerit iratus. De Africano quidẽ quia no/ tior eſt nobis propter recentem memoriã uel iura/ re poſſum: nõ illũ iracundia tũ inflãmatũ fuiſſe cũ in acie. M. Haliẽnum pelignum ſcuto protexit: gla diumq; hoſti in pectus infixit. De. L. Bruto fortaſ/

Gladiatorium id quidem. ſ. ſtomachari: indignari: ira excãdeſcere. In eis gladiatoribus. In illo genere

Genera gladiatoꝝ — ſcilicet gladiatorum: ex quibus alii retiarii: alii mirmyllones dicebantur: quidam ſecutores: quidam tuni/ cati: q̃dã thraces dicti: emeritos rudiarios

Rudiarii — appellant: de quibus affatim apud Suetoni um.

Pacideianus de quo Oratius — Pacideianus nomẽ eſt famoſi gladia/ toris: cuius meminit oratius in ſermonibus cum ait: qui peccas minus atq; ego cũ fului rutubæq; aut pacideiani cõtento poplite mi rer prœlia rubrica picta aut carbone: uelut ſi re uera pugnent: feriant uitẽq; mouentes.

Occidam illum. uerſus lucilii ex pſona pa cideiani gladiatoris irato aio pugnantis ad/ uerſus alteꝝ gladiatorẽ. In os: ideſt ipẽ pri us uulnerabor i ore ab aduerſario: quã ego illum confodiã.

Sura — Sura. pulpa cruris: ſuras eſſe homini tantum & crura carnoſa: teſtis eſt Plinius in. xi. apud auctores reperitur in ægypto quædam non habuiſſe ſuras.

Pro/ gredientẽ apud homerũ aiacem: homerus in ſeptimo iliados: inducit hectorem pce/ res græcorum ad ſingulare certamẽ prouo cantem: ex quo nouem ſortes in galeam de

Sortes nouem — iecerunt conſtituentes ut ille pugnaret cu/ ius ſors exiſſet: fuerunt autem hi: agamen/ non: diomedes: duo aiaces. Idomeneus me- riones: eurypilus: thoas: & ulyſſes: qbus ſor

Sors aiacis — tientibus: interea milites obſecrabãt: ut aia cis telamonii aut diomedis: ut agamẽnonis ſors exiret: atq; ita euenit: aiacis quem potiſ ſimum cupiebant ſors plata eſt: qui arma/ tus pgreſſit in mediũ ſicut ingenti corpore ita animo quoq; ingenti: ridenti uultu: ple/ no gradu. trabalem lanceam quatiens: quo uiſo græci letati ſunt troiani metu perculſi adeo ut ipſum quoq; hectorẽ corde ob me tum uehementius palpitante puocaſſe pe/

monomachia hectoris & aiacis — niteret: aiax ꝓpius hectorem acceſſit allo/ cutuſq; eſt: eiq; reſpondet hector: mox con greſſi mutuis ictibus impetũt. adoriunt la/

Mutua dona. — ceſſunt: hector ſaxo enormi percuſſus reſu pinaſ: direpto per pcones certamine laudat hector robur aiacis: ſeq; ambo honorificis muneribus uiciſſim pſequũtur: hector en ſẽ aiaci dono dat: ille hectora baltheo pul/ cherrimo remuneraſ: atq; ita mutuis dona ti muneribus i diuerſum uterq; digreſſi: ad ſuos reuerterunt. Torquatũ illũ historia manlii torquati: ſatis nota: qui gallum puocatorẽ cõgreſſus oc/ cidit: eiq; iacenti torquem aureum detraxit: ſibiq; induit: ex quo ſibi & poſteris peperit torquati cognomẽ torquati quoq; milites dicti torquibus inſigniti: ut docet uegetius. Apud claſtidiũ: marcellus qui dictus eſt ob excellentem fortitudinem gladius Romanorum: qui Annibalem uinci poſſe docuit: uiridomarum

Torquatus a torq. — gallorum in prœlio occidit: eiq; detracta opima ſpolia conſecrauit Ioui pheretr o: de quo apud Proper/

Claſtidiũ — tium in quarto commentario fuſius ſcripſi: id autem factum eſt apud claſtidium oppidulum in ripa pa/ di ſitum. Plutarchus non uiridomarum ſed brictomartum appellat regem illum: quem marcellus obtrũ/

Emiliãus — cauit ingenti corporatura præditum: mox fuſis hoſtibus Mediolanum cepit. De Africano: neotherõ: ideſt

obſidionali corona donatus — iuniorem Africanum intelligit: qui emilianus dicitur: qui procuratorem ſingulari plio uicit. Plini. & Var/ ro auctores ſunt hunc Africanũ obſidionali corona donatum eſſe in Africa manilio conſule. Cohortibus ſeruatis. totidemq; ad ſeruandas eas eductis: hic duos Romani imperii: terrores ſuſtulit carthagine: numã tiaq; deletis. Haliẽnũ nomen pprĩũ in uertinis: mentio fit alterius haliẽni. Tyrãni: tarqnii ſupbi: & filii.

Effrenatius in Aruntem: brutus uindex Romanæ libertatis: exactor tarquiniorum primus cõſul: in prœlio congreſſus eſt: aduerſus aruntem tarquinii ſuperbi filium: qui inflãmatus ira: ubi brutum eẽ cognouit cõcitat calcaribus equum: atq; in ipm infeſtus dirigit: ſenſit in ſe iri brutus auideq; ſe certamini offert: adeoq; infeſtis animis infeſtiſq; telis concurrunt: ut contrario ictu uterq; traſfixus duabus herentes haſtis moribūdi ex equo lapſi ſint: hiſtoriam luculenter copioſeq; perſcribunt Liuius Dionyſius Plutarchus. Cominus: prope: eminus procul. Inſanire cœperit: iram enim breuem inſaniam eſſe dixerunt. Cum erimantheo

Brutus in aruntem Targniū

ſe dubitarim: an propter infinitum odium tyranni effrenatius in Aruntẽ inuaſerit. Video. n. utrunq; cominus ictu cecidiſſe contrario: quid igiť huc adhibetis irã: an fortitudo niſi iſanire cœpit: impetus ſuos non habet: quid Herculem quẽ in cœlum iſta ipſa: quam uos iracundiam eſſe uultis: ſuſtulit fortitudo: iratum ne cenſes cõflixiſſe cum erimãtheo apro: ut leone nemeo: an etiam Theſeus marathonii tauri cornua compræhendit iratus. Vide ne fortitudo minime ſit rabioſa: ſitq; iracundia tota leuitatis. Neq; enim eſt ulla fortitudo. quæ rationis expers eſt: contemnendæ ſunt humanæ res negligenda mors eſt: patibiles & labores & dolores putandi hæc cum conſtituta ſint iudicio atque cõſtanti ſententia: tum eſt robuſta illa & ſtabilis fortitudo: niſi forte quæ uehementer acriter animoſe fiunt: iracũde fieri ſuſpicamur. Mihi uero ne ſcipio quidem ille pontifex maximos qui hoc ſtoicorum uerum eẽ declarauit: nũquam iratum eſſe ſapientem: iratus uidetur fuiſſe: cum Tibe. Graccho: tum cum conſulem languentem reliquit atque ipſe priuatus: ut ſi conſul eſſet: qui rem pub. ſaluam eſſe uellet: ſe ſequi iuſſit: neſcio ecquid ipſi nos fortiter in rep. fecerimus ſi quid fecimus certe irati non fecimus. An ẽ quicq̃ ſimilius inſaniæ quam ira: q̃ bene Ennius dixit initium inſaniæ: color uox oculi ſpũs impotẽtia

apro: inter duodecim herculis labores ſa nigeratus eſt aper erimãthius: & leonemeus euryſtheus eni herculi iniunxit: ut aprũ erimanthum archadiæ uaſtantem agros uiuum caperet: quod & ſi arduum factum uidebatur: tamen hercules prudentia ut uiribus uſus facile prudentia & uiribus uſus facile perfecit. Viuumque aprum ad euriſteum deportauit: quo ille uiſo paue factus ſe in aereo uaſe abſcondit: reliqua de leone ne nemeo & hercule inuulgata ſ. ſacræ interiores tradunt herculẽ eſſe ſolem quaſi heraclem .i. heras cleos: qđ ſignificat iunõis .i. aeris gloriam q̃ porro alia aeris gloria niſi ſolis illuminatio? qui. xii. ſigna Zodiaci annuo curſu luſtrat: & ob hoc dictus duodecim labores ex ncl aſſe. Illud quoq; obiter annotandũ: qđ annotatu digniſſimũ eſt: herculẽ inter cætera cognomẽta Alexicacon quoq; cognominari ab eo quod eſſet defenſor hominum: depulſorq; malorum: apud rhodios hercules colebať cum conuitiis ac maledictis: cũm refert Lactãtius in. i. Marathonii tauri. Theſeus herculis imitator. cuius nomen ĩ ore ſemper habebat: coryneporos .i. clauã ferens Marathonium taurum compræhendit per magna detrimenta inferentem: eumq; ab hercule olim ex creta ĩ pelopõneſum traductum athenis uiuum puexit: quẽ egeus pater ſacrauit apollini. Auctores Diodorus & Plutarchus. Theſeis tonſuræ genus ẽ a Theſeo nuncupata: qua anteriores capitis tondentur: eſt autem marathon oppidum atticæ regionis: in campis marathoniis milciades perſas funditus deleuit. Quæ rationis expers: cum fortitudo uirtus ſit ſine ratione eſſe non poteſt: ferocia enim illa rationis expers temeritas & audacia eſt: de qua ait Orati. Vis conſilii expers mole ruit ſua: fortitudo enim ut diffiniunt philoſophi: eſt conſiderata periculorum ſuſceptio & laborum perpeſſio: in meditullio timoris & audaciæ poſita. Patibiles morbi & labore patibiles dicuntur: qui ferri tollerarique & poſſint & debeant ſicut econtrario impatibiles morbos & cruciatus dicunt intollerabiles aſperrimoſque: quos ob magnitudinem ferre non poſſumus: dicitur & patibile i actiua ſignificatione quod pati poteſt: ſicut impatibile quod pati non poteſt. Lactantius impatibili oriri non poſſe. Scipio ille pontifex: Scipionem naſicam intelligit qui rem publicam fau ibus oppreſſam peſtifera tiberii gracchi manu ſtrangulari paſſus nõ eſt. Nam cum tiberius gracchus in tribunatu profuſiſſimis largitionibus & agrariis legibus fauorem populi occupaſſet: & rem publicam perturbaret. Conuocatus ſenatus a cõſule Mutio Secuola deliberabat quid nam in tali tẽpeſtate faciendum eſſet: cũctiſq; cenſentibus ut conſul armis rem publicam tueretur. Secuola negauit ſe qc quã ui eſſe acturum; tum ſcipio naſcica qm̃ inquit conſul dum iuris ordinem ſequiť id agit ut cum oĩbus legibus Romanum imperium corruat: ego priuatus uoluntati ueſtræ me offero: ac deinde leuam manum parte togæ circundans ſublata dextra proclamauit: qui rem publicã ſaluã eſſe uolunt me ſequanť: eaq; uoce gracchũ: cum ſcelerata factione: quas merebať pœnas per ſoluere coegit: hic ut ait Augu. in. i. de ciui. dei cum eſſet pontifex maximus theatrum conſtitui uetuit: ne græca luxuria obreperet ad uirtutem romanorum labefactandam: ſenſus eſt ſcipionem non iratũ compræſiſſe impetus tribunitios tiberii Gracchi. Si quid fecimus: hoc referendũ eſt ad coniurationẽ Catilinæ: quã Cicero detexit uindicauitq;: ſignificat aũt ſe non iratum ſumpſiſſe ſupplicium de coniuratis: qui in tulliano morte mulctati ſunt. Initium dixit inſaniæ. Ora. ait. Ira breuis furor eſt: qui dam e ſapientibus iris irã dixerunt eſſe breuem inſaniam. Ennius dixit

Erimantium aper

Hercules ſol

Alexicacos

Herculem colicũ maledictis

Coriſephoros

Taurus marathonius

Theſeis tõſurã

Fortitudo quæ

Patibiles ĩpatibiles

Exemplũ ſcipionis naſcicæ

Qui rem pu. ſaluã uult me ſequatur

Ira breuis inſania

ſinitium inſaniæ:ĩpotens enim ſui eſt decoris oblita:ut ſcias inquit Seneca non eſſe ſanos:quos ira poſſedit:
Signa iraſcentium ipſum illorum habitum intuere flagrant emicant oculi iraſcentiũ:multus ore totus rubor eſt labia quatiũ
tur:dentes comprimuntur:capilli ſubriguntur:ſpiritus ſtridens eſt. Gemitus mugitusq;:ut parum explana
Achilles iracũdiſſimus tis uocibus. Sermo præruptus & comploſæ ſepius manus:& pulſata humus pedibus: feda uiſu & horrẽda
facies. Deprauantiũ ſe atq; intumeſcentiũ. Achille homerico fœdius: homerus in prima iliados achillẽ
iracundia eſtuantem ſcribit. In iurgio aduerſus agamẽnonem ſtrinxiſſe gladiũ:illius trucidandi cã:ſed cũ
pallas cohibuit. Agmennon quoq; furenter
iraſcitur aduerſus eũdem achillẽ:ob chry
ſeida patri redditam:lege Homerum latiſ
ſime id totum explicãtem: de achille dixit
Orati. Inpiger iracũdus inexorabilis:acer.
Idem de agmẽnone & achille loquens ait:
hũc amor ira qdem cõiter urit utrũq;. Aia
cem ira. Seneca in hanc ſniam. Aiacẽ i mor
tem egit furor:in furorem ira:nam cũ reſci
uiſcet quæ feciſſet per inſaniã incubuit gla
dio. Inſani faciũt uehemẽtius. Inſane dixe
runt ueteres cũ dicere uellent uehementer.
In ſane p uehementer Propterea qđ inſani ut interpretatur. Mar.
Varro faciunt omnia uehementer. Sum
mam rem pfecit:narrat homerus in. xv. ilia
dos queadmodũ græci fuga cõſternati fũt:
utq; hector:cui iuppiter fauebat impetũ fe
cit ad claſſem græcoꝝ cremandam: cui rei
unus potiſſimũ aiax reſtitit arcens flãmam
confodiens troianos incendiarios. Exortãs
ſuos ad hoſtẽ repellẽdũ:& ita rem græcoꝝ
labentem inclinatãq; reſtituit: hinc ait apđ
Aiax apud Ouidium Oui. in. xiii. Nẽpe ego mille meo ꝓtexi pe
ctores puppes ſpem ueſtri reditus. Stoma
cho:indignatione & iracundia:inde ſtoma
Stomachabundus chofus:& ſtomachabundus dr̃ indignabun
dus iracundusq;: mouere ſtomachũ ſignifi
Mouere ſtomachũ cat indignationẽ bilemq; atq; iracundiã ex
citare. M. Tul. non illi ut mihi ſtomachum
facerent:quem ego funditus pdidi: ſed cer
Fortitudo te ut facere ſe arbitrarent̃. Fortitudo eſt
igit̃ in rhetoricis ita diffinit̃:fortitudo ẽ re
rum magnaꝝ appetitio:& reꝝ humiliũ cõ
temptio:& laboris cum utilitate rationis p
penſio:& alibi fortitudo eſt conſiderata pe
riculorum ſuſceptio & laborũ perpeſſio:
Andria græci andrian uocãt. Spheri. nomen ẽ phi
loſophi:cuius alibi. M. Tullii. & Quintili.
meminerunt. Notiones. cõceptiones & in
telligentias:græci notionem uocant ἔννοιαν
Notio de qua ſupra diximus. Inuolutam:diffini
tionis officium ẽ ut euoluat inuoluta:expli
cet implicita: retegat operta. Male olet ce
nũ. Augu. in. i. de ciui. dei pari motu exagita
tum exalat Horribiliter cenũ: & ſuauiter
flagrat unguentum. Sentics: quia exagitatũ
ſpirat grauẽolentiam. Qualis eſt cum uxo
re:peripatetici eccleſiaſticiq; doctores: iu
ſtum neceſſariumque eſſe tradũt uti ira ad
uerſus minores:cuius affectus nobis datus
Ira neceſſaria ad correctionem eſt ad coercenda peccata eorum: qui ſunt
in noſtra poteſtate: ut filiorum: uxoris fa
mulorum:qui arctiore diſciplina:ad pro
bitatem formandi ſunt: quorum ætas niſi
metu cohibeatur: licentia fient deteriores:
& ab omne flagicium facinusq; præcipites.

dictorum atq; factorum quam partem habent ſani
tatis. Quid Achille homerico fœdius. Quid Aga
mẽnone in iurgio: nam Aiacem quidem ira ad fu
rorem mortemq; perduxit: nõ igit̃ quidem deſide
rat fortitudo aduocatã iracundiã. ſatis eſt inſtructa
parata armata per ſeſe: nam iſto mõ qdem licet dice
re utilem uinolentiã ad fortitudinẽ: utilem etiam
dementiã. Quod & inſani & ebrii multa faciunt ue
hementius: ſemper Aiax fortis tamen fortiſſimus ĩ
furore: nã facinus fecit maximum cum danais incli
nantibus ſummam rem perfecit. Manus prœlium
cũ reſtituit inſaniens: dicamus igit̃ utilẽ inſaniam
tractata diffinitione fortitudinis: intelliges eã ſto
macho non egere: fortitudo eſt igit̃ aĩ affectio legi
ſummæ in ppetiendis rebus obtẽperans. Vel con
ſeruatio ſtabilis iudicii ĩ eis rebus: quæ formidolo
ſæ uident̃ ſubeundis & repellendis: uel ſcientia re
rum formidoloſaꝝ cõtrariarumq;: aut oĩno negli
gendaꝝ conſeruans eaꝝ reꝝ ſtabile iudicium: uel
breuius ut Chryſippus. nam ſupiores diffinitiões
erant ſpheri hominis in primis bene diffinientis:
ut putãt ſtoici: ſunt. n. oĩno oẽs fere ſimiles: ſed de
clarant cõis notiões alia magis alia. Quomodo igi
tur Chryſippus. Fortitudo eſt inquit ſcientia prefe
rendaꝝ rerum: uel affectio aĩ in patiendo: ac perfe
rendo ſummæ legi parens ſine timore. Licet enĩ iſe
ctemur iſtos: ut Carneades ſolebat: metuo ne ſoli
philoſophi ſint. Quæ. n. iſtaꝝ diffinitionũ nõ ape
rit notionẽ noſtram: quã habemus oẽs de fortitu
dine tectã atq; iuolutã: qua aperta iqs eſt q aut bel
latori aut ĩperatori aut oratori q̃rat aliqd: neq; eos
exiſtimet ſine rabie quicq̃ fortiter fecere poſſe? qđ
ſtoici? qui oẽs inſipientes inſanos eſſe dicunt: non
ne iſta colligunt? Remoue perturbationes: maxie
q; iracundiã: iam uidebunt̃ monſtra dicere. Nunc
aũt ita diſſerũt ſic ſe dicere: oẽs ſtultos inſanire: ut
male olere omne cœnum. At non ſemp cõmoue
ſentics: ſic iracundus non ſemp iratus eſt. Laceſſe.
iam uidebis furentem: quid iſta bellatrix iracũdia
cum domum rediit qualis eſt cum uxore: cum libe
ris cum familia. An tum quoque eſt utilis. Et igi

tur aliquid quod conturbata mens melius poſſit facere q̄ conſtans: An quiſquam pōt ſine ptu: batiōe mentis iraſci. Bene igitur noſtri cum omnia eſſent in morbis uitia: quod nullū erat iracundia fœdius iracundos ſolos morboſos nominatū̄t. Oratorem uero iraſci minime decet: ſimulare nō dedecet. An tibi iraſci tum uidemur: cum quid in cauſis acrius & uehementius dicimus. Quid cum iā rebus tranſactis & p̄teritis oratiōe ſcribimus: num irati ſcribimus. Et quis hoc animaduertit. Vicite enim num aut egiſſe unquam iratum Aeſopum: aut ſcripſiſſe exiſtimamus iratum Accium. Aguntur iſta preclare: & ab oratore quidem melius ſi modo eſt orator q̄ ab ullo hiſtrione: ſed agunt̄ leniter: & mente trāquilla. Libidinem uero laudare: cuius eſt libidinis Themiſtoclem & Demoſthenem profertis. Additis Pythagorem. Democritum. Platonem. Quid uos ſtudia libidinem uocaris: quæ uel optimarum rerum: ut ea ſunt quæ profertis: ſedata tamen & trāquilla eſſe debēt. Iam ægritudinem laudare unam rem maxime deteſtabilem: quorum eſſe tandē philoſophoꝝ. At cōmode dixit Afranius. Dummodo doleat aliquid: doleat ꝙ lubet. Dixit enim de adoleſcente perdito ac diſſoluto: Nos autē de conſtanti uiro: ac ſapienti quærimus. Et quidem illā ipſam iram centurio habeat aut ſignifer: uel cæteri de quibus dici non neceſſe eſt: ne rhetorū aperiamus myſteria. Vtile eſt.n. uti motu animi: qui uti ratione non poteſt. Nos autē ut teſtificor ſæpe de ſapiente quærimus. At etiā emulari utile eſt obtrectare miſereri. Cur miſereare potiuſquā feras opē: ſi id facere poſſis. An ſine miſericordia liberales eſſe nō poſſumus: nō.n. ſuſcipere ipſi egritudines pp alios debemus: ſed alios ſi poſſumus leuare ægritudīe. Obtrectare uero alteri: aut illa uicioſa æmulatione: q̄

Conturbata mens: iracūda reſpondent peripaterici: iram moderatā eſſe debere: tantumq; iraſcēdum: q̄tum expediat: ſtatuit.n. deus ut inquit. Lactantius certos limites iræ: quos tranſcendere nō licet. Ariſto.i.ii. ethico. non facile eſſe ait determinare: qūo: & aduerſus quos & ꝓ quibus & quatenus ſit iraſcēdū. Simulare non dedecet. Seneca in.ii. de ira orator inquit non melior eſt: qn̄ iratus eſt: ſed qn̄ imitat̄ iratū. Nā & hiſtriones in ꝓnunciando non irati populum monent: ſed iratū bn̄ agentes: ubicūq; alieni aī ad nr̄m arbitrium agendi ſunt mō irā: mō metū: modo miſericordiā ut aliis incuciamus: ipſi ſimulabimus & ſæpe id qđ ueri affectus nō effeciſſent efficit imitatio affectuū.

Simulare affectus

Nū irati ſcribimus: orator q egit ī foro ardēter atq; acriter: domi ſcribit ſedato aīo & tranqllo orationē: q actionis exemplar eſt & archetypon: autumat Pli. poſterior poſſe fieri ut ſit actio bona: q non ſit bōa oratio: aliud eſt bona actio: aliud bona oratio.

Oratio archetypon actionis

Vincite minus: uerba ſunt ex tragedia actii poetæ q dicebant̄ a pſona irata fortaſſis ab atreo q cū ageret eſopus hiſtrio ī ſcēa non iratus agebat ſed imitatus iratū. Actius quoq; cōpoſuit illa nō iratus: ſed aīo tranqllo & ſedato: de Eſopo hiſtrione tragico & eius patina iā dictū eſt de actio quoq; tragediaꝝ ſcriptore: facta eſt mētio ī ſupioribus: q parentibus libertīs natus inter colonos piſauꝝ deductus eſt: a quo & fundus actiāus iuxta piſauꝝ dictus: inſcriptitandis tragediis ſniaꝝ grauitate uerboꝝ pondere pſonaꝝ auctoritate clariſſimus: qn̄ in actii mentionē incidimus: repaſtinādus locus eſt ex tertia tuſculana: ubi diximus menalippam nomen eſſe fabulæ actianæ. Nonius uero identidē citat actium poetā: in menalippo: mendoſos eſſe codices oipno: nonianos: legēdūq; ubiq; ī menalippa: nō me p̄terit celebrari ab homero menalippū icetaonis filium: q a priamo pinde cultus eſt ac unus ex filiis: qđ uidelicet inter troianos uirtute p̄ſtaret: qui aliquo tpe pauit armenta: a cuius noīe autumant qdam inſcribi tragediā actii menalippum. Ego ob menalippa ſcriptā eē ab actio fabulam autumo: cui titulus ſit mēalippa.

Actius tragediographus

Menalippa

Libidinē laudare: deſtruit q aſtruunt pipaterici: ex quoꝝ ſnia dictū eſt ſupra: nihil quēq̄ ſi ſit libidine ſiue cupiditate: flagrante: agere poſſe p̄clare: noīe aūt libidinis cupiditas oīs ſignificat̄: & eſt inculpatū uocabulum. Saluſtius in armis & equis libidinē habebāt.

Libido

Egritudinē laudare refellit illđ peripateticoꝝ qui dicunt egritudinē eē utilem utiliterq; a natura conſtitutā. Dūmō doleat: hoc in ſupioribus traditū eſt. ex pte pipateticoꝝ: qđ nunc diluit. M. Tul. ſtans a ſtoicoꝝ diſciplina. Irā cēturio: cōcedimus inqt irā utilē eſſe neceſſariā cēturiōi: & bellatoribus ſine qua Ari. nihil expugnari poſſe arbitrat̄ niſi illa acuat aīos militares ad res bellicas: & ſpm̄ accendat. Veꝝ inqt. M. T. cū de ſapiēte q̄rimus nō de milite: q ferox eſt ferme & incōſultus: dicimus hūc affectū īutilē eē nec cadere in ſapientē. Myſteria arcana rhetoricæ diſcipliæ. Cur miſerare: ex ſnia ſtoicoꝝ: q aiūt ſapiēs nō miſerebit̄: ſed ſuccurret: ſed ꝓderit in cōe auxilium natus. Suſcipe egritudies: ſm ſtoicos: q dn̄t miſericordiā eē ai egritudinē ex alieno malo: miſeriaq; ꝓuenientē: eāq; ꝓ uitio ſp hūerunt. Obtrectare alteri: zelotypiā ſignificat: q & obtrectatio dr̄: q egritudo eſt ex eo: ꝙ alter quoq; potiat̄ eo: qđ ille cōcupiuerit. Vicioſā emulation: duplex eſt emulatio: ut & in laude & in uitio ſit hoc nomen: nā & imitatio uirtutis emulatio dr̄: q ē laudis & emulatio eſt egritudo ſi eo qđ quis concupiuit: alius potiatur: ipſe careat: de quo ſupradictū eſt.

Sapiens nō miſerebit̄

emulatio

Riuales q̄ Riualitati ſimilis riuales ut docet donatus dicunt̃ emuli de mulieribus facta tranſlatione nois a beſtiis: q̄ ſitientes: cũ ex eodẽ riuulo hauſtũ petũt in p̄luĩ cõtra ſe inuicẽ cõcitant̃ Vlpia. iuriſcõſultus ad titulũ de aqua quotidiana & eſtiua. Riuales dici eos ait: qui p eundem riuũ aquã ducũt: inter quos ſæpe cõtentio eſt d
Riualitas aquæ uſu: utroq; ſuũ eſſe uſum cõtendente: inde riuales dici autumo quaſi in unũ amorẽ deriuantes: & de amoris uſu cõtendentes: inde riualitas dicta emulatio illa inter amoſios moroſiſſima. · Angi. cruciari torq̄ri. Mediocritates ma. tãq̄ defectus ſint mala quoꝝ mediocritatẽ pipatetici utilem eſſe dñt. Quãuis fu. q̄
Sophia tum uis copioſe & abundãter. Sapia græci
Sapientia ſophiã uocant: latini ſapiam: q̄ eſt ut a uete ribus phis definit̃ reꝝ diuinaꝝ & humanaꝝ cãrũq;: q̄bus hæ res cõtinent̃ ſcia: ſapientiã
Prudentia ait ſeneca eſſe pfectũ bõum mentis hũane:
Phroneſis prudentiã uero: quã græci phrõeſin uocãt
Philoſo eſt reꝝ expetendaꝝ fugiendarũq;: ſcia ana
phi ſapien xagoras: tales democritus: aliis huiuſcemo
tes nõ pru di hoies ſapientes: fuiſſe dicunt̃ nõ pruden
dentes tes quia ꝓprioꝝ: cõmodoꝝ ignari incurioſi
Memoria q; fuerunt. Afranius ait ſapientiam filiã eſſe
mater ſapi uſus & memoriæ ſignificans eã in uſu & me
entiæ moria collocatã eſſe: uerſus afranii poetæ: hi ſunt. Vſus me genuit: mr̃ pepit memoriã Sophiã uocant grai uos ſapientiã. Quod ẽ uẽtis ſubiectũ: ſignat ſapientiã aiumq; ſapientis non ita pturbari pturbationibus ſicut mare uentis fit ꝓcelloſum & undabundũ. In oratione ꝑ A. Cluentio: ait mare ſua natura trãq̄llũ eſſe uẽtoꝝ ut agitari atq; turbari. An iprouiſum aliquid: iã dictũ eſſe ſepe oia inopinata improuiſaq; eſſe uehemẽtiora aſpioraq;. ſed ſapiẽs ſic ſemp aio excubat ut ei nihil improuiſum accidere poſſit: nihil inopinatũ: meritoq; dicere põi. Nõ ulla laboꝝ o uirgo noua mi facies iopiaq; ſurgit: omnia pcepi. Nimia reſecari: aiunt pi
Naturales affectiones patetici moderãtes eſſe affectiões reſecãdũ q; q̄d nimiũ eſt & noxiũ: ſtoici uero radicitus extirpãt nec ullas fibras relinquũt: quos cice. ſecutus pcipit nõ circũcidenda hæc eẽ ſed euellenda: & penitus eradicãda: tãq̄ naturalia nõ ſint ueꝝ ut ait Lactã. hæc naturalia eſſe nõ uolũtaria oium uiuẽtiũ rõ demõſtrat: q̄ hiſdem oibus quatit̃ affectibus & ut docet inclytiſſimus phoꝝ Ariſto. Virtutis ẽ gaudere & dolere in quibus oportere & ꝓut oportet: & ꝓfecto qui hũanis affectibus nõ mouet̃ hõ nõ eſt. Te uis. ſ. eẽ liberꝝ oi pturbatione: ſicut putas eſſe ſapientẽ. Tot res: infinita ſunt milia medelarum: ad morbos corpis curãdos q̄ a medicis uberrime tractãtur. Et a Plinio noſtro non minus diligẽter. q̄ eloquenter. Extrinſecus: ope. ſ. medici q̄ extrarius eſt aliuſq; ab egroto: medicina uero animi perit̃ ab ipſo animo. hæc aũt ẽ philoſophia: de qua dictum eſt in. iii. cõmentario. In eis: animis: nam ut inquit Saluſtius animi imperio: corporis ſeruitio utimur:
Animus p̄ cioſior corpore Ariſtoteles in. vii. politicoꝝ: animus inq̄t p̄cioſior eſt corpore & pecuniis. Externa gr̃a: animi expetunt̃: non autem animus gratia illoꝝ: igitur q̄to animus p̄ſtantior eſt q̄ corpus: tanto diligentius curari debet. Curatio autem eſt ratio & uirtus: quæ lex uitæ eſſe dicitur. Et uirtutes recte rationes ſunt.

riualitati ſimilis eſt: emulari quid habet utilitatis? cum ſit æmulantis angi alieno bono: qd ipſe nõ habeat: obtrectantis autem alieno bono quod id etiã alius habeat: quis id approbare poſſit: ægritudinẽ ſuſcipere pro experientia ſi qd habere uelis: nam ſolum habere uelle ſumma dementia eſt. Mediocritates autem malorum quis laudare recte poſſit? quis enim poteſt in quo libido cupiditaſue ſit nõ libidinoſus & cupidus eſſe? in quo ira non iracundus: in quo angor non anxius: in quo timor nõ timidus? Libidinoſum igitur & cupidum & iracũdum & anxium & timidum cenſeamus eſſe ſapientẽ: de cuius excellentia multa quidem dici q̄uis fuſe lateq; poſſint: ſed breuiſſime illo modo ſapientiã eſſe rerum diuinarum & humanarum ſcientiam cognitiõemq; quæ cauſa cuiuſq; rei ſit: ex quo afficitur ut diuina imitetur: humana omnia inferiora uirtute ducat. In hunc tu igitur tanq̄ in mare quod eſt uentis ſubiectum perturbationem cadere tibi dixiſti uideri. Quid eſt quod tantã grauitatẽ conſtantiamq; perturbet? An improuiſum aliquid atq; repentinum. Quid põt accidere tale: & cui nihil quod hoi euenire poſſit. Nã qd aiũt nimia reſecari oportere: naturalia relinqui qd tãdẽ põt eẽ naturale q̄d idem nimiũ eſſe poſſit: ſunt. n. oia iſta ex erroꝝ orta radicibus: quæ euellenda & extrahenda penitus non circũcidẽda nec amputanda ſunt: ſed qm̃ ſuſpicor te non tã de ſapiẽte quã de te ipſo q̄rere. Illũ. n. putas oia pturbatione eſſe liberꝝ: te uis: uideamus quãta ſint: q̄ a philoſophia remedia morbis aioꝝ adhibeãtur. Eſt. n. q̄dam medicina certe: nec tã fuit hoium generi infenſa atq; inimica natura: ut corpibus tot res ſalutares: animis nullã iuenerit. De q̄bus eſt ẽt merita melius: q corpoꝝ adiumenta adhibent̃ extrinſecus: aioꝝ ſalus incluſa in his ipſis eſt: ſed quo maior eſt in eis p̄ſtantia & diuinior: eo maiore indigent diligentia. Itaq; bene adhibita ratio cernit q̄d optimũ ſit: neglecta multis implicat̃ erroribus. Ad te igitur mihi iam conuertenda ois oratio eſt: ſimulas. n. quærere te de ſapiẽte: quæris autem fortaſſe de te. Eaꝝ igitur perturbatiõum quas expoſui: ua-

riæ ſunt

riæ ſunt curationes. Nā neq; oīs ęgritudo una ratione ſedatur. Alia eſt.n.lugenti: alia miſerenti: aut inuidenti adhibenda medicīa. Eſt.n.in omnibus quatuor pturbationibus illa diſtinctio. Vtrum ad uniuerſam perturbationem quæ eſt aſpernatio ratiōis. aut appetitus uehementior: an ad ſingulas ut ad metum: libidinem: reliquaſq; melius adhibeat oro: & utrum illud ne uideat ægre ferendum: ex quo ſuſcepta ſit ægritudo: nam omnium rerum tollenda omnino ægritudo: ut ſi quis ægre ferat ſe pauperem eſſe: id ne diſputes paupertatem malum nō eſſe: an hominem ægre ferre nihil oportere. Nimirum hoc melius ne ſi forte de paupertate nō perſuaſeris: ſit ægritudini cōcedendum. Aegritudine autē ſublata propriis rōnibus qbus heri uſi ſumus: quodāmodo ēt paupertatis malū tollit. ſed oīs eiuſmodi pturbatio aī placatione abluat. Illa quidē cum doceas nec bonum illud eſſe. ex quo lætitia aut libido oriat: nec malum ex quo aut metus aut ægritudo. Verūtamē hæc eſt certa & propria ſanatio: ſi doceas ipſas pturbationes per ſe eſſe uitioſas nec habere quicquā aut naturale: aut neceſſarium: ut ipſam ægritudinē leniri uidemus: cū obiicimus mœrentibus imbecillitatem animi effœminati: cūq; eorum grauitatē conſtantiamq; laudamus: qui non turbulente humana patiant. Quod quidem ſolet eis etiam accidere qui illa mala eſſe cenſent: ferēda tamen æquo animo arbitrant. Putat aliquis uoluptatē eē bonū: alius autem pecuniam: tamen & ille ab intēperantia: & hic ab auaritia a uocari pōt. Illa āt altera ratio & oratio quæ ſimul & opinionē falſam tollit & ægritudinem detrahit eſt ea qdem utilior: ſed raro pficit. neq; ēt eſt ad uulgus adhibēda. Quædā aūt ſunt ægritudines: quas illa medicina nullo modo poſſit leuare ut ſi quis ægre ferat nihil in ſe eſſe uirtutis: nihil aī nihil officii. nihil honeſtatis. pp mala is qdem angat. ſed alia quædam ad cū ſit admouēda curatio: & talis quidem quæ poſſit eſſe oīum. ēt de cæteris rebus diſcrepantiū philoſophoꝝ. Inter omnes.n. cōuenire oportet cōmotiones animoꝝ a recta rōne auerſas eſſe uitioſas. ut ēt ſi nec mala ſint illa quæ metū egritudinemue: nec bona quæ cupiditatē leticiamue moueant: tamē ſit uitioſa ipſa cōmotio. Cōſtantem.n. uolumus quendam ſedatū: grauē: humana oīa præ mente illum eſſe: quem magnanimū & fortem uiꝝ dicimus. Talis aūt nec mœrens nec timens: nec cu

Curationes. Curatio ꝑprie medicoꝝ eſt: aliarū quoq; rerum. Curatio dr̄ apud Cice. Liuium. Plautū. Cæteros: ſicut autem ad morbos curationum diuerſa genera ſunt ſic & animoꝝ uaria curatio eſt: ſicut nō omnis egrotatio corporalis una curatione ſaneſcit ita ægritudo animi non una medicina ſedatur: aſclepiades officium eſſe medici dici ut tuto: ut celeriter: ut iucūde curet. Alia miſerenti: tāquā miſericordia uitiū ſit & egritudo ex ſecta ſtoicoꝝ: ut ſæpe iam dictum ē qui negant ſapientis eſſe miſereri & ignoſcere. Quatuor perturbationibus. Cupiditate & letitia ex duobus opinatis bonis: mœtu & ægritudine ex duobus opinatis malis. — *curatio* — *Officiū medici*

Ad uniuerſam perturbationē: pturbationis nomē generale eſt: q̄ ita diffinit: auerſa a recta rōne: cōtra natura aī cōmotio: uel breuius pturbatio eſt appetitus uehementior. — *Perturbatiōis diffinitio*

Nimiꝝ hoc melius. ſ. ad cōſolandū pauperē diſputare paupertatē nō eē malū: quo obtento: paupere miſer dici nō pōt. Heri .i. heſterna diſputatione: & ſignificat tertiā tuſculanā. Illa qdem. ſ. ſanatio curatioq;. Per ſe: ſuapte natura ſine appēdicibus extrinſecus uenētibus. Naturale hoc aſſerūt peripatetici: uidelicet naturales eſſe perturbationes: & neceſſarias: utiliterque a natura mortalibus datas. Cōſtantiā laudamus: in tertia tuſculana coꝝ exēpla commemorata ſunt & laudata cōſtātia: q obitū ſuoꝝ: & caſus humanos aīo æquo ſubnixoq; pertulerūt. Ille: q putat uoluptatē eſſe bonū & tanquā bonū expetendū. Et hic: q putat pecuniā cūprimis appetendā. Opinionē falſam tollit: ſenſus eſt: qdā nō negant mala quæ patimur eſſe mala: ſed fomentis leniunt rōnibuſq; docent eſſe æquo aīo ferenda: alii altera rōne oroneq; utunt: ut negēt mala eſſe q bus affligimur: conanturq; euellere opinionē illā tanq̄ falſam & unā: tanq̄ in ægritudine minime eē debeamus: cū id qđ patimur falſa mali opinione nos ificiat: ueꝝ illa prior curatio tutior eſt: & facilior: hæc altera utilior qdem ſed difficilior: & quā uulgus: & ſenſus cōis aſpnetur. Nihil in ſe eſſe uirtutis: hæc ægritudine laborās alcibiades: afflictabat: cū in eo Socra. nihil uirtutis nihil honeſtatis eſſe demōſtraret: hāc ægritudinē ſignauit Perſi. cum ait: uirtutem uideāt: intabeſcantq; relicta: tali homini alia q̄ ſuperior eſt adhibēda medicina: quæ poſſit eſſe cōis omnium philoſophorū: licet illi de aliis rebus ſicut medici: ſæpe inter ſe diſſideāt atq; diſcordent. Cōmotiones aīoꝝ: diffinitio eſt pturbationū. Mœtū ægritudinem q;: perturbationes. alterā de futuro malo: alterā de opinato præſenti malo. Cupiditatē lætitiā: perturbationes: alterā de futuro bono: alterā de præſenti bono. Nec mœrens: ad ægritudinem refertur. Nec geſtiens: ad

An paſſio laetitiā referēdū eſt. Hæ paſſiones:recētioribus ſcriptoribus potiſſimūq; eccleſiaſticis:in crebro uſu eſt:paſ
ſit uerus ſio& paſſiones pro morbis & ꝑturbationibus:q̄ græcæ dicunt̄:παθη:ueꝝ echnici ſcriptores illi emuncti:&
uerbū terſi hac dictione abſtinēt:perinde ac paꝝ ꝓba latinaq;. Nō liuius:nō Quint.nō Pli.nō Celſus:nō qſpiā ex il
Neoteri la cohorte ſcriptoꝝ claſſicoꝝ hoc uocabulū uſurpat:nō columē eloquētiæ Cice.q ꝑturbationes identidem
coterō uo nominitat nuſq̄ niſi hoc in loco paſſiones:quo circa exiſtimo hic quoq; legendū eſſe ꝑturbationes: qua di
cabulū ctio cicerōiana eſt:cū paſſionis uocabulū ſit neotericoierō;q̄uis ieſte Auguſt.expſſius ex græco uerbo:παθη
paſſ.ōis ſa ducat̄ paſſiones q̄ ꝑturbationes:apud Plin.
piēs ſupra noſtrū in.xx.ſic paſſim legit̄:illitū quoque
fortunā paſſionibus uētris eaꝝ ꝓdeſt:ſed cū id uo-
cabulū maieſtati plinianæ paꝝ cōuenire ui-
deat̄:ita eruditi corrigūt:& ſic ueteres codi
ces ſcriptū habēt illitū quoq; e paſſo uentri
eaꝝ prodeſt:tu quoq; ſi alıubi uſq̄ apud Ci.
inueneris paſſiones obeliſco eā dictionē cō-
fodito.& ꝑturbatiōes cū aſteriſco ſubſtitue.
Euētus ſupiores:q ſuperant̄ a caſibus hūa
nis:ſuccūbūtq; rebus aduerſis:ſapiētis autē
aīus ſupra fortunā nō infra collocatus ē: &
celſa tutus ab arce deſpicit humanos caſus.
Vt nihil quale:dolet qſpiam ex podagra:
moeret ex natura pr̄imonii:cupit ſitiēter di-
uitias:ad aīum ꝑturbatū huiuſce hoīs ſanā
dū nihil eſt dicendū ꝙ podagra non ſit ma
lū.ꝙ amiſſio pr̄imonii nō ſit moerēda:ꝙ di
uitiæ tanq̄ bonū nō ſint appetēdæ:ſed tollē
dæ ſunt ipſe ꝑturbationes:dicendūq; de per
turbatione ipſa:uidelicet:de dolore:de cu-
piditate.& ſimilibus:quæ aīum ꝑturbant:&
hac curatione utendū: ut doceas aīum eſſe
auocādū a cōmotionibus:& in ſedatione:ac
tranquillitate cōtinendū. Quod libidinem
moueat:ut auꝝ argentū:gēmæ: forma mu-
liebris. Quod honeſtū.ut ſtoici dicunt.
Siue uolupras.ut Epicu.& Ariſtippus. Si
ue bonū utrūq;:ut dinomachus & calipho
q uoluptatē cū honeſtate copularūt. Siue
illa tria genera.ut Plat.& Ariſtot.q ſummū
bonū confiteri dicūt ex bonis aī:corporis:&
fortunæ cōmixtū:maxima aſſerētes eſſe bo
na aī.ſecūda corporis:externa tertia. Virtu
tis uehemētior appetitus.adeo intēperantia uituperāda eſt.& oē ꝙ nimiū repꝛnſibile:& uirtutis uehementi-
or appetētia cadat inuitū:ex quo eſt illud oratianū. Inſani ſapiēs nomē ferat æquus iniq;ultra q̄ ſatis eſt uir
natura no tutē ſi petat ipſam. Humana in cōſpectu na.efficax aīoꝝ medela ē ſalutariſq; curatio explicare qualis ſit hu
uercat̄ ho mana cōditio:q̄ fluxa fragiliſq; ſit natura mortaliū:quēadmodū hoīe nihil eſt miſerius;cui parens reꝝ natu
mini ra nouercat̄.De hoīs miſeria.Pli.Aug.Cice.Sene.Copioſiſſime ſcriptitarūt. Oreſtē fabulā.euripides cōdi
De euripi tor tragoediaꝝ apud græcos clariſſimus fecit fabulā de oreſte matricida:q̄ res eſt ī triuialibus ludis celebra
de dignū tiſſima cuius primi tres uerſus ſunt hi.latinitate donati a.M.T.ut multa cō īmilia:quos cū audiret ſocrates
ſcitu tri reuocaſſe fert̄.repetiſſeq;ob elegātiē ueráq; ſniam de euripide illud dignū annotatu:ꝙ athenīēſibus poſtu-
duo tres lantibus:ut ſniam q̄dā tolleret ex tragoedia ꝓgreſſus in ſcenā dixit:ſe ut athenienſes doceret:nō ut ab eis di
uerſus ef ſceret fabulas cōponere ſolere.idē cū apud alceſt.dē poetā q̄reret̄:ꝙ triduo uix tres uerſus maximo īpenſo
ferre reuo labore deducere potuiſſet.atq; iſ ſe cētū ꝑ facile ſcripſiſſe gloriaret̄.ueꝝ hoc inqt intereſt.Inter tuos uerſus
caſſe intē- & meos.ꝙ tui intra triduū ꝑibunt.mei in oē ips ſufficient. Neq; iā terribilis.uerſus ſunt euripidis.qbus ſi-
perāter gnificat nihil eſſe tā terribile ráq; horrendū malū qđ humana natura ppeti nō q̄at. Fandi.alias loquendi
doluit ex mō tollerādi & intollerādi.iuſti iniuſti.ꝓuerbialis eloquutio.ſicut apud Vir.memores fandi atq; nefandi.
obitu filiæ Ira cælitū.ſic Vir. Triſtius haud illis mōſtrū nec ſeuior ulla peſtis.Et ira deū ſtygiis ſeſe extulit undis. Ef
ferāt.uincāt ſubdāt ſepeliāt:efficere.n.eſt ad ſepulturā ferre.unde efferri dicunt̄ mala q̄ patiēdo uincimus.
& quaſi tumulamus.& ita hic ſubtiliter poſitū eſt.alias efferre ſignificat.extollere.errigere.differre. polyſe-
mū.n.uerbū eſt. Reuocaſſe:ut repeteret̄ iteraretur q; ita Pli.in epi.memini quēdā ex amicis.cū lector quæ-
dā ꝑperā ꝓnūciaſſet.reuocaſſe & repeti coegiſſe. Enumeratio eo.utilis curatio eſt.dū uolumus pſuadere
ea q̄ accidūt eſſe æquo aīo ferēda enumerare eos.q talia fortiter cōſtāterq; tulerūt.potiſſima.n.ſunt exēpla
ad pſuadēdū.qbus ita pollēt romani ut rōnibus græci. Heſterna diſputatione.tertiā tuſ.intelligit qua di-

piens: nec geſtiens eſſe quiſquam pōt. Eorū .n. hæc ſunt qui euentus humāos ſuperiores quā ſuos aīos eſſe ducūt. Quare oīum philoſophorū ut ante dixi una ratio eſt medēdi ut nihil quale ſit illud qd ꝑturbet aīum: ſed de ipſa perturbatione dicendū. Itaque primū in ipſa cupiditate. cū id ſolū agit̄ ut ea tollat̄ non eſt quærendū bonum illud nec ne ſit quod libidinem moueat. ſed libido ipſa tollenda eſt. ut ſiue ꝙ honeſtum eſt id ſit ſummum bonum. ſiue uolupras ſiue horum utrunq; coniūctum: ſiue illa tria genera honorum. tamen etiam ſi uirtutis ipſius uehemētior appetitus ſit: eadem ſit omnibus ad deterrendū adhibenda oratio. continet autem ſedationem animi humana in cōſpectu poſita natura quæ quo facilius expreſſa cernat̄: explicanda eſt oratione cōmunis condicio. lexq; uitæ. Itaque non ſine cauſa cum Oreſtem fabulam diceret euripides primos tres uerſus reuocaſſe dicitur Socrates. neq; tam terribilis ulla fandi ratio eſt: neq; ſors. neque ira cælitum inuentum malum. qđ non natura humana patiendo hæc efferat. Eſt autem utilis ad perſuadēdum ea quæ acciderunt ferri & poſſe & oportere. enumeratio eorū qui tulerunt. & ſi ægritudinis ſedatio. & heſterna diſputatione explicata eſt: & in cōſolatiōis libro. quē

ſputatum

ſputatū latiſſime eſt de ægritudine ſedāda tollendaq;. In mediū mœrore: dum adhuc recens erat dolor: & crudū uulnus de obitu filiæ tulliolæ. Nō.n.ſapientes: hoc ꝑ parenteſim inſertū: ſignificat aūt ſe nō ſapientem fuiſſe in morte filiæ æquanimiter ferenda: doluit.n. intēperanter & inſolabiliter: cū ſapiēs ipertui baius maneat: nec ullo dolore afficiat: ſitq; eius animus: ut mūdus ſupra lunā defecatus ſerenus tranqilus. Ad recētes quaſi tu mores, ſubſcribit huic ſniæ elegās illa pliniana ex epiſtolis ſnia his uerbis explicata: ut.n. crudū uulnus medentiū manus reformidat: deinde patit: atq; ultro reqrit: ſic recens ai dolor cōſolationes reiicit ac

in medio: non enim ſapientes eramus: mœrore: & dolore conſcripſimus. quodque uetat Chryſippus ad recētes quaſi tumores animi remedium adhibere: id nos fecimus: naturæque uim attulimus: ut magnitudine medicinæ doloris magnitudo concederet. ſed ægritudini de qua ſatis eſt diſputatum finitimus eſt metus: de quo pauca dicēda ſunt. eſt.n. metus: ut ægritudo præſentis: ſic ille futuri mali. ita ꝙ nōnulli ægritudinis partē quandā metum eſſe dicebant. Alii aūt metū præmoleſtiā appellabant. qđ .n. quaſi dux conſequentis moleſtiæ. quibus igitur rōnibus inſtantia ferunt: eiſdē contēnunt ſequētia: nā uidendū eſt in utriſq; neqt humile: ſummiſſum: molle: effœminatum: factum abiectumq; faciamus: ſed q̄q̄ de ipſius metus incōſtātia: imbecillitate: leuitate dicendū eſt: tñ multū prodeſt ea quæ metuūtur ipſa contēnere. Itaq; ſiue caſu accidit: ſiue conſilio ꝑcōmode factū eſt: ꝙ eis de rebus q̄ maxie metuuntur de morte & de dolore: primo & ꝓximo die diſputatū eſt. Quæ ſi probata ſunt. metu magna ex parte liberati ſumus. ac de maloꝝ opinione hactenus. Videamus nunc de bonoꝝ. i. de lætitia & de cupiditate. Mihi quidē in tota ratione ea quæ pertinēt ad animi perturbationē. una res uidet cauſam continere: oīs eas eſſe in noſtra poteſtate. omnis iudicio ſuſceptas. omnis uolūtarias. Hic igit error eſt eripiēdus: hæc detrahēda opinio: atq; ut in malis opinatis tolerabiliora. ſic in bonis ſēdatiora ſunt efficiēda ea quæ magna & lætabilia dicunt atq; hoc quidā commune malorum & bonoꝝ. ut ſit iam difficile ſit pſuadere nihil earum rerū. quæ pturbēt aīum: aut in malis: aut in bonis eſſe habēdū. tñ alia ad alium motū curatio ſit adhibenda. aliaq; ratione maleuolus alia amator. alia rurſus anxius. alia timidus corrigēdus. atq; erat facile ſequētē eā rōnē. quę maxime probat

refugit; mox deſiderat: & uehenter admotis acqeſcit. Oui. quoq; ſnialiter canit: qs matrē nisi mentis inops in funere nati flere uetet. nō hoc illa monenda loco eſt. Quinetiam a papinio ſtatio i ii. ſiluaꝝ dictū ē oppido q̄ decenter. Abruptis etiā nūc flebile uenis uulnus hiat: magnæq; patet uiā lubrica plagæ. Cū iam egomet cantus & uerba medētia ſeuus cō. ero: tu plāctus lamētaq; fortia mauis Odiſtiq; chelim ſurdaq; auerteris aure: Intēpeſta cano. ſupra dixit. M. T. erat in tumore aius: & oīs in eo temabat curatio: ſed ſumēdū tēpus eſt nō minus in aioꝝ morbis: q̄ in corpoꝝ. Naturæ uim: dū uidelicet nō expectaui: ut dolor tempore ſedaret admittereiq; medelas: nā dū dolor eſt ictusq; recens medicina ſuccūbit: cū alioq magnitudo doloris ſuperet tempeſtiua medicīa. Metū p̄ moleſtiā: quaſi anticipationē moleſtiæ: nam cū ſit metus opinio īpendentis mali: prius torquet: q̄ malū aduenerit: unde merito ꝑmoleſtia nūcupat: q̄ſi breuius duxq; moleſtiæ futuræ. Inſtātia: p̄ſentia. inſtās tp̄s grāmatici p̄ſens dicūt. inſtantia āt ſiue p̄ntia mala ptinent ad ægritudinē: ſequētia ſiue futura ad metū. In utriſq;: & i p̄ntibus malis: & in cōſequentibus. Primo & ꝓximo die. in prima tuſculana diſputatū eſt de cōtemnenda morte: i ſecūda de tolerādo dolore metus aūt mortis & doloris oīum maxius acerrimuſq; eſt: quo liberati cætera minus metuent. De bonoꝝ. ſ. opinione. Vna res uidet cauſam cōtemnere: hic eſt cardo rerum hoc caput: hic uertunt oīa: in hoc tota cauſa cōſiſtit: ut doceamus perturbatiōes eſſe uolūtarias & noſtro iudicio ſuſcipi. Ideoq; ī noſtra poteſtate eſſe: ut eas ponamus cū libet hoc qdem aſſerūt ſtoici: ſed peripatetici: cōtendūt affectus eſſe naturales nō uolūtarios: qđ & ſenſus cōis probat: & iuuentium rō demōſtrat: q hiſdē oībus affectibus quatiūtur: qs.n. ex uolūtate mœret? qs ultroneus metuit: gaudiū quoq; & cupiditas ex inſtinctu naturæ ꝓueniūt: ſi uera eſſet iſta ꝓpoſitio: uolūtaria hæc eſſe. Cōſectariū eſſet: ut i nobis eſſet illa deponere: & ſumere cū uellemus: ſed Cice. tanq̄ ſtoicus id conat aſſerere quod peripateticoꝝ doctrina ſubneruat. Maloꝝ & bonoꝝ: oīum perturbationū

quaꝝ duæ de opinatis malis ſunt totidē de opinatis bonis. Quæ perturbent aīum: ſtoici dicūt mortē dolorem: nō eſſe mala Diuitias & uoluptates nō eſſe bona: qđ perſuadere uelle difficillimū eſt: & repugnās cōi mori & ſenſui. Ad alium motum: ad aliā perturbationem: nihil.n. aliud eſt perturbatio: q̄ turbidior motus a ratione auerſus. Alia curatio: imperitoꝝ medicoꝝ eſt ad uarios oculorum morbos eodem uti collyrio: ad uarias ægrotationes una uti medicina: ſed ſicut bonus medicus alia curatione utit in podagrico: alia in plectetico: alia in aliis morbis. ſic philoſophus pro uarietate perturbationū uarias cōparat medelas atq; fomenta. De bonis & malis: ſm ſtoicos: qui id ſolum bonum eſſe uolunt: quod ſit honeſtum: id ſolū malū

Recens dolor aſpernat fomēta uulnus hiat intēpeſta cano

Præmoleſtia

Inſtās p̄ns

Cardo rerum

An naturales ſint affectus

Imperitus utit codē ſemper collyrio

de bonis & malis negare unquam læticia affici poſſe inſipiētem: quod nihil unquam haberet bōi: ſed loquimur nunc more cōmuni: ſint ſane iſta bona q̄ putantur honores. diuitiæ: uoluptates: cæteraq;: tamen in eis ipſis potiundis exultans geſtienſq; lętitia turpis eſt, Vt ſi ridere conceſſum ſit uituperetur tamen cachinatio: eodem, n. uitio eſt effuſio animi in læticia: quo in dolore contractio. Eadamq; leuitate cupiditas eſt in appetendo: qua læticia in fruendo. Et ut nimis afflicti moleſtia: ſic animi elati lętici a iure iudicantur leues. Et cum inuidere ægritudinis ſit malis autem alienis uoluptatē capere læticiæ: utrū que imanitate & feritate quadam proponenda caſtigari ſolet. Atq; ut confidere decet; timere non decet: ſic quidem gaudere decet; letari non decet, Quoniam docēdi cauſa a gaudio læticiam diſtinguimus. Illud iam ſupradiximus: fieri contrationē animi recte nū quā poſſe elationē poſſe. Alter, n. Neuianus ille gaudet hector. Letus ſum laudari abs te p̄r a laudato uiro. Aliter ille apud Trabeā. Lena delinita argēto nutum obſeruabit meum, Quid uelim? quid ſtudeam aduenicns digito impellam ianuam. Fores patebūt. De improuiſo Chriſis ubi me aſpexerit. Ala-

quod turpe: reliqua adiaphora. i. indifferentia: & in meditulio boni maliq; eſſe contendūt: ex quo dogmate inſipiens negat lætitia affici poſſe: qm̄ particeps boni eſſe nō poteſt: ſapientia. n. cum inſipientia non copulat
Cachinus & ita qui nō eſt ſapiens etiam ſi exuberet diuitiis: uoluptatibus: honoribus: lætus: & gaudens dici non poterit qm̄ hæc in bonis non ſunt apud ſtoicos. Vituperetur cachinatio: cachinus dicitur ſolutus: & immodicus riſus: qui repræhenſibilis eſt: quo ut ait Catullus: nulla res ineptior eſt: hinc præcipit Seneca: ut riſus ſit ſine chino: uox ſine clamore: uetuſtas dici uoluit cachinum: non de riſu tm̄: ſed & ſono uehemētiore Catullus; Procedunt leuiterq; ſonant clangore cachini: ſic & cachinare: ſonum uehementiorem ædere ſignificat: actius ſeua ſonando crepitu clangentes cachinant: qdam riſum continere nō poſſunt: unde danda eſt illis uenia: ut inqt Ariſto. qui riſum cohibere conati cumulatiſſimum emittūt quod accidit Xenophonti. Riſus & leticiæ affectus in ſplene eſt ut medici dicunt & memorat. Lactanti. Pli. quoq; in. xi. ait ſunt q putent adimi riſum ſimul homini exempto liene: intēperantiam q; ioci. Conſtare lienis magnitudine: hinc illud Perſianum. Sed ſum petulāti ſplene cachino: quintus quoq; ſerenus ſic ſcribit: ſplē
Xenophōtis riſus ī cōtinēs ri ſus in ſplene ſplē liē idē lieno ſi cōfidere cōfidētia
tumidans nocet & riſum tamen addit ineptū dicitur exectus faciles haurire cachinos: perpetuoq; euo frontem præſtare ſerenam. Splenem autem & lienem pro eodem uiſcere accipi ſatis notum: unde ſplenici & lienoſi dicti: quorum affectus eſt lien: ſenſus eſt: ſicut effuſe ridendum non eſt: ita effuſe & intemperanter non eſſe letandum in læticia: nec in dolore: imodice mœrendum. Contractio: triſticia: & afflictio. Inuidere ægritudinis: ſupra dictū eſt q̄ ægritudini inuidentia ſubiicitur: quæ letatur ex alienis malis: torquet ex alienis bonis; hinc Ouidianū illud intabeſcitq; uidendo ſucceſſus hominum carpitq; & carpitur una. Confidere decet: uerbum hoc confidere: των μεσων eſt in bonam partem accipitur & in malam hic in bonam: ut apud Vir. & afflictis melius cō fidere rebus. Confidentia pro temeritate: & audatia uſurpatur. Pacuuius. Grandem atq; atrocem coerce confidentiam. Gaudere decet; tanq̄ gaudium ſit honeſtum: lætitia: turpis: ſtoici; quod & ante dictum eſt: gaudium in ſapiente eſſe dicunt: læticiam negāt dicitur aūt illud gaudium: cum animus ratione mouetur placide atq; conſtanter: hunc locum allegat nonius: docens lætari & gaudere inter ſe diſtare. Contractionem animi: In mœrore & ægritudine. Elationē:
Lætus ſū laudari Laudatus laude dignus trabea cōicus Lenones Lenæ famoſi ars meretricia a uenere lenulus lena plautina
In gaudio & læticia. Aliter gaudet: honeſto. ſ. gaudio. Neuianus hector; a neuio poeta introductus. Lætus ſum laudari: uerba Hectoris apud Neuium poetam letantis ſe laudari a patre priamo laude digno: ea. n. uera laus eſt: quæ ab eo proficiſcitur; qui ipſe uixerit in laude. In epiſtolis ad Catonem: ait lætus ſum laudari me inquit Hector: opinor apud Neuium abs te pater laudato uiro: ea eſt. n. profecto iucunda laus: quæ ab his proficiſcitur: qui ipſi in laude uixerunt. Seneca. xyiii. epiſtolarum. Laudatum uirum interprætat laude dignum: his uerbis: cum tragicus ille apud nos; ait magnificum eſt laudari a laudato uiro laude digno ait. Aliter ille. Elatione indecora: & turpi læticia. Apud trabeam: nomen eſt poetæ: cui inter comicos octauum locum aſſignat ſeditus: qui ſic ait: loquens de poetis comicis. Turpilius ſeptimum: trabea octauum obtinet. Ma. Tullius aliubi uſurpat uerſiculos trabeæ: qui ait libro ſecundo de finibus: omnia & ille apud trabeam uoluptatem animi læticiā nimiam dicit eandem quam ille cecilianus; qui omnibus læticiis lætum ſe eſſe narrat. Lena delinita: uerba ſunt amatoris; qui a trabea inducit amans chryſidem meretricem: cuius amore: ut facilius potiatur: lenam argento demulcet: & leticia geſtiens hæc ſecum loquitur: lenas autē: & lenones infames eſſe demonſtrat iuriſconſultus: uenus prima ut in hiſtoria ſacra continetur artem meretriciam inſtituit auctorq; mulieribus in Cypro fuit uti uulgo quæſtum corporis facerent. Diminutiuum lenonis eſt lenunculus & lenulus. Plautus teugero lenunculū idē in penulo. ita ut cœpi dicere lenule de illa pugna: apud Plau. in aſinaria. len. a omnis lenocinii docta & perita artes lenonias ſcire explicat & decenter. Digito impellā ianuam: mira eloquentia: qua hyperbole expræſſiſſima eſt: nam uno digito nihil minus dici poteſt cōſimile eſt illud terentianū: qui mihi nunc uno digitulo fores aperis fortunatus; ne tu iſtas faxo calcibus ſepe inſultabis fruſtra. Alacris; feſtina & lætabunda: quidam enim alacrem dici putant. quaſi alis acrem, tāq̄

feſtinum

feſtinum & properum: ſupra de alacri: & alacritate dictum eſt. Quam hæc pulchra: hæc cicero. Ipſe: amator. Fortunã ipſam: nihil dici poteſt elatius: nihil per hiperbolẽ expreſſius: q̃ ut præ nimia lætitia dicat: qſpiam ꝙ fœlicitate ſua ãteibit ipſam fœlicitatem: ꝙ fortunis ſuis antecellet ipſam fortunam: in cuius manu ſita eſt beatitas: & quæ uitam mortalium regit: talia autem apud trabeam dicit iuuenis amator in modica lætitia exultans. Flagitioſi: facinoroſi: & ſceleſti: nam flagitium: auctore Dõato dicitur res flagitatione: hoc eſt increpatione digna. Inflãmata omnia: uix inuenit q circa aphrodiſia hoc eſt uenerias uoluptates ſit tẽperatus: cum appetitio illa ſit concitatiſſima: & difficiliuſ ſit: ut inquit Heraclitus uoluptati q̃ ire repugnare: hec uoluptas ut autumat Plato libro. vi. de legibus ardentiſſimo furore. Et maxima petulantia hoies urit & agitat. Ergo pro miraculo: id reperit exemplum. Iccũ tarentinũ nullam unquam uenerem cognouiſſe: qđ & de chriſone aſtylo: & diopompo traditũ eſt: uerum qđ ille cupenius oratianus. Nolim laudarier inquã ſic ego. Amor tantæ læuitatis: magnus deus eſt amor: ut inquit Plato in ſympoſio: & apud homines deoſq; mirãdus: græcæ dicitur eros: qa ut interprætatur idem Plato in cratilo influit extrinſecus ꝑ oculos: ex quo illud propertianũ ſi neſcis oculi ſunt i amore duces: molliſſimus ẽ: pulcherrimus: fortiſſimus: beatiſſimus. Contra quidam uituperantes: amorem turpem. noxium: imporẽtem dicũt: uaticiniũ apollini: myſteria dionyſio. Amatorium furorẽ amori tribuimus ut ab eodem platone in phedro proditũ ẽ. Eſt deus amori contrarius: quem anterota nominãt: qui ita amorem fugat: ut ille conciliat. Amorem figurat pinnatum: & uolaticum: qa nihil amantibus leuius nihil mutabilius inuenit: qui ut inquit Plautinus amator maritimis motibus agitantur: & ut eleganter expræſſit. Propertius. ſ. alterna qm̃ iactamur in unda noſtraq; nõnullis permanet aura locis: puer fingitur: quia puerilibus moribus & leuitate præditi ſunt amatores. & ſine ſenſu uiuunt: nec plus ſapiunt q̃ pueri. Apud Properti. uerſus eſt retranctandus: ex ſecundo libro. In elegia de amore. qui ſic legitur. ſi puer es alio traiice tela tua: explanationẽ lege in cõmentariis meis. Verum in alia me nunc q̃ prius opinione eſſe confiteor. Et. n. ſuperuacuus: foret in ſtudiis longior labor ſi nihil liceret melius inuenire præteritis. nam & Hippocrates clariſſimus medicoꝶ. uidetur honeſtiſſime feciſſe. qui quoſdam errores ſuos ne poſteri errarent confeſſus eſt. & Mar. Tul. non dubitauit Catullum atq; lucullũ. ſic. n. libri ab eo editi appellantur. aliis poſtea ſcriptis emendare. & Auguſtinus non erubuit libris retractionum repaſtinare libros iam editos. Dixi dum cõmentarios propertiãos cuderem legendum eſſe. ſi puer es. nunc aſſero corrigendum. ſi par eſt. pro ſi puer eſt. ut ſic ſenſus nitidus. & ſpecioſus. Si iuſtum eſt & æquum traiice o cupido ſagittas tuas. ad eos feriendos. qui intacti ſunt. & reſiliunt: ab illecebris cupidineis. me. n. qui tibi mancipatus ſum. iampridem & addictus. turpe eſt amplius percuti ſigiq; ſpiculis tuis. Tantæ læuitatis. qui amat non plus ſapit q̃ puer. Amori accedunt. ineptia ſtulticia temeritas icogitãtia: cupiditas. petulãtia. multiloqũ & pauciloqũ ſicuti graphice ſcribit Plau. in mercatore. Quẽ cecilius deum. Cecilius poeta comicus. Amorem non ſolum deum. ſed ſummum ſupræmumq; eſſe cenſet. quod & Plato autumat in hanc ſententiam ait Seneca in hyppolito. Deum eſſe amorem turpi ſeruitio fauẽs finxit libido. quoq; liberior foret titulũ furori numinis falſi addidit. Idem in octauia. de amore hæc ſcitu digna & memoratu tradit. uolucrem eſſe amorem fingit immitem deum mortalis error. armat. & telis manus arcuſq; ſacroſq; iſtruit ſceua face. Genitumq; credit uenere. uulcano ſatum. ius magna mentis blandus atque animi calor amor eſt. iuuenta gignitur. luxu & otio. nutritur inter læta lo. tunæ bona. Cui manus ſit: in poteſtate amoris. & manu eſt ut inquit Cecilius. facere de mentem. facere ſapientem. quem uelit. nam ex amore inſaniunt homines. ex amore ſapiunt. Nam ut inquit Plato. nullus adeo ignauus eſt. quem amor non inflammet & ad uirtutem diuinum reddat: ut uiro fortiſſimo par accedat. In morbum inici. qui amat in morbo eſt. & eo quidem grauiſſimo. ideoq; apud Plautum in ciſtellaria dicitur. amor morbus eſt. loquitur puella nomine gymnaſium bono animo eſto. erit iſti morbo melius: ſubiungit ſilenium. confidam fore ſi medicus ueniat. qui huic morbo facere medicinam poteſt. idem in trinummo. Amor inquit mores hominum moros & moroſos efficit. ubi per annominationem. mores mori dicuntur. ſtulti & fatui. moros. n. græcæ ſtultus dicitur. unde moriones nominantur. & morari prima longa ſignificat inſanire. Quem contra. amor ille ſuauiſſimus eſt ut ingt Plau. qui eſt mutuus. ubi qui amat redamatur. quod oppido q̃ rarum eſt fœmine. n. rarenter uere amant. ſed ut inquit lena plautina. amare ſe ſimulant. neq; ulla mulier habet cordolium.

Experti. deſiderari. Accerſiri. uocari. in hãc ſniam ait Perſi. Quidnã igit faciã. ne nunc cũ accerſos & ultro ſupplicet accedã? qđ ex illo terẽtiano trãſcriptũ uſ. qđ igit faciã adeã an nõ eã. ne nũc q dẽ cũ accerſor ultro.

cris obuiam mihi ueniet complexum exoptans meum. Mihi ſe dedet. Quam hæc pulchra putet ipſe iã dicet. Fortunam ipſam anteibo fortunis meis. Hæc lætitia quam turpis ſit: ſatis eſt diligenter attendentem penitus uidere. Et ut turpes ſunt qui afferunt: ſe lætitia: tum cum feruntur uenereis uoluptatibus ſic flagitioſi qui eas inflammato animo concupiſcũt totus uero iſte qui uulgo appellatur amor: nec Hercule inuenio quo nomine alio poſſit appellari tantæ leuitatis eſt: ut nihil uideam: quod putem conferendum. Quem Cecilius deum qui non ſummũ putet: aut ſtultum: aut rerum eſſe imperitũ exiſtimet. Cui in manu ſit: quem eſſe dementem uelit. Quem ſapere. quem ſanare. quem in morbum inici. quem

Flagitiũ
Appetitus ueneris ardentiſſimus
Iccus ignarus rei ueneriæ
Magnus deus amor
Eros
Amatorius furor
anteros
Amor alatus
amor puer
retractio uerſiculi ꝓpertiani
Hippocrates errores ſuos confeſſus
Auguſti. repaſtinauit opera ſua
Vitia amoris cecilius comicus
Seneca de amore
Amor morbus
Mores mori moros ſtultus morio
Morari
Amor mutuus ſuauiſſimus

O præclarã:cum ironia legendum:pronũciandumq; eſt. De comedia loquor. Inter ueteres quæſitum ẽ an comedia ſit poema propterea quod ſerpit humi. Quod ſermo merus:uerba quotidiana. Character hu/milis eſt. hinc illud Oratianum:idcirco qdam comedia necne poema eſſet quæſiuere:quod acer ſpiritus ac uis:nec uerbis:nec rebus ineſt. Nulla eſt oĩno:tanq̃ q probant flagitia iuitant ad flagitioſa poemata cõdenda:ſicut apud eos q improbant nullo in honore ſunt laſciui poematis conditores:nulla ergo ait Cicero eét comœdia:& nulla theatrica opprobria ſi nos talia non probaremus:uerum ut inqt Aug. artẽ flagitii diſcũt ex ludis ſcenicis:dum flagitioſiſſimæ cõſuetudinis uitiis oblectant̃. hinc apud Terẽ. flagitioſus adoleſcens ex tabula picta inſpecta adhibet patrocinium turpitudis ſuæ. In ea q; ſe iactat imitari deũ. Ego inqt homuntio non facerẽ id quod deus:ego uero illud feci ac lubens:& hæc ſunt ſcenicoꝝ flagitia ludoꝝ:comœdiæ. ſ. & tragœdiæ:quæ agebantur in ſpectaculis multa rerũ turpitudie: & ſi nulla uerborũ obſcenitate cõpoſitæ:quas ẽt inqt Auguſt. iter ſtudia quæ honeſta ac liberalia uocant̃:pueri legere & diſcere eogũtur a ſenibus. Hierony. in expoſitione de filio prodigo:ſacerdotes inqt dei omiſſis euãgeliis uidemus comœdias legere amatoria: bucolicoꝝ uerſuum uerba cantare:qđ in decretis canonicis. Diſt. xxxyii. repetitum ẽ. Itẽ Di. lxxxxi. præcipit̃ ne laudes iouis pſonent in aure põtificis. Princeps argonautaꝝ. Iaſonem itelligit:q in tragœdia medea:uerba hæc dicebat ad medeã quã expulerat:ſignificat aũt tragœdiã opinor ennii cui titulus ẽ medea:de qua in prĩo de finibus ſic ſcriptũ legimus qs tam inimicus pœne noĩ romano eſt:q enniũ medeã:aut antiopã Pacuuii ſpernat:aut reiiciat:euripides apud græcos ſcripſit medeã:apud noſtros extat medea ſenecæ:grãmatici idẽtidem citant Enniũ & actium poetas in medea. Tu me amoris: dicuntur hæc ex pſona Iaſonis ad medeã: quæ illi merita ſua exprobrabat:q̧ ut refelleret dicit:ſe ab illa amoris magiſq̃ honoris gratia ſeruatũ eſſe. Excitauit icendia:in hanc ſñia maro:ſceuus amor docuit natorum ſanguine matrem commaculare manus. Crudelis tu quoq; mater. Notiſſima ſunt illa:quæ medea ob amorem & uecors factitauit:quæ flãmis coronalibus: deuſſit nouam nuptã una cũ regia qđ latiſſimæ a nobis explicatum eſt in primo apuleii cõmentario. Apđ alium poetam:fortaſſis actium ſignificat:q & ipſe medeam ſcripſit. Illum. ſ. iaſonem. Quis plus pollet: nimirũ plus pollet poſtq; amor:q̃ pater:q̃ legas:q̃ reliqua oĩa. Nihil. n. potentius:nihil cõcitatius eſt amoris ui & ipotentia:q̃ non ſolum mortales uincit:ſed & imortales debellat:hinc Oui. de amore:tu ſuperos. Ipſũq; iouem tu numina ponti uicta domas:ipſumq; regit:q numina terræ tartara qd ceſſant. Ipſum uidemus iouem. carmibus poetarũ. Iuppiter amator maximus adulterq; deſcribitur. quem tradunt cũ alcumena cum ſemele. Cũ antiopa:cũ læda:cũ danaæ:cum europa:cum aliis prope ĩfinitis. cõcubuiſſe. Tertullianus i apologetico ait iouem ſede ſubantem in ſororem fuiſſe ubi ſubantem itelligi uult pro libidinantem & rei ueneriæ ĩhiantẽ:ſuper quo uerbo i annotationibus plura:idẽ poetas deoꝝ dedecoratores eſſe dicit:qm̃ eos faciũt adulteros. & ſcortatores. Amorem negãt ſtupri eſſe. Plato amorẽ pconio laudis extollit:atq; duas eſſe ueneres. Geminos quoq; amores. Alterũ turpẽ & beluinũ atq; uulgarẽ alteꝝ honeſtũ:cœleſtem atq; ptioſum:q amantẽ pariter atq; amatũ uirtutis curã ſtudiũq; ſuſcipere cogit:cuius ſectatores:nullas ad turpitudinẽ ſtiulis illiciunt̃:hic amor nõ formã corporis diligendã admonet. ſed pulchritudinẽ aĩ exoſculandã. q uirtutes amatoribus ſuis cõciliat de quo & nos olĩ luſimus. quodã idilio amatorio utrũq; amorem uerſibus elegiaeis diſſertãtes. nũc Cic. culpat phos. q amorẽ negãt ſtupri eẽ. ſed amicitiæ conciliatorem. qđ ſecus uſ. Cũ nullus amet deformem. ſed forma corporis maxime alliciat̃. Plato i ſympoſio. De amore uulgari loquens amat inqt fœminas non miuſq maſculos. & corpora magiſq̃ aios. Ariſto. quoq; lib. octauo æth. amator inqt aſpectu gaudet amati. hic aũt obſeqo amoris. deſinẽte uero ætatis flore. & amicitia frequẽter deſinit. nam huic aſpectus nõ amplius iucũdus eſt. illi aũt non præſtatur obſequm. In qbus cõceſſi amores. Socra. Plato. Xenophon. & uniuerſus ille phorum cœtus. maſculorũ amores cõmendant. fuerũq; apud græcos conceſſi liberi q; amores adoleſcentuloꝝ. imo ut auctor eſt. M. Tul. i libris de rep. probro erat adoleſcentibus græcorum. ſi amatores non haberent. Ser. grãmaticus ait de cretenſibus accœpimus qđ in amores puerorum itemperãtes fuerunt

An comedia ſit poema

ego homũtio nõ facerẽ qđ deus comœdias legi a ſacerdotibus ennii medeã

cõtra amari:quem expeti:quem accerſiri. O præclaram emendatricem uitæ poeticam:quæ amorem flagitii leuitatis auctorem in concilio deorum collocãdum putet. De comœdia loquor:quæ ſi hęc flagitia non probaremus. nulla eſſet omnino. Quid autem ex tragœdia princeps ille argonautarũ. Tu me amoris magiſquam honoris ſeruaſti gratia. Quid ergo: hic amor Medeæ:quanta miſeriarum incendia excitauit:atque ea tamen apud alium poetam patri dicere audet ſe coniugem habuiſſe illum amor quem dederat. qui plus pollet potiorque eſt patre ſed poetas ludere ſinamus quorum fabulis in hoc flagitio uerſari ipſum uidemus Iouem. Ad magiſtros uirtutis philoſophos ueniamus:qui amorẽ negant ſtupri eſſe & in eo litigant cum epicuro non multum:ut opinio mea fert mentiente. quis eſt enim amor iſte amicitiæ. cur neque deformem adoleſcẽtem quiſquam amat:neque formoſum ſenem. Mihi quidem hæc i græcorum gymnaſiis nata conſuetudo uidetur in quibus iſti liberi & cõceſſi ſunt amores. Bene igitur Ennius. Flagitii principium eſt nudare inter ciues cor

Nihil cõcitarius amore

iupiter amator mulierũ ſubãtẽ

Duo amores amor cœleſtis amor uulgaris amator ſpectu amati

amoris pueroꝝ

fuerunt:quod poſtea in laconas & totam græciam tranſlatum eſt:proprius autem de amoribus cretum ille mos fuit:ut amator uiolentia & rapina corriperet amatum:amabilem non tam formoſum putant quam robore præſtantem:quem muneribus donatum:poſt cenam eueſtigio dimittit amorem philethora appellāt. Amatum uero Clenon. Ideſt illuſtrem:auctor Strabo in.x.lygurgus nomothetes:ideſt legum cōditor apd' ſpartanos:puerorum amatores eſſe permiſit:Sic Socrates alcibiadem amore caſtiſſimo dilexit aitq; alcibiades apud Platonem:ſe non aliter ex gremio ſocratis ſurrexiſſe:quam ſi cum patre iacuiſſet:aitidem Plato ciuitatem uel exercitum futurum inſuperabilem iexpugnabilemq;:qui ex amatoribus amatiſq; conſtaret:olim gorgias apud lacedæmonios primus ſacram. Ita enim appellant cohortem ordinauit:ex amatoribus & amatis conſtitutā. Ita ut amator iuxta amatū collocaretur:ex quo facta eſt indiſſolubilis inſuperabiliſq;:cum pericula animo pſenniſſimo perferrent:cum amator arma abiicere ut ordinem deſerere aut fugere coram amato erubeſceret:immo obire mortē mallet:q̄ dilectum relinquere:fertur hanc ſacram cohortem uſq; ad bellum quod apud cheronam plutarchi patriam geſtum eſt inſuperabilem inuictamq; permanſiſſe:poſt id prælium cum philippus macedonum rex uictoria pontus inſpexiſſet trecenta cadauera ſimul iacentia:audito id eſſe illud ſacrum agmen:demiratus uehemēter dixit. Dii eos perdant:qui iſtos uel facere:uel pati turpiter aliquid ſuſpicantur.

pora:qui ut ſint ſicut fieri poſſe uideo:pudici:ſollicitī tñ & anxii ſunt eoq; magis quod ſeipſi continēt & coherccnt. Atq; ut muliebris amores omittam: quibus maiorem licentiam natura conceſſit quis aut de Ganymedis raptu dubitat quid poete uelit: Aut non intelligit quid apud Euripidē: & loquat̃ & cupiat Laius. Quid deniq; homines doctiſſimi: & ſūmi poete de ſeipſis:& carminibus edāt & cantibus. Fortis uir in ſūma repu. cognituſq; de iuuenū amore ſcripſit Alceus. Nā Anacreōtis quidem tota poeſis ē amatoria. Maxīe uero oīum flagraſſe amo-

Nudare inter ciues corpora: In gymnaſiis exercitationibuſq; græcorum corpora nudabantur lacedemoii primi:ut docet thucidides corpora certaturi nudauerunt: ꝓ palam ſe exeuntes:oleoq; unxerunt. Græca res ut inquit Plini. nihil ualere. Plato in quinto de Republi. nō ſolum uiris:ſed etiam mulieribus corpora nutanda exercendaq; gymnaſticis exercitationibus eſſe permittit uerum cumprimis ratio uerecundiæ habenda eſt:ſine qua nihil ſatis laudabile eſſe poteſt. De ganimedis raptu: Finxerunt poetæ Iouem i aquila rapuiſſe cataminum Ganimedem:qui color poeticus ſignificat: aut per legionem raptum eſſe:cuius inſigne eſt aquila:aut nauis in qua impoſitus eſt:tutelam habuit in aquila figuratam:locum unde raptus eſt harpagion uocant græce αρπαζω dicitur rapio. Vnde harpax:apd' Plautum nomen furacis & raptoris. Et harpagare pro rapere:obraptū. Ganymedis:ut hiſtorici tradunt. exortū eſt bellum tibi patri ipſius & tantalo:fruſtra igitur Iouis fabula:& raptrix aquilla confiogitur. Quid cupiat laius:apud Euripidem in phœniſſis:laius qui manu filii oedipodos erat periturus optat amores præpoſteros:& adoleſcentulorum diuerticula:feruntq; a laio conſuetudinem cohortis amatorum. Exortam eſſe:quam paulo ante dixi ſanctam cognominari:cuius rei meminit Plutarchus quoq; in pelopida. Scripſit Alceus:inter poetas lyricos græcos. Alceus eſt magnificus:breuis diligens:& plurimum homero ſimilis: ſed in luſus amoreſq; deſcendit. In parte operis aureo plectro Donatus:quia tyrrānos: inſectatus eſt : quod & Quintilianus memorat:& Ora. ſignat illo uerſu. Et te ſonantem Plinius aureo alceæ plectro:patriam habuit mitylenem:quæ ciuitas eſt in leſbo famigerata:olim ex quodam prœlio abiectis armis ſeſe fugiſſe ſcripſit:& præconi cuidam imperaſſe:ut his qui domi erant nunciaret:alceum incolumen euaſiſſe: hic dilexit puerum noīe lycum:nigris oculis:nigriſq; capillis ſpecioſum:quem carmīe lirico celebrauit:hinc Ora. de alceo loquens ſic refert:liberum & muſas ueneremq; & illi ſemper herentem puerum. canebat & licum nigris oculis nigroq; crine decorum cum ſæpe amatoribus:uitia amati iucunda ſint:Neuus ī articulo pueri delectabat Alceum Ar eſt corporis macula neuus. Illi tamen hoc lumen uidebatur ut inquit. M. T. in primo de natura deorum. Anacreontis poeſis anacreon lyricus poeta amauit puerum nomine bathyllum uiſcenda pulchritudine ſpectabilem de quo Orati. Non aliter ſamio dicunt arſiſſe bathyllo anacreonta teū. Apuleius huiuſce bathylli ſtatuam eleganter graphiceq; deſcribit in floridis:quem ait anacreonteum carmen canere:hunc celebrauit anacreon amatorio poemate cuius uerſus lepidiſſimos. Au. Gellius refert libro noctium atticarum duodeuigeſimo. Et ego libens meminit ut obiter unius elegantis uerbi corrigeret error quo lapſi ſunt correctores. interpræteſq; gelliani ſic enim græce ſcriptum eſt. πονσον αμπελουσ μοι καβοτρυασ κατ αυτο και χρυσεουσ πατουντα ομου καλωσ λυαω ερωτα και βαθυνον. i. ut interpræ tantur interpræ tes:uites fabrica quæſo intus & racemos pariter aureoſq; pulchre calcantis comites lyei Amoremq; pfundum ſimul Cetera ſatis conducenter & pariter. ſed nouiſſimum uerbum parum ſolerter introſpexerunt. nam non legendum eſt βαθυνον quod ſignificat profundum ſed βαθυλλον. i. bathyllum puerum. Et ita ſenſus uerus ſpecioſuſq; eluceſcet hac noſtra lectione ut dicat anachreon o uulcane fabrica mihi quæſo in poculo argenteo. uites & racemos & calciatores bacchi. Et amorem una cum puero bathyllo. quem. ſ. deperiebat uult. n. in poculo celari figuariq; cum deo cupidine puerum bathyllum ſuum delicioſum. De anacreonte intellexit Ouidius illo uerſu. ſit quoq; uinoſi teia muſa ſenis. de eodem aliubi inquit. precipit lyrici teia muſa ſenis. Dictus eſt enim Anacreon teius a patria Teo. quæ ciuitas eſt ioniæ ex eadem urbe fuit hechateus hiſtoricus periit Anacreon acino uuæ paſſæ ſtrangulatus.

Amor creticorum
Phileton
Clenos
Alcibiades ſocrati dilectu
Sacra cohors ex amatis & amatoribus
Dictum philippi
Corpora nudare
greca res ē
Raptus ganymedes
Harpagiō
Harpagaꝛ
Amores ꝓ poſteri
Alceus
Aureo plectro donatus
Lycus delitiū alcei
Neuus delectabat alceum
Anacreon
Batyllus deliciolū
Locus pulcherrimus
Teia muſa
Teos
Ibicus rheginus

re Rheginum Ibicum apparet ex ſcriptis:atq; hoꝝ omnium libidinoſos eſſe amores uidemus. Philoſophi ſumus exorti & auctore quidem noſtro Platõe: quem nõ iniuria. Dicæarchus accuſat qui amori auctoritatem tribuerit nimis: ſtoici uero & ſapiẽtem amaturum eſſe dicunt: & amorem ipſum conatum amicitiæ faciundæ ex pulchritudinis ſpẽ diffiniunt qui ſi quis eſt in rerum natura: ſine ſollicitudine: ſine deſiderio: ſine cura: ſine ſuſpitiõe ſit: ſane: uacat .n. omni libidine. Hæc autem de libidine oratio ẽ. ſin autẽ eſt aliquis amor ut eſt certe q nihil abſit aut non multum ab inſania: qualis in leucadia eſt: ſi quidem ſit quiſq̃ deus: cui ego ſim curæ. At id erat deis omnibus curandum queadmodũ hic frueretur uoluptate amatoria. Heu me infœlicẽ. nihil ueri⁹ ꝓbe & ille ſanus ne es qui temere lamentare: ſic inſanus ſuis etiam uidetur. Ad quas tragœdias efficit? Et Apollo ſane fer opem: teq; omnipotens. Neptune inuoco. Voſq; adeo uenti. Mundum totum ſe ad amorem ſuum ſubleuandum conuerſurum putat. Venerem unam excludit ut iniquam. Nã quid ego te appellem Venus: eam prelibidine negat curare quicquam: quaſi uero ipſe nõ propter libidinem tã

Rheginũ ibicum: ex nouem lyricis poetis apud græcos ſamigeratis: unus eſt ibicus: a quo genus metri di/
Rhegion. ctum ibicum: ſicut alterũ ab alceo alchaicum: tanta apud ueteres fuit poetarum lyricorum multitudo: ut
Rhagades M. Tullius neget ſi duplicetur ſibi ætas habiturum ſe campus quo lyricos legat. Rheginus eſt ibicus dictus a
Rhagadia patria rhegio: quod oppidum: in marginæ italiæ ſitum eſt. Cui græci nomen debere ab argumẽto dehiſcen
Rhagæ di. Rhegion. n. græce abruptũ pronunciatur: hinc. n. ſicilia auulſa abruptaq; eſt ab italia græcũ uerbũ eſt. ρη/
γνυμι. quod ſignificat abrumpto: unde rhagades & rhagadia dñr ſciſſuræ ac rimæ. quæ anũ ſedemq; infeſtant
de quibus Pli. Celſus. medici oẽs multa. Inde Rhagæ nominatæ cui ciuitati ab auulſione terremotus inditum nomen olim Rheginæ ciuitatis ingens fuit potentia: ob eãq; cãm nomen ciuitati factum eſſe qdam autumãt quaſi regia urbs foret: qđ & Stra. memorat.

Dicearchus: hic fuit nobilis paripateticus q librũ ſcripſit de interitu hoium: quo docuit hoiem hoi nocentiorem eſſe: omni reliqua calamitate. Amori auctoritatẽ: Plato in dialogis & in ſimpoſio: phredroq; potiſſimũ: amorẽ miro ꝑconio ſuſtollit. Sapiẽtẽ amaturũ: aſtipulat̃ huic ſniæ illud africani:
Amabit ſapiens — amabit ſapiens cupient cæteri. Conatũ: nomen eſt quarti ordinis Faciundæ amicitie
Amor qd — ab amore amicitia eſt noiata eſt. n. amor princeps ad amicitiã cõiungendã: auctor. M. T. in lelio. Ex pulchritudinis ſpẽ: amor ut diffiniunt ſtoici: & refert laertius: eſt concupiſcẽtia q̃dã inſidiatrix induſtriæ & ſtudii ꝑ aptã ac ſe ingerẽtẽ pulchritudinẽ. Plato in dialogo: cui titulus ẽ de pulchritudo: ait pulchꝝ eſſe qđ ꝑ uiſum auditũq; delectat fores. n. aĩ ſunt oculi & aures: amor diffinit̃ deſideriũ pulchritudinis fruendæ: q ab aſpectu ducit
Oculi Aures Fores animi Oculus origo amoris — originẽ: nã ut Muſeo placet. Cã ois amoris & origo eſt oculus: ideoq; illi pedicis amatoriis facilius illaqueant̃: q frequentiſſimo intuitu aciem uiſus ad aciẽ dirigentes lumina iũgunt luminibus: & ſiqs pulchritudine polleant oculoꝝ ac nitore: ſepius intuendo inſanire compellit. Carpit. n. uires paulatim urit q; uidendo fœmina: hinc illud apuleianum.
Iſti tui oculi per meos oculos ad intima dilapſi ꝑcordia: meis medullis acerrimum cõmouent incendiũ. Ex
pertus loquor nihil ſic inflãmat: ſtimulatq; aĩum amatoris: q̃ uenuſtas oculoꝝ: qui inſtar fulminum pene/
Oculi in trant ꝑcordia. Exedunt medulas: uitalia populant̃: amaui iampridem panthiã: In præſentia efflictim depe
amore po reo martiã: utraq; formoſiſſima eſt: & uenuſtate matronali decentiſſima: utriuſq; oculi ueneris illices ama/
tẽtiſſimi biliſſimiq; me cœperunt inuaſerunt: diſtraxerunt: & ſicut ictus nouiſſimus magis lancinat uitalia: ſic amor
Martia martiæ recentior memet ſurripuit mihi: cuius oculis nihil potentius nihil formoſius: nihil amabilius no/
flãma re ui: non minor eſt primo turbine turbo ſequens. Irreticũm poſſeſſum mancipatũ me tenet martia: tenebitq;
cens dum uita ſuppeditabit: dum ſpiritus hos reget artus: qua nec helena formoſior: nec cornelia circũſpectior
Laus nſæ nec penelope ꝓbior: nec ulla matronaꝝ oibus pulchritudinis nũeris abſolutior. Qui ſi quis: talis ẽ amor
martiæ ille honeſtus: quem plato celeſtem uocat. Sin eſt aliquis talis eſt uulgaris & cõis amor. Qualis in leuca/
dia eſt: ſupra dictum eſt in leucadia fuiſſe petram: eſt qua ſaltus fiebat: qui ad ſedandos amores ualere cre
debat̃: ex quo ſaphro: eſtro cupidinis ꝑcita præceps deſiluit: an ſapho cephalus ididẽ ſe deiecit ob amoris i
potentiã: hic leucadia accipit̃ ꝓ noĩe ſabulæ: q̃ cõpoſuit Turpilius poeta comicus. Grãmatici aduocant tur
pilum in leucadia in q̃ inducebatur amator ob amorem furens ac uecors. Sit quiſquam deus carmen eſt
turpilii poete comici: apud quem amator: eſtu cupidinis ardens hæc dicit: poſſet ſatis cõmode hoc referri
ad cephalum: qui amore ꝑtarolæ ueſanus ſeſe ꝑcipitauit ex ſaxo leucadio: uel ad deucalionẽ: q pyrræ incen
ſus amore: ex ſaxo diſiluit: nec mora iuſſus amans tetigit letiſſima pyrrhæ pectora. Heu me infœlicem uer
ba eiuſdem poetæ: q̃ ab amatore eodem dñr. Sanus ne es: hoc dr̃ ex perſona neceſſaria quæ apud Turpi/
lium his uerbis caſtigat inſaniter amantem. Apollo ſancte: amator impos aĩ ob amorem apud poetam
iuocat deos: ut ſibi ſuppetias ferãt Ego arbitror iõ appollinem & neptunũ & uentos peculiariter iuocari ab
amatore fortaſſis deucalionẽ uel alio quoq; qa ex leucadia ſeſe demittere ꝑcipitem deſtinauerat ubi apollo
& neptunus colebant̃ ꝓinde illoꝝ inuocat auxiliũ: ut citra periculum deſiliat & ut amore ſubleuetur quo
immodice uexabatur. Nam quid ego ait amator ſe nolle iuocare uenerem tanquã iniqua ſit amanti ſibi.

Sic affecto: iuueni ſic ob amorē inſanienti: ut declarant uerſus poetici. Ad alia ſtudia: Oui. in lib. de remedio docet remediū eē efficax ad amorē abolēdū trāſferre aīum ad ſtudia & negocia: nā uenus ocia amat finē q q̄ris amori cedit amor rebus. Res age tutus eris: ſūt fota ſunt leges ſūt quos tuearis amici: uade ꝑ urbanæ ſpendida caſtra togæ. Itē Sene. præcipit hoī iracūdo ſtudia immutanda eē omittenda grauiora aīum amenis artibus tradēdū: lectio illū carminū obleniat: hiſtoria denneat: mollius delicatiuſq; tractet contra amatori querenti amoris ſolutionem: legendi ſunt libri phici: ui ruperatoreſq; rex uenariax q dicunt cauēda eſſe fœminæ particip: a quibus dicit ſodalitas fœminæ eſt gluten delictorū uſicū toxicatū: fouca profunda eſt mulier. Inſidiat in uia quaſi latro & quos incautos uiderit: interficit. Solomō ait ne capiaris mulieris nutibus: q uiri ꝑcioſam animā capit Pla. inqt amor melle & felle fecūdiſſimus ē guſtu dulce dat. Amaꝝ ad ſacietatē uſq; aggerit. Hierony. Sene. plutarchus ſcribūt. amor formæ rōnis obliuio eſt: & inſaniæ ꝓximus fœdū minimeq; cōueniens aīo ſuſpici uinū turbat cōſilia: altos & generoſos ſpiritus frāgit a magnis cogitationibus ad humimas detrahit. Querulos: iracundos temerarios dure impioſos ſeruiliter blādos oībus inutiles ipſi nouiſſime amori facit apud Platonem tota amoris inſectatio: poſita eſt: & oia eius incōmoda lyſias explicat. Loci mutatiōe Oui. inter cætera remedia: hoc quoq; cōmemorat: mutandum eſſe locum cum ait I ꝓcul & longas carpere perge uias: nam ut iqt Propertius. Quantum oculis animo tam ꝓcul ibit amor. In decretis can. Di. lxxxyi. ſic ſcriptum legimus: ualet interdum ꝓ ſalute aīæ mutatio loci: plerumq;. n. dum mutatur locus: mutatur mentis affectus ſed interdū ſcādit æratas uitioſa naues cura: nec turmas equitū relinquit: ocior ceruis & agente nimbos ocior euro: ut inquit Ora. in carmine lyrico: amoris cura per ſæpe indiuulſa eſt & iſeparabilis: nec ulla peregrinatione oblitera tur ſequunt nos quocunq; imus uitia: ideoq; præcipit ſalubriter Sene. animum debere nos mutare non cœlum: cuipiam quærenti nihil ſibi peregrinationes profuiſſe: quid miraris ait Socrates: cum te circunferas quæris quare te iſta fuga non adiuuit: tecum fugis: onus animi deponendum eſt. Tanq̄ egroti: multis morbis ſaluberrima eſt aeris lociq; mutatio: eaque curatione medici utendum eſſe præcipiunt & potiſſimum in phthiſicis Pli. ait in. xxxi. utilem eſſe nauigationem: phthiſi affectis aut ſanguinem egerentibus: ideoq; egyptum peti ſolitum pp longinquitatem nauigandi. cor. celſus i tertio opus eſt phthiſicis longa nauigatione: cœli mutatione ſic ut denſius: q̄. i. ex quo diſcedit eger petat. iōq; aptiſſime ex italia alexandriam itur. Columela in octauo cenſet in oībus morbis ac peſtibus mutandas eſſe regiones Non conualeſcentes: atrophos uocant: ab imbecillitate uires uis recolligentes cacexia: malus eſt corporis habitus: qd' fit cū lōgo morbo uitiata corpora: āt ſi illo uocāt: refectionē in nō accipiūt. Nouo ueterē eiciendū: Oui. ſucceſſore nouo tollit ois amor. Propriius: ſūt quoq; trāſlato gaudia ſeruitio: ſicut. n. ueterē morbū nouus euomet ſicut clauū claus expellit: ita ueterē amorem nouus amor extrudit expūgitq; ſed qnq; tā firmæ ſunt pedicæ & caſſes primitiuí amoris ut reſolui non qant: neq; ꝑfringi: ullo amore poſteriore ꝑtinax ē ꝑ ſæpe neq; frigeſcens neq; relenteſcens cupido: cuius clauo fixus aīus amātis qn̄ magis ſe ſubducere cōtendit: tāto magis retrahit. Supra inceſta: de ſtupri inceſtiq; dña apd' Suetoniū plura: & docet iuriſcōſultus titulo ad legem iuliam de adulteriis. Iniuriæ ſuſpitiōes: apud Terentiū: in eunucho ſeruus parmeno: longe ſapientior dño ait: here quæ res in ſe neq; conſilium: neq; modū habet ullum: eam conſilio regere nō potes. in amore hæc oia ſunt uitia: iniuriæ ſuſpitiones inimicitiæ induciæ bellū: pax. rurſum &c. quæ hic recitat Cice. & decenter uſurpat Ora. in ſermonibus: apud plautum in mercatore: charinus amator: uitia amoris pleriq; omnia complectitur cum ait: amorem hæc cuncta uitia ſectari ſolent: cura: egritudo: nimiaq; elegantia: & mox ſed amori accedunt etiam hæc quæ dicimus inſomnia: erūna: error: & terror: & fuga ieptia: ſtultitiaq; adeo & temeritas: incogitantia: cupiditas: & maliuolentia: petulātia: cupiditas: & maliuolentia: inheret et auditas deſidia: iniuria: inopia contumelia & diſpendiū: multiloquiū: pauciloquium.

ta flagitia & faciat & dicat: ſic igitur affecto hæc adhibenda curatio eſt ut & illud quod cupiat oſtēdat ꝙ leue: ꝙ contemnendum: ꝙ nihil ſit omnino ꝙ facile uel aliūde uel alio modo perfici: uel omnino negligi poſſit. Abducendus eſt etiam nonnunꝙ ad alia ſtudia ſollicitudines curas negocia. Loci deniq; mutationem tanquam ægroti non cōualeſcentis ſæpe curandus eſt etiam nouo quodam amore ueterem amorem tanquam clauo clauum eiiciēdum putāt. Maxime autem admonendus quātus ſit furor amoris. Omnibus enim ex animi perturbatōibus eſt ꝑfecto nulla uehementior: ut ſi iam ipſa illa accuſare nolis ſtupra dico & corruptelas: & adulteria. inceſta deniq; quorum omnium accuſabilis eſt turpido ſed ut hæc omittamus pturbatio ipſa mentis i amore fœda per ſe eſt. Nā ut illa prætercam quæ ſunt furoris hæc ipſe per ſeſe quam hebēt leuitatē quæ uidentur eſſe mediocria iniuriæ ſuſpitiones inimicitiæ. induciæ bellum pax rurſum. In certa hæc ſi. tu poſtules ratione certa facere nihil plus agas quam ſi des operam ut cum ratione inſanias. Hec inconſtantia mutabilitaſq; mentis quem non ipſa prauitate deterreat? Eſt enim illud quod in omni perturbatione dicitur demonſtrandum. nullam eſſe niſi

Cedit amor rebus

ſodalitas fœminæ gluten delictoꝝ

Plautinū ſatu di gnum

Contra amorem

Mutādus locus eſt

Tecum fugis

phthiſicis utilis nauigatio

Mutādus locus in morbis

Atrophi

Cacexia

Pedicæ amoris inexplicabiles

amoris uitia ſecundum Terentiū & plautū

incogitantia

Paucilo quium An amor opinabilis an naturalis

Niſi opinabilē: iā ante ſepius dixit Ci. ꝑturbationes nō ex natura exoriri ſed ex opinione & iudicio eſſeq; uolūtarias: hoc idē aſſerit de amore uidelicet eū eē uolūrariū & opiabilē nō aut naturalē: nā ſi naturalis eēt pſeuerarct; nec ullo unq̄ tpē finiret: ſed uidēus defloreſcēte pulchritudinis flore amorē reſtigui & deſinē re: araſpas iuuenis apd̄ xenophōtē ait ad Cyꝝ: amorē eē rē ultroneā uoluntariāq; nā ſi naturalis inqt eēt oēs ad eꝗ cogeret: ut ignis oēs itidē urit: natura.n. talis ē pulchrā aūt fœminā alius amat alius non amat: & qſq amat quē uelit; frater ſororē nō amat: q amaſ ab alio neq; pr̄ filiā amat q̄ alius deperit: ecōtrario: Cyrus q uō inqt ſi amor ultroneus ē: nō concecare qs pt cū uelit: uidi ego flentes p̄ dolore ob amorē & q optarēt ab amore liberari: nō ſecus q̄ a morbo grauiſſimo: neq; liberari tm̄ poſſēt: ſed ualidiore neceſſitate ligati eēnt: q̄ ſi in ferrea uicula cōiecti forent: idē mox paulo docet amoris ui eē q̄ ignis potētiorē: ignis in qꝫ urit ꝑpe tāgētes: ai formoſi cos ēt accen/ dūt q ſe ꝑcul īpectāt uti pp amorē ardeſcāt

Amor res ultronea Sententia Cyri de amore Amor potentior igne Ira breuis inſania

Dubitationē īſaniæ. i. nemo dubitat irā eē īſaniā q̄ diu ꝑturbat aium. Ira.n. breuis fu/ ror ē: ut iqt Ora. Iram pſii diſtiniuit breuem inſaniā. Inter fratres: atreū intelligit & thie ſtē tragediis memoratiſſimos. Quis hō: uerba poetæ tragici ex pſōa atrei & theieſtæ dū ſe mutuis cōuitiis iceſſunt & alternis uer ſibus cōtūelias itorquēt poſſet ēt hoc referi ad filios atrei: q iter ſe diſſidētes cōuiciētur paternos mores imitati: ennius & actius ſcri pſerūt tragediā thieſtē: q̄lis ē apd̄ nos Sene cæ. Maior mihi cōſiſr apud Sene. atreus loq tur. Age aīe fac qd̄ nulla poſteritas ꝓbet ſed nulla taceat: aliq d audendū ē nephas atrox cruētū m tale qd̄ fr̄ meus ſuū eē malit. meis malis maxiliis Vir. pomiades malis mēbra obſūpſere q̄drigæ. Sene. i thieſte lācinat gna tos pr̄ artuſq; mādit orē funeſto ſuos. Ira tos exiſſe de ptāte: ſicut furioſus: mētis īpos eſt: & auius a rōne ita iratus īpotens ſui eſt & aium n̄ regit: rōne n̄ duciſ ſed iſtar iſaniētiū baccaſ furitq; ſine cōſilio ſine mente ſeipm in ptāte nō hēt: q d āt ſit exire de ptāte ipſe/ met. M. T. interptaſ. Dum ſe colligāt: hō dr̄ colligere ſeipm cū mentē cōſilioꝝ rōnē diſſipatā ex iracūdia i ſuū locū cōgregat cō trahitq;: dixit Vir. & ſe collegit in arma. hoc eſt ſeipm texit ſepſitq; armoꝝ tutela. M. T. in epiſtolis ad lentulum: collegi ipſemet: & cū ipſa quaſi Repu. collocutus ſum. Diffe rāt in tēps: maximū remediū ē iræ: & ut inqt Sene. mora dilatioq; ut prius ai feruor relan gueſcat; & caligo q̄ pmit mentē aut reſidat: aut minus denſa ſit: hīc illud athēodori phi documentū q ad auguſtum ceſarē extremo officio ſalutatiōis uerſus dixit. Cū ira ceſar te cepit; nihil prius neq; dixeris nec feceris: q̄ ipſa q̄tuor & xx. elemēta lr̄aꝝ græcaꝝ te/ cū ipſe ꝑcurreris: & memoria recēſueris ut ita cōcitatio illa: q̄ momētoſa ē mēte alio traducta: parui tpis interiectu lāgueſceret: au ctores ſextus aureli. & plutarchus: ꝑcipit. M. T. in epiſtola ad qntū fratrē didaſcalica: reſiſtēdū eē iracūdiæ: cūq; ea maxīe aium moueat: tū eē diligētiſſime liguā cōtinendā. Deferueſcat de. ac relāgueſcat feruor: ardorq; reſtinguaſ: in orōne ꝓ celio: naſci iqt ſūmi hoies & clariſſimi ciues fuerūt quoꝝ cū adoleſcētie cupiditates d̄ferbuiſſēt exi miæ uir tutis firmata iā ætate extiterūt. Illd̄. a. tarētius architas: dū ſe pythagoꝛ ꝑceptis pētus imergit: ma/ gno laboꝛ: lōgoq; tpe ſolidū opus doctriæ cōplexus poſtq̄ i pr̄iā reuertit ac rura ſua reuiſcere cœpit aiaduer tit illa uilici negligētia eē corrupta & pdita: ſūpſiſſē iqt a te ſuppliciū niſi tibi iratus eēm: maluit.n. ipuītū dimittere quā pp irā grauius iuſto punire. Iſti: peripateticos ſignat. Inſania: iracūdia.n. breuis inſania eſt.

Thyeſtes tragedia Iratus īpos mentis Colligere ſeipm qd Mora remediū iræ Documētum Athenodori ſalluberrimū Lingua cōtinenda Deferueſcere Exēplū Architæ

opinabilem: niſi iudicio ſuſceptam niſi uoluntariā: etenim ſi naturalis amor eſſet: & amarent omnes & ſemper amarent: & idem amarent: neq; alium pudor: alium cogitatio: aliū ſatietas deterreret. Ita uero quā q̄ diu perturbat animum dubirationem inſaniæ non habet: cuius impulſu exiſtit etiam inter fratres tale iurgium. Quis homo te exuperauit: unq̄ gentium impudentia quis aut malitia te? noſti quę ſequuntur. alterinis. n. uerſibus intorquentur iter fratres grauiſſimæ contumeliæ: ut facile appareat. Atrei filios eē eius: qui meditatur pœnam in fratrē nouā. Maior mihi moles maius miſcendum malū: q illius acerbum cor cōtundam & comprimā. Quæ igitur hæ erunt moles: Audi Thyeſtē ipſum. Hor/ tatur me frater: ut meos malis miſer manderem natos. Eoꝝ uiſcera apponit. Quid eſt. n. quo nō ꝓgre diatur eodem ita: quo furor: Itaq; iratos ꝓprie dicimus exiſſe de poteſtate. i. de conſilio. de rōne de mēte. Horum. n. poteſtas: in eorum aīum eſſe debet. His aūt ſunt ſubtrahendi ei: ī quos īpetum conanſ facere: dū ſeipſi colligant. Quid ē aūt ſeipſum colli/ gere: niſi diſſipatas animi partes rurſum in ſuū lo/ cum cōgerere. Aut rogādi ſunt orādiq; ut ſi quā habent ulciſcendi uim differant in tempus aliud dū deferueſcat ira. Deferueſcere āt certe ſignat ardo/ rem aī inuita rōne excitatū: ex quo illud laudaſ Architæ: qui cū uillico factus eēt iratior: quo te mō inquit accepiſſem niſi iratus eſſem: Vbi ſūt ergo iſti qui iracundiā utilem dicunt: poteſt utilis eē īſania aut naturalis ē? An quicq̄ eſſe pōt ſecundū naturā quod ſit repugnāte rōne? quomodo āt ſi naturalis eēt ira. alius alio magis iracundus eēt: aut finē ha/ beret priuſquā eēt ulla ulciſcendi libido: Aut queq̄ pœniteret qd feciſſet per irā. Vt Alexandrū regem

uidemus:qui cū interemiſſet Clytum familiarē ſuum uix a ſe manus abſtinuit:tanta uis fuit pœnitendi. Quibus cognitis:qs ē q dubitet quin hic quoq; motus ai ſit totus opinabilis ac uoluntarius qs.n. dubitarit:quin ægrotationes animi qualis ē auaritia:gloriæ cupiditas:ex eo ꝙ magni æſtimetᷣ ea res ex qua aīus ægrotat orianᷣ. Vnde intelligi debet ꝑturbationem quoq; omnem eſſe in opinione. Et ſi fidentia ideſt firma animi: confiſio ſcientia quædā eſt & opinio grauis non temere aſſentiens. Metus quoq; eſt diffidentia expectati & īpendentis mali. Et ſi ſpes eſt expectatio boni:mali expectationē eē neceſſe eſt mœtum. Vt igitᷣ mœtus:ſic reliquæ perturbationes ſunt in malo. Ergo ut conſtantia ſcientiæ:ſic perturbatio erroris eſt. qui autem natura dicuntur iracundi aut miſericordes:aut īuidi:aut taleqd. ii ſunt eiuſmodi conſtituti quaſi mala ualitudine animi:ſanabiles tamen:ut Socrates dicitᷣ: cū multa inconuenientu uitia collegiſſet in eum Zopyrus:qui ſe naturam cuiuſq; ex forma perſpicere ꝓfitebatᷣ:deriſus eſt a cæteris qui illa in Socrate uitia non agnoſcerēt:ab ipſo autem Socrate ſubleuatus eſt cū illa ſibi ſigna ineſſe:ſed ratione a ſe deiecta diceret ergo ut optima quiſq; ualitudine affectus pōt uideri alius:ut natura ad aliquē:morbū ꝓcliuior. ſic aīus alius ad alia uitia ꝓpēſior. Qui autem non natura ſed culpa uitioſi eſſe dicuntur: eorum uitia conſtant ex falſis opinionibus rerum bonarum ac

Cum interemiſſet clytum:Seneca libro tertio de ira. Dabo tibi ex Ariſtotelis ſinu regē Alexandrum:qui clytum clariſſimum ſibi:& una educatum inter epulas tranſfodit:manu quidem ſua:parum adulantem & pigre ex macedone & libero id perſicam ſeruitutem tranſeuntem fuit enim Alexander magnus cætera egregius omniumq; uictor:ſed uino & ira uictus:ut hiſtorici prodiderunt:qui tradunt clytum fratrē fuiſſe:helanices nutricis Alexandri:qui apud grannicum fluuium nudo capite regem dimicantem clypeo ſuo texit:rhoſacisq; manum capiti regis imminentem gladio amputauit:uetus philiphi miles:multiſq; bellicis opibus clarus:cuius ſermo in conuiuio ꝓcatior: & ex uiolentia liberior q̄ Alexāder ferre poſſet. Animum acuit Alexandri ad iram īgētē cuius alioqui impotens erat:itaq; cum tātū iræ concepiſſet uinolentus quātum uix ſobrius ferre potuiſſet. Clyti de cōuiuio exeūtis latus haſta trāſfixit:mox ebrietate diſcuſſa:cum ira mente deceſſiſſet:tāta penitētia: ductus eſt:ut haſtam de pectore iacētis euulſam retorſerit in ſemet:ſed ab amicis ad uitā reuocatus laniauit os unguibus & circūſtātes rogauit ne ſe tanto dedecori ſuperſtitem eſſe paterentur:iacuitq; triduum īcluſus intra tabernaculum:uixq; præcibus amicorū uictus ut cibum caperet:qui ad regem ſolādum:iure interfectū clytum eſſe dixerunt. Caliſthenis phi opera. Conſolatioq; efficaciſſima conſolando regi fuiſſe ferᷣ. Ægrotationes animi: Acyros dixit:cū egrotatio proprie in corpore ſit:egritudo in animo. Fidentia:fortitudinis pars eſt fidentia:p q̄ magnis & honeſtis in rebus multū ipſe animus in ſe fiduciæ cum certa ſpe collocauit fidentiæ opponiᷣ diffidentia ut ſpei mœtus. Vtiut. Natura iracūdi:qđ habitus ē: iracūdia .n. eſt ex moribus ira ex cauſa. Vt ſocrates: dicitur:præter naturam fieri nonnulla argumentis oſtendunt phi:Naturalis enim corporum diſpoſitio diligenti regula uiuendi & medicorum arte & deorum conſilio in melius uertitur:quod ſimiliter animo quoq; accidit:nam ut inquit euſebius in ſexto ꝑparationis euangelicæ:præter naturalē eius inclinationem:quam ex complexione corporis habet:exercitatione atq; doctrina ſepe melior:fit. unde cum Zopyrus,turpia qdā de Socrate:& a uirtute ipſius aliena dixiſſet ac a multis idcirco derideretur. Nō errat ſocrates reſpondit Zopyrus:huiuſcemodi natura eſſem niſi naturam philoſophia ſuperaſſem:hic Zopyrus phiſionomon dictus eſt propterea quod profitebatur hominum mores naturaſq;: ex corpore oculis:uultu:fronte:ſe poſſe pernoſcere:qui ſtupidum eſſe ſocratem dixit:& ut ait. M.T. bardum quod iugula concaua non haberet. Addidit etiam mulieroſum:in quo alcibiades cachinum dr̄ ſuſtuliſſe: bardos autem ſtultos uocant a tarditate ingenii: Alioqui bardus gallice cantor appellatur:& bardi gallorū poetæ ſunt:de quibus Lucanus:plurima ſecuri fudiſtis carmina bardi:ſtilbonem quoq; megaricum philoſophum ſcribunt:& ebriolum & mulieroſum fuiſſe:ſed uitioſam ab eo naturā ſic oppreſſam & domitā eē doctrina:ut nemo unq̄ uinolentū illum:nemo in illo libidinis ueſtigiū uiderit:ſtudio.n.& diſciplina tolluntᷣ oīa:Et qa diximus de Zopyro:quia phiſiognomon cognominatus eſt.ꝓtereundū non uiᷣ:qđ tradit albertus magnus li.ii. de animalibus: refert.n. palemonem quendam:qui phiſiognomon erat & naturas hominum ex oculis uultuq; pnoſcebat. Dixiſſe de fauorino quodam:cū eē libidinoſum:& diſſolutū & morboq; rei ueneriæ utroq; laborantē ꝓterea temerariū:maledicū uenerariū fuiſſe:fuit alius Zopyrus: de quo dicere ſolebat Darius:ſe Zopyꝝ malle ītegrū:q̄ uigiti capere babilōas:Zopyri.n.aſtu:& uafricia babilone potius erat Darius. Valitudine:ualitudo των μεσων eſt dicitur.n. bonā & malā ualitudiem:ualitudinariū ſignificat locū:in quo egroti curāᷣ q̄lia ſūt ī cenobiis ſacratoꝝ:Sene.in.iii.epiſtolaꝝ tanq̄ ī eodē ualitudinario iacēā de cōi malo tecū colloquor:ꝓcipit columella ualitudinaria lāguentibus ſalubria eſſe cōſtituēda. Nō natura a uitio.i:natura ſocrates erat mulieroſus:ſtilbo ebrioſus ſed uitioſa natura ab utroq; dōita ē &

Clytus ab alexādro cōfoſſus

Penitētia alexandri

Fidentia

Natura uertiᷣ exercitatiōe

Exēplum ſocratis

Zopyrus phiſionomon

Mulieroſus

Bardus

Stilpo ebrioſus

Palemon phiſiognomon

Zopyrus darii

Valitudinarium

cōpreſſa doctrina:ac ſtudio:uitioſi uero culpa ſunt q a bona natura degenerātes:in uitia delabunť:q đ' iterdū cōſuetudo maloꝝ efficere ſolet:trahunť.n.ut igt ueriſſime Sene.a cōuerſantibus mores:& ut igt Ariſto. in ꝓblematis:q ſe copulauerit iuſto & bono melior fiet:contra ex comertio iproboꝝ deterior euadet:iterꝑtes galeni:mores biſariā partiunť alios inatos uocāt:alios acqſitos:Innati mores ſunt ex cōplexiōe ſiue conſtitutiōe naturali acqſiti paranť ex doctrina & cōſuetudine:ex quo illud menandri:qđ' uſurpat apoſtolus. Corrumpunt bonos mores conſabulatiōes peſſimæ:dicere ſolebat Auguſtus in tyberio:uitia illa naturæ eē nonaī.

Innati mores

Acqſiti

malaꝝ:ut ſit alius ad alios motus ꝑturbationeſq; ꝓcliuior. inueteratio autem ut in corporibus egris: depellitur:ſic in aīs quoq; ꝑturbatio. citiuſq; repētinus oculorum tumor ſanatur:quā diuturna lippitudo depellitur. ſic cognita iam cauſa perturbationum:quæ omnes oriunť ex iudiciis opinionum & uoluntatibus ſit iam huius diſputatiōis modus ſcire autē nos oportet cognitis quo ad poſſint ad homine cognoſci bonorum & malorum finibus nihil a philoſophia poſſe aut maius aut utilius optari : q̄ hec que a nobis hoc quatriduo diſputata. ſunt. morte enim contempta & dolore ad patiendum leuato adiunximus ſedatiōem ægritudinis:qua nullū homini maius malum eſt:& ſi enim omnis animi perturbatio grauis eſt:nec mutum differt ab amentia: tamen ita cæteros cum ſint in aliqua perturbatione aut metus:aut læticiæ aut cupiditatis cōmotos modo & perturbatos dicere ſolemus:at eos qui ſe ægritudini dediderunt miſeros. afflictos:ærumnoſos calamitoſos. Itaq; non fortuitu factum uideť: ſed a te rōne ꝓpoſitum:ut ſeparatim de ægritudine : & de cæteris perturbationibus diſputaremus. In ea eſt enim fons miſeriarum & caput ſed & ægritudinis & reliquoꝝ aī morboꝝ una ſanatio eſt oēs opinabiles eē & uoluntarios eaq; re ſuſcipi:qđ ita rectum eſſe uideať. Hunc errorem quaſi radicē oīum maloꝝ ſtirpitus philoſophia ſe extracturam pollicetur. Dem ergo nos huic excolendos: patiamurq; nos ſanari. Iis. n. malis inſidentibus non mō beati:ſed ne ſani quidem eſſe poſſumus. Aut igitur negemus quicq̄ rōne confici:cum contra nihil ſine rōne recte fieri poſſit:aut cū philoſophia ex rōnū collatione cōſtet ab ea ſi & boni & beati uolumus eſſe omnia adiumenta & auxilia petamus bene: beateq; uiuendi.

Alius ꝓcliuior ut mulieroſus ꝓpēſior ē ad mulieres appetēdas:ut uinolentus uinariā uoluptatē. Inueteratio āt:ſicut inueterati i corpe morbi difficilius ſāeſcūt ita iueteratio uitii in aio haud facile depelliť. Elui.n.uix unq̄ pñt uitia iueterata:qbus nō ſgnati ſumꝰ ſed ifecti. Quā ꝑturbatio affectus ſiue affectio recēs:q motus aī turbidus ē:tales āt ꝑturbatōes ſubitæ & concitatæ frequētes ac neglectæ morbū faciūt & uitii iueteratioñē:ſic diſtillatio una nec adhuc i morē adducta:tuſſim facit:aſſidua & uetꝰ ꝑtuſſim:uel ut alii codices ſenece hñt phthiſim.

Inueteratio

Libitudo. iter oculoꝝ morbos lippitudo ē:ex q̄ pituita:lachrymæ miſceť:fit nōnūq̄ lippitudo ex aſpritudie lipiētibus:ut ꝑcipit cor. celſus uitādi cibi ſūt:q extēuāt:Ora. lippū ſe fuiſſe teſtať. M. T. lippitudine laborauit uñ in epiſtolis ad atticū ſic ſcri. dictaui ꝑp lippitudinē:& cū leuiter lipptrē: has litteras dedi. Negāt eos lippituros: q cū pedes lauāt. aq̄ ide ter oculos tāgāt. M. Seruilius nouianus i metu lippitudinis cartā duabus lr̄is græcis ſcriptā circūligatā lino ſubnectebat collo. Diſputatiōis modū:iā finē inqi ipoſiturus huic q̄rtæ tuſculanæ. Cognitis finibus:cōſtitutio in p̄hia fine bonoꝝ & maloꝝ cōſtituta ſūt oīa:ut i qnto de finibus tradit : iō aūt ait quoad poſſint ab hoie cognoſci qa ad liqdū diſputatio de finibus ꝑduci nō pōt cū alius alio mō ſummū bonum mentiať: ex quo fit ut nihil certi eſſe poſit:nec qd uerū ſit ꝑcipe hoies poſſint ex diſſidio diſcordiaq; ſectaꝝ. Morte cōtempta: hoc ad primā tuſculanā ꝑtinet. Dolore leuato:ad ſecundam tuſculanā referendū eſt. Sedatiōnē egritudinis:hoc i tertia latiſſime explicatū Ad eos: docet egritudinē deteriorē eē peiorēq; reliqs ꝑturbatōibus:cū hoies egritudini deditos uocabulis triſtiſſimis appellitemus uidelicet miſeros:erūnoſos: calāitoſos:qbus dictōibus nō utiur i eis noītādis:q aut metui aut leticiæ:aut cupiditate ſeſe dediderūt:nā timidū cupidū letū nēo fere appellat calāitoſum erūnoſum miſeꝝ:q̄ uerba ſūt egritudini triſtitiæq; accōmodata ꝓpe peculiariter. Sepati de egritudine i tertia tuſculana:de reliqs ꝑturbatōibus i quarta ſeorſum diſputauit. In ea. ſ. egritudine. Stirpitus:radicitus:ex imo ſtirpe nullis relictis fibris. Huic p̄hiæ. Sanari:cum p̄hia ſit medicina aioꝝ:& p̄hus medicus. Aut igitur in calice quæſtionis huiuſce: utitur diſiuncto:oīa aūt diſiuncta ut dialectici tradunt:pugnantia eſſe inter ſeſe oportet eorumq; oppoſitum ἀντικείμενον:græci dicunt:ex oibus:quæ diſiunguntur :unū eſſe uerum dēt cætera falſa:aut igiť inqt nihil rōne fit aut nihil recte ſine ratione fieri poteſt:cum autem ueꝝ ſit nihil ſine rōne ꝓpe fieri colligiť p̄hiā cumprimis eſſe neceſſariam:utpote ex rationum collatione conſtantem. Ratio naturæ imitatio eſt non ſeruit ſed iperat ſenſibus:rō rōni par eſt:ſicut rectum recto:uirtus non aliud q̄ recta ratio eſt omnes uirtutes rationes ſunt:quarum p̄hia magiſtra eſt:& conciliatrix. Cuius adminiculis fulti bene beateq; uiuemus.

Pertuſſis

Lippitudo

Lippus Oratius & Cicero

Remediū ad lippitudinem

Stirpitus

Diſiuncti

Virtutes rōnes ſunt

Philippi

PHILIPPI BEROALDI IN Q.VINTAM TVSCVLANAM COMMENTARIVS.

PRIMVS Tuſculanaꝝ liber eſt de contēnenda morte. Secūdus de tollerādo dolore. Tertius de le/niēda ægritudine. Quartus de reliqs aīi ptúrbationibus. Quintus eū locū cōplectit̄.q totā phiam maxime illuſtrat:docet.n.ad beatæ uiuendū uirtutē ſeipſa eſſe cōtentā. ſup qua re multiformiter & copioſe diſputatū eſt a phis:q inter ſe non cōcinnunt:neq; cōcordes ſunt. Non pauci.n.reperiuntur:qbus ad beatā uitā perficiendā uirtus ſola nō ſufficit:ut Pla.& Ariſto.columina phoꝝ:q autumant uirtutē indigere inſtrumentis:ueluti corporis bonis: ut robore:ſanitate ſenſuū integritate. itē bonis externis:utputa diuitiis:& ita uitam beatā ex triplici bonoꝝ genere conſtituunt. Stoici uero uirtutē ad beate uiuendū ſolā ſufficere decernunt quod dogma:ſectæ ſtoicæ.M.T.in præſentia ſeqtur & alacriter defendit. Sene.calamo it ī hanc ſententiā. Xenocrates:& ſpeuſippus putant beatū uel ſola uirtute fieri poſſe. Diſputatio hæc nō minus iucunda q̄ erudita:cuius pabulo animi ſaginanť. Cuius cōmentatione mens noſtra reficitur:quæ in nouiſſimo loco poſita uberior eruditior delectabilior haud dubie eſt:q̄ priores. Nos quoq; cōmentādo auribus aiſq; lectoꝝ facere ſatis pro uirili parte contendimus: ſicut .n.turpe eſt hiſtrioni in nouiſſimo fabulæ actu relenteſcere. Ita indecoꝝ eſt.cōmentanti:in extremo curſu peragendo laſſeſcere:ſed iā diis fauentibus ingrediamur cāpum uitæ beatæ p quē cūcti mortales decurrere cōcupiſcūt. Quītus hic.d.tāq̄ ſinguloꝝ dieꝝ ſingulæ ſint diſputationes. Ex eo libro. Brutus hic doctiſſimus fuit: ſcripſitq; librū de uirtute ad.M.Tullium cuius meminit Seneca libro de cōſolatione ad albinā matrem hiſce uerbis. Brutus in eo libro quē de uirtute compoſuit:ait ſe uidiſſe Marcellū mytilenis exulantem:& quantū modo natura hois patereť beatiſſime uiuentem. Difficile eſt pbatu:ſenſus cōis:& humana cōditio negat. Virtutē ſolā ſufficere ad bēe uiuēdū:nā calāitates: ægeſtas:morbi & tormenta fortunæ:uitā ſapiētis obnubilāt:& de fœlicitate perturbant. Poſthabitis:poſtpoſitis. Præſidii in uirtute ſatis: hoc ſm ſtoicos dictū eſt:cū peripatetici & academici dicant pter uirtutē ad beate uiuēdū neceſſaria eſſe bona corporis atq; fortunæ. Virtus fortunæ famula eſt:ſtoici dicūt uirtutem eſſe ſupra fortunā collocatā:neq; ullis caſibus ſubiacere:utpote excelſam inuictā: īſuperabilem. Cōtra ab aliis dictū:fortunā dominā eſſe rerū & ſupra uirtutem poſitā:tāq̄ ueꝝ ſit illud theophraſti:uitā regit fortuna nō ſapientia.ideoq; ſimulachrū fortunæ:cum copia & gubernaculo fingunt:tanq̄ & hæc opes tribuat:& humanarū reꝝ regimē obtineat:cui opiniōi Mātuanus poeta ſubſcribit;q fortunā oīpotentem uocat:& hiſtoricus q ait:ſed pfecto fortunā ī oī re domīať. Virtus cū fortūa ſepe digladiať & ſæpe uicať:& nō imerito.M.T.ī cōſolatiōe:uictū ſe a fortūa eſſe cōfiteať:cedo inqt & manū tollo: tūc uirtus nō fortunæ domina:ſed famula pediſſeq̄ q iudicabiť:qđ de uoluptate tradunt epicurei: apud quos uirtus uoluptatum miniſtra eſt:illis paret:illis deſeruit illas ſupra ſe uidet. Quā uota faciēda:q nō cōfidit ſuis uiribus nec ñdu-

Quæ neceſſaria ad beatā uitam

Bruti liber de uirtute

Fortuna dña rerū

Virtus uoluptatum pediſſeq̄

Marci Tullii Ciceronis Tuſculanarum Quæſtionum. Liber Quintus.

QVintus hic dies Brute finē faciet tuſculanarū diſputationū: quo die ē a nobis ea de re quam tu ex oibus maxime probas diſputatū. Placere .n.tibi admodū ſenſi:& ex eo libro quem ad me accuratiſſime ſcripſiſti:& ex multis ſermōibus tuis uirtutē ad beate uiuendū:ſeipſa eſſe cōtētā. Quod & ſi difficile eſt probatū pp tam uaria & tā multa tormēta fortunæ:tñ tale eſt ut elaborandū ſit quo facilius probeť.nihil eſt.n.oīum quæ ī philoſophia tractanť.qđ grauius magnificentiuſq; dicať.nam cū ea cauſa īpulerit eos. q primi ſe ad philoſophiæ ſtudium cōtulerūt:ut oibus rebus poſthabitis totos ſe in optime uitæ ſtatu exqrendo collocarēt:profecto ſpe beate uiuendi tātam in eo ſtudio curā operāq; poſuerūt. Quod ſi ab iis inuēta & pfecta:uirtus eſt:& ſi pſidii ad beate uiuendū in uirtute ſatis eſt:qs eſt q nō præclare:& ab illis poſitā:& a nobis ſuſceptā operā philoſophādi arbitreť:ſin autē uirtus ſubiecta ſub uarios incertoſq; caſus fortunæ eſt:nec tātaq; uirium eſt.ut ſeipſa tueať uereor ne nō tā uirtutis fiducia nitendū nobis ad ſpem beatæ uiuendi:q̄

ciā ponit in uirtute:ad uota cōfugit:uota facit:quæ a ſapiente nulla fiunt q̄ppe q̇ bonis propriis: & uirtutis dotibus ſubnixus fulciat̃:nec ſe extra quæſiuerit. In q̄bus me exercuit.fatigauit:id tp̄s ſignificat:quo do/mo pulſus:patria caruit:inimicoꝝ īpetu oppræſſus ad eos quoq; caſus referri pōt:q̄bus cōfeſſus eſt:cū ami/ſit chariſſimā filiā:tūc.n.fortunæ ſuccubuit:cuius torm ēta firmo aīo ac forti:ferre nō potuit. Corpora in/firma:nihil aliud homo eſt:q̄ uas quaſſum & fragile ībecilliſſimū corpus nudū:ſuapte natura inerme:alie/næ opis indigēs ad oē fortunæ cōtumeliā:proiectū:frigoris:æſtus:& laboris impatiens p̄carii ſpiritus:cadu/cis mēbris ac moribūdis. Separatim ſuis angoribus antea dictū eſt:plures eſſe ac pnitioſiores aī quā corporis morbos:q occultiores ſunt:& i trinſecus lacinant. Ex alioꝝ malitia:īprobe facit:q artē culpat ob artificē uitioſum: nō recte ſentit:q uirtutē metit̃ ex imbecillitate mortalium ac malitia:cū ipſa uirtus de ſuo ipſius robore extimāda ſit:& a ſeipſa penſitāda. Auunculus tuus:Cato uticenſis ſignificat̃ .quē oium uirtutū auctorem uocat : q in libris de finibus diſſerens:nihil præter uirtutē in bonis ducēdū cenſet:q uirtutis ſplendore & magnitudine obſcurari atq; obrui ſentit oīa corporis ac fortunæ cōmoda:quē ille quoq; auunculū bruti appellat:fuit.n.ut hiſtorici tradūt.M.Cato frater ſeruiliæ:ex qua natus eſt brutus:cui portia denupſit:uñ & auunculus & ſocer bruti dictus: hūc Catonē miro laudis p̄conio effert. Luca.de quo in.ii.pharſaliæ:elegāter ſcribit:& i nouo dictū eſt.ecce parens uerus p̄triæ digniſſimus aris roma mis:a Sene.dicit̃ cato uiua imago uirtutum & exēplar uiri ſapientis:hic inq̄t Quin.niſi credit̃ fuiſſe ſapiens:uix ſcio cui reliquerit huius nois locū:itaq; ait.M.T.Catonē ſuſtulliſſe dubitationē oēm de uirtute:cū in unica uirtute ſūmū bonū cōſtituerit:de qua ait Sene.ſuſpicite uirtutē:& ipſam ut deos:& p̄ſeſſores eius ut antiſtites colite. Subter ſe:infra ſe:uirtus.n.altū q̄ddam eſt.excelſum.regale:inuictū: infatigabile:cui cūcta ſubiecta ſunt. Caſus contēnit humanos.Claudianus in hanc ſniam de uirtute loquēs ait.Diuitiis aioſa ſuis imotaq; cunctis caſibus:ex alta mortalia deſpicit arce. Præter ſeipſam.Silius ſnialiter dixit : ipſa q̄dē uirtus ſibimet pulcherrima merces & Claudianus ipſa q̄dem uirtus p̄cium ſibi ſolaq; late fortunæ ſecura nitet:nil opis externe cupiens:nil indiga laudis. Tū uenientia:ad mœtū pertinet:que p̄turbatio eſt uenictis & futuri mali. Præſentia:ad ægritudinē refert̃:quæ eſt p̄turbatio p̄ſentis mali.His grauiſſimis caſibus:hoc pp bella ciuilia dictū eſt:q̄bus reſpu.oppreſſa in mancipatū Cæſaris uenit. In eundē portū.ſ.philoſophiæ:trāſlatio a nauigātibus:q tēpeſtate iactati in portū cōfugiūt. A primis tp̄ibus:cū princeps academiæ philo Romā ueniſſet: totū ei ſe tradidit.M.Tullius adoleſcēs adhuc : admirabili quoddā philoſophiæ ſtudio cōcitatus;erat ēt cū ſtoico diodoro a quo ſtudioſiſſime in dialectica exercebat̃. O uitæ philoſophiæ dux:ad philoſophiā conuerſa ofone per apoſtrophā;tanq̄ rhetoricoteros declamatorio dicēndi genere ſe ſe oſtētat:in quo reprendit̃ a Lactātio:q ait eodē modo potuiſſe.M.Tulliū gratias agere cibo & potui quo p̄hiæ:qa ſine his rebus conſtare uita non poſſit;negat.n.p̄hiam parentē eſſe uitæ :perperāq; regulā uitæ uocari docet : in qua diuerſitas præceptoꝝ rectū iter impediat & turbet. Tu urbes peperiſti: in ofone pro ſeſtio quodā tēpore inquit hoies fuſi p agros ac diſperſi uagabant̃ :nī habentes q̄tum manu ac uiribus per cædē ac uulnera:aut eripere aut retinere potuiſſent extiterūt;uirtute cōſilioq; p̄ſtāt;q diſſipatos unū in locū cōgregarunt;eoſq; ex feritate

Hō uas q̄ſſum

Cato uticēſis auū/culus bruti

Cato imago uirtutū ſuſpicite uirtutē ſilius Claudianus de uirtute philo Diodorus Ci. magri

Lactā.contra cice.

Reſpu.ciuitates

uota faciēda uideant̃.Eq̄dē eos caſus in quibus me fortuna uehemēter exercuit:mecum ipſe cōſiderās:huic incipio ſniæ diffidere : interdū etiā humani generis imbecillitatē fragilitatēq; extiſcere. Vereor.n.ne natura cū corpora nobis infirma dediſſet iiſq; & morbos inſanabilis & dolores itollerabilis adiunxiſſet: aīos quoq; dederit: & corporum doloribus congruētes & ſeparatim ſuis angoribus & moleſtiis implicatos:ſed i hoc me ipſe caſtigo:quod ex aliorum & ex noſtra fortaſſe mollitie nō ex ipſa uirtute de uirtutis robore exiſtimo.Illa.n.ſi modo ulla eſt uirtus:quam dubitationē auunculus tuus Brute ſuſtulit: oīa quæ cadere in hominem poſſunt ſubter ſe habet eaquæ deſpiciēs caſus cōtemnit humanos. Culpaq; omni carēs præter ſe ipſam nihil cenſet ad ſe pertinere.Nos aūt oīa aduerſa tū uenientia mœtu augētes:tum merore præſentia rerum naturā quā errorem noſtrum damnare malumus:ſed & huius culpæ & cæterorum uitiorum peccatorūq; noſtrorum omnis a philoſophia petenda correctio eſt.Cuius in ſinum:cū a primis tēporibus ætatis noſtra uoluntas ſtudiumq; nos cōtuliſſet his grauiſſimis caſibus in eundem portū ex quo eramus egreſſi:magna iactati tempeſtate confugimus.O uitæ philoſophia dux:o uirtutis indagatrix expultrixq; uitioꝝ:quid nō modo nos ſed oīno uita hominum ſine te eſſe potuiſſet. Tu urbes peperiſti.Tu diſſipatos homīes in ſocietatē uitæ cōuocaſti.Tu eos inter ſe primo domiciliis deinde cōiugiis:tum litteraꝝ & uocū cōi ore iūxiſti:tu īuentrix legū:tu magiſtra morū & diſciplina fuiſti.Ad te cōfugimus:a te opem petim᷒. Tibi nos ut antea magna ex parte:ſic nūc penit᷒.

feritate illa ad iuſticiā & māſuetudinem trāſtulerūt:tūc res quas publicas appellamus:tum cōuenticula ho/minū quæ poſtea ciuitates noīauerunt:tum domicilia cōiuncta:quas urbes dicimus inuēto & diuino & hu/mano iure menibus ſepſerunt. Idem in rhetoricis:magnū quendā uiꝝ & ſapientē fuiſſe autumat q diſperſos hoīes in agris & in tectis ſyluestribus abditos ſua eloquētia in unū locū cōpulit & cōgregauit. Quin. non aliū q̄ oratorē eſſe autumat:q regere cōſiliis urbes fundare legibus emendare iudicus poſſit:olim .n. hæc copulata fuerūt:ut idē ſapientes atq; eloquentes haberent. *Dies anteponēdus*:in hanc ſnīam ait Poſſidonius

Orator cōditor ciuitatum

totoſq; tradimus. Eſt autem unus dies bene: & ex p̄ceptis tuis actus pœne toti immortalitati anteponē dus. Cuius igit̄ potius opibus utamur quam tuis? quæ & uitæ trāquillitatem largita nobis es: & terrorem mortis ſuſtuliſti. At philoſophia quidē tantum abeſt: ut perinde ac de hominum eſt uita merita laudet̄ ut a pleriſq; neglecta: a multis etiam uituperet̄. Vituperare quiſquam inquam uitę par ētem: & hoc parricidio ſe inquinare audet & tam impie ingratus eſſe ut eam accuſet quam uereri deberet etiam ſi minus percipere potuiſſet: ſed ut opior hic error & hęc indoctorum animis effuſa calligo eſt: q̄ tam longe retro aſpicere nō poſſunt: nec eos a quibus uita hominum īſtructa prius ſit fuiſſe philoſophos arbitrā tur. quam rem ātiquiſſimam cum uideamus nomē tamē confitemur eſſe recens. Nam ſapientiam quidem ipſam quis negare poteſt. nō modo re eſſe antiquam uerū etiam noīe: quæ diuinarum humanarūq; rerum: tum initiorum cauſarumq;: tum cuiuſque rei cognitione: hoc pulcherrimum nomē apud antiquos aſſequebat̄. Itaq; & illo ſeptem. qui a græcis ſophi: ſapientes a noſtris & habebāt̄ & nominabat̄ & multis ante ſæculis Lygurgum. cuius temporibus Homerum etiam fuiſſe añ hanc urbem conditā tradit̄: etiam heroicis ætatibus Vlyxē & Neſtorē accepimus. & fuiſſe. & habitos eſſe ſapientes. nec uero

unus dies eruditoꝝ plus patet: qua imperitorū lōgiſſima ætas. Perinde ac: tm̄ quantū ē merita: nunq̄ .n. ſatis phia pro meritis laudari pōt quæ tm̄ a pleriſq; negligit̄ a multis uituperat̄. Nā Lactā. opinationem in phia ſolā eſſe ait: a qua abſit ſcientia: idē cogitationes phorum ſtultas eſſe autumat: conaturq; oſtē dere phiam inanē eſſe & falſam: nec eos qui philoſophant̄ ſapientiæ ſtudere: ſed uanitati. M. T. uituperatoribus phiæ reſpondit ſatis copioſe: eo libro quo phia ab ipſo defenſa & collaudata eſt: cū eſſet accuſata & uituperata ab hortenſio. *Vitæ parentē*: phiam quæ nihil aliud eſt: q̄ recta uiuēdi ratio uel ars rectæ uitæ agendæ: uel lex honeſtæ beneq; uiuendi: quā alii regulā uitæ appellāt: alii uitæ parentē ac ducē. *Parricidio*: ſicut necare parentē maximū ſcœlus eſt & parricidium committitur: itidem parricidio ſe maculare uidetur: qui philoſophiam infamat & parente mitæ lancinat: a plauto decenter dicitur parenticida: qui parentem occidit. *Vereri*: colere & uenerari. *Offuſa caligo*: fœlices eſſent artes: ſi de his ſoli artifices iudicarent. ut Fabius Hieronymuſq; ꝓdiderūt: ueꝝ ex ignoratione & inſciētia fit: ut obcecatæ mētes & caligine quaſi offuſa: tenebricoſæ pſpicere ñ poſſint ſecretaria phiæ a qbus ꝓfanū uulgus arcet̄. iōq; q nō intelligit dānat: q nō pſpicit infamat: nā ut ait Sen. in q̄ſtionibus naturalibus: phiæ arcana nō ꝓmiſcue nec oībus patēt reducta & in interiore clauſa ſunt ſacrario: initiatos nos eſſe credimus: ſed in ueſtibulo eius heremus: non cuiq; datū eſt ſecretiora eius intrare atq; arcana ꝑpēdere. *Rē*: ipſam phiā: uel potius ſapiētiæ ſtudiū. *Nomē recēs*. ſ. phiæ: phiq; utpote a pythagora exortū. *Sapientiā eſſe antiquā*. Pla. in tymeo phiam ait deoꝝ eſſe munus mortaliū generi datū. Laer. quoq; teſtis eſt phiam rem eſſe uetuſtiſſimā: quā pleriq; a barbaris initiū ſumpſiſſe autumāt: eāq; celebratā fuiſſe antea Alexandrū magnū quadraginta amplius annoꝝ millibus: ſapiētiā afranius filiā memoriæ atq; uſus eſſe ſcitiſſime dixit de qua ante ſcriptū eſt. *Illos ſeptē*: noīa ſeptē græciæ ſapiētū ſunt hæc: Solō atheniēſis: tales mileſus: chilo lacedemonius: pythacus: mytilenus. Cleonolus lindius: bias pynēſis: periāder corinthius. *Lygurgiū*: qđ lygurgus nomothetes. i. cōditor legū inter ſapiētes numerādus ſit docent hiſtorici & oraculū appollinis affirmat: quo dilectus dis & deus ipſe potiuſq̄ homo a pythia appellatus ē: tēpora qbus floruerit lygurgus. nō ſatis cōſtāt: alii cū olympiade prima uixiſſe: alii antiqorem olympiadibus ligurgū fuiſſe oſtendūt: qdā homeri tpibus fuiſſe homerūq; uidiſſe ferūt. thymeus ſentire uidet̄ duos apud ſparciatas lygurgos extitiſſe tpe diuerſo. utriuſq; aūt res geſtas ob gloriā in unū trāſferri: in primo cōmentario diximus homeꝝ fuiſſe ante romā conditā annis circiter centū. lx. qđ & Corn. nepos tradit in libris chronicoꝝ. *Hæroicis ætatibus*: heſiodus inter etates heroicā quoq; ætatē ſupputat: qua heroes floruerunt: ſicut tpe belli troiani cōplures extiterūt tā græci q̄ externi: inter quos Vlyxes & Neſtor famigerati: ætates dicūt latini quas græci. γινεας: de quaꝝ uarietate multa ſcribūt eruditi. ſed Plutar. ſubtiliter in lib. περι των ε/κλελοιποτων χρηστηριων. oſtēdit. γινεαν. i. ætatē eſſe ſpaciū. xxx. annoꝝ. ſm heraclitū. modo accipi pro uno anno. ſicut ætas apud Vir. & Siliū pro annuo ſpacio uſurpat̄. qdā ætati. i. γινεα attribuūt. centū & . ynı. annos interdū ætas accipit̄ pro centū annis. interdū pro tpe humanæ uitæ lōgiſſimo. *Fuiſſe ſapientes*. pilius neſtor. ithacenſis Vlyxes duo columina græcoꝝ. prudentia & eloquutio cūctis præſtabāt: quoꝝ ſapientia non

Vituperatoribus phiæ rñdit cice.

phia lex uitæ

parēticida

philosophia ad uit

Arcana in ſacrario

Sapiētia filia mēoriæ

Noīa ſeptem ſapientiū

Quo tpe lygurgus

Heroica ætas γινεα

Aetas

Supputatio ætatis.

minus:q̃ aiacis ferocia & achillis robur profuit achiuis:obſuit troianus. Athlas ſuſtinere cœlũ:ſcribit Pli. athlanta primũ inueniſſe ſperã. Græci aiunt aſtrologiã athlante inuentã fuiſſe. Euſebius in præparanõe euã gelica dicit Enoch:& athlantem eſſe eundẽ. De quo Diodorus hæc in.iiii.bibliothecæ:ferũt athlantẽ aſtrologiæ fuiſſe peritiſſimũ deq; ſphera primũ inter hoies diſputaſſe.qua ex re uiſus eſt cœlũ ſuis humeris ſuſtinere locũ præbente fabulis ſphœræ inuentione:ab athlante inditũ nomen athlanti monti: & athlantibus populis:q qđ annotatu dignũ:ſoli ſunt anonymi hoc eſt ſine noibus. Nã in uniuerſum athlantes nominanť

Athlas ſuſtinere cœlũ:nec Prometheus affixus caucaſo:nec ſtellatus Cepheus cum uxore:genero filia traderetur:niſi cæleſtium diuina cognitio:nomen eorum ad errorem fabule traduxiſſet:a qbus ducti principes omnes qui in rerũ cõtemplatione ſtudia ponebãt ſapientes & habebanť:& noiabanť. Idq; eorum nomẽ uſq; ad Pythagorę manauit ętatẽ: quẽ ut ſcribit auditor Platõis põticus Heraclides uir doct⁹:in primis phliuntem ferũt ueniſſe: eumq; cum Leõte principe phliaſio; docte & copioſe diſſeruiſſe quædam. Cuius ingeniũ & eloquẽtiam cum admiratus eſſet Leon:queſiuiſſe ex eo qua maxima arte cõfideret. At illũ artem quidem ſe ſcire nullã: ſed eſſe philoſophũ. Admiratũ Leontẽ nouitate nominis quæſiſſe qnã eſſẽt philoſophi:& qd inter eos & reliquos intereſſet. Pythagorã aũt reſpõdiſſe ſimilem ſibi uideri uitã hoium:& mercatũ eũ.qui haberet̃ maximo ludo; apparatu totius græcie celebritate. nã ut illic

ſingulis nullũ propriũ nomen imponiť: ſolem orientẽ occidentẽq; dira impræcatione contueanť:ut exitialem ipſis agriſq;: neq; in ſomnia uiſunt qualia reliq mortales. Pli. Soli. Herodo. Auctores athlas latino uocabulo dictus eſt telamo:ut docet Seru. noſtri in ædificiis telamões appellãt ſigna quæ ſuſtinẽt: q̃ græci athlãtes uocitant : qa ut auctor eſt Victru. in ſexto:athlas formať ſuſtinens mundũ:ex eo qđ primus curſum ſolis & lunæ.& ſyderum uigore ai ſolertiaq; curauit.

Prometheus. De prometheo aſianm in ſecũdo cõmentario:quem prudentiſſimũ fuiſſe cõſtat unde & prometheus dictus. απω τησ πϱομηθιασ.i.a prouidentia: ideo afflixus caucaſo fingiť:qa reſidens in eo monte nimia cura & ſollicitudine dep̃hendit aſtrologiã:quam primus aſſyriis indicauit. eſt.n. caucaſus mons in aſia ædituſſimus:& ſideribus proximus. unde aſtra maiora uiſuntur: & eo; ortus occaſuſq; diligẽter perſpiciuť. Diciť aqla cor eius exediſſe:p̃tereaq;. αχοσ .i. ſollicitudo hoiem cõficiebat ad motus ſiderũ deprehẽdẽdos:qđ cũ prudẽtiæ opus ſit. ideo per mercuriũ diciť eſſe ad ſaxũ religatus:qui prudẽtiæ & rõnis deus eſt. Nec ſtellatus cœpheus: Euripides &. Oui. cœpheũ æthiopũ regem eſſe demõſtrant andrõadæ patrem:quã ceto propoſitã noniſſimæ mytiſtoriæ dixerũt hanc aũt pſeum a periculo liberatã uxorem duxiſſe. Itaq; ut totũ hoc genus perpetuo maneret ipſum cœphea inter ſydera collocatũ eſſe prodiderũt una cũ uxore caſiopea: & andromeda filia:genero perſeo:oriť cœpheus in.xv.parte capricorni hoc ſydere nati erunt auſteri ſeueri qui ſtoicã ſectã uero ſequanť effœctu:tales fuerũt apud ueteres catões:caſſiopea uero ux or cœphei. de qua Euripides:& Sophocles:& alii plures. Gloriata eſt ſe forma præſtare Nereidas:pro quo ſacto iter ſydera ſedens in ſeliquaſtro cõſtituta eſt. apud Higinũ pro ſiliquaſtro mendoſe legiť ſiliquaſtro:cũ inter has duas dictiones diſcriminatio ſit nõ parua in ſignificatu:cũ in pronunciatu ſit magna proximitas. Seliquaſtra.n. ſedilia appellãť anñq generis. D. littera in. L. cõuerſa ut ẽt in ſella & ſubſellio:& ſolio factũ eſt quæ oia a ſedẽdo dicta ſunt. ſiliquaſtrũ uero ſignificat herbã hottenſem:quæ alio noie piperitis nominať:ut meminit Plini. Caſſiope quæ & caſſiopea:oriť in uigeſima parte aquarii:ut docet Firmicus maternus i.viii.matheſeos: hoc ſydere nati erũt aurifices:bracteatores:inauratores:margaritarii. Andromeda cœphei filia diciť mineruæ beneficio:inter aſtra collocata:pp perſei uirtutem:qđ eam ceto propoſitã a periculo liberarat. De hac euripides hoc eodem noie fabulã cõmodiſſime ſcribit:oritur in parte piſciũ.xii.hoc ſydere natus erit aut carceris cuſtodia aut carnifex:aut ergaſtulus præpoſitus. perſeus cœphei geneř nobilitatis cauſa & uirtutis ad ſydera diciť perueniſſe:a quo meduſam harpe uulcania:quæ ex adamãte facta fuerat:iterfectũ eſſe cõſtat de his oibus meminit Manlius in primo aſtronomicõ.q in.v.ſic ſcribit:talia caſſiope naſcentũ pectora fingit. Andromade ſequiť ſydus quæ piſcibus ortis:bis ſex in partis cœlo uenit aurea dextro:ut inqt. M.T. in ſecũdo de natura deo; cœpheus paſſis palmis ſubſequiť ſeptentrionẽ. hunc antecedit caſſiopea ad pedes andromedæ perſeus deſcribiť:de qbus aratus quoq; cõmeminit. Põticus heraclides:heracleotes fuit heraclides ex põtu opulentus athenas uenit. deditq; ſe in diſciplinam ſpeuſippo. pythagoreo; auditor fuit. platonis ſtudioſus Ariſtotelem audiuit:feruntť ingenii illius monumenta præclara atq; optima. Phliũtem. phlius eſt in medio ſycionii argiuiq; agri. ubi religioſiſſime coliť. hæbe. fuit. & arethyrea: quã phliaſiã dicunt. auctor Strabo. caſtellũ phliũ noiat Plini. ubiq; pro phlium legiť phliliũ. Philoſophũ eſſe. p̃hus interpræťaľ ſapiẽtiæ ſtudioſus & amator:& Apuleio pythagoras p̃hiæ nuncupator dictus Quinti. taxat in hoc philoſophos: q.ſ. ſibi nomẽ inſolentiſſimũ arrogauerint. ut ſoli ſapientiæ ſtudioſi uocarenť. qđ neq; ſummi imperatores neq; rerum publica; gubernatores unq̃ uindicare ſunt auſi. In hanc ſententiã Laertius diogenes. ſic Pythagoras rogatus a leonte phliaſiorũ tyrãno qſnam eſſet dixit philoſophus. præſentemq; uitã dicebat celebritati eſſe ſimilimã:quemadmodũ.n.ad hanc alii certaturi. alii negociaturi. alii optimi futuri ſpectatores ueniunt. ita & in uita alios quidem gloriæ mancipia naſci. Et cupiditatis aucupes. alios uero ueritatis ſtudioſos.

Mercatum

Athlãtes anonymi Telamões in ædificiis prometheus a p̃uidẽtia Permercuriũ religatus cœpheus Mytiſtoriæ cœpheus iter ſydera caſiopea:i ſeliquaſtro Seliquaſtrũ qd Seliquaſtrum

Margaritarii ſub caſiopea carnifices ſub andromeda Mãlius in aſtronomicis Heraclides phlius op. P̃hus qd Nũcupator p̃hiæ Olympia

Mercatũ eum:apud græcos olympia mercatu famigerata eſt:& celebritate illa qnquenali ludoꝝ inclyta nam ut inqͤ Pli. Delubrũ olympii iouis ludoꝝ claritate faſtus græciæ complexũ. Delos quoq; inſula merca tu græcoꝝ celebrata eſt. Nobilitatẽ coronæ:corona olympiaca erat ex oleaſtro pinea corona uictores apd' iſthmũ coronant:in pythiis ludis ex lauro:ſicut ex apio in achàia coronare mos erat uictores ſacri certami nis nemeæ:hinc illud ſatyrographi:graiæq; apiũ meruiſſe coronæ. De coronis ſacroꝝ certaminum fuſius ex plicatiuſq; perſcripſi in.vi. trangilli cõmentario. Studioſe pſpicerent:hiſce ſtudioſius ſpectatoribus compa

alii corporibus exercitatis gloriam & nobilitatẽ coronæ peterent:alii emendi aut uẽdẽdi quæſtu & lucro ducerent. eſſet aũt quoddam genus eorum:idq; uel maxime ingenuum:qui nec plauſum: nec lucrum quererent:ſed uiſeẽdi cauſa uenirẽt. ſtudioſeq; perſpicerent quid agerent & quomodo. Ita nos q̃ſi i mercatus quadam celebritate ex urbe aliqua: ſic in hanc uitam ex alia uita & natura profectos. alios gloriæ ſeruire:alios pecuniæ:raros eſſe quoſdam. q cæteris oibus pro nihilo habitis:rerũ naturam ſtudioſe intuerent. hos ſe appellare ſapientiæ ſtudioſos, ideſt enim philoſophns. Et ut illic liberaliſſimũ eſſet ſpectare nihil ſibi acquirentẽ: ſic in uita longe omnibus ſtudiis contemplationem rerum cognitionemq; præſtare: nec uero pythagoras nominis ſolũ inuentor:ſed rerum etiam ipſarum amplificator fuit. Qui cum poſt hunc Phliaſium ſermonẽ in Italiã ueniſſet:exornauit eam græciam quæ magna dicta eſt:& priuatim & publice præſtantiſſimis & inſtitutis & artibus. Cuius de diſciplina aliud tempus fuerit fortaſſe dicendi. Sed ab antiqua philoſophia uſq; ad Socratẽ:qui archelaum Anaxagore diſcipulũ audierat:numeri motuſq; tractabantur & unde omnia orirentur quoque recederẽt. ſtudioſeque ab his

rant phi:q rerum natura ſtudioſæ contemplat. Et ut illic.in mercatu.ſ.& ludoꝝ celebritate. Cõtemplatione reꝝ. Ariſtote. in.x. æthicoꝝ argumentat cõtemplationẽ eſſe pfectã fœlicitatẽ:nam deus:quẽ oẽs beatiſſimũ felicíſſimũq; eẽ cõfitent:cõtẽplatiõe potiſſimũ fruit:hæc ẽ.n. ppria dei operatio. Itaq; in oibus operatio operatiõi diuinæ cognatiſſima erit ucq; fœliciſſima ob hoc cætæræ aiantes fœlicitatis expertes eſſe dicuntur:qa cõtemplationis participes non ſunt. Rerũ amplificator:phiæ:quæ italica nũcupat:princeps eſt pythagoras: quẽ fama fere ab ægyptiis ſacerdotibus cerimoniaꝝ incredundas potentiaſq; numeroꝝ admirãdas uices:gẽoẽtriæ ſolertiſſimas formulas: alchadeis ſideralẽ ſcientiã:planetaꝝ & ſtellarum ſtatus:ambitus:effectus:in genituris hoĩum didiciſſe:cui brachmanes:q indoꝝ philoſophi ſunt pleraq; philoſophiæ documẽta cõtulerũt. dogma pythagore eſt. παλιγγενεσια .i. regeneratio:& μετεμψυχωσισ .i. tranſanimatio:ab eſu carniũ:& a fabulo abſtinentia quod Oui. in. xv. metamorphoſeon latiſſime explicat:& Maro in. vi. ſectat. Plato quoq; a ſecta pythagoræ nõ diuiuus in multis pythagoriſſat. q intellectualẽ phyloſophiam. a pythagoreis accœpit:pythagorica ſunt illa Enygmata:cor non comedendũ.i. mœrorem de aio eiiciendũ:ignẽ gladione fodiaſ:potentiũ irã uerbis maledicis ne laceſſas:ſtaterã ne trãſilias.ſ. ne prætergrediare iuſtitiã ſuper chenice non ſedendũ.i. nõ curandum eſſe de craſtino:chenix.n. menſura diurnæ eſcæ:eſt hirundinẽ in domo non ſuſcipiendã.i. garulos & uerboſos hoies ſub eodẽ tecto nõ habẽdos: duoꝝ tẽpoꝝ q̃ maxiæ habendã curã. Matutini & ueſpertini.i. eoꝝ q̃ acturi ſumus & eoꝝ q̃ geſſerius famigerata eſt. χεμυθια .i. taciturnitas illa:q̃ diſcipulos elinguabat:ut.ſ. apd' ſe tacere cõdiſcerent:loqtari dediſcerent. leges ítalis dedit:apud crotoniatas & metapontinos italiæ populos uice numinis cultus:metapontini illius domũ cereris delubrũ uocitabant. Non pauciores ſexcentis erant pythagoræ diſcipuli:q noctu ad illũ audiendum confluebant:illi q præſentia eius frui meruiſſent ſcribebant ad ſuos:tanquam magnum qppiam forent adepti. De magna græcia ante dictũ eſt. Archelaum audiuerat. Socra. ſm quoſdam auditor fuit anaxagore:& damonis:mox ad archelaum phyſicũ ſe cõtulit:q' aiaduertens naturalis ſpeculationis fructum nullum eſſe eamq; ad officia uitæ nihil eſſe neceſſariã inuexit primus æthicen:hoc eſt mortalem philoſophiã:ad quam trãſiẽs uerbũ illd mẽoratiſſimũ dixiſſe fert:q̃ ſupra nos:nihil ad nos auctor ẽ Xenophõ Socra. nũq̃ de natura reꝝ neq; de altioribus ſublimioribuſq; rebus diſputaſſe:imo eos:q aſſidua cura ac ſtudio hæc tractãt ſtolidos uanoſq; hoies eſſe oſtendebat:cũ ea ueſtigarent:quæ ſunt ſupra captum mortaliũ:hæc.n. ab hoibus intelligi inueniriq; nõ poſſe fuerit illud potentiſſimũ argumentũ:q̃ q maxime rerum cœleſtiũ ac naturaliũ ſcientiam profiteant:hi inter ſe diſſident:& pugnantia ad inuicẽ dicunt. Itaq; ante Socratẽ philoſophia naturalis uigebat:de cœlo & ſyderali ſcientiã de numeris:qbus cũcta conſtare autumant:& id genus aliis diſſerebat:pa um utilibus ad uitã pollitică agendam:thales mileſius ex ſeptẽ ſapientibus unus apud priſcos celebrat q̃ fuit geometriæ pœnes graios primus repertor:& naturæ reꝝ certiſſimus explorator & aſtrorũ peritiſſimus contemplator:q reperiſſe fertur tempoꝝ ambitus:uentoꝝ flatus:ſtellaꝝ motus:tonitruũ ſonora miracula. Sydeꝝ obliqua Curricula:ſolis annua reuerticula. Anaxagoras dicebat:ſe natum eſſe cauſã ſolis ac cœli uidendi. Itẽ cenſuit cœlum ex lapidibus eſſe cõpoſitum:prædixitq; lapſuꝝ ex ſole ſaxũ q̃ & factum eſſe autumant. Dicebat hic niuẽ eſſe nigrã. Archelaus:phyſicã:philoſophiam:athenas inuexit:eſtq; phyſicus appellatus:q̃ in eo defecerit phia naturalis. Socrate ethicen introducente:q̃ q̃ ne hic qdem æthicæ rudis fu

delos mercatu clara

Corona olympiaca ex oleaſtro corona ex apio

Lucus iuuenalis cõtẽplatio felicitas

Italica phia a pythagora

Brachmanes paligeneſia

plato pithagoriſſat

enygmata pithagorica

cor nõ edendum

Chenix mẽſura

Hirũdo p garulo

Echemythia

Socra. iuexit æthicẽ

Quæ ſupra nos nihil ad nos

Naturalia ſciri non poſſe

thales repertor geometrie

Anagoras

Niuẽ eſſe nigram

archelaus

ſiderum magnitudines: interualla: curſus inquire-
bantur: & cuncta cœleſtia. Socrates autem primus
philoſophiā deuocauit e cœlo: & in urbibus collo-
cauit: & in domos etiam introduxit: & coegit de ui-
ta & moribus: rebuſque bonis & malis querere cu-
ius multiplex ratio diſputandi: rerumque uarietas
& ingenii magnitudo. Platonis memoria & litteris
conſecrata plura genera efficit diſſentiētium philo-
ſophorū. E qbus nos id potiſſimū cōſectati ſumus
quo ſocrate uſum arbitramur. ut noſtrā ipi ſentētiā
tegeremus. errore alios leuaremus & i omni diſpu-
tatione quid eſſet ueriſimilimum quæreremus quē
morem cum Carneades acutiſſime copioſiſſimeq;
tenuiſſet. fecimus & alias ſæpe & nuper in tuſcula-
no. ut ad eam conſuetudinem diſputarem⁹. Et qua
tridui quidem ſermonem ſuperioribus ad te preſcri
ptum libris miſimus. Quinto autem die cum eodē
in loco conſediſſemus ſic eſt propoſitum. de quo di
ſputaremus. A. Non mihi uidetur ad beate uiuen-
dum ſatis poſſe uirtutē. M. At Hercule Bruto meo
uidetur. cuius ego iudicium pace tua dixerim lōge
antepono tuo. A. non dubito. Nec id nūc agit̃. tu
illum quātum ames. ſed hoc ꝙ mihi dixi uideri qua
le ſit. de eo a te diſputari uolo. M. Nempe negas ad
beate uiuēdum ſatis poſſe uirtutem. A. Prorſus ne
go. M. Quid ad recte honeſte laudabiliter. poſtre-
mo ad bene uiuendum. ſatis ne eſt præſidii in uirtu
te. A. Certe ſatis. M. Potes igitur aut q male uiuat.
non eum dicere miſerum. aut quē bene fateare. eū
negare beata uiuere. A. Quid ni poſſum. Nam eti-
am in tormētis recte honeſte laudabiliter. & ob eā

ſocratis ſſra nulla — iſſe uideat̃. Namq; de legibus philoſophatus eſt: & de honeſto & æquo. Verum Socrates philoſophiæ mora
liſ conditor propagator: illuſtrator extitit: q platonem tm̄ efficit: quantus fuit. Cuius ingeniū uarioſq; ſermo
A ſocrate familiæ phorum — nes imortalitati ſcriptis ſuis Plato tradidit: cum ipſe litteram ſocratis nullā reliqſſet; ex Socrates uariis & di
uerſis: & in omnem partem diffuſis diſputationibus plures fluxere phi. Et cum alius aliud apprenderet pro
ſeminatæ ſunt quaſi familiæ diſſentiētes inter ſe & multum diſiunctæ & diſpares: cum tamen omnes ſe phi
Socraticos & dici uellent & eſſe arbitrarent̃: primū ab ipſo Socrate. Plato. A Platone Ariſtoteles & Xenocra
tes. Deinde ab Antiſthene: q pacientiā & du
riciam in ſocratico ſermone maxime ada-
marat Cynica; cū ab Ariſtipo; quē ille maxi
me uoluptarie diſputationes delectarūt. cy
renaica phia manauerunt; fuerunt et alia ge
nera philoſophoꝝ: q ſe omnes fere ſocrati-
cos eſſe dicebant; ut eretricoꝝ megaricorū:
pyrrhonioꝝ. Merito itaq; dictus eſt ſocrates
fons phorum: a quo cōplures ſectæ ueluti ri
ſocratici omnes — ui profluxerunt. Sententiam tegeremus:
tutaremur & ueluti reginā aſſeremus: malo
legere tegeremus: ut ſit ſenſus; ſe ſentētiam
ſuam occultare diſſimulareq; ritu Socratis:
q qd ſibi uideretur: & qd ipſe ſentiret tege
bat: affirmans nihil ſciri poſſe: cuius eſt illd
Hoc ſcio qd neſcio — hoc ſcio quod neſcio: unde opiatores & opi
nioſi dicti phi: in quorum phia ſola erat opi
Opiatio inceru — natio: quod & Lactātius memorat: opiatio
aūt incerti eſt: ſcientia certi; id. n. opinatur
qſq quod neſcit. Socratica aūt ratio illa eſt
contra alterius opinionem differendi: nam
ita facillime nunq d uerum: ſed quid ueriſi
milimum eſſet inueniri poſſe ſocrates arbi
trabatur. Carneades: de carneade in pri
mo commentario ſatis multa: cuius id fuit
acumen: ea ſubtilitas: ea eloquentia in diſſe-
rendo. ut eo argumentante qd ueri eſſet ha
ud facile diſcerni poſſe hic tertiam inſtitu-
carneades p iniuſticia — it academiam: diſputauit olim Romæ pro
iuſtitia & cōtra iuſtitiam copioſe & eloquē-
ter. In eodē loco: Academiā ſignificat: qđ
gymnaſium erat in tuſculano. Non mihi
uidetur: propoſitio hæc ſm Academicos &
peripateticos uera eſt: qui aiunt ad beate ui-
uēdum opus eſt præter uirtutem bonis cor
poris atq; fortunæ: ſiue qbus manca eſt quo
dāmodo & quaſi multa uirtus. Reſpondet
ad hæc Mar. Cicero ex dogmate ſtoicorum
apud quos unica uirtus ſatis eſt ad beatā ui-
tam efficiēdam. Recte autem ſummum bo-
num in ſola uirtute poneretur: ſi homo ex
ſola mente conſtaret: ſed cum ex animo cō
ſtemus & corpore: ad beate uiuēdum opus
eſt bonis ai & corporis: ne dū alteꝝ tueamur
alteꝝ relinquamus. Bruto tui auūculo. Diſcipulus introductus exiſtimat̃ eſſe atticus; cuius nomen perire
nō ſinunt Ciceronis epiſtolæ: ſed nō uideo quō Brutus attici auunculus fuit dicas: nec id tradit. Cor. nepos:
q attici uitā breuiter eloquēterq; pſcribit: eſt qdem uſus M. Bruto familiariſſimæ. Eiq; italia cædēu ſeſtertia
Cato auūculus bruti — centū millia muneri miſit: ſed qđ habuerit Brutū auunculū legiſſe nō memini: quo circa ita legendū eſſe
cēſeo at hercule bruti mei auunculo uidet̃: ut ſit ſenſus uirtutē ad beate uiuendū ſatis eſſe uideri. M. Catōi
auunculo. M. Bruti de quo dudum diximus: fuit. n. Cato frater ſeruiliæ ex qua natus eſt brutus: q i libris de
Auūculus unde — finibus differit ſolā uirtutem effectricem eſſe uitæ beatæ. Auunculū dicimus matris meæ fratrē: ab uno ſa-
cta diminutione: perinde ac minor auus ſit obtineatq; locū aui & proximitate tueat̃ ſororis filiū. Maior auū
Maior auūculus — culus eſt auiæ maternæ frater: de quo Perſius. Maior auunculus exit: de hoc apud Suetonium copioſius: q
tradit iulium cæſarem fuiſſe auunculū maiorem auguſti. Quid ad honeſte: ſtoicis idem eſt honeſte uiue
re & beate. i. cū uirtute uiuere: peripateticis. aliud honeſte uiuere: aliud beate uidet̃. Qui male uiuat miſe-
rum. contrariorum contraria ſunt conſequentia. ſi in uitus ſatis magna uis eſt ad uitā miſeram; conſequens

uidetur:ut eadem uis in uirtutibus ſit ad beatam uitam efficiendã oli duo phi:alter ſtoicus alter peripateticus propugnabant pro ſuis utrinq; decretis:acriter & cõtente:ſtoicus cenſebat uitam beatam hoium uirtute ai ſola:& miſeriam ſumma malitia ſola poſſe effici:& ſi cætera bõa oia quæ corporalia & externa appellant uirtuti deeſſent. Malitiæ adeſſent:contra peripateticus miſerã quidẽ uitam uitiis ai & malitia ſola fieri cõcedebat:ſed ad complendos ois uitæ beatæ numeros uirtutem ſolam nequaq̃ ſatis eſſe exiſtimabat qm̃ corporis & fortunæ bona neceſſaria uiderent̃ pficiendæ:beatæ uitæ. Reclamabat hoc in loco ſtoicus & & tanq̃ ille duas res diuerſas poneret mirabat̃:qd cũ eſſent militia & uirtus duo contraria uita miſera & beata quoq; æque contraria:nõ ſeruaret in utriſq; uim & naturam contrarii:& ad miſeriam quidem uitæ conficiendam ſatis ualere malitiam ſolam putaret:Ad præſtandam uero uitam beatam non ſatis ſolam eſſe uirtutem dicere tum peripateticus per q̃ hercle feſtiue arguciola hac de congio uini uſus eſt. Rogo te inquit reſpondeas an exiſtimes uini eſſe amphoram. Cum abeſt:ab ea unus congius:quod ſtoico negante unus igit̃ congius inqt peripateticus amphoram facere: dici debebit:qm cum deeſt ille unus non fit uini amphora:& cũ acceſſit fit amphora:qd ſi id dicere abſurdũ eſt uno congio ſolo fieri amphorã:itidẽ abſurdũ eſt una ſola uirtute uitã fieri beatã dicer̃:qm̃ cũ uirtus abeſt beata eẽ uita nũq̃ põt.

Contẽtio ſtoici & peripatetica
Malicia ſatis ad uitã miſeram
Argutiola de cõgio uini

rem bene uideri põt:dũ modo intelligas: q̇d nũc dicam bene. Dico. n. conſtãter:grauiter:ſapiẽter: fortiter: hæc ẽt in eculeum coniiciuntur: quo uita nõ aſpirat beata. M. Quid igitur ſola ne beata uita que ſo relinquitur extra hoſtiũ:limẽq; carceris: cũ cõſtãtia:grauitas:fortitudo:ſapiẽtia:reliquę uirtutes rapiantur ad tortorem nullũq; recuſent nec ſuppliciũ nec dolorem. A. tu ſi quid es facturus noua aliqua conquiras oportet:iſta me minime mouent non ſolum quia peruulgata ſũt:ſed multomagis: quia tãq̃ leuia quædã uina nihil ualent in aqua; ſic ſtoicorũ iſta magis guſtata q̃ potata delectãt. Velut iſte chorus uirtutũ ĩ eculeũ ipoſitus:imagines cõſtituit ante oculos cũ ampliſſima dignitate ut ad eas curſim precturã: nec eas beata uita a ſe deſertas paſſura uideatur. Cum aũt aium ab iſta pictura imaginibuſq; uirtutũ ad rẽ ueritatẽq; traduxeris hoc nudũ relinqtur: poſſit ne qs beat⁹ eẽ:q̃diu torq̃atur. Quãobrẽ hoc nõ q̃rimus. Virtutes ãt noli uereri ne expoſtulent:& quæritãtur ſe a beata uita eſſe relictas:ſi enim nulla uirtus prudentia uacat:prudentia ipſa hoc ui

In eculeũ cõiciũt̃: Eculus tormenti genus ẽ quo hoies cruciabiliter torqñt̃. de quo crebra mẽtio apud eruditos de quo Vale. ſic:Rupit uerbera: fidiculas laxauit. ſoluit. Eculeũ: laminas extinxit. Itẽ laxato eculeo poſtq̃ inſidiis oportunum tp̃s animaduertit aurẽ eius morſu corripuit li. iiii. de finibus ſic ſcriptũ legimus nec ſi ille ſapiens ad tortoris eculeũ: a tyrranno ire cogat̃ ſimilem habeat uultũ ut ſi ampulã pdidiſſet. Itaq; fortis ſapiens cõſtans uita i eculeũ igredet̃:uita beata ñ itroibit:licet id ſtoici cõuellãt:cõcluſiunculis captioſis magis q̃ ueris.

Eculeus

Rapiuntur ad tortorem:quædam uirtutes in procliui ſunt:ut liberalitas temperantia:mãſuetudo: quædam cliuũ ſubeunt & aſcendendo obluctantur:ut patientia fortitudo conſtãtia:in illis continemus animũ ne pro labantur. In his exortamur incitamus:hæ uirtutes in eculeũ ingrediunt̃:ſub tortore ſpectãt̃:nulli ſupplicio nulli dolori ſuccumbentes a loca ſupplicii uita beata aſpirare non põt:ubi. n. cruciatus ſunt:& tormenta ibi beatitudo eſſe non poteſt. Tanq̃ leuia uina:ſenſus eſt ſicut uina tenuia aqua commixta ſine neruis ac ſapore ſunt nulliſq; bonitatis:ſic peruulgata ſtoicorum argumenta:quod idem ſit hõeſte & beate uiuere imbecilla ſunt & infirma quæ guſtandi potius ſunt:q̃ in ea penitus ingurgitandum. Talia dogmata ſunt a limine ſalutanda & tranſeunter inſpicienda. Vina leuia intelligi uult:quæ alio noie tenua appellant̃ Pli. ait in. xxiii. leuiſſimum uinũ celerrime inueterari. idem ait tenue uinũ minus alere;magis ſtomachũ nutrire:uinũ aqua miſceri ſtaphilus primus iuenit:uinũ oẽ quo tenuis eo odoratius:græci deuteria:appellant. hoc eſt ſecũdaria uina:q̃ fiunt maceratis aqua uinaceis. Cato lorã uocat. Et hæc inter uina oparia nũerant̃: idẽ fecatũ appellat qđ fecibus uini expreſſum eſt:dilutum uinũ dicimus aquatũ;hoc eſt aqua commixtũ: uulgo indoctæ & inſcienter lymphatũ uocitatur:quod in ſuperioribus copioſe explicauimus. Iſte chorus uirtutum;cõſtantia:grauitas:fortitudo patientia aliæq; conſimiles uirtutes ſignificantur:quæ ueluti eorum conſtituunt;qui multorum concentu conſtat:dictus chorus a chara ideſt leticia:ut interpretatur plato lib. ſecundo de legibus;ab his autem uirtutibus ſeparari negant ſtoici uitam beatam: immo ad eos curſim per recturã pertinaciter affirmãt ſed hoc ſpecioſe magiſq̃ uere dr̃ quis enim dabit ſtoicis beatum eſſe qui torqueatur: crucietur in eculum coniiciatur? ſenſus enim cuiuſq; & natura rerum:atq; ipſa ueritas clamat quodãmodo non poſſe beatum dici:eum qui in tormentis ſit neq; uitam beatam eẽ poſſe in contubernio carnificũ ac tortorum:cui nihil commune ſit cum doloribus & ita aliud erit bene uiuere:aliud beate uiuere ita boni eſſe poterunt q beati non ſint. Ne expoſtulent:incuſent expoſtulare eſt q̃relã apud eũ ipm deponere:qui fecit iniuriã poſtulare autem quærelam dicere de altero apud alterũ unde expoſtulatio dicit̃ conqueſtio aduerſus cũ quem incuſamus. Nulla uirtus uacat prudẽtia. Socrates oẽs uirtutes putabat eſſe prudentias in quo errabat qđ uero non abſq; prudentia recte dicebat auctor Ariſtoteles i. yi. ethicorũ prudẽtis eſt bene conſulere prudẽtia circa humana uerſatur. Et in his quæ ſunt homini uel bona uel mala.

Virtutes ĩ pcliui
Cliuũ ſubeũt
Leuia uia tenuia
Quo tenuius eo odoratius
Deuteria
Lora
Fecatũ
Dilutũ
Aquatũ
Lymphatum
Chorus unde
Bõi nec beati
Expoſtulare
Poſtulare
Expoſtulatio
Prudẽtia

Cruciatus attilii reguli

De.M.attillio.M.attilium.regulum fatentur omnes fuiſſe fortiſſimum conſtãtiſſimum in pferẽdis cru
ciatibus:quibus eum peni crudeliſſime affecerunt:incluſum q ppe anguſto armario clauis acutiſſimis pfi
xo ut ſe in nullã eius pté inclinare poſſet:palpebris quoq; iſutis atq; iſomnia cruciatũ necauerũt.Merito ita
q; laudãt uirtutem attilii tam magna infœlicitate maiorem. nec tñ beatum eum appellãt:quia communica
tio beatitudini ad tormenta nulla eſſe poteſt. In laudem attuli reguli ait ſilius non tam aduerſa cauendo fu
gi ſſe æggregium:q̃ perdomuiſſe ferendo.De attilii reguli pacietiã. Gel.Augu.Cicero.Vale.cæteri. Quin
to cepione:quintus cepio conſul oppidum
toloſanum diripuit:ingens auri pondus the
ſaurosq; opulentos ex templis abſtulit : qđ
ſacrilegium cauſa excidii cepioni exercitus
q; eius poſtea fuit:quiſquis enim ex ea dirre
ptione aurum attigit miſerabili cruciabiliq;
exitu periit cepio ipe multis aduerſis caſibus
iactatus patria extorris ſacrilegus turpiter i
teriit:filii quoq; eius bona paterna obſcene
Prouerbiũ hẽt aux tholoſſanum
obliɾẽtes:inter ſcorta iſami morte perierũt:
hæc ex ſtrabone:Gellio:trogo:& ti magene
hinc prouerbium de hoibus calamitoſis or
tum diciq; ſolitum eſt ille habet aurum tho
.M.aqlius reus
loſanum:eadem ſent ẽtia eſt illius quoq; ue
teris prouerbii habet æquum ſeianum. M.
aquilio.M.aquilius aſiatici belli : reliquias
confecit:mixtus ueneno fontibus : infamem
Tunicã diloricauit
fecit uictoriam:hic conſul: imperator orna
tus a ſenatu: triũphalis factus ẽ reus quem
cum.M.antonius orator defenderet : cauſa
prope perorata ipſum arripuit.Cõſtituitq; i
conſpectu omnium:tunicamq;.M.Aquilii a
pectore diloricauit:ut cicatrices : populus:
Romanus iudiceſq; aſpicerent aduerſo cor
pore acceptas:ſimul & de illo uulnere : qđ
ille in capite ab hoſtiũ duce acceperat mul
ta dixit:eoq; adduxit iudices ut.M.Aqlium
dãnare uererenť:quem fortuna ex hoſtium
telis eripuiſſet.De.Mar.aqlio hiſtorici om
nes:& Cicero in uerrinis:& in ſecũdo de ora
tore. In eculeũ:tormenti genus : ut antea
Profligate pfligatæ res Contra a gelliũ lo pfligato
diximus. Supioribus diebus quatuor tu
ſcul anis quæſtionibus. Profligata quæſtio:
abſoluta pene ac effecta:profligare dñt ido
nei ſcriptores prodigere & deperdere pfli
gataſq; res quaſi pflictas:& perditas. In alio
ſignificatu profligata appellãt:quæ ppe ab
ſoluta ſunt:& in hac ſignificatione accipitur
hoc Ciceronianum:ubi annotandum eſt nõ
ſatis circũſpicienter.ab Aulo gelio:pleroſq;
reprendi ueluti improprie inſciteq; dicẽtes
profligata eẽ edificia & templa:& alia fere multa quæ ppe abſoluta effectaq; ſunt:q̃ & i pfligato eẽ dici ſolẽt:
nam in hoc plane loco profligata q̃ſtio ſignificať finita:quaſi ad exitum deducta.Contra Au.gellii opinio
nem. Vnde non ſatis recte reprenſus uir ille lex aduocatorem turba uť:qui quoram prætore dixit omnia:
Affectum bellum Affecta æſtas
uir clariſſime negocia de quibus te cogniturum eſſe.hodie dixiſti diligentia & uelocitate tua pfligata ſunt
affectum quoq; dixerunt:qui latine locuti ſunt:id qđ profligatum appellatur. In hac ſignificatiõe ſicut.M.
T.dixit in oratione de prouinciis conſolaribus:bellum affectum uidemus:& uere ut dicam pœne cõfectũ.
Idem in oeconomico. Cum uero iam affecta æſtate uuas a ſole miteſcere fas eſt. Motus turbulenti:pertur
bationes ſignificat de quibus in quarta tuſculana copioſius. Sepe adeſt.ſ.dolor. Semper impendet:ſci
licet mors quæ ut ſaxum tantalo ſemper impendet ſupra capita moralium. Populus ſepe contingit:Ser
Nihil ſedius ſeruitute
uius non ſolum ſingularibus hominibus contingit:ſed ſepe totos populos ſubiugum mittit:ut q liberi fue
rant:in alienam cadant ſeruitutem.Dum eſt autem & miſerum diſcere ſeruire:ubi ſis doctus Dominari ni
hil eſt ui inquit Mar. Tullius in tertia philippica fœdius ſeruitute cum ad decus & libertatem nati ſimus
Idem ait omnem ſeruitutem eſſe miſeram:illis uero miſerimã:q libertatis dulcedinem guſtauerũt. Futu
ra timet:timor proprie eſt de futuro malo:ſicut ægritudo ad pſentia mala referť. Orbitates: filioꝝ amiſ
ſiones:papinius i endechaſyllabo:orbitas ois fugienda uiſu. Egritudine elidiť:triſtitia ſuffocať:Iactaturq;

det non oẽs bonos eſſe ẽt beatos. Multaq; de.M. Attilio.Qu.Cepione.M.Aquilio recordanť: beatamq; uitam ſi imaginibus potius uti: q̃ rebus ipſis placet. Conantẽ ire in eculeũ retinet ipſã prudẽtia negatq; enim cum dolore & cruciatu quicquam eẽ cõmune. M. Facile patior te iſto modo ager & ſi inĩquũ eſt preſcribere mihi te quemadmodum a me diſputari uelis:ſed quero utrum aliquid actũ ſuperioribus dies:an nihil arbitremur? A. actum uero: & aliquantum quidem. M. Atqui ſi ita ẽ pfligata iam hec pœne ad exitũ adducta queſtio eſt. A. quo tandẽ mõ. M. Quia motus turbulẽti iactationeſq; animorũ incitatæ & impetu inconſiderato elatæ rõnẽ oẽm repellentes uitæ beatæ nullam partem relinquunt. quis.n.põt mortem aut dolorem metuens: quorum alterum ſæpe adeſt: alterum ſemp impendet: eſſe nõ miſer? Quid ſi idem (qđ plerumq; fit:) paupertatem ignominiam infamiam timet: ſi debilitatem cæcitatem: ſi deniq; quod non ſingulis hoĩbus ſed potentibus populis ſæpe cõtingit ſeruitutẽ poteſt ea timens eẽ quiſquã beatus? Quid: qui non modo ea futura timet: uerũ etiam fert: ſuſtinetq; pſentia? adde eodem exilia: luctus: orbitates qui rebus his fractus ægritudine elidiť. poteſt tandem eẽ non miſerrimus? quid uero illum quem libidinibꝰ inflammatum. & furentem uidemus omnia rabide appetentem cum inexplebili cupiditate quoque affluentius uolu ptates undiq; hauriat: eo grauius ardentiuſq; ſcientem nõne recte miſerrimum dixeris.

Quid elatus ille: hæc in quarta Tuſculana uberrime explicata ſunt. Ergo ut hi miſeri: contrariorum contraria ſunt conſequentia: ſi miſeri ſunt qui timent: beatus eſt quem nullus metus terret. Si miſeri q egritudinibus: libidinibus: leticiis: inanibus exagitantur: beatus ille: quẽ nullæ tales affectiones exedũt: extimulãtq.

Malatia correctus ſenecæ locus

Vt maris tranquillitas: malatiam uocant: maris quietem: ac tranquillitatẽ qñ fluctus languent: neq; ulla aura commouentur: conſimiliter Malatia eſt in grauidis ille langor & mollicies diſſoluti & cuncta faſtidiẽtis Pli. in. xxiii. Malicoriũ inquit experiſ in grauidarum malatia & quoniam guſtatu moueat infantẽ. Apud

Quid elatus ille leuitate: inaniq; læticia & exultãs & temere geſtiens: nõne tanto miſerior quãto ſibi uiſ beatior? ergo ut hi miſeri ſic cõtra illi beati: quos nulli metus terrent: nullæ ægritudines exedũt nullæ libidines incitant: nullæ futiles læticiæ exultãtes lãguidis liqueſaciunt uoluptatibus. Vt maris igiſ tranqllitas intelligiſ: nulla ne minima qdẽ aura fluctus cõmouente: ſic animi quietus: & placatus ſtatus cernitur: cum pturbatio nulla eſt qua moueri queat: quod ſi ẽ qui uim fortunæ qui humana quæcũq; accidere poſſunt: tolerabilia ducat: ex quo nec timor eum nec angor attingat: idemq; ſi nihil concupiſcat: nulla afferatur animi inani uoluptate: qd eſt cur is non beatus ſit & ſi hæc uirtute efficiunſ. quid eſt cur uirtus ipſa p ſe non efficiat beatos. A. Atqui alterum dici non poteſt: quin hi q nihil metuant: nihil angantur: nihil concupiſcant: nulla ĩpotenti leticia efferentur: beati non ſint. Itaq; id tibi concedo: alterum autem iam integrum non ẽ. ſuperioribus enim diſputationibus effectum ẽ uacare omni animi perturbatione ſapientem. M. Nimirum igitur confecta res eſt. Videtur enim ad exitũ ueniſſe quæſtio. A. Propemodum id quidẽ. M. Verũtã mathematicorum iſte mos eſt: nõ philoſophorum. Nam geometre cum aliquid docere uolunt ſi quid ad eũ rẽ pertinet eorum que ante docuerunt: id ſumunt pro conceſſo & probato. Illud modo explicant: de quo ante nihil ſcriptum eſt: philoſophi quãcunq; rem habent in manibus: in eam: que cõueniunt: cõgerunt oĩa: & ſi alio loco diſputata ſũt. Quod ni ita eſſet: cur ſtoicus ſi eẽt quæſitũ ſatis ne ad beate uiuẽdũ uirtus poſſet. multa diceret cui ſatis eẽt reſpõdere ſe ante docuiſſe nihil bonũ eẽ niſi quod honeſtũ eẽt: hoc pbato cõſequẽs eẽ: beatam uitam uirtute eẽ cõtẽtã. Et qũo hoc ſit conſequens illi: ſic illd huic. Vt ſi beata uita uirtute cõtẽta ſit niſi honeſtum qd ſit. nihil aliud ſit bonum. ſed tñ nõ agunt ſic. Nam & de honeſto & de ſummo bono ſeparatim libri ſũt: & cũ ex eo efficiatur. ſatis magnã

Senecam eſt luculenta illa ſnia: ex libro nono epiſtarum in ocio inconcuſſo iacere non eſt tranquillitas malitia eſt dictio mendoſa eſt in codicibus impreſſis: nam pro malitia legitur malicia corrupto uocabulo elegãtiſſimo & ſenſu: ſenſus eſt ſtatũ animi beati talem intelligi qualis tranquillitas maris ẽ qñ nec aura quidem minima fluctus commouet maria enim ſua natura tranquilla ſunt: uẽtorum autem ui agitari atq; turbari ſolẽt. Quod ſi eſt ſenſus eſt eum merito beatum: & eſſe & dici qui ſupra fortunam eſt collocatus qui nullis perturbationibus eſt obnoxius: qui nihil timet: nihil concupiſcit nihil: an igitur: qualem inuenire difficile: imo impoſſile eſt græci apathes uocãt quaſi dicas ĩpaſſibiles & imperturbatos: de quibus plini. hæc exit hic aĩ tenor aliquando in rigorem quẽdã toruitatemq; naturæ: durã & iflexibilẽ affectuſq; humanos adimit: q̃lis apathes: græci uocant: tales extiterũt Diogenes Cynicus: pyrhon: heraclitus: & thimõ. Diodorus quoq; & agatarchides tradunt ethiopas eſſe quoſdam: apathes: hoc eſt abſq; paſſione ulla uiuentes: q imobiles perſtant: uerbera: & iniurias ſuſq; deq; ferentes. qui ſine affectu humano filios & uxores defunctas uident: ĩ quibus nullum neq; iræ: neq; miſericordiæ ſignum cõuiſciſ: a qbus oĩa mala qeto aĩo ſedatoq; pferunſ. Impotenti leticia: imodica & geſtiẽte. Mathematicorum iſte mos ẽ poſtulata mathematicorum ſũt hec ut liceat ab oĩ ſigno ſiue puncto ad omnem rectam lineam ducere & omnem finitam rectam lineã e regione eiicere: & oĩ mõ ſigno & interuallo circulũ ſcribere: Itẽ q eidẽ æq̃lia ſũt iuicẽ ſibi æq̃lia eſſe: & ſi equalibus equalia addas tota eq̃lia eſſe: & ſi paribus paria demas reliqua eẽ paria. De quibus euclydes: Martianus. Cenlorinus ſatis multa. Geometriæ: plato lib. vii. de legibus: præcipit geometriam liberis hoĩbus eẽ diſcendã: cuius inuentores egypti fuerunt: ut docet Stra. in. xvii. ſicut arithmetica a phoenicibus inuẽta tradiſ. Geometriã utilẽ eẽ neceſſariãq; futuro oratori: docet. Quĩri. Geometres ſignificaſ menſor terræ. Geometriã inqt Ambroſius in examero. Audiuimus: thelaſſometrã nũquã audiuimus: dicitur ãt thelaſſometra maris menſor. Quomõ hoc cõſequẽs: ſtoici dñt nihil eẽ bonum niſi qd hõeſtũ: quo cõceſſo: cõſectariũ ẽ beatã uitã nõ poſſe ſine hõeſtate cõrigere: qd argumẽtum retroactum pariter ualet: ut uita beata honeſta ſit: ſi qd honeſtũ ẽ id bonũ ſolũ habẽdũ eſt: ita fit ut qd bonũ ſit id ẽt honeſtũ ſit: & beate: uiuere ſit honeſte & cũ uirtute uiuere. Sepati libri ſunt: ut ĩ aliis libris tractẽt de honeſto. In aliis de ſũmo bono: ut ita quæq; res ſuis argumẽtis explicetſ.

Beatus q̃ apathes

Ethiopes apates

Poſtulata mathematicorum

Geometria diſcẽda

Geometria diſcẽda

Thalaſſometra

Quod bonũ honeſtum

Virtutes ſatis poſſe: Clara quidem & animoſa hæc uox ex palam profiteri uirtutem ad beate uiuendũ ſatis
Tantiſper eſſe ſed ſpecioſius hec dici: q̃ uerius perſuaderi ſolent qm̃ ut ante dixi. Virtus ſine bonis corporis ac fortũæ
mãda quodãmõ & mutilia eſt: neq; ad plenũ effectrix beatitatis. Tãiſp: iterea: abſolute ponit: ſicut apd' li
uiũ: tñ id imperiũ ei ad uberé ætaté icolumé manſit: tãnſp tutela muliebri: frequẽter poſtulat hæc dictio
Xerxes tãtiſp ut poculeſ cũ dũ: uel quoad: accipiturq; ꝑ tãdiu ſicut apud Terentiũ: Gelliũ Ciceronem. Plautum
bellator & cæteros; qui pure loquuti ſunt: quod: & ſupra annotauimus. Plautus in menechmis; mulier tantiſper blã
diť dũ quod rapiat uidet. Xerxes qdẽ. Xer
xes lingua græca ſignificatur bellato arcto
xerxes magnus bellator. Xerxem autem pſa
rum regem quis ignorat potẽtiſſimum ma
ximumq; extitiſſe: q græciã copiis militati
bus inundauit; q per maria ambulauit: p ter
ras nauigauit: cuius introitus in græciã ſicut
fuit metuendus: ita exitus erubeſcendus: de
quo Trogus Plutarchus ꝓbus emilius: hero
dotus plura. In tm̃: ut nihil ſit notius de Xer
Xerxes ꝑ xe in hãc ſniam Vale. maximus: libro nono
miũ da dictoꝝ factorũq; memorabiliũ. Age Xer
bat iuenit xes opum regiaꝝ ope eximia eo uſq; luxuria
uolupta gaudens: ut edicto ei præmiũ ꝓponeret qui
tum nouum uoluptatis genus reperiſſet: quanta
A uolu dũ delitii nimis capi ſampliſſimi iperii rui
ptatibus na euaſit: tiberius ceſar; nouũ officiũ iſtituit
Helioga a uoluptatibus: & eliogabalus ꝓponebat ſuis
balus q̃ſi themata: ut iura noua dapibus cõdiẽdis
Copiæ inuenirent: & cuius placuiſſet: ei dabat maxi
xerxis my mũ ꝑmium. Nõ equitatu: tradunt ſcripto
rias qd res numerum copiarum terreſtrium: quas i
Dictũ he græciã duxit Xerxes fuiſſe centum. lxx. my
leſpontii riades. i. decies ſepties centena milia: myrias.
myriar enim numerus eſt continens decem milia trã
chæ ſiuit eius exercitus per ſeptem dies totidem
Numerus q; noctes: nullo tempore intermiſſo. Angu
nauium ſtias hel leſponti. Conſtrato in nauibus pote
fertur tunc quidam uir elleſpõtinus dixiſſe
o Iuppiter qdná tu ſub ſpẽ uiri pſe. Ex acce
pto Xerxis: ꝑ Iouis noie græciã uis extermi
nare numerus eqtum fuit octo miriadũ. i.
octoginta miliũ pter camelos: & currus: my
riarchas hũit hoc ẽ pfectos: q decẽ milibus
ꝑerãt. Naues quoq; decies cẽtũ milia nũero
habuiſſe dr: ut non imerito proditũ ſit flu
mia ab exercitu eius deſicata defeciſſe. Al
Recipro teꝝ alteri cõſequẽs: ẽ quoddã argumẽtũ ita
cũ argu cõſeqns ut reciprocũ: ſit & retrorſũ idẽ ua
mentum leat ſicut exẽpli cã ſi hõ uiuit ſpirat: ſi ſpirat
Logotro uiuit: q̃dã uero ecõtrario ñ recurrũt ſicut ſi
phos pepit mulier cũ uiro concubuit: cõtra ſi nõ uiro cõcubuit; nõ cõſequẽs: eſt eam peperiſſe: põt. n. & coiſſe cũ
Antio uiro nec tñ peperiſſe; hoc autem ciceronis argumentũ uidetur idem ualere. retrorſum: & ex utraq; parte cẽ
chus ma conſectarium; ut quod honeſtum ſi: id bonum eſſe: quod bonum id honeſtum: & beata uita ac uirtus ſe ui
giſter cice ciſſatim conſequantur ut uita beata ſine uirtute: uirtus ſine uita beata eſſe non poſſit græco uocabulo talis
ronis argumentatio dr logotropos: ut ſi uiuit plato ſpirat plato: ſi ſpirat uiuit. Auctore ariſtone & antiocho bru
bruti tus phos oẽs græcos ferme attigit: nec ullius ipſoꝝ diſciplinæ: uel expers uel ignarus fuit platonicos tñ enix
Symma e coluit: ueterem academiã ſectatus. Antiochũ aſcalonitã ingenti admiratiõe obſeruauit: eiuſq; fratrẽ noie
thitæ ariſtonem ꝑſtanti uirtute uiꝝ amicitia contubernalitateq; ſibi deuinxit. M. T. i bruto & in hortẽſio teſtať: ſe
Cõdiſci operã dediſſe antiocho quẽ ueteris academiæ nobiliſſimũ & prudentiſſimum phm fuiſſe dicit. Ariſtonem
puli quoq; antiochi fratrem adhibuiſſe ſe teſtatur: & ita ſymmathitæ. i. condiſcipuli fuerunt M. T. & brutus. an
Ariſto. tiochus autem & ariſto fratres: utpote platonicæ ſectæ: ſectatores: non ſolam uirtutẽ: in bonis numerabant.
ſed preter uirtutem bona corporis & fortunæ aſſerebant: tanq̃ ex hic oĩbus uita beata pficereť: ſolitus erat
antiochus differere contra academicos recentiores q contra ſuum doctorẽ philonẽ ẽt librũ edidit: lib. iiii.
de finibus tradit ariſtonẽ negaturum ſibi uideri bona uacuitatem doloris diuitias ualitudinem qui mihi
uidetur fuiſſe alius ab hoc ariſtone longe antiquior cuius dogma ubiq; librorum inſectatur & oppugnans

in uirtute ad beate uiuẽdum eẽ uim: nihilominus hoc agunt ſapatim. propriis. n. & ſuis argumẽtis & admonitionibus tractanda queq; res eſt: tanta ꝑſertim. Caue. n. putes ullã in philoſophia uocẽ emiſſã clariorẽ. ullumue eſſe philoſophiæ ꝓmiſſũ uberius ut maius. Nã qd ꝓfiteť. odii boni profecturã ſe eũ q legibus ſuis paruiſſet. Vt eſſet contra fortunã ſemper armatus: ut oĩa preſidia habeť in ſe bõe beateq; uiuendi: ut eſſet ſemp deniq; beatus. ſed uidero qd efficiat tantiſp. hoc ipſum magni eſtimo qd' pollicetur. Nã Xerxes qdẽ refertus oĩbus præmiis doniſq; fortunæ nõ eqtatu. nõ pedeſtribus copiis nõ nauiũ multitudine. nõ infinito pondere auri contentus ꝑmium ꝓpoſuit: q inueniſſet nouã: uoluptatẽ: quã ipſe inuenta non fuit contentus. Neq;. n. nunquã finem iuẽiret libido. Nos premio elicere poſſemus qui nobis aliq̃d attuliſſet: quo hoc firmius crederemus. A. Vellem id quidem: ſed habeo paululũ qd' requiram. ego. n. aſſentior eorum quæ poſuiſti alterum alteri conſequens eſſe: ut quemadmodũ ſi quod honeſtum ſit: id ſolum ſit bonum ſequatur: beatam uitam uirtute confici. ſic uita beata in uirtute ſit nihil eſſe niſi uirtutem bonum: ſed Brutus tuus auctore & Ariſtõe & Antiocho nõ ſentit hoc putat enim etiam ut ſit bonum aliquod præter uirtutem. M. Quid igitur contra Brutum ne me dicturum putas. A. Tu uero ut uidetur. Nam præfinire non eſt meum. M. Quod cui igitur conſentaneum ſit alio loco. Nam iſta mihi & cum Antiocho ſæpe:

Cum athenis imperator.M.T.in ciliciam proconſul miſſus:rebus bene geſtis:uictoria iuſta hoſtibus ꝓ
fligatis apud Iſſum imperator appellatus eſt:quo in loco Darius ab alexandro fuerat ſuperatus.mox e pro
uincia decedens rhodum.prius deinde athenas amore & deſiderio antiquorum conuerſationum:quas ado
leſcens:ſtudiorum cauſa in his locis habuerat.Auidiſſime reuiſit:exceptus ſummo honoř:cũ a primoribus
tum a phis & diſciplinaꝝ magiſtris:qui pro ingenii & doctrinæ fama undiq̧ ad ciceronem concurrebant.
Si eſſent ulla corporis mala academici morbos corporis:dolorem:egeſtatem: infortunia: & cætera id ge
nus quæ contra naturam ſunt appellant ma
la:ſicut re uera ſunt.Et uulgo nominitantur

& cum ariſtone nupter cum athenis imperator apđ cum diuerſarer:diſſentio fuit.Mihi enim non uidebatur quiſquam eſſe beatus poſſe cum ĩ malis eſſe. In malis autem ſapiẽtem eſſe poſſe ſi eſſent ulla corporis aut fortunæ mala.Dicebantur hæc quæ ſcripſit etiam Antiochus locis pluribus uirtutem ipſã per ſe beatam uitam efficere poſſe neq̧ tamẽ beatiſſimam.Deinde ex maiore parte pleraſq̧ res noiari: etiam ſi qua pars abeſſet:ut uires:ut ualitudinem: ut diuitias:ut honorem:ut gloriam quæ genere nõ numero cernerentur.item beatam uitã etiam ſi ex aliqua parte claudicaret tñ ex multo maiore parte: optinere nomen ſuum.Hæc nunc enucleare nõ ita neceſſe eſt:quamq̃ non conſtantiſſime dici mihi uidentur.Nam & qui beatus eſt: non intelligo quid requirat:ut ſit beatior:ſi eſt enim quidem quod deſit.ne beatus quidem eſt.Etq̧ ex maiori parte unã: quãq̧ partem appellari ſpectariq̧ dicunt:eſt ubi id iſto modo ualeat.Cum uero tria genera malorum eſſe dicant:qui duorum generum malis omnib⁹urgeatur:ut omnia aduerſa ſint in fortuna:omnibus oppreſſum corpus & confectũ doloribus:huic paululum ne ad beatam uitam deeſſe dicemus non modo ad beatiſſimam:Hoc illud eſt:quod Theophraſtus ſuſtinere nõ potuit.Nam cum ſtatuiſſet uerbe

ſtoici uero incõmoda dicere malunt:q̃ græco uocabulo appellant diſchreſtemata:ſiue reiectanea:quæ græce dñr apoproegmena: hæc autem mala corporis & fortunæ:cadere in ſapientẽ poſſe nemo nõ nouit:ex quo colligitur ſapientẽ in malis eẽ poſſe:qđ Ciceroni in præſentia pide ac ſtoico ſtoicæq̧ ſectæ ꝓpugnatori non ꝓbatur:uult.n.in ſapiẽtẽ malum cadere non poſſe:cum autem dolere egrotare in egeſtate eſſe poſſit ſapiens: hæc mala appellanda eſſe non cenſet:ſed potius ĩcõmoda ſiue reiectanea ex ſtoicoꝝ ſententia:q cũ academicis uerbis conſentiũt redidiſſent. Neq̧ tñ beatiſſimã: ſtoici inter quos Sene.eſt:academicos reprẽdunt q aiũt beatũ qdem futuꝝ hoiem uel ſola uirtute: non futurum autem beatiſſimum:tanq̃ iter poſitiuum:& ſuplatiuum ſicut re uera eſt ſit diſcriminatio diſtãtiaq̧ non parua ſed ſtoicis eadem uĩ uita beata & beatiſſima q gradus tollunt:qui aiũt nihil eſſe rectius recto nihil uerius uero:nihil temperatius tẽpato quoꝝ argumẽta hæc ſunt beata uita bonum perfectũ in ſe habet:& inſuperabile: qđ ſi ẽ perfecte beata eſt ꝑterea ſi uita beata nullius eſt indigens:oĩs uita beata perfecta eſt: eadẽ q̧ eſt & beata & beatiſſima:quinetiã ſi beata uita ſummum bonum habet ſumme beata eſt ſummum autem bonum adiectionẽ non recipit:quid.n.ſupra ſummum erit. Ita nec beata uita ſine ſummo eſt quæ nec minor ſit nec maior ipſa.Decreſcere.n. ſummũ bonũ non poteſt ſicut nec icreſcere:beata uita ſumme prefecta eſt.nec habet quo procedat q đ enim accedere perfecto poteſt:profecto nihil:aut non erat perfectum cui acceſſit:ſed hæc ſtoicorũ ſpineta non tam uera quã glorioſa:peripateticoꝝ academicorumq̧ doctrina ſuſcidit q̃ ad ſenſum communem ꝓpius accedit:& beatam uitam:& beatiorem & beatiſſimam gradatim eſſe decernit.Secũdum ſtoicos.q.metellus macedonicus ille inter rara humana fœlicitatis exempla numeratus:qui tres filios conſules uidit:e qbus unum etiam cenſorem & triumphantem:quartum autem prætorẽ eoſq̧ ſaluos reliqt: & tris filias nuptes cum ipſe cõſul:cenſor augur fuiſſet triumphaſſet:nihilo beatior erit q̃ regulus:qui in poteſtate hoſtiũ cruciatus:uigiliis.inedia necatus eſt:neminem enim putaui eẽ beato:beatiorem. Etiamſi qua pars abeſſet: finis bonorum conſtituitur ſiquis haberet ea:quæ ſecundum naturam ſint:uel oĩa: uel plura & maxima: q̃ τα πρωτα φυσεως prima naturæ nominantur. Varro primigenia appellat de quibus mox plura. Non numero:numerus.n.talium reꝝ ferme infinitus eſt q̃ inter bona corpis & externa ꝑcenſenť. Claudicaret uita beata ĩ hoc differt a beatiſſima q̧ in altera cõſumata & ſũme pfecta ſũ toia:ut nõ ſit icremẽto locus:In altera multa q dẽ ſupperũt:ſed nõ oĩa:ut ita ex aliqua pte uita beata claudicare poſſit & tñ nomẽ ſuũ retineat: cũ ĩ beatiſſima ſit cumulus reꝝ oĩum citra ullã caudicationẽ detractionẽue. Enucleate:enodate explicate.

Vt ſit beatior:nũc ut ſtoicus:diſerit:ĩ libris uero definibus ut ꝑipateticus:ſentit eẽ beatiorẽ beato nũc beatũ ĩtelligit:cui nihil deſit cuiq̧ nihil accedere pt:& ita nullus ĩcremẽto locus relinqť. Ex maiore pte:ut beatus.ſ.dicať:q magnã ptẽ eoꝝ bonoꝝ poſſidet:qbus cõſit fœlicitas;ſicut orator:& phs dñr:qui ex maiori ꝑte inſtructi ſunt oratoria philoſoficaq̧ ſuppellectile:ẽt ſi nõ oĩa ad plenũ ſuggeranť. Tria gña malorũ ſi tria ſunt gña bonoꝝ totidem maloꝝ genera eſſe neceſſum eſt.Adeo nullum contrarium ſine contrario altero eſſe placuit ſunt igiť mala aĩ.ut inſipientia:& uitium ſunt mala corporis.ut morbus & dolor.Sunt mala fortunæ ut egeſtas & exilium.Argumentatio autem Ciceronis talis eſt.Si beata uita cõſtituiť ex maiori par

Mala
Incom
moda
Diſchre
ſtemata
Reiecta
nea

An beata
& beatiſſi
ma uita
ſit eadem
Nihil re
ctius re
cto
Beata uita
ſumme ꝑ
fecta
Profecto
nihil acce
dere põt
Metellis
beatus

Prima na
turæ
Beata
Beatiſſi
ma

Nullũ cõ
trariũ ſi
ne cõtra
rio

te bonorum: Ita miſera uita fiet ex maiori parte malorũ Ergo ſapiẽs affectus malis fortũæ & corporis bea
tus eſſe non poterit: quia a maiori pte unaqueq; res noĩatur: plura autem ſunt mala corporis & fortunæ q̃ al
Triplitia mala
bona. Ergo ſapiens ita affectus miſer eſſe dicetur: dicere autẽ ſapientem eſſe miſerum quis oppreſſus ſit for
tunæ & corporis incõmodis eſt ſubabſurdum: cũ ſapiens ſecũdũ ſtoicos in tauro phalaridis cluſus a beati
tate non deſtituatᷓ: neq; ullo nunq̃ tempore in miſeria eſſe poſſit. Illis enim ſolum quod turpe ẽ malum qd
hõeſtũ bonũ uideri ſolet. Sapiens uero ſemp honeſtũ amplexatur: ſeiunctus a turpitudine: ideoq; ſi pmitᷓ.

ra tormenta: cruciatus patriæ euerſiones: exilia or
bitates magnã uim habere ad male miſereq; uiuen
dum non eſt auſus elate & ample loqui; cum humi
liter demiſſeq; ſentiret. Quã bene nõ quæritur con
ſtanter quidem certe. Itaq; mihi placere nõ ſolet cõ
ſequentia reprehẽdere, cũ pria cõceſſeris. Hic autẽ
elegãtiſſimus oĩum philoſophoꝝ & eruditiſſimus:
nõ magnope reprehẽditᷓ cũ dr̃ tria genera honorũ.
Vexatur aũt ab omnibus. Primũ i eo libro quẽ ſcri
pſit de uita beata: in quo multa diſputat: quãobrẽ
is qui torqueatur: qui crucietur. beatus eſſe nõ poſ
ſit. In eo etiam putatur dicere in rotam beatã uitam
non aſcendere. Nuſq̃ id quidẽ dicit omnino: ſed q̃
dicit idem ualent. Poſſum igitur cui conceſſerim i
malis corporis eſſe dolores i malis fortunæ naufra
gia. huic ſuccenſere dicenti non oẽs bonos eſſe bea
tos. Cum in oẽs bonos ea quæ ille i malis numerat
cadere poſſint. Vexatᷓ idẽ Theophraſtus: & libris
& ſcholis oĩum philoſophoꝝ: q; in Caliſthene ſuo
laudarit illam ſniam. Vitam regi fortuna non ſa

Egeſtate doloribus orbitate: exilio: & aliis
id genus incõmodis non tñ erit miſer: hæc.
n. illi non mala eſſe dicunt: ſed incõmoda:
& reiectanea. Elate & ample: loq theophra
ſtus qui ex diuinitate loquendi nomen inue
nit non eſt auſus magnifice loq: nec elato aio
fidenter aſſerere ſapientẽ fore beatũ in ma
lis fortunæ ac corporis cõſtitutũ: quod ſto
ci alacriter affirmant. Sentiebat. n. theophra
ſtus: inter tormenta & cruciatus & egeſtates
& exilia non eſſe locum uitæ beatæ: et ſi ta
lis eſſet ſapientiſſimus. Conceſſo. n. qđ tor
menta: exilia orbitates: &c. hoc genus: ma
Sapiens nũq̃ in miſeria
gnã uim habent ad miſere uiuendum: cõſe
quens eſt: ut q i his malis fuerit miſere uiuat
põi ãt ſapiens talia ppeti. Ergo ſapiens miſer
eẽ poterit: quidã cum prima cõceſſerint. Cõ
ſequentia reprendunt: quod Ciceroni non
placet: conceſſis. n. primis conſequentia quo
q; concedenda uidentᷓ ex formula dialectico
rũ nã ſillogiſmus eſt Oratio i qua conceſſis:
quibuſdam aliud quiddam per ea: quæ con
ceſſa ſunt neceſſario conficitur. Vexatᷓ uel
licatur: taxatur: arguitᷓ. De ſignificatu huius
Sillogiſmus
uerbi lege macrobium & gellium. In rotã
genus eſt Diri formenti: quo ac tẽpeſtate ger
mãi aliiq; traſmontãi in atrocibus ſceleribus
Suppliciũ rotæ
puniendis prope peculiariter utuntur: libet
in hoc gloriari iliacis nationibus nulli mitio
res placuiſſe pœnas. De hoc genere ſupplicii intelligitur apud poetam ſic ſcribentem. Radiiſq; rotarum di
ſtricti pendent. Dixit theophraſtus & merito dixit: quamuis ſtoici reclament. In Rotæ tormẽta non aſcende
re uitam beatam quid. n. queſo beati eſſe poteſt in cõtubernio cruciatuum ac ſuppliciorum? quæ communi
Stoici magnidici
catio beatæ uitæ cum tortoribus radiiſq; rotarũ? qbus ſapientiſſimus: fortiſſimus: patientiſſimus; qſq; ſuc
cũberet: qbus ſtoici illi magnidici & uerboꝝ ienus apathes ſuccubuiſſent: dixiſſentq;. Aliđ eẽ i ſchola iactã
ter loq. Aliud in rota cruciabiliter torqueri. De qua ſic ſcribit Sene. in. x. epiſtolaꝝ moraliũ: caput uſq; eo di
miſit: donec radiis i lereret: & tãdiu ſe in Sedili ſuo tenuit: donec ceruicẽ circũactu rotæ frangeret hæc tñ ſe
necæ uerba de rota uehiculi itelligũtᷓ: nõ de illa rota: q̃ p tormẽti gñe tñ parata eſt cuius Apu. quoq; cõme
minit: in aſino aureo. Idẽ ualẽt: ſenſus eſt theophraſtus nuſq̃ i libris ſuis noiati dicit i rotã nõ aſcendere
uitã beatã: ſed conſimilia eloquitᷓ. Idem pollentia: in hac. n. ſnia eſt: ut qui cruciatᷓ: qui torquetᷓ is beatus eſſe
non poſſit. Huic ſuccẽſere dicenti: iterrogatiue pnunciandũ: eſt. n. ſenſus: ſi cõcedo theophraſto: q prio
loco ponit uidelicet mala eſſe corporis & fortunæ incõmoda: Debeo illi & cõſequentia cõcedere nec merito
poſſum ſuccenſere dũ dicit non oẽs bonos eſſe beatos: cum in quemlibet bonũ ac ſapiẽtẽ cadere poſſint do
lores corporis & naufragia fortunæ: q̃ a Theophraſto in malis numerantᷓ: Succẽſere autẽ iraſci iuſta de cã:
auctor donatus: Catholica ẽ illa apđ ſiliũ ſabiana ſnia ſuccenſere nefas patriæ. In chaliſtene: nomẽ ẽ libri
Succẽſere
cõditi a theophraſto: de interitu caliſthenis ſodalis ſui acerbiſſimo: ſup quo i. iii. cõmentario ſatis multa ui
Fortũa toto mũdo iuocatᷓ
tã regit fortuna: in lib. de fœlicitate docuimus: queãdmodũ antiq fortunã exiſtimarũt deã eẽ ppotentẽ mo
deratricẽq; reꝝ humanaꝝ: q̃ toto mõ oĩbus locis oĩbuſq; horis oĩum uocibus ſola inuocatᷓ: & una noiatᷓ ſo
la laudatᷓ: ſola arguitᷓ: & cũ conuitiis colitᷓ: uolubilis & ceca exiſtimata. Vaga i cõſtãs: indignorumq; fautrix
Fortũæ ſimulacrũ
huic oĩa expenſa: huic oĩa feruntur accepta: & in tota ratione mortaliũ ſola utrãq; paginam facit. Nam ut i
quit ueriſſime Oui. Nempe dat & quodcunq; libet fortuna rapitq; fortunæ ſimulacrũ ut alibi quoq; anno
Agathotyche
tauimus. Cum copia & gubernaculo figurabant: tanq̃ & hæc opes tribuat: & humanaꝝ reꝝ regimẽ obtineat
pſpicieñter ergo & ſcite dixit theophraſtus. Vitã regi fortuna magis q̃ ſapiẽtia: quã poeta oĩpotentem ap
Cacothyche
pellat: cui tanq̃ deæ templa erexerunt. in cœlo quoque locum aſſignarunt: quintus enim ab horoſcopo lo
cus appellatur bona fortuna: quæ græco uocabulo: agathothyche nominatur: qui aſpectus potẽtiſſimus ẽ.
Cum de trigono ab horoſcopo uideatur. Sextus uero locus mala fortuna dictus: hoc ẽ cacotyce: qui nulla:
cum horoſcopo ſocietate coniungitᷓ. Vexent itaq; philoſophi: carpant caſtigent prout libet hãc theophraſti
ſententiam

ſententiam tanq̃ mollem ac eneruatam nec tãto uiro dignam: cum conſtet fortunam plus pollere q̃ prudẽtiam: q̃ conſilia ſexcentorum hominum: de qua eſt petronii arbitri ille uerſus: dignus memoratu. Rerũ humanarũ diuinarũq; poteſtas: quæ noua ſemp amas: & mox poſſeſſa relinquis. Recte id quidẽ. ſ. dicũt philoſophi: negãtes quicq̃ dici poſſe languidius. Si enim tot ſunt: per conditionalẽ enunciationem oſtendit plus ualere fortunã q̃ ſapientiam. Si modo inquit concedimus eſſe bona corporis atq; externa: tot iuga: ꝑ ut ſentit theophraſtus. Quã ſibi conſtanter: de inconſtantia epicuri dictum eſt. In ſecũda Tuſculana: q ſi-

Verſus petroni arbitri

Tenuis uictus epicuri

piẽtia. Negãt ab ullo philoſopho quicquam dictũ eſſe languidius. Recte id quidem: ſed nihil ĩtelligo dici potuiſſe conſtãtius ſi enim tot ſũt ĩ corpore bona: tot extra corpus in caſu atq; fortuna: nonne cõſentaneum ẽ plus fortunam quæ domina rerũ ſit & externarũ & ad corpus ꝑtinentiũ quã cõſiliũ ualere. An malumus Epicurũ imitari: q multa ꝑclare ſepe dixit: quã. n. ſibi cõſtãter: cõueniẽterq; dicat nõ laborat. Laudãt tenuem uictũ philoſophi id quidẽ. ſed ſi Socrates Antiſthenes dicerẽt: non is qui finẽ bonorum uoluptatem eſſe dixerit: negat quẽquam iucunde poſſe uiuere: niſi idem honeſte ſapiẽter iuſteq; uiuat. Nihil grauius: nil philoſophia dignius: niſi idẽ hoc ipſum honeſte ſapienter iuſte ad uoluptatem referre. Quid melius quã fortunam exiguam ĩteruenire ſapienti: ſed hoc is ne dicit: qui cũ dolorẽ non modo maximum malum: ſed ſolum malum etiam dixerit toto corpore opprimi poſſit doloribus acerrimis: tũ cum maxime cõtra fortunã: glorietur. Quod idẽ melioribus etiam uerbis. Metrodorus. Occupaui ĩqt te fortuna atq; cœpi; omneſq; aditus tuos ĩterclusi: ut ad me aſpirare nõ poſſet: ꝑclare ſi

bi iterdum diſſidet ac repugnat. Laudat tenuem uictũ: epicurus in epiſtolis aq̃ & cibario pãe ſe cõtentũ eſſe teſtatur: & ad amicum ſcribens: mitte inquit mihi paulum caſei: ut cum epulari lautius uoluero poſſim. Certos inqt ſeneca habebat dies ille magiſter uoluptatis epicurus: qbus maligne famem extingueret: uiſurus an aliqd deeſſet ex plena & cõſumata uoluptate: & quantũ deeſſet. Idem dicebat auctore laertio ſimplices ſapores æquã magnifico luxui ferre uoluptatẽ: & ſimplicem uictum ac tenuem cõferre ad bonã ualitudinẽ homiemq; ad uitæ uſus neceſſarios efficere. impigrũ ac ſtrenuum: libros ſuos epicurus ut inqt Hieronymus. Referſit oleribus & pomis: hocq̃ dem ſentire & tradere eſt philoſophi: ſed phi grauis non uoluptarii uidetur enim talis ſententia parum conuenire illi: qui ſummum bonum collocat in uoluptate: quod ſi talia de tenui uictu dicerẽt a ſocrate ſiue ab antiſthene plauſibiliter acciperẽtur: illi enim fuer phi grauioris auſterioriſq; diſciplinæ. Socrate nihil notius. Antiſthenes uero fuit cynicæ ſectæ conditor uel illuſtrator: cuius geſtamina fuerunt palliũ: pera: & baculus: cognominatus haplocyon. hoc eſt ſimplex canis uoluptatẽ ſummum malũ eẽ dixit: eius namq; hoc uerbum ẽ: μανεινμαλλονηευφρανθειην: ideſt inſanirem potius quã oblectarer. Negat. ſ. epicurus. Iucunde poſſe uiuere: ex prio d finibus uerba ſub

Victus ſimplex ſaluberrimus

Antiſthenes ſectæ cynicæ cõditor

Haplocyon

ſcripſi: quæ ſunt hæc. Clamat epicurus: is quẽ nimis uoluptatibus eſſe deditum dicitis: non poſſe iucunde uiui niſi ſapienter honeſte iuſte uiuatur: nec ſapienter honeſte iuſte niſi iucunde: auctor eſt Laertius epicurũ dixiſſe uirtutẽ eẽ a uoluptate inſeparabile: & iucũdam uitã: a uirtutibus ſeparari nõ poſſe. Quid melius q̃ fortunam: pergit referre ſententias epicuri laudabiles & ſummis philoſophis dignas: a qbus ipſemet diſſidere uidebatur: ſententia enim eſt hæc epicuri memorataſſima. Raro fortunam interuenit ſapiẽti: uel ſic: exigua fortuna interuenit ſapienti: talis aũt ſentẽtia cum ſit robuſta planeq; uirilis nõ uidetur congruere philoſopho illi: qui dixit dolorem eſſe maximum malum. Nam ſi uerum eſt dolorem eſſe maximum malũ. poterit non exigua: ſed maxima fortũa caſuſq; interuenire ſapienti: q doloribus acerrimis nõ minus opprimi poteſt: q̃ quilibet inſipiens. De epicuro in ſecũda tuſculana copioſius: ubi coniuẽtes preteriuimus illud: ſed homo cautus nunq̃ terminat modũ: non cautus legendum eſt: ſed catus: hoc eſt acutus: & ſapiẽs quem locum grammatici pro teſtimonio aduocant. docentes catũ dici pro ſapiente. Metrodorus: hic fuit diſcipulus epicuri: qui mox ſe ad carneadem cõtulit. Amauit meretricem nomine leontium: ad quã epicurus ſcriptitauit: quæ tã erudita fuit ut cauſa ſit ſcribere cõtra theophraſtum ſcito ſermone & attico: ad hanc referendum eſt illud plinianũ ex proemio. Cernimus aduerſus theophraſtum ſcripſiſſe etiam fœminã metrodorus ab epicuro ſapiens appellatus: putabat: ut ante dictum eſt: eũ perfecte beatum cui corpus bñ conſtitutum eſſet: & exploratum ita ſemper fore: quis autem eſt iſte: cui exploratum hoc poſſit eſſe: cũ momẽto ſemihoræ: poſſit: uel robuſtiſſimus ægrotatiõe ſubneruari: magnifica eſt plane & animoſa metrodori illa uox: qua ait ſe intercluſiſſe aditus omnes fortunæ: ne ad eum poſſit aſpirare: neq; in ipſum longas mãus habere: ſed cum ſit metrodorus philoſophus: uoluptarius ac mollis omne bonum in uiſceribus collocãs: nõ uidetur ei conuenire tam uirilis tamq; excelſa ſententia: quæ ſi aut ab ariſtone aut a Zenone diceref ꝑclare dici uideretur. cum fuerint illi longe auſteriores grauioreſq; philoſophi graui enim: grauis uoluptario uoluptaria ẽ accõmodata ſentẽtia. Aſpirare. accedeꝛ. Vir. Nec æquis aſpirat achillis: alias fauere. ut Virgilius. Aſpirat primo fortuna labori. Ariſton chius. huius ariſtonis chii meminit in libro quoq; de ſenectute neſcio an hic ſit ille Ariſto. cuius exploſa ſentẽtia ẽ dicẽtis nihil differre aliud ab alio. nec eẽ res ullas pter

Snĩa epicuri

Homo catus epicurus

Metrodorus

Leõtiũ meretrix cõtra theophraſtum

Magnifica uox metrodori

uirtutes & uitia: inter quæ: quicquã omnino intereſſet: hunc in libris de finibus identidem taxat. Zenone
uero cõditore ſtoicæ ſectæ: nihil celebratius: qui nihil bonum niſi honeſtum: nihil malum niſi turpe eſſe
cenſet: cuius paradoxa illud. M. Tullius in oratiõe ꝓ murena: & in quarto de finibus refellit: in tuſculanis
Pro ſtoicis uero quæſtionibus totus ẽ ſtoicus & ſtoici dogmatis propugnator. Sũt ergo ueluti loci cõmunes: dicere ꝓ
& cõtra ſtoicis & contra ſtoicos. Quid cuiq; dicendum: philoſopho uoluptario nõ eſt dicẽdum ſe eſſẽ ſupra fõr
ſtoicos tu nã collocatũ: nec enim talẽ uirum talis decet ſententia: ſicut ſtoico: & cynico non conuenit dicere uolu
ptatem eſſe ſummum bonum: & omnia uo
luptatis cauſa faciẽda: talis enim ſentẽtia d
cet epicureos & aſotos: de ariſtippi ſchola
igiẽ qui acutus diſputator eſt ſpectat nõ tã
Fimbriæ quid quiſq; dicat: q̃ quid cuiq; dicendum
factum ſit: uidet nõ tã quid dicat. Metrodorus: ſed
ſapiens qd dicere dbeat. Quid dicam bonos: fim
briæ conſularis uiri factũ illud oppido q̃
ſapiẽs: qui iudex exiſtens. M. Lutatio: cum
is ſpõſionem feciſſet. ꝙ uir bõus eẽt: uoluit
eã rẽ iudicare: ne aut ſpoliaret fama ꝓba
tũ hoiem ſi contra iudicauiſſet: aut ſtatuiẽ
Bonus cõ ſe uidereẽ uirũ bonũ aliquem eſſe: cũ ea
ſtat ex res innumerabilibus officiis & laudibus cõ
multis tineretur. Ex ualeriomaximo & M. Tullio
Rari boni Eum dicimus uirum bonum: qui proſit: q
bus poſſit: noceat nemini. Et ut hoc i loco
Beatitu explicat. M. Tul. dicimus uiros bonos: om
do quid nibus uirtutibus ornatos: q̃les pauciſſimi
uix reperiuntur: nã ut inquit ille: Rari qp
pe bõi numero uix totidẽ quot thebarum
portæ uel diuitis hoſtia nili. Seneca ait Io
uẽ nõ plus poſſe q̃ uirũ bonũ. Tanta eſt uis
Magnidi bonitatis. Subiecta notio: intelligentia &
ci ſtoici ſenſus De notione ſupra dictũ ẽ. Secretis:
ſeiunctis: ſeqſtratis. demotis. Cumulata
cõplexio: Boetius in. iii. de cõſolatione: bea
titudinẽ ait eſſe ſtatum bonorum omniũ
congregatiõe perfectum. Auguſtinus quo
q; in quinto de ciuitate dei fœlicitatẽ dicit
eſſe plenitudinem omnium rerũ optãda
rum: quibus qui fruuntur: beati merito di
cũtur. Si quicq̃ boni: tanquã ſtoicus ducit
ſolã uirtutẽ in bonis: nec in malis põit for
tunæ naufragia & corpis dolores: uult eni
Caſus qd ſolam uirtutẽ eẽ effectricem uitæ beatæ: ẽt
ſi abſint commoda fortunæ & corporis: &
ad ſint incommoda: quæ ſtoici nolũt ma
la appellare: cum ſapiens in his eſſe poſſit:
ſed ut ſæpe diximus ſpetioſæ magnificæ
q; iſta dñr: cum aũt uẽtum ad uerum ẽ ſen
ſus moreſq; repugnãt. Caſus iportat: Ari
ſtoteles in phyſicis. Quotiẽs inqt aliqd cu
iuſpiam rei grã geritur aliudq; quibuſdã
de cauſis: q̃ quod intẽdebatur obtingit: ca
ſus uocaẽ: licet caſũ diffinifut docet Boe
tius in quito de cõſolatiõe: inopinatũ eſſe
euentum. Statius ſentẽtialiter ait: omnia ca
ſum fecimus: & uires auxit fortuna nocẽdi
Speu ſenſus eſt. Si mala ſũt quæ ex caſu fortũaq;
ſippus proueniunt: ſapiens beatus eſſe nõ poterit. Cum in illum poſſit caſus icurrere: poſſitq; ſubiectus eẽ omni
Xenocra bus fortunæ fulminibus. Communibus magiſtris: ut antiocho: ariſtoni & aliis: qui fuerũt communes do
tes ctores. M. Bruti: & Ciceronis. Speuſippo: hic ex ſorore platonis genitus. Scholæ platonicæ octo ãno magi
Polemon ſter fuit: ſpeuſippo ſucceſſit i academia Xenocrates philoſophorum ſeueriſſimus: qcum eẽt ingenio he
beti & tardo: dixit Plato illũ agere calcaribus: hunc dixit meretrix phryne nõ uirum eſſe: ſed ſtatuam: cũ
nullis blãdimẽtis hominẽ allicere potuiſſet ad concubitũ Xenocrati: ſucceſſit polemon: q cũ eẽt adoleſcẽs
impudicus

id Ariſto Chius aut ſi ſtoicus Zeno diceret: q̃ niſi
qd turpe eẽt nihil malũ duceret. Tu uero Metrodo
re: qui omne bonum in uiſceribus meduliſq; condi
deris & diffiniens ſummũ bonum firma corporis af
fectione: explorataq; ſpe contineri: fortũæ additus
itercluſiſti. Quomodo iſto enim bono iam expolia
ri potes. Atqui his capiuntur imperiti: & ꝓpter hu
iuſmodi ſentẽtias iſtorum hominum ẽ multitudo.
Acute aũt diſputantis illud ẽ. Nũqd qſq; dicat: ſed
quid cuiq; dicẽdũ ſit uidere. Velut ea ipſa ſnĩa: quã
in hac diſputatiõe ſuſcepimus. Omnis bonos ſemp
beatos uolumus eẽ: quos dicã bonos pſpicuũ ẽ. Oĩ
bus. n. uirtutibus iſtructos & ornatos: tũ uiros bo
nos dicimus. Videamus q dicẽdi ſunt beati. Eqdẽ
hos exiſtimo: qui ſint i bonis nullo adiũcto malo:
nec ulla alia huic uerbo: cũ beatũ dicim⁹: ſubiecta
notio eſt: niſi ſecretis malis omnibus cumulata bo
norum complexio: hanc aſſequi uirtus: ſi quicq̃ ꝓ
ter ipam boni eſt nõ poteſt. Aderit enim malorum
ſi mala illa dicimus turba quædam paupertas: igno
bilitas: hũilitas: ſolitudo: amiſſio ſuoꝝ graues do
lores corporis: perdita ualitudo debilitas: cæcitas: i
teritus patriæ: exilium ſeruitus. Dẽique in his tot
& tantis: atq; etiam quæ plura poſſunt accidere po
teſt eſſe ſapiens: nam hæc caſus importat qui in ſa
pientem poteſt incurrere. At ſi ea mala ſũt quis po
teſt preſtare ſapiẽtem ſemper beatum fore cum uel
in oibus his uno tempore eſſe poſſit. Nõ igitur faci
le cõcedo neq; Bruto meo: neq; communib⁹ magi
ſtris: neq; ueterib⁹ illis. Ariſtoteli. Speuſippo: Xe
nocrati: Polemoni: ut ea q̃ ſupra enumeraui i ma
lis numerẽt: iidẽ dicãt ſp beatũ eſſe ſapiẽtẽ. Quos
ſi titulus hic delectat inſignis & pulcher. Pythago
ra Socrate & Platone digniſſimus inducant aĩum
illa: quorũ ſplendore capiuntur: uires ualitudinẽ

Impudicus perditaq; luxuriæ audito Xenocrate:ad frugalitatem modeſtiamq; cõuerſus: ex infami ganeo ne maximus philoſophus euaſit De quo Ora.quæro facias ne quod olim mutatus polemon ponas inſi- gnia morbi:hi tres ſucceſſores platonis academiam nouis opinionibus repleuerũt. Ita ſincera illa platonis doctrina una cũ eo extincta eſt. His contraria. Imbecillitatẽ: ægrotationem : deformitatẽ :paupertatem: ignominiam:& cætera hoc genus:quæ a nobis mala nominantur.quæ uult cicero pro nihilo duci. ſicut & alia quæ nos bõa appellamus dicit eſſe contemnenda.ut ſapiẽs ſemp beatus eẽ poſſit.& ſola uirtus ſit effe- ctrix beatitatis.

pulchritudinẽ:diuitias honores opes cõtẽnere:ea q; his cõtraria ſũt pro nihilo ducere. Tum poterũt clariſſima uoce profiteri ſe neq; fortũæ impetu:nec multitudinis opinione:nec dolore: neq; pauperta- te terreri:omniaq; ſibi in ſeſe eſſe poſita:neque eſſe quicq̃ extra ſuam poteſtatem: quod ducãt in bõis. Neque hunc & hæc loqui que ſũt magni cuiuſdam & alti uiri:& eadem que uulgus in malis & bõis nu merare cõcedi ullo modo poteſt. Qua gloria cõmo tus Epicurus exoritur: cui etiã ſi diis placet uideť ſemper ſapiens beatus. Hic dignitate hui⁹ ſentẽtiæ capitur:ſed nũquam id diceret ſi ipſe ſe audiret:qd eſt enim quod minus cõueniat quam ut his qui uel ſummum uel ſolum malum dolorem eſſe dicat: idẽ cẽſeat:quam hoc ſuaue eſt:tum cum dolore crucie- tur:dictum eſſe ſapiẽtem. Nõ igitur ex ſingulis uo- cibus philoſophi ſpectandi ſũt: ſed ex perpetuitate atque conſtantia. A. Adducis me ut tibi aſſentiar: ſed tua quoq; uide ne dſidcretur cõſtãtia. M. Quo niam mõ. A. Quia legi tuum nuper quartum defi- nibus in eo mihi uidebare cõtra Catonem diſſerẽs hoc uelle oſtendere:qd mihi quidẽ ꝓbatur iter ze- nonem & ꝑipateticos nihil præter uerborũ nouita tem intereſſe:qd ſi ita eſt quid ẽ cauſæ quin ſi zeno nis rõni cõſentaneũ ſit ſatis magnã uim ĩ uirtute eẽ ad beate uiuẽdũ:liceat idẽ ꝑipateticis diceř. Rẽ.n. opinor ſpectari oportere non uerba. M. Tu quidẽ tabellis obſignatis agis mecum:& teſtificaris qd di xerim aliquando aut ſcripſerim. Cum aliis iſto mo- do qui legibus impoſitis diſputant. Nos in diem ui

Nec multitudis opiniõe. opinio multitudinis ẽ ſine bonis fortũæ & corporis non poſſe effici hominem beatũ eadem opinať :maxima maloꝝ eẽ ægeſta- tem dolorem:& cætera ĩfortunia:q̃bus ob rutus ſapiens fiat miſer:philoſophi ꝑcipi- unt ad opinionem turbæ nõ eſſe uiuẽdum neq; multitudini credendum:quæ incõſul ta:temeraria:turbulẽta:plerunq; ẽ: ſine ra tione:ſine modeſtia: hĩc uerſus ille notiſſi mus. Scindiť incertũ ſtudia in cõtraria uul gus. Omnia in ſeſe:cõuenit huic ſentẽtiæ illud pſianũ nec te quæſiueris extra: & il- lud:omnes opes in meipſo ſitæ ſũt. Et hæc loqui:ſenſus eſt : nõ poſſumus magna loq dicentes ſapientem eſſe beatũ :& numera- re in bonis & malis quæ uulgus enumerãt nam ſi, talia ſunt in bonis maliſue ducẽda ſapiẽs beatus eſſe nõ poterit: uel cum bona defuerint:uel cũ mala aſſuerit. Si diis pla cet:cum indignatione & contemptu hoc di ci ſolet. Quam hoc ſuaue ẽ:i ſupioribus reprenſus eſt epicurus tanq̃ inconſtãs & ri- diculus:q cenſet ſapientem ſi ĩcludať tau- ro phalandis dicturum:q̃ hoc ſuaue ẽ:qd aliud diceret ſi eſſet in lectulo. hoc aũt ri- diculũ eſt decerni ab illo ipſo phõ:qui uo luptarius eſt:q dolorẽ non ſolum malũ di cit:ſed malorũ omnium extremũ: ex quo colligimus:repugnantia dici ab epicuro:& aliena ab eius dogmate delicato. Ideoq; ſpe ctare nõ debemus quid ſemel dicãt phi ſed q̃ conſtãter:& perenniter ſeruent propoſi tum. Nihil præter uerborũ nouitatem: Quarto de finibus bonorũ & maloꝝ uolu mine diſſerit.M. Tullius contra Catonem uticẽſem:q in tertio de finibus diſputator ĩductus ſtoicoꝝ dogmata alacriter defen- dit. In eo libro ſic ait.M. Tullius: uides ne igiť Zenonẽ tuũ cum Ariſtone uerbis con ſiſtere:re diſſidere:cũ Ariſtotele & illis re conſentire uerbis diſcrepare. Rẽ ſpectari non uerba:Rerum cauſa inuenta ſũt uerba:qui rei ſignificãdæ inſeruiant. Vnde ubi de re conſtat:uerborũ controuerſia pertinacibus relinquenda eſt:cũq; omnis controuerſia aut de re ſoleat: aut de nomine eẽ:utra- q; earum naſcitur:ſi aut res ignoratur:aut enarratur. In nomine:ſtoici dicunt commoda fortũæ & corporis peripatetici bona re conſentiunt uerbis diſſident:quid enim refert utrũ cõmoda appelles an bona:dũ idẽ ſentias:ſtoici dicunt præpoſitum eſſe diuitias:bonum eſſe negant:cũ tamen hoc uocabulum præpoſitum plus ſignificet poene q̃ bonum. Nam ex eo dictum uideť : quod præponať aliis: meritoq; dicebat.M. Piſo plus tribui diuitiis a Zenone:qui eas in præpoſitis poneret:q̃ ab Ariſtotele:qui bonũ eſſe diuitias fatereť ſed neq; magnum bonum:& præ rectis hõeſtiſq; cõtemnendum:& deſpiciendum: nec magnopere expeten dum:omninoq; de iſtis omnibus uerbis a Zenõe mutatis: Ita,M. Piſo diſputabat : & quæ bona negarentur eſſe ab eo & quæ mala:illa lætioribus nominibus ab eo appellari q̃ a nobis:hæc triſtioribus. Tabellis obſi gnatis agis mecum:qñ quiſpiam diuerſa dicit: ab his quæ alias approbauit. Solemus tabulas illius manu ſcriptas obſignataſq; proferre ad coarguendum:quibus cõtineť quid alio tempore ſenſerit: quæ relutatio eſt potentiſſima:cui uix contradici poſſe uideatur:cum aduerſum me mea ſcripta depromũtur: inde pro uerbialis elocutio ẽ. Agis mecũ tabellis obſignatis: ꝑ eo qd eſt:me reuincis:teſtimonio mearum literarum

Opinio multitudinis

Si diis placet

Verba rerũ cã inuenit

Cõmoda

Bona

Præpoſitum

Diuitiæ in præpoſitis

Agere tabellis obſignatis

meorũq; ſcriptoꝝ:ſicut nunc diſcipulus cõtra Ciceronẽ cita libros ipſius Ciceronis de finibus:quibus alid
celeet:q̃ his Tuſculanis q̃ſtionibus ſentiat.M.Antonius orator:dicere ſolitus ẽ. Jccirco ſe nullã unq̃ orõnẽ
ſcripſiſſe:ut ſiqd aliqñ:qd nõ opus eſſet:ab ſe eẽt dictũ:poſſet ſe negare dixiſſe:olim.M.Brutus cũ.L. Plã
cũ accuſaret:& cũ defenderet.L.craſſus orator duos recitatores cõſtituit:q ex duabus Craſſi oratiõibus ca
pita alterna iter ſe cõtraria recitarẽt:quo ai iudiciũ in craſſũ icenderent:tũc.L.Craſſus aliquãtũ cõmotus
ſe excuſauit dicẽs orones cãꝝ eẽ & tẽpoꝝ nõ aũt hoium ipſoꝝ ac patronũ. Nos in diem uiuimus.i.nũq̃ p
manemus pſeuerãter i una ſnia:ſed quoti
die noua depromimus: ſicut illi q uiuũt i
diem quotidie parãt noua cibaria nihil ſer
uãtes nec recõdito utũt :hodie appetentes
hoc cras illud:quoꝝ uaria ẽ uita & uictus:
nihili hoies ſũt q in diẽ uiuunt:deteriores
q in horã:d qbus in qnta ãtoniana ſic:hæc
q in horã uiuerẽt non mõ de fortunis & de
bonis ciuiũ ſed ne qdẽ de utilitate ſua co
gitauerũt:ſicut igt apd hos:q in diẽ uiuũt
nihil ẽ cõſtituti:nihil certi: ſic mihi:nulla
ẽ firma ptinaxq; ſnia ſequẽti id qd pbabili
tate aium cõmouit. Idẽ beatiſſimus:teneã
mus inqt hãc ſniam:ut ſit idẽ beatus:& bea
tiſſimus:ut nihil ſit beatius beato:ſicut ſtoi
ci dñt:nihil eſſe rectius recto. Verius ue
ro plan.us plano. Zeno citius. Zeno prin
ceps ſtoicoꝝ fuit ex citio ciuitate cypri ut
ſtrabo & Laertius cõmeminere:hic nõ tam
reꝝ inuentor fuit:q̃ nouoꝝ uerboꝝ: ſtoici
.n.ex oibus phis plurima noiauerũt: in.ui.
de natura deoꝝ tradit Zenonẽ magnã quo
q; moleſtiã ſuſcepiſſe:dũ uult uocabuloꝝ
cis explicare:ſenſus eſt zenonẽ celebrari p
inde ac auctorẽ illius lucuẽtiæ ſniæ q ait:
nihil pter uirtutem eſſe bonum:cũ ante ze
nonẽ a platõe talis ſnia tradita doctore ſit.
. Velut in gorgia:ſocrates apud Platonem
in dialogo cui titulus eſt gorgias:a gorgia
leõtino rhetorica ,uideat an infœlix arche
laus:pdicæ filius:macedoniæ rex.Socrates
reſpondens: neſcio inquit o polæ. nunq.n.
apud ipm fui:tũc polus :qd aũt ſi eius con
ſuetudinẽ habuiſſes iã cognoſceres: Aliter
.n.eius fœlicitatẽ non potes cognoſcere So
crates.Nõ p ouẽ inquit.Polus conſtat igĩ:
. o Socrates ſimiliter te dicturum ignorare
utrũ magnus pſarum rex ſit fœlix. Socra.
& uera quidẽ dicam: ignoro .n. quo pacto
ad eruditionẽ iuſticiamq; ſe habeat polus:
nunqd in hoc tota beatitudo cõſiſtit.Socra.certe ut ego dico o pole:aſſero.n.honeſtũ bonũq; uirũ & mulie
rẽ eſſe fœlicem. Iniuſtũ uero & turpẽ eſſe miſeꝝ:polus miſer ergo ſecundũ ſermonẽ tuum archelaus. So
cra.nimiꝝ o amici ſi iniuſtus:hactenus Plato. Vnde hæc Cicero mutuat.uerbũ de uerbo pœne tranſcribẽs.
Dion quoq; in libris de regno.Socrates inqt interrogatus.Num perſaꝝ regẽ fœlicem putaret: fœlix ait for
taſſe eſt.Id tñ non ſcire ſe affirmauit:q cum cõ nunq̃ eſſet cõuerſatus.nec eius mentem noſcet:quaſi non in
auro nec in ciuitatibus nec in regiõibus nec in hoibus imperio ſubiecti: ſed in aio fœlicitas ipſa cõſiſteret:
fuit aũt archelaus:quẽ Socrates negauit beatũ eſſe:imani crudelitate pditus q patruũ ſuũ noie alcetã:& fi
lium eius alexandrũ:uino grauatos cõiecit i paleſtrũ:noctẽq; aſportatos trucidauit. Idẽ poſt paulo:fratrem
ſuũ legitimũ annos ſeptẽ natũ:ad quẽ ptinebat regnũ:in puteũ pcipitẽ dedit:atq; ſuffocauit: qbus ſceleri
bus ppetratis ñ fœliciſſimus:ſed miſerrimus oium macedonũ ex ſocratica ſnia dicẽdus ẽ. Archelaus rex
ſocratẽ rogauit ut ad ſe ueniret:ille aũt uenire renuit:ne.ſ.iret ad uolũtariã ſeruitutẽ. Hic.ſ.Plato: & ap
platonẽ ſocrates. In epitaphio:ſenſus ẽ Plato i epitaphio explicat beatã uitã una uirtute cõtineri :q̃ ſnia ze
noni ſtoico aſcribi ſolet:cũ plato:quã zeno ãtiqor ſit:lib. diui Hierõi:q de uiris illuſtribus iſcribit a qbuſ
dã dr epitaphiũ:q titulus ut inqt Augu. pbari poſſet:ſi eoꝝ tñ hoium uel uitas uel ſcripta cõtineret: q iã
defũcti eẽnt.Hieronymus Augu.reſpõdẽs epitaphiũ aſſerit pprie ſcribi mortuoꝝ:ſicut ab ipo epitaphiũ
nepotiani ſcriptũ ẽ:epitaphiſta dr:ut epigrãmatiſta:ſcriptor.ſ.epitaphioꝝ:q̃ dictiõe utit ſidõius appolli
naris

uimus : quodcũq; nr̃os aĩos pba bilitate pcuſſit id
dicimus. Itaq; ſoli ſumus liberi. Verũtñ qm̃ de con
ſtãtia: pauloante diximus :nõ ego hoc loco id q̃ren
dum puto uerũ ne ſit qd zenoni placuerit : quodq;
eius antidori Ariſtoni bonũ eſſe ſolũ quod hone
ſtum eẽt : ſed ſi ita eſſet tñ ut hoc totum beate uiue
re in una uirtute poneret:quare dem⁹ hoc ſane Bru
to ut ſit beatus ſemp ſapiẽs:quã ſibi cõueniat ipe ui
derit gloria qdem huius ſententie:quis eſt illo uiro
dignior : nos tñ teneamus ut ſi idẽ beatiſſimus .Et
ſi zeno Citiæus aduena quidã & ignobilis uerborũ
opifex inſinuaſſe ſe in antiquã philoſophiam uidet
huius ſniæ grauitas a Platonis auctoritate repetat
apud quẽ ſæpe hæc orõ uſurpata ẽ : ut nihil præter
uirtutẽ diceret bonum. Velut in Gorgia Socrates
cum eẽt ex eo quæſitũ Archelaũ perdicæ filiũ : qui
tum fortunatiſſimus haberetur:nõne beatũ puta
ret? Haud ſcio iquit nũquã .n. cum eo locutus ſũ.
An tu aliter id ſcire non potes: nullo modo. Tu igi
tur ne de perſaꝝ qdẽ rege magno potes dicere : bea
tus ne ſit? An ego poſſum:cum ignorem:quã ſit do
ctus:q̃ uir bonus quid tu in eo ſi tam uitam beatam
putas:ita prorſus exiſtimo bonos beatos : iprobos
miſeros. Miſer ergo Archelaus:certe ſi iniuſtus ui
detur omnẽ ne hic beatã uitã in una uirtute pone
re. Quid uero in epithaphio quomõ idem . Nã cui
uiro inquit ex ſeipſo apta ſunt omnia quæ ad beate
uiuendum ferunt: nec ſuſpenſa aliorum : aut bono

Nullũ ſcripſit orõnẽ M.Antonius

Contraria capita ex orõnibus craſſi

Viuere in diem

Viuere in horã

Nihil planius plano

Gorgias platonis

An fœlix archelaus

An perſaꝝ rex fœlix

Crudelitas archelaĩ

Socrates renuit ſeruitutem

Epitaphium nomẽ libri

Epitaphiſta

Pendere ex alterius euẽtis: inqt Plato in epitaphio q non pẽdet ex alieno iudicio: nec ex aliena fortũa cui q; in ſeipſo ſpes oẽs ſitæ ſunt: hic ẽ beatus appellãdus: huic rõ uiuendi optima cõſtituta ẽ. Naſcẽtibus & cadentibus: talis inqt Plato: neq; rebus aduerſis ſuccũbet neq; ſecũdis intumeſcet: ſed ſeruabit mediocritatẽ ad utrãq; fortunã: ut neq; nimis lætet̃ ex ſecũdis neq; nimis cõtriſtet̃ ex aduerſis. Dicimus cõmoda naſcẽtia. qñ primitus pueniũt: ſicut cadentia: q̃do abeunt: & nos deſtituũt. Tũ maxĩe liberis: inter cõmoda mortaliũ cũ primis numerãt̃ liberi hoc ẽ filii: qbus naſcentibus ſapiẽs non nimis lætabit̃: ſicut cadẽtibus: hoc eſt

caſu: aut cõtrario: pendere ex alterius euentis: & errore cogunt̃: huic optime uiuendi rõ cõparata eſt. Hic eſt ille moderatus hic fortis, hic ſapiens: hic & naſcẽtibus & cadentibus cũ reliqs cõmodis: tũ maxime liberis: parebit & obediet præcepto illi ueteri. Neq;.n. lætabit̃ unquã neq; mœrebit nimis: q ſemper i ſeipſo omnẽ ſpem reponere ſui. Ex hoc igitur Platonis q̃ſi quodã ſancto auguſtoq; fonte noſtrã oĩs manabit orõ. Vñ igit̃ rectius ordiri poſſumus q̃ a cõmuni parẽte natura: Quæ qcqd genuit: non mõ aĩal ſed & quod ita eſſet ortum e terra: ut ſtirpibus ſuis niteretur in ſuo quoq; gener̃ pfectũ eẽ uoluit. Itaq; & arbores & uites & ea quæ ſunt hũiliora neq; ſe toller̃ a terra altius poſſunt: alia ſemp uirẽt, alia hyeme nudata uerno tẽpore tepefacta frondeſcunt. Neq; enim ẽ ullum: quod nõ ita uigeat interiore quodã motu: & ſuis quoq; ſeminibus iclusĩ: ut aut flores aut fruges fundat: aut baccas: oĩaq; in oĩbus quantum in ipſis ſit: nulla ui impediente pfecta ſint. Facilius uero etiam in beſtiis: quod his ſenſus a natura eſt datus: uis ipſius naturæ perſpici poteſt. Namq; alias beſtias nantes aquarum ĩcolas eẽ uoluit. Alias uolucres cælo frui libero ſerpẽtes: q̃ſ

moriẽtibus nõ nimis mœrebit dolebitque. modus.n. i rebus oĩbus optimus eſt: ĩõq; ille laudat̃ q neq; intẽperãter lætat̃: neq; immodice dolet: memor illius ſaluberrimi pcepti: qd græcæ dr̃: μηδὲν ἄγαν: hoc ẽ neqd nimis. Auguſto: uenerabili: religioſo: ſacrato. Quid ſit auguſtũ copioſe annotauimus in ſecũdo ſuetonii cõmẽtario. Manabit: p manet in trãſlatione fontis: a quo riui manare: profluereq; conſueuerũt. A cõmuni parẽte: Plinius ubi naturã parentẽ rex opificẽq; appellat: & ut Lactãtius ait naturã dixerũt rerũ oĩum matrẽ. Seneca naturã nihil aliud eẽ quã deũ ſignificat: ſic ſcribens libro q̃rto đ beneficiis: natura inqt hoc mihi preſtat: nõ intelligis te cũ hoc dicis mutare nomẽ deo: qd.n. aliud eſt natura q̃ deus & diuina rõ: toti mũdo & ptibus eius inſerta. Humiliora: breuiora in arbox gñe abortus quoq; ſũt & pumilionũ infœlicitas: nãq; chameplatani uocant̃ humiles platani: & coactæ breuitatis ſicut chamedaphne puſila laurus: & chamecerasi breues ceraſi: & chameciſſos hædera dicit̃ nõ attollens ſe a terra: & alia id genus ppe infinita: pterea dedit natura qbuſdã ſtirpibus pceritatẽ: quibuſdã breuitatẽ: ita tñ ut i ſuo quodq; genere pfectũ eẽt. Alia ſemp uirent: folia nõ decidunt oleæ: lauro: palmæ myrtho: cupræſſo: pinis: hæderæ: rhododendro: & hoc inter urbanas arbores: ſyluestriũ quoq; generis folia nõ decidũt abieti: larici: pinaſtro: iunipero: cedro: therebintho: buxo: ilici: aquifolio: ſuberi: taxo: tamarici: cæteræ fere oẽs arbores folia depdũt: thimeus mathematicus decidere arboribus folia putat. ſole ſcorpionẽ tranſeũte. q̃dã ſyderis ui. Cadũt plurimis autũno q̃dã tardius amittunt atq; in hyemes progant moras. neq; ĩ his q̃ ſp retinẽt comas. eadẽ folia durãt ſed ſubnaſcẽtibus aliis areſcũt uetera. Verno tpe: lego uerno tepore: tepor.n. tẽperies euocat i plãtis frondes & germinationẽ: oĩa tũc frondẽt: tũc uariis colox picturis i certamẽ uſq; luxuriã: ſerotino q̃dã germinatu florẽt ut morus. q nouiſſima urbanax arbox germinat. nec niſi exacto frigore. ob id dicta ſapiẽtiſſima arbox. Interiore motu. aĩam ſeminalẽ intelligit. quã recẽtiores phi uegetatiuã appellant. q a Plinio dr̃ alens. cuius motu ĩteriore plãte uigeſcũt. creſcũt. frõdeſcũt. germinãt: breuiterq; uiuũt. ſcribit Seneca li. iiii. qõnũ. terræ in eſſe ſpiritũ illũ uitaliter uegetũ. & alẽtẽ oĩa. hũc.n. inqt niſi hẽret. quo tot arbuſtis ſpiritũ ĩfũderet nõ aliũ de uiuẽtibus quo mõ tot radices aleret. Aut flo. duo iunipi gña tradũt alterã florere. nec frugiferã eẽ. q uero nõ floreat ferre fructũ baccis ſubnaſcẽtibus. q̃ biẽnio hereãt ſic: & hoĩum multis fortũa ſine flore ẽ. de floreſcunt autẽ oĩa fere gña plãrarum ſeptenis diebus: q̃dã tardius: ſed nulla plibus bis ſeptenis: nec ſtatim fructus ſeqt̃ in aliqbus floret pría oĩum amygdala. Aut fruges. põt referri ad arbores pomiferas: q̃s ob id frugiferas uocãt. appellatione enim frugum fructus arbox quoq; continentur: ut iã dictum ẽ. Baccas: baccas dici fructus arbox maiores acinis minores pomis nullus ignorat: uñ arbores bacciferæ dictæ: quæ baccas ferunt: qbus magna ẽ differentia: aliæ namq; baccæ ſũt oliuis: lauris: aliæ lotho: & cornis: aliæ myrthis & lentiſco: alias baccas dicimus margaritas. uñ monile baccatũ apud poetas. Incolas eſſe maris: nõ ſolum piſces aquarum incolæ ſunt: ſed etiã beſtiæ terreſtres & aues: quæ ob id amphibia dicũt̃ quibus uita & uictus eſt in aquis terraq;: de quibus Plinius. Columella. M. Varro. Ariſto. Cæteri. Serpentes: repẽtes a ſerpẽdo nomen.n. generale eſt: ſerpens de his quæ ſerpunt citra uſum pedum. Serperaſta uocant iſtrumẽta: q geniculis puerox alligantur: ut cum his deprauata corrigant crura a ſerpẽdo dicta. Serpũt enim magis puerili q̃ gradiantur. In hanc ſententiam libro. v. de finibus ſic ſcriptũ eſt: Serpere anguiculos: nare anaticulas. Euolare merulas: cornibus uti uidemus boues: ueſperas aculeis: ſuã denique naturã eſſe ad uiuendũ ducem.

Cõmoda naſcentia
Modus opimus
Natura parens rerũ
Natura deus
Pumiliões in arboribus
Chame platani
Chame daphne
Chame ceraſi
Quibus folia nõ ſunt decidua
Quãdo decidãt folia
Tepor uernus
Morus ſapiẽniſſima arborum
Vegetatia. ſeminalis
Alẽs aĩa
Spũs terræ uegetus
Iuniperus frugifera non floret
Fortũa ſine flore
Defloreſcunt
Amygdala prima floret
Baccifera arbor
Amphibia
Serpere anguiculos

Merula
Gracculi
Gregabi
leſelephá
ti
Immanes
ferre
Cicures
Cicurare
Cicur in
genium
Máſuetari
Exarmare
Exarmati
Talpæ

Partim ſoliuagas:merula q̄ſi ſola uolat q̄ſi mera uolans noíata ē:ut refert.M. Var. ſicut gracculi: qa gregatim uolant dicti.Quæ tñ etymologia qntiliano íprobaꝰ:q ex uocibus gracculoꝝ nomen duci autumat. Plinius de elephātis ſcribés ait gregati ſemp ambulāt minime ex oíbus ſoliuagi:idē ſturnoꝝ generi ꝓpriū ait eē cateruati uolare:& quodā pilæ orbe circúagi oíbus í mediū agmē tēdentibus. Immanis alias: truculentas noxias:efferas:ut ſūt urſi & tygrides.M.V. adde hydrā lerneā:& leonē : heſpidūq: beſtiæ feræ imanes. Cicures:māſuetas & placidas:uerbū uetus ē cicurare:qđ ſignat māſuefacere :qđ a fero diſcretū eſt:id dr̄ cicur : & iō dictū cicur ígeniū obtineo: ꝓ māſuetū:a quo ueturii quoq: nobiles nominati ſunt cicurii:helius lāpridius in heliogabalo ait.Eādē terrā ſerpētes ſetre & cicures.Pli.triſariā diuidit aíantes í placida: fera:& íter media:placidas ítelligi uolēs cicures:hirūdines:apes : delphini nec placida ſūt nec fera:ſed mediæ íter utrūq: naturæ:māſuetarios uocāt q cicurare ſciūt hoc ē māſuefacere:& placidas redder̄ feras iulius firmicus l.yiii. mathe. ſeptētriōe iqt oriente nati erūt manſuetarii feraꝝ.i. q urſos: uel tauros đpoſita feritate hūanis cōuerſatióibus ſociēt. Alio uerbo ex armare dictū ē p̄ māſuefacere:& exarmatæ beſtiæ ꝓ cicuribus & māſuefactis.lmapridius í heliogabalo:habuit leones:& leopardos exarmatos in delitiis quos edoctos p māſuetarios: ſubito ad ſecundā mēſam :& tertiā mēſam iubebat accūber̄ ignorātibus cūctis qđ exarmari eēnt ad pauorē & ridiculū excitandū. Terraq: tectas:in hoc gn̄e ſunt talpæ: de qbus Plinius hæc:liqdius audiunt talpæ obrutæ terra:tā denſo: atq: ſurdo naturæ elemento:idē tradit ſe uidiſſe ſtragula cubicularia e pellibus talpaꝝ:olim a talpis ſuffoſſū fuit in theſſalia oppidū. Munus. officiū In diſparis aíantis:nō pōt leo trāſire in uitā æqui:nec canis in uitā urſi:& cætera cōſimiliter nequæūt tranſire in uitā diſpariū diſſimiliūq: aíantiū :ſed ſingula pmanēt in lege a natura ſibi cōſtituta.Cōe q dē oíum aíaliū ē:ſecundū naturā uiuere:

dā eē gradiētes:eaꝝ ipſaꝝ ptim:ſoliuagas:ptim cōgregatas:ímanis alias:q̄ſdā āt cicures: nōnullas abditas terraq: tectas. Atq: eaꝝ q̄q: ſuū tenēs munus cū í diſparis aíantis uitā trāſire nō poſſit : manet in lege naturæ. Et ut beſtiis alid alii precipui a natura datū eſt qd ſuū q̄q: retinet:nec diſcedit ab eo ſic homini multo quiddam præſtātius . Et ſi præſtantia đ bent ea dici : quæ habent aliquam comparationē. Humanus aūt animus đcerptus ex mēte diuina cū alio nullo:niſi cū ipo deo ſi hoc fas ē dictū cōparari pōt.Hic igiť ſi eſt exciltus & ſi eius acies ita curata ē ut ne cæcareť erroribus fit ꝑfecta mēs.i.abſoluta rō:quæ ē idē qđ uirtus:& ſi oē beatū ē cui nihil deeſt & qđ í ſuo gn̄e expletū atq: cumulatū ē: idq: uirtutis ē ꝓpriū. Certe oēs uirtutis cōpotes ſūt beati: & hoc qdē mihi cū Bruto cōuēit. Idē cū Ariſtotele. Xenocrate. Speuſippo. Polemōe:ſed mihi ēt uideť beatiſſimi . Quid.n. đ ē ad beate uiuendū ei q cōfidit ſuis bōis:aut q diffidit beatus eē q pōt. At diffidat neceſſe eſt q bōa diuidit tripartito: q.n. poterit aut corpis firmitate:aut fortūæ ſtabilitate cōfider̄. Atq niſi ſtabili & fixo & pmanēte bono : beatus eē nēo pōt. Quid igiť eiuſmōi iſtoꝝ ē ut mihi illd La-

Naturæ
diuerſæ
Præſtare
Incōparabilis
In caligine mēs hæbeteſcit
Tripli cia bona
Dictū laconis.

ſed naturæ diuerſæ ſūt:ut aliud æquo ſit natura:aliud boui:aliud hoí:& tñ í oíbus ſūma cōmunis:ex quo nihil ꝓhibet:q̄dā eē & íter ſe cū aíalibus reliqs:& cū beſtiis hoí cōia:qn̄ oíum ē natura cōis:attamē cuique aíaliū generi:mūera ſua & ꝓpria diſticta ac diſptita ſūt:& ad id aptū ē qđlibet aíal:qđ cuiuſq: natura deſiderat. Præſtātia:antecellētia:p̄ſtare ē antecellere:in quo uerbo ineſt cōparatio. Dicimus.n.p̄ſto illi: ꝓ melior ſūt illo uel p̄ſto illū:utroq:.n.mō uſurpaꝰ.Quītilianus:p̄ſtat ingenio alius aliū:& Virgilius:uľ magnū p̄ſtet Achillē. Ex mēte diuina:ob id Ora.aíam appellat diuiæ particulā auræ : & a Virgilio dictū ē. Igneus eſt ollis uirgo & cæleſtis origo:de aí diuinitate in prima tuſculana fuſius enodaciuſq. Si hoc fas eſt dictu:tanq̄ nefas ſit aíum humanū comparare cū deo:cui nihil par eſt:& nihil ſecundum: qui incomparabilis eſt inextimabilis:ineffabilis. Eiuſ acies:acumen & oculus:qui ut inquit Plato tunc maxime floreſcit. cū oculus corporeus defloreſcit. Curata ē:curatio animi & medella eſt pħia: quā in tertio commentario dictum eſt eſſe medicinam animoꝝ. Ne cæcetur erroribus : Homerus & Virgilius nebulam quaſi quandam obiectam eſſe ob oculos mortalium autumant:qa uidelicet mens noſtra in caligine rerū & erroribus opinionū obcecata hæbeteſcit:ut pœne cū lacte nutricis errorē ſuxiſſe uideamur. Qui bona diuidit tripartito:cōtra pipateticos:q bona triſariā partiunť:& ex his uitā beatā cumulatāq: cōficiūt:prima ſūt aí bona:ſecunda corporis:tertia fortūæ:ſed cum hæc duo poſtrema incerta ſint : & nulla ſtabilitate fulcianť: ſecūdū pipateticos non poterit dici beatus:cuius beatitudo pendeat a bonis corporis atq: fortunæ. Stoici āt uolūt eum q uere beatus ſit & dicatur:cōfidere ſuis bonis:hoc eſt aí uirtutibus:cū ꝓpria hoís bōa ſūt:& ſtabilia ac pmanentia:nō aūt bonis extrariis:in quibus nulla firmitas nulla ſtabilitas ē. Laconis illud dictū: Plutarchus in apophthegmatis lacōicis ſic ſcribit: προσ τον μακαριζοντα λαμπιν τον αιγινητην διοτι εδοκει πλουσιωτατοσ ειναι ναυκληρια πολλα εχων. λακων ειπεν ου προσεχω ευδαιμονια εκ σχοινιων ηρτημενη.i.ad eum qui beatum eē dicebat lampin eginetā:quoniam uidebaꝰ eē ditiſſimus :multarū nauiū gubernator exiſtens.Dixit lacon quidam : nō attendo fœlicitati ex rudentibus pendenti:nūc.M.Tullius hoc exemplum decēter adglutinat uitæ beatæ.quā peripatetici decreuūt.tāq̄ talis beatitudo minime optabilis ſit quæ

ſit: quæ pendeat a fortuna: poſſitq; ſubire iacturam bonoꝝ ſicut illa fœlicitas mercatoris: naues multas ha bentis pendula eſt ex funibus nauticis: ut poſſit ex fortunato fieri repente miſer facto naufragio: illa aũt bo na quæ efficiunt beatã uitam debent. ſm ſtoicos eſſe perennia fixa ſtabilia: ut neq; auferri neq; ſubripi poſ ſint: nec cadere: nec ſeneſcere: nec extingui: qualia ſunt bona animoꝝ. Inueteraſcere, ſeneſcere. & conſequẽ ter extingui: talia ſunt bona corporis & fortunæ fluxa ſcilicet & fragilia cum uirtus clara æternaq; ſit. Nigi dius cõmentator grãmaticus duo hæc uerba ueteſteſcere: & ueteraſcere ſic diſparauit. Dicemus inqt q̃ ue

conis dictũ in hos cadere uideat: q gloriãti cuidã mercatori: qđ multas naues ĩ oẽm orã maritimã di miſiſſet. nũ ſane optabilis iſta qđ ẽ eſt inqt rudenti bus apta fortuna. An dubiũ eſt qn nihil ſit hñdũ ĩ eo genere qđ uita beata cõplectit: ſi id poſſit amit ti. Nihil. n. inueteraſcere: nihil extĩgui: nihil cade re debet eoꝝ: quæ in uita beata conſiſtunt. Nam q timebit ne qđ ex his depdat: beatus eẽ nõ poterit. Volumus. n. cũ q beatus ſit tutũ eſſe inexpugnabi lem: ſeptũ atq; munitũ: non ut paruo mœtu p̃dit ſit: ſed ut nullo. Vt. n. innocens is dr̃. nõ qui nocet leuiter: ſed qui nihil noceat: ſic ſine mœtu is habẽ dus eſt. nõ qui parua metuit: ſed qui oĩo mœtu ua cat. Quæ eſt. n. alia fortitudo niſi a affectio: cum ĩ adeundo periculo: & in labore: ac dolore patiẽs tũ procul ab omni mœtu? Atq; hæc certe nõ ita ſe ha berent: niſi oẽm bonum in una honeſtate conſiſte ret. Qui autem illã maxime optatam & expeditam ſecuritatem: ſecuritatem aũt nunc appello uacuita tem ægritudinis: in qua uita beata poſita eſt: habe re quiſq̃ poteſt: cui aut deſit: aut adeſſe poſſit multi tudo maloꝝ. Qui aũt poterit eſſe celſus & erectus & ea quæ accidere homini poſſũt: omnia parua du cens: qualem ſapientem eẽ uolumus: niſi omnia ſi bi in ſe poſita eſſe cẽſebit. An lacedæmonii Philip po minitanti per litteras ſe omnia quæ conarẽtur: prohibiturum: quæſiuerũt num ſe eẽt etiam mori prohibiturus? Vir is quem quærimus nõ multo fa

tuſtate deteriora fiunt ue uſteſcere inuete raſcere quæ meliora: ſed interdũ pmiſcue indifferenter pu ſurpant; ſicut alia ſexcẽta quidã codices non inueteraſcere habẽt: ſed interareſcere: qđ ſignificat penitus areſcere hoc eſt aridum fieri & languens: hæc. n. par ticula inter interdum ſignificat: totum ut ĩ tercipere apud Terentiũ interhibere: apud Plautum. prior lectio magis quadrat qa ſta tim ſequit cadere & extingui nam uetuſta tem ſubſequit caſus & extinctio. Oĩ mœ tu uacat: ſæpe dictũ ẽ ſtoicos ſtirpitus euel lere: amputareq; omnes affectus: quos pipa tetici temperant ac moderant. Septum ĩ oratione p milone eſt quodã incredibili ro bore ĩ ſeptus. Vacuitatẽ egritudis. Hiero nymus philoſophus cenſet ſũmũ bonũ eẽ uacuitatẽ doloris. Qui aũt. quo interroga tiue legendũ. An lacedemonii philippo. Exẽplum laconum laudabile pſuſq; uiri le: qui hoc dicto ſignificarũt; unicu. q; mor talium in manu ac poteſtate eſſe p mortem exilire in libertatẽ: & ſe ſubducere ſeruitu ti ſcribit Plutarchus Philippũ macedonẽ ĩ petu terrifico agrũ laconicũ ſuaſiſſe: dixiſ ſeq; ad quẽpiã ex laconibus: qđ nũc facietis o lacedæmonii: illũ reſpõdiſſe: qđ aliud q̃ fortiter moriemur. Soli. n. græcoꝝ nos libe ri eſſe: neq; aliis ſeruire didicimus: eodem philippo qdã p epiſtolã lacedæmoniis ĩpe rãti reſcripſerunt ſua illa laconica breuitate πιγιαμ ντεγαſας αν. i. de quibus nobis ſcri pſiſti non pterea quo tpe Phillippus in eoꝝ territoriũ ueniſſet: per litteras qſiuit: utrũ uellent amicũ an ut hoſtem ſeſe ueniř: qui reſponderunt ουδετερον i. neutrum. Antipa ter quoq; cũ grauiter poſt uictoriã minita ret: niſi ſibi igenui pueri in obſidatũ darẽ tur: rñderunt ſi grauiora morte imperites: facilius moriemur: quoniam aũt in mentio nem philippi incidimus: & tu philippus: & ego philippus: appellamur: ſumuſq; cognomines: uolo hoc in loco potiſſimum ueluti annotatiunculam conficere de huiuſce nominis excellentia: oſtẽdereq; nullũ pœ ne eſſe proprium hominis nomen nomini noſtro anteponendum: quod ut liqueat: ita breuiter ratiocina bimur: nomina impoſita maxima ex parte nihil ſignificant idq; potiſſimũ apud latinos: ex quo nomen co nobilius quo ſignificatius philippos aũt græce bellator dicit: quin id nomen uidet eſſe ſplendidius: quod pluribus nationibus cõe eſt: tale eſt philippi nomen quod apud hæbreos græcos latinos: aliaſq; nationes eſt uſitatiſſimum: qđ ſecus eſt in aliis. Nomen eſt apoſtoli apud hæbreos. Regis apud græcos imperatoris apđ romano: quis. n. neſcit ãpoſtolũ Philippũ: regẽ philippũ Alexandri magni patrem imperatorẽ philippũ in quo illud annotandũ. qđ philippus ex romanis ĩperatoribus primus fuiſſe chriſtianus fertur: a quo cele bratus ẽ milleſimus ãnus urbis romæ: philip. nomẽ ẽ oratoris poetæ medici clariſſimoꝝ: fuit romæ. L. phi lippus orator: medicus alexãdri magni philippus: poeta philippides. Qu. Martius philippus ordinarius horologiũ primus romæ poſuit: q̃ antea fuiſſet: edem herculis muſaꝝ: philippus auguſti uictricus ſtruxit præterea philippi nomen eſt ciuitatis famigeratæ: ubi bis romanæ acies conflixerunt: philippi ſunt taurei nũmi pcioſi: quoꝝ apud plau. mentio frequens: hoc amplius: nomen eſt lene pnunciatu: apud oratores fre quens numeris poeticis accõmodatum. Agamus itaq; grãs parentibus: q nobis hoc nomen indiderũt: quod apoſtolicum regale imperitoꝝ eſt: ſed iã domũ repẽdemus: & a diuerticulo inſtituta cõmentario repetat.

Fortuna pẽdula ex funibus

Vetuſte ſcere

Veteraſce re

Interare ſcere

Inter.

Dictum laconum

Philippi nomen ex cellens

Philippus bellator i terpratur

Philippus apoſtolus

Philippus imperator primus chriſtiãus

Philippus orator

Philippi Ci.

Philippi aurei nũ mi

Quã ciuitas uniuerſa.ſi tota ciuitas lacædemonũ ꝑdita fuit tanto aĩo ut mortẽ non recuſaret effugiẽdæ
ſeruitutis cã q̃to facilius repiri poterit uir unus ſapiẽs tali aĩo ꝑditus:facilius.n.ẽ unũ iuenire q̃ ĩfinitos bo
nos. Cõmotionũ.perturbationũ.quas tẽpantia ſuffrenat & moderat̃. Inſoluti alacritate.ĩmodica læti
cia q̃ rep̃henſibilis eſt. Sedationes.ſi ptur bationes cã ſunt miſeriæ:debent ecõtrario ſedationes tranquilli
tateſq; effectrices eſſe beatitatis:cũ contrarioꝝ cõtraria ſint conſequentia.Malis opinãtibus.iam ſæpe dictũ
eſt egritudinẽ hoc eſt triſticiã & metũ duas ꝑturbatiões naſci ex duobus opinatis malis egritudinẽ ex p̃ſen
tibus metũ ex futuris:libidinẽ uero ſiue cu
piditatẽ & leticiã:naſci ex duobus opinatis
bonis ut letic.a p̃ntium bonoꝝ libido futu
roꝝ. Omne bonũ letabile eſt:ſorites hoc ẽ
acerualis argumentatio eſt:q̃lis eſt. aceruus
chriſippi in quo cõſectaria dicũt eſſe ſtoici
q̃ piparetici mĩme cõcedũt.Dicit ſtoicus bo
num oẽ laudabile:laudabile aũt oẽ hone
ſtũ.Igit̃ oẽ bonũ honeſtũ:ſed hoc Ariſt Xe
nocrates:& tota illa piparetica familia non
dabit:qppe q ualitudinẽ uires diuitias.Glo
ria multa eſſe bona dicãt:laudabilia nõ di
cant cõſimilis eſt ille ſorites:qđ bonũ ſit id
eẽ optabile id hõeſtũ qđ expetendũ id lau
dabile:id aũt piparetici minĩe dant: minĩe
q; cõſectariũ eſſe dicũt:qđ expetendũ ſit eẽ
laudabile.Expetunt̃.n. interdũ uoluptates
obſcenæ:q̃ laudabiles nõ ſunt:talis ẽ hic ſo
rites:ſiue aceruus:q p ſeq̃las quaſdã grada
tim ꝑgredit̃:ut ad id qđ uolumus puenia
mus:cũ aũt chriſippus in talibus argumẽta
tionibus longius ꝑgrederet̃:uixq; unq̃ ſori
tẽ ſiue aceruũ terminaret: merito dixit per
ſius.Depinge ubi ſiſtã: iuẽtus chriſippe tui
finitor acerui.Cæteꝝ ſtoicis talibus argumẽ
tis captiõibuſq; inſtructi ſimiles ſunt illis q
uolſellis non gladio depugnãt: q ſubula ar
mati pungũt magiſq̃ pforant. Licet eẽ mi
ſerrimũ:ſtoicis nihil bonũ uĩ:quo qs & ma
le ut põt:uidemus aũt diuitiis nobilitate:ui
ribus q̃ multi male utant̃: ergo bõa nõ ſũt.
Præterea qđ bonũ eſt nocere non põt:nec eſ
ſe cã miſeriaꝝ.Diuitiæ aũt ſæpe noxiæ ſũt:
faciuntq; miſerrimũ poſſeſſorẽ: ergo inter
bona numerari nõ debent:bracteata dr̃ eſſe
diuitũ pecunioſorũq; fœlicitas uident̃ qui
dem uulgo beati:ſed re uera non ſunt. Ne
mo ex his inquit Seneca : quos purpuratos
uides fœlix eſt. Nemo iſtoꝝ : quos diuitiæ
honoreſq; in alto faſtigio ponunt magnus
eſt:o quã ſæpe dolent:q̃ ſæpe ſuſpirãt hi q
diuites:beatiq; uulgo iudicant̃. Dubitabis
ne cum miſeꝝ.ꝑditus oĩbus corporis & for
tunæ bonis uel ut ſtoici dicunt cõmodis ſi
fuerit uitioſus:& boni animi uiduatus idu
bitanter miſer dicet̃ & infœlix & ita infœ
lix ac miſer erit appellãdus archelaus:q̃uis
rex eẽt:& diuitiis ſuffarcinatus:qñ iniuſtus
erat & crudelis:nã malicia ſola & uicium ſa
tis ualent ad efficiendã uitam miſerã. Colli
git.M.Tullius ex dogmate ſtoicoꝝ: non eẽ
bona corporis & fortunæ ducenda inter bo
na:qñ quidem poſſit eſſe miſerrimus qui iſta poſſideat.Ex ſui generis:ut aceruus ferraceus: fiat ex granis
ferris fabaceus:ex granis fabæ:non aũt faciendus eſt ex granis tritici fabæ milii:& diſſimillimũ uixtim cõ
fuſaneus. Mixta ex diſſimilibus.ex bonis corporis & fortunæ:quæ diſſimilia ſunt bõis animi : ex quibus
ſolis:confit honeſtum id in quo ſtoici beatam uitam collocat. Id expectendum:conſectarium ſtoicorum.

Argumentũ ſtoicoꝝ

Bona q̃ nõ laudabilia

Sorites per ſequelas

Sobula armati

Diuitiæ nõ bona

Bracteata fœlicitas

Salutaris ſententia

Rex iniuſtus miſer

cilius tali animo reperiet̃ :quã ciuitas uniuerſa:qđ
ad hanc fortitudinem: de qua loquimur temperan
tia adiuncta:quæ ſit moderatrix oĩum cõmotionũ
quid poteſt da beate uiuendũ deeſſe ei : quem for
titudo ab ægritudine:& a mœtu uindicet. Tempe
rantia tũ a libidine auocet: tũ inſolẽti alacritate ge
ſtire nõ ſinat.Hæc efficere uirtutem oſtenderem:
niſi ſupioribus diebus eſſent explicata. Atqui cũ p
turbationes aĩ miſeriã: ſedatões ãt uitã efficiat bea
tam duplexq; rõ pturbatiõis ſit:q; ægritudo & mœ
tus in malis opinatis : in bonorũ aũt errore lætitia
geſtiẽs libidoq; uerſent̃ . Cum hæc oĩa cum cõſilio
& rõne pugnent:his tu tã grauibus cõcitationib⁹:
tãq; ipſis inter ſe diſſentiẽtibus:atq; diſtractis:quẽ
uacuum ſolutum liberum uideris: hunc dubitabis
beatũ dicere. Atqui ſapiens ſempita affectus ẽ ſem
per igit̃ ſapiens beatus eſt. Atq; ẽt oẽ bonũ lætabi
le eſt:qđ aũt lætabile:id p̃dicãdũ & præ ſe ferendũ.
Quod tale aũt id ẽt glorioſum : ſi uero glorioſum:
certe laudabile:qđ autem laudabile: ꝑfecto ẽt ho
neſtum:quod bonũ igitur id hõeſtum. At quæ iſti
bõa numerãt:ne ipſi qdẽ honeſta dicunt: ſolũ igit̃
bonum qđ honeſtum. Ex quo efficit̃ hõeſtate una
uitam contineri beatã. Non ſunt igitur ea bona di
cenda:qbus abũdantẽ licet eſſe miſerrimũ. An du
bitas qn preſtãs ualitudine uiribus forma acerrim⁹
integeſſerimuſq; ſentibus:adde ẽt ſi libet ꝑnicitatẽ
& uelocitatem:da diuitias:honores: imperia opes
gloriam: ſi fuerit is qui hæc habet iniuſtus: intem
perans timidus: hebeti ingenio atq; nullo: dubita
bis ne cũ miſeꝝ dicere qualia igitur iſta bona ſunt:
quæ q habeat: miſerrimus eẽ poſſit. Videamus ne
ut aceruus ex ſui generis grauis: ſic beata uita ex ſu
is ſimilibus partibus effici debeat: quod ſi ita eſt ex
bonis q̃ ſola honeſta ſunt: efficiendũ eſt beatũ. Ea
mixta ex diſſimilibus ſi erũt : hõeſtũ ex his nihil ef
fici poterit: quo detracto quid poterit beatum itel

Famam popularẽ: uera gloria & ſolida eſt conſentiens laus bonoꝝ & in corrupta uox bene iudicantium de excellente uirtute. q̃ nõ eſt bonis repudianda. Illa aũt q̃ collocata eſt in fama populari: adumbrata ẽ gloria temeraria atq; incõſiderata: & plerunq; peccatoꝝ uitiorumq; laudatrix. Cãdiduli dentes. uidet̃ eẽ conſectariũ: ut ſi pulchritudo: uires & reliqua corporis commoda ſint in bonis. bona ẽt dicant̃ q̃dã minutula. ueluti dentes candidi: & uenuſtas oculoꝝ: quibus pulchritudo conſummat̃: fœmina.n. ſi fuerit edentula uel nigris dentibus. q̃uis reliqua pulchritudine formoſiſſima ſit: tamen amatori ſuo placere nõ poterit.

Vera gloria

ligi. Etenim q̃cq̃d eſt qđ bonũ ſit: id expetendũ qđ
aũt expetẽdũ: id certe approbandũ: qđ uero appro
baris: id gratũ acceptumq; habẽdũ. Ergo etiam di-
gnitas ei tribuenda eſt: qđ ſi ita eſt laudabile ſit ne-
ceſſe eſt. Bonum igitur oẽ laudabile ex quo efficit̃
ut qđ ſit honeſtũ: id ſit ſolũ bonum. Quod ni ita te
nebimus multa erũt: quæ nobis bona dicẽda ſint.
Omitto diuitias: quas cum quiuis q̃uis idignus ha
bere poſſit in bonis non numero: quod enim ẽ bo-
num id non quiuis habere poteſt. Omitto nobili-
tatem: famamq; popularem ſtultorum improborũ
q; cõſenſu excitatam. Hæc quæ ſunt minima: tamẽ
bona dicant̃ neceſſe eſt. Candiduli dẽtes: uenuſti
oculi: color ſuauis & ea quæ euryclia laudat. Vlyxi
pedes abluens: lenitudo orationis: molitudo cor-
poris. Ea ſi bona dicemus: quid erit in philoſophi
grauitate: quã in uulgi opinione ſtultorumq; tur-
ba: qđ dicatur aut grauius: aut grandius. At.n. ea-
dem ſtoici precipua uel ꝓducta dicunt: quæ bona
iſti dicũt. Illi q̃dẽ ſine his uitã beatã cõpleri negãt.
Hi aũt ſine iis eſſe nullã putant: aut ſi ſit beata bea
tiſſimã certe negant. Nos aũt uolumus beatiſſimã
idq; nobis ſocratica illa cõcluſione cõfirmat̃: ſic.n.
princeps ille philoſophiæ diſſerebat q̃lis cuiuſq; aĩ
affectus eẽt: talẽ eẽ hoiem: qualis aũt ipſe hõ eſſet:

Dentes continui ſunt hoi: q̃ digerunt cibũ lati & acuti. q̃ conficiunt duplices. q̃ diſcriminant eos canini appellant̃. Clandorẽ trahunt̃ quodã medicamine: dẽtifricium uocant. qđ ex uariis rebus conficit̃ utiliſſima ut auctor eſt Plinius. fiunt ex pumicibus: dẽtifricia. Idẽ auctor eſt taloꝝ cinerẽ ex oĩbus fere uillaticis quadrupedibus eſſe dentificium. Exotico puluiſculo multi utunt̃ ꝓ dẽtificio. quo dentes emaculant. candificãtq;. legimus apud iulium Capitolinũ tantũ fuiſſe candorem in dentibus Zenobiæ ut margaritas eam pleriq; habere putarent non dẽtes cauendũ tamen eſt: ne in nobis niuei denticuli atrũ uenenũ uiperino ritu ſun dentes inſpirent; non pauci.n. ſunt quoꝝ dentes q̃dem emaculati ſunt lingua aũt ſpurca & uenenata. tales ſunt obtrectatores: & ut earũ uocabulo utar maledictores: qui ad uenẽa naſcunt̃: oculoꝝ uero tanta uenuſtas tantus decor eſt: ut nihil æque luculentã fœminã exornet: q̃ oculus uenuſtus: quæ pars corporis eſt ꝓcioſiſſima ut inq̃t Pli. & q̃ lucis uſus uitam a morte diſtinguat. In hoie ſunt oculi numeroſiſſimæ diuerſitatis atq; differentiæ: grandiores modici ꝑ iri prominentes quos hebetiores putant. Conditi: quos clariſſime cernere: in fœmia pulchra pulcherrimus eſt amabiliſſimuſq; oculus niger. In oculis aĩus inhabitat. hos cũ oſculamur animum ipm uidemur attingere pantia & martia uenuſtis oculis me dementarũ: & mihimet ſurripuerunt: in utraq; exptus ſum ueriſſimũ eſſe illud ꝓpertianũ: fulminat illa oculis: & q̃tum fœmina ſeuit: poteſt utraq; uel uno tantũ obtutu meſtum facere: uel triſtem. Adeo in oculis utriuſq; habitant omnes ueneres: cupidineſq;. Suauis color. formæ dignitas doloris bonitate tuenda eſt color exercitationibus corporis. Euryclia. Pacuuius apud latĩos: ſophocles apud græcos ſcripſerunt tragediã noie nipra. qua inducebatur. Euryclia nutrix abluens. pedes alumno ulyxi: quem recognouit ex tactu cicatricis: quod totũ ex homericæ odiſſeæ li. undeuigeſimo tranſlatum eſt: ſuper quare in ſecundo commentario copioſe perſcripſimus: ubi de nipteris fit mentio. Igitur Euryclia lauãs ulyxi pedes. In fabula pacuuii laudat mollitutudinem eius corporis: & ſuauitatem oratiõis: quæ & ipſa quãuis ſint parua: tamen inter bona numerabuntur: ſi præter bona animi erunt alia quæ bona dicenda ſint Ennius ꝓbat lenem orationem cum dicit ſuaui loquẽti ore Cethegum oratorem fuiſſe: laudaturq; in catulo ſuauis appellatio litterarum lenitudo. pro lenitate uſurpatur; ſicut ſuauitudo pro ſuauitate. ſanctitudo pro ſanctitate. præcipit. Mar. Tullius primo de officiis ut ſermo ſit lenis: minimeq; pertinax: & cum lepore: ulyxem ait in omni ſermone affabilem fuiſſe: cuius orationem dicit Homerus ſimillimã fuiſſe niuibus hybernis. idest ut interpretatur Plinius in epiſtolis. Crebram largam. diuinam & celeſtem. Præcipua uel producta iam ſæpe dictum eſt inter ſtoicos & peripateticos diſſidium eſſe in uerbis: conſenſum in rebus: nam proegmena idest producta ſiue præpoſita ſiue præcipua nominant; quæ peripatetici bõa ſcilicet corporis ac fortunæ: hoc autem quod propoſitum uel præcipuum dicunt; nec bonum eſſe uolunt nec malum: ſed adiaphoron idest indifferens. Cæterum ut ſupra docuimus ex auctoritate. M. Piſonis præpoſita ſtoicorum non minus ualent q̃ bona peripateticorum: nam præpoſitum ex eo dictum quod aliis præponatur: tale autem non ſolum bonũ: ſed maximũ bonum uideri merito põt. Hi aũt. peripateticos intelligit: q̃ ſine bõis corporis ac fortunæ beatiſſimã uitam negãt eſſe poſſe. Qualis affectus eſſet. ſi affectio animi fuerit laudabilis: & ſ honeſtate poſita: laudabilis conſeq̃nter erit. & honeſtus talis homo: meritoq; uita hæc beata dicet̃ & honeſta.

Edentula
Dentes cõtinui
Dẽtifriciũ
Exoticum puluiſculum
Dentes Zenobiæ
Documentum [illegible]
Cõtra linguas maledicas
uenuſtas oculorum
Oculi panthie & marciæ uenuſtiſſimi
Euryclia nutrix ulyxis
Lenis oro
Lenitudo
Oratio ulyxis ſimillima niuibus hybernis
Producta
Præpoſita
Bona

Talis ora
io qualis
uita

Fides pro
auxilio
Proh deū
fidem

Argumen
tum a con
trario

Triplex
uita
Immedia
ta
Mediata

Meotis pa
lus
Temerin
da malicia
Virtus cō
traria

Sententia
pipatetici

Talem eſſe orationem: famigerata eſt pueꝛbii uice ſententia: hæc talis hoībus fuit oratio qualis uita: me cenatis ſicut mollis fuit cultus & uita delicata: ita oratio Enerius & ſoluta ſup qua re luculenter & ubertim ſcribit Seneca lib. epiſtolaꝝ uigeſimo: frequenter cum uerbis mens ipſa concordat: & facta orationi ſimilli ma ſunt. Quidam codices non orationē habent ſed rōnem. Proh deoꝝ fidem: exclamatio eſt uſitatiſſima quam ſatyrographus illo uerſu decenter uſurpat. Nos homium diuūq; fidem clamore ciemus: ubi fidē ac cipimus: pro auxilio: ſicut apud comicos poetas. Dicemus proh deū fidem & proh deoꝝ latine & elegāter: alteꝝ contractum eſt & iminutū: alteꝝ ple num & integrum: auctor. M. Tullius in ora tore: ubi ait hoc quoq;: atq; ē a quibuſdam ſero iam emendatus antiquitas: qui hæc re prendūt: nam proh deū atq; hoīum fidem pro deoꝝ aiunt: ita credo hoc illi neſciebāt an dabat hanc licentiā cōſuetudo. Quintil. in. i. de ipſe teſtis eſt fidem deum pro deoꝝ ſeruiamus dicendū eſſe: ut decori & cōſue tudini. Vacare: uacuum liberūq; eſſe. Pla cidiſſimam: ſicut pacem ſumma tenent: & ſupra globum lunæ omnia placata ſunt: ſe rena defecata: ita ſm ſtoicos: in animo ſapi entis: ſemper ſerenitas eſt & tranqllitas pla cidiſſima. Alacritate. leticia geſtiēte. Qui poteſt. quomodo. per interrogationē legen dum eſt. Hoc ſic concludit. argumentū a contrario: ſi in uita beata quodlibet p̄dican dum eſt: & præferendū: quod tale aūt id ē glorioſum ecōtrario ī miſera uita nihil ē p̄ dicabile aut gloriādū. Quæ nec miſera ſit. In natura reꝝ triplex eſt uita: una beata alte ra miſera. tertia itermedia: nec beata nec mi ſera: q̄dā. n. ſunt ut dialectici appellant ime diata: ſicut leuitas & grauitas: q̄dā uero me diata: ſicut frigidum & calidū inter utrūq; tepidū eſt: ſic aliqs btūs eſt: aliqs miſer: ali qs nec miſer nec btūs. talē uitā de ſeipſo ex preſſiſſe uī. M. Tullius cum ait. Ita ſunt res noſtræ: ut in ſecundi fluxæ in aduerſis bo næ: concluſio Ciceronis hæc eſt: cum nec ī uita miſera: nec in ea quā intermediā uoco quicq̄ ſit p̄dicabile: ſi aūt aliqd ī aliqua ui ta p̄dicabile: neceſſe eſt: id ſolū eſſe in uita beata quibus cōceſſis: ſequit uitam beatam niſi honeſtā eſſe poſſe: alioqui glorianda & p̄dicanda non erit. Conſiliis nr̄is. uerſus eſt heroicus: quo thebanus epaminūdas fe ciſſe aliquid p̄dicabile gloriandūq; p̄dicat cum leuctrica pugna afflixerit uires lacede monioꝝ: & illoꝝ laudē attonſam: mutilā: decurtatā reliq̄rit. De hoc plura in ſupiori bus. A ſole exoriente. Scipio africanus: glo riatur opinor apud enniū ſe facinora adeo p̄dicabilia gloriandaq; edidiſſe ut ab ortu ſolis uſq; ad meoticā paludem nemo exiſti mat uirtute ac factis ſibi æquipandus. Meo tis aūt palus: ſcythica eſt in regione ſepten triōali: cuius accolæ menionici dicti: meoti ſcythæ temerida uocāt qd: ſignificat matrē maris. Præferēda. oſtentāda. honeſte. n. factā in luce collocari uolūt. Quid ſequaf. ſ. in ſola beata uita eē ſitū q̄cqd p̄dicabile eſt & gloriandū. In uiciis ad miſerā uitā: malicia & uirtus duo cōtraria ſunt. uita quo q; miſera & beata æquæ cōtraria: uis aūt cōtrarioꝝ hæc eſt: ut ſe uiciſſimi conſequanf: ut ſi malicia ſola ua leat ad efficiendā miſerā uitā. Econtrario uirtus ſola efficiat uitā beatā: & hoc ſentiunt ſtoici. At pipateticus miſerā qdem uitā uiciis aī & malicia ſola fieri cenſet: ſed ad cōplēdos oīs uitæ beatæ numeros uirtutē ſolā nequaq̄ ſatis eſſe exiſtimat: qm̄ corporis & fortunæ bona neceſſaria eſſe uideantur pficiendæ uitæ beatæ.

talem eius eſſe orationē. Orationi aūt facta ſimilli ma: factis uitā. Affectus aūt animi ī bono uiro lau dabilis & uita igitur laudabilis boni uiri & hōeſta: ergo qm̄ laudabilis ex quibus bonoꝝ beatam uitā eſſe concluditur. Etenim proh deoꝝ atq; hoīum fi dem parum ne cognitum ē ſuperioribus noſtris di ſputationibus. An delectationis & ocii conſumen di cā locuti ſumus ſapientem ab omni concitatiōe aī: quā perturbationē uoco: ſemper uacare: ſemper in aīo eius eſſe placidiſſimam pacē. Vir igit tempe ratus: cōſtans ſine mœtu: ſine ægritudine: ſine ala critate ulla: ſine libidine nonne beatus. An ſemper ſapiens talis ſemper igitur beatus. Iam uero qui po teſt uir bonus non ad id qd laudabile ſit omnia re ferre: q̄ agit: quæq; ſentit. Refert autem omnia ad beate uiuendum. Beata igitur uita laudabilis: nec qcq̄ ſine uirtute laudabile. Beata igit uita uirtute cōficitur. Atq; hoc ſic etiā concluditur: nec in miſe ria uita quicquam eſt predicabile: aut gloriandum nec ī ea quæ nec miſera ſit nec beata. Et eſt ī aliqua uita prædicabile aliquid & gloriandum: ac præ ſe fe rendum. Vt Epaminundas. Conſiliis noſtris laus eſt attonſa laconum. Vt Africanus ait: a ſole oriēte ſupra meotidas paludes. Nemo eſt qui me factis eq perare queat. Quid ſi beata uita glorianda & præ dicanda: & præ ſe ferenda eſt. Nihil eſt enim aliud quod prædicandum & præ ſe ferendum ſit: quibus poſitis intelligis quid ſequatur: & quidem niſi ea uita beata eſt: quæ eadem honeſta ſit: aliud neceſſe eſt melius uita beata. Quod enim erit honeſtum: certe fatebuntur eſſe melius. Ita erit beata uita me lius aliquid: quo quid poteſt dici peruerſius? Quid? cum fateantur ſatis magnam uim eſſe in uitiis ad mi ſeram uitam: nōne fatēdum eſt eādem uim in uirtu te eſſe ad beatam uitam? Contrarioꝝ. n. contraria ſunt conſeq̄entia. Quo loco quæro quā uim hēat

Libra critolai. In illa nobili triũ philoſophoꝝ legatione: quã athenienſes romã miſerunt: fuit critola- us pipateticus: ferunt ſeorſum queq̃ oſtentandi gracia p celeberrima urbis loca magno hoium cõuentu di ſertauiſſe: fuit aũt hic Critolaus facundia ſcita & tereti pditus: q uolens oſtendere: q̃to maiora eſſent bona ai bonis corpis & fortunæ: utebaꝛ hæc libræ ſimilitudine decentiſſima: de qua in. y. de finibus ſic ſcriptũ ẽ. Virtutis aũt amplitudinẽ: quaſi in altera libræ lance ponere: terrã mihi cr: de ea lanxit & maria deprimet: ſenſus eſt: cũ Critolaus & Xenocrates tñ tribuant uirtuti qd phibet eos nõ ponere uitã beatiſſimã in uirtu- — Libra critolai

libra illa Critolai: q̃ cũ in alterã lancẽ animi bõa imponat: in alterã corporis & externa: tãtum ppendere illã boni lancẽ putet: ut terrã & maria deprimat. Quid igiꝛ aut hũc phibet: aut ẽt xenocratẽ illum grauiſſimum philoſophoꝝ exagerantẽ tantope uirtutem & extenuantẽ cætera & abiicientẽ: in uirtute non beatã modo uitam: ſed ẽt beatiſſimam ponere: q̃d quidẽ niſi fit: uirtutũ interitus cõſequeꝛ: nã in quẽ cadit egritudo: in eundẽ mœtum cadere neceſſe eſt. Eſt. n. mœtus future egritudĩs ſollicita expectatio. In quẽ aũt mœtus in eundẽ formido timiditas: pauor: ignauia. Ergo ut idẽ uincaꝛ interdum neceſſe eſt: nec putet ad ſe præceptũ illud attei ptiere. Proinde ita parent ſe in uita: ut uinci neſciant. Hic aũt uinceꝛ ut dixi: nec modo uinceꝛ: ſed ẽt ſeruiet. At nos uirtutem ſemper liberã uolumus: ſemper inuictã: quæ niſi ita eſt: ſublata uirtus eſt. Atq ſi in uirtute ſatis eſt pſidii ad bene uiuendum ſatis eſt etiam ad beate: ſatis eſt. n. certe in uirtute ut fortiter uiuamus: ſi fortiter etiam ut magno aio: & q dem ut nulla re unq̃ terreamur: ſempq ſimus iuicti ſequitur ut nihil peniteat: nihil deſit: nihil obſtet: ergo omnia profluẽter abſolute proſpere: igiꝛ beate: ſatis aũt ad fortiter uiuendum uirtus poteſt ſatis: ergo etiã ad beate. Etenim ut ſtulticia & ſi adepta eſt quod concupiuit: nunq̃ ſe tamen ſatis conſecuta putat: ſic ſapientia ſemper eo contenta eſt: q̃d adeſt: neq eam unq̃ ſui pœnitet: ſimilem ne putas. C. Lelii unum conſularum fuiſſe: & cũ quidem cũ repulſa: ſi cum ſapiẽs: & bonus uir qualis ille fuit:

te: illi. n. dicunt beatã uitã effici uirtute: ſed non beatiſſimã qm̃: neceſſaria ſint bona corporis & fortunæ: ſine qbus cumulatiſſima pfectiſſimaq beatitas effici non poſſit. In quẽ cadit egritudo: p cõ luſiũculas ſtoicorũ ſpinetaq: diſcurrit ut ſolet ad afferẽdũ. Quod in uirtute nõ ſolũ beata ſed beatiſſima quoq uita conſiſtat: egritudo ẽ ut ſæpe diximus triſticia ex pñti malo: metus pturbatio ex impẽdenti & futuro malo. In eũdem formido: metus tanq̃ genus eſt: hæc tã q̃ ſpẽs q̃ generi ſubiectæ ſunt. De quibus latius tract iuit in. iiii. tuſculana: formido aũt — Formido
metus eſt pmanẽs: timiditas metus mali ap — Timiditas
propinquãtis. Pauor metus mẽtem de loco — Ignauia
mouẽs ignauia metus cõſequẽtis laboris: q̃ & pigritia noiaꝛ. Proinde ita parent. Attreus in tragedia ueteris poetæ: opior actii: inducebaꝛ filiis ita pcipiens: ut ita ſe i uita pararẽt: ne uici poſſent: ſignificat pinde iõ: tõ q ſiue itaq: pinde uero: in alia accipiꝛ ſignificatione: de qua apud Sueto. & alibi in cõmentariis. Vinci neſciant: ita Virgi. & neſcia uicti pectora. Hic aũt. ſ. i quẽ cadit egritudo. Satis eſt ẽt: reciproca hæc quodammõ
ſunt bene uiuere: & beate uiuere: ut nec bñ — Reciproca
uiui niſi beate: nec beate niſi bene hoc ẽ hõeſte poſſit. Vt fortiter uiuamus: fortitudo uirtutis ſpẽs eſt: & nomẽ ex quo fit: ut q fortiter uiuit cũ uirtute uiuat: q̃ res ad beate uiuendũ ſatis eſt: q̃d in pñna. M. Tul. colligit
per cõſectaria ſtoicoꝝ: ut ſtulticia cõtraria — Sapientia
ſunt ſapia & ſtulticia: ídq ſi ſtulticia malis — ſtulticia
uenenis pura iexplebilis ẽ & in exhauſta: ſic — contraria
ut ſapia cõtenta ſit eo qd adeſt: i quo ãt hoc — Sapiẽtẽ nõ
eſt: is nimiꝝ eſt beatus. Turpillius comicus — penitere
ait in lyndia pfecto ut q̃ſq minimo contentus fuit. Ita fortunatam uitã duxit maxime: plus patet ut inqt Seneca ſapiẽtis dies unus q̃ ſtulti uita lõgiſſima. Neq. n. ſui penitet: autumant ſtoici ſapientẽ nullius rei penitere: nulla in re falli: ſniam mutaꝛ nũq̃. Cai

lelii conſulatũ: ab exẽplis argumentaꝛ: uitã beatã: in uirtute poſitã eſſe: cũ ait beatiorẽ fuiſſe conſulatũ lelii unũ: q̃ quattuor cõſulatus cynne hois ĩpotentis: & iprobi fuit ãt Caius lelius hõ diſertus & ſapiẽs: oĩa fœlix: cui natura dedit: nullo renuente deoꝝ: ut inqt Silius: hic conſul creatus eſt una cũ Cor. Scipione: cũ am- — Lelius ſapiens
bo græciã puinciã cuperent multũq Lelius in ſenatu poſſet: rẽ obtinuit Lucius Scipio cũ Africanus dixiſſet ſe legatũ ituꝝ: ſi Lucio ſcipiõi fratri ſuo: puinciã græciã decreuiſſent. Et eũ q̃dẽ cũ repulſa: clariſſimi ap
romã. uiri ſepe repulſã in petitione magiſtratuũ paſſi ſunt: ſicut ſcipio naſica publius Emilius: & M. porti- — Repulſa i magiſtratibus
us Cato: q uirtute ſua: plus magiſtratui decoris additu ri erãt: q̃ prætextu eius ſplendoris ipſi relaturi: titulus
eſt apud Valeriũ maximũ de repulſis: ſenſus eſt optabiliorẽ eſſe lelii cõſulatũ: ẽt cũ repulſa q̃ fieri q̃ter cõ- — Poſt repulſas obtinuere magiſtratum
ſulẽ: ut factus eſt cynna ĩpotens truculẽtus: ſedicioſus. Pau. Emilius: poſt aliquot repulſas bis cõſul factus eſt. Quintus quoq metellus cõſulatus repulſa ſugillatus mox cõſul de pſeudo philippo triũphauit. M. Cato repulſus tanq̃ honoribus ineptis gaudebat: qui quo die repulſus eſt luſit. Si cũ ſapiens: ſnia catholica ẽ. qua p interrogationẽ docet: qñ ſapiens patiꝛ repulſam: nõ tã ipm repulſa notari a populo: q̃ populũ repulſam ferre a ſapiẽte maius. n. detrimẽtũ ſentiret populus ex repulſa uiri boni: q̃ ille cõmodum ex magratu.
Pau. Emili. deſignatus cõſul dixit ſe nõ hẽre gratiã populo ro. cũ nõ tã ſibi cõſulatu q̃ illis cõſule opus eet. — Dictum Emilii

Suffragiis præteritur: repulſam patitur: nec ſuffragatoꝝ ſuffragiis obtinet magiſtratū in oratione ꝓ plan
cio: nec ſi a populo præteritus eſt: quē non oportuit: a iudicibus: condemnandus eſt: qui præteritus nō ē.
Vt cynnam quater: Iulius Cæſar corneliam cynnæ quater conſulis filiam duxit uxorē: ut inquit Suetoni/
Præteritus
us: eundem dictatorē fuiſſe auctor eſt Plutarchus: a Lucano cruentus dicit qui cū flagicioſiſſimus eſſet
rē pu. romanā ſūma crudelitate uaſtauit: qui in conſulatu: cū pnicioſiſſimas leges p uim ferret ꝓhibitus a
Cynna flagicioſus
Gn. octauio collega ꝓfugit ex urbe. Vocatiſq; ad pileum ſeruis: accerſitoq; Caio mario cum aliis exulibus
ex africa bellū romæ intulit: in quo quattu
Mors cinnæ
or exercitibus urbem circunſederunt: mox
cinna & marius in ciuitatē recepti: uelut ra/
ptā eā: cedibus & rapinis uaſtarunt. Gn. octa
uio conſule ociſo; & oibus aduerſæ partis
trucidatis: quarto conſulatu: cū bellū cōtra
ſyllā moliret. Ancone ob nimiā crudelita/
tē ab exercitu lapidibus occiſus eſt: fuit do/
minatio cinana reip. exicialis & funeſta: ex
liuio apiano: plutarcho: floro: auguſtio: cæ
teris. Quid tu reſponſurus ſis: quaſi dicat
ſcio te cū uir ꝓbus ſis electuꝝ potius condi
tionē lelii q̄ cynnæ qđ nōi dē oibus uideret
cum naturaliter inſita ſit hoibus libido do
minandi. Vni. ſ. cōſulatui. G. lelii. Si digi
to quē attigiſſet: ſi uel minima affeciſſet in
iuria. M. Cato. in oratiōe: q̄ inſcribit ꝓ dote
ita ſcriptū reliquit: in adulterio uxorē tuā
ſi prendiſſes ſine iudicio impune necares:
illa te ſi adulterares: digito non auderet at/
tingere: neq; uis eſt. Precidi caput: octauii
conſulis caput iuſſu cynnæ præciſum eſt: &
ꝓ roſtris expoſitū. Pu. craſſi: quo craſſi pa
ter & filius in mutuo alter alterius aſpectu
mactati ſunt: q̄dā tradūt: patrē craſſum: ne
quid indignū uirtute ſua patereꝛ gladio ſe
confodiſſe: de his Lucius trūcos lacerauit
fimbria craſſos. Lucii cæſaris: de hoc lucius florus ait cæſar & fimbria in penatibus domoꝝ ſuaꝝ trucidan/
tur In. iii. de oratore ſcriptū legibus caput. Ca. Lucii cæſaris cū lucii iulii fratris capite iacuiſſe ꝓ roſtris: nō
longe a capite. M. Ant. oratoris. Inibi ait: pu. craſſū ſuapte interfectū manu. Ex his duobus cæſaribus fr̄ibus
Duo cæſares fratres occiſi
alter cæſar urbanitate: facetiis: lepore: cūprimis conditus fuit: qui de iocis copioſe & luculenter differit ap
Facetius cæſar
Mar. Tulliū in. ii. de oratore: de quo ait quoq; in libris de officiis: ſale uero cōditus & facetiis cæſar. M. An/
tonii: milites a mario & cynna ſæuiſſimis ducibus miſſi ad. M. Antonium oratorem obtruncandū ſermone
eius obſtupefacti diſtrictos iam & uibratos gladios: cruore uacuos uaginis reddiderūt: defixoq; in terram
Mors antonii oratoris
uultu oēs illachrymarunt: tunc annius militū prefectus oīs humanitatis expers cum Antonium oratorem
milites a facinore deteritos offendiſſet conuitio acriter illos inſectatus irruenſq; crudele imperium trucu
lento miniſterio peregit: & M. Antonio caput amputauit: qđ poſitum fuit in roſtris: in quibus ille rempu.
conſtantiſſime conſul defenderat. Quod Marius letis manibus inter epulas per ſummā animi ac uerboꝝ i/
ſolentiā aliquam diu tenuit: clariſſimiq; oratoris ſanguine cōtaminari menſæ ſacra paſſus eſt: de quo Luca
nus: aut te p̄lage maloꝝ antoni: cuius laceris pendentia canis ora ferens miles feſtæ rorantia mēſæ impoſuit.
Vt ea facere illi liceret: plato in gorgia tradit grauiſſima infandaq; peccata cōmiti a principibus ob ipſam
peccandi licentiam: platonicæ ſententiæ ſubſcribit Homerus: q reges & potentes inducit apud inferos cru/
ciari: ceu tantalū: ſiſyphum: & titium: de talibus ait Silius. xiii. punicoꝝ: q̄ uellēt nūq̄ ſceptris fulſiſſe ſup
bis: inſultant duro imperio non digna nec æqua: ad ſupos paſſi manes: quæq; ante ꝓfari non licitū uiuis ca
Tyranni apud inferos
dem permiſſa quærunt. Volūtates principū ꝓ legibus ſunt principi licet q̄cq̄d libet: ex quo eſt illud cum
Antonius caracala nouercā ſuā iuliā ducere uellet uxorē: dixiſſetq; uellē ſi liceret: tunc illa reſpondit ſi li/
Si libet licet
bet licet: an negas te imperatorē eſſe: & leges dare nō accipere: quo audito furor incōditus ad effectū crimis
roboratus eſt: matrēq; nō. n. alio erat dicēda noīe: duxit uxorē. & ita nuptias polluit inceſto. Cū collega cōl
cauit. in bello cimbrico marius curioſe elaborauit: ut ſolus uictoria potireꝛ. Et collega catulus excludereꝛ
pugnatū eſt in cāpo patētiſſimo in Venetia Italiæ regione ab atheſi fluuio iuxta Vercellas: i quo p̄lio uicti:
cimbri ꝓfligati
& ad internectionē ꝓfligati ſunt cimbri: ex quibus capti ultra ſex myriadas: hoc eſt milia ſexaginta. Ceſi āt
bis tantū fuiſſe feruntꝛ: cū inter milites marii & catuli cōtentio de uictoria orireꝛ diſceptatores ſup hac con
Marius tertius conditor dictus
trouerſia delecti ſunt: qui tū affuerant parmenſiū legati: qui luſtratis cadaueribus ꝑſpexerunt iaculis mill
tum catulianoꝝ barbaros eſſe confixos: noſcebantꝛ enim ex inſcriptis litteris: quæ nomen catuli in telis oſtē
tabant ueꝝ famam & gloriā huius rei totā: mario propter primam uictoriā tribuerunt. Populus romanus:
tunc mariū tertiū romæ conditorē appellauit: tanq̄ poſt romulū camillūq; tertius rē romanā reſtituiſſet:
& cum

ſuffragiis præteritur: non populus a bono conſule
potiuſq̄ ille a uano populo repulſam fert: ſed tamē
utrum malles te ſi poteſtas eſſet ſemel ut Leliū con
ſulem eſſe: an ut Cynnam quater: nō dubito tu q̄d
reſpōſurus ſis. Itaq; uideo cui committam: nō quē
uis hoc idem interrogarē. Reſponderet enim alius
fortaſſe ſe non modo quattuor cōſulatus uni ante
ponere: ſed unum diem Cynne multorum & claro
rum uirorum totis ætatibus. Lelius ſi digito quem
attigiſſet pœnas dediſſet. At Cynna collegæ ſui cō
ſulis. Gn. Octaui præcidi caput iuſſit. P. Craſſi. L.
cæſaris nobiliſſimoꝝ hominū: quoꝝ uirtus fuerat
domi: militiæq; cognita. M. Antonii. omnium elo
quentiſſimi quos ego audierim. C. Cæſaris in quo
mihi uidetur fuiſſe ſpecimen humanitatis: ſalis ſua
uitatis: leporis: beatus ne igitur qui hos īterfecit.
Mihi contra non ſolum eo uidetur miſer quod ea
fecit: ſed etiā q̄d ita ſe geſſit: ut ea facere ei liceret &
ſi peccare nemini licet: ſed ſermōis errore labimur

& cum romanis oībus placeret mariū ſolū duos agere triumphos: non tamen hoc efficere uoluit: qui ut ī ſecūdis rebus moderatū ſe ꝓberet: cū catulo triūphare uoluit: gloriāq; bellicæ uictoriæ: cū collega cōmunicauit: tradunt hiſtorici eū timuiſſe: ne ob prærogatiuā militarē: ſi catulus honore excluderet᷑ ipſe quoq; triūpho priuaret᷑: idē mox potitus uictoria ciuili: quā remp. armatus ſeruauerat: eam togatus oī crudelitatis gn̄e ſubuertit: ut haud facile dictu ſit uerū bello melior: an pace perniciofior fuerit: q inter cæteros catulū mori coegit: nā cū deprӕcatoribus ꝓ catuli ſalute dixiſſet illū mori oportere: tūc catulus incluſus domi accenſis carbonibus ſe ſuffocauit: ſeque ignis hauſtu ludibrio hoſtiū exemit. Valerius maxius: auctor eſt. Quītū catulū cymbrici triūphicū Caio mario participē ab eodē mario mori iuſſū recenti calce illito multoq; igne ꝑ calefacto cubiculo ſe incluſum pemiſſe. Confimili gn̄e mortis iouianū piſſe teſtis ē amianus marcellinus: cū recenti calce cubiculo illito odorē noxiū ferre nequiſſet.

Mors catuli

Cubiculū illitū Calce recenti

Mors iouiani

id enī licere dicimus qd̄ cuiq; concedit᷑. Vtrū tamē beatior. C. Marius: tum cū cimbricæ uictoriæ gloriam cum collega Catulo cōmunicauit pœne altero Lelio. Nam huic illum dico ſimilimum. An cum ciuili bello uictor iratus: neceſſarius Catuli dep̄cātibus non ſemel reſpondit: ſed ſæpe moriatur. In quo beatior ille qui huic nefariæ uoci paruit: quam is q̄ tam ſcelerate imperauit. Nam cum accipere quam facere præſtat iniuriam: tum morti iam ipſi aduentanti paulum procedere obuiam: quod fecit Catulus: quā quod Marius: talis uiri īteritu ſex ſuos obruere conſulatus: & contaminare extremum tempus ætatis. Duodequadraginta ānos tyrannus ſyracuſanorum fuit Dionyſius: cum quinq; &. xx. natus ānos dominatum occupaſſet: qua pulchritudine urbem: quibus autem opibus præditam ſeruitute oppreſſam tenuit ciuitatem. Atqui de hoc homine a bonis auctoribus ſic ſcriptum accepimus: ſummā fuiſſe eius in uictu tēperantiā: in rebuſq; gerendis uirum & acrem & induſtrium: eundem tamen maleficum natura & iniuſtū. Ex quo omnibus bene ueritatem intuentibus uideri neceſſe eſt miſerrimum. Ea enim ipſa: quæ concupierat ne tum quidē cum omnia ſe poſſe cenſebat: conſequebatur. Qui cum eſſet bonis parētibus atq; honeſto loco natus & ſi id quidem alius alio modo tradit: abundaretq; & æqualium familiaritatibus & cōſuetudine ꝓpinquorum: habere etiam more græciæ quoſdam ado

Qui paruit: In hāc pœne ſententiā ē illd̄ plinianū d̄ lucio ſylla: q fœlicis ſibi nomē aſſeruit: qd̄ ꝓſcribere tot milia ciuiū & occidere potuiſſet. o praua inqt interp̄tatio: & futuro tp̄e infœlix: nō melioris ſortis tūc fuere ꝑeūtes: quorū miſeremur hoſtia: cū ſyllā nēo nō oderit. Cū. ptim.

Accipere q̄ facere iniuriam: Ariſto. in. y. æthicoꝝ: peius eſt inqt facere iniuriā q̄ pati: nā id cū prauitate eſt ac uituperat᷑: pati uero iniuriā: ſine prauitate eſt: apd̄ platonē ſocratis: in gorgia copioſe diſſerit peius eē facere iniuriā: q̄ accipere. Et eū q̄ iniuriat᷑: ante alios eē miſerū: miſerioreq; ſi iniuriaꝝ pœnas nūq̄ luat. Decretū ſocraticū ē: κάκιον εἶναι τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι. i. peius eē iniuriā facere: q̄ accipere. Qu. Metellus numidicus in orōne quā de triūpho ſuo dixit: ꝓbi inqt iniuriā facilius accipiūt: q̄ alteri tradunt. Procedere obuiā. ſ. ꝓſtat.

Peius facere iniuriā q̄ pati

Decretū ſocratis

Sex ſuos obruere cōſulatus: mariū ſepties conſulē fuiſſe & in ſeptīo cōſulatu periſſe hiſtorici tradūt: & indicat Lucanus. cū ait: ſeptimus exegit repetitis faſcibus annus: ille fuit uitæ mario modus: oīa paſſo q peior fortuna pōt atq; oībus uſo q̄ue melior: menſoq; hoi qd fata pararēt: iō autē ſex conſulatus noīat. M. Tullius: qa qn̄ catulus obuiā ꝓcedēs morti candētibus carbōibus ſe peremit: tunc marius ſex tm̄ geſſerat conſulatus: nā poſt mortem catuli & poſt hoc tp̄s: ſeptimū cōſul deſignatus calēdas ianuarii iniuit magr̄atū: uerū oīs marianæ gl̄iæ: maxius robur & fœdiſſima ſugillatio extitit mors catuli collegæ: uiri clariſſimi cōſularis triūphaliſq. Duo d̄ q̄dra. xxxyiii. dicimus. n. duo de uiginti: q̄ſi duo deſint uiginti: ꝓ decē & octo: & duo de q̄draginta: ꝓ triginta octo: quaſi duo deſint q̄dragita: q̄ locutio ē uſitatiſſima elegātiſſimaq;. Qua pulchritudie urbē: ſyracuſas intelligit: q̄ ciuitas: oīum ſiciliæ ciuitatū pulcherrima opulētiſſima extitit: ꝓuerbiū diuulgatum eſt ad locupletes. Vobis ne decima qdē ſyracuſanoꝝ adeſt. M. Tul. in ſexto uerrinaꝝ: ſyracuſas ait urbē eē maximā græcaꝝ urbiū: pulcherrimāq;: q̄ ex q̄ttuor q̄ſi urbibus maximis cōſtare uidebat᷑. q̄ꝝ una īſula noiat᷑: altera achradina: tertia tyche: q̄rta neapolis: ſyracuſani m̄ltos claros p̄ricipes habuerūt: ſed clariſſimū Dionyſiū ſeniorē. q dicere ſolebat adamātina eē uicula ad principatū ſapiēdū metū: uiolētiā claſſem: & ex. x. milibus barbaroꝝ cōſtitutū præſidiū. q cū ap̄ filiū Dionyſiū uidiſſet ingentē uaſoꝝ aureoꝝ argēteorumq; copiā exclamās inqt in te affectus regius nō eſt. q ex tanta poculoꝝ ui. Amicum neminē tibi cōciliaſti. De hoc Dionyſio refertiſſimi ſūt auctores. de quo ī p̄ſentia. M. Tul. nō paꝝ multa cōmemorat. digna ſcitu memoratuque quē ait eē miſeꝝ appellādū: nō fœlicē. cū in timore & cura anxius degeret. & ꝑ iniuſtitiā multa ꝑpetrarer.
Neceſſe ē miſerrimū. ſupra cōcluſum eſt. q iniuſtus ſit eū dē eē miſerrimū. Socrates apd̄ platonē ait. aſſero bonū uirū eē fœlicē. iniuſtū uero & turpē eſſe miſeꝝ. Adoleſcentes amore iunctos. antea dictū ē cōceſſos fuiſſe adoleſcētuloꝝ amores: apd̄ græcos cretenſeſq;. a qbus philetor dictus ē amator: clenos uero q am a

Septem conſulatus marii

Duo de quadraginta

Syracuſæ laudantur

Ex q̄tuor urbibus ſyracuſæ

Inſula

Achradina

Tyche

Neapolis

Adamātina uincula

Philetor

Clenos

Domía tio dionyſu Familiæ ſeruorum Cõuene Vindemia ex race misalienis Cádétiſſimus ſol Gloſematici Putamína quid Putamé nucum Juglans iouisglans Baſilica nux Caryon unde Carynõ oleũ ex nucibus Auella na Præneſtina Põtica Pontica nuceta Molluſca nux Duæ uxores Dióyſii Cubicu laris lectus Tribu nal ceſpiticiũ Stetit aggere fulti ceſpitis

.i.illuſtris Credebat:cõmittebat credere.n.eſt fidei cõmittere. Detraxerat.Cũ nullũ nomẽ ſit ſordidius inuiſiuſq; noie ſeruitutis.nõ ſeruos eos appellabat:ſed honoratiore uocabulo nũcupabat. De quo Valerius maximus ſic. Age Dionyſius ſyracuſanoꝝ tyrannus.huiuſce tormenti q̃ longa fabula: qui duo de quadragita annoꝝ dominationem in hunc modum peregit:ſummotis amicis in eoꝝ locum ferociſſimarũ gẽtiũ homines.& ex familiis locupletum electos.præualidos ſeruos:quibus latera ſua cõmitteret ſubſtituit:noie autem familiariũ ſeruos ſignificari aſſerunt eruditi & ſatnoium eſt:unde in libris iuriſconſultoꝝ crebra mentio eſt:de familia publicanoꝝ: de urbana familia & ruſtica:ubi diſſeritur: qui ſint habendi ſerui numero urbanoꝝ:qui ruſticorũ: itidem hic familias locupletũ: ꝑ ſeruis accœpimus:familiæ autem appellatio queadmodũ multipliciter accipiaẽ: nemo uẽ mediocriter eruditus ignorat. Et docet paulus iuriſconſultus:titulo de uerboꝝ ſignificatione. Conuenis:conuenæ dicũtur qui ex diuerſis nationibus in unum cõueniũt. Ancilari:ſeruili. Ferrũ remouit:ex his Ciceronis racemis uindemiá ſibi fecit Valerius maximus: q ſic ait: tonſorũ quoq; mœtu tondere filias edocuit: quaꝝ ipſaꝝ poſt q̃ adultæ ætati appropiquabant: máibus ferrũ nõ auſus cõmittere: inſtituit ut cãdentiũ glandium aut nucum putaminibus:barbam & capillum ſibi adurerent.

Candentibus putaminibus.i.ignitis corticibus:candẽs.n.modo ignitum: alias cádidũ nam & cadet ſignificat ignitum eẽ:& candidum eſſe:ſicut apud Virgiliũ: dicitur candens uacca:& candens fauilla. Solinus:ſolẽ ſydus cãdentiſſimum appellat putamía uero dici rerum purgaméta: docẽt gloſſematici:nam quicquid ex quacunq; re proiicit putamẽ appellatur: uulgatiſſimum ẽ illđ plautinum ex captiuis. Nucleũ amiſi: reliquit pignori putamia.Plinius ait pygmeos ex putaminibus ouoꝝ conſtruere caſas putamina iuglandium pro corticibus nucum accipiunẽ: quas Plinius duplici protectas eẽ operimento tradit. puluitani primum calicis:mox lignei putaminis:idem alibi inquit putamíe claudũtur nuces: corio caſtaneæ:& carinas putamitium bifidas eſſe refert. Iuglandem interpratatur iouis gládem: quaſi ioui dicatá ob ægregium fructum: Antiqui auctore Macrobio iouis glandem appellauerunt: quæ nunc litteris interliſis iuglans nominaẽ. Cloatius iuglans inquit quaſi diuiglans.i.Διοσ βαλανοσ: hanc græci baſilicam uocãt: q̃ ſi inter nuces regalem: cuius galenus quoq; cõmeminit. Caryon a capitis grauedine ꝑpter odoris grauitate cõuenit nucem dici: unde & carynon oleum uocãt facticium ex nucibus iuglãdibus: nux auellana: quæ nimima eſt ante abellina patrio nomine dicta præneſtina & corylus dicitur: quá græci ponticam uocant quoniam ex ponto in græciam aſiamq; uenere: hinc illud Papinii ex endecaſyllabo: quicquid nobile põticus nucetis. Amygdalam appellant nucem græcam: quæ arbor an fuerit in Italia catonis ætate dubitatur: quo niá græcas nominat: iter nucum genera eſt molluſca nux: ex eo dicta qđ cæteris omnibus nucibus mollior ſit: de qbus Plini. molluſcæ putamen rũpentes. Macrobius: molluſcam nucem perſicum eſſe interpretaẽ & ſueuius docet ĩ idilio: ego arbitror molluſcá nucem non dici id pomum quod uulgo perſicũ uocamus ſed genus nucum perſicum: ex perſide tranſlatum. Duas uxores. Dionyſius duas uxores: uno ſimul die duxiſſe ferẽ. alteram ex locorum gente nomine doridam: a terá ſyracuſanam nomine Ariſtomacham hipparini filiam. Incertum fuit cũ utra prius concubuiſſet. ſolebát cum eo communes habere cœnas: uiciſſimq; noctes diuidere: Ariſtomacha diu ſterilis fuit. & ex ea nihil liberoꝝ tulit: quáuis admodum cuperet. mox quattuor filios ſuſcœpit: duos mares totidemq; fœminas. ex doride locrenſi: filios habuit tres. Detorquebat. in alterá Partem deflectebat: ut introitus eſſe interclusus. Valerius maximus: cubicularem lectum: pinde q̃ſi caſtra lata foſſa cinxit: in quem ſe ligneo ponte recipiebat: cum forem cubiculi extrinſecus a cuſtodibus opertá interiore clauſtro ipſe diligenter obſeraſſet. Suggeſtis: pulpitis: mos fuit imperatorũ: ex ceſpitibus facere ſuggeſtum: quod tribunal ceſpiticium appellái. Flauius uopiſcus ꝑpe auguſte diu te ſeruẽt. De inde concurſus ad ceſpiticium tribunal. Amianus marcellinus auctor eſt Iulianum imperatorem aggere glebali aſſiſtentem allocutũ milites eſſe. Lucanus de cæſare concionabũdo loquẽs ait: ſtetit aggere fulti ceſpitis intrepidus uultu: & apđ Virgiliũ. Aeneas cælſo medius ſtans aggere fatur. Studioſe id factitabat: de mutio ſcæuola iuriſconſulto memoriæ proditum eſt; quod pila optimæ ludebat, Multa át ſũt genera pilarum

leſcentes amore coniunctos credebat eoꝝ nemini ſed his quos ex familiis locupletũ ſeruos delegerat quibus nomen ſeruitutis ipẽ detraxerat: & quibuſdam cõuenis & feris barbaris corporis cuſtodiá cõmittebat. Ita ꝑpter iniuſtam dominatus cupiditatẽ in carcerẽ quodãmõ ipſe ſe incluſerat. Quin etiã ne tõſori collũ cõmitteret tõdere filias ſuas docuit itaq; ancillari ſordidoq; artificio regie uirgines: ut tõſtricule tõdebãt barbã & capillũ patris. Et tñ ab iis ipſis: cũ iã eſſent adultæ ferrũ remouit: iſtituitq; ut cãdẽtibus iuglãdiũ putaminibus barbã ſibi & capillũ aduerterẽt. Cumq; duas uxores haberet Ariſtomachen ciuem ſuam: Doridem autem locrẽſem ſic noctu ad eas uentirabat: ut omnia ſpecularetur. & perſcrutaretur ãte. Et cum foſſam latam cubiculari lecto circundediſſe: eiuſq; foſſæ tranſitum ponticulo ligneo cõiunxiſſet: cum ipſum cum fores cubiculi clauſerat: detorquebat: deinque cum in cõmunibus ſuggeſtis cõſiſtere non auderet: cõcionari ex turri alta ſolebat. Atque is cũ pila ludere uel

pi larum: eſt paganica quæ ruſticoꝝ eſt: eſt tigron: ſiue trigonalis: eſt uentoſa. quæ follis pugilatorius a plau ſo decẽter dicitur υποσφαιριστικωσ folliculus ſuper quo apud Suetonium in auguſto ſatis multa. Vitã cõmittis: qui gladium alteri tradit. illi uitæ ſuæ poteſtatem committit. In manu enim illius eſt. q accipit gladium: hominem a quo acceperit necare ſi uelit. Alterum. familiarem. Alterũ. adoleſcentulũ. quẽ amabat. Impotentium. tyrannoꝝ. & impotenti a graſſantium. Huic. cupiditati imperioſæ. quæ ſanguinarium fecit Dionyſium. iuſſitq; hominem dilectiſſimum occidere. Illi. alteri. ſcilicet dolori. ex morte adoleſcẽtuli amati. Cõſimile ẽ illud Perſianũ huccine an hunc ſequeris. ſubeas alternus oportet Ancipiti obſequio: dominus alternus: oberes. Nec tum cum obſtiteris ſemel inſtanti q negaris parere imperio rumpi iã uincula dicas. Cum quidã: Macrobius libro primo i ſomnium ſcipionis ſcribit hæc ad iſtã ſententiam cõducentia. Dionyſius aulæ ſiculæ inclemẽtiſſimus. Incubator familiari quondam ſuo ſolam ſibi exiſtimanti uitã tyranni beatam: uolens q̃ perpetuo mœtu: miſera: quã impendẽtium ſemper periculorũ plena eſſet oſtendere: gladium uagina raptũ: & a capulo de filo tenui pendentẽ mucrone demiſſo iuſſit familiaris illius capiti inter epulas imminere. Cumq; ille & ſiculas: & tyrãnicas copias p̃ſentis mortis periculo aſpnaret᷑: talis ẽ inquit Dionyſius uita quã beatã putabas: ſic nobis ſemp mortem imminẽtem uidemus: exiſtima ergo quando fœlix eſſe poterit q timere non deſinit.

Muſius pila ludebat

Follis pugillatorius

Folliculus

Huccinne an hunc ſequeris

Gladius a filo pẽdens

let: ſtudioſe. n. id faciebat: tunicãque poneret adoleſcentulo quem amabat: tradidiſſe gladium dicit᷑. Hic cũ quidam familiaris iocans dixiſſet: huic quidem certe uitam tuã committis: arriſiſſetque: adoleſcens: utrunq; iuſſit interfici. Alterum quia iam demonſtrauiſſet interimẽdi ſui. Alterum quia id dictum riſſu approbauiſſet. Atque eo facto ſic doluit ut nihil grauius tulerit in uita: quẽ enim uehementer amarat occiderat: ſic diſtrahuntur in cõtrarias partes impotentium cupiditates: cum huic obſecutus ſis: illi eſt repugnandum. Quamquam hic quidem tyrannus ipſe iudicauit quã eſſet beatus. Nã cum quidam ex eius aſſentatoribus Damocles commemoraret in ſermone copias eius: opes: maieſtatẽ dominatus: rerum abundantiam: magnificentiam ædium regiarum: negaretq; unquã beatiorem quẽquam fuiſſe. Viſne igitur inquit o Damocle: quoniam hæc te uita delectat: ipſe eãdem deguſtare: & fortunã experiri meam? Cum ſe ille cupere dixiſſet collocari iuſſit hominem in aureo lecto: ſtrato pulcherrimo textili ſtraculo magnificis operib⁹ picto. Abacoſq; quam plures ornauit argẽto auroq; celato. Tum ad menſam eximia forma pueros delectos iuſſit conſiſtere: eoſq; ad nutum illius intuẽtis dili-

Textili ſtragula: a texendo textilis ueſtis dicta. ãte cuius uſũ fuit nexilis ueſtitus: ut docet Lucretius illo uerſu. Nexilis ãte fuit ueſtis q̃ textile tegmen: textrinum uocant officinã: ubi textores texũt ueſtimẽta textilia: accuſat uerrem. M. Tullius: quod nulla domus ĩ ſicilia locuplex fuerit: ubi ille nõ textrinũ inſtituerit: ubi ſtragulam ueſtem cõfici iubebat: ipſe enim ſolã dabat purpurã. Amici uero operas: ueſtimẽtũ ut inquit uulpianus: qđ in tela eſt nondum pertextũ uel detextũ appellatur contextum ſtragulum autem a ſternendo dictum eſt: ſignificaturq; ueſtis ſtragula: q̃ iſterni ſolet quærit paulus iuriſcõſultus de tapetis: utrũ in ueſte ſint ſicut ſtragula. An in ſuppellectili: ut thoralia; quæ propriæ ſtraguloꝝ nõ ſunt. Vulpianus ſtragula: quæ æquis inſterni ſolent: nõ putat ueſtis eſſe: ægyptii primi inuenere textilia. Picto: plautus appellat belluata tapecia: belluarũ figuris picta intextaq;: colores diuerſos picturæ ĩtexere babylon maxime celebrauit & nomẽ impoſuit. babilonica enim appellãtur: pluribus uero liciis texere: quæ polimita appellãt alexandria inſtituit: dictas ueſtes iam apud Homerũ fuiſſe accœpimus: & memorat Plinius. Inter inſignia triumphantis numerat᷑ toga picta a liuio: quæ purpurea antea uocitata eſt: & ea erat ſine pictura: tunica autem palmata: a latitudine clauoꝝ dicebat᷑: q̃ nunc a genere picturæ: picta appellatur. Abacos: menſas in quibus uaſa eſculenta poculentaq; imponuntur abacos uocant Iuuenal is: ornamentum abaci. De abacis in hoc ſignificatu apđ Pliniũ frequens mentio. In uerrinis ait. M. Tullius: uerrem feciſſe aliquot abacorum uaſa aurea. Abacus dicit᷑ tabula geometrica: de qua Perſius. Nec qui abaci numeros & ſecto ĩ puluere mœtas ſcit riſiſſe uafer. Marrianus nos geometria abacus nuncupatur: res depingendis: deſignandiſq; oportuna formis: abacus in ædificiis ĩter ornamẽta columnarum numerat᷑ ex præcepto. Victruuii abacus erit lõgus & latus: q̃ craſſa colũna eſt. Antiqui mẽſam uaſoꝝ quadratã habuerunt. Vocaruntq; urnarium. quod urnas cũ aqua poſitas ibi potiſſimum habebant in culina: fuit & priſcis menſa uinaria rotunda nomine cilibantum: a cilice poculo græco ideſt calice dictũ. Altera erat uinaria mẽſa quadrata una columnella ſubnixa. cartibulum uocabat᷑. Auro cælato. ſculpto. cælum inſtrumentum eſt celatoris hoc eſt ſculptoris. miratur Plinius. In auro celãdo ĩclaruiſſe neminem. Argẽto multos: maxime tñ laudatus eſt mentor. cuius manu celata pocula celebrantur Craſſus orator duos habuit ſciphos mentoris artificis manu cælatos ſeſterciis centum. Confeſſus eſt tamẽ nunquã: ſe his uti propter uerecundiam auſum. Vaſcularius dicitur artifex uaſorum. Incendebant᷑ odores. hac quoq; tempeſtate in conuiuiis lautioribus incenduntur odores. & ſuffitus adolentur. ut luxuriæ parentalia cõſumata ſint. apud Arabas nõ alia ligna ſũt in uſu q̃ odorata. cibos ſabei coquũt thuris ligno: alii

Textilis ueſtis

Textilis

Textrinũ

Stragula ueſtis

Beluata tapetia

Babilonica

Polĩ ita

Toga picta

Abacus

Abacus tabula geometrica

Abacus in ædificiis

Vrnariũ

Cilibantũ

Cartibulum

Cælum

Pocula mentorea

gentet miniſtrar̃. Aderant unguenta coronæ. Incēdebantur odores. Mēſæ conquiſitiſſimis epulis extruebātut. Fortunatus ſibi Damocles uidebat̃. In hoc medio apparatu fulgentem gladium e lacunari ſeta equina appenſum demitti iuſſit: ut impēderet illius beati ceruicibus. Itaq; nec pulchros illos adminiſtratores aſpiciebat: nec plenū artis argentū. Nec manū porrigebat ī mēſam. Iā ipſæ defluebant coronæ. Deniq; exorauit tyrānū ut abire liceret q̄ iam beatus nollet eſſe ſatis ne uidet̃ declaraſſe Dionyſius nihil eſſe ei beatum: cui ſemper aliquis terror impendeat: Atq; ne ei ītegrum quidem erat: ut ad iuſticiam remigraret: ciuibuſq; libertatem & iura redderet. His enim ſe adoleſcens improuiſa ætate irretierat erratis: eaque commiſerat: ut ſaluus eē non poſſet: ſi ſanus eſſe cœpiſſet. Quantopere uero amicitias deſideraret: quarum infidelitatem extimeſcebat: declarauit in pythagoreis duobus illis. Quorum cum alterum uadem mortis accepiſſet: alter ut uadem ſuum liberaret præſto fuiſſet ad horā morti deſtinatam: Vtinam ego īquit tertius uobis amicus aſcriberer. Quam huic erat miſerum carere conſuetudine amicorum: ſocietate uictus: ſermōe omnino familiari homini preſertim docto a puero: inſtitutis & artibus ingenuis erudito. Muſicoꝝ uero perſtudioſum accepimus: poetam etiam tragicū quam bonum: nihil ad rem. In hoc enim genere neſcio quo pacto magis quam in aliis: ſuum cuiq; pulchrum ē. Adhuc neminem cognoui poetam: & mihi fuit cum Aquinio amicitia: q ſibi non optimus uideret̃: ſic ſe res habet. Te tua: me delectant mea: ſed ut ad Dionyſiū redeam⁹: oī cultu & uictu hūano carebat. Viuebat cū fugitiuis: cū facinoroſis cū barbaris. Neminē q aut libertate dignus eſſet: aut uellet oīno libet eſſe: ſibi amicum arbitrabat̃. Non

myrrhæ. odore ſtiracis ſuffiunt tecta: ſtrobum arborem ad ſuffitus parant perfuſam uino palmeo accēdētes. cuius odor redit a cameris ad ſolum iucundus: ſed aggrauans capita citra dolorem tamen: hoc ſomnū ægris quærunt. E lacunari: lacunar: lacus: laquæar: laquæarium dicitur camera: hoc eſt pars ſuperior cubiculi: & cenationis: ut grammatici annotant: & notiſſimum eſt. Illius beati: Damoclis qui ſibi beatus uidebat̃. Ceruicibus: antiq pluraliter tantum ceruices dicebant: primus hortēſius ceruicē ſingulariter enūciauit. Coronæ: corona: i epulabantur: auctor eſt Plinius ſutiles coronas ſolemnes fuiſſe in cenis: lautiſſimū habebat̃: e nardi folio eas dari unguentis madidas: olim cleopatra in conuiuio inuitauit antonium: ut coronas biberēt: quas cōcerptas in ciphum: incipienti haurire opposuit manū. Erāt. n. uenenatæ. & ita demōſtrauit: ſe poſſe antoniū necare ſi uellet: q ab illa ſibi cauebat: noua p̄guſtatorū ciborum diligentia. Aliquis terror: Saturnius imperator ſententialiter dixit: neſcitis amici q d mali ſit imperare: gladii ſera pēdētes ceruicibus imminent. haſtæ undiq;: undiq; ſpicula'. ipi cuſtodes timētur. ipſi comites formidant̃. nō cibus pro uoluptate. nō iter pro auctoritate. non bella pro iuditio: non arma pro ſtudio. In pythagoreis duobus: Damonem & pytheam ſignificat pythagoricæ doctrinæ ſacris initiatos. quos ferunt hoc aīo iter eos fuiſſe. ut cū eoꝝ alteri Dionyſius tyrānnus diem necis deſtinaſſet. is q morti addictus foret paucos ſibi dies. qbus priuſq̄ periret domū profectus res ſuas ordinaret īpetrauiſſet. uas factus. ē alter eius ſiſtendi. ut ſi ille nō reuertiſſet moriēdum eēt ſibipſi oēs & in primis Dionyſius nouæ atq; ancipitis rei exitū ſpeculabatur. appropīquante deīde definita die nec illo redeūte unuſquiſq; ſtulticiæ tā temerariū ſponſorem damnabat. at is nihil ſe de amici conſtātia metuere prædicabat. quī cū ſe ad dié recepiſſet. eodēq; momēto atq; hora. a Dionyſio conſtituta ſupueniſſet. admiratus eorum fidē tyrannus. ſupplicium remiſit. rogauitq; īſup. ut ſe in amicitiam ternū aſcriberēt. Vadem mortis. ſpōſorem. uades. n. dicunt ſponſores in rebus capitalibus. q in re nummaria prædes nominantur. auctor auſonius. in monoſyllabis de quo. M. V. libro ſecundo d latina lingua. Vas inquit appellatus. qui pro altero uadimoniū ꝓmittebat. Cōſuetudo erat. cū reus parum idoneus eſſet īceptis rebus ut ꝓ ſe alterum daret. Poetam tragicū. legimus apd ſcriptores idoneos utrūq; Dionyſium ſeniorem & iuniorem litteris claruiſſe. tradit Pli. Dionyſium ſiciliæ tyrānum gaudio obiiſſe. accepto tragicæ uictoriæ nuntio. ex quo colligimus. Eū fuiſſe tragicum poetam. ſcribit Plutarchus utrūq; Diōyſiū audiuiſſe Platonem. ſeniorem autem ex ægritudīe mortuum hauſta potione ſomnifica. quæ ſopori mortem citra ſenſum continuaret. Cū aquinio. nomē eſt poetæ. ſed uide an archia potius legendum ſit. qui Mar. Tullio amicitia familiariter iunctus fuit. quod ex oīone pro archia poeta ſatis liquet. aqlius quoq; collega & familiaris fuit. M. Ciceronis. ſed non tam poeta q̄ iuriſconſultus. q de dolo malo formulas condidit. Te tua. prouerbium eſt uetus. cuius & in epiſtolis ad atticum mentio fit. ſuam cuiq; ſponſam. mihi meam. ſuum cuiq; amorem mihi meum. quod attilus poeta clariſſimus protulit. Tertius. crudelius. uitabilius. terrum enim modo uitabile modo illuuioſum & fœtidū modo amarum. modo crudele ſignificatur. Nā ſermo eſt poliſemus. Ex eadē urbe. ſ. ſyracuſana. Humilē

homūculum

Vaſcula rius
Sabei coqunt cibos thure
Strobus ad ſuffitus
Lacunar
Ceruices
Coronati
Cena
Vt coronas biberent
Dictū ſaturni
Gladii ſeta pendentes
Fides
Damonis & pithiſt.
Vas factus alter
Vt tertius i amicitiā reciperet̃
Vades
Dionyſius gaudio obiit
Archias
Aqlius
Suā cui q; ſponſam

homũculũ: de hoc ſic cecinit ſilius. xiiii. punicoꝝ: uir fuit iſthmiacis decus ĩmortale colonis: ĩgenio facile ãte alios telluris alumnos: nudus opũ: ſed cui cælũ terræq; parerẽt: relege q̃ ſcripſimus in prio cõmẽtario. ſup archimede: machinalis ſcientiæ ſcientiſſimo: quẽ Marcellus briareũ uocitabat: qui cũ ſyracuſæ caperent: interdixit ne uiolaret̃ unus: niſi fefelliſſet imperiũ militaris imprudẽtia. Nã dum aio & oculis i terra defixis formas geometricas deſcribit: ab ignaro milite qs eẽt interfectus eſt. In eoq; tumultu: nec diſcurrentes romanos: nec captas ſyracuſas ſenſit: ægre id marcellũ tuliſſe memoriæ proditũ eſt: ſepulturæq; curã habitã: & ꝓpinqs etiã inqſitis honori pſidioq; nomẽ eius ac memoriã fuiſſe: qdã aurũ nãt archimedi ferẽti ad marcellum ſpheras & q̃dã alia mathematica: factos eẽ obuiã milites: eũq; aurũ uaſe ferre ſuſpicãtes obtruncaſſe: id marcellũ adeo ægre tuliſſet: ut homicidã ꝓinde ac deteſtabilem maculoſũq; abhominatus ſit: i ſepulchro archimedis poſita fuit ſphera cũ cylindro ad uiri ſyderalẽ machinalẽq; doctrinã ſignificãdã: gloriat̃. M. Tul. ſe ſepulchrũ archimedis obſitũ ignoratũq; ſyracuſanis recognouiſſe: ex epitaphio & ſphera. Apuluere: puluerẽ geometricũ ſignat: quo machinarii cõmẽtatores & geometriæ diſciplinæ ſcientes uarias formas figuraſq; deſcribũt: d quo Perſius: nec q abaci nuero i & ſecto in puluere metas ſcit riſiſſe uafer: de archimede mẽoriæ ꝓditũ eſt interfectum eẽ dũ intẽtus formis ẽ quas in puluere deſcripſerat d hoc intelligi uult apuleius cũ ait in magia: uerum ẽt abaco & puluiſculo deæ dediſſes: ob hũc puluere geometricũ. Marcianus quoq; ſic ſcripſit pãdere puluereum formarum ductibus æquor. Plutarchus quoq; auctor eſt. Regiã Dionyſii puluerulentã fuiſſe ob corũ multitudinẽ: q geometrica. in puluere figuras deſcribebãt Radiũ uero uirgã dici qua geometræ lineas formant: indicãtq;: nemo uel mediocriter doctus ignorat: q illud Virgilianũ uel imã legerit. Deſcripſit radio totũ q gentibus orbẽ. Ego quæſtor: cum ſicilia duobus quæſtoribus regi ſoleat: uno lilybitano: altero ſyracuſano. M. Tullius lilybitanus fuit: ſexto peduceo prætore: de hac ſua qſtura: ſcribit ipſe affatim in uerrini: & in orõne pro plancio: ubi ait nullius in ſicilia qſturam aut gratiorem aut clariorem ſua fuiſſe.

Tetrũ
De archimedis obitu

ergo iã cũ huius uita: qua tetrius: miſerius: deteſtabilius excogitare nihil poſſũ. Platonis aut Archytæ uitã cõparabo doctorũ hominũ & plane ſapientiũ. Ex eadẽ urbe humilẽ homunculũ a puluere & radio excitabo: q multis annis poſt fuit. Archimedẽ: cuius ego q̃ſtor ignoratũ ab ſyracuſanis: cũ eẽ oĩo negarẽt: ſeptũ undiq; & ueſtitũ uepribus & dumetis indagaui ſepulchꝝ. Tenebã. n. quoſdã ſenariolos: quos in eius monumẽto eẽ iſcriptos acceperã: q d̃clarabãt in ſũmo ſepulchro ſphærã eẽ poſitã cũ cylidro. Ego ãt cũ oĩa colluſtrarẽ oculis: eſt enĩ ad portas agragianas magna freq̃ntia ſepulchroꝝ: animaduerti columnelam non multum e dumis eminentẽ: in q̃ inerat ſpheræ figura: & chylindri: atq; ego ſtatim ſyracuſanis erant autem pricipes mecũ dixi me illud ipſum arbitrari eſſe: qd̃ q̃rerem: imiſſi

Puluiſculum geometricũ
Duo q̃ſtores ſicilienſes

Vepribus: ſpinis & ſentibus. Virgili. & hirſuti ſecerũt corpa uepres. Inde uepreta: & ὑποκοριστικῶς: uepræcula: ſenticeta & ſpineta dñr: hoc eſt loca uepribus plena: in oratione pro ſeſtio: ex uepræculis extracta nitedula remp. niteret̃ erodere. Vbi nitedulæ nomine mus ſignificat̃. Dumetis: Antiqui duſmoſum locũ dicebant: pro dumoſum hoc eſt dumis plenum: litteram enim. ſ. interſerebant: & quæ nos dometa appellabant dumetica: & dumoſa: frõdoſa: a dumis omnia: quo nomine ſpinæ & ſentes: ſignificantur. Senariolos uerſiculoſa ſenis pedibus dictos: in ſenariis uerſibus animaduerterũt metrici duos primos pedes: item extremos duos: hẽc ſingulas poſſe integras partes orationis: medios haud unquã poſſe. Cum cylindro: cylindrus lapis teres ẽ ſiue columela oblunga a uolubilitate dictus: de quo poeta. Area tum primũ ẽ: igẽti æquãda cylindro: ſi lapidem cylindrum inquit chryſippus & repetit Gellius: per ſpacia terræ prona iacias: cauſam quidem ei tu: & initium præcipitantiæ feceris: mox tamen ille præceps uoluetur: non quia tu id iã facias: ſed quoniam ita ſeſe modus eius: & formæ uolubilitas habet: ab hac ſimilitudĩe gemmæ: proceriores cylindri nominãtur. Plinius de beryllis ſcribẽs libro nouiſſimo na. hiſtoriæ. ideo inquit cylindros ex his facere malunt: quã gemmas. quoniã eſt ſumma commendatio in longitudine Conſimiliter Solinus idẽ tradens ait: indici reges hoc genus gemmarum in longiſſimos cylidros amant fingere. Cylindrorum in hoc ſignificatu: meminit Paulus iuriſconſultus ad titulum de auro & argento legato: a figura cylindri: qui teres ẽ & oblongus cylindraceum deriuat̃. Plinius ſcribit ſiliquas piſo quod genus leguminis ẽ cylindraceas eſſe: in ſepulchro aũt archimedis. ideo uidetur poſitus eſſe cylindrus cum ſphæra: ut per ſpheram ſideralis ſcientia demonſtraret̃: per cylindrum uero machinalis peritia: in q̃ geometræ utũtur cylindro: niſi nomine cylindri uelis itelligi radiũ aſtrologicum: q cylindraciæ figuræ eſt: eoſq; aſtrologi orbẽ cælumq; deſcribunt. Anaximander dixit terram eſſe forme cylindraceæ: unde cylindri forſan uſus archimedi. Ad portas aggragianas: nomen eſt portarum ſyracuſanaꝝ: ſicut ſcea nomen fuit portæ troianæ: ſicut hemoroidæ thebarum portæ dictæ ſunt. Columelam: Demetrius ut docet Cicero i libris de legibus: ſepulchris nouis modum finiẽs: noluit ſuper terræ tumulum ſtatui niſi columnelam: quæ tribus cubitis nõ eſſe altior. Antiqui auctore Quintiliano columam dicebant exempta littera enim pro columna: unde per diminutionem columela dicitur columnela: apud ueteres: ſerui maiores in familia dicti ſũt columelæ: uel a columna: uel a columine, ſicut columen familiæ apud plautum: & terentiũ: lucili uerſus ẽ quẽ uſurpat epigrãmatarius

Vepres
Vepta
Vepcula
nitedula
mus
Duſmoſũ
Dumi
Senarioli
Cylindrus
Cylindri
Cylindraceũ
Hemoroidæ portæ
Columa
Colunela
Columela
Columelæ ſerui
Columelares dẽtes

cum falcibus multi purgarunt : & aperuerunt locũ
quo cũ patefactus eẽt aditus : ad aduerſam baſim ac
ceſſimus . Apparebat epigrãma exeſis poſteriorib⁹
partibus uerſiculoꝝ dimidiatis fere. Ita nobiliſſima
græciæ ciuitas : quõdam uero etiã doctiſſima : ciuis
unius acutiſſimi monumẽtũ ignoraſſet : niſi ab ho-
mine arpinate didiciſſet ſed redeat unde aberrauit
oro. Quis eſt. n. omniũ q̃ mõ cũ muſis : ideſt cũ hũa
nitate & cũ doctrina habeat aliquod cõmertium : q̃
ſe non hunc mathematicũ malit quam illũ tyrãnũ.
ſi uitæ modũ actionemq; quærimus . Alterius mẽs
rationibus agitandis exquirẽdiſq; alebat̃ cũ oble-
ctatione ſolertiæ q̃ eſt unus ſuauiſſimus pactus ani
moꝝ. Alteri⁹ in cæde & iniuriis cũ & diurno & no-
cturno metu. Age . confer Democritũ Pythagorã
Anaxagorã . Quæ regna : quas opes ſtudiis eoꝝ &
delectationibus antepões? Etenim quę pars optĩa
eſt in hoĩe : in eã ſitum eſſe neceſſe eſt illud q̃d quæ-
ris omniũ optimũ : quid ẽ aũt in hoĩe ſagaci ac bõa
mente melius? Eius bono fruendum eſt igit̃ : ſi bea
ti eẽ uolum⁹. Bonũ ãt mẽtis ẽ uirtus : ergo hac bea-
tã uitã cõtineri neceſſe ẽ : hĩc q̃ pulchra : honeſta : p̃-
clara ſũt : ut ſupra dixi : ſed dicẽdum illud idẽ paulo
uberius uidet̃ : plena gaudioꝝ ſũt Ex p̃petuis autẽ
pleniſq; gaudiis cũ perſpicuũ ſit uitã beatã exiſtere.
ſequit̃ ut ea exiſtat ex honeſtate : ſed ne uerbis ſolũ
attigamus ea que uolumus oſtendere : proponẽda
quædã quaſi mouẽtia ſũt : q̃ nos magis ad cognitio

poeta : de columela ſeruo. lucili columela hic ſitus æ trophanes : ſunt & dẽtes in æquis a Plinio colũmelares dicti. Cũ falcibus : falcarios appellant : qui falcibus utũtur. de quibus Mar. Tullius in prĩo inuectiuarũ cõtra catilinam. dico te prima nocte ueniſſe inter falcarios : quem lo͂cũ Priſcianus exponens ait inter falcarios ideſt in locum ubi ſunt falcarii. Antiqui falces ſeculas dixerunt a ſecando : quaꝝ multiiuga genera. In q̃bus ſunt lumariæ : quibus ſecant lumecta : ſic enim ſpinæ appellantur. quas q̃d a terra agricolæ ſoluunt. i. luunt lumecta nominant̃. ſunt & falces ſurpiculæ uocatæ. a ſyrpando. ideſt ab alligando. hic p̃prie ſignificat̃ falces lumariæ : repurgata. n. ſũt lumecta hoc ẽ uepres & ſpinæ. Baſim. ſignificat columnelæ ſepulchralis fũdamẽtũ. nã baſces. ſũt ſuſtẽtacula columnaꝝ quod nullus ignorat. ab hac ſimilitudine baſces eleganter dicunt̃ orbiculi illi. quibus uaſa in mẽſis collocantur ne toralia polluant : trebatius iuriſconſultus : ſicut libro de legatis tertio proditum eſt : cui corinthia uaſa legata eẽnt : & baſces huic quoq; horum uaſoꝝ collocãdorum cã paratas deberi reſpondit q̃d labeo non p̃bat : ſi eas baſces uaſoꝝ numero teſtator habuerit. Exeſis : corroſis & uetuſtate conſumptis : nã ut inquit eleganter & uere auſonius monumenta fatiſcunt mors etiã ſaxis nominibuſq; uenit. Dimidiatis : quid diſtet dimidiatum a dimio diximus in cõmentariis ſuetonii : & ſubtiliter docet Au. gellius. l. iii. Græciæ ciuitas : ſyracuſas ſignificat a græcis conditas : & græcarũ ciuitatũ pulcherrimas : opulentiſſimaſq;. Doctiſſima. cũ p̃pter alios : tũ maxime p̃pter theocritũ : bucolici poematis ſcriptorem : q fuit ſyracuſanus : & ut auctor eſt Solinus in polyhiſtore in ſicilia primum ĩuẽta comedia eſt. Cuius : archimedis. Ab homine arpinate a Cice. ſe enim ip̃m arpinatem hominem appellat : fuit aũtẽ arpinũ duobus aliis Ca. mario : & Mar. Tullio clarum. i. cum humanitate : antiqui qui probe beneq; locuti ſunt humanitatem appellarunt id p̃pe modum quod græci : παιδείαν : nos eruditionem inſtitutionemq; in bonas artes dicimus : quas qui ſinceriter cupiũt appetũtq; hi ſunt uel maxĩe humaniſſimi : huius eni ſciẽtiæ cura & diſciplina ex uniuerſis aĩantibus : uni homini data ẽ : idcirco humanitas appellata. M. V. praxiteles inquit p̃pter artificium ægregium nemini eſt paulũ humaniori ignotus : humaniori dixit p eruditiori doctiorique : q ex libris & hiſtoria cognouerit : qs fuerit praxiteles : hĩc uulgo ſtudia humanitatis hoc eſt eruditionis appellantur : & dixit Aulus gellius in octauo de Philippo alexandri magni patre loquẽs : alliberari inquit muſa : & a ſtudiis humanitatis nunquã abfuit : quin lapide comiterque pleraq; & diceret & faceret. Mathematicum : archimedem intelligit. Tyrannum : Dionyſium. Alterius mens : archimedis.
Paſtus animorum. dixit Hieronymus : libros noſti eſſe animæ pabulum : & p̃fecto : nullus paſtus : nullus cibus animorum poteſt eſſe ſuauior : quã ueſtigatio doctrinarum : & oblectatio litterarum. Alterius cede ſcilicet Dionyſii. Democritum : de hiſce philoſophis ſupra diximus. Pars optima : mens & ratio optima pars eſt haud dubiæ in ipſo homine : bonũ autem mẽtis eſt uirtus. Igitur frui uirtute : ẽ beate uiuere. Fruendum eſt : frui ut ſubtiliter penſitat. Augu. libro primo de doctrina chriſtiana : & libro undecimo de ciuitate dei : eſt ea re uti : quæ nos non ad aliud referenda p ſeipſam delectat : uti uero ea re : quã propter aliud q̃rimus : unde temporalibus magis utendum eſt fruẽdum : ut frui mereamur æternis : atq; præpoſteri homines frui uolunt nummo : uti aũt deo : quoniam nummũ : nõ pp deũ impẽdũt : ſed deũ pp nummum colũt.
Ex plenis gaudiis : diffinitio beatitudinis eſt omniũ rerum optãdarum plenitudo : ſiue ſtatus ex oĩum rerum congregatione perfectus. Quidam præſtãs : q̃d Mar. Antonius in ſummo oratore fingẽdo factitabat qui cognitione tantũ & mente cernebat ſpeciem eloquentis : quem re ipſa non uidebat. idem nũc M. Tullius percipit eſſe faciendum in ſapiente ut animo & cognitione ſapiẽtis formam imaginet̃ atq; informet qualis fortaſſe

Inter falcarios
Seculæ
Lumariæ
Sirpiculæ
Lumecta
Baſces colũnarũ
Baſces uaſoꝝ
Comedia in ſicilia inuenta
Humanitas p̃ eruditione
Studia humanitatis
Libri pabulum aĩoꝝ
Frui q̃d
Uti
Frui numo uti deo

nem intelligentiãq; conuertant:ſumať.n.nobis q̃dam pſtans uir optimis artibus. Iſq; aĩo parũper & cogitatione fingatur. Primũ ingenio eximio ſit:neceſſe eſt. Tardis.n.mentibus uirtus nõ facile committiť. Deinde ad inueſtigandã ueritatẽ ſtudio icitato:ex quo triplex ille aĩ fœtus exiſtit. Vnus in cognitione reꝝ poſitus:& in explicatiõe naturæ. Alter in deſcriptione expetendaꝝ fugiendarũue reꝝ. Tertius in iudicãdo quid cuiq; rei ſit cõueniẽs: qd repugnãs in quo ĩeſt oĩs tum ſubtilitas diſſerẽdi tũ ueritas iudicandi. Quo tandẽ igiť gaudio affici neceſſe eſt ſapientis aĩum cũ his habitantẽ:pnoctãtẽq; curis:& cũ totius mundi motus cõuerſioneſq; pſpexerit:ſideraq; uiderit innumerabilia cœlo inhærentia cum eius ipſius motu cõgruere: certis infixa ſedibus:ſeptẽ alia ſuos quoq; tenere curſus:multũ inter ſe aut altitudine aut hũilitate diſtãtia:quorũ uagi motus:rata tñ & certa ſui curſus ſpacia diffiniãt

lis fortaſſe nemo unq̃ fuerit:cui nihil de futurꝫ eſſe aſſeuerat ad uitã non ſolũ beatã:ſed et beatiſſimã efficiendã. Triplex aĩ fœtus.tres phiæ ptes ſignificat naturalẽ moralẽ rõnalẽ. Vnus in cognitione:ptinet hoc ad phyſicen.i.naturalẽ phiam q̃ inueſtigatione naturæ uerſať:& reꝝ naturaliũ cãs ſcrutať:d̃ quo ait poeta fœlix q potuit reꝝ cognoſcere cãs. Seneca in q̃onibus naturalibus:tm̃ inqt ĩter duas phias intereſt:q̃tũ inter deum:& hoĩem:altera docet qd in terris agendũ ſit altera qd agať in cœlo:idẽ naturæ inqt reꝝ gratias ago cũ ſecretiora eius intraui cũ diſco q̃ uniuerſi materia ſit qs auctor ſit:ac cuſtos:qd ſit deus an totus in ſe ĩtendat:an & ad nos aliqñ reſpiciat: faciat quotidie aliqd an ſemel fecerit: ps mũdi ſit ad mundus. Idem alibi: refert reꝝ natura nõ ſua ſacra ſimul tradere: initiatos inqt nos credimus:in ueſtibulo eius hæremus. Illa archana nõ pmiſcue nec oĩbus patent reducta & in interiore clauſa ſunt ſacrario. Alter in deſcriptione.hæc ad ethicen.i.moralem phiã referendũ eſt:q̃ de moribus diſputat & qd expetendũ quid ue fugiendum ſit edocere. Tertius ĩ iudicãdo.ad logicẽ.i.rõnalem phiam hoc ptiet:q̃ ,ppriet ate uerborum exiſtit & ſtructurã:& argumẽtatões ne ,p uero falſa ſub repant. Boe. in cõmentariis topicoꝝ:hæc eſt inqt diſcipula quaſi diſſerendi q̃dã magiſtra:quã longicã rõnem ueteres peripatetici appellauerunt: cõtinens i ſe inueniendi iudicandiq; peritiã:ſtoici hãc eandẽ rõnẽ diſerẽdi paulo anguſtius tractauerunt:nihil.n.de inuetione laborantes.in ſola tñ iudicatione conſiſtunt: deq; ea pcepta multipliciter dantes:dialecticã nuncupauerunt. Plato et dialecticã uocant: quaſi dicat diſputatoriã:ſiue diſputatricẽ. Ariſt. uero longicã.i.rõnalem q̃ Cicero definiuit diligentẽ rõnẽ diſerendi: hanc diuidũt.In analyticã:& topicã:topica uerba curat & ſenſus & ordinẽ:analytica in uerba & ſignificationes:diducit.Rurſus eiuſdẽ logicæ altero eſt:diduciť.n.in duas ptes:unã inueniendi alterã iudicãdi:nemo nãq; põt diligẽter diſerere:niſi quale ſit id:qd ad diſputationẽ ſumiť iudicauerit:nec eſt dubiũ qn hoc iudiciũ ad inuentionum uarietatẽ:ſic accõmodãdũ.Eteni cũ diffinit aliqs uel diuidit inuentione utiť:ſed an recte diffiniat uel diuidat iudicatione ppendit.Illa.n.pars q̃ in iudicando poſita eſt uocať analytice. Epicurei duas tm̃ partes philoſophiæ putauerunt eſſe naturalẽ atq; moralem:ſuni mouentes rõnalem. Cyrenaici naturalia cũ rõnalibus ſuſtulerunt:& contenti fuerunt moralibus:quæ ĩ quinq; partes diuidunt ut una ſit de fugiendis & expetendis:altera de affectibus:tertia de actionibus:quarta de cauſis:quinta de argumentis. Ariſtonchius :nõ tantũ ſuperuacuas eſſe dixit naturalem & rõnalem:ſed et cõtrarias:moralem quoq;:quã ſolam reliquerat circuncidit:nã eum locum:qui monitiones continet ſuſtulit:& pedagogi eſſe dixit nõ philoſophi. Quid conſequens. Cõſequens eſt ut dialectica eiuſq; ſectatores oſtendunt:quicqd id qd antecedit ſequiť ut inimicitiæ bellum conſequunť:nam ſi bellum eſt:inimicitiis eſſe neceſſe eſt:repugnantia uero intelliguť quotiens id quod alicui contrarioꝝ naturaliter iunctum eſt:reliquo contrario comparať:ut exempli cã:quoniam amicitiæ & inimicitiæ contraria ſunt:inimicitias uero conſequiť nocendi uolũtas:& nocendi uolũtas & amicitia repugnantia ſunt. Mũdi motus:hoc ẽ officiũ phyſici naturaliſq; phi ut talia fruteť:& curioſæ perſpiciat. Septem alia:planetas intelligit:q erratici ſunt:quos Nigidius errores appellat ex qua plãetæ dicti:græce.n.πλανιαομαι dr̃ erro & πλανητης erraticus:ac uagus. Altitudĩe.diſtantia: pythagoras uir ſagacis animi a terra ad lunam centum uiginti milia ſtadioꝝ eſſe collegit:ab ea uſq; ad ſolem duplum:ad duodecim ſigna triplicarum. In qua ſnia & gallus ſuſpitius fuit uerum incõperta hæc ſunt & inextricabilia: & pœne dementis ocii eſt mundi ipſius mẽſurã deducere ad digitos: de altitudine aut humilitate planetaꝝ ĩter ſe copioſius ſcriptum leges:apud Macrobium in ſomnium Scipionis fontem indico: ex quo largam potionem haurire poſſis cum uoles. Rata ſpatia ab inceſſus inquit Plinius uocamus errantia ſidera cũ errẽt nulla minus illis:ſtatim.n.ſunt & ordinatiſſimi motus:& ſpatia planetarum:per Zodiacũ ſtellæ errantes feruntur:luna per totã latitudinem. Zodiaci uagatur:ſed oĩno non excedẽs cũ mercurii ſtella. Ex duodenis partibus:tot.n.ſunt ſigniferi latitudinis nõ amplius octonis perrerat:mars quatuor medias:ſaturnus duas: ut ſol:iuppiter mediã ptem:& ſup eã duas:ptes aũt appello ut Pli.& Martia.ut ſchola eruditoꝝ:quos gradus noĩant hoc amplius rata dicimus ſpatia curſus planetaꝝ:cũ Saturnus.xxx.annis circulũ ſuũ pagat iuppiter duodenis mars biennio:ſol annuo ſpatio. Venus ſigniferi ambitũ pagat trecentis & duodequinquagenis diebus. Mercurius nouem diebus ocior ſit. Luna uero quater ſeptenis diebus curriculum ſuum cõficiat.

Phyſica naturalis
ſacrarium naturæ clauium
Logica rõnalis Dialectica diſputatrix
Logice
Topica
Analiyca
Inuentio
iudicatio
Epicurei
cyrenaici
Ariſtonchius
Cõſequẽs quid.
Repugnãs quid
Errores Planete unde
Interualla planetarũ
Stati motus ſtellaꝝ
Motus per Zodiacũ
Partes gradus
Quot annis pagrãt circulum planete

Horum nimirum aſpectus impulit illos ueteres: & admonuit ut plura quærerent. Inde eſt indagatio nata initiorum tanquam ſeminum unde eſſent omnia orta: generata concreta: quæque cuiuſq; generis: uel inanimi uel animati: uel muti: uel loquẽtis origo. Quæ uita: quis interitus: quæq; ex alio ĩ aliud uiciſſitudo atq; mutatio. Vnde terra & quibus librata ponderibus: quibus cauernis maria ſuſtineantur. In qua omnia delata grauitate mediũ mũdi locum ſemper expetant: qui eſt idem infimus in rotundo. Hæc tractandi animo & noctes & dies cogitanti exiſtit illa a deo delphis præcepta cognitio: ut ipſa ſe mens uitiis exutam cognoſcat: coniunctã que cum diuina mente ſe ſentiat: ex quo inſatiabili gaudio compleatur. Ipſa enim cogitatio de ui & natura deorum ſtudiũ incendit illius æternitatis imitandæ. Neq; ſe in breuitate uitæ collocatam putat: cum rerꝝ cãs alias ex aliis aptas: & neceſſitate nexas.

Illos ueteres. De his Ouidius: fœlices animæ: quibus hoc cognoſcere primum. Inq; domos ſuperas ſcandere cura fuit. Nata initioꝝ. diſputatio apud philoſophos moroſa multiplex diſcors: diu eſt agitata: q̃ ſit origo reꝝ: thales mileſius aquã principum reꝝ oĩum eſſe dixit. Heraclytus: ignem: magnorum ſacerdotes: equam & ignem. Anaximedes aera Anaximander. Democritus infinitum dixerunt eſſe uniuerſum: quoniam a nullo creatum ĩmutabile etiam eſſe: eoꝝ uero quæ non gignunt nullum exiſtere principium. Epicurus atomos pythagoras Empedocles. Epicarmus: aliiq; phyſici principia quatuor elementa propoſuerunt. Plato deum factitorẽ mundi eſſe autumãt. Ariſto. Plini. Pythagoras: mũdum in factũ & innatum: neq; interituꝝ unq̃ crediderũt ſed hæc & id genus alia cum nihil conducẽtia ſint ad bene beateq; uiuendũ: merito improbata ſũt a ſocra. & de talibus Hieremias ſenſiſſe uidet cum ait infatuatus eſt homo a ſcientia ſua. Itaq; cũ his occupari ĩfructuoſum negocium ſit: ad illa magis intẽdamus aium: quæ conducibiliora ſunt ptinẽtq; ad explicationem tuſculanaꝝ: & ueſtigationẽ uitæ beatæ ſemper qua pñs cõmentario peruagat. Vel inai. carentis anima. ianima. n. dicimus quæ ſine anima ſunt lib. ii. de officiis: quæ ad hoium uitam tuendã pertinẽt: partim ſunt inanim aut auꝝ argumentum. Vel loquentis origo. Virg. Vnde hominũ genus & pecudes. Varia eſt ãt circa hoc opinio philoſophoꝝ: alii. n. de humore dicũt alii de igne: alii de atomis: alii de quattuor elementis dicunt eſſe originẽ hoium & cæteraꝝ aiantium: qdam hoies ſemper fuiſſe tradunt: nec eoꝝ generi caput exordiumq; ullum extitiſſe arbitrãt: q̃ ſnĩa auctores habet pythagorã: ſamiũ architã tarẽtinũ oẽſq; adeo pythagoricos. Item antiquæ academiæ philoſophi non aliud uident opinati Ariſto. quoq; & Theophraſtus: multiq; p̃terea non ignobiles peripatetici idem ſcripſerunt. Eiuſq; rei exempla dicunt: quod negari omnino poſſe reperiri aueſne an oua prius generata ſint: & cũ ouum ſine aue & auis ſine ouo gigni non poſſit: itaq; oium: q̃ i ſempiterno iſto modo ſemp fuerunt futuraq; ſunt aiunt principiũ fuiſſe nullum: qđ orbem eſſe quendã generannũ naſcentiumq;: in quo uniuſcuiuſq; geniti initium ſimul & finis eſſe uideat: q aũt hoies aliquos primigenios diuinitus natura factos crederẽt multi fuerunt: ſed aliter hac exiſtimatione uerſan eccleſiaſticum dogma cui credi unq; conuenit: utpote ſancto & ꝓbo tradit a deo factũ eſſe hoiem: & cætera aiantia in primordiali origine mundi fuiſſe ꝓcreata: de quoꝝ conditu Ambroſius in examero: multa copioſe & ſcięter pcenſuit. Viciſſitudo. ex palingeneſia dogmateq; pythagoræ: qui apud Ouidiũ ſic inqt: oĩa uertunt: nihil interit errat & illinc huc uenit: hinc illuc: quoſlibet occupat artus. Ariſto. quoq; in libris de generatione & corruptione aliud in aliud tranſmutari diſſert: & corruptionẽ unius eſſe alterius generationẽ: qn ẽt a Seneca ſcriptũ ẽ lib. iii. q̃onum: elementoꝝ alterni recurſus ſunt qcquid alteri perit in alteꝝ tranſit. Librata ponderibus: Ouidius põderibus librata ſui. Plinius aeris ui tradit cum quarto aquaꝝ elemento librari medio ſpatii tellurem eandemq; uniuerſo cardine ſtare pendentem: librantem per quæ pẽdeat. Ita ſolam imobilem circa eam uolubili uniuerſitate: eãdemq; ex oĩbus necti eidemq; oĩa initi. Cauernis. terram cauernoſam. fiſtuloſam: uenoſam eſſe autumãt ſcriptores idonei: ex quo fit: ut aqua pmeet & exp̃ſſa ſyphonũ mõ exiliat: q̃ rõne maria non creſcunt: tot fluminũ acceſſu quotidiano: nã q̃tum influxit p interuenia terræ fiſtuloſæ: tãrũdem egerit. Colat aũt in tranſitu mare: & per multiplices anfractus terraꝝ: amaritudinẽ ponit: auctores Seneca & Lucretius. Infirmus in rotundo: in omni orbe uel ſpera medietas centrũ uocat: nihil aũt aliud ẽ cẽtrum: niſi punctũ: quo ſpheræ aut orbis mediũ certiſſima obſeruatione diſtinguit: in ſphera uero hoc ſolum conſtat. Imũ eſſe qđ mediũ eſt: talis eſt terra: q̃ ob id a Plinio centralis dicta: inq̃ ferunt oĩa innitunt q ſp. n. põdera in imũ natura deducit. Præcepta cognitio. oraculi delphici p̃ceptũ eſt aureis Iſis conſecratũ γνωθι σεαυτον. i. cognoſce te ipm: ſuper cuius ſignificatu in. i. cõmentario copioſe diſſerui. Eo. n. præcepto p̃cipit deus ut mentem ſuam & aium qſq; cognoſcat. Cum diuina mente. inter deũ: & hoiem cognatio quædam eſt: ut, inqt Seneca. conciliante uirtute: & origo animæ celeſtis eſt: meritoq; diuinæ auræ: particula nominat a flacco. Cauſas neceſſitate uexas: fatum ſignificat qđ græci. ειμαρμενην nuncupant. Ea eſt neceſſitas ſibi inuicẽ: indiuiduo cõnexæ ſunt glutino: quaꝝ prima eimarmene reꝝ oĩum parit initia neceſſitas: uero cogitat effectum quæ ex illis primordiis pendent: has ordo conſequitur. i. contextus & diſtinctio temporis reꝝ pficiendaꝝ. Apuleius in coſmographia ait neceſſitatẽ eſſe ineffugibilem: q̃ deum ſemper & ubiq; conſ

De origie rerũ uaria
Thales
Heraclitus
Anaximenes
Anaximãder
Democritus
Elemental principia
Mundus innatus in factus Hieremias
Inanima
De origie animãtiũ
Homines ſemper fuiſſe
Aues ne an oua prius
Hoies primigenii dogma eccleſiaſticũ
Corruptõ unius generatio alterius
Elementorum recurſus
Librat terra
Colat in tranſitu mare
Imũ medium i ſphera
Cognoſce te ipſum
Eimarmene
Fatum neceſſitas
Neceſſitas ineffugibilis

ratur. Augu.in.y.de ciui.dei:oium inqt connexionem ſeriēq; cāruma:qua fit omne qđ fit fati nomi ne appel-lant:quidam autumant fato omnia fieri q̄ fiunt:quod ſi ita eſt:nihil erit in noſtra poteſtate nullūq; arbitri um uoluntatis qđ neq; dignū eſt ut credat̃ neq; dignum ut referat̃:cum liberi arbitrii nos deus cōdiderit: feceritq; in nobis mentes uoluntateſq; adeo liberas:ut de ipſo deo & male ſentiamus & male loquamur cū nobis iubet Chryſippus eſtuans laboranſq; qm̄ in pacto explicet:& fato omnia fieri:& eſſe aliqd in nobis intricat̃ q̄ſtione implicatiſſima. Humana & citeriora:mortalē philoſophiā intelligit quæ tractat ea q̄ nobis ꝓpiora ſunt humanaq;: & hoībus cōducentia magis:q̄ illa naturalia: nā ut dixit Socrates q̄ ſupra nos nihil ad nos ſicut ulteriora: dr̄ q̄ remotiora ſunt: ſic citeriora q̄ ſūt uiciniora ꝓprioraq;:& citima ꝓxima.M.Tullius in.y:.d repu.lunā citimā terris dixit luce aliena lucere. Genera.ut iuſticia.fortitudo.prudentia & tēpantia:qbus utpote generibus multæ ſpēs preſq; ſubiiciunt̃:de q-bus copioſe diſſerit̃ i.ii. rhetoricoꝝ:copioſius apud pħos. Extremū in bonis.hæc diſputatio latiſſime diſputat̃ librisqnq; de finibus bonoꝝ & maloꝝ. Degēdæ ætatis rō. lib.i.de officiis ꝑcipit,cōſtituendū eſſe quos nos & quales eſſe uelimus: & in quo genere uitæ:& in eo cōſtanter pſeuerandū: ad hāc aūt rōnē:q̄ maximā uim natura hēt:fortuna ꝓximā utriuſq; oino rō hn̄da eſt: in deligendo generæ uitæ:ſed nature magis. Sequitur tertia.Dialecticā intelligit.de qua paulo ante ſatis multa. Cū ptim. Ad reſpōderandas.pp iudicationē: qua inuenta magr̄a dialectica ppendimus. Hæc ocii.talia tractantur in ocio a ſapiente qđ oi negocio pulchrius eſt:qđ oibus pœne feriis actionibus anteponendū ur̃:ſapiens.n..in ocio,maiora utilioraq; cōficit:q̄ alii negocio: meritoque ſcipionē laudāt q dicere ſolitus erat: nunq̄ ſe minus ocioſum eſſe q̄ ocioſus eſſet. Idē ſapiens.quē.ſ.aio fingimus & cogitatione cōplectimur. Ad rē pu.tuēdā.cōtra epicurus non accedet inquit ad rē pu.ſapiens niſi qd interuenerit:negant ſtoici ſapiētē ad q̄ liber rempu.acceſſuꝝ.Interrogo te inquit Seneca ad quā rempu.ſapiens acceſſurus ſit ad athenienſiū? In qua ſocrates damnat̃:ad carthaginenſiū? In qua aſſidua ſeditio:& optio cuiq; infeſta libertas eſt : aduerſus hoſtes in hūana crudelitas:aduerſus ſuos hoſtilitas:ſi pcenſere ſingula uoluero:nullā inuenero rēp.q̄ ſapiētē aut quā ſapiēs pati poſſit. Adiunge fructū amicitiaꝝ:qō ē utrū ſapiens & btūs idigeat amicis:qdā.n.nihil amicis opus eſſe hoī beato autumant:adeſſe.n.illi bona oīa nec ullo ꝑterea indigere:ſed uidet̃ inqt uere Ariſt. in.ix.ethicoꝝ abſurdū cū oīa beato tribuat̃ amicos non tribuere:qđ maximū uidet̃ eſſe bonoꝝ:tolle amicitiā ex cōmertio hoīum ſolē ipm eſt mundo ſuſtuliſſe uideberis:nec uita noſtra peterit eſſe uitalis: nullis boni ut inqt Seneca ſine ſotio iucūda poſſeſſio eſt:q in aduerſis ſunt indigent auxilio:& q in ꝓſperis indigent his qbus cū bona cōicent:aſpectus amicoꝝ dulcis eſt in rebus ſecundis:& in rebus aduerſis iucūda pn̄tia merito laudat̃ dictū illud.ιστινο φιλοσ αυτοσ.amicū eſſe alteꝝ ſeipm & illud σωματα μενδυο ψυχη δ μια.corpora qdem duo:aīa aūt una:idem uelle & idē nolle ea demū pfecta eſt amicitia:qua nihil optabilius:nihil dulcius:nihil beatius eſſe pōt.Ego ut de me loquar uitā in amabilem igratā inſuauē eſſe iudicio citra amicoꝝ cōſuetudinē:ſunt mihi amici cōplures:ſed unus oīum cariſſimus uetuſtiſſimuſq;. Minus roſcius:cui.xx.ab hinc annis amicitia familiaritateq; quotidiana copulatus ſum in tm̄:ut nihil poſſit eē copulatius:nulla unquam toto hoc tpe ſeptimana ꝑterit:qn una conuiueremus:legeremus.ſabularemus.Illius domus non mihi minus nota qua mea:nō minus in familia roſcioꝝ libere & familiariter dego agoq; oīa: q̄ inter domeſticos parietes.Iāq; adeo innotuit noſtra hæc apud oēs amicitia ac mutuus amor:ut q uolunt ap minū eſſe impetrabiles utant̃ me potiſſimū depcatore:cū ille:qua in me fœlicitate eſt:nihil magis cupiat q̄ deſideriis meis ſatiſfacere:debeo illi multū:& in dies plurimū:quotidie cumulāt̃ beneficia:nec unq̄ expungunt̃. Magnū hoc ego duco:ut nihil magis qđ placui mino roſcio inter ſenatores præſtantiſſimo: iter opulentos ditiſſimo:inter eruditos litteratiſſimo atq; ois policitæ prudentiæ cōſultiſſimo : cuius nitorē affabilitatē elegantiā dexteritatē ingeniū pn̄tiſſimū.Exoſculor amo ſuſpicio. Tu mi Philippe optime nr̄: quemadmodum in ore meo ſemper eſt Minus roſcius:qui cum feria & ioca:ut dicitur: qui mihi auxilia-

uidet:quibus ab æterno tempore fluentibus ī æternum:ratio tamen mēſq; moderatur. Hæc ille intuens atque ſuſpiciens:uel potius omnes partes horaſque circunſpiciens:quanta rurſus animi tranqllitate humana & citeriora conſiderat. Hinc illa cognitio uirtutis exiſtit: efflorefcunt genera parteſq; uirtutum. Inuenitur quid ſit quod natura ſpectet extremum in bonis:quod in malis ultimum : quo referenda ſint officia:quæ degende:ætatis ratio deligenda:quibus & talibus rebus exquiſitis hoc uel maxime efficitur:quod hac diſputatiōe agitamus: ut nirtus ad beate uiuendum ſit ſeipſa contenta:ſequitur tertia quæ per omnes partes ſapiētiæ manat & funditur quæ rem diffinit:genera diſptit:ſequētia adiungit :perfecta cōcludit: uera & falſa diiudicat:diſſerendi rō & ſcientia. Ex qua cū ſumma utilitas exiſtit ad res ponderandas: tū maxime ingenua delectatio & digna ſapientia:ſed hæc ocii. Tranſeat idem iſte ſapiens ad rem publicam tuendā quid eo poſſit eſſe præſtantius: cum contineri prudētia utilitatem ciuium cernat. Iuſticia nihil in ſuam domum ide deriuet:reliquis utat̃. Tot tāq; uariis uirtutibus:adiunge fructū amicitiarum:in quo a do-

Liberū in nobis arbitrium

Chryſippus implicatur

Vlteriora

Citeriora

Citima

Cōſtituendū quid eſſe uelimus

Ociū ſapientis pulchrius negocio

Sapiēs nō accedit ad rempu.

Amicitiā maximū bonum

Aſpectus amicorū dulcis

Nihil amicitia pſtantius

Minus roſcius amicorū optimus

Nota amicitia Beroaldi cum roſcio

laus Mini roſcii

Qui cum ioca & ſeria

rius conſiliarius eſt in rebus tā meis q̄ amicoꝝ: breuiterq; nihil pōt eſſe iucūdius amicitia roſcii & Beroal/di. Nō inter piladē & horeſtē: nō inter theſeū & pyrithoū: nō inter reliquos noīe amicitiæ famigeratos: ar/ctior beniuolentia: cōſuetudo iucūdior amor ſincerior extitit: fortaſſis & oli nomē noſtrū inter rara amicoꝝ paria cū laude celebrabiꝉ: libuit ex amoris affectu hæc obiter intexere: cū de fructu amicitiaꝝ: cōme/moratio āi uell :ns cōmonuiſſet ne ſilēter p̄terirē amicitiæ bonū quo nullū maius: q̄ tū pp ſe tū pp fructū eſt expetēda: & inter honeſta cū primis noiaꝉ: amicitiaꝝ aūt ptim ſunt ueteres: ptim nouæ ptim ab illoꝝ pri ab nr̄o bn̄ficio ꝓfectæ: ptim utiliores: ptim minus utiles: ſed illa haud dubie reliqs oībus ſanctior religioſiorq; anteponēda ē: q̄ in ſcholis: & ex ſtudioꝝ ſimilitudine cū parata ad ſenectutē uſq; firmiſſime durat: talis amicitiæ nexus ē mihi cū roſcio: meo: in ſcholi..n. inchoata i lſario ſtudio aucta: ad ſummū p̄uenit: futura durabilis & indiuulſa ēt ap̄ m ines: ſi māibus ullus ē ſenſus.

Par amico rum roſcius & bero/aldus

Amicitia expetēda

Amicitia in ſcholis ſancta

Ad epicu. cū ē ſēſus epicurus p̄ſs uolupta rius: dicat ſepientē ēt ſi utaꝉ: & i tauro pha/laridis torquaꝉ dictuꝝ q̄ ſuaue eſt: qd nos facere oportet; q ſummū bonū uirtute me/timur: ſummū malū turpitudie de finibus quaſi dicat nos longe magis debere audēter dicere: & palā ꝓfiteri ſapientē futuꝝ beatū ēt in cruciatu atq; tormentis. Induit pſonā: quaſi dicat Epicurus ſolo habitu fuiſſe phi loſophū & noie: cum re uera: alienus eſſet a phia: utpote ut in uoluptate ſummū bonū poneret. In dolore ſummū malū: qd' iudici um nō multū differt a iudicio brutoꝝ aīan tiū. In uocibu occupatos. Epicurus ſæpe i/quit q̄ſiui aliquot ex his q appellabanꝉ ſa/pientes quid hērent: qd in bonis rel q̄rent: ſi uoluptates corpis detraxiſſent niſi uellēt inanes uoces fundere nihil ab his potui co/gnoſcere: q niſi uirtutes ebulire uellent: & ſapiētias nihil aliud dicent: niſi eā uiā q̄ effi ciānꝉ hæ uoluptates: q̄ ſapore auditu tactu: & quolibet ſenſū percipiunꝉ. Aut lene: qd uoluptatis eſt. Aut aſperū. qd' doloris eſt. A iudicio feraꝝ. Ariſto. uoluptates iqt gu/ſtatus & tactus belluinæ ſunt: his. n. feræ ſū/mum bonū metiunꝉ. Et idcirco in pecudū ferorūq; aialiū habeꝉ: quiſqs ē his feris uo/luptatibus p̄uinctus. Obliuiſci ſui: epicurus obliuiſciꝉ ſui cum ait ſapientē futuꝝ beatū ēt in tormentis tauroq; phalaridis: ppea qd alia' diſſentiunt ab eius dogmate: q oē bonū collocat in uoluptate: & malū i dolore q̄ res tota fortūæ ſubiecta eſt: ſupra quā fortunā ſapiens dr̄ eſſe potius: gn̄aliter q liber dici pōt obliuiſci ſui: q diuerſa dicit & diſſiden tia ab his: q̄ ſentit traditq;. Firmitatē aī. in ſcdā tuſculana dictū eſt: ad tollerandū do lorē remedia illa eſſe efficaciſſima uideli/cet aī cōtētionē: paciētiā cōſuetudinē & alia' cōſimilia: q̄ oīa ididē poteris mutuari: ubi copioſiſſime expli canꝉ talia aūt remedia nō ſibi cōpauit epicurus q̄ ſunt optima ad doloris pp̄eſſionē: ſed recordatōe p̄terita rum uoluptatū: utitur ꝓ remedio maloꝝ: tāq̄ poſſint p̄teritæ uoluptates ad memoriā reuocatæ ſedare mi tigareq; p̄ñtia mala qd paꝝ ꝓbabile eſt: æpicuro. n. uoluptatum p̄ceptaꝝ recordatio beatam uitā facit: qui moriens ſic ſcripſit in epiſtola ad hermacū: cōpenſabaꝉ cū his oībus malis aī leticia: quā capiebā memoria rōne inuentionūq; noſtroꝝ: contra Euripides dixit ſuauis eſt p̄teritoꝝ laboꝝ memoria uidenturq; ꝓuerbi um uerius eſſe q̄ epicuri dogmata. Vulgo. n. dr̄ iucudi acti labores: ex quo eſt illd' uirg: lianū: forſā & hæc olim meminiſſe iuuabit. Gelius fluminibus. lib. i. de legibus duos fluuios in arpinati eſſe teſtaꝉ quoꝝ alte ri fibreno nomē fuit: in quo erat inſula in altero marianā q̄rcū celebrat: ubi de legibus diſputatio iſtituiꝉ.

Volupta/tes pelui ne quæ

Obliuiſci ſui

Recordatio uolu ptatum iucundi acti. labo/res

Fibrenus i arpinati

ctis poſitum eſt cum conſilium omnis uitæ conſen tiens: & pœne conſpirans tum ſumma iucunditas e quotidiano cultu atque uictu. Quid hæc tādem uita deſiderat quo ſit beatior: cui rei refertæ tot tan tiſq; gaudiis fortuna ipſa cedat neceſſe eſt. Quod ſi gaudere talibus bonis animi: ideſt uirtutibus bea/tum eſt: omneſq; ſapientes iis gaudiis perfruuntur omnes eos confiteri beatos eſſe neceſſe eſt. A. Eti/am ne in cruciatu atq; tormētis. M. An tu me i uio la putas: aut in roſa dicere: an Epicuro qui tantum modo induit perſonam philoſophi: & ſibi ipſe hoc nomen inſcripſit dicere licebit. Quod quidē ut ha bet ſe res: me tamen plaudente dicit nullum ſapien ti eſſe tempus: & ſi uratur torqueatur ſecetur: quin poſſit exclamare quam pro nihilo puto. Cum præ/ſertim omne malum dolore diffiniat bonum uolu/ptate: hæc noſtra honeſta: turpia irrideat: dicatq; nos i uocibus occupatos inanis ſonos fundere: ne/q; quicquā ad nos pertinere: niſi quod aut lene aut aſperum in corpore ſentiatur. Huic ergo ut dixi nō multum differenti a iudicio ferarum obliuiſci lice/bit ſui: & tum fortunam cōtemnere. cum ſit omne & bonum eius & malum in poteſtate fortunæ: tum dicere ſe beatum in ſummo cruciatu atque tormen tis: cum conſtituerit non modo ſummum malum eſſe dolorem: ſed etiam ſolum. Nec uero illa ſibi re media comparauit ad tolerādum dolorem firmita/tem animi: turpitudinis uerecundiā: exercitationē conſuetudinemque patiendi: præcepta fortitudis: duritiam uirilem ſed una ſe dicit recordatione acqe ſcere præteritarum uoluptatum: ut ſi quis æſtuans cum uim caloris non facile patiatur recordari uelit ſe aliquando in arpinati noſtro gelidis fluminibus circūfuſum fuiſſe. Non. n. uideo quomodo ſedare

Is. Epicurus. Non liceret: nõ licet p̃hõ uoluptario: ſummūq; bonū in uoluptate ponenti dicere ſapiētē eē
beatū: i d. n. incõgruens diſſentiéſq; decretis eius eſt. Ex quo fit ut a ſemetipſo redarguat̄ cū ea dicat: q nõ ſen
tiat q ut ueſtitū ſic ſniam hēat aliã domeſticã aliã forenſem: ut in fronte oſtẽtatio ſit intus ueritas occultet̃:
meritoq; inceſſit̃ epicurus tanq̃ incõſtãs ſibiq; pugnãs lib. ii. de finibus. Quidnã faciendū. ſi epicurus dicit
beatū eē ſapiētē: q̃to magis id aſſerere debēt ſtoici: q nihil in bõis ducūt p̃ter hõeſtū. Balbutire. quẽadmo
dū hõ balbus neq̃ ſenſa aĩ explicare dicẽdo: nec plãe eloq: & dū fari conat̄ magis ac magis implicatur ſic Balbutire philoſo phos.

poſſint mala p̄ſentia præterite uoluptates: ſed cum is dicat ſemper beatū eſſe ſapiētem: cui dicere hoc: ſi ſibi conſtare uellet: non liceret: q̄dnam faciendū eſt iis q nihil expetendū: nihil in bonis ducendum quod honeſtate careat exiſtimant. Me q̄dem auctore etiam peripatetici: ueteresq; academici balbutire deſinant aliquando. Aperteq; & clara uoce audeant dicere beatam uitam in Phalaridis taurum deſcenſuram: ſint enim tria genera bonorum ut iam a laqueis ſtoicorum quibus uſum me pluribꝰ: quã ſoleo intelligo recedamus: ſint ſane illa genera bonorꝫ dum corporis & externa iaceant humi: & tantummõ qui ſumenda ſunt appellent̄ bona. Alia autem diuina illa longe lateq; ſe pandãt: cœlumq; cõtingant: ut ea qui adeptus ſint: cur eum beatū mõ & non beatiſſimum etiam dixerim? Dolorem uero ſapiens extimeſcit. Is enim huic maxime ſententiæ repugnat. Nam contra mortem noſtram atq; nr̃orum: contraq; egritudinem: & reliquas animi perturbationes: ſatis eſſe: uidemur ſuperiorum dierū diſputationibus armati & parati. Dolor eſſe uidet̄ accerrimus uirtuti aduerſarius. Is ardentis faces intentat. Is fortitudinem: magnitudinem aĩ patientiam ſe debilitaturꝫ minatur. Huic igitur ſuccumbet uirtus: huic beata ſapientis & cõſtantis uiri uita cedet? Quam turpe o dii boni. Pueri ſparciatæ nõ ingemiſcunt uerberꝫ dolore lanitati. Adoleſcentium græges lacedæmone uidimꝰ ipſi incredibili contentione certantes pugnis: calcibus. unguibus morſu deniq; ut examinarent̄ priuſq̃ ſe uictos faterentur. Quæ barbaria India uaſtior aut agreſtior: in ea tñ gente primū hi q ſapiētes hñt̄: nudi ætatē agūt & caucaſi niues: hiemaléq; uí p̄ferūt ſine dolor̄. Cūq; ad flãmam ſe applicuerunt: ſine gemitu adurūtur.

p̃hi balbutire dicunt̄ q̃n paꝝ diſerte: parū
q expedite explicant ſnias: muſſitantes ma
gis in angulis: q̃ loquentes in ꝑpatulo: tales
aut eſſe academicos: q palã non audēt dice
re. Cū id tñ ſentiant: beatū fore ſapientē ēt
in tormẽtis collocatū: & beatã uitã deſcenſu
ram in taurū phalaridis. Iaceãt humi cõpa
ratione. ſ. aĩ bonoꝝ: q̃ i libra critolai impoſi
ta tñ p̄põderant. ut terrã & maria d̄primãt.
Sapiēs extimeſcit. i. ii. tuſculana: ſatis mul
ta ad dolorẽ tollerãdū dicta ſunt: q a ſapi
ente haud dubie ſupat̄. opprimit̄q; pacien
tia atq; uirtute. Succūbet uirtus. interroga
tiue legendū quaſi dicat nullo pacto ſuccu
bituram dolori uirtutẽ: nec ſapiẽtẽ illi ex ul
la parte ceſſuꝝ. Pueri ſparciate: repete quæ
ſcripſimus in. ii. cõmẽtario de tolerãtia pue Bomonice ſparciatæ
roꝝ: quos. βωμονικοσ appellãt. i. ad arã d̄pu
gnãtes: q ſic uerberibus accipiunt̄ ut nõnū
q̃ ad necẽ uſq; cõtendant: ſi ergo pueri dolo
rem uicere pñt tãto magis uiri poſſe debēt
potiſſimūq; ſapiētes. Dimicatio ſparciataꝝ
pueroꝝ græco uocabulo διαμαστιγωσισ.
i. diflagellatio: q̃ fit apud illos ſingulis ãnis. Diamaſtigoſis
qua q diutius uerbera tollerarit: & q uictor
euaſerit illuſtris claruſq; habet̄ ſæpe totū
diē uirgis ceſi in ara orthiæ diãæ: p̄ſeuerãt
hilares ac geſtientes: ueluti a ſenſu doloris
alienari. India uaſtior: tanta indiæ uaſtitas India tertia pars terraꝝ
eſt: ut eã tradant tertiã p̃tem eſſe terraꝝ oĩ
um. Alexã. magni comites in eo tractu idiæ
q̃ ſubegerãt: ſcripſerunt. xv. milia oppidoꝝ
fuiſſe. Inde ꝑpe gentiū ſoli nunq̃ emigraue
re finibus ſuis illic binæ meſſes in anno ſūt.
Binæ æſtates. lenes auræ temp̄ies cœli uber Binæ æſtates
tas ſoli aquaꝝ habūdantia: q̃ oĩa faciunt u
maiora in india q̃ i cæteris regiõibus naſcã
tur aĩalia. Nudi ætatẽ agūt. Gymnoſophi Gymnoſophiſtæ
ſtas ſignificat: qui p̃hi indoꝝ ſunt: q ab exor
tu ad occaſum p̄ſtare dicunt̄ ſolẽ cõtuētes:
immobilibus oculis feruentibus harenis to
to die alternis pedibus inſiſtētes. Gymneta
& gymnoſophiſtas uocãt quia nudi degunt
ac p̃hant̄: de quibus Pli. Strabo Soli. Philo
ſtratus. Cæteri oēs: nihil. n. notius celebrati
uſq; gymnoſophiſtis indoꝝ: qui ſapientiã p
collunt: tã magiſtri ſenes: q̃ diſcipuli iunio
res: quoꝝ hic mos eſt: ut menſa poſita priuſq̃ edulia apponant̄: magiſtri adoleſcentes interrogent: qd̄ quiſ
q; bonū laudabileq; eo die factitauerit. Alii alia ſe feciſſe cõmemorant: q nihil habet ad offerre cur prande
at: impranſus ad opus foras extrudit̄. Sine gemitu adurunt̄: dictū eſt in. u. cõmentario: quẽadmodū gym
noſophiſtæ ſemet uiuos efferunt. In flammamq; ultro coniiciunt: ſicut calanus fecit alexãdri familiaris: q̃n
tus curtius apud hos inq̃t occupari diẽ fati pulchrū. Et uiuos ſe cremari iubent: q̃bus aūt ſegnis ætas aut in Impranſus
cõmoda ualitudo eſt: expectatã mortẽ ꝑ dedecore habẽt: nec ullus corporibus q̃ ſenectus ſoluit honos ſol extrudit̄
uit̄ inq̃nari: putant igẽ: niſi qui ſpirantes recipit: uidet̄ aūt. M. Tul. hoc in loco non tã de hac rogali flãma Occupare
loqui: quam de ea: qua utimur cauſa calefaciendi: ut ſit ſenſus: gymnoſophiſtas frigora niuium & æſtus flã fatum pul
mæ perferre citra dolorem & gemitum: ut flammis adurantur ſine gemitu: ut in niuibus ſint ſine dolore chrum

Mulieres uero in India cum eſt cuiuſq; earum uir mortuus: in certamen iudiciumq; ueniũt: quã plurimum ille dilexerit: plures enim ſingulis ſolent eẽ nuptæ quæ uictrix ea læta proſequẽtibus ſuis una cum uiro in rogum imponitur. Illa uicta mœſta diſcedit. Nunquam naturam mors uinceret. Eſt enĩ ea ſemper inuicta: ſed nos umbris delitiis ocio: languore deſidia animum infecimus: opinionibus: maloque more delinitum molliuimus. Aegyptiorum morem quis ignorat: quorum imbute mentes prauitatis erroribus quãuis carnificinam prius ſubierint: quã ibin: aut aſpidem: aut felem: aut canem: aut crocodilum uiolent. Quorum etiã ſi imprudẽ

Mulieres in india. de his affatim ſcripſimus in cõmentariis propercianis. Enarrantes illud, fœlix eois lex funeris una maritis: ſed cum pulchra ut inquit Plato: bis terq; dici poſſint: nihil oderit hic quoq; alibi tradita repetere ſunt idis ſingulis uxores plurimæ: & cũ maritus deceſſerit: ſuam apud grauiſſimos iudices q; de maritis agunt cãm: & q̃ officioſior cæteris ſnia uicerit iudicantiũ hoc palmæ refert pmiũ: ut arbitrio ſuo aſcendat rogũ coniugis & ueluti uictrix gaudio exultans ſe flãmis coniugis ſupiicit: & cum eo tanq̃ fœliciſſima crematˀ: cui ſemetipſam inferias dat: cæteræ cum nota uiuũt: & in gloriæ pmanẽt. Oneſicritus auctor eſt. Ideo uxores cũ uiris defunctis cremari: qđ cũ aliqñ adoleſcẽtulos adamarẽt a uiris ſecedebant: uel eos ueneno interimebãt: ut ergo ueneficia tollerentˀ hãc legẽ cõditam eſſe tradit q̃ profecto & lex & cã neq; Straboni: neq; aliis ſatis pbabilis uĩ. Infecimus. polluimus maculauimus. corrupimus infectus nomen eſt quarti ordinis: & accipitur a Plinio p tinctura: cũ ait in. viii. de lanarum infectu ſuis locis dicemus. Dixit Seneca diu iquii in iſtis uitiis iacuimus. Elui difficile eſt: non. n. inquinati ſumus ſed iſecti.

De uxoribus indoꝝ
Cum uiris cremantur
Infectus

Quãuis carnificinam. i. q̃cũq; ex carnificationem cruciatumq;: de carnificina dictum eſt in tertio cõmẽtario. Quã ibin: ſingulæ pene in ægypto ciuitates ſingulas beſtias colunt: & portenta uenerantur: unde & urbes quoq; apud eos ex animaliũ uocabulis nuncupantur: ut leõtopolis: cynopolis: lycopolis: a leone: catone: lupo: quos pro numinibus habent: nam quædam animalia ſunt: quæ ægyptii uniuerſi colunt quẽadmodum ex terreſtribus tria: bouem. canem. felem. ex uolatibus duo: accipitrem atq; ibin: ex aquatilibus totidem. lepidotum piſcem: & oxyrinchum: alia uero ſunt: quæ quiſq; populus ſeorſum colit: ut lupum lycopolitani: ut hirtum mendeſii: ut leonẽ leontopolitani. Scarabeos quoq; inter numina colunt: & alia acepas inter deos iureiurando habent auctores Herodotus. Strabo: Appion. Plinius Hieronymus Iuuẽalis. cæteri. Cauſas aũt huiuſce ſuperſtitionis plures afferunt: partim fabuloſas: partim hiſtoricas. De quibus Diodorus in ſecundo Bibliotecæ. Ibis quã pleriq; ciconiam falſo credunt auis eſt ægypti pecularis. cuius duo genera: altera magnitudine & figura cicõiæ ſimilis altera tota nigra: nullũ erat alexandriæ triuiũ nõ illis plenũ ptimutilr pti inutilr. Utiliter qdem: qa marcelli imundicias colligit. Inutiliter uero quia imunda eſt: & oĩa idiſcriminatim cum eſt. Docuit hæc auis uſum clyſteris roſtro eluens aluum. Ibes ſuas ægyptii inuocant aduerſus ſerpẽtiũ aduẽtũ: ob id dixit ſatyrographus ſaturã ſerpentibus ibin: p re digna annotatu memorat plinius. Ibin olim in alpibus uiſam cũ ſit ut dixi pecularis ægyptii: qcunq; in ægypto ibin occiderit: ſiue ſponte. ſiue inſciẽter: morte mulctatˀ. Aſpidẽ. aſpidum plures ſpẽs ſunt inter quas eſt hypnale: a ſomno noĩata: necat. n. ui ſomnifica emiturq; ad mortẽ hinc illud Lucani: & fecimus aſpida mercẽ. hac periit cleopatra. Plinius & græci uocãt aſpidas quaſdã græco uocabulo ptyadas: qñ uenena in oculos hoĩum expuant πτυω. n. expuo ſignificat: aſpidum colla ueneno intumeſcunt: nullo ictus remedio p̃terq̃ ſi confeſtim partes contactæ amputentˀ: interneciũ bellũ habet aſpis cũ ichneumone: q limo loricatus in dimicationem pgit. Caudaq; illudens aſpida debellat: de quo intellexit Luca. cũ ait. Aſpidas ut pharias cauda ſolertior hoſtis ludit: & iratas incerta prouocat umbra. Aut felem. græce αιλουρος latine feles dr: eſt aũt id aĩal. qđ uulgo catum noĩtant: male litterati muſcipulã a muribus capiendis appellitant: cũ muſcipula a luculentis ſcriptoribus ſicut a Var. & Seneca. accipiatˀ p ipſo decipulo: inſtrumentoq; ad mures capiendos accõmodato. Pli. ait in. xi. oculos filiũ in tenebris fulgere. Idẽ in. x. auctor eſt feles excrementa ſua obruere efoſſa terra. intelligentes odorẽ illũ indicẽ ſui eſſe. Idem tradit feles cõcumbere mare ſtante populi fœmina ſubiacente. apud Columelã & Varro. feles accipiuˀ p eo aĩali: qđ uulgus fouinũ & marturellũ appellat. In tãta αιλουρος. i. feles apđ ægyptios erat ueneratione ut qcunq; felem occidiſſet ſiue de induſtria ſiue p imprudentiam concurſu populi iterficeretur: olim miles romanus felem nec qdem ſponte accidit: tunc repente cõcurſus plebis ad eius domũ factus eſt: nec ullo terrore ab hoĩs pena abſterreri poterunt: qđ ſe uidiſſe Diodo. affirmat: cũ i ægyptũ nauigaſſet. Oui. canit dianam olim ob metum gigantum in felem eſſe transfiguratam: qđ & Higinus quoq; memorat. Aut canem. cynopolitana præfectura cumprimis canem ueneranˀ: unde & nomen hinc illa mordacitas ſatyrica: oppida tota canem uenerantur nemo dianam. M. Tullius. In primo de legibus icirco qui canem: & felem ut deos colunt: non eadem ſupſtitione qua cæteræ gentes cõflictanˀ. Refert Strabo q͏ anubis deus q capite canino figuraˀ colitˀ in ciuitate canum ideſt cynopoli: ubi ſacer quidam cibus eſt canibus cõſtitutus. Aut crocodilum. in ægypto urbs eſt arſione q̃ prius crocodeloꝝ ciuitas uocabatur. In hac præfectura nimmodum colitur crocodelus: & eſt ſacer: nutritur a ſacerdotibus: pane carne & uĩo Strabo uidiſſe ſeſe refert multum præberi: & bellaria crocodelo ſacro: herculis uero ciuitas colit ichneumones: q crocodolis & aſpidibus pniciẽ pferunt: de crocodilo. Pli. Soli. Herodotus copioſiſſime: crocodilõ ex eo dictũ autumant

Urbes i egypto ab aialibus noiatæ
Aialia pro diis
Digna cognitu
Scarabeus inter deos
Ibis
Clyſtere ab ibi
Aſpidum genera
Hypnale ã ſomno
Ptyades a ſputo
Ichneumõ
Locus Lucani
Feles
Eluros
Muſcipula
Qui occidit felem necatur
Fele ſolor phebi
Cynopolitani
Canis deus
Crocodelõ aderat
Crocodilus unde

κροκον

...ραι/ἡ λιι.i.q̃ crocū fugit ac eius odorē reformidat: ex genere amphibio eſt: uiuit. n. in terra & i aqua adoleſcit ad duo & uiginti cubita & ſtercus crocodili medicamētū eſt faciei: crocodileā uocāt tollit lētigines ex facie oēſq; maculas: & curē erugat. auctores Pli. in. xxyiii. & Galien. in. x. ſimpliciū ob hoc dixit Oui. Nigrior apud phari cōfuge piſcis opē. i. ad inteſtinā crocodili piſcis ægyptii: quo facies fucata fit uenuſtior. Ora. quo q dixit ſtercore fucatus crocodili: a crocodilo deriuat̃ crocodilites: qd ſophiſma eſt: capno: tēdicula: dialecticoꝝ ꝓpe inextricabilis: cui cōſimiles ceratinæ quoq; ſunt. Nā ut eſt in ægyptiaca fabula: mulier quepiā cū

Crocodilea ſtercore fucatus crocodeli
Crocodilites qd

tes q̃ppiā fecerint pœnā nullā recuſent. De hominibus loquor: quid beſtiæ. Nōne frigus: nō famē nō montiuagos atq; ſilueſtres curſus luſtrationeſq; patiunt̃. Nōne pro ſuo partu ita propugnāt ut uulnera excipiāt: nullos ipet⁹; nullos ictus reformidēt. Omitto quæ perferāt: quæq; patiant̃ ambitioſi honoris cauſa. Laudis ſtudioſi: gloriæ cauſa amore incēſi cupiditatis. Plena uita exēplorū eſt ſed adhibeat oro modū & redeat illuc unde defluxit. Dabit: dabit inquā ſe intormenta uita beata: nec iuſticiā: tēperātiam: in primiſq; fortitudinem magnitudinē aī paciētiā proſecuta cum tortoris os uiderit: cōſiſtet: uirtutibuſq; oibus ſine ullo aī terrore ad cruciatū ꝑfectis reſiſtet extra fores: ut ante dixi limenq; carceris: qd. n. ea fœdius: qd deformius ſola relicta cōitatu pulcherrīo ſegregata. tñ fieris nullo pacto pōt. nec. n. uirtutes: ſine btā uita cohærere pñt. nec illa ſine uirtutib⁹. Itaq; eā tergiuerſari nō ſinēt, ſecūq; rapiēt ad quēcūq; ipſe dolorē cruciatū q̄ ducēt. ſapiētis eſt. n. ꝓpriū nihil q͂ pœnitere poſſit facere. nihil iuitū ſplendide cōſtāter grauiter honeſte oīa: nihil ita expectare q̄ſi certo futuꝝ. nihil cū acciderit admitari. ut inopinatū ac nouū accediſſe uideat̃ oīa ad ſuū arbitrium referre: ſuis ſtare iudiciis. quo qd ſit beati⁹ mihi certe in mētē uenire nō pōt: ſtoicoꝝ qdē facilis cōcluſi eſt: q cū finē bonoꝝ cē ſenſ erint cōgruere

filio iuxta nili ripā ambulabat: ei crocodilus filiū abſtulit: redditurꝝ dicēs: ſi ueꝝ mulier diceret: ſunt. n. ferme fœmiæ oēs uanidicæ: & mēdacilo q tūc illa nō reddes iqt: atq; ob id equū aiebat reddi cū uera dixiſſet: auctores Luc. Et doxopater: hinc illud Quin. ex uolumine primo inſtitutionū oratoriaꝝ: nō qa ceratinæ aut crocolitæ poſſint facere ſapiētē: ſed qa illū ne imminimis qdē oporteat falli. Imprudētes. ſi qs qd piā coꝝ aialiū: q̄ uenerant̃ ægyptii ſpōte occiderit morte dānat̃ ſi qs uero iprudēs occiderit ei parcit̃: fele & ibidē exceptis: quos ſiue prudēs ſiue iprudēs occiderit: ſtatim iterficit̃ accurēte turba: & abſq; iudicio homiem uariis ſupplicus cōtrucidāte. Luſtrationes circuitiones: errationeſq; nā luſtrare eſt circuire. Vir. luſtrat auētini montē & luſtra dñr feraꝝ habitacula alias luſtra pro lupanaribus accipiunt̃ ap Cice. Plau. Ora. cæteros. Pro ſuo partu. multæ ſunt beſtiæ: qbus cura non eſt ſobolis: ſicut maribus tigribus: cū fœmīa mira charitate fœtū ꝓſequat̃: ſcribit Pli. leenā fœtā dimicare ꝓ catulus oculoꝝ aciē in terrā defingētē ne uenabula expaueſcat. Aſinis quoq; partus charitas ſumma eſt: adeo ut p ignes ad fœtus tendāt: ſimiaꝝ generi tāta eſt erga fœtū affectio: ut magna ex parte cōplectēdo necent. Ambitioſi: in ſecūda tuſculana: qd inqt de noſtris ambitioſibus: qd de cupiditate honoꝝ loquar: q̄ flāma eſt p quā nō cōcurrint hii q hæc oia olim punctis colligebāt. Laudis ſtudioſi: in libello de fœlicitate docuius queādmodū laudis amore cōplures iflāmati maxia picula laboreſq; ſpōte ſubierūt: gloriæ cūcta poſtponētes: i ferrū: in uulnera: in mortē ruebant: ut glorioſi uiuerēt: glorioſiores morerentur hæc eſt fax honeſte mentis: hic ſtimulus: hoc calcar: acerrimū: meritoq; ait Vale. flaccus: tu ſola aios mentēq; puris gloria.

Fœminæ uanidicæ
Qui occiderit ibin & felem
Luſtra
Leena dimicat p catulis
Calcar gloria

Dabit ſe in tor. cōcluſio antedictoꝝ. q̄ oñdit uirtutem dolori minime ſuccubiturā: & uitam beatā ēt in tormentis futurā cū pueri ſparciatæ cōſtātiſſimi ſint in uerbeꝝ dolore: cū indi frigora & ardores æquanimiter ferāt cū mulieres in india in rogū martialē gaudibūdæ ꝓſiliāt: cū ægyptii nullā pœnā recuſēt uiolata ſupſtitione: cū beſtiæ ꝑ partu tutādo nihil reformidēt: cū hoies honoris & gloriæ cā pferāt labores pœne ipatibiles. Ad cruciatū ꝑfectis. ſupra dictū eſt. qd uirtutū chorus in eculeū cōiciet̃: quo uita beata ñ aſpirat tanq̄ btitudo in tormentis & cruciatibus eſſe nō poſſit: ſed cū a uirtutibus uita btā ſeiūgi nō debeat: nec poſſit: quo ille igrediet̃ & hæc ſubſequet̃. Ibit cū illis pariter itra carcerē ad cruciatū atq; tortorem: turpe. n. ac fœdū foret uitā beatā relinq: ſegregatā a choro cōmitatuq; uirtutū pulcherrimaꝝ: ſine qbus eſſe nullo pacto pōt ſicut uirtutes ſine uita btā cohærere nō pñt: pugnāt. n. hæc inter ſe: uirtutē adeſſe. & beatā uitā abeſſe. Nihil qd pœnitere poſſit. ſtoici dicūt ſapientē nihil opinari: nullus rei penitere: nulla i re falli: ſniam mutare nūq. Cōtra platonici. ariſtoteliciq; ipm ſapientē autumāt opinari: falli. penitere. de ſnia aliqñ decedere. Vt inopinatū: dictū eſt in tertia tuſculana. oia iopinata eſſe grauiora. & acerbius iprouiſa ferire. ſicut ꝓmeditatio maloꝝ. facit ſenſum doloris leniorē. Ora. iprouiſa ſimul ſpecies exterret utrūq; nō eſt ſapientis dicere nō putarā. oia ſunt ſapienti putāda ꝓmeditāda. ꝓuidenda. Suis iudiciis. ſapiens ſui iudex eſt nec aliū dependulus. atq magna pars mortaliū tota pender ex alienis iudiciis. uiuimus ad opinionē: facimus qd pecudes: ſeqt̃ gregē antecedētiū. ſaluberrimū eſt pſianū illud pceptū. tecū habita. & noris q ſit tibi curta ſupellex: & illud. nec te quæſiueris extra. Ora. quoq; in hanc ſniam. ſed uereor ne cui de te plus q̄ tibi credas: ne te putes aliū ſapiēte bonoq; beatū. Cōgruere na. li. iii. de finibus ait Cato relinquit̃ ut bonū ſummū ſit

beatitudo nō ſine uirtute
Penitere ſapiētem
Facinus q pecudes

Viuere cõ ueniẽter naturæ

uiuere ſciẽtiã adhibẽtẽ eaꝝ reꝝ: quæ natura eueniãt ſe ligẽteq; ſm naturã: & ſi quæ ẽt cõtra naturã ſũt reiciẽ tẽ .i. cõuenienter cõgruenterq; uiuere naturæ. Sene. in lib. ad galionẽ de uita beata: ſolemus inqt docere ſummũ bonũ eſſe ſm naturã uiuere: natura ad utrũq; genuit: & cõtemplationi reꝝ & actioni. In qnto de finibus ex quo intelligi debet hoĩ id eſſe in bonus ultimũ ſcdm naturã uiuere: qđ ita interpretamur uiuere ex oibus natura undiq; pfecta & nihil reqrente. Etiã ptãte: tanq̃ in ſapiẽtis ptãte ſit uiuere ſm naturã: qđ cũ ſit ſummum bonũ. In ptãte ſapientis: uita quoq; beata ſit. Niſi qd tu melius: ſic Orati. ſiqd nouiſtus rectius iſtis cãdidus ĩparti ſi nõ is uiere mecũ & alibi: ſi melius qd habes accerſe: ul ĩperiũ fer. Nulla uĩcula .i. nulli ſectæ es addictus: iuxta illud Oratianũ nullius addictus iurate ĩ uerba magři: quomecũq; rapit tẽpeſtas deferor hoſpes. nam multi ſunt phorum certis qbuſdã deſtinatiſq; ſententiis q̃ſi addicti & cõſecrati. Eaq; neceſſitate conſtricti. ut neſas eſſe ĩpiumq; iudicẽt: uel latum unguẽ digitũq; trãſuerſum a ſecta recedere. Cice. uero ſeqtur pbabilia: libãs decerpẽſq; ex oibus ſectis: qđ uerĩſimilius pfectiuſq; eẽ opinet.

Nulli addictus ſectæ

Sine retractatione: ſine recuſatiõe: retractare. n. ut inqt Donat. eſt reiicere & recuſare: enarrãs illud Virgilianũ ex. x. æneĩ. ſemiaĩeſqi micãt digiti: ferrũq; retractãt. Nobis ſolis. q nulli ſectæ addictus: & q̃ſi cõſecraneus eſt: huic licitũ eſt libere expaciari: & in partes ois diſcurrere: ut oibus inſpectis id maxime pbet: qđ aut ueꝝ aut uero proprius eſſe uideat. Snia de finibus cõſtituto hoc ĩ phia uidelicet quod ſit ſummũ bonũ cõſtituta ſunt oia: ſuper quo diſſentiẽtes ſunt diſcordeſq; phi cũ alius aliter ſummũ bonũ decernat: cõſtituatq;: itaq; ĩ præſentia. M. T. breuiter colligit unãquãq; phorũ ſniam: ut ex hoc ſi fieri põt oſtẽdat uitã beatã rẽ in ſapiẽte. Cognitis. n. reꝝ finibus cũ intelligit qd ſit & bonoꝝ extremũ & maloꝝ. Inuenta uitæ uia eſt cõfirmatioq; oium officiorum.

Retractãt

Quid ſit ſummũ bonum

Decreta Dogmata de finibus bonorum multa du cẽtæ & am plius ſectæ Simplices ſniæ mixtæ

Carneadẽ diſputare lib. y. de finibus carneadea inqt nobis diuiſio habẽda eſt: quã noſter antiochus libẽter uti ſolet: fuit hic in diſputãdo oium acutiſſimus accerrimuſque: ut ſupra diximus: adeo ut p iuſtitia & cõtra iuſtitiã copioſe & eloquẽter Romæ diſputauerit: mirãtibus Romanis nec qd ueri eſſet diſpicientibus. Recte poſuerũt ſtoici ĩ uirtute ſola atq; honeſto ſummũ bonũ ponũt: ſicut in turpitudine ſummũ malũ. Quaſi decretũ. latini decreta placita: ſcita appellãt: q̃ græci dogmata: de qbus ante ſatis multa. Hæ de fi. ſen. de finibus bonoꝝ & maloꝝ: multa & multipliciter iter ſe phi diſputarũt: quã q̃ſtionẽ maxima intẽtione uerſantes. Conati ſunt inuenire: qd efficiat hoiem beatũ. illud. n. finis bõi nři: pp q expetẽda ſunt cætera. ĩpm ãt pp ſeipm. Et illud finis mali: pp qđ uitãda ſunt cætera: ĩpm ãt pp ſeipm. Alii in aĩo alii in corpore alii in utroq; fines bonoꝝ & maloꝝ poſuerũt. Et qua tripartita uelut generaliũ diſtributio ſectaꝝ. M. Var. in li. de phia: tã multã dogmatã dogmatũ uarietatẽ diligẽter & ſubtiliter ſcrutatus aduertit: ut adducẽtas. lxxx. & duas ſectas: nõ q iã eſſent: ſed q̃ eẽſe poſſent: adhibẽs quaſdã dřias facile puẽiret: q ſummatim curioſeq; explicat Aug. li. de ci. dei unde. xx. Ex ſentẽtiis q̃ ſummũ bonũ metiũt. qdã ſimplices: qdã mixtæ ſunt ſimplices dicius. q una tm̃ re terminãt finẽ bonoꝝ mixtas uero. q ex mixtura plurium cõſtãt Epicurus & Ariſtippus. uoluptatis fine ſummũ bonũ metiũt. Indolẽtiæ. Hiero. Carneades prima naturæ pbat ſtoici q honeſtũ ſit id ſolũ p ſe expetendũ & ſolũ bonũ dicũt li. y. de finibus colligit. M. Tul. ſex eſſe ſimplices ſnias de ſumma bonoꝝ maloruq;. quaꝝ q̃tuor aſſertores habeãt duæ ſint ſine patrono iũctas aũt & duplices expoſitiões ſummi boni tres oio nec plures eſſe poſſe. ſi pœnitus reꝝ naturã uideas: nã aut uoluptas ĩ qt adiũgi põt ab honeſtate: ut caliphoni dinomachoq; placuit: aut doloris uacuitas ut Diodo. aut pria naturæ: ut antiqs quos eoſdẽ academicos & pipateticos noiamus hæc eadẽ hoc in loco ſummatim breuiter reꝝ explicantur

Epicurus Hierony. carneades Voluptas cũ honeſtate

naturæ cũq; ea cõueniẽter uiuere: cũ id ſit in ſapiente ſitũ nõ officio ſolũ ueꝝ ẽt poteſtate: ſequat̃ neceſſe eſt: ut cuius ptãte ſummũ bonũ in ciuſdẽ uita beata ſit. ita fit ſep uita btã ſapiẽtis. Habes q̃ fortiſſime de beata uita dici putẽ. Et qũo nũc eſt: niſi qd tu melius attulerit: ẽt ueriſime. A. Melius qdẽ afferre nil poſſum: ſed a te ĩpetrare libẽter uelim niſi moleſtũ ſit: qm̃ te nulla uincula ĩpediunt ullius certæ diſciplinæ libaſq; ex oibus qdcũq; te maxie ſpẽ ueritatis mouet qd pauloãte peripateticos: ueterẽq; academiã hortari uidebare ut ſine retractatiõe libere dicere auderẽt ſapientes eẽ ſp & beatiſſimos. Id ueli audire queãdmodũ his putes cõſentaneũ eſſe id dicere. Multa. n. a te cõtra iſtã ſniam dicte ſunt & ſtoicoꝝ rõne cõcluſa. M. Vtamur igit̃ libertate: q̃ nobis ſolis in phia licet uti. quoꝝ orõ nihil ipſa iudicat ſed habet̃ ĩ oẽs ptes: ut ab aliis poſſit ĩpa p ſeſe nulli⁹ auctoritate adiũcta iudicari & qm̃ uideris hoc uellet ut q̃cũq; diſſentiũ philoſophoꝝ ſnia de finib⁹ ſit. tñ uirtus ſatis habeat ad uitã beatã pſidii. qd qdẽ carneadẽ diſputare ſolitũ accepimus: ſed is ut contra ſtoicos: quos ſtudioſiſſime ſp refellebat. & cõtra quoꝝ diſciplinã igeniũ eius exarſerat. nos illius qdẽ cũ pace agem⁹: ſi. n. ſtoici fines bonoꝝ recte poſuerũt cõfecta res eſt: ſp beatũ eẽ ſapiẽtẽ: ſed q̃ram⁹ unãq̃q; reliquoꝝ ſniam ſi fieri põt: ut hoc pclaꝝ quaſi decretũ btẽ uitæ poſſit oium ſentẽtiis: & diſciplinis cõuenire: ſunt ãt hæ de finib⁹ ut opinor retẽtæ defenſæq; ſniæ: primũ ſimplices q̃ttuor. Nihil bonũ niſi honeſtũ: ut ſtoici. Nihil bonũ niſi uolu

plicanť uerꝝ:ut inqͣt Boe. Fœlix q̃ potuit boni ſontē uiſere lucidū. Niſi uacu. doloris uacuitas: & idolentia ſummū bonū eſt Hieronymo li.ii. de finibus ſic refert: ſi.n. idē dicat qđ Hierony. q cenſet ſūmū bonū eſſe ſine ulla moleſtia uiuere. Cur maluit dicere uoluptatē q̃ uacuitatē doloris: ut ille facit: q qcqd dicat itelligit. Itē nec uero audiēdus Hiero. cui ſūmū bonū ē.iterdū: qdē ꝑ uos iterdū uł potius nimiū ſæpe dicitis ñ doleř.
Nature pri. bo. M.V. primigenia uocāt. q. M.T. pria naturæ: q̄ græci: τα πρωτα φυσεως: appellāt: In his numerās incolumitatē cōſeruationēq; oium partiū: ualitudinē: ſenſus integros: doloris uacuitatē: uires: pulchritudinē: cæteraq; generis eiuſdē. Carneadi frui principiis his naturalibus eſſe extremū bonorū uidebať. Aug. iter pria naturæ ſunt īqt hæc uel in corpe: ut mēbroq; integritas: & ſalus atq; incolumitas eius uel in aīo. ut ſunt ea q̃ uel pua uel magna in hoium reperiunť īgeniis. Quatuor aūt ſunt q̃ hoies ſine magro: ſine ullo doctrinæ adminiculo. ſine uirtute naturaliter appetūt. Voluptatē q̃ delectabiliter moueť corpis: ſenſus: qetē qua fit: ut nullā moleſtiā corpis q̃ſq; patiatur. aut utrunque ſimul: aut prima naturæ. hæc quatuor. i. uoluptas: qs: utrunq: pria naturæ. Ita ſunt in nobis: ut uel uirtus: quā poſtea doctrina inſerit. pp hæc appetēda ſit: Aut iſta pp uirtutē: aut utraq; pp ſeipſa: ac p hoc fieri hinc pñt. xii. ſecte: ex qbus īnumerabiles fūdunť. Illa mix. Ariſt. Plato oiſq; platonica ariſtotelicaq; familia: ex triplici genere bonoꝝ ſūmū bonū cōſtituunt. Ex bonis aī. q̃ principalia ſunt: ex bonis corpis atq; fortunæ: q̃ ſnīa mihi maxie ꝑbabilis uř ac uera. Eāq; ſenſus cōis & cōſenſus gentiū ꝑbat. Nā ari. pyrrhonis li. y. de finibus in hāc ſnīam ſic ſcribit. iā exploſæ eiectæq; ſnīæ pyrrhonis ariſtonis herili: q̄ in hūc orbem quē circūſcripſimus icidere ñ pñt adhibendæ oio nō fuerūt. Ariſt. dicere ſolebat nihil differre aliud ab alio. nec eſſe res ullas preter uirtutes & uitia: inter q̃s qcq̄ oio intereſſet. Pyrrho quoq; uirtute cōſtituta nihil oino qđ appetendū ſit reliqt: herilus ſenſit nihil eē bonū ꝑter ſciam: a pyrrhone pſii pyrrhoni dicti. quos græco cognomēto. σκιπτικουσ. i. cōſideratores appellāt. nihil. n. decernūt: nihil conſtituūt ſed i qrēdo ſp cōſiderādoq; ſūt: aiūtq; ueritatē incōprehenſibilē uideri iidē. απορητικοι. i. ambigentes dñr: qm nihil affirmāt. & de oibus ambigunt

ꝑtatē: ut Epicurus nihil bonū: niſi uacuitatē doloris: ut Hierony. nihil bonū niſi naturæ primis bonis: aut oībus aut maximis frui: ut Carneades cōtra ſtoicos diſſerebat. Hæc igiť ſimplicia. Illa mixtaria genera bonoꝝ: maxia aī ſecūda corpis: externa tertia: ut pipatetici: nec multo ueteres academici ſecus: uoluptatē cū honeſtate Clitomachus & Calipho copulauit. Indolētiā āt hōeſtati pipateticus Diodo. adiūxit. Hæ ſūt ſnīæ q̃ ſtabilitatis aliqd habeāt. Nā Ariſtōis Pyrrhonis Herilli: nō nullorūq; alioꝝ euanuerūt. Hi qd poſſint obtinere uideam⁹: omiſſis ſtoicis: quoꝝ ſatis uideor defendiſſe ſniam & pipateticoꝝ: q dē explicata cā eſt: ꝑter Theophraſtū: & ſi q illū ſecuti imbecilli⁹ horrēt dolorē: & reformidāt. Reliqs qdē licet facere. id qđ fere faciūt ut grauitatē dignitatēq; uirtutis exaggerēt quā cū ad cœlū extulerint qđ facere eloq̄ntes hoies copioſe ſolēt. reliq̄ ex collatiōe facile eſt cōterere. atq; cōtēnere. Nec. n. licet iis q̃ laudē dolore petēdā eē dicūt. negare eos eē beatos. q illā adepti ſunt. quāquā. n. ſint in qbuſdā malis. tamē hoc nomē beati lōge & late patet. nā ut q̄ſtuoſa mercatura fructuoſa aratio diciť. nō ſi altera ſp oī dāno. altera oīs tēpeſtatis calamitate ſemp uacant a calamitatibus

Præter theo. fuit hic ut ante dictū eſt nobiliſſimus pipateticoꝝ: q in li. de beata uita: ſcripſit beatū eſſe nō poſſe: q cruciet qq; in dolore ſit: dolores. n. corpis in malis numerat & fortunæ nauſragia. Reliqua ex. col. Ari. li. yii. politicoꝝ: cū tria inqt ſint genera bonoꝝ aī: corp is externa: iſta adeſſe fœlici hoī oportet: ueꝝ cū aīus ꝑcioſior ſit corpe & pecuniis: externa aī gfa expetunť: nō aūt aius gr̄a illoꝝ & mox paulo. Vita optima ī q̄ cū uirtute ē: & publicæ & priuati tm̄ externis facultatibus adiuta: ut pclara & laudabilia cōficere poſſit. idē Ariſt. diuitias & reliqua fortunæ ac corpis bona cōparatione uirtutis negat eſſe magna bona: & præ rectis honeſtiſq; cōtemnenda ac deſpicienda eſſe cenſet: quod. M. Tullius in. iiii. de finibus refert. Nam ut q̄ſtuoſa mer. M. Cato librū de re ruſtica hinc aſpicať: eſt iterdū præſtare mercaturis rem quærere ni tam periculoſū ſit & mox paulo: mercatorem ſtrenuū ſtudioſumq; rei q̄rendæ exiſtimo: ueꝝ ut ſupra dixi piculoſum & calamitoſum li. primo de officiis: mercatura inqt ſi tenuis eſt ſordida putāda eſt: ſin magna & copioſa multa undiq; apportās multiſq; ſine uanitate īpartiens: nō eſt admodū uituperāda: mercaturis primi pœni inuenerūt auctore Pli. quod & Herodotus teſtať in principio hiſtoriaꝝ. Liui. li. ii. ab origine urbis docet collegiū mercatoꝝ Romæ inſtitutū fuiſſe: græcæ emporos dř mercator. Emporiū mercatus & foꝝ rerum uenalium. Emporetica charta: quā merces inuoluunť a mercatoribus. Fructuoſa aratio: Columella. Pli. Varro. M. Tullius nihil agricultura fructuoſius nihil melius. nihil honeſtius eſſe confirmāt. M. Cato quæſtuoſiſſimā in re ruſtica putat uitem: queſtūq; ex aggricolatōe piū eſſe: ſtabiliſſimūq; minimeq; inuidioſum. Ariſt. quoq; in primo Oeconomico: ſm naturā inqt poſſeſſio potiſſima eſt agricultura extat oř o noſtra in lib. oř onum contines laudem rei ruſticæ: ſenſus. M. Tullii eſt: ſic uitam beatā recte dici poſſe in qua ſint multa bona & ſi nō oia ſicut mercatura q̄ſtuoſa lucroſaq; dř & aratio fructuoſa: nō qđ ſemp uacent a calamitatibus: ſedq; maiori ex parte. Cūq; ea. ſ. uirtute. In tauꝝ: in tormenta cruciatuſq; tauri phalaridis. Reliq: plu. Carneadem defendere: in libris de finibus diſputat cōtra uoluptatem epicuri. cōtra idolentiā Hierony. cōtra carneadē

Indolētia hierony. Primigenia prima naturæ πρωτα φυσεως Augu. Quatuor ſine magiſtro uoluptas qes Vtrūq; prima naturæ ſummū bonū ex triplicibus bonis

Ariſtonis ſnīa Pyrrhōis ſnīa ſcepti ci aporreti ci ariſtoteles

Cato Mercator calamitoſus mercaturas inuenerūt pœni empo ros empotica charta agricolatio q̄ſtuoſa

illā ſniam quæ eſt de his: quæ pr̄la ſm naturā noiant: quæ oēs ſniæ: ab uno quaſi uertice deducunt: & ab uno quaſi fonticulo ſcaturiunt. Caliphonis: q uoluptatem cū honeſte copulauit. Diodori: q indolentiā honeſtati adiūxit. Quē mollē: epicuꝝ intelligit: q q̄uis uoluptarius ſit: & uoluptatē ſummū bonū: dolorē ſūmū malū metiat̄: tñ fortis fuit in pp̄eſſu doloris: & nouiſſimo mortis cruciatu: igit̄ cū dolorem mortēq; cōtemnat p̄lius eneruatus & uoluptarius. tanto magis hæc grauioribus p̄hs cōtemnenda ſunt: minimeq; metuēda. Diem beatū. Epicurus in epiſtola ad hermacū: cū ageremus inqt uitæ beatū & eundem ſupremū diem ſcribebā: ſus hæc tātiaūt morbi adherāt ueſicæ

Epiſtola epicurii

& uiſceꝝ: ut nihil ad eaꝝ magnitudinē poſſit accidere: cōpenſabat̄. tñ cū his oībus animi lætitia: quā capiebā memoria rōnum inuentorū q; noſtroꝝ. Eos ipſos dolores ſ. quos ex ſtranguria: & torminibus ut ſupra dictū eſt p̄peciebat̄.

Effutire
Euax

Effutire: inepte & incōſulte loq. Ora. Effutire leues īdigna tragœdia uerſus. M. Varro euax inqt uerbū nihil ſignificat: ſed effutitum naturaliter eſt. Nonius effutire exponit pro dicere cū mendacio: aduocatq; hæc M. Tullii ex tuſculanis teſtimoniū. Quod aūt ſenſu caret. Epicu. ait. ο θανατοσ ουδεν προσ ημασ το γαρ διαλυθεν αναισθητει, το δ' αναισθητουν ουδεν προσ ημασ. i. mors nihil ad nos: nā diſſolutum nō ſentit: qđ aūt nō ſentit nihil ad nos: idē alibi inqt qđ accerbiſſimū maloꝝ eſt & oīno timendū mors nihil ad nos: qm̄ cum nos ſumus mors nō ē: cū uero mors iā adeſt: nos ñ ſumus. Itaq; neq; ad uiuentes neq; ad mortuos eſt: nam his q ſunt illa non adeſt: qbus adeſt iā illi non ſunt.

Mors nihil ad nos
Snia epic.

Breuitate cōſolat̄ uerbū epicuri: notiſſimū eſt: dolor ſi ſūmus breuis. ſi longus leuis.

Grādiloq

Grādiloq: quales peripatetici & ſtoici: q grādia loquunt̄ & grauia. In oratore grādiloquos appellat oratores q ampla ſniarum grauitate & maieſtate uerboꝝ fuerūt uehementes: uarii: copioſi graues ad permouendos & cōuertēdos aīos inſtructi & parati. Hæc duo. dolorem: & mortem. Hic ipſe. Epicurus. De tenui uictu Epicurus ī epiſtolis aqua tm̄ & cibario pane ſe cōtentum eſſe teſtat̄ & ad amicū ſcribens: mitte inqt mihi caſei paululū: ut cū epulari lautius uoluero poſſim. Diocles auctor eſt. Epicureos uiliſſimis & ſimpliſſimis cibis uitā egiſſe & ut teſtis eſt Seneca certos habebat dies Epicurus: qbus maligne famem extigueret: uiſurus an aliqd deeſſet ex plena & cōſumata uoluptate: & q̄tum deeſſet. Pecuniæ cupiditatem: pecuniā cupiūt mortales: & ardenter expetunt: qm̄ effectrices ſunt uoluptatū: & per illas cupiditates explemus: & deſideriis facimus ſatis.

Mitte caſei paululū
pecūia expetit̄ p̄pe fructū
Reꝝ expetēdaꝝ tria genera
apud ſpartanos inutilis pecunia
Plutos cecus

Sublatis autē hiſce uoluptatibus: & rebus quæ pecuniarū interuentu cōciliātur: non erit cur magnopere pecunia deſideretur: pecuniæ eni non pp ſe expetuntur: ſed pp fructum atq; utilitatem atq; uoluptatem. rerum expetēdarum tria ſunt genera: eſt quiddam quod ſua dignitate: & pp ſe tm̄ expetibile eſt. ut uirtus: eſt aliud quod non propter ſe: ſed propter aliud expetitur. quod pecunia eſt: eſt porro quiddā ex horum partibus iunctum: quod & pp ſe: & pp aliud expetendum eſt: ut amicitia: apud Lacedæmonios pecunia fuit inutilis nec expetenda: utpote quā lygurgus ſuſtulerit qui nummos aureos omnes argenteoſq; irritos fecit: amouitq;: ſolo ferreo nūmo utendū p̄cipiens: ex quo nullus deſiderabat pecuniā: nullus curabat diuitias: cū nulli uſui eſſe poſſent: meritoq; dictū eſt: quod apud ſpartanos: ο πλουτοσ τυφλοσ. i. diuitiæ cecæ ſunt. Ariſtopha. facit. πλουτον: eē cecū: docetq; oīa fieri cā pecuniæ. μονωτατοσ, inqt γαρ ει συ παντων αιτιοσ και των κακων και των αγαθων. i. tu ſolus o pluto cā es oīum & malorum

cet. ſed ſi multo maiori ex p̄te extat in utraq; fœlicitas. ſic uita ñ ſolū ſi ūdiq; referta bōis ē. ſed ſi multo maiore & grauiore ex p̄te bōa p̄pēdūt: beata recte dici p̄t: ſeqt̄ igit̄ bonoꝝ rōne uel ad ſuppliciū beata uita uirtutē. Cūq; ea deſcēdet ī tauꝝ Ariſt. zenocrate. Speuſippo. Polemōe auctorib⁹. Nec eā minimis blādimētis corrupta deſeret: eadē calliphōtis erit Diodoriq; ſnia: quoꝝ uterq; hōeſtatē ſic cōplectit̄: ut oīa q ſine ea ſint: longe & retro ponēda cēſeat. Reliq hr̄e ſe uidēt̄ anguſtius: enatāt tñ. Epicurus. Hiero. & ſi q ſūt: q deſertū illum Carneadē cui ēt defendere. Nemo ē. n. q eoꝝ bonoꝝ aīum putet eē iudicē: eūq; condocefaciat: ut ea q̄ bōa malaue uideāt̄ poſſit cōtēnere: nā q̄ tibi Epicuri uidet̄: eadem erit Hiero. & carneadis cā: & hercle oīum reliquoꝝ. Quis. n. parū eſt contra mortē: aut dolorē paratus. Ordiamur ab eo ſi placet quē mollē: quem uoluptariū dicimus. Quid is tibi mortē: ne uidet̄: an dolorē timere. Qui eū diē quo morit̄: beatū appellat. Maximiſq; doloribus affect⁹ eos ipſos iuētoꝝ ſuoꝝ memoria & recordatōe cōfutat. Nec hoc ſic agit: ut ex tpe quaſi effutire uideat̄: de morte. n. iſta ſentit: ut diſſoluto aīante ſenſū extinctū putet: qđ āt ſenſu careat: nihil ad nos id iudicet p̄tinere. Itē de dolore certa habet q̄ ſequat̄: quoꝝ magnitudinē breuitate cōſolat̄: lōgiqtatē leuitatē: qd tādē iſti grādiloq cōtra hæc duo q̄ maxīe angūt: melius ſe habēt q̄ epicurus? an ad cætera q̄ mala putāt̄. nō & epicurus & reliq philoſophi ſatis parati uident̄. qs ñ paupertatem extimeſcit. neq; tñ quiſquā philoſophoꝝ. hic uero ipſe q̄ puo ē cōtētus: nēo de tenui uictu pluta dixit. Et. n. q̄ res pecuniæ cupiditatē afferūt: ut amori: ut ambitiōi: ut quotidianis ſūptib⁹ copiæ ſuppetāt: cū p̄cul ab iis oībus reb⁹ abſit. cur pecuniā magnopere deſideret. uel potius curet oīno?

&malorũ & bonorũ:& aliarũ quidẽ rerũ ſacietas eſt præterq̃ unius pecuniæ:cuius nemo unq̃ plenus affari fu it. An ſcythes anacharſis: in oi re aſſerenda duo ſũt potiſſima:rõis & exẽpla:cũ hactenus: rõnibus uſus ſit: nunc ab exẽplis id qđ ꝓpoſuit affirmare cõtendit:q̃ pars eſt totius operis ſpecioſiſſima pulcherrimaq̃: ſuit ãt anacharſis apud ſocordiſſimos ſcythas ſapiens: floruit tẽporibus ſolonis: cuius imaginibus inſcriptũ eſt: liguã uẽtre:pudẽdis abſtinendũ eẽ: uitem dicere ſolebat: uuas tris ferre: primã uoluptatis: ſecundã ebrietatis: tertiã mœroris. Plinius tradit anacharſim inueniſſe rotã figuli: cuius circuitu uaſa formant̃ : ſed ſi ut in quit Seneca apud homerũ lõge antiquiorẽ inueniat̃ figuli rota: non uideo quõ anacharſis eẽ auctor huius rei potuit extat anacharſis epiſtola ad croeſum lydorũ regẽ breuiſſime ſcripta. Scythicũ tegmen: magna ſcytharũ pars ut auctor ẽ Seneca: terga uulpiũ īduit ac muriũ q̃ tactu mollia & īpenetrabilia uẽtis ſunt. Solorũ callum.i.pro calciamẽto mihi eſt calloſa pedũ cutis:& ita īndicat ſe pedibus nudis obducto callo incedere ſolitũ græci: ἀνυποδήτους uocãt q pedibus ſũt nudis ariſtophanes in fabula cui titulus eſt: νεφέλαι pſios diſcalciatos inceſſens ſic inquit ἀλαζόνας τοὺς ὠχριῶντας τοὺς ἀνυποδήτους λέγεις.i.gl̃orioſos pallẽtes nudi pedes dicis. Solũ ãt id oẽ dicimus: quod ſuſtinet qđ alicui ſubiacet. Vñ nauis ſolũ ẽ mare: ut Virgilius: ſubtrahiturq̃ ſolũ:& aer auiũ: ut Oui. aſtra tenent cæleſte ſolũ:& ſũma ſola terræ: ſola terræ appellarũt: quod nullus ignorat: ab eo qđ ſola teri põt: ut interpretat̃ .M.V. hic ſolũ opinor dictũ pro ſolea calciamẽti: & corio: in quo ſignificatu accipitur apud Martialẽ ſta ſcribẽtem: picturæ ſola baſiare regũ:& alibi: ſordidus antiq̃s ſolitus ꝓducere pelles. Et mordere luto putre uetuſq̃ ſolũ. Cõſiſt nunc ſola intelligi uult .M. Tul. cutẽ pedũ infimã: quã uulgo ſoleã uocant: q̃ calloſa fit & dura in diſcalciatis.& his: q ambulant pedibus nudis: quales ſunt ſacerdotes cõpluſculi: & nonnulli q tali habitu nomẽ ſanctitudinis captant. Pulpamentũ fames: optimũ obſonium eſt fames: eſurienti.n.& ſamelico ſordidus panis & cibarius uidetur tener & ſiligneus: hinc illud ſenecæ ex epiſtolis moralibus: non habet panem meus piſtor: ſed habet uillicus: ſed habet atrienſis: ſed habet colonus: malum panem inquis. Expecta bonus fiet:& illum tenerum tibi & ſiligneum fames & reddet. iõ non eſt ante edendũ q̃ illa imperet. In eandem ſententiã eſt illud oratianum: cum ſane panis latrantem ſtomachum bene leniet: deinde paulo infra: ieiunus raro ſtomachus uulgaria tenuit. Pulpamentum autẽ a pulpa dictũ eſt: accipiturq̃ pro cibo lautiore: notiſſimum eſt illud terẽtianum prouerbium: lepus tute es. Et pulpamentum quæris. Quidã codices habent pulmentum: quod in eundem ſenſum accipitur: nam pulmẽta & pulmentaria ꝓ obſoniis cibariiſq̃ uſurpat latinitas a pulte dicta ut .M. Varro & Plinius prodiderunt: frugaliſſimi illi ueteres dãnabant pulmentaria quæ egerent alio pulmentario. Lacte ueſcor: talis fuit uictus germanorũ ut docet Cæſar in ſexto commentario his uerbis: Agriculturæ non ſtudent. Maiorq̃ pars uictus eorum in lacte: caſeo carne conſiſtit. Quã multa non deſidero. Attalus philoſophus cũ magna admiratione audientium dicere ſolebat: Diu mihi impoſuere diuitiæ: ſtupebam. ubi aliquid ex illis alio atq̃ alio loco fulſerat. in quodã apparatu: uidi totas opes urbis cælatas & auro & argento & his quæ præciũ auri argẽtiq̃ uicerunt: exquiſitos colores & ueſtes: ultra finem hoſtium aducctas: hinc puerorum perſpicuos cultuq̃ atque forma greges hinc fœminarũ: quid hoc eſt: inquam aliud q̃ irrita cupiditas. hominum per ſe incitata. quid ſibi uult iſta pecuniæ põpa: me hercle minus cupiditatis iſtinc afferro q̃ attuleram: contempſi diuitias: non quia ſuperuacuæ: ſed quia puſillæ ſunt: itaq̃ quotiens tale aliqđ perſtruxerit oculos meos: quotiens occurrit domus ſplẽdida: cohors culta ſeruorũ: lectica ſeruis īpoſita calõibus: ipſe mihi dico: qđ miraris: quid ſtupes: põpa eſt oſtenduñ iſtæ res nõ poſſident̃:& dũ placent trãſeũt: ad ueras potius te cõuerte diuitias: diſce paruo eẽ contentus:& illam uocem magnus atq̃ aĩoſus exclama: habeamus aquã: habeamus polentã: turpe ẽ uitam beatã in auro atq̃ argẽto reponere: nihil deſideres oportet ſi uis prouocare iouem nihil deſiderãtẽ: hæc & alia id gẽus dixit attalus ſenecæ.& diſcipulis: natura dicit oĩbus idẽ ſenſit Socrates dicẽs. ex larga auri argẽtiq̃ copia ac ui non multa ex illis ſe deſiderare & merito. Nam qui ad naturã uiuit nunq̃ eſt pauper: qui ad opinionẽ nũq̃ ẽ diues. natura enim parũ. opinio imẽſũ deſiderat. Xenocrates. Plutarchus in apophthegmatis tradit Alexandrum magnũ. xenocrati philoſopho talenta quinquaginta dono miſiſſe. quæ non accepit dicens ſibi ea pecunia haud quãq̃ opus eſſe. mox interrogauit Alexander an amicum ullum xenocrates haberet. in quẽ eã pecuniã erogare poſſet. quã ſibi minime neceſſariã eſſe aſſerebat. ferunt miſſum quõdam xenocratem cum cæteris legatum. ad philippum alexandri patrem ac reliquos quidem donis corru

An ſcythes anacharſis potuit ꝓ nihilo pecũiã ducere: q̃ nfates philoſophi facere nõ potuerũt. Illius epiſtola fert̃ his uerbis. Anacharſis Hanonni ſalutẽ. Mihi amictui eſt ſcythicũ tegmen: calciamẽtũ ſolorũ callũ: cubile terra: pulmentũ fames: lacte: caſeo carne ueſcor. Quar̃ ut ad qetũ me licet uenias. Munera ãt iſta qbus es delectatus: uel ciuibus tuis: uel diis īmortalibus dona. Oẽs fere philoſophi oĩum diſciplinarũ: niſi quos a recta rõne natura uitioſa detorſiſſet: hoc eodẽ aĩo eẽ potuerũt: Socrates in põpa cũ magnã uis auri argentiq̃ ferret̃ q̃ multa nõ deſiderio inqt Xenocrates cũ legati alexandro quinq̃gĩta ei talẽta attuliſſent: quæ erat pecunia temporibus illis Athenis ꝓſertim maxima adduxit legatos ad cœnam in academiam. Iis appoſuit tantum: qđ ſatis eſſet nullo apparatu: cum poſtridie rogarẽt eũ

Sciẽtia oium diuitiarũ

anacharſis

Tres uuæ in uitæ

Rota figuli

Pelliceæ ſcytharũ ueſtes

Anypodeti diſcalciati

Solum quid

Sola terræ

Solũ ꝓ corio

Obſoniũ fames

Pulpamẽtum

Pulmẽtũ

Sñia Attali philoſophi

Oſtẽdũtur iſte res non poſſidẽtur

Natura parũ deſiderat

Xenocratis abſtinẽtia inexpugnabilis

Xenoc.

ptor, & conuiuia celebraſſe.& cũ philip. ſæpe ĩ colloquiũ ueniſſe:ſolũ uero xenocratẽ nihil hoỹ factitaſ
ſe.philippũ poſtmodũ dixiſſe tradũt:ſolũ xenocratẽ ex oĩbus q aduenerant legatis munera ſpreuiſſe.ta
lẽtũ aũt multiplex eſt.atticũ talẽtũ qđ magnũ appellant hẽt libras octogita.& paulo amplius.parum uero
ſexagita pondo.attamẽ.M.V.qđ & Plinius memorat ſexdecim ſeſtercis taxari atticũ ta:entũ refert eſt &
ægyptiũ talentũ & euboicũ de qbus plura ĩ tráqlli cõmentariis. In academiá.fuit.n.xenocrates diſcipulus
platonis.uixitq; plurimũ in academia ut auctor eſt Laertius. Numerari illa.i.taléta.q ꝓ dono miſerat ale
xãder. Heſterna.ſupioris diei. Pecunia
nõ egere:q.n.frugaliſſimus ẽ & cõtinẽtiſſi
mus ut erat Xenocrates:paruo contentus ď
git:nec eget pecũia: quá illi uehementiſſi
me appetunt:quoỹ infinitæ ſũt & inexple
biles cupiditates unde q uult diues eẽ non
diuitiis addẽdũ eſt:ſed cupiditatibus ďtra
hendũ:ſcribit Laertius Diogenes xenocra
tẽ ex magna pecũiæ ſũma:quá miſerat do
no alexãder: tria tñ milia atticoỹ accœpiſ
ſe:reliquũ remiſiſſe:cũ diceret illi opus eẽ
pluribus q plures enutriret : ab antipatro
quoq; ſibi miſſá pecuniá repudiaſſe ferẽ.
Trigita minas:mina attica ut docet Pri
ſcianus libra ẽ:græci uná uocant.Priſciáus
Accipe pterea paruo quá noie graii mnã uo
citant:nñq; miná dixere priores. Ut cyni
cus:ná ĩ cynicis phis nulla uerecũdia eſt:&
uita liberior:adeo ut ĩ ꝓ patulo & prádeát
& cocát:& licẽter maledicat.ex quo Dioge
nes ĩterrogatus qđná faciẽs canis uocaretur
qđ eis inqt blandior q dant : in eos uero q
nõ dant oblatro : malos át mordeo:tradũt
ſcriptores fere oẽs alexádrũ nõ ual de ocio
ſum cũ diogene ociũ agẽte aliqñ cõgreſſũ
eſt apud corithũ.illic.n.Diogenes diuerſa
baẽ:cui nulla domus erat:ſed ciuitas ꝓ do
mo:& ĩ publico & in tẽplis habitans:q̃ ſũt diis conſtituta : domũ putans uniuerſá terrá:q̃ cõis hoĩum parẽs
ẽ:tũc forte ſolus erat in carneo:id.n.nomẽ gymnaſii ẽ:nec ullos diſcipulos habẽs:cũ ad eũ acceſſit alexan
der:q cõplures phos & primarios in ciuitate coritho uiros ſibi obuios & cõgratulátes habuiſſe: idẽ factũ ẽ
diogenem cynici credidit:ſed cũ ille alexádrũ nõ magni pẽderet: nec adulareẽ acceſſit ad alexá. & cõſalu
tauit ad ſolẽ apricantẽ:ille tá illuſtris uiri aduẽtu paulũ cõmotus eũ dẽ familiariter reſalutat : mox rogat
alexã.rei ne cuiuſq̃ indigeat:cui diogenes Pau . inqt ab ſole diſcedas:q̃ ex re:qđ is regiũ ſplẽdorẽ magnitu
dinẽq; nihili fecerit.adeo delectatũ admiratũq; ferunt alexádrũ:ut ad amicos irridentes & p locũ mordẽ
tes dixerit:ego ꝑfecto niſi alexáder eſſem diogenes eẽ uellẽ. Dion narrat qđ diogenes toruo aſpectu ut leo
alexádrũ accedentẽ aſpexerit:iuſſeritq; ut paulũ faceſſeret:apricabaẽ.n.ad ſolẽ:uñ alexáder uiri qetem &
audaciá demiratus eſt:qđ eius p̃ſentia minime eẽt pmotus:Diogenes paulũ ĩmoratus iterrogat alexandrũ.
nunqcq̃ a ſe accœpturus ueniat quo q̃rente nũ pecuniá habeat:uel aliud qppiá qđ impuaẽ:multa reſpon
dit & p̃cioſa habeo:quoỹ uereor an pticeps eẽ poſſis:ĩ hoc colloqo appellauit alexandrũ ſuppoſititiũ :qđ
cũ ille egre ferret:nõne inqt mr̃ tua olympias dicit te nõ ex philippo ortũ eẽ:ſed ex dracone:& deo neſcio
quo:qđ ſi ita ẽ ſuppoſititius ꝑfecto es:hic alexáder ſubridẽs q̃ tũ nunq̃ antea gauiſus ẽ. Plutarchus ĩ libro
de fortũa dictũ illud alexadri id diogenẽ:niſi alexáder eſſem diogenes eſſe uellẽ :ita interp̃taẽ : a philoſo
phare r oſone:niſi opibus philoſophatus eẽm:niſi aio ꝓpoſuiſſem orbẽ terraỹ ad hũanitatẽ redigerẽ .leges
moralibus:pacẽq; diſſimulare.diogenis pauptatẽ imitarer. Offecerat:nocuerat.obfuerat : ĩpedimẽto fue
rat. Apricanti:in aprico cõmoráti ſolẽ capianti.M.V.licet uidere multos quotidie in hyeme apricari.hic
aprici hoĩes dicti.q in aprico ſũt:& apricatione gaudẽt.Et apricũ lo :ũ uocát ſoli oſtẽtum expoſitumq;. De
diogene ait ſatyrographus:ſenſit alexáder teſta cũ uidit in illa magnũ habitatorẽ:quáto fœlicior hic q ni
hil cuperet.q̃ q totũ ſibi poſceret orbẽ. Partim eẽ naturales : uoluptatũ aliæ naturales & neceſſariæ ſunt:
aliæ naturales:& nõ neceſſariæ:aliæ uero neq; naturales neq; neceſſariæ ſũt : ſed circa inanẽ opinionẽ uer
ſanẽ.naturales & neceſſarias exiſtimat epicurus eas:q̃ dolores ſedát:ut ẽ in ſiti potus; naturales uero nõ ne
ceſſarias:q uoluptates ſolũ uariát.nõ át dolorẽ tollũt.ut p̃cioſi cibi.Neq; naturales autẽ neq; neceſſarias pu
tat.ut ſũt ſtatuaỹ collocatiões.de cupiditatibus naturalibus eſt illud ſenecæ: dignũ annotatu . Cibus famẽ
domet.potio.ſit i libido q neceſſe ẽ effluat.diuiſio epicuri de cupiditatibus ita diſtictis:q̃uis nõ mius ſubti
lis ſit utilis ẽ m̃:& ad fugalitatẽ ad ptinẽs. Eẽ pa.natura ut ĩqt Boe. Paucis minimiſq; rebu. cõtenta ẽ : & ut
auctor ẽ Seneca:ad manũ ẽ & parabile qđ ſat ẽ.q ad naturá uiuit nũq̃ ẽ paup. Scđm genus. naturales & nõ
neceſſarias cupiditates ĩtelligit.ut ſũt lautiores cibi.& uina generoſa. Tertias.quæ neq; naturales ſunt neq;
neceſſariæ

cui numerari iuberet.qd nos heſterna ĩquit cœnu
la nõ ĩtellexiſtis me pecunia nõ egere: Quos cũ tri
ſtiores uidiſſet.xxx.minas accepit: ne aſpernari re
gis liberalitatẽ uidereẽ :at uero Diogenes liberius.
ut cynicus Alexádro rogãti ut diceret ſi qd ſibi op⁹
eẽt.Nũc quidẽ paululũ inqt a ſole abſit: Offecerat
uidelicet apricanti. Et hic qdem diſputare ſolebat:
quãto regẽ pſarũ uita fortũaq; ſuparet:ſibi nihil de
eẽ:illi nihil ſatis unquã fore : ſe eius uoluptates nõ
deſiderare:qbus nũquam ſatiari ille poſſet:ſuas eũ
conſequi nullo mõ poſſe: Vides credo ut Epicurus
cupiditatũ genera diuiſit nõ nimis fortaſſe ſubtili
ter:utiliter tñ partim eſſe naturales & neceſſarias:
pti naturales & nõ neceſſarias: pti neutrũ.neceſſa
rias ſatiari poſſe pœne nihilio .Diuitias.n.naturæ
parabiles eẽ:ſecũdũ aũt gẽus cupiditatũ:nec ad po
tiẽdũ difficile eẽ cenſet:nec uero ad carẽdum. Ter
tias quod eſſent plane inanes:neq; neceſſitatẽ mo

Atticum talentum

Cupidita te minuẽ dæ

Mina
Mna
Canis cynicus
Colloqũ alexandri & diogenis
Craneũ gymnaſium
Niſi alex. eſſem diogenes eſſe uellem
Suppoſititius dictus alexá. a diogene
Apricari
Aprici

Voluptates naturales
Neceſſariæ
Parabile qđ petit natura
Voluptates non neceſſariæ

neceſſariæ:ut ſtatuaꝝ collocationes:ut aulea:ut famuliciū cultus:ut nitior oīs apparatus:talia.n.nō in nobis ſunt:ſed circa nos:imo nec nos qdē attingūt:qbus tā bn̄ carere poſſumus:q̄ ſi nunq̄ extitiſſent. Iōq; cupiditates taliū reꝝ:neq; naturales:neq; neceſſariæ exiſtimant̄. In medio.naturaliū.ſ.& neceſſariaꝝ cupiditatū. Nō ge.p̄cipit Sene.in ep̄ſis moralibus ut oīa naturalibus deſideriis metiamur:nec q̄rendū eſſe q̄li menſa qbus miſtris afferat̄ cibus:cū nihil p̄ter cibū natura deſideret:nā ut inqt ſcite & eleganter Orā. Non tibi cū fauces urit ſitis aurea q̄ris pocula?nū eſuriēs faſtidis oīa p̄ter pauonē rhombūq;? timēt tibi cū iguina nū

do: ſed ne naturā q̄dē attingerent funditus eiiciendas putauit. Hoc loco multa ab epicurus diſputāt̄ hæc q̄ uoluptates ſigillatī extenuant̄: quaꝝ gn̄a nō cōtēnūt:q̄rūt tn̄ copiā nā & obſcœnas uoluptates: de qbus m̄lta ab illis habet̄ oro faciles cōis & ī medio ſitas eē dn̄r:caſq; ſi natura reqrit: nō gn̄e aut loco:aut ordine ſed forma ætate figura metiēdas putat:ab hiſq; abſtiere mīme eē difficile: ſi aut ualitudo aut officiū aut fama poſtulet:oīnoq; genus hoc uoluptatū optabile eē ſi nō obſit:.p deſſe nūq̄. Totūq; hoc de uoluptate ſic ille p̄cipit ut uoluptatē ipſam p ſe:qa uoluptas ſit ſp optādā expetendāq; putet:eadēq; rōne doloꝝ:id ob ip̄m:qa dolor ſit ſemp eſſe fugiendū. Itaq; hac uſuꝝ cōpēſatiōe ſapiētē ut uoluptatē fugiat: ſi ea maiorē dolorē effectura ſit: & dolorē ſuſcipiat maiorē efficientē uoluptatē:oīa q̄ iucūda:q̄q̄ ſenſu corpis iudicent̄: ad aīum referri tn̄. Quo circa corpus gaudere tādiu dū p̄ntē ſentiret uoluptatē aīum & p̄ntem p̄cipere pariter cum corpe & .p̄ſpicere uenientē nec p̄teritā p̄terfluere ſinere. Ita perpetuas & cōtextas uoluptates in ſapiente fore ſemp:cū expectationi ſperataꝝ uoluptaꝝ p̄ceptaꝝ memoria iungeret̄. Atq; iis ſilia ad uictū ēt traſſerunt̄:extenuat̄ q̄ magnificētia & ſumptus epulaꝝ:qd puo cultu natura cōtēta ſit. Etenim qs hoc nō uidet deſideris iſta cōdiri oīa. Darius i fuga cū aquā turbidā & cadaueribus iquinatā bibiſſet:

ſi ancilla aut uerna eſt p̄ſto puer impetus in quē cōtinuo fiat malis tētigine rūpi:nō ego: nāq; parabilē amo uenerē facilemq;:egregie itaq; & ſanctæ orati. his uerſibus dignis me moratu negat prinere quo poculo ſitis reſtiguat̄:quo cibo fames domet̄:qua fœmia libido expleat̄:ſed deſiderio tantū naturali: hæc oīa docet eſſe metienda. Prodeſſe nū q̄:dicere ſolebat pythagoras tū ueneriā uoluptatē eē exercendā cū hō ſeipō infirmior eſſe uelit:frequēs.n.cōcubitus: ut inqt Cel. corpus ſoluit: & nihil illa roborat corpus: & firmat uires q̄ ueneris abſtinētia. Vt uo.ip.p ſe:Epicurus in uoluptate ponēs qd ſūmū bonū eſſe uult ſummūq; malū in dolore:ſic docet:oē aīal ſimul atq; natū ſit uoluptatē appetere:atq; gaudere ut ſūmo bono: dolorē aſpnari:ut ſūmū malū:& q̄tū poſſit a ſe repellere:idq; adeo claꝝ eē ait:ut neget opus eſſe diſputatione q̄ obrē uoluptas expetēda:dolor fugiēdus ſit ſentiri hoc putat ut calere ignē niuē eſſe albā dulce mel. Idē ait ſapiā pp uoluptatē:inſipientiam pp moleſtias eſſe fugiendā:nā uirtutes inqt niſi uoluptates efficerēt qs eas aut laudabiles aut expetendas arbitraret̄. Vt uo.fu.uoluptates:interdū omittunt̄ maioꝝ uoluptatū adipiſcendaꝝ cā aut doloris fugiendi:ſicut dolores quoq; ſuſcipiunt̄ maioꝝ doloꝝ efigiendoꝝ cā:aut ſi ex his maior q̄ppiā uoluptas efficiat̄:hinc eſt qd optimus q̄ſq; piculalabores dolorē .p p̄ria & .p ſuis ſuſcipit: uoluptatibus oībus poſthabitis ut laudē:& ex laude maiorē uoluptatē adipiſcat̄. Ad aīum referri tn̄:ſentit epicurus:multo maiores eſſe:& uoluptates & dolores aī q̄ corporis:nā corpe nihil niſi p̄ns:& qd adeſt ſētire poſſumus:aio āt & p̄terita & futura. De

uoluptate q̄ q̄ſi titillat ſenſus & ad eos:cū ſuauitate illabit̄ dictū ē l.iii.tuſculana copioſius: cōtra cyrenaici corpis dolore:q̄ aī deteriores arbitrant̄:corpe deniq; peccantes eruciari. Et pro ſpi.ue.ſapiens eſt in uoluptate inqt epicurus:neq;.n.tp̄s eſt ullū quo nō plus hēat uoluptatū q̄ doloꝝ:nā & p̄terea grate meminit: & p̄ntibus fruit̄:neq; pendet ex futuris:ſed uenientē uoluptatē cum uoluptate .p̄ſpicit:ita recordatione p̄teritaꝝ uoluptatum: & ſpe futuraꝝ ſapientē ſp fore in uita btā:cū uoluptatibus p̄teritis cōiunctæ ſint atq; cōtexe uoluptates future ſeriæ q̄dā cōtinēti ac p̄petua. Paruo na.cōtē.ſit: diuitias naturales parabiles eſſe dixit epicurus qd paruo eſſet natura cōtenta:nec minorē uoluptatē p̄cipi extenuiſſimo uictu.i. cōtemptiſſimis eſcis & potionibus:q̄ ex p̄cioſiſſimis rebus exquiſitiſſimiſq;:iā dictū eſt quēadmodum cibario pāe & aqua cōtentus erat. Deſideris:tum cibus ēt uilis circundiſſimus eſt:cum deſiderāter appetit̄:& cū latrat ſtomachus:& inteſtina crepāt ieiunitate:ecōtrario cibus q̄uis p̄cioſiſſimus faſtidienter p̄terit̄ a ſtomacho nauſeabundo:expectādum itāq;:eſt edendi bibendiq; deſiderium:ſi uolumus ut cibus potioq; delectent:nullum .n.cōdimentū eſt ſuauis fame & appetencia. Darius in fuga:darius rex p̄ſaꝝ bis iuſto p̄lio uictus ab Alexā. magno:fuga ſaluti cōſuluit:qua in fuga maceratus ſiti cū bibiſſet aq̄ turbidā ac ſanguinolētā:nūq̄ dixit ſe ſuauius bibiſſe:ſitis.n.in potu optimū eſt cōdimētū:& ut auctor eſt Ari.in .p̄blemati s:ſuauis ſcientes bibimus q̄ eſurientes comedimus:minuſq; ſiti q̄ famē poſſumus tollerare:cū ſit ſitis res magis anxia q̄ fames: nā q ſitit res duas deſiderat cibū atq; refrigerationē:q̄ ambo exhibet potio:at q uſerit alterius tn̄ appetens eſt autumāt hiſtorici olim dario fere expiranti ac moribūdo:porrectā fuiſſe aquā a poliſtrato hauſtam in galea:qua epota quiſqs ex inquit mortalium:cū .p tanto in medio beneficio dignā tibi referre gratiā nequeā

Oratius Venus exercēda cū infirmior fieri uis

Oē aīal appetens uoluptatis

uol uptates omittitur cā uoluptatis

Maiores uoluptates aī q̄ cōr poris

Sapientē ſemp ſoſ in beatitate

parabiles diuitie naturales

Fames optimū cōndimētū

Suauius ſitienſes bibimus

Darius hauſit aq̄ galea

referet Alexāder:alexandro uero dii ꝑ eius ſumma in matrem uxorē ac liberos meos humanitate atq; cle
mentia cui hoc dextræ pignus ꝑ me dabis:hæc dicentē. Accœpta polyſtrati manu uita d̄ſtituit. Plutarchus
auctor eſt Artoxerxē poſt cōflictū aduerſus cyꝝ fratrē uulnere ſitiq; confectū ebibiſſe aquā inqnatā & pu
tridā:ex utre ſordido hauſtā:quo cotilæ octo id menſuræ nomē cōtinebanſ:hunc utrē cū caunius qdā in
ops ortoxerxi obtuliſſet totā ille ex nimia ſiti aquā ebibit:& cū baiulus ꝑcontaret nunqd talis potio illi
moleſta fuiſſe:tūc teſtatus ē deos imortales:ſe nūq uinū unq̄ bibiſſe iucūdius:eāq; aq̄ ſibi plima leuiſſima
q; ſuauiorē eē uiſam ipſe mox cauniū illū:

negauit unq̄ ſe bibiſſe iucūdius. Nunq̄ uidelicet ſi
tiens biberat. Nec eſuriēs Ptolemæus ederat. Cui
cum pagranti ægyptū comitibus nō cōſecutis ciba
rius in caſa panis datus eſſet:nihil uiſum eſt illo pa
ne iucūdius. Socratē ferunt cū uſq; ad ueſpeꝛ cōtē
tius ambularet:q̄ ſitūq; eſſet ex eo quare id faceret:
rn̄diſſe ſe quo melius cœnaret obſonare ambulan
do famē:quid uictū lacedæmonioꝝ in phidiciis nō
ne uidemus. Vbi cum tyrānus cœnauiſſet. Diony
ſius negauit ſe iure illo nigro:qđ cœne caput erat
delectatū. Tum is q illa coxerat:minime miꝝ:cōdi
menta.n.defuerunt:q̄ tandem inqt ille:labor i ue
natu:ſudor curſus ab eurota:fames ſitis:his.n.re
bus lacedæmonioꝝ epulæ condiunſ. Atq; hoc nō
ex hoīum more ſolū:ſed etiam ex beſtiis ītelligi po
teſt:quæ ut quicquid obiectum eſt:quod modo a
natura non ſit alienum:eo cōtentæ nō quærūt am

q utrē aq̄ attulerat ex obſcuro atq; egēo cla
rum opulētūq; effecit. Nec eſuriens ptolo
meus:de quo ptolmeo itelligat ambigi p̄t:
cū plures fuerint in ægypto reges hoc hoīe
ptolomeus lagi filius maxime celebraſ:cu
ius uerbū eſt illđ memoratiſſimū τουπλουτειν το πλουτιζειν ειναι βασιλικωτερον.i.
regalius eſſe pitare q̄ ditare:hic cū ad cœnā
amicos uocaret ſuppellectile illoꝝ utebaſ:
& uaſis:cū ipē p̄ter neceſſaria poſſideret ni
hil oēs ptolomei poſt tertiū ptolomeū ma
le dixerunt d̄litiis corrupti:oīum uero peſ
ſime quartus:ſeptimus & ultimus noīe au
letes cleopatræ pr̄:q p̄ter alia flagitia ēt tibi
cinū exercuit:ob q̄ alexādris eiectus ē. In
caſa:in domo uili & ruſtica caſa a cauatione
dicta eſt:caſariā uocāt fœminā q̄ cuſtodit
caſam. Socratē ferunt:porphirio oſanus i
terp̄s in enarratione illius loci ex ſcđo ſmo
num:ut pulmentaria quare ſudendo:ſic ex
ponit:p laborē cibū exqre:hoc āt Socrates
primus ait:qui cū in noctē uſq; ſpaciareſ in
terrogatus a quodā:cur hoc faceret rn̄dit:
obſono cœnæ:ſignificās iō ſe de adābulare
ut cibū libenti aīo appet:in.ii.de finibus ait.M.Tul.Socratē dicere ſolitū cibi condimentū eſſe famē:potio
nis ſitim. Ad ueſpeꝝ.ad horā ueſpertinā:& in noctē uſq: i qbuſdā codicibus lego ad pyreū:ut ſit ſenſus.
Socratē ſolitū deambulare ex urbe athenaꝝ uſq; in pyreū:q portus eſt inclytus:in attico ſolo duoꝝ milliū
paſſuū muro recedēntibus athenis iunctus:ut inqt pli.de pyreo apud ſcriptores oīs memo eſt frequēs thu
cidides in.i.auctor eſt:macrathice hoc eſt longos muros ad pyreū uſq.xl.ſtadia ꝑceſſiſſe:athenienſes quō
dam themiſtoclis conſilio extruxerunt muꝝ circa pyrea:q erat tantæ latitudinis:ut p eū duo plauſtra ſine
offenſaculo p̄terirent. De hoc copioſius in terno ꝑperni cōmentario ſup eo uerſu:inde ubi pyrei capiēt me
littore portus. Cōtentius.cōcitatus uehemētius & gradu pleniore:aduerbiū eſt:ſic.n.legere malim:q̄ con
tentus ſicut nonius marcellus:q citāt hoc teſtimoniū ex tuſculāīs legit:cōtētus ābularet expōitq; cōtinuus p
ſeuerans. Obſonare:p obſonio parare. Eſt.n.obſonare obſoniū emere ad epulandū:unde obſonatores di
cti:quoꝝ miniſteriū eſt obſonii cōparandi. Sene.adiice obſonatores:qbus dn̄ici palati noticia ſubtilis eſt:
qui ſciunt cuius illū rei ſapor excitet:cuius delectat aſpectus:de obſonatore affatim ſcripſimus in ānotatio
nibus:cū taxatione acurſianæ interp̄tationis:q oppido q̄ ridicula eſt & friuola:q obſonatores accipit:ꝑ cā
toribus:Alexander magnus dicere ſolebat ſe optimos hēre οψοποιουσ.i.coquos cōcinatoreſq; obſonioꝝ:
ad prandiū quidē την νυκτοποριαν.i.nocturnā ambulationē. Ad cœnam uero ολιγοαριστιαν i.prandi parci
tatem. In phidiciis:conuiuia cretenſes andria a uiris appellant:lacedæmōii phidicia:ſiue qđ philias.i.ami
citiæ cā inſtituta ſint ſeu potius a parſimonia. φειδομαι.n.ſignificat parco & abſtineo. φειδω parcitas & par
ſimonia. φειδωλοσ.parcus:unde & phidicia dicta cōuiuia de parca & frugi. Ex Plutarcho atheneo:cæteris
conueniebant.n.ad phidicitia:conferentes ſinguli farinæ medinum uini choas octo quod nomē menſuræ
eſt. Caſei quinq; minas:ficuum quinq; ſemiſſ minas. Præterea obſonii puſillū quiddam. Ad hæc aūt phidi
cia ibant pueri ueluti ad ſcholas caſtitatis. Ingredientium unicuiq; natu maximus fores oſtendens inqt. δια
τουτων θυρων ουδεισ εξερχεται λογοσ:ideſt per haſce fores nullum uerbū egrediſ alio noīe. συσσιτια.uo
cabanſ quaſi dicas ſodalitia interpres Ariſtotelici cōmeſationes interp̄tanſ ex obſoniis aūt μελασ ζωμοσ.i.
ius nigrum maxime ꝑbaſ:in tantū:ut ſeniores nec carne quidē ueſcanſ:ſed ēt adoleſcētibus p̄beant:ipſi iu
re nigro ueſcentes ferunt Dionyſiū ſiciliæ tyrānū:ut auctor ē Plutarchus:qui a Cice.paulū diſſentit emiſ
ſe laconicū coquū huiuſce iuris nigri gratia:illiq; impaſſe ut ſibi ius illud cōcinnaret impēſæ nulli parcēs:
quo deguſtato offenſum deſpuiſſet:tunc Diony.dixiſſe coquū. O rex:hoc ius tibi tūc guſtādū eſt:cū laco
nica exercitatione te exercueris. Exercitationes aūt laconicæ ſunt uenatus:paleſtra:eurotas:ſol:puluis:qui
bus haud dubie rebus:fames & ſitis paranſ:qbus cōdimentis cōdiēdæ ſunt epulæ:ſi eas ſuaues ſcitiq; ſapo
ris eſſe cōcupiſcimus. Ab eurota:in.ii.cōmentario dictū eſt eurotam fluuiū eſſe laconiæ:ꝑpter ſpartam
fluentē. Ex beſtiis intelligi pōt:quod parco uictu & ſimplici natura contenta ſit:uel beſtiæ exēplo ſunt:q

Exemplū Artoxerxis
Cotila menſure nomen
Nunq̄ ſe bibiſſe iucundius
Verbum Ptolomei dignum ſcitu
Regalius ditare q̄ diteſcere
Ptolomei corrupti
Caſa caſaria
Dictum ſocratis obſono cœnæ
Pyreum portus
Macrathice
Cōtentius
Cōtentius
obſonare
obſonator
Dictum Alexādri
Nyctoporia
obſoniū prandii
Oligariſtia
Phidicia
und choa menſura
Syſitia
Sodalicia
ius nigrū
Dictū co q laconici
Laconica exercitatio

quamuiſ toto appetitu uoluptatem corporis ſectentur: tamen eo pabulo contentæ: quod naturaliter appe- tūt alia non quęrunt: pecudibus.n. ſimplex & uniformis cibus ſufficit. Perſa℞ a Xenophōte: Xenophon ī pędia cyri docet frugaliſſimos continentiſſimoſq; fuiſſe perſas in uictu: quibus pro cibo panis: pro obſonio naſturcium ſit. In potum uero aqua fluuialis hauriatur: uenatu exercētur & donec uenantur cibo abſtinent quodcunq; uenando cœperint pro obſonio habent ſi id minus naſturcio ueſcuntur. Eſt autem naſturcium uerba hortenſis: quod nomē accœpit a narium tormento & inde ut auctor eſt Pli. uigoris ſignificatio puer

pliſus. Ciuitates quædam uniuerſe morte docte parſimonia delectantur: ut de lacedemoniis pauloante diximus. Perſarū a xenophōte uict⁹ exponit̄ quos negat ad panē adhibere quicquā prēter naſturtiū q̄ q̄ ſi q̄dam ēt ſauiora nam deſideret: q̄ multa ex terra arboribuſq; gignūtur cū copia facili: tum ſuauitate præſtantia. Adde ſiccitatem quæ cōſequitur hanc continentiam in uictu. Adde itegritatem ualitudinis, Confer ſudantis: ructātis refertos epulis tāquā opimos boues: tum itelliges qui uoluptatem maxime ſequātur: eos maxime cōſeq: iucūditatēq; uict⁹ eſſe in deſiderio non in ſacietate. Timoteum clarū hominem athenis & principem ciuitatis ferūt cum cœnauiſſet apud Platonem: eoq; cōuiuio admodū delectatus eēt uidiſſetq; eū poſtridie dixiſſe. Veſtrę

bio id uocabulum uſurpauit: ueluti corpore excitantis: in arabia miræ: amplitudinis dicitur gigni eſtate & hyeme facilime naſcitur prodeſt contra ſuſpiria & tuſſim feſtus: adiicit ſerpentes fugare: ſcorpionibus reſiſtere. Capitis dolorem & alopecias emendare furunculos concoquit cum fermēto phagedenas ulcerum expurgat cum melle natura eius cauſtica ex optimum babilonium ſilueſtri naſturcio ad omnia effectus maior ſūt autem alopeciæ ut tranſeunter hoc quoq; annotemus: morbus & aera capitis cutem glabram facies capillis decidentibus dicta ἀπὸ τῆς ἀλώπεκος .i. a uulpe: que huic morbo: obnoxia eſt: de qua Cor. Celſus. Aui. Cæteri apud plinium ſunt in numera: remedia eſt alopecias replendas: fit non ſolum in capillo ſed etiam in barba: furunculus ue℞ tuber naculum acutum cum in flatione & dolore: furunculi ut refert Plini. in. xxyi. paſſim & quacunq; corporis parte ac maximo icōmodo naſcuntur: mortiferum malum: cōſectis corporibus: phagedenas autem ulſcera uocant alias nomen eſt ſine modo eſuriennentium græci ut ad naſturciū redeamus cardomon appellant. Strabo in. xy. de uitu perſa℞ loquens ſic refert quotidianus corū cibus poſt exercitium eſt panis duriſſimus & cardamū & ſalis granū & carnes aſſæ ſiue elixæ: potus eſt aqua. Hierony. quoq; laudans frugalitatem meminit Xenopontis ſniæ his uerbis pſa℞ regis cyri uitam Xenophō. yiii. uoluminibus explicat polenta & cardamo & ſale: ac pane cibario eos aſſerēs uictitare. Teſtimoniū moderati pſa℞ uictus hoc quoq; ē qđ apud eos turpe eſt & ſpuer & emūgi: ex quo apparet eos uictu modico uti & humores p labores cōſumere. in. ii. de finibus i hāc ſniam ſic uoluptas nō minor i naſturtio illo: quo ueſci pſas eē ſolitos ſcribit Xenophon. Cū copia facili: in hāc ſniam Pithagoras ab eſu carniū reuocans mortales: ſic ait apud Ouidiū: ſunt herbæ & fruges & ducētia ramos pondere poma ſuo: talis fuit priſco℞ uictus: ſimplicior haud dubie & inocētior ac pabilior. In decretis canonicis diſtin. ultima de conſecratione & apđ Hieronymū in libris cōtra Iouinianū ſcriptū legimus: qđ ole℞ pomo℞: ac leguminū facilior apparatus ē & arte ipediſq; coquo℞ nō indiget: & ſine cura ſuſtentat humanū genus. Diarchus i libris antiqtatū: refert ſub ſaturno .i. in aureo ſeculo cū oia humanus funderet: nullū comediſſe carnes: ſed uniuerſos uixiſſe frugibus & pomis: q̄ ſponte terra gignebat. Epicu. libros ſuos repleuit oleribus & pomis Pli. cibo ole℞ non onerari ſenſum autumat: tantus honos oleribus fuit: ut cognomina procerum inde nata ſunt: lactucinoſq; in ualeria familia non puduerit appellari: cepurica: græci appellant: quæ noſtri hortenſia: olera. ſ. q̄ i horto ſerun tur. Sibinus tyro librū cepuricon ſcripſit hoc eſt hortenſiorum: quem mecenati dicauit. Adde itegritatē ualitudinis: nihil ut inqt ioannes chryſoſtomus: ſic ſenſuum acumen operat̄: ſic egritudinē fugat ſicut moderata refectio: parcitas quippe cibi: ut ſoſpitatem ſimul ꝑcreat ut uoluptatē. Abūdātia uero morbū facit: & moleſtias igerit: & egritudines generat. Ora. quoq; ſancte & frugaliter ſcribit in ſermonibus: hoſce uerſus dignos ſcitu nec idignos memoratu Accipe nunc tenuis uictus quæ quātaq; ſecum afferat: imprimis ualeas bn: nā uariæ res ut noceant homini credas memor illius eſcæ q̄ ſimplex olim tibi ſederit at ſimus aſſis miſcueris elixa: ſimul cō cōchilia turdis. Dulcia ſe in bilem uertent: ſtomachoq; tumultū lenta feret: pituita: qt ēt Plin. ſ: hoi inquit cibus eſt utiliſſimus ſimplex aceruatio ſapo℞ peſtifera & condimenta pniioſiora. Hippocrates. Aui. Gale. ois medico℞ ſchola: clamant nihil eſſe conducibilius ad integritatem ualitudinis: tenui uictu & ſimplici cibo. Diſputatio luculenta ē apud Macrobium: utrū ſimplex: an multiplex cibus ſalubrior ſit q̄ eleganter ediſſerit morborum ſcaturigines naſci ex multiformi alimonia. q egrotat ut inqt ueriſſime Hierony. non aliter recipit ſanitatem: niſi tenui cibo & caſtigato uictu: quæ λεπτὴ δίαιτα .i. tēuis dieta quibus ergo recipitur ſanitas: his & ſeruari poteſt. Confer ſudantes: uita cardiaci eſt inquit Sene. ſudare & bibere. in balneis loca fuerunt: quæ ſudatoria nuncupabant: qbus ſudor maxime euocatur: & ſitis quæritur: quæ cenſoria obiurgatione inceſſit Sene. Cum ſcribit hæc in epiſtolis mortalibus: quid mihi cū iſtis calentibus ſtagnis quid cum ſudatoriis: in q ſicus uapor corpora exhauſturus includit̄ ois ſudor p laborē extat: erāt & priſcis iuſu balnea℞ laconica: qbus crudelitatē excoquebāt: de his Coluella: celſus: uictruuius Ructantes: ex crapula. ſ. & crudelitate: raphanus qbus illiberalis exiſtimatur ꝑpterea qđ eius natura ē col-

Naſturciū p obſonio
Naſturciū unde
Medicina naſturtii
Alopeciæ
Furūculus
Phagedenæ.
Cardamō
Cibus pſarum
Apparatus oleum facilis
Victus priſco℞ fruges & poma
Lactucini a lactucis
Cepurica
Hortēſia
oratiani uerſus de tēuitu ictu
Simplex cibus ſaluberrimus
Dicta lepte
Sudatoria laconica
raphanus cibus illiberalis

equidē cœnæ nō ſolū in preſentia ſed ēt poſtero die iucūdæ ſūt. Quid qđ ne mēte quidē recte uti poſſumus multū cibo & potiōes cōpleti. Eſt preclara epiſtola Platonis ad Diōis ꝓpinquos: i q̄ ſcriptū ē his fere uerbis. Quo cū ueniſſē uita illa beata quæ ferebat plena italicaꝝ ſyracuſanaꝝ que menſaꝝ. nullo mō mihi placuit bis in die ſaturꝝ fieri nec unquā pernoctare ſolum cæteraq; quæ comitatur huic uitæ i qua ſapiens nemo efficit unq̄ moderatus uero multo minus q̄ enim natura tā mirabiliter tēpari pot. Quomō igit iucunda uita pōt eē a q̄ abſit prudētia abſit moderatio. Ex quo ſardanapali opulētiſſimi ſiriæ regis error agnoſcit q̄ iciditi iuſſit i buſto hec hēo q̄ ediq; q̄q; ex ſaturata libido hauſit at illa iacēt multa & p̄clara relicta. Quid aliud inquit Ariſtoteles i bonis nō in regis ſepulchro inſcriberes. Hæc habere ſe mortuum dicit que ne uiuus quidē diutius ha

ligēdi ſpiritū: laxandiq; ructū pōpōniū cōſularē poetā nūq̄ ructaſſe annotauerūt ſcriptores: ſicut ſternutamētū capitis expiratio eſt: flatus alui: ſic ructus uētriculi: ut docet Ariſto. li. xx. ꝓblematum. Eructādo ſentimus cibū accerſere i ſtomacho ob inæq̄lē digeſtionē: ut teſtis ē Macro. i ultio ſaturnaliū. Nō i ſacietates Lelius ſophos. i. ſapiēs apđ Luciliū Galloniū gurgitē Ganeonēq; maximū negat unq̄ bn̄ cenare: q oīa pōat i uoluptate: ipſe āt Lelius ſemp bn̄: qd ita qa ueniebat ad cenā ut ſatiaret aio qeto deſideria naturæ: is. n. bene cenat: q recte ſrugaliter honeſtæ: ille uero male: qui praue: male: nequiter cenat. Timotheum timotheus cononis filius athenieſis acceptā a patre gloriā mltis auxit uirtutibus: fuit. n. diſertus ipiger laborioſus: rei militaris pitus: & qđ ſup oīa eſt ιυτυχης. i. ſortunatus ipator hēbat: cui ſtatua publicitus i ſoro athenis poſita eſt ob uictoriā: q̄ uictis lacedemoniis ipium auxit athenieſiū: poſt obitū timothei nō ſer qſq̄ fuit athenis dignus memoria fuit alter rio theus: i. arte tibiaꝝ clarus quem ferūt duplices ab his quos alius iſtituiſſet ſolitū exiſtere mercedes q̄ ſi rudes traderētur: gemiatū ſibi opus dicebat de docendi prius mox docēdi. Poſtero die iucūde: hoc uerbo ſignare uoluit Timo. cōuiuiū Platōis parcū fuiſſe: ſobriū & frugi: Cuius hec uis ē atq; cōditio; ut ſenſum nō oneret: nec igenium ꝑmat nec corpus degrauet: ſitq; talis cena ēt i poſtex die iucūda & ſalutaris: q. n. parce cenat & frugaliter: is ſeq̄nti quoq; die & melius ualet & facilius euigilat. Et īgenio utit uegetiori acutioriq; ad oīa obeūda. In hāc ſniam eē illđ oratianū. Alter ubi dicto citius curata: ſopori mēbra dedit uegetus pſcripta ad muniat ſurgit. Multo ei. con. nihil ita obruit. aīum ut plēus uēter & exuſtās & huc illucq; ſeuertēs & i ructus uel i crepitus uētoꝝ elflatōe reſpirāt: ſicut ſanctiſſime docet Hiero. li. ii. aduerſus Iouinianū Pli. taxās ebrietatē oñdit Vinū eē mortē memoriæ: ac fere reꝝ oium obliuionē nō pt igt Sene. ſalutare ſtudiū fieri ſine ſrugalitate. Id ē nō minus ſanctus q̄ eruditus ſcriptor tradit copia ciboꝝ ſubtilitatem mētis ipiri: q porās i luxuriā ganeonū ſcripſit hæc ꝓpe diuinitus. Inuētæ mille cōdituræ qbus auditas excitaretur: q̄ deſiderātibus alimenta erāt: onera ſūt plenis. Inde pallor & neruoꝝ uino madētiū tremor: & miſerabilior ex cruditatibus q̄ ex fame macies. Inde icerti labentiū pedes & ſemp q̄lis in ipſa ebrietate titubatio inde in totā cutē humor admiſſus diſtētuſq; uenter: dū male aſſueſcit plus carpere q̄ oporteat. Inde ſufluſio luridæ bilis & decolor uultus tabeſq; i ſe putreſcētiū: & retorti digiti articulis obrigeſcētibus neruoꝝ ſine ſenſu iacētiū torpor: aut palpitatio corpoꝝ ſine itermiſſiōe uibrātiū: qd capitis uertigies dicā qd oculoꝝ auriūq; tormēta: & cærebri eſtuātis uerminatōes: qd alios referrā innumerabiles morbos ſupplicia luxuriæ hæc ſāctiſſimi uiri ſenecæ poratio: quē nō cōfundar guloſoꝝ: quē nō a ganea: a popina ab helluatōe reuocet ad frugalitatē: & pſimoniā: Idē carpēs ebrietatē: hoīs aīum iqt nimio uio turbari: & nihil aliđ eē ebritatē q̄ uoluntariā iſaniā: q̄ hoīem efficit ignorātē: ſui & uertiginē capitis gignit & igeniū ꝓrſus obrutum ſepelit. Epiſtola platōis: Iter platōis epiſtolas hæc quoq; extat: cuius initiū ē ſcripſiſtis mihi q ſcribēs a diōis ſyracuſani ꝓpinquos & amicos oñdit ſe reſiluiſſe ab admiſtrāda rep. cū uideret leges: mores: hoīes cūcta corrupta: Italiā igt ſciciliāq; adiui: quo cū pueniſſē: uitā illā q̄ beatā uocāt: italicaꝝ ſyracuſanarūq; mēſaꝝ plenā nullū mō ꝓbaui: bis uidelicet i die ſaturnū fieri & nocte nū q̄ iacere ſolū &c. q uitā huiuſmōi ſubſequunt: nēo. n. oium q ſub cœlo ſūt ſi i huiuſmōi moribus ab adoleſcētia nutriat: quis natura mirabili ſit: nūq̄ tn̄ prudēs euadet: tēpatus eſſe certe nūq̄ curabit: lōga ē luculentaq; platōis epiſtola: q̄ multa explicāt digna mēoratu. fuit autē diō ſyracuſanus platōis ſtudioſiſſimus aſſectator. q pmā aſſeruit i libertatē ex turbato dionyſio de quo plutar. ꝓbus. Emylius & cæteri ſcriptores ſatis multa. i. ii. de finibus ait ſyracuſanas menſas a platōe grauiter uitupari. Macro. quoq; meminit mēſæ ſiculæ tāq̄ luxurioſæ. Sardanapali. ſardanapalus ultius aſſyrioꝝ rex molitia: luxu: deſidia: notiſſimus ē fuit. n. mulieſ corruptior nec erubuit iter ſcortoꝝ greges. nere & muliebri habitu fœmias oīs laſciuia antiere q̄obrē idignati aſſyrii tali fœmiæ parere duce arbace deſciſcētes bellū ſardanapalo itulerūt. q uictus itra regiā ſe recepit & extructa pyra ſe atq; diuitias i icōdiū miſit hoc ſolo ut iuſtius iqt imitatus uiꝝ: ſardanapali monumētū eſt i anchiala ciuitate cyliciæ & lapidea ſtatua. q̄ dextræ manus digitos quaſi cōplodit. Ibi epithaphium aſſyriis lr̄is iſcriptum huiuſcemodi. Sardanapalus anacydaraxis filius anchyalem & tharſum uno die condidit. Ede. bibe. lude. Et cū te mortalem noris pſentibus exple delitiis aium: poſt mortē nulla uoluptas. Nāq; ego ſum puluis. q nup tāiā tenebā. hæc habeo q̄ edi queq; exaturata libido hauſit. at illa manent multa & pclara relicta. hoc ſapiens uitæ mortalibus eſt documentū. Diodorus in tertio bibliothecæ: ſardanapalus inquit a Nino trigeſimus rex exceſſit omnes ſuperiores

Pōponiū nunq̄ ructaſſe
Lelius ſophos
Qui bn̄ cenat
Qui male
Timothe. Eutyches
Timotheus tibicen
Cena frugi i poſterū iucūda
Plenus uenter obruit aium
Vinum mors memoriæ
Senecæ Verba i luxum
Ebrietas iſania uolūtaria
Epiſtola platonis
Syracuſanæ mēſæ
Bis ſat in die
Dion ſyracuſanus
De ſardanapalo
Epitaphium ſardanapali

deſidia ac uoluptate: uocẽ fœminã loqndo imitatus: ſtola muliebri cultus: ĩ oẽm libidinẽ puolutus ſucceſſoribus poſt obitũ ſuũ ĩ ſepulchro ĩſcribit mãdauit epigrãma qd̃ dixius: hĩc ait Ariſto.in.i.ethicoꝝ uitã uoluptuoſam amat uulgus: & iſtar ſardanapali: itẽ agũt: ide luxus ſardanapaliãus dictus ab auctoribus ĩdoctis. Quod ptiet ad hãc ſniam ſic ſcribit ĩ.ii.de finibus. Corporis ãt uoluptas ẽt ſi pterea delectat: nõ itelligo cur Ariſto. ſardanapali epigrãma tãtope derideat: ĩ quo ille res ſyriæ gloriet̃ ſe oẽs ſecũ libidinũ uoluptates abſtuliſſe. qd̃.n. ne uiuus qdẽ iqt diutius ſentire poterat: dũ uita fruebat̃: quõ id potuit mortuo pmãere.

bebat quã fruebat̃. Cur igit̃ diuitiæ deſiderent̃ aut ubi pauptas beatos eẽ nõ ſint? ſignis credo: tabulis ludis qs ẽ q his delectet̃. nõne melius tenues hoĩes fruũt̃: quã illis q his abũdãt. Eſt.n. eaꝝ oĩum rerũ nr̃a ĩ urbe ſũma ĩ publico copia: q̃ q priuati hñt nec tã multa & raro uidẽt: cũ ĩ ſua rura uenerit: quos tñ pungit aliqd cũ illa uñ habeant recordant̃. Dies deficiet ſi uelĩ pauptatis cãm defendere. Aperta.n. res ẽ & quotidie nos ipſa natura admõet q̃ paucis quã paruis rebꝰ egeat quã uilibus. Nũ igit̃ ignobilitas: aut humilitas: aut ẽt popularis offenſio ſapiẽtẽ beatũ eſſe phibebit. Vide ne plus cõmẽdatio ĩ uulgus & hec q̃ expetit̃ gloria: moleſtiæ hẽat q̃ uoluptatis. Leuiculus ſane nr̃ Demoſthenes q illo ſuſurro delectari ſe dicebat aquã ferẽtis muliercule: ut mos ĩ grecia eſt: inſuſurrantiſq; alteri: hic eſt ille Demoſthenes. Quid hoc leuius: At q̃tus orator: ſed apd̃ alios loqui uidelicet didicerat: non multum: ipſe ſecum

In bonis: epitaphiũ ſardanapali: magis cõuenit opimo boui: cuius appetitus fert̃ ad explendã ſaginã & libidinẽ: qua regi quẽ docet ſobrietas & cura populoꝝ: uñ ĩ ĩoẽ. regẽ appellat ποιμενα λαων.i. paſtorem populoꝝ. Signis credo: dicet qſpiã iõ diuitias deſiderari exploſa pauptate; ut ſtatuæ ut tabulæ pictæ cõparẽt ut ludis oblectemur: ait. M. T. hoĩes paupes melius his frui q̃ diuites: q bus larga ſuppetit copia: Romæ.n. ĩ publico uiſebant̃ multæ ſtatuæ: multæq; tabulæ pictæ artificũ nobiliſſimoꝝ: nãq; ut auctor ẽ Pli. ſtatuæ ornamẽtũ fori nõ ſolũ romæ: ſed ẽt in mũicipiis eẽ ceperũt ĩ. M. ſcauri edilitate tria millia ſignoꝝ ĩ ſcena tm̃ fuere: tẽporalio theatro. Mumius deuicta achaia repleuit orbẽ ſignis & ſtatuis. M. agrippa quõdã habuit rõnẽ magnificã de talibus oĩbus ſigniſq; publicãdis. Sed multi ĩ uillas ſuas recõdere maluerũt q̃ publicare. Diuus Auguſtus ĩ foro ſuo poſuit duas tabulas ɔtinẽtes pictã belli faciẽ & triũphũ. Cæſar dictator publice dicauit tabulas pictas. ĩ qbus aiax & media cõtinebãtur: talibus ſpectaculis paſcebat̃. Po. Ro. ut inqt Ora. ſuſpendit picta uultũ mẽtẽq; tabella ideoq; ĩdignatũ. Po. Ro. ferũt aduerſus tiberiũ pricipẽ: q ſtatuã ab agrippa publicatã trãſtulit ĩ publicũ. Alio ibi ſigno ſubſtituto: tũc magis theatri clamaribus. Cõflagitauit populus reponi apoxyomeõ: ſic.n. dicebat̃ ſignũ illud qd̃ ſignãt ſe diſtrigentẽ expolientẽq;. Cũ ĩ ſua rura: Scaurus ſyllæ priuignus poſt exibitos ĩ ædilitate ludos magnificentiſſimos: reportauit ĩ tuſculanã uillã tabulas pictas & ſigna: hoc ẽ ſtatuas una cũ reliquo apparatu: q̃ oĩa ĩcenſa uilla ab iratis ſeruis cõcremata ſũt. Pungit aliqd: Cõſciẽtia fodicat: & iſtat carnificis itriſecus graſſat̃: qua iudice nẽo nocẽs abſoluit̃: q̃ efficit: ut nobis ĩ cõſpectu añ oculos ſemp oberrẽt peccata nr̃a & noxe. Itaq; merito illi pũgunt̃ ĩ aĩo cõſcientiæ ſtimulo: q uillas ſuas cõtẽplantes: ſignis ac tabulis pictis exultas recordant̃: hæc oĩa ſeſe ex rapinis & ruinis cõparaſſe: hic ẽ rapinaꝝ exitus: ob hoc prouĩciales ſpoliant̃: aliena bona corripiunt̃ ut uillæ nr̃æ ornamentis tabulis cõdecorent̃. Extat iter uerrinas ciceronis oſo: quæ ĩſcribit̃ de ſignis: q̃ docet uerrem oĩa ſigna ſimulacraq; tã deorum q̃ hominum faberrime. facta. Ex tota ſicilia ſuſtuliſſe: & intra domum comportaſſe. Paupertatis cãm: Apu. paupertas cauſam luculenter copioſeq; tutatur ĩ apologia: qui inter pleraq; alia hæc quoq; aſcripſit. enim uero paupertas olĩ philoſophiæ uernacula eſt; frugi; ſobria: paruo. potens: Emula laudis aduerius diuitias. poſſeſſa: habitu ſecura cultus ſimplex: cõſilio bene ſuada: neminem unquam ſuperbia inflabit: neminem impotentia deprauauit: neminem tyrannide efferauit: delitias uẽtris & inguinum neq; uultullas: neq; poteſt: paupertas inquam priſca apud ſecula oĩum ciuitatum conditrix: omnium artium repetrix: omnium paccatorum inops: omnis gloriæ munifica: cunctis laudibus apud omnes nationes perfuncta. Non igitur ignobilitas. Ariſtoteles ĩ prio ethicorum: beatitudinem maculari ait ignobilitate: multi quoq; ĩter mala numerant ignobilitatem ſordidoſq; natales. Humilitas: uilitas generis: humiles.n. latini uocant obſcuro loco & tenui natos. Eccleſiaſti & uulgus humilitatẽ accipiunt pmanſuetudĩe & ſummiſſione quadam animoꝝ. Popularis offenſio: repulſam ſignificat: qua ſæpe candidati ſugillantur a populo in honorem petitione. Commendatio ĩ uulgus: is cõmendat̃ in uulgus: q fauorabilis eſt: & gratioſus apud populum: qui honore adipiſcit̃: quem uulgus extollit: ſed popularis gloria nõ ſolida eſt: ſed adumbrata: ideoq; non tam expetenda quam fugienda: cũ ĩ uulgo non ſit rõ: non conſiliũ: non diligentia: nunquã inqt Sene. uolui populo placere: nam quæ probat populus ego neſcio: q̃ aũt ſcio a populo non pbant̃. M. T. in oſone p plancio illæ inqt undæ comitioꝝ ut mare pfundũ & imẽſum ſic efferueſcũt quodam quaſi æſtu: ut alios accedant ab aliis recedant. Leuiculus: taxat demoſthenem: tanq̃ leuis mobiliſq; gloriatõis ĩpulſu: q aniculæ laudatione letatus eſt cũ fructus uirtutis & finis nõ ſit ĩ laudatõe: maximeq; muliercula ponenda: cũ talis gloriatio minime expetẽda ſit. Diuus Hierony. pſim eſſe dixit gloriæ aĩal & rumoꝝ uenale mancipiũ. de hoc demoſthẽis exemplo meminit Pli. ĩ epiſtolis referens ipſe uerba græca qbus uſa ẽ auus ĩſuſurrãs uerba pliniĩ ſũt hæc: an ſi Demoſthenes iure letatus ẽ. qd̃ illũ anus attica ita noſci

Statuæ ornamẽtũ fori

Apoxyomenon

In uilla ſigna

Vis conſcientiæ

Verres ſigna ſuſtulit

Laus paupertatis ex apuleio

Humiles

Popularis gloria nõ tã expetẽda

Hic eſt Demoſthenes
Hic eſt Maxius oratoꝝ Demoſthenes
Endicaſyllabi ſidonii de demoſth.

tauit ουτοσ εστι δημοσθενησ ego celebritate nōis mei gaudere non debeo. Vt mos in græcia: apud: nos. hic quoq; mos eſt: ut fœminæ aquatum: eant aquamq; baiulent qua utimur in culinæ miniſterio. Hic eſt ille græce dicitur ουτοσ εστι δημοσθενησ quadrat huic ſententiæ illud perſianum. Eſt pulchrum digito monſtrari & dicier hic eſt; epigrammatiſta de ſe dixit & dicitur hic eſt De thelamone quoq; cum admiratione dicebatur hiccine eſt telamō ille cuius ob os graii ora obuertebant ſua. At quantus orator nemo non nouit maximum oratoꝝ: & ſine controuerſia clariſſimum eſſe Demoſthenē: qui in arce eloquentiæ apd' græcos ſtetit quo athenas ipſas magis atticas nō fuiſſe autumat. M. T. in oratore. Eumque unum ait eminere inter omnes in omni genere dicendi. Apud alios loq Demoſthenes in contionibus athenēſium loq ſolebat. Ibiq; ut regulus dominabatur: qui ut inquit ſidonius Apollinaris in endecaſyllabis graphice decenterq; compoſitis pādionia monebat arte orator caueam tumultuoſus ſeu luſcum raperetur i philippum cauſam ſeu cteſiphontis actitater: uir ſemper popularitate creſcens & iuſte reſidens in arte landi.

intelligēdum eſt igitur ne gloriam popularē ipſam p ſe expetendam nec ignobilitatē extimeſcēdā. Veni inquit Athenas Democritus: neq; me qſquā ibi agnouit conſtantē hominem & grauem: q glorieť a gloria ſe abſuiſſe: Antibicies iiq; qui fidibus utūtur ſuo non multitudinis arbitrio cantus nūeroſq; moderant. Vir ſapiens multo arte moiore præditus nunquid uerīſſimū ſit: ſed quid uelit uulgus exquiret: An qcq̄ ſtultius q̄ quo ſingulos ſicut oparios: barbaroſq; contemnas: eos aliquid putare eſſe uniuerſos. Ille uero noſtras ambitiones leuitateſq; cōtemnet: honoreſq; populi ēt ultro delatos repudiabit. Nos aūt eos neſcimus antequam pœnitere cœpit cōtēnere. Eſt apud Eraclitum phyſicū de pricipe Epheſioꝝ Hermodoro Vniuerſos ait Epheſios

Secū loq
Pſalmographus
Ignobilis p ignoto
Gnobilis ignorabilis
Nemo me nouit
mihi cane & muſis
Dictū euripidis
populus ex pluribus
Expertus metuit
Subiectus q̄ tyrānus eē maluit
Lacrymæ heracliti
Scotinos
Hermodorus iter ptes legū

Ipſe ſecū: Demoſthenes apud populum: athenienſem loqui didicerat: ideoq; auræ popularis pluſquam par ē: erat auidior: ſecū āt loqui non didicerat: ſicuti grauiſſimi pſu ſactitare dicuntur ſicuti faciebat Africanus q in ſolitudine ſecum loqui ſolitus erat ita ut colloquio alterius non egeret: qui autem ſecum loquitur & ſeipſum intus excutit non magnipendit: rumores populares non glorioſam captat non pendet ex uulgi iudicio: ſed ſibiipſi iudex eſt ſeq; ipſum ſua ipſius uirtute metitur: pſalmographus propheta docet nos tanquam in ampla domo deambulare in corde noſtro & conuerſari cum eo tanquam cum bono contubernali: ut ſibi ipſi diceret & loqueretur ſecum ut eſt illud dixi cuſtodiam uias meas. Nec ignobilitatem: gloriæ ignobilitatem per antitheton opponit antiqui enim nobilem pro noto ponebant: & ignobilem pro ignoto: plautus peregrina facies uidetur hominis ignobilis: dicitur & ignobilis. p. g. litteram gnobilis enunciabatur apud ueteres: ut actius. ergo me argos referram: nam hic ſum gnobilis. Veni athenas: alii gloriant: quod cognobiles ſint: & ſui nominis celebritate letantur: Econtrario democritus gloriatur ſe fuiſſe ignobilem: ignotūq; apud athenienſes: & ita ex contemptu gloriæ: quam alii appetenter inhiant capit uoluptatem: conſtat iquit Diogenes Laertius Democritum athenas ueniſſe atq; ob deſpectum gloriæ cognoſci noluiſſe: & cum agnouiſſet ſocratem: ipſum a ſocrate fuiſſe ignoratum: ueni athenas inquit & nemo me cognouit. Suo nō multitudinis arbitrio: Conuenit huic loco exemplum illud antigenidæ tibicinis: qui diſcipulo ſuo paꝝ populo ſe fœliciter approbanti. Dixit mihi cane & muſis. Euripides quoq; dixit: ſe ut populum doceret: nō ut a populo diſceret fabulas componere ſolere. Diuus Hieronymus: eruditis inquit contentus auribus: nō magnopere cures quid impuritorum de ingenio tuo rumuſculi iactitent: fœlices iquit fabius eſſent artes ſi de illis ſoli artifices iudicarent: peſſimus iudex eſt turba: utpote conſulta imprudens temeraria ſine iudicio ſine ratione: ſine circunſpicientia. Igitur ſi tibicines fidicineſq; nolunt moderari: cantus ſuos: & modulationes nūeroſas ex arbitrio multitudinis: ſed ſuo: tanto magis debet uir ſapiens non ſpectare quid uelit populus: quid turbæ probetur: ſed ſeipſum ſuarum actionum iudicem trutinatoremq; præbere: nā populo aliena uirtus odioſa eſt utpote indocto & inſipienti. Eſſe uniuerſos: populus conſtat ex pluribus: qui ſingulari uelut tabernarii opifici idocti deſpiciunť. Ex quo fit: ut cuius ptes floccipēdimus in totū uniuerſumq; nō magni faciamus totum. n. conſtat ex partibus & ſi ptes iprobæ totum quoq; minime probū erit: ſtultitia eſt ergo uniuerſos ſuſpicere: quos ſingulos contemnas. Ille: uir ſapiens. Eos: honores: Ambitioſi cupidiq; honorum id ſubide faciunt quod tyranni qbus inexpertis dulciſſima eſt optatiſſimaq; ſupra res omnes tyrannica poteſtas. Experti deinde quam periculoſa quam lubrica: quam ſollicita ſit: eam accuſant adepti. Ita qui magiſtratus populares ſemel guſtauerunt: plus: oneris quam honoris: plus curarum: quam uoluptatum i his eē cognoſcunt: Vnde penitentia: & experitudine contemptus conſequuntur: phalaris i epiſtolis ad filium teſtatur ſe penitere tyrannis: atq; eum qui tyrannidem expertus ſit tyranno ſubiectum: quam tyrannū eſſe malle ille. n. unum dumtaxat formidat aliis incommodis liber: tyrannus autem: & qui extrinſecus inſidias moliunť & qui ſe cuſtodiunt timet. Heraclitum phiſicum: hic eſt ille qui quotiens domo ægrediebatur flebat: ſicut Democritus ridebat: alteri omnia quæ agimus miſeriæ: alteri ineptiæ uidebantur. Cognominatus eſt ſcotinos: quaſi tenebricoſus: de induſtria. n. obſcurabat ſtilum. Ideoq; eius uolumina: phi: ſudantes uix intelligunt: fuit epheſius. Hermodoro: pomponius iuriſcōſultus: hermodorum epheſium in italia exulantē auctorē fuiſſe decēuiris eradit. xii. tabulaꝝ ferendaꝝ. Pli. dicit hunc fuiſſe interptē legum decemuiralium eiq; ob id ſtatuam publice dicatam Verba plinii ſubſcripſimus: ex li. xxxiii. q̄ ſunt hæc: fuit & hermodori

epheſii

ephœſi in comitio legum quas decẽuiri ſcribebant interpretis publicæ dicata ſtrabo qđ ſniæ huic quadrat ſic ſcri.in.xiiii.in epheſo fuere uiri mẽoratu digni & ex antiq̃s heraclytus:cui cognomẽto fuit ſcotinus. itẽ hermodorus de quo hic idẽ inq̃t.Dignos eſſe oẽs epheſios ſtrangulari:q hermodorũ uirũ inter eos frugi eie cerũt dicentes:nemo nr̃um frugi eſto:alioqn cũ aliis eiiciat̃ hic uir leges quaſdã ur̃ romanis conſcripſiſſe: hactenus ſtrabo. Exuperãtiam uirtutis oderũt:Ariſt.in.iii.politicorũ apđ græcos relegari ſolitũ ad tp̃s ali qđ eũ uirũ refert q ſupexcellere uideret̃:& in quo eẽt exuperantia aliq̃ uel uirtutis uel diuitiarũ uel ciuilis

eſſe morte mulctandos:quod cum ciuitate expellerent Hermodorũ:ita locuti ſũt:nẽo de nobis unus excellat:ſed ſi q̃s extiterit:alio in loco & apud alios ſit. An hoc non ita ſit oĩ i populo. Nõne omnẽ exuperantiã uirtutis oderũt:Quid Ariſtides malo.n. græcorũ:quã noſtra proferre nõne ob eam cauſam expulſus eſt patria:q̃ præter modum iuſtus eſſet. Quãtis igitur moleſtiis uacant qui nihilo omnino cum populo contrahunt. Quid eſt enim dulcius: ocio litterato. His dico lr̃is:quibus infinitatem rerum atq; naturæ:& i hoc ipſo mũdo:cœlum terras maria cognoſcimus:Contempto igit̃ honore contempta etiam pecunia:quid relinquit̃: quod extimeſcendum ſit. Exilium credo qđ in maximis malis ducit̃. Id ſi propter alienam & offenſam populi uoluntatem malum eſt:quã ſit ea cõtẽnẽda paulo ante dictum eſt:ſin abeſſe a patria miſerum eſt plenæ miſerorum prouinciæ ſũt. Ex quibus admodũ pauci in patriã reuertunt̃. At mulctant̃ bonis exules. Quid cum. Parum ne multa de tolerãda paupertate dicũtur. Iam uero exilium ſi rerum naturã nõ ignominiam nominis quærimus:quãtũ demum a perpetua peregrinatione differt:i qua ætates ſuas philoſophi nobiliſſimi cõſũpſerũt. Xẽocrates Crã

potẽtiæ.uñ inductus oſtraciſmus qđ eſt exilium decẽnale:ſup quo copioſiſſime ãnotauimus in libro annotationũ hoc aſtrociſmo themiſtocles.Cymon.Ariſtides:feroq; oẽs p̃cellentes in rep.athenienſiũ mulctati ſũt:ſuit aũt ariſtides lyſimachi filius athenieẽſis tã ta uirtute p̃ditus:ut unus poſt hoiũm mẽoriã:δικαιοσ.i.iuſtus ſit cognominatus: q ob hanc iuſtitiæ gloriã:& uirtutis claritudinẽ inuidiæ populari obnoxius teſtula.i.oſtraciſmo illoq; exilio decem annorum e ciuitate eiectus eſt qua in re cõtigit hoc memorabile erat inter cæterã multitudinẽ cõcitatã ad ariſtidem dãnandum q̃dam illiteratus ac plane ruſticãus: & ut græci dicũt:αγραμματοσ και αγροικοσ:qui cum oſtraco.i.calculo ſiue teſtula acceſſit ad ariſtidem:rogãs ut ariſtidis:nomen inſcribere ut ille p̃ria pelleret̃ tunc ille noſcis ne ariſtidẽ:qđ cũ ille negaſſet q̃ſiſſe ex eo dr̃:q̃re id faceret:aut q̃d ariſtides cõmiſiſſet:cur tãta pœna dignus iudicet̃. Cui ille rñdet:ſe ignorare ariſtidẽ:ſed ſibi nõ placere:qđ cupide laboraſſet:ut p̃ter ceteros iuſtus appellaret̃:tunc ariſtides tacẽs nomẽ ſuũ iſcripſit oſtraco & hoi reddidit: poſt hanc dãnationẽ ſexto fere anno:q̃ erat expulſus plebiſcito in p̃riam reſtitutus ẽ:auctores plutarchus:p̃bus emylius cæteri. Infinitatem rerũ p̃hiam intelligit quæ rerũ naturas ſcrutat̃ neq; ſolum his contenta eſt:q̃ intra mundũ cõtinent̃:ſed extima quoq; mũdi:& cœlo ipſo ſublimiora q̃piã altitudinis ſtudio:ueſtigat & inq̃rit. Exiliũ credo.exilium non ſuppliciũ eſt:ſed p̃fugiũ portuſq; ſupplicii nam qui uolunt pœnã aliquã ſubterfugere:aut Calamitatẽ:eo ſolum uertunt hoc eſt ſedẽ ac locũ mutãt. Et ut docet Ci.in orõne p cecina maleficiũ nullum exilio ex lege mulctabat̃. Sed cum oẽs uincula nẽces ignominiaſq; uitant:q̃ ſunt legibus cõſtitutæ:confugiunt quaſi ad arma in exilium:q ſi in ciuitate legis uim ſubire uellent:non prius ciuitatẽ q̃ uitã amitterent:q̃a nolũt nõ adimit̃ his ciuitas:ſed ab his relinq̃t̃: atq; deponit̃. Idẽ in orõne ad põtifices de domo ſua:ait exulis nomẽ eẽ calamitatis nõ turpitudinis:q̃n igit̃ eſt turpe:reuera q̃ñ eſt pœna peccati:opinione ãt hoium q̃ñ eſt pœna dãnati. Sene.in lib. de cõſulatione ad albinã matrem exilium definiens ait. Exilium nempe loci cõmutatio eſt:hanc cõmutationem loci aliq̃ñ ſequunt̃ incõmoda:paupertas:ignominia:cõtemptus:q̃bus detractis:nihil eſt qđ magnopere exilium ſit p̃timeſcendum:nec cõmutatio loci oneroſa. Aſſiduus.n.eſt humani generis diſcurſus:& naturalis quædã irritatio aĩs mortaliũ ineſſe credit̃ cõmutãdi ſedes & trãfferẽdi domicilia Pli.quoq; nr̃ tradit naturã ẽẽ arborũ nedum hoium Auidam eſſe peregrinationis:legimus gentes totas & populos mutaſſe ſedem:ex quo fit ut carere patria nõ ſit miſerũ. Quod & Mar.Marcellus iudicauit:q in exilio mytileneo beatiſſie uixit;nequnq̃ bonarũ artiũ cupidior fuit:q̃ illo tp̃e q ſciebat oẽm locũ ſapiẽti ut p̃riam eẽ:itaq; bene exilium tulit:nec quicq̃ in aĩo eius mutauit loci cõmutatio:q̃uis.n.paupertas ſequeret̃. In q̃ nihil mali eſſe aſſerunt philoſophi:& paulo ſupra.M.T.demonſtrauit:cum parabiles ſint diuitiæ naturales:ſcđum:quas:q uiuit pauper dici non põt. Exilium ãt dr̃ quaſi extra ſolum:& exul dictus quaſi ex ſolo patrio expulſus. At mulctã tur.bonis:hipophora. Quid tum:antiphophora:genera pœnarũ octo eẽ ſcribit.M.T.in legibus:& refert Auguſtinus in.xxi.de ciui.dei. Videlicet dammum:uincula:uerbera:talionem:ignominiã exilium: mortẽ Seruitutem:itaq; mulctatio bonorum noĩe damni continebitur. Xenocrates:xenocrates Calcedonius Platoni in Siciliam p̃ficiſcenti comes itineris adheſit:hunc athenienſes aliq̃ñ uendiderunt:ut ita in exilio degens frangeretur. Crantor hic ſolenſis fuit & cũ apud ſuos haberet̃ in gloria conceſſit athenas. Ibiq; xenõcratis fuit auditor ſociuſq; polemõis:obiit aq̃ itercutis morbo. Archeſilas:ex pythana æolica ciuitate fuit

Dictũ heracliti
Nemo frugi eſto
Oſtraciſmus
Ariſtides iuſtus
Teſtula
Exilium ariſtidis
Memorabile
ſibi nõ placere iuſti cognomẽtum
Extima mundi
Exiliũ qđ
Exul nomen calamitatis
irritatio naturalis cõmutandi ſedes
Marcellus in exilio beatus
Exul nõ
Genera pœnarũ octo
Xenocra
Crãtor
Archeſilas

tor. Archeſilas. Lacides. Ariſtoteles. Theophraſtus. Zeno. Cleãtes. Chryſippus. Antipater. Carneades. Panetius. Clitomachus. Philo. Antioch⁹ Poſſidoni⁹ inumerabiles aliĩ q ſemel egreſſi nunq̄ domũ reuertere. At.n.nõ ſine ignominia afficere poterit ſapiẽtem. De ſapiẽte eſt hæc oĩs orõ: cui iure id accidere nõ poſſit. Nã iure exulantẽ cõſolari nõ oportet. Poſtremo ad oẽs caſus facillima rõ eſt eorꝫ q ad uoluptatẽ ea referũt q̄ ſequunť in uita ut quocũqꝫ hæc loco ſuppeditẽt: ibi beate queãt uiuere. Itaqꝫ ad oẽm rõnẽ Teucri uox accõmodari põt patria eſt ubicũqꝫ eſt bene. Socrates quidẽ cum rogaretur Cuiatem ſe eſſe dicere. Mundanũ inquit totius enim mundi ſe icolam & ciuẽ arbitrabatur. Quid. Albutius: nõne animo æquiſſimo athenis exul philoſophabatur: cui tamẽ illud ipſum nõ accidiſſet: ſi i republica quieſcẽs. Epicuri legibus paruiſſet: q̄.n. beatior Epicurus: qd' in pr̃ia uiuebat

archeſilas: qui relicto genitali ſolo: ſardis perexit: mox athenas profectus in academiã ſe ad crãtorẽ cõtulit: quẽ Platonicã philoſophiã: oĩno cõmutaſſe nouãq: quãdam conſtituiſſe ferũt: de quo dicebať: quod ex poſterioribus pyrrho. Ex medus Diodorus: nunq̃ idẽ bis dicebat: nec putabat ingenioſi eſſe uiri in eiſdem permanere. Cauillator uocabať: & cũ ipſe nihil ſe ſcire affirmaret: nec ſcire alios quicq̃ patiebať: oẽs turbãs ſophiſmatibus: ſiqd primo turpe dixerat repẽte cõmutatus pluribus conabať rõnibus quæ prius extruxerat cõſutare: erat ut inqt Euſebius in præparatione euangelica tanq̃ hydra capita ſua proprio enſe amputãs: homerum maxime adamabat. Cuius adeo ſtudioſus erat ut ſemper ante ſomnum: aliquid homericum legeret: mane quoq: cum ſurgeret dicens ſe pergere ad Amaſium. In diſputãdo utebatur hoc uerbo arbitror æqdem. obiit ut hermyppus ait cum mero imodice hauſiſſet. De hoc perſius. Non ego curo eſſe qd' archeſilas erũnoſiq; ſolones. Lacydes: cyreneus fuit lacydes: qui athenas profectus noue achademiæ princeps extitit. Archeſilæq; ſucceſſor: appellatus eſt œconimicus: qa rei familiaris curam magnam habebat: hic cũ anulo obſignaret pœnarium: & quotidie tamen uafricia ſeruili penora recondita obſignataq: diminuerenť: hoc inqt illud eſt: quod apud Archeſilam. De incomprenſibilitate rerum didici: quod nihil uidere: nihil audire: nihil deniq; intelligere ſincere ac uere poſſumus: ſerui uero academiam incomprenſibilitatẽ uerã eẽ cõtẽdebãt. Ita coactus lacydes aliter iquit in ſcholis diſputamus. Aliter i domo uiuimus: diſputationibuſq; ac ſchola neclectis domum ſedens obſeruabat. Dicitur anſer adheſiſſe comes perpetuus labydi philoſopho nuſq̃ ab eo nõ in publico. nõ in balneis: nõ nocte: nõ interdiu digreſſus. Ariſtoteles theo. de his oibus copioſiſſime ſcriptum leges apud idoneos ſcriptores: maximeq: apud Laertium: qui exilia uerius q̃ peregrinationes ſuſcepere cauſa doctrinarum. Sine ignomina: quoniã in ſapientem exiliũ quidem cadere poteſt: ignominia & dedecus non põt: nec iure exulare poterit. nihil.n. peccat ſapiens: nihil committit dignũ exilio: cuius uita tota impeccabilis eſt. Et ur græce dicić. αναπαρτητοσ. Quocũq; hæc loco: ſi apud penitiſſimos ſcytas agemus: ſi in media barbaria uiuemus beate uiuere poterimus: modo uoluptates ſuggerantur: ſuppeditenturq;: quibus uitam beatam metiuntur. Teucri uox: teucer telamonis filius a patre eiectus patria extorris forti aĩo ſubnixoq; uertit ſolũ: qui in exilium pergens: cum patrem patriamq; ſalaminã: fugiendo relinquere dixit. Patria eſt ubicũq; eſt bene: q indulgens Genio dixit ad amicos nil deſperandum duce Teucro. Et aſpice teucro. O fortes peioraq: paſſi mecũ ſæpe uiri: nũc uino pellite curas cras ingẽs iterabimus æquor: de hoc factæ ſunt tragœdiæ. Cõdidit in cypro alterã ſalaminã. Oui. Et teucrum ueneri grata recepit humus. Trogus. Et eius circunſcriptor Iuſtinus. In nouiſſima. Epithome ſcripſit. Poſt finem Troiani belli Teucrũ morte Aiacis fratris inuiſum patri Telamoni: cũ nõ reciperetur in regnum Cyprũ cõceſſiſſe: atq; ibi urbẽ noie antiquæ patriæ Salaminã cõdidiſſe. Inde accepta opinione: paternæ mortis patriã reperiiſſe: mox poſitis in hiſpania ſedibus: gẽti callaicæ nomẽ dediſſe. Patria eſt ubicũq;. Ex hac teucri catholica ſnĩa duxit illud Sene. nulla terra exiliũ eſt: ſed altera patria eſt: nõ eris in patria: pr̃ia eſt ubicũq; bene eſt: illud aũt p qd' bene eſt: in hoie nõ in loco eſt: ſi.n. ſapiẽs eſt pegrinať: ſi ſtultus exulat: huic ſnĩæ ſubſcribit illud Oratianũ. Petimus bene uiuere: qd' petis hic eſt. Eſt ulubris: aius ſi te non deficit æquus: notiſſimũ eſt illud Naſonis. Oẽ ſolũ forti patria eſt: ut piſcibus æquor: & Papinio decẽter dictũ eſt in thebaide. Oẽ hominũ natale ſolũ. Cuiatẽ. Cuias dicić & cuiatis. Cõi genere pronomen eſt: quod gentẽ ſignificat. ut docẽt Priſci. & Diomedes. Apud Plau. frequẽter legić cuitias eſt. i. cuius patriæ & gẽtis. Mundanum: ſapiẽs inqt: patria mihi totus eſt mundus omnium locoꝝ: omnium ciuitatum ciuem eſſe ſeſe aſſerit. Theophraſtus dicere ſolebat doctum hominem ex omnibus ſolum neq; in alienis locis peregrinum eſſe: neq; inopem amicorum.

Quid titus albutius: de hoc in primo de finibus loquitur dicens eum a Sceuola ſalutatum eſſe Athenis: græca ſalutatione: de quo Lucilius cum multa uenuſtate & ſale ſic ſcribit. græcũ te albuci q̃ Romanũ atque ſabinũ maluiſti dici chere inquã tite lictores turma ois chorusq; chere tite: hinc hoſtis muti albutius hinc inimicus fuit & Albucius declamator: qui dicere ſolebat: cum res animũ occupauit uerba ambiunt. Idem dicebat res omnium ſordidiſſimas acetum: pulegium: ſpongias. Timebat ne ſcholaſticus uideretur longe autem deterius ſenex dixit. q̃ iuuenis dixerat. Epicuri legibus. Epicurus ait ſapientem non acceſſurum ad rẽpublicã neq; dominatũ quæſiturum: ſed in ocio getiſſimo uicturꝫ: ſed albucius dũ honores ambit dũ rẽpub. adminiſtrare pulchrũ eſſe ducit in exiliũ eiectus eſt. Qui quomodo: cur. qua in re. interrogatiuẽ legẽdũ.

Ex ante
rioribus
plato
Cauilla
tor
Archeſi
las ut
hydra
Home
ricum
quoti
die ali
quid
Scitum
incom
prenſi
bilitas
Anſer
comes
indiuul
ſus
Impec
cabilis
ſapiens
Teucri
uox
Patria
ubicũq;
eſt bene
Oratius

Callaici
a teucro
ibi pr̃ia
ubi bene
Oẽ hoĩ
natale.
ſolum
Cuias
Cuiatis
Mũdanus
ſapiens
Albucius
Qui.
Senior
gargetius

Metrodorus Athenis. Epicurus fuit Athenieſis: pago gargetius: hortorum magiſter: unde a Papinio dictus ſenior Gargetius cũ ait in ſiluis: mallet deſerto ſenior Gargetius horto. Metrodorus quoq; athenienſis fuit epicuri diſcipulus: cuius filios in teſtamẽto cõmendauit heredibus: ſenſus eſt: patriã nihilo feciſſe beatiores philoſophos: quod athenis uiuerẽt: & quod athenis philoſopharent: nõ.n. locus: ſed aius facit hoiem beatũ. Epicurus cõdidit infinita pœne uolumina. In qbus cylindri circiter trecẽti fuiſſe memorant. Vide an cylindrus epicuri ptineat ad cylindrũ archimedis: de quo ante dictũ eſt. Strabo celebrat Metrodorum ſcepſiũ cui odioſo cognomẽtũ fuiſſe teſtis eſt Pli., quẽ non credo fuiſſe illũ diſcipulũ Epicuri: quem Laertius dicit eſſe athenieſem: & ſi alubi tradidimus quædã de ſcepſio Metrodoro tanq̃ epicureo.

Metrodorus | Aius facit beatum | Metrodorus odioſus | Clari ele[cti] athẽis | Hiſtoria demarati | Plaſtice

quã Metrodorus qd' Athenis: Aut Plato xenocratẽ uicebat: aut polemeo Archeſilã: quo eẽt beatior? Quãti uero iſta ciuitas æſtimãda eſt: ex qua boni ſapiẽteſq; pellunt': Demaratus q̃dẽ Tarquii regis nñi pater tyrãnum Cypſelum qd' fere non potera fugit Tarquinos corintho: & ibi ſuas fortunas cõſtituit: ac liberos pcreauit. num ſtulte antepoſuit exili libertatem domeſticę ſeruituti. Iam uero motus animi ſolicitudines: ægritudineſq; obliuione leniunt': traductis animis ad uoluptatẽ. nõ ſine cauſa igitur Epicurus auſus eſt dicere ſemp in pluribus bonis eſſe ſapientẽ: quia ſemp ſit in uoluptatibus: ex quo effici putat ille qd quærimus ut ſapiẽs ſemp beatus ſit. A. etiam ne ſe ſentibus carebit oculorũ: ſi aurium? M. etiã nam iſta ipſa cõtemnit. primum .n. horribilis iſta cęcitas quibus tandem caret uoluptatibus. cum quidam etiam diſputent cæteras uoluptates in ipſis habitare ſenſibus. Quę autem aſpectu percipiantur ea

Vt Plato xenocratẽ. q.d. ſi plato lõge maior fuit Xenocrate diſcipulo: nõ ex eo erat illo maior beatiorq;: quod ipſe eſſet athenieſis: cũ ille calcedonius foret: ſicut ẽt polemo athenieſis nõ uicit Archeſilã: nec illo beatior fuit ob patriã cũ ipſe eſſet athenieſis. Archeſilas uero pythaneus. Et ita oſtendit nõ ex loco ſed ex ipſo hoĩe parari beatitatẽ. Nã ut inqt eleganter Ora. Cœlũ nõ aium mutãt. q tranſmare currũt.

Iſta ciuitas: q dã romã itelligũt: ego athenas: iniqua urbe Socrates damnat'. Ariſtoteles ne damnaret' fugit Themiſtocles. Ariſtides. alcibiades: aliiq; cõplures clariſſimi expulſi ſunt: ĩ qua ciuitate oppreſſit uirtutes inuidia. Damaratus tarqni pater: demarathus corinthius negociator: & ex mercaturis opulẽtiſſimus factus ob ſeditiões domo pfugus tyrãnidẽq; cypſeli fugiẽs. ĩ etruriã comigrauit cõportatis opibus luculẽtis q a tarqniẽſibus etrurie populis exceptus tarqniũ priſcũ regẽ populi romani ex illuſtri etruſca uxore genuit hũc ex corintho pfugũ comitati ſunt fictores duo eucirapus: & eugrãmus: a qbus Italiæ traditã plaſticẽ hoc eſt figulinã artẽ ferũt: ſuſceptis duobus filiis etruſca eis noia ĩpoſuit. Arũtẽ alterum alterum lucumonẽ uocãs: quos erudiit græca & etruſca diſciplina lucumo ſupſuit pñi bonorum oium heres: q de inde Lucius Tarq. priſcus eſt appellatus: ex Diony. Strabone. Liuio. Pli. tyrãnus autem ille cypſelus: q corynti tyrãnidẽ occupauit: hoc nomẽ accepit a ciſtula: quã græci cypſelon uocãt: in qua delituit occultatus a matre: cũ ad pnitiem ueſtigaret' hiſtoriã ſcribit Herodo. in. v. uolumine: ſunt & aues noie cypſeli: ex eo dictæ quod nidũ ſpẽ cypſeli. i. ciſtillæ ex luto fingũt quas alio noie apodas uocãt: qd uſu pedũ careãt auctores Pli. & Ari.

Domeſticæ ſer. Demaratus ſi domi & in pñia uiuere uoluiſſet. ſeruitutem ſeruiſſet ſub cypſelo tyranno: ſed pfugus domo liberrime uixit in exilio: cũ in etruria fortunis opibuſq; ſuffarcinatus apud Tarq. cõſediſſet. lõge ãt pſtãtior eſt libertas in exilio. q̃ domi & in pñia ſeruitus. Traductis aĩs ad uoluptatẽ. Epicurus uitã ſapiẽtis beatã putat auocatione aĩ a cogitãda moleſtia & reuocatione ad cõtemplandas uoluptates: negatq; ullũ eſſe tps quo ſapiẽs beatus nõ ſit Cuius uita referta ſit. & pteritarum uoluptatũ memoria & ſpe cõſequẽtiũ.

Etiã ne ſi ſenſibus carebit: obiectio diſcipuli eſt iqrentis an ſapiens ſit futurus beatus in ſurditate & cecitate. Etiã r̃ndet magr' ſapientẽ haud dubie beatũ futurum ẽt ſi obcecet' atq; obſurdeſcat. Annotãdũ eſt: hãc particulã ẽt ſcite & elegãter a doctis uſurpari. p eo qd' dr' ita. & ſic Pli. in epiſto. ego huic ſtudes inq̃ r̃ndit etiã: qd' p inde ualet ac ſi dixeris ſtudeo. Horribilis iſta ce. eleuat uitiũ cecitatis: & p uirili pte cõtendit aſſerere cecitatem eſſe nõ habendã in malis. meritoq; contemni debere a ſapiente. cuius aius oculatus eſt. q oculo mentis cõtemplat' ea ad q̃ oculus corpis. quodammodo cecutiens eſt. Quint. in declamationibus. oñdit oculos cãm eſſe uitiorum. oculi inqt nos in oĩa quotidie uitia pcipitãt. mirant'. adamãt cõcupiſcũt. cecus nõ iraſcit'. nõ odit. nõ cõcupiſcit. & cũ corpa nñã uigorem de luminibus accipiãt. peunt cũ ſuis uicia cauſis. Solomõ quoq; oculi inqt hoium iſatiabiles ſũnt. & iterum. Nequs oculo. qd creatũ eſt? & apoſtolus taxat oculos. utpote plenos moecationibus. & inceſſabilibus delictis capientes aĩas ĩfirmas: p qnq; ſenſus. & potiſſimũ p oculos. quaſi p quaſdã feneſtras uitiorum ad aĩam introitus eſt. nõ põt ante metropolis & arx mentis capi. niſi p portas eius irruerit hoſtilis exercitus. ſæpe p oculorum feneſtras aĩæ capta libertas eſt. & ĩplet' illud pphẽticũ mors ĩtrauit p feneſtras ñras. dũ formis mulierum ſplendore gẽmarum fulgore auri cõtemplatu diuitiarum delitiarumq; attoniti obſtupeſcimus: uerum liceat phĩs plauſſibiliter rhetoricari: & p mñas paradoxas. i. iopinabiles fauorabiliter decurrere ad calamitoſos cõſolãdos: cũ cõſtet cecitatem ĩfortuniũ eſſe maximũ acerbiſſimũq;: nã ut ait Pli. nñ oculi ſunt ps corpis p̃cioſiſſima & q lucis uſu uitã diſtiguãt a morte. meritoq; a Statio cecitas dicta ſors letho dirior. oĩ ſi ſol in horoſcopo fuerit & ſaturnus in medio coeli periculum cecitatis influgunt. multæq; aliæ radiationes ſunt qbus cecitatis uitiũ infert'. ſicut q habuerit horoſcopũ in. viii. parte cãcri: ubi nebula eſt erit cecus. Vt

Oculi cã uitiorũ | Oculi pleni mæchationibus | Prepheti[a] cum | Mors ĩtrauit p feneſtras | Cecitatis ſordiſſima

Radius ex ea q̄ guſtemus: qnq; ſunt ſenſus notiſſimi: ex q̄bus uiſus cōtraria natura diſtat a ceteris: nā cū inaudiendo & guſtādo: & odorādo: atq; tāgendo: nihil a nobis emittimus: ſed extrinſecus accipimus: qd̄ ſenſum ſuū moueat qppe & uox ad aures ultro uenit: & odor in nares: iſluit & palato igerit᷑: qd̄ gignat ſaporē & corpi nr̄o applicant᷑ tactu ſentiēda: ſoli ſunt oculi: ex q̄bus lumē foras ꝓficiſcit᷑: & radius emicat: ad affectū uidēdi tria nobis neceſſaria ſunt: lumē qd̄ de nobis emittimus & ut aer q̄ interlucet lucidus ſit: & corpus quo offenſo deſinat itentio. Epicurus uero: & Democritus: & Lucretius: ſequuti exēplū reliquoꝝ ſenſuū q̄ extriſecus accepiūt qd̄ moueat putauerūt: nihil ex oculis foras ꝓfiſci: ſed imagies reꝝ ī oculos ultro meare: & ab oībus corpibus iugi fluore quēpiā ſimulachra manare: & ita effici ut uidēdi: nūc docet. M. T. ea q̄ pcipiāt᷑ aſpectu nō eſſe tā iucūda: q̄ illa q̄ ex reliqs q̄tuor ſenſibus pcipiūt᷑: qm̄ in his extriſecus ueniāt: q̄ ſenſus ipſos olectēt: ex oculo uero foras lumē ꝓgredīat᷑: ꝑterea mens eſt q̄ uidet. aius q̄ cernit: quo ſapiēs citra uſum oculoꝝ pōt cōtēplari: celeſtia & reꝝ arcana rimari. Ex qnq; ſenſibus añ: cætera hoī tactus eſt & guſtus reliqs ſupat᷑ a multis. Aqlæ clarius cernūt uulturęs ſagatius odorant᷑. talpæ liqdius audiūt. Phi ſcribūt nihil eē fallacius acie oculoꝝ nr̄oꝝ: ut uera a falſis ſubide nō itemoſcat. Cui ui. eſt co. Ari. i. x. ethicoꝝ cōtēplationē ait eē cōſumatā fœlicitatē: cū ſit hæc dei peculiaris: & ꝓpria: igit᷑ ꝓxime accedit ad diuinā beatitatē: ſapiēs: cognatiſſimuſq; fit dei: ꝑ cōtēplationē: eſt. n. iter deos & ſapiētes cognatio q̄dā cōcilliāte natura. Si nox nō adi. acutū magis: q̄ ꝓbū argumētū: quo in pn̄tia utit᷑: ut. ſ. ſicut nox: cuius tenebra nos uidere nō ſinūt: nō adimit uitā beatā: ita dies ceci hoīs ſimilis nocti nō debet adimere: ſed aliud eſt nox tpalia. aliud nox perpetua nox ad dormiēdū data eſt. dies ad uigilādū. nox ad qeſcēdū. dies ad agendū. licet nobis nocturnās tenebras luminibus accēſis inalbare. & eas facere luminoſas. Ceco nō licet. Anaxagoras dicebat ſenatū eſſe ſolis & cœli uidendi cā: cecus lumē mūdi iucūdiſſimū: & ſolis ſulgore amabile uidere nō pōt: q̄uis mente poſſit neſcio qd̄ uoluti ꝑ ſpeculū in enygmate diſpicere. Antiq ſolē phileſiū cognominauerūt. q̄ lumē eius exoriens amabile. Amiciſſima ueneratiōe oculoꝝ cōſalutamus. Dulce lumē eſt iqt eccleſiaſtes: & delectabile oculis uidere ſolē: q ut ait nō minus uere q̄ ſcite. Pli. triſtitiā cœli diſcutit: atq; ēt nubila humani aī ſerenat. Dixit Heracli. ει μη ηλιος ην ευφρονη αν ην. i. ſi ſol nō eſſet: nox eſſet. Voluptas nocturna: nullis ignorat: q̄ ſunt nocturnæ uoluptates: quas ſine honoris ꝑfatione noīare honeſte nō poſſumus: quaꝝ uel cecus pticeps eſſe pōt: dū talia ſine lumie magiſtra natura exerceant᷑. Atñ: q dixit: ſi neſcis oculi ſunt in amore duces: & q lucernā optauit cōſciā nocturnæ uoluptatis: his mihi uı᷑ ſenſiſſe aliqd deeſſe ad plenā uoluptatē: ſubductis lumibus. Appiū qdē ueterem: appii claudii cēſura clara eſt: qua uiā appiā muniuit. & aquā appiā in urbem duxit: eodem appio auctore potitia gens: cuius ad arā maximā herculis familiare ſacerdotiū fuerat ſeruos publicos miniſteri delegādi cā ſolemnia eius ſacri decuerat. ex quo factū eſt. ut potitii itra annū cū ſtirpe extīcti ſint. nomēq; potitioꝝ interiret. ipſe uero appius cenſor lumibus captus: auctores. L. iui. Vale. qnetiā Pompo. iuriſcōſultus refert hūc appiū iuris ciuilis fuiſſe ſciētiſſimū actioneſq; ſcripſiſſe ab eodem. R. lrām inuentā. ut ꝓ ualeſiis. Valeſii: ꝓ fuſis furii dicerent᷑. de eodem. M. T. in li. de ſenectute ſic refert ad appii claudii ſenectutem accidit ēt. ut cecus eſſet. tm̄ cū ſn̄ia ſenatus iclinaret ad pacem. & fœdus faciendū cū pyrrho nō dubitauit dicere illa q̄ uerſibus ꝓſecutus eſt Ennius. quo uobis mentes q̄ ſtare. ſolebāt ante hac dementi ſeſe flexere ruinæ. deinde paulo infra. quatuor inqt robuſtos filias quiq; tātā domū. tantas clyentelas appius regebat. & ſenex & cecus itentū. n. aium tanq̄ arcū habebat. nec lāgueſcens ſuccūbebat ſenectuti. Vulpia. li. iii. digeſtoꝝ ait cecum utriſq; lumibus orbatū. repelli p̄toris edicto a poſtulādo. qd̄ iſignia magr̄atus uidere & reuereri nō poſſint tm̄ ſenatoriū ordiem retinere. & iudicādi officio fungi poſſe at. nūqt magr̄atus genere poſſit dicit ſe delibera tuꝝ. & extat inq̄t exemplū eius q geſſit. Appius. deniq; claudius cecus cōſiliis publicis itereat. & in ſenatu ſeueriſſimā dixit ſn̄iam de pyrrhi captiuis nō recipiendis. Caii druſi domū. multos druſos celebrat antiq̄tas. hic iuriſconſultus intelligit᷑. q q̄uis cecus eſſet. tm̄ oculatus erat ad cauſas cōſultoꝝ introſpiciendas. & op id domus eius frequentabat᷑ a cōſultoribus. nā ut in prio de oratore memorat Craſſus. Domus iuriſcōſulti: eſt tonus ciuitatis oraculū q cōſultores. ex icertis certos cōpoteſq; conſilii dimittit. q̄nti mutii ianua & ueſtibulū. maxia quotidie frequentia ciuiū ac ſūmoꝝ uiroꝝ ſplēdore celebrabat᷑. Cōſultores ꝓprie ſūt pcōtatores interrogatoreſq; q cōſiliū petūt. cōſultus uero. q conſulit᷑. & docet. ut illud ex orone ꝓ munera. Vigilas tu de nocte ut cōſultoribus tuis reſpōdeas. Interdū cōſultor ꝓ cōſulto uſurpatur. ut i illo prouerbiali. Con

ſilium

nō uerſari in oculoꝝ ulla iucūditate ut ea q̄ guſtēus olfaciamus: tractemus: audiamus in ea ipſa ubi ſētimus pte uerſent᷑ in oculis tale nihil fit: aius accipit q̄ uidemus: aio āt multis modis uariiſq; delectari licet ēt ſi nō adhibeat᷑ aſpectus. Loquor āt de docto hoīe & erudito: cui uiuere eſt cogitare. ſapiētis. n. cogitatio nō ferme ad iueſtigandū adhibet oculos aduocatos: etenī ſi nox ñ adimit uitā beatā: cur dies nocti ſimilis adimat. nā illud Antipr̄i cyrenaici ē qdē paulo obſcœnius ſed nō abſurda ſn̄ia eſt. Cuius cecitatē cū mulierculę lamētarēt᷑: q̄d agitis inqt: an uobis nulla uı᷑ uoluptas eē nocturna. Appiū qdē ueter ē: illū q cecus annos multos fuit & ex magr̄atibus & ex reb⁹ geſtis itelligimus ī illo ſuo caſu: nec priuato nec publico mūeri defuiſſe. C. āt druſi domū cōpleri cōſultoribus ſolitā accepius: cū quoꝝ res eēt ſua ipi nō uidebāt

Radius ex oculis
tria neceſſaria ad uidendū
Lumē
Influore ſimulacra
Contēplatio fœlicitas
Nox
Dies
Cā ſolis & cœli uidēdi natus
Sol phileſios amabilis
Sol nubilia ai ſerenat
Nocturne uoluptates pro ualeſiis ualerii interus aius tāq̄ arcus
Cecū poſtulare nō poſſe
Vulpia.
domus iuriſcōſulti oraculū ciuitatis
Cōſultores
Cōſulti
Cōſilium malū cōſultori peſſimū
Diodorus ſtoicus

ſiliũ malũ cõſulteri peſſimũ eſt. Aufidius: cecũ hũc fuiſſe ſignat: apud Ora. mentio fit aufidii lurconis: q forti miſcebat mella falerno. Diodorus ſtoicus: de hoc in bruto ſic inqt: erã cũ ſtoico diodoro: q cũ habitaſſet ap̃ me cũ q̃nto uixiſſet: nup eſt domi meæ mortuus a quo cũ in aliis rebus: tũ ſtudioſiſſime i dialectica exercebar. Itẽ in hortẽſio. Diodoro qd faciã ſtoico: quẽ a puero audiui: q mecũ uiuit tot annos: q habitat apud me: quẽ & admiror & diligo: q iſta antiochea cõtẽnit. Cũ fi. cũ eſſet fidici & muſicus. Pythagoreorũ mo. pythagoricis ut ſupra diximus mos fuit: cũ euigilaſſent aĩos ad lyrã excitare: & cũ ſomnũ peterent ad

cecũ adhibebãt ducẽ. pueris nobis. Gn. Aufidius p̃torius: & in ſenatu ſñiam dicebat: nec amicis deliberãtibus deerat. & grecã ſcribebat hiſtoriã. & uidebat i lrĩs. Diodorus ſtoicus cæcus multos annos nr̃æ domi uixit. Is uero qd credibile uixiſſet: cũ in philoſophia multo ẽt magis aſſidue quã antea uerſaret: & cũ fidibus pythagoreoꝝ more uteret: cumq; ei libri noctes & dies legerẽt: qbus i ſtudiis oculis non egebat: tñ qd ſine oculi fieri poſſe uix uidet: geometriæ munus tuebat uerbis p̃cipiẽs diſcẽtibus unde: quo quãq; lineã ſcriberẽt. Aſclepiadẽ ferũt nõ ignobilẽ: nec in exercitũ philoſophoꝝ: cũ qdã q̃reret qd ei cæcitas attuliſſet: r̃ndiſſe ut puero uno cẽt comitatior. Vt. n. uel ſũmma uel pauptas tolerabilis ſit: ſi liceat qd qbuſdã grecis quotidie ſi cecitas ferri facile poſſit ſi nõ deſinit ſubſidia ualitudinũ. Democritus luminĩb' amiſſis alba. ſ. & atra diſcernere nõ poterat. At uero bõa: mala: æqua: iniq̃: hõeſta: turpia: iutilia: magna: parua: poterat. & ſine uarietate coloꝝ licebat uiuere btẽ: ſine notiõe reꝝ nõ licebat. Atq; hic uir ipe-

eãdẽ prius mẽtes cõponere. Geometriã. u. tue. cõſimile eſt illud: qd memorat Diuus Hiero. de Dydimo alexãdrino: iter eccleſiaſticos ſcriptores illuſtri: q captus a parua ætate oculis: & ob id quoq; elemẽtoꝝ ignarus: tñ miraculũ ſui oĩbus p̃buit: ut geometriã: q̃ uel maxime uiſu indiget uſq; ad pfectũ didicerit. Geometriã aũt ſine uiſu uix cognoſci poſſe nullus ignorat: cum figuræ geometricæ: oculis ſubiciant. Cuius pars una: οπτικη optice. i. pſpectiua appellat: q̃ ad oculos ptinet: altera uero ps q̃ ad aures ptinet canonice. i. regularis uocat: pſpectiua cãs reddit cur uiſiones i ubinde fallãt: ut qua i aqua cõſpiciũt maiora. ad oculos ſiãt q̃ ꝓcul ab oculis ſunt minora. Voluptas ãt utilitaſq; taliũ diſciplinaꝝ i poſt pricipiis exiſtit. ut inqt. M. Va. Quãq; lineã ſcriberẽt: figuraꝝ geometricaꝝ genera ſunt duo: planũ & ſolidũ: planũ eſt: qd lineas hẽt: q̃ latũ eſt: & q̃ longũ: qualia ſunt triq̃tra: & q̃drata q̃ in aera ſiũt ſiue altitudine. linea dr a nr̃is: quã græce γραμμη uocãt: eam ita definit euclides: γραμμη: eſt igt: μηκοσ απλατησ. i. linea eſt logitudo illatabilis. Aſclepiadẽ fe. de aſclepiade pruſiẽſi medico illuſtri: nõ intelligi hoc in loco planiſſimũ eſt: qñ illo nullo morbo affectus nulla corpis debilitate mãcus ac debilis uixit: q ut au-

ctor eſt Pli. ſpõſionẽ fecit cũ fortuna: ne medicus crederet: ſi ũnq̃ inualidus ullo morbo fuiſſet ipſe: & uictor ſup̃ma in ſenecta lapſu ſcalaꝝ exaĩatus eſt: huius medicina plauſibilis fuit & fauorabilis q qnq; res maxime cõium auxilioꝝ ꝓfitebat: abſtinẽtiã cibi: abſtinentiã uini: fricationẽ corpis: ambulationẽ: geſtatiõeſq;: ita fauẽtibus cũctis: ut eſſent uera q̃ facilima erãt uniuerſum ꝓpe humanũ genus circũegit in ſe: nõ alio mõ: q̃ ſi e coelo demiſſus adueniſſet: hic uolumẽ cõdidit de uino: quo rep̃it prius ægris opitulari: ſed dãdo. ſ. i tpe: cu iuſ utilitatẽ æquari uix deoꝝ potẽtia poſſe ꝓnũciauit: de hoc aſclepiade medico. Plin. Apule. Celſus. Galien. Aucẽ. nõ paꝝ mẽta: hic uero alter aſclepiades phus ſignificat: luminibus orbatus. Cuius dictũ mire cõgruit oĩbus cecitate laborãtibus: ut. ſ. aut puero aut baculo uno: comitatiores ſint: cõſtat familiæ Corneliæ cognomẽ tũ ſcipionũ iditũ eſſe: ex eo q Corneli. q patrẽ lumibus carẽtẽ ꝓ lumibus regebat ſcipio cognominatus: nomẽ ex cognomine poſteris dedit ſcipionẽ. n. dici baculũ qs ignorat. Nec in exercitũ: exercitatiſſimum: exercitus. n. ꝓ exercitatus uſurpat. ut Vir. Nate iliacis exercite fatis: & Cor. tacitus. Armis æq ſq; in pñum nr̃mq: morẽ exercitus. Si li. mẽdicationẽ uel ut utar laberii uocabulo mendicimoniũ ſignificat: græcis aũt mẽdicare licebat: q romanæ grauitati idecoꝝ & pinde ſordidũ uidebat: ĩde palliata mendicabula: a doctis dicuntur phi græci: uictũ mendicãdo q̃ritãtes: ſicut græcus ille palliatus & crinitus barbaq; uſq; ad pubẽ pone porrecta: adiit erodẽ hatticũ ac petit nũmos ſibi dari: ad panes emẽdos: tũ herodes iterrogat qs nam eſſet: atq; ille uultu ſonituq; uocis obiurgatorio: phum ſe eſſe dicit: mirari quoq; addit cur q̃rendum putaret qd uideret: tũc herodes oppido q̃ ſciẽter & elegãter uideo igt barbã & palliũ: phum nõdũ uideo iuſſitq; ei dari p̃ciũ panis. xxx. dieꝝ. dicẽs demus huic aliqd æris cuiuſmodi eſt. tãq̃ hoies nõ tãq̃ hoi. muſoni quoq; exẽplũ obiter memorãdũ eſt. q circũſtãri cuipiã id genus. & phm ſeſe oñtãti dari iuſſit mille nũmũ. & cũ pleriq; dicerẽt nebulonem eſſe hoiem malũ. & malitioſum. & re bona nulla dignũ. tũ muſoniũ ſubridẽtẽ dixiſſe aiũt. αξιοσ ουν εστιν αργυριου. i. dignus igit eſt argẽto. Subſidia ua. oĩa itelligit fulcimia. & ſuſtentacula. q̃ neceſſaria ſunt cecis hoĩbus. ad ualitudinẽ fulciẽdã. Democritus: democritũ abderitẽ phum p̃ter alios uenerãdũ mẽoriæ ꝓditũ eſt lumibus oculoꝝ ſua ſpõte ſe priuaſſe. qa exiſtimaret cõmẽtatiões aĩ. i cõtemplãdis nature rõnibus uegetiores & exactiores fore ſi eas uidendi illecebris & oculoꝝ ipedimentis liberaſſet. Tertul. i Apologetico tradit democritũ iõ ſemetipm excecaſſe. q mulieres ſine cõcupiſcentia aſpicere nõ poſſet. & doleret. ſi nõ eſſet potius. q̃ ãt ſolertia cecitatem ſibi cõſuerit docet laberius poeta mimographus ſcribens eum cõſtituiſſe

pytagorici ad lyrã cõponebãt
Didymus cecus i geometria clarus
Optice pſpectiua
Canonica
Planum
Linea qd
Euclydes
Aſclepiades ſine egritudie
Medicina aſclepiadis iucũda
Aſclepiades cecus
Scipiones unde
Scipio baculus
Medici monium
Palliata mendicabula ſcitũ herodis
uideo palliũ nõ phum tãq̃ hoĩs nõ tã q̃ hoi
Dignus eſt argento
Democritus ſe ultro excecauit
Elucificaſſe
Euthymia democriti

clypeū cōtra solē:& ita splēdore æreo & solis radiis aciē oculoꝝ sibimet effodisse seq; elucificasse. Sine ua/
co.nō possumus discernere multiplicē coloꝝ uarietatē:sine oculoꝝ corpaliū misterio.mētis uero oculo. Et
aī acie possumus cōtēplari arcana naturæ:& dispicere: phicas notiōes& cōsequēter uiuere btē:sicut faciebat
Demo.q euthymiā in trāqllitatē aī dixit esse finē bonoꝝ:q inumerabiles esse mūdos ꝓdidit:dū apiriā.i.ifi/
nitatē ꝓbat:q nō cōtētus iterna mūdi nosse:extera quoq; scrutatus;nec ulla in extremitate cōsistēs uolumi/
nū exordio sic auspicatus est:hæc loquor de uniuersis:nil excipit de quo nō ꝓfiteaꝭ:qd.n.esse pōt extra uni
uersa? Democritū.M.T.in hortēsio an̄pōit
ueteribus phis:quos cū illo collocatos qn/
te classis sibi uideri dicit cognominatusē
gelasinus ut ait suidas a risu:illi.n.cūcta ri
dēda uidebāꝭ:& ut ait mordax poeta per
petuo risu pulmonē agitare solebat Plin.
ait democritū uitæ utilissimū nimio iuuā
di mortales studio iterdū ꝓlapsū:ex fon/
tibus dēocriti:hortulos suos irrigauit epi
curus.Democriti uanitas illa taxaꝭ a Pli.q
de reuiuiscēdis corpibus ꝓmisit:q nō reui
xit ipe. An̄.p.i.ii.de dinatiōe:qd est an̄ pe
des nemo spectat cœli scrutaꝭ plagas.Dōa.
explicās illd ex adelphis. Quod.a.p.ui.
hoc iqt sūpsit poeta de illo i li.ꝫ.p mulga/
to ancille dicto. Quod an̄.pe.ē nō uidet:
cœli scrutaꝭ plagas.testis est Laer. thalētē
unū ex.yii.græciæ sapiētibus cū domo exi
ret spectādoꝝ sydeꝝ cā cecidisse i foueā:dictāq; esse ab anicula:o thales.q i cœlis sūt cōprēsuꝝ te arbitraris.
q ea q sūt an̄ oculos n̄ uides. Homeꝝ.c.Plutar.Hero.ceteri tradūt homeꝝ iclytissimū poetaꝝ amisisse ocu
los:& ob id hōeri nom̄ sortitū:cū prius Mebesigenes diceret.Cumei nāq; & iōes captos oculis hōeros appel/
lāt:q hōeris.i.itieris ducibus egeāt:hic cecutiēs meonius nūcupaꝭ:a Mar.Si i Sagitario i finibꝫ Veneris mars
& Mercu.& Venus simul fuerit collocati & Horosco.eiusdē ptis possederit fīnē.Iupiter uero i Gemīs cōsti/
tutus ex occasu diametra hos radiatiōe respexerit:hæc gēitura dinū poetā heroici carmis facit:talis Gēitu/
ra ut iqt Firmi.minus.i.yi.matheseos hōeꝝ dinū cumei carmis fecit iterptē.ex hōerico fōte oīs posteritas la
tices i pocula duxit:ut ait Māi.ex hōero oēs eloq̄ntiæ pres sic originē ducūt ut ex ocæāo flumīa initiū. capiūt
Hōe.archetypō est poetaꝝ quē Pla.diuissimū nūcupat:q oēs sine dubio ut sentit Qui.i oi gn̄e eloq̄ntiæ ꝓcul
a se reliqt. Pictura n̄.p.poeta pictor ē loq̄ns:picto r est poeta tacēs:i exornatōibus rhetoricis cōmutatōis exē
plū hoc legiꝭ:poema loq̄ns pictura est.pictura tacitū poema dēt esse.dixit Ora.ut pictura poesis erit: pigit
hic pigit ille:sed alterius pictura uetustate fit obsoletior:alterius nigidior.picture colores euāidi obliteraꝭ:
stili poetici characteres durabiles pennāt.fœlices illi.quos bonus poeta depixit.nūc nulla extāt.Appellis pta
siq; mōumēta.Carie uetustatis iterlita & extīcta.cū hōeri & marōis poemata i iuuenescāt recētēꝭ.splēdescāt.i
dies magis.qbus nulla caries.nullus situs.nulla ānositas officit obestq.merito dixit Ale.magnus fœlicē esse:
achillē:q hoeꝝ pconē habuisset.qd silius numeris poeticis sic expssit.Fœlix eacida cui tali cōtigit ore gētibꝫ
oñdi.creuit tua carmīe uirtus. Qui lo.græ.i.ii.iliados catologus est eoꝝ.q agamēnonē secuti cū nauibus ad
expeditionē Troianū nauigauere.ubi locoꝝ.ciuitatū populoꝝ.oræ littoralis ē mira descriptio. Quæ spe.f.
Zeusis pictor eminētissimus pixit effigies mēbratura corporaturaq; āpliore.Augu.'id ratus.In quo hōeꝝ se/
cutus crediꭍ.cui ualidissima qq; forma ēt in fœmis placet. Qui se.cōparatiōibus feraꝝ decētissime usus est
qbus ueluti emblēatis exornaꭍ poēa cultissimꝰ:q̄le est illud q i pn̄tia suppetit:utq; leo i sylua stabat;sua pi
gnora circū:cuius māus occurse tcatulos nemus iter agēti uenatrix accīcta uiꝝ.Itē alio in loco.Crebra gemēs
nimiū;tāq̄ leo uiribꝫ igēs saucibus:absenti uēator si catulū audax abripuit dēso i saltu dolet acre seq̄ns;q; dei
de nēus uerlat serutās uestigia.si quo uersa uiri iueniat:coqt illū bilis amara. Nos ut ui.laus optimi poetæ.
Ita graphicæ cūcta describētis.uel potius depigētis.ut ea oculis legētiū spectāda subiicere uideaꭍ. Ita laudat
Ora.pollionē.uideꝛ magnos iā uideor duces.nō idecoro puluere sordidos. Anaxagoras.clazomēius fuit nō
mō gn̄is glīa & diuitiis.ueꝝ aī quoq; magnitudīe clarissimus.qppe q totū pr̄imoniū suis spōte reliqt. & cū ab
eis neglıgētiæ isimularet .qd ergo iqt.nōne uos ista curatis? mox abicedēs ad speculādū reꝝ naturā se cōtulit
studio doctriaꝝ flagrās.rei & priuatæ &publicæ oīo negligēs ac icuriosus.adeo ut cuidā se ita cōpellāti.nul/
la ne tibi pr̄iæ cura ē? dixerit.mihi uero pr̄iæ cura.& q dē sūma ē digiti i cœlū itēdēs.hic cū post diutinā pe/
griatione i pr̄iā reuēisset.possessiōesq; desertas uidisset.n̄ essē iqt ego saluus.nisi iste puisset.q pluris faciēs cul/
turā igenii q̄ pdioꝝ.famigeratus extitit iter phos.de quo hita ē metio quoq; i supioribꝫ.Dicebat epicurus sa
piētē acqrēdi opes curā n̄ habituꝝ. Dēocritus.dēocriti de quo paulo an̄ n̄ paꝝ mīta.satis cōstat diuiciis opu
lētū fuisse itm̄;ut pr̄ eius xerxis exercitui epulū hospitalr dederit.iple tn̄ quo magis uacuo aio studiis ifarū
operā ipēderet.pr̄imoniū suū pr̄iæ.q abdera dicebaꭍ dono dedit.ob hoc dixit Ora.i episto.Miramur si dēo
criti pecus edit agellos cultaq; dū pegre est aīus sine corpe uelox hic i phia adeo ꝓfecit.ut pētathlos siue qn/
q̄rtio.i.qnq; certaminū dici posset.nāq; naturalia.mortalia.mathēatica.liberaliū disciplīaꝝ rōnes.artiūq; oi
um doctrinā callebat oli ꝓuisa olei charitate coemit utilitate magna i toto eo tractu oē oleū.mox ut apparu

it ingens

diri aī ēt aciē aspectu oculoꝝ arbitraꭍ:& cū alii sæpe
qd eēt ante pedes nō uiderēt;ille infinitatē oēm pe/
grinabaꭍ:ut nulla in extremitate cōsisteret. Traditū
est ēt Homeꝝ cæcū fuisse:at eius picturā nō poesim
uidemus q̄ regio.q̄ ora.q locus græcie.q̄ spēs formę
q̄ pugna.q̄ acies:qd rēigiū:q motus hoium:q feraꝝ
nō ita expictus ē:ut q̄ ipse nō uiderit:ut uideremus
effecerit? Quid ergo? aut Hōero ad delectationē aī:
ac uoluptatē:aut cui q̄ docto defuisse unquā arbitra
mur? aut ni ita se res haberet. Anaxagoras aut hic ip
se Democritus agros & patrimōia sua reliqsset. huic
discēdi q̄rēdiq; diuīæ delectatiōi toto se aīo dedisset.

Apiria ifi/nitas
loquor de uniuersis
Gelasinus dēocritus
De riuiscē dis corpi bus dictū anicule
Home.ce/cus cecuti ens
Gēitura homeri
Poeta pi ctor loq̄ns
Pictor po eta silens
Poete du/rabiles
Fœlix achilles ob pconē
Zeusis
Validissi/ma forma in fœmia
cōparatio lcōis ex ho mero
Anaxago/ras pr̄imo niū reliqd
Dictū ana xagore nō essem sal/uus salua re dictum
epicuri
Democri. pr̄imonii sprctor
Pētathlos in phi losophia notabile

it igẽs diuitiaꝝ curſus reſtituit mercedẽ auide dñorũ penitẽtiæ cõtẽtus ita ꝓbaſſe:opes ſ.bĩ cũ uellet in facili fore:poſſeq; phos ſi uellẽt diuites fieri. Ari. hoc aſſignat thaleti mileſio:hoc idẽ ſeſtius:e rõanis ſapiẽ Sectato ribus fecit ta ta lraꝝ occaſio eſt:ſed uere phantibus qes doctrinaꝝ magis cordi eſt:q̃ ſollicitudo diuitiarum quas præ una uirtute cõculcãdas ducũt:qđ & crates ille thebanus factitauit:q cũ ad philoſophãdũ athenas ꝑgeret magnũ auri pondus abiecit dicens. Ite poſſum malæ cupiditas:nã uos potius mergã q̃ a uobis mergar:neq; putauit ſe poſſe:& uirtutes & diuitias ſimul poſſidere. Augurem tyreſiam: De tyreſia thebano coniectore & fatiloquo Diodo. Plau. Papinius: Ouidi. ſcriptores omnes:qui ira iunonis excecatus tradiť:cui Iuppiter ſcire futura dedit criméq; leuauit honore homerus i odyſſea tyreſiam dixit apud inferos ſolum ſapere. Cæteros umbrarum uagari mõ apđ Oratium Dat uaticiniũ ulyxi cõſultori:tyreſiæ monumentũ:fuit in tilphoſo monte boetiæ:iuxta fonté tilphoſam. Vbi ꝓfugus diẽ ſuũ obiit:ut auctor eſt ſtrabo Ibi thebani ciues illi ſepulto. diuinos honores tribuere iuuenalis cum cecum diceř uellet. Dixit tireſiã:illo uerſu:nec ſurdum nec tireſiam queq̃ eſſe deoꝝ:hic itaq; cũ eſſet ſapiens: & diuinationis conſultiſſimus cecitatem ſuã æquanimiter ferebat:tanq̃ id obnubilař nõ poſſit ſapientis fœlicitatem:qđ inſipiẽs ꝓinde ac maximũ ẽrũnoſiſſimũq; maloꝝ intoleranter feret & dolenter.

Itaq; augurẽ Tyreſiã:quẽ ſapiẽtẽ fingũt poetæ nũq̃ iducũt deplorãtẽ cæcitatẽ ſuã. At uero polyphemũ Hõerus cũ immanẽ. ferũq; finxiſſet:cũ ariete ẽt colloquẽtẽ facit eiuſq; laudař fortũas ꝙ quo uollet igredi poſſet & q̃ uellet attigeret. recte hic qdẽ: nihilo. n. erat ipſe cyclops:q̃ aries ille prudentior In ſurditate uero quidnã ẽ mali. Erat ſudaſter. M. craſſus:ſed aliud moleſtius qđ male audiebat:ẽt ſi: ut mihi uidebať iniuria. epicurei noſtri græce latine ſciunt:nec græci latine. Ergo ii in illorum & illi in horum ſermone ſurdi. Omneſq; id nos in his liguis quas non intelligimus quæ ſunt inumerabiles ſurdi profecto ſumus. Ac uocẽ citharædi non audiũt:

Ad uero polyphemum: homerus in nono odyſſæ: longo carmine & luculento canit quemadmodũ ulyxes ſtipite obuſto & inito terebrauit oculum polyphemo cyclopi ingentem & enormum:qui torua ſub fronte latebat Argolici clypei & phebeæ lampadis inſtar. mox aſtu & uafricia ulyxis cum incolumes ſocii euaſiſſent ex antro cyclopeo id ꝑ ſe ipſo cõmẽtus eſt: ſubiecit ſeſe uentri arietis magni & lanoſi:lanitium firmiter manibus apprehendẽs. Cum autem aeris is nouiſſimus egrederetur in paſtum:cum ꝑtentare cœpit excæcatus polyphemus tactu explorãs:ne græci furtim dilaberentur:eũ itaq; tãgẽs ſic cœpit affari. κριε πεπον τι μοι ωδε δια σπεος εσσυο μηλων υστατος. i. o aries ſtolide cur ultimus ouiũ ex antro egredieris ut longe primus flores de paſcis:tu primus ad fluenta amnica puenis ueſꝑtina ãt hora primus ad ſtabulũ reuerteris:& alia q̃dam q̃ faſtidio auriũ parcẽs omitto. Colloqum aũt cũ ariete polyphemi exoculati ſatis oñdit illũ quoq; arietino corde fuiſſe ꝓditum ac ueruecææ ſtatue conſimilem:qs. n. cũ pecude fabulareť:niſi plane pecus & brutus & pecuinis ſenſibus ſtupẽs. Cyclops: polyphemus ille ab homero dictus pelorios. i. excelſus:& uaſtus qui erat anthropophagus truculẽtus imanis: Et ut ait homerus mantuanus:monſtrum horrendum informe ingens cui lumen adẽptũ cyclopas. i. unoculos canũt i ſicilia fuiſſe filios neptuni Emeos fratres cœlo capita alta ferentes quos Stra. & thucidides & fabuloſos reně. Quã aries Pli. ait q̃ ſtultiſſima aialium eſſe lanata arietis ꝓpriũ ẽ ouiũ ſenectã cõſectari agnas faſtidire:aquilonis flatu mares cõcipiunť:auſtro flante fœmine. In ſurditate. Si cecitas malũ non eſt:neq; obnubilare quis ſapientis ſerenitatẽ tãto minus ſurditas nocebit:minuſq; infuſcabit:& haud dubie leuior cecitate faciliorq; toleratu ſurditas eſt:cui hoium ꝑrio negatus ẽ auditus huic & ſermonis uſus. ablatus nec ſunt naturaliter ſurdi:ut non idem ſint & muti:id plerũq; natura:aliqñ caſu fit:ut morbo aliquo obſeptus meatus uocẽ nõ tranſmittat ad lingua:qđ cũ acciderit:ut fit. Lactantius in li. de opificio:auditum quoq; obſtrui neceſſe eſt:ut qa uocẽ emittere non põt:ne admittere qdã poſſit:ob uitiũ ſurditatis negat Vlpiãus red hibitionẽ:in tertia parte arietis habentes horoſcopũ erunt ſurdi unoculi ſtolido fatuitatis ſtupore cõfecti.

Sudaſter. M. craſſus:grãmatici autumãt noia in aſter deſinentia:eẽ diminutiuæ ſignationis:cui ſnia duo potiſſimũ noia aſtipulanť ſurdaſter & recaluaſter:nã ſurdaſter dř modice & paꝝ ſurdus:& talẽ fuiſſe. M. Craſſũ itelligi uult hoc i loco. M. T. recaluaſter uero:q frõte ſola caluus ẽ:nec toto capite:ut illđ apđ canõicos ſcriptores ex leuitico:& ſi a frõte ceciderit pili recaluaſter & mũdus ẽ. recaluaſtꝝ fuiſſe ſocratẽ accœpimus. Cætera ãt feræ oia cõſiř termiata:magis imitationẽ q̃dã ſignant:q̃ dimiutionem:ut ãtoiaſter paraſitaſter oleaſter & alia ſexcenta:ut iure grãmaticos iceſſãt neoterici. i. recẽtiores ſcriptores. Male. a. uitupabať ſſamulabať & potiſſimũ nota auaritiæq̃ ſitiuit auꝝ pthicũ uſq; ad exitiũ i cuius oris rectũ auꝝ liqdũ iſuſũ ẽ:ut cuius aius arſerat auri cupiditate eius ãt mortuũ & exãgue corpus auro uteretť male audiř eſt culpari ſicut bñ audiř eſt laudari. T. i epiſtolis ad atticũ:hãc nõ mulli amici appi ridicule iterp̃taǘ:q me icirco puteni bñ audiř:uelle:ui ille male audiat. Nři: latini. Hi i il. ſer. ſur. diuerſitas liguaꝝ uarietaſq; loquendi facit:ut hõ externus alieno pene nõ ſit hoĩs uice auctor Pli. qnetiã Aug. i. xix. de ci. dei liguaꝝ iqi diuerſitas hoiem alienat ab hoie:nã ſi duo ſibimet iuicẽ fiãt obuiã:neq; ꝑterire:ſed ſiľ eẽ aliq̃ neceſſitate cogãť quoꝝ neuter nouit linguã alterius:faciliusſibi aialia muta ẽt diuerſi gñis q̃ cum illi ſunt hoĩes ſociãť ex hac itaq; diſſimilitudie liguaꝝ fit:ut itali ſint i trãſmõtanoꝝ ſermõe ſurdi & trãſmõtãi in ſermõe italoꝝ dum neutri neutros itelliguni:idq; accidit i linguis oĩbus nobis ignotis quaꝝ idiomata ſunt nũeroſiſſima: ſiqdem.

Phos ſi uellent diteſcere poſſe
Ite peſſum diuitiæ
Tireſias cecus ſolus ſapit
Monumẽtum tireſiæ
Fabula poliphẽi exoculati
Verba polyphemi ad arietẽ
pelorios cyclopes unoculi
Aqlõe flãte mares concipi
Surdi muti cũ ſurdi datis genitura ſurdi
noia in aſter
Surdaſter recaluaſter recaluaſter ſocrates
i os chraſ auꝝ in ſuſum
Male audire
Bene audire
Liguaꝝ uarietas hoiem alienat ab hoie
Itali ſurdi in ſermõe

Grũnitus
grũnire
grũdire
Grũdiles
lares
Fabella
eſopia
Ouis ſilẽs
ducitur
Demo/
ſthenes
declama
bat ad flu
ctus muſi
cæ inuẽto
res
Sapiens ſe
cũ loquiť
Dictum
eras
Dignus
imitatiõe
ſeſtius
Totũ diẽ
mecum
ſcrutor
Aiũs habi
tat in auri
bus
Lepus ſur
dus pin
gueſcit
Ouium
abortus
ex tõitru
Portus
maloꝝ
mors
Mors pfu
giũ erũni
nõſæ uitæ
cõficere

Thimoſtenes & ſtrabo prodiderunt trecentas natiões quæ diſſimilibus linguis uterenť: deſcendiſſe in dioſcuriadem urbem colchorum clariſſimiam. At nocẽ cytharedi: hipophora: tanq̃ dicere poſſit aduerſarius ſurdos priuari maxima aurium uoluptate ꝑptereaq; citharedos muſicoſq; concentus ac ſymphoniacos audire non poſſint: quæ mira ſane uoluptas eſt: & capitur oẽ quod uiuit: & ut auctor eſt Ariſtoteles i ꝑble/matis: q̃ ad res mathematicas ptinent: nũeris modulis cãticis deniq; oĩbus cõcinendi gñibus oblectari oẽs cõſueuerunt: in quã ſniam eſt illud ſatyrographi. Aſpice partis nunc damnum alterius nam quæ cantãte uoluptas: ſit licet: ex ius citharedus ſitq; ſeleucus

ne ſtridorem quidem ſerræ tum cum acuitur: aut grunitum cum iugulatur ſus: nec cum quieſceř uolunt fremitum murmurantis maris: Et ſi cãtus eos forte delectant. primum cogitare debent antequã hi ſint inuenti multos beate uixiſſe ſapientes. Deinde multo maiorem: percipi poſſe legendis his: quam audiendis uoluptatem. Tum ut pauloante cœcos ad aurium traducebamus uoluptatem ſic licet ſurdos ad oculorum. Etenim qui ſecum loqui poterit ſermonem alterius non requiret. congerantur in unum omnia: ut idem oculis & auribus captus ſit: prematur etiam doloribus acerrimis corporis: qui primum per ſe ipſi plerumq; conficiunt hominem: ſin forte longinquitate producti. uehemẽtius tñ torquent: quam ut cauſa ſit cur ferantur. Quid eſt tandem dii boni quod laboremus. Portus. n. ꝑſto eſt: qm̃ mors ibidẽ eſt æternũ nihil ſentienti receptaculũ. Theodorus Lyſimacho mortẽ minitãti: magnũ uero inquit effeciſti: ſi cantaridis uim conſecutus es: Paulus Perſæ præcanti: ne in

Ne ſtridorem ſerræ: p antipophoram diluit obiectum: ſi inqt non audiet rurſus uocem citharedici: quod uoluptatis: eſt nec quidem audiet ſtridorem ſerræ aut grũnitum porci: qui uterq; ſonus ſtridulus: iamabilis & gratus mirum quantũ aures offendit: & auditum quaſi conuulnerat: alia quoq; non pauca ſunt q̃ nos ſtridore acutiſſimo puel/ſunt: quibus ſurdi liberanť: grũnitus autem uox eſt porcoꝝ: ut hinitus equorum balatus ouium mugitus boum. Grunire: quod ẽ grunitum facere: recentiores dicũt ueteres grũ/dire dicebant. Claudius in annalibus: grũ/dibat grauiter pecus ſuillũ: hinc quoq; grũdiles lares dicti quos romulus conſtituiſſe dř in honorem ſcrofæ. q̃. xxx. peperat por/cos. Laberius dixit: grũdientem aſpexi ſcropham. Cum iugulatur: lepida mehercu/le fabella eſt huic loco congruens: qua eſo/pus ille citiſſimus fabulator uſus eſt dũ docet curouis cũ duciť iugulatũ ſilet: ſus uociferať ouis inqt ſolita eſt tonderi mulgeriq; frequenter ex quo fit: ut cũ duciť ad necem credat tunc quoq; ſe duci: ut aut tondearur aut mulgeať; ideoq; ſilenter id ad lanienam porcus uero; cui neq; lanitiũ eſt neq; lac. grũnitum tollit ingentẽ: quaſi gnaruſſe ob hoc ſolũ trahi ut iuguleť: qui nunq̃ ob mulſuram aut tonſuram. capi ſolet. Nec fremitũ maris. ſ. audiũt hi q ſurdi ſunt q̃tus ãt ſit fremitus & fragor maris murmurantis & undabundi: ſciunt nautici: qui tumeſcentibus equoribus fremẽtibuſq; ad uota cõfugiũt ſuppetias diuinas implorant digitis quatuor aut ſeptẽ remoti a morte ſupra caput impẽdẽte: demoſthenẽ ferũt ad fluctus ſonoros murmurantis maris declamare ſolitũ: ut fremitũ aſſueſceret uincere cõcionis tu/multuoſæ. Anteq̃ hi ſint inuẽti: muſicã amphon primus inuenit: q & citharæ repertor ferť ſeptẽ chordis additis terpãder: octauã ſimõides addidit: nouã timotheus cithara ſine uoce cecinit rãtras prius: cũ cantu amphiõ: ut alii tradũt linus. Surdo ad oculoꝝ cõſolatio ceci ẽ ut qm̃ uiſu priuatus: eſt uoluptatẽ capiat ex hauditu: cõtra ſurdus qa uoluptate auriũ frui nõ pt. ad uoluptatẽ oculoꝝ traducẽdus erit admonenduſq; ut ex uiſu capiat uoluptates quibus ſurditatis incommodum compenſet. Qui ſecum loqui: ſapiẽs ut an̄ diximus is eſt qui ſecum loquitur: qui nunquam minus ſolus eſt q̃ cum ſolus: cum olim crates uidiſſet adoleſcentulum ſecreto ambulantem interrogauit quid illic ſolus faceret: ‹me cũ iqt loquor cui crates caue rogo & diligenter attende ne cũ hoĩe malo loquaris. Dixit Pli. mecũ & cũ libellis meis loquor Igiť nihil nocebit ſurditas qui ſurdus ſecũ loquať ſecũ ãt loq philoſophari ẽ & ſeipſum excutere poterit ſurdus facere qđ ſeſtius q cõſumato die cũ ſe ad nocturnã q̃etẽ recepiſſet ſic interrogabat aĩum ſuũ qđ hodie malum tuum ſanaſti? cui uitio obſtitiſti qua pte melior es? poterit facere qđ ſeneca q quotidie iqt apud me cãm dico: cũ ſublatũ e cõſpectu lumẽ ẽ totũ diẽ mecũ ſcrutor facta ac dcã mea remetior ita ſurdus ſecũ loqueť aĩum trutinabit. ſeſe ĩtus excutiet examiabit inquiret qd recte ſecerit qd ꝑperã qđ lõge ſalubrius ẽ: q̃ cũ altero fabulari & alteꝝ audire ſermocinantẽ huc adde qđ ſurditas optabilis ẽ his q iterdũ audiũt q̃ audiuiſſe nollent. Aius. n. hoiũ i auribus hitat. ut dixit oli xerxes nã q bñ audit is hilaritate pfundiť q uero male is exacerbať ſurditas ꝑdeſt lepori lepores. n. ſurdi celerius pingueſcunt ſurditas bona ẽ gallinis & ouibus ſiquidẽ gallinaꝝ oua accipitris audita uoce uicianť oues abortũ faciũt audito tonitru. Cõgeräť i unũ: fingamus inqt quẽpiã agere maloꝝ obrutũ cecũ ſurdũ doloribus accerrimis affectũ oĩbus deiq; erũnis & calamitatibus pſſum tñ ſi ſapiens erit beatitudo obduci obnubilariq; nõ poterit & eo magis q portus mortis paratus eſt quæ finis eſt erumnaꝝ oium & laborum & ita oſtendit confugiendum eſſe ad profugium mortis quando urgemur doloribus maliſq; impatibilibus ut enim inquit ueriſſime artabanus apud Herodotũ mors ẽ optatiſſimum pfugium erumnoſæ uitæ: ille enim portus unus & erumnoſorum & effugium miſeriarum.

Conficiunt:exanimant:trucidant:negant:uerbum hoc gladiatoribus conuenit:qui confecti dicuntur grauiſſimis uulneribus occumbentes:ut docet Donatus ſic Ci.in Catilinam gladiatori illi confecto & ſaucio. Theodorus lyſimacho:hoc optimum in primo commentario affatim explicatũ:eſt ibiq; ſcriptum reléges de ui ueneno q; cantaridis.uermiculi uenerati.Ridiculũ ẽ gloriari:pinde ac magnũ qddam ſit ſe poſſe efficere id quod poſſunt ſcorpiones:põt cantarides:uidelicet mortẽ inferre. Paulus perſæ:pſeus ille rex macedonũ famigeratus:cui plus auri fuit q̃ aĩ:uictus ſuparuſq; bello a romãis.ſe.Gn.Octauo dedit:orãs ut ad paulum æmilium imperatorem duceret̃:

triumpho duceret̃:in tua id inq̃t ptãte eſt. Multa prima die cũ de ipſa morte q̃reremus:non pauca ẽt poſtero cũ ageret̃ de dolore ſũt dicta de morte q̃ q̃ recordet̃ haud ſane piculũ ẽ:ne nõ mortẽ aũt optãdã aut certe nõ timẽdã putet. Mihi q̃dẽ ĩ uita ſeruãda uĩ illa lex q̃ ĩ græcoꝝ cõuiuiis obtĩetur. Aut bibat ĩq̃t aut abeat:& recte. Aut.n.fruat̃ aliq̃s pĩter cũ aliis uoluptate potãdi:aut ne ſobrius ĩ uiolẽtiã uinolẽtoꝝ ĩcidat:añ diſcedat. ſic iniurias fortũe q̃s ferre nequeas defugiẽdo reliquas. Hæc eadẽ q̃ epicurus:totidẽ uerbis dicit & Hiero. q̃ ſi his philoſophis quoꝝ ea ſñia ẽ:ut uirtus p ſe ipſa nihil ualeat oẽ q̃d hõeſtũ nos & laudabile eẽ dicĩus:id illi craſſũ:q̃ddã & ĩanis uocis ſono decoratũ eẽ dicãt & tñ ſemp beatum eſſe cenſent ſapientẽ. Quod tandẽ a ſocrate & platone pfectiſq; philoſophis faciendum putes quorum alii tñ preſtantiam in bonis animi eſſe dicunt ut ab his corporis & externa obſcurent̃

qui illi obuiã cũ amicis uenit. Aſſurrexit:& ut hiſtorici tradunt illachrymauit uarietatem.ſ.fortunæ ſecum reputans quæ regem ex ſummo dignitatis faſtidio in pceps detraxerat tunc perſeus φιλεζωος.i.uitæ cupidus turpiter in terrã procũbens:& genua emilii amplectens uoces emiſit indecoras:quas nõ tulit emilius nec p̃ces illius audire ſuſtinuit immo eũ caſtigãs:q̃ effemĩate nimis ac molliter ſuccumberet ictibus fortunæ:& cũ perſe ne in triũphũ duceret̃ ipenſe rogaret inquit: επισοι τουτο εστιν.i.in te hoc eſt quo dicto ſignificauit illũ poteſtatẽ hr̃e ſemetipſum interimendi:& ita cõtumeliæ p mortẽ ſubducendi ſed maluit turpiter triũphari:q̃ laudabiliter mori:doctus itaq; in triũphũ eſt una cũ filiis:periitq; ĩ carcere aĩ moerore cõfectus uel ut alii tradũt uigiliis inſomniiſq; maceratus. Prima die:prima tuſculana queſtione. Poſtero:ſcda tuſculana. Aut optanda ſi aĩa eſt ĩmortalis. Aut nõ timendã ſi aĩa ẽ mortalis:& nullus ſenſus a morte ſupſtes relĩq̃t. Aut bibat:aut abeat ſic ĩ uita dgẽda:aut ferendam ſunt aduerſa: aut p mortẽ effugienda:ut in cõuiuiis græcoꝝ ex lege cõuiuali:aut eſt bibẽdũ aut abeũdũ cãcio græca eſt cõuiualis. πινε πινε τρια πινε καμ τετταρα hoc eſt bibe q̃nq;:bibe tres:bibe quatuor cyathos:pterea bibere græco more:ẽ cũ cyathis mero plenis ſaltare: & prĩo deos:deinde amicos ſuos noiantes:totiens meꝝ bibere quotiẽs deĩ & caros ſuos noiãti uocant ad quẽ morẽ alluſit Hora.cũ ait da lunæ pperenouæ:da puer auguris murenæ:q̃dã autumãt:legẽ bibẽdi græcã eẽ ut totiens bibãt:quot litteræ ſint ĩ noĩbus amicaꝝ q̃s noiãti uocãt ſiue amicoꝝ: hinc illud.M.Tullii ex uerrinis: fit ſermo inter eos & ĩuitato:ut græco more biberet̃ ad hũc morẽ alluſiſſe uĩ epigrãmatiſta:Neuia ſex cyathis:ſeptẽ Iuſtina bibat̃. Añ diſcedat:uiget in pñtia hic mos apd̃ trãſmõtanos fere oẽs:ut puocẽt in certamẽ ludũq; bibẽdi:bibẽtes:ultra uentris capacitatẽ ad uina pdenda geniti:q̃ ſi forte recuſaueris combibere excandeſcunt:indignant̃:oderũt:ut abitũ magiſq̃ aditum malis:ut melius fuerit nõ uẽiſſe q̃ bibiſſe. ego cũ parthiſus in celeberrima galliaꝝ ciuitate puer adhuc ſtudia hũanitatis publico auditorio ac frequẽtiſſimo pfiterer quotidie uocabar:quotidie inuitabar a gallis. Iſtarum ſtudioſiſſimum q; amantibus mei: ut combiberem ut comeſſarer. Ego qui ſtomachi mei menſuram noueram:& iam galloꝝ mores pbe callebã: ut ſpiritus illoꝝ alioqui feroces mitigarem:meipſum accuſabã cõſtitutionẽ corporis mei criminabar:tanq̃ moroſam & ĩbecillã:dolere me ſimulabã q̃ non eẽm ea firmitudĩe & robore mẽbroꝝ:ſeptus:quo illi ut ego quoq; poſſem cũ illis una uenialibus uoluptatibus indulgenter ĩſeruire:& ita puocationem coꝝ iracundie rõnem hẽbam bonæ ualitudinis;q̃ maxime noticia ſui corporis ſuſtentat̃:mihi placet illud ſocraticũ eẽ & bibere ut uiuã:ſecus uĩ multis ĩmo:pleriſq; oĩbus:uiuere:ut edãt & bibãt:quoꝝ deus uenter eſt q̃ cõcinunt illud ex ſchola aſotorũ deprõptũ. Edamus & bibamus cras.n.moriemur:ſed cũ ad maiora ſublimioraque nos deus genuerit:q̃ ut cibũ digerere & uinũ pcolare nouerimus:foueamus hoĩem ex ea parte q̃ p̃cioſior ẽ atq; pſtantior. Qui corpori ſeruit:nunq̃ liber erit:cuius curã hẽndã & q̃dẽ diligentiſſimã cenſeo:cũ corpis fulturis aĩus ſuſtineat̃;ſed ita tñ:ut aĩ cultura p̃ponat̃:ut aĩ ĩpio utamur ut mens uelut regina dominet̃:libet interdũ in hæc ueluti diuerticula a pposito deflectere ad ganeões popinõeſq; taxãdos:q̃ ab dñi mãcipati:& culinaꝝ aſeclæ ob nullã aliã cãm ſe natos eẽ arbitrant̃ niſi ut edant & bibãt q̃ ſe tũ beatos credunt cum ſaliaribus cenis diſtenti & opimis epulis farti & largo uino obruti nec orientẽ ſolẽ uiderint nec occidentẽ.

Hierony.de hoc ſupra dictũ eſt cui ſummũ bonũ eſt interdũ idem q̃d̃ epicuro uidelicet nihil dolere i.maxime pbat ĩdolentiã. Quod ſi his phĩs:argumentum a minori ad maius cuius hic eſt ſenſus ſi philoſophi uoluptarii ut epicurus.ut Hierony.ut ariſtibus apud quos honeſtũ p ſe parum ualet cenſet ſemp beatum eſſe ſapientem quanto magis hoc ſentire oportet ſocratem:& platonẽ maxĩos phorum qui uirtuti tñ tribuũt ut nulli magis ut ſola uirtute reliqua bona obſcurari dicãt ſicut ĩ creſi theſauris aĩus obſcuratur.

Id illi craſſum q̃dã epicurus & epicurei honeſtũ illd̃ q̃d̃ tãtope laudãt ſtoici q̃d̃ ſummũ bonũ eẽ cẽſẽt

cõfectus gradiator
pſeus rex captus
Lachrymæ pauli
Ne triũpharet̃
In te eſt
perſes in carcere obiit
Cancio græca cõuiualis
Bibeř græco more
Prouocatio ĩ aleã bibẽdi
puer pfeſſus ſtudia in gimnaſio parrĩſiorum
Inuitabar ad cõpotationes
Edo & bibo ut uiuã
Schola aſotorum
Edamus & bibãus
aĩ cultus p̃ponẽdus
In gulões
Indolẽtia
Virtute reliqua obſcurari
Magnidicta ſtoica

Caſſum qd caſſiculi aranearum
Ius honorarium
Honorarius arbiter
Decisio carneadis
Re cõſentientes uerbis diſſidentes
Sapiẽs ſerenus ut cœlũ
Noſtra. opiatio
Deprecatio philippi beroaldi
Cõcluſiũcula commẽtariorũ

Alii aũt hæc ne bona quidẽ dicũt: in aĩo reponũt oĩa: quorũ cõtrouerſiã ſolebat tãq̃ honorarius arbiter iudicare Carneades: nã q̃cũq; bõa pipatetici ea dẽ ſtoicis cõmoda uiderẽt: neq; tñ pipatetici plus tribuerent diuitiis: bonæ ualitudini: cæteriſq; rebus generis eiuſdẽ: q̃ ſtoici: cũ ea re non uerbis põderantur: cãm eſſe diſſidendi negabat: quare hũc locũ cæterarũ diſciplinarũ philoſophi: quẽadmodũ obtinere poſſint ipſi uiderint. Mihi tñ gratũ ẽ: qđ de ſapientiũ ppetua bñ uiuẽdi facultate dignũ qddã philoſophorũ uoce pfitenẽ: ſed qm̃ mane ẽ undẽ: has quinq; dierũ diſputatiões memoria cõprehendamus eqdẽ me ẽt conſcripturũ arbitror. Vbi .n. melius uti poſſumus hoc cuiuſmodi ẽ ocio. Ad brutumq; nr̃um hos libros alteros quinq; mittẽus a quo nõ mõ ipulſi ſumus ad philoſophicas deſcriptiones uerũ etiãm laceſſiti. In quo quantum cæteris pfuturi ſumus non facile diximus. Noſtris qdẽ acerbiſſimis doloribus: uariiſq; & undique circũfuſis moleſtiis alia nulla potuit inueniri leuatio.

qđ ſolũ expetendũ: ſolum laudabile uerbis magnificis: magnificenter prædicant: id dicũt uerbis q̃dẽ decoris obuolui: re aũt ipſa eſſe caſſum q̃ddã & inane: tanq̃ ſtoici uoces tñ inanes fundant: & uirtutes ebulliãt: utpote magnidici inanilogi: uanidici magiſq̃ ueridici: caſſum inane: uacuũ: fragile dixerũt ueteres ut caſſa nux a plauto & oratio dicta. Vir. caſſum lumine & ethere caſſos dixit pro uita priuatos: & uacuos: uñ retia caſſis & per diminutionẽ caſſiculi nuncupantur. Hiero. nequaq̃ aranearũ mihi opponas caſſiculos. Alii ut peripatetici: & academici. Alii autem: ui ſtoici. Tanquam honorarius arbiter: ſicut ius prætoriũ ab honore p̃toris honorarium eſt noĩatum ut ſcribit Papinianus: qđ quaſi uiua uox eſt iuris ciuilis: ita honorarius arbiter ab honore dictus quem honoris cã utraq; pars ſummũ facit ſuæ controuerſiæ iudicẽ & quod ille deciderit ea ſtant ſnĩa. Imus ad arbitrũ hoc modo: ut ne nihil: neq; tantum: quantũ poſtulauimus conſequamur. In arbitrio mitte moderatũ: æquũ eſt: cũ ad iudicem cãm labefactari animaduertunt ad arbitrium confugiũt; De arbitris arbitrorumq; generibus. alibi plura ex ſnĩa iuriſcõſultorũ & oratorũ. Carneades itaq; ille nouiſſimus pliorũ ita diiudicabat de cõtrouerſia ſtoicorũ & pipateticorũ: ut res optime deciderẽt: ſtoici inquit dñr cõmoda bona corporis & fortunæ peripatetici bona appellãt: ſed cõmoda ſtoicorũ & bona peripateticorũ: uocabulis deſſident re ipſa cõſentiunt: qñ peripatetici non plus tribuũt: diuitiis & bonæ ualitudini q̃ ſunt bõa corporis & externa: q̃ tribuãt ſtoici q̃uis alteri bona dici hæc uelint; alteri commoda: itaq; talia nõ magis deſiderãda expetẽdaq; ſcdm pipateticos uideri dicebat: q̃ ſecundũ ſtoicos cũ non tã uerba attendenda ſint q̃ res Si ergo cõmodorũ appellatiõe idẽ ſignificaẽ ſtoicis qđ pipateticis appellatiõe bonorũ tranſacta lis eſt & res iudicata iudice Carneade; ut de finibus bonorũ diſputantes ſtoici & pipatetici inter ſe ſint conſentientes rebus ipſis quãuis uocabulis diſſidẽtes eẽ uideanẽ. Hũc locũ .ſ. de finibus bonorũ de uita beata: quæ ſine uirtute eſſe non põt. quæ in ſolũ cadit ſapientẽ q ſemp beatus ẽ ſerenus iṗturbatus: ut cœlũ ſupra lunã ſemp liquidum eſt & defecatũ. Ad brutũ: cui .ſ. dedicanẽ noĩati hi quoq; libri tuſculanarũ q̃ſtionum. Alteros: ſicut quoq; alteri de finibus bonorũ eidẽ bruto nũcupati mittuntur. Laceſſiti: puocati: dum ille utpote doctiſſimus in phĩa puocauit ciceronẽ ad talia cudenda commentandaq; Cũ ipſe librũ quoq; de uirtute accuratiſſime ſcriptũ ad M. T. miſiſſet: quẽadmodũ aũt Carneades tanq̃ honorarius arbiter diiudicare ſolebat controuerſiam ſtoicorũ: ſic & nos diſputatiõem de uita beata copioſiſſime elegantiſſimeq; tractatam: non tanq̃ arbitri ſed tanq̃ opinatores & iterp̃tes fortaſſe ueridici ita cludamus ut in uirtute cenſeamus poſitã eſſe uitam beatam adiunctis & corporis & fortunæ bonis: ſine commodis: quæ ſunt ad uirtutis uſum idonea; ſine quibus ſapiens uidetur non poſſe ſatis fungi uirtutis officio: nec ſatis conducenter philoſophari. Quo circa Deum optimum maximũ exuperantiſſimum: ultramundanum adorantes deprecemur ut uirtute p̃diti bona ualitudine fulti: facultatibus idoneis adminiculati nulla mortis formidine procul. Indolentia leti: euthymia tranquilli: bene ac beate uiuere poſſumus & ſcribendo: commentando: legendo; uitam longiturnam procudere; mox cum ex hac uita migrabimus: ut in eternam uitam recipiamur; quæ ſummum eſt bonorũ: ubi beatiſſimi euo ſempiterno perfruamur.

¶ Habes mi Philippe cyulanæ cõmentarios tuſculanarum queſtionũ totidem a me menſibus: quot libris cõſtant: p uirili pre exactos elucubratoſq;: ſingulis .n. queſtiõibus ſingulos menſes impendimus; ſucceſſiuis tñ horis iſta tractantes; alioquin ut optime noſti: lectionibus publicis priuatiſq; diſtenti. Scio plura congeri addiq; potuiſſe: nec infitior: ſed parcendum fuit aurium faſtidio cum non minus interdum peccet: nec minus faſtidiendus: ſit qui effuſius dicit q̃ q aſtrictius: ſpero hæc annotamenta ſtudioſis & bonæ frugi ſcolaſticis profutura: placituraq;: & tibi potiſſimum: cui noſtra omnia qualia cunq; ſunt. probantur. Vale.

Tuſculanarũ quæſtionum cũ cõmento Beroaldi finis. Venetiis a Philippo Pincio Mantuano Impreſſæ Anno dñi. M.ccccx. die. xxvii. Septembris. Incliti dñi dñi Leonardi Laure. Venetiarũ ducis ſereñiſſimi tẽpeſtate

REGISTRVM

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t

Omnes ſunt terni.

Tuſculanae

tauit ουτος εστι δημοσθενης ego celebritate noīs mei gaudere non debeo. Vt mos in græcia: a pud: nos. hic quoq; mos eſt: ut fœminæ aquarum; eant aquamq; baiulent qua utimur in culinæ miniſterio. Hic eſt ille græce dicitur ουτος εστι δημοσθενης quadrat huic ſententiæ illud perſianum. Eſt pulchrum digito monſtrari & dicier hic eſt; epigrammatiſta de ſe dixit & dicitur hic eſt De thelamone quoq; cum admiratione dicebatur hiccine eſt telamō ille cuius ob os graii ora obuertebant ſua. At quantus orator nēo non nouit maximum oratoꝝ: & ſine controuerſia clariſſimum eſſe Demoſthenē: qui in arce eloquentiæ apd' græcos ſtetit quo athenas ipſas magis atticas nō fuiſſe autumat. M. T. in oratore. Eumque unum ait eminere inter omnes in omni genere dicendi. Apud alios loq Demoſthenes in concionibus athenēſium loq ſolebat Ibiq; ut regulus dominabatur: qui ut inquit ſidonius Apollinaris in endecaſyllabis graphice decenterq; compoſitis pādioniā monebat arte orator caueam tumultuoſus ſeu luſcum raperetur i philippum cauſam ſeu cteſiphontis actitaret: ut ſemper popularitate creſcens & iuſte reſidens in arte fandi.

Ipſe ſecū: Demoſthenes apud populum: athenienſem loqui didicerat: iōq; auræ popularis pluſquam par ē: erat auidior: ſecū āt loqui non didicerat; ſicuti grauiſſimi plii factitare dicuntur ſicuti faciebat Africanus q in ſolitudine ſecum loqui ſolitus erat ita ut colloquio alterius non egeret: qui autem ſecum loquitur & ſeipſum intus excutit non magnipendit: rumores populares non glorioſam captat non pendet ex uulgi iudicio: ſed ſibi ipſi iudex eſt ſeq; ipſum ſua ipſius uirtute metitur: pſalmographus propheta docet nos tanquam in ampla domo deambulare in corde noſtro & conuerſari cum eo tanquam cum bono contubernali: ut ſibi ipſi diceret & loqueretur ſecum ut eſt illud dixi cuſtodiam uias meas. Nec ignobilitatem: gloriæ ignobilitatem per antitheton opponit antiqui enim nobilem pro noto ponebant: & ignobilem pro ignoto: plautus peregrina facies uidetur hominis ignobilis: dicitur & ignobilis. p. g. litteram gnobilis enunciabatur apud ueteres: ut actius. ergo me argos referram; nam hic ſum gnobilis. Veni athenas: alii glorianē: quod cognobiles ſint: & ſui nominis celebritate letantur: Econtrario democritus gloriatur ſe fuiſſe ignobilem: ignotūq; apud athenienſes: & ita ex contemptu gloriæ: quam alii appetenter inhiant capit uoluptatem: conſtat iquit Diogenes Laertius Democritum athenas ueniſſe atq; ob deſpectum gloriæ cognoſci noluiſſe: & cum agnouiſcet ſocratem; ipſum a ſocrate fuiſſe ignoratum: ueni athenas inquit & nemo me cognouit. Suo nō multitudinis arbitrio: Conuenit huic loco exemplum illud antigenidæ tibicinis: qui diſcipulo ſuo parꝫ populo ſe fœliciter approbanti. Dixit mihi cane & muſis. Euripides quoq; dixit: ſe ut populum doceret: nō ut a populo diſceret fabulas componere ſolere. Diuus Hieronymus: eruditis inquit contentus auribus: nō magnopere cures quid impuritorum de ingenio tuo rumuſculi iactitent: fœlices iquit fabius eſſent artes ſi de illis ſoli artifices iudicarent: peſſimus iudex eſt turba: utpote conſulta imprudens temeraria ſine iudicio ſine ratione: ſine circunſpicientia. Igitur ſi tibicines fidicineſq; nolunt moderari: cantus ſuos: & modulationes nūeroſas ex arbitrio multitudinis; ſed ſuo: tanto magis debet uir ſapiens non ſpectare quid uelit populus: quid turbæ probetur: ſed ſeipſum ſuarum actionum iudicem trutinatoremq; præbere: nā populo aliena uirtus odioſa eſt utpote indocto & inſipienti. Eſſe uniuerſos: populus conſtat ex pluribus: qui ſingulari uelut tabernarii opari idocti deſpiciunē. Ex quo fit: ut cuius ptes floccipēdimus in totū uniuerſumq nō magni faciamus totum. n. conſtat ex partibus & ſi ptes iprobæ totum quoq; minime probū erit: ſtultitia eſt ergo uniuerſos ſuſpicere: quos ſingulos contemnas. Ille: uir ſapiens. Eos: honores: Ambitioſi cupidiq; honorum id ſubide faciunt quod tyranni qbus inexpertis dulciſſima eſt optatiſſimaq; ſupra res omnes tyrannica poteſtas. Experti deinde quam periculoſa quam lubrica: quam ſollicita ſit: eam accuſant adepti. Ita qui magiſtratus populares ſemel guſtauerunt: plus: oneris quam honoris: plus curarum: quam uoluptatum i his eē cognoſcunt: Vnde penitentia: & experitudine contemptus conſequuntur: phalaris i epiſtolis ad filium teſtatur ſe penitere tyrannis: atq; eum qui tyrannidem expertus ſit tyranno ſubiectum: quam tyrannū eſſe malle ille. n. unum dumtaxat formidat alius incommodis liber: tyrannus autem: & qui extrinſecus inſidias moliunē & qui ſe cuſtodiunt timet. Heraclitum phiſicum: hic eſt ille qui quotiens domo ægrediebatur flebat: ſicut Democritus ridebat: alteri omnia quæ agimus miſeriæ: alteri ineptiæ uidebantur. Cognominatus eſt ſcotinos: quaſi tenebricoſus: de induſtria. n. obſcurabat ſtilum. Ideo q; eius uolumina: phi: ſudantes uix intelligunt: fuit epheſius. Hermodoro: pomponius iuriſcōſultus: hermodorum epheſium in italia exulantē auctorē fuiſſe decēuiris eradit. xii. tabularꝫ ferendaq. Pli. dicit hunc fuiſſe interptē legum decemuiralium eiq; ob id ſtatuam publice dicatam Verba plinii ſubſcripſimus: ex li. xxxiiii. q ſunt hæc: fuit & hermodori

epheſii

intelligēdum eſt igitur ne gloriam popularē ipſam p ſe expetendam nec ignobilitatē extimeſcēdā. Veni inquit Athenas Democritus: neq; me qſquā ibi agnouit conſtautē hominem & grauem: q gloriæ a gloria ſe abſuiſſe: Antibicies iiq; qui fidibus utūtur ſuo non multitudinis arbitrio cantus nūeroſq; moderanē Vir ſapiens multo arte moiore præditus nunquid uerissimū ſit: ſed quid uelit uulgus exquiret: An qcq̄ ſtultius q̄ quo ſingulos ſicut oparios barbaroſq; contemnas: eos aliquid putare eſſe uniuerſos. Ille uero noſtras ambitiones leuitateſq; contemnet: honoreſq; populi ēt ultro delatos repudiabit. Nos aūt eos neſcimus antequam pœnitere cœpit cōtēnere. Eſt apud Eraclitum phyſicū de principe Epheſioꝝ Hermodoro Vniuerſos ait Epheſios

Hic eſt demoſthenes
Hic eſt Maxius oratoꝝ dēoſthenes
Endica ſyllabi ſidonii de demoſth.
Secū loq
Pſalmographus
Ignobilis p ignoto
Gnobilis ignorabilis
Nemo me nouit
mihi cane & muſis
Dictū euripidis
populus ex pluribus
Expertus metuit
Subiectus q̄ tyrānus eē maluit
Lacrymæ heracliti
Scotinos
Hermodorus iter ptes legū

eſſe morte mulctandos: quod cum ciuitate expellerent Hermodoꝝ: ita locuti ſūt: nēo de nobis unus excellat: ſed ſi qs extiterit: alio in loco & apud alios ſit. An hoc non ita fit oīi populo. Nōne omnē exuperantiā uirtutis oderūt: Quid Ariſtides malo.n. græcoꝝ: quā noſtra proferre nōne ob eam cauſam expulſus eſt patria: ꝙ præter modum iuſtus eſſet. Quātis igitur moleſtiis uacant qui nihilo omnino cum populo contrahunt. Quid eſt enim dulcius: ocio litterato. His dico lr̄is: quibus infinitatem rerum atq; naturæ: & i hoc ipſo mūdo: cœlum terras maria cognoſcimus: Contempto igiť honore contempta etiam pecunia: quid relinquiť: quod extimeſcendum ſit. Exilium credo qđ in maximis malis duciť. Id ſi propter alienam & offenſam populi uoluntatem malum eſt: quā ſit ea cōtēnēda paulo ante dictum eſt: ſin abeſſe a patria miſerum eſt plenæ miſerorum prouinciæ ſūt. Ex quibus admodū pauci in patriā reuertunť. At mulctanť bonis exules. Quid tum. Parum ne multa de tolerādā paupertate dicūtur. Iam uero exilium ſi rerum naturā nō ignominiam nominis quærimus: quātū demum a perpetua peregrinatione differt: ī qua ætates ſuas philoſophi nobiliſſimi cōſūpſerūt. Xēocrates Crā

ephœſii in comitio legum quas decēuiri ſcribebant interpretis publicæ dicata ſtrabo qđ ſniæ huic quadrat ſic ſcri. in. xiiii. in epheſo fuere uiri mēoratu digni & ex antiqs heraclytus: cui cognomēto fuit ſcotinus. itē hermodorus de quo hic idē inqt. Dignos eſſe oēs epheſios ſtrangulari: q hermodoꝝ uiꝝ inter eos frugi eiecerūt dicentes: nemo nr̄um frugi eſto: alioqn cū aliis eiiciať hic uir leges quaſdā uř romanis conſcripſiſſe: hactenus ſtrabo. Exuperātiam uirtutis oderūt: Ariſt. in. ūi. politicoꝝ apd græcos relegari ſolitū ad tps ali qđ eū uiꝝ refert q ſupexcellere uidereť: & in quo eēt exuperantia aliq̄ uel uirtutis uel diuitiaꝝ uel ciuilis potētiæ. uñ inductus oſtraciſmus qđ eſt exilium decēnale: ſup quo copioſiſſime ānotauimus in libro annotationū hoc aſtrociſmo themiſtocles. Cymon. Ariſtides: feroq; oēs pcellentes in rep. athenienſiū mulctati ſūt: fuit aūt ariſtides lyſimachi filius athenieſis tā uirtute pditus: ut unus poſt hoīum mēoriā: δικαιοσ .i. iuſtus ſit cognominatus: q ob hanc iuſtitiæ gloriā: & uirtutis claritudinē inuidiæ populari obnoxius teſtula .i. oſtraciſmo illo q; exilio decem annorum e ciuitate eiectus eſt qua in re cōtigit hoc memorabile erat inter cæterā multitudinē cōcitatā ad ariſtidem dānandum qdam illiteratus ac plane ruſticáus: & ut græci dicūt: αγραμματοσ καιαγροικοσ: qui cum oſtraco .i. calculo ſiue teſtula acceſſit ad ariſtidem: rogās ut ariſtidis: nomen inſcribere ut ille pr̄ia pelleret tunc ille noſcis ne ariſtidē? qđ cū ille negaſſet q̄ſiſſe ex eo dr̄: q̄re id faceret: aut qd ariſtides cōmiſiſſet: cur tāta pœna dignus iudicareť. Cui ille rñdet: ſe ignorare ariſtidē: ſed ſibi nō placere: qđ cupide laboraſſet: ut pter ceteros iuſtus appellareť: tunc ariſtides iacēs nomē ſuū iſcripſit oſtraco & hoi reddidit: poſt hanc dānationē ſexto fere anno: q̄ erat expulſus plebiſcito in pr̄iam reſtitutus ē: auctores plutarchus: pbus emylius cæteri. Infinitatem reꝝ pĥiam intelligit quæ rerū naturas ſcrutať neq; ſolum his contenta eſt: q̄ intra mundū cōtinenť: ſed extimia quoq; mūdi: & cœlo ipſo ſublimiora q̄piā altitudinis ſtudio: ueſtigat & inqrit. Exiliū credo. exilium non ſuppliciū eſt: ſed pfugiū portuſq; ſupplicii nam qui uolunt pœnā aliquā ſubterfugere: aut Calamitatē: eo ſolum uertunt hoc eſt ſedē ac locū mutāt. Et ut docet Ci. in orōne p cecina maleficiū nullum exilio ex lege mulctabať. Sed cum oēs uincula neces ignominiaſq; uitant: q̄ ſunt legibus cōſtitutæ: confugiunt quaſi ad arma in exilium: q ſi in ciuitate legis uim ſubire uellent: non prius ciuitatē q̄ uitā amitterent: qa nolūt nō adimiť his ciuitas: ſed ab his relinqť: atq; deponiť. Idē in orōne ad pōtifices de domo ſua: ait exulis nomē eē calamitatis nō turpitudinis: qñ igiť eſt turpe? reuera qñ eſt pœna peccati: opinione aūt hoium qñ eſt pœna dānati. Sene. in lib. de cōſulatione ad albinā matrem exilium definiens ait. Exilium nempe loci cōmutatio eſt: hanc cōmutationem loci aliqñ ſequunť incōmoda: pauperias: ignominia: cōtemptus: qbus detractis: nihil eſt qđ magnopere exilium ſit pertimeſcendum; nec cōmutatio loci onerosa. Aſſiduus.n. eſt humani generis diſcurſus: & naturalis quædā irritatio aīs mortaliū ineſſe crediť cōmutādi ſedes & tráſferēdi domicilia Pli. quoq; nř tradit naturā ēt arborū nedum hoium Auidam eſſe peregrinationis: legimus gentes totas & populos mutaſſe ſedem; ex quo fit ut carere patria nō ſit miſerū. Quod & Mar. Marcellus iudicauit: q in exilio mytileneo beatiſſie uixit; nequnq̄ bonaꝝ artiū cupidior fuit: q̄ illo tpe q ſciebat oēm locū ſapiēti uiro pr̄iam eē: itaq; bene exilium tulit: nec quicq̄ in aīo eius mutauit loci cōmutatio: q̄uis.n. pauptas ſequereť. In q̄ nihil mali eſſe aſſerunt philoſophi: & paulo ſupra. M. T. demonſtrauit: cum parabiles ſint diuitiæ naturales: ſcđum: quas; q uiuit pauper dici non pōt. Exilium aūt dř quaſi extra ſolum: & exul dictus quaſi ex ſolo patrio expulſus. At mulctātur bonis: hipophora. Quid tum: antiphophora: genera pœnaꝝ octo eē ſcribit. M. T. in legibus: & referť Auguſtinus in. xxi. de ciui. dei. Videlicet dammum: uincula: uerbera: talionem: ignominiā: exilium: mortē Seruitutem: itaq; mulctatio bonorum noīe damni continebitur. Xenocrates: xenocrates Calcedonius Platoni in Siciliam pficiſcenti comes itineris adheſit: hunc athenienſes aliqñ uendiderunt: ut ita in exilio degens frangeretur. Crantor hic ſolenſis fuit & cū apud ſuos habereť in gloria conceſſit athenas. ibiq; xenocratis fuit auditor ſociuſq; polemōis: obiit aq̄ intercutis morbo. Archeſilas: ex pythana eolica ciuitate fuit

Dictū heracliti
Nemo frugi eſto
Oſtraciſmus
Ariſtides iuſtus
Teſtula
Exilium ariſtidis
Memorabile
ſibi nō placere iuſti cognomētum
Extima mundi
Exiliū qd
Exul nomen calamitatis
irritatio naturalis cōmutandi ſedes
Marcellus in exilio beatus
Exul nō
Genera pœnaꝝ octo
Xenocra
Crātor
Archeſilas

tor. Archeſilas. Lacides. Ariſtoteles. Theophraſtus. Zeno. Cleãtes. Chryſippus. Antipater. Carneades. Panetius. Clitomachus. Philo. Antioch⁹ Poſſidoni⁹ inumerabiles alii q ſemel egreſſi nunq̃ domũ reuertere. At.n. nõ ſine ignominia afficere poterit ſapiẽtem. De ſapiẽte eſt hæc oĩs oro: cui iure id accidere nõ poſſit. Nã iure exulantẽ cõſolari nõ oportet. Poſtremo ad oẽs caſus facillima rõ eſt eoꝝ q ad uoluptatẽ ea referũt q̃ ſequunt̃ in uita ut quocũq; hæc loco ſuppeditẽt: ibi beate queãt uiuere. Itaq; ad oẽm rõnẽ Teucri uox accõmodari põt patria eſt ubicũq; eſt bene. Socrates quidẽ cum rogaretur Cuiatem ſe eſſe dicere. Mundanũ inquit totius enim mundi ſe icolam & ciuẽ arbitrabatur. Quid. Albutius: nõne animo æquiſſimo athenis exul philoſophabatur: cui tamẽ illud ipſum nõ accidiſſet: ſi i republica quieſcẽs. Epicuri legibus paruiſſet: q.n. beatior Epicurus: qđ in pfia uiuebat

archeſilas: qui relicto genitali ſolo: ſardis perexit: mox athenas profectus in academiã ſe ad crãtorẽ cõtulit: quẽ Platonicã philoſophiã: oĩno cõmutaſſe nouãq; quãdam conſtituiſſe ferũt: de quo dicebat: quod ex poſterioribus pyrrho. Ex medus Diodorus: nunq̃ idẽ bis dicebat: nec putabat ingenioſi eſſe uiri in eiſdem permanere. Cauillator uocabat: & cũ ipſe nihil ſe ſcire affirmaret: nec ſcire alios quicq̃ patiebat: oẽs turbás ſophiſmatibus: ſi qd primo turpe dixerat repẽte cõmutatus pluribus conabat rõnibus. quæ prius extruxerat cõſutare: erat ut inqt Euſebius in præparatione euangelica tanq̃ hydra capita ſua proprio enſe amputás: homerum maxime adamabat. Cuius adeo ſtudioſus erat ut ſemper ante ſomnum: aliquid homericum legeret: mane quoq; cum ſurgeret dicens ſe pergere ad Amaſium. In diſputãdo utebatur hoc uerbo arbitror æqdem. obiit ut hermyppus ait cum meꝛe imodice hauſiſſet. De hoc perſius. Non ego curo eſſe qđ archeſilas erũnoſiq; ſolones. Lacydes: cyreneus fuit lacydes: qui athenas profectus nouæ achademiæ princeps extitit. Archeſilæq; ſucceſſor: appellatus eſt œconimicus: qa rei familiaris curam magnam habebat: hic cũ anulo obſignaret pœnarium: & quotidie tamen uafricia ſeruili penora recondita obſignataq; diminuerent: hoc inqt illud eſt: quod apud Archeſilam. De incomprenſibilitate rerum didici: quod nihil uidere: nihil audire: nihil deniq; intelligere ſincere ac uere poſſumus: ſerui uero academiam incomprenſibilitatẽ uerã eẽ cõtẽdebãt. Ita coactus lacydes aliter inquit in ſcholis diſputamus. Aliter i domo uiuimus: diſputationibuſq; ac ſchola neclectis domum ſedens obſeruabat. Dicitur anſer adheſiſſe comes perpetuus labydi philoſopho nuſq̃ ab eo nõ in publico. nõ in balneis: nõ nocte: nõ interdiu digreſſus. Ariſtoteles theo. de his oĩbus copioſiſſime ſcriptum leges apud idoneos ſcriptores: maximeq; apud Laertium: qui exilia uerius q̃ peregrinationes ſuſcepere cauſa doctrinarum. Sine ignomina: quonia in ſapientem exiliũ quidem cadere poteſt: ignominia & dedecus non põt: nec iure exulare poterit. nihil.n. peccat ſapiens: nihil committit dignũ exilio: cuius uita tota impeccabilis eſt. Et ut græce dicit̃. ανεπιληπτος. Quocũq; hæc loco: ſi apud penitiſſimos ſcytas agemus: ſi in media barbaria uiuemus beate uiuere poterimus: modo uoluptates ſuggerantur: ſuppeditenturq;: quibus uitam beatam metiuntur. Teucri uox: teucer telamonis filius a patre eiectus patria extorris forti aĩo Iubnixoq; uertit ſolũ: qui in exilium pergens: cum patrem patriamq; ſalaminã: fugiendo relinquere dixit. Patria eſt ubicũq; eſt bene: q indulgens Genio dixit ad amicos nil deſperandum duce Teucro. Et aſpice teucro. O fortes peioraq; paſſi mecũ ſæpe uiri: nũc uino pellite curas cras ingẽs iterabimus æquor: de hoc factæ ſunt tragœdiæ. Cõdidit in cypro alterã ſalaminã. Oui. Et teucrum ueneri grata recepit humus. Trogus. Et eius circunſcriptor Iuſtinus. In nouiſſima. Epithome ſcripſit. Poſt finem Troiani belli Teucrũ morte Aiacis fratris inuiſum patri Telamoni: cũ nõ reciperetur in regnum Cyprũ cõceſſiſſe: atq; ibi urbẽ nõie antiquæ patriæ Salaminã cõdidiſſe. Inde accepta opinione: paternæ mortis patriã repperiſſe: mox poſitis in hiſpania ſedibus: gẽti callaicæ nomẽ dediſſe. Patria eſt ubicũq;. Ex hac teucri catholica ſnĩa duxit illud Sene. nulla terra exiliũ eſt: ſed altera patria eſt: nõ eris in patria: pfia eſt ubicũq; bene eſt: illud aũt p qđ bene eſt: in hoĩe nõ in loco eſt: ſi.n. ſapiẽs eſt pegrinat̃: ſi ſtultus exulat: huic ſnĩæ ſubſcribit illud Oratianũ. Petimus bene uiuere: qd petis hic eſt. Eſt ulubris: aĩus ſi te non deficit æquus: notiſſimũ eſt illud Naſonis. Oẽ ſolũ forti patria eſt: ut piſcibus æquor: & Papinio decẽter dictũ eſt in thebaide. Oẽ hominũ natale ſolũ. Cuiatẽ. Cuias dicit̃ & cuiatis. Cõi genere pronomen eſt: quod gentẽ ſignificat. ut docẽt Priſci. & Diomedes. Apud Plau. frequẽter legit̃ cuitias eſt. i. cuius patriæ & gẽtis. Mundanum: ſapiẽs inqt: patria mihi totus eſt mundus omnium locoꝝ: omnium ciuitatum ciuem eſſe ſeſe aſſerit. Theophraſtus dicere ſolebat doctum hominem ex omnibus ſolum neq; in alienis locis peregrinum eſſe: neq; inopem amicorum.

Quid titus albutius: de hoc in primo de finibus loquitur dicens eum a Sceuola ſalutatum eſſe Athenis: græca ſalutatione: de quo Lucilius cum multa uenuſtate & ſale ſic ſcribit. græcũ te albuci q̃ Romanũ atque ſabinũ maluiſti dici chere inquã tite lictores turma oĩs choruſq; chere tite: hinc hoſtis muti albutius hinc inimicus. fuit & Albucius declamator: qui dicere ſolebat: cum res animũ occupauit uerba ambiunt. Idem dicebat res omnium ſordidiſſimas acetum: pulegium: ſpongias. Timebat ne ſcholaſticus uideretur longe autem deterius ſenex dixit. q̃ iuuenis dixerat. Epicuri legibus. Epicurus ait ſapientem non acceſſurum ad rẽpublicã neq; dominatũ quæſiturum: ſed in ocio quietiſſimo uictuꝛe: ſed albucius dũ honores ambit dũ rẽpub. adminiſtrare pulchrũ eſſe ducit in exiliũ eiectus eſt. Qui quomodo: cur. qua in re. interrogatiue legẽdũ.

Exante rioribus plato
Cauillator
Archeſilas ut hydra
Homericum quotidiali quid
Scitum
incomprenſibilitas
Anſer comes indiuiduus
Impeccabilis ſapiens
Teucri uox
Patria ubicũq; eſt bene
Oratius
Callaici a teucro
ibi pfia ubi bene
Oẽ hoĩ natalẽ ſolum
Cuias
Cuiatis
Mũdanus ſapiens
Albucius
Qui.
Senior
gargetius

Metrodorus Athenis. Epicurus fuit Atheniẽſis: pago gargetius: hortorũ magiſter: unde a Papinio dictus ſenior Gargetius cũ ait in ſiluis: mallet deſerto ſenior Gargetius horto. Metrodorus quoq; athenienſis fuit epicuri diſcipulus: cuius filios in teſtamẽto cõmendauit heredibus: ſenſus eſt: patriã nihilo feciſſe beatiores philoſophos: q athenis uiuerẽt: & q athenis philoſopharẽt: nõ. n. locus: ſed aius facit hoiem beatũ. Epicurus cõdidit infinita poene uolumina. in qbus cylindri circiter trecẽti fuiſſe memorant. Vide an cylindrus epicuri ptineat ad cylindrũ archimedis: de quo ante dictũ eſt. Strabo celebrat Metrodorũ ſcepſium cui odio

Metrodorus
Aius facit beatum
Metrodorus odioſus

quã Metrodorus qd' Athenis: Aut Plato xenocratẽ uicebat: aut polemeo Archeſilã: quo eẽt beatior? Quãti uero iſta ciuitas æſtimãda eſt: ex qua boni ſapiẽteſq; pelluntur: Demaratus q̃dẽ Tarquinii regis nr̃i pater tyrãnum Cypſelum qd' ferre non potera fugit Tarquinos corintho: & ibi ſuas fortunas cõſtituit: ac liberos pcreauit. num ſtulte antepoſuit exili libertatem domeſticę ſeruituti. Iam uero motus animi ſolicitudines: ægritudineſq; obliuione leniunt: traductis animis ad uoluptatẽ. nõ ſine cauſa igitur Epicurus auſus eſt dicere ſemp in pluribus bonis eſſe ſapientẽ: quia ſemp ſit in uoluptatibus: ex quo effici putat ille qd quærimus ut ſapiẽs ſemp beatus ſit. A. etiam ne ſe ſentibus carebit oculorũ: ſi aurium? M. etiã nam iſta ipſa cõtemnit. primum. n. horribilis iſta cęcitas quibus tandem caret uoluptatibus: cum quidam etiam diſputent cæteras uoluptates in ipſis habitare ſenſibus. Quę autem aſpectu percipiantur ea

ſo cognomẽtũ fuiſſe teſtis eſt Pli. quẽ non credo fuiſſe illũ diſcipulũ Epicuri: quem Laertius dicit eſſe atheniẽſem: & ſi aliubi tradidimus quædã de ſcepſio Metrodoro tanq̃ epicureo. Vt Plato xenocratẽ. q. d. ſi plato lõge maior fuit Xenocrate diſcipulo: nõ ex eo erat illo maior beatiorq;: q ipſe eſſet atheniẽſis: cũ ille calcedonius foret: ſicut ẽt polemo atheniẽſis nõ uicit Archeſilã: nec illo beatior fuit ob patriã cũ ipſe eſſet atheniẽſis. Archeſilas uero pythaneus. Et ita oſtendit nõ ex loco ſed ex ipſo hoie parari beatitatẽ. Nã ut inqt eleganter Ora. Cœlũ nõ aium mutãt. q trãſmare currũt.

Clari ele.ci atheis
Historia demarati
Plaſtice

Iſta ciuitas: q dã roma itelligũt: ego athenas: iniqua urbe Socrates damnat. Ariſtoteles ne damnaret fugit Themiſtocles. Ariſtides. alcibiades: aliq; cõplures clariſſimi expulſi ſunt: i qua ciuitate oppreſſit uirtutes inuidia. Damaratus tarqni pater: demarathus corinthius negociator: & ex mercaturis opulẽtiſſimus factus ob ſeditiões domo pfugus tyrãnidẽq; cypſeli fugiẽs. i etruriã comigrauit cõportatis opibus luculẽtis q a targniẽſibus etrurię populis excoeptus tarqniũ priſcũ regẽ populi romani ex illuſtri etruſca uxore genuit hũc ex corintho pfugũ comitati ſunt fictores duo eucirapus: & eugrãmus: a qbus. Italiæ traditã plaſticẽ hoc eſt figulinã artẽ ferũt: ſuſcoeptis duobus filiis etruſca eis noia impoſuit. Arũtẽ alterũ alterũ lucumonẽ uocãs: quos erudiit græca & etruſca diſciplina lucumo ſupfuit pr̃i bonorũ oium heres: q' deinde Lucius Tarq. priſcus eſt appellatus: ex Diony. Strabone. Liuio. Pli. tyrãnus autem ille cypſelus: q corynti tyrãnidẽ occupauit: hoc nomẽ accoepit a ciſtula: quã græci cypſelon uocãt: in qua delituit occultatus a matre: cũ ad pnitiem ueſtigaret hiſtoriã ſcribit Herodo. in. y. uolumine: ſunt & aues noie cypſeli: ex eo dictæ q nidũ ſpẽ cypſeli. i. ciſtillæ ex luto fingũt quas alio noie apodas uocãt: qd uſu pedũ careãt auctores Pli. & Ari.

Domeſticæ ſer. Demaratus ſi domi & in pr̃ia uiuere uoluiſſet. ſeruitutem ſeruiſſet ſub cypſelo tyranno: ſed pfugus domo liberrime uixit in exilio: cũ in etruria fortunis opibuſq; ſuffarcinatus apud Tarq. cõſediſſet. lõge ãt pſtãtior eſt libertas in exilio. q̃ domi & in pr̃ia ſeruitus. Traductis a is ad uoluptatẽ. Epicurus uitã ſapiẽtis beatã putat auocatione ai a cogitãda moleſtia & reuocatione ad cõtemplandas uoluptates: negatq; ullũ eſſe tps quo ſapiẽs beatus nõ ſit Cuius uita referta ſit. & pteritarũ uoluptatũ memoria & ſpe cõſequẽtiũ.

Etiã ne ſi ſenſibus carebit; obiectio diſcipuli eſt iqrentis an ſapiens ſit futurus beatus in ſurditate & cecitate. Etiã rñdet magr̃ ſapientẽ haud dubie beatũ futurũ ẽt ſi obcecet. atq; obſurdeſcat. Annotãdũ eſt: hãc pticulã ẽt ſcite & elegãter a doctis uſurpari. p eo qd' dr̃ ita. & ſic Pli. in epiſto. ego huic ſtudes inq̃ rñdit etiã: qd' p inde ualet ac ſi dixeris ſtudeo. Horribilis iſta ce. eleuat uitiũ cecitatis: & p uirili pte cõtendit aſſerere cecitatem eſſe nõ habendã in malis. meritoq; contemni debere a ſapiente. cuius aius oculatus eſt. q oculo mentis cõtemplat ea ad q oculus corpis. quodammodo cecutiens eſt. Quint. in declamationibus. oñdit oculos cãm eſſe uitiorũ. oculi inqt nos in oia quotidie uitia pcipitãt. mirant. adamãt cõcupiſcũt. cecus nõ iraſcit. nõ odit. nõ cõcupiſcit. & cũ corpa nr̃a uigorem de lumibus accipiãt. peunt cũ ſuis uicia cauſis. Solomõ quoq; oculi iqt hoium iſatiabiles ſunt. & iterũ. Nequs oculo. q d creatũ eſt? & apoſtolus taxat oculos. utpote plenos moecationibus. & inceſſabilibus delictis capientes aĩas ĩfirmas: p qnq; ſenſus. & potiſſimũ p oculos. quaſi p quaſdã feneſtras uitiorũ ad aĩam introitus eſt. nõ põt ante metropolis & arx mentis capi. niſi p portas eius irruerit hoſtilis exercitus. ſæpe p oculorũ feneſtras aiæ capta libertas eſt. & iplet illud, pphcticũ mors ĩtrauit p feneſtras uñas. dũ formis mulierũ ſplendore gẽmarũ fulgore auri cõtemplatu diuitiarũ delitiarũq; attoniti obſtupeſcimus: uerũ liceat phis plauſibiliter rhetoricari: & p mr̃ias paradoxas. i. iopinabiles fauorabiliter decurrere ad calamitoſos cõſolãdos: cũ cõſtet cecitatem ifortuniũ eſſe maximũ acerbiſſimũq; nã ut ait Pli. nr̃ oculi ſunt ps corpis pcioſiſſima & q lucis uſu uitã diſtiguãt a morte. meritoq; a Statio cecitas dicta ſors letho dirior. oi ſi ſol in horoſcopo fuerit & saturnus in medio coeli periculum cecitatis infligunt. multæq; aliæ radiationes ſunt qbus cecitatis uitiũ infert. ſicut q habuerit horoſcopũ in. yiii. parte cacri: ubi nebula eſt erit cecus. Vt

Oculi cã uitiorũ
Oculi pleni mæchationibus
Prephetiã cum
Mors ĩtrauit p feneſtras
Cecitatis ſordiſſima

Radius ex oculis tria neceſſaria ad uidendú lumé ſimulacra · gi fluore · Contépla tio fœlicitas · Nox · Dies · Cā ſolis & cœli uidē dinatus · Sol philesios amabilis · Sol nubilia aí ſerenat · Nocturne uolupta tes pro ualeriis · ualerii in tētus aíus táq̄ arcus · Cecú po ſtulare nō poſſe · Vulpia. · domus iuriſcōſulti oraculú ciuitatis · Cōſultores · Cōſulti · Cōſilium malū cōſultori peſſimū · Diodorus ſtoicus

ex qbus uiſus cōtraria natura diſtat a ceteris:nā eū inaudiendo &
ea q̄ guſtemus:qnq; ſunt ſenſus notiſſimi:ex qbus uiſus cōtraria natura diſtat a ceteris:nā eū inaudiendo & oculis
guſtādo:& odorádo:atq; tágendo:nihil a nobis emittimus:ſed extrinſecus accipimus:qđ ſenſum ſuū moue
at qppe & uox ad aures ultro uenit:& odor in nares:iſtuu & palato igeriť:qđ gignat ſaporē & corpi nřo ap/
plicanť tactu ſentiéda:ſoli ſunt oculi:ex qbus lumé foras pficiſciť:& radius emicat:ad affectú uidédi tria
nobis neceſſaria ſunt:lumé qđ de nobis emittimus & ut aer q interlucet lucidus ſit:& corpus quo offenſo de
finat itentio. Epicurus uero:& Democritus:& Lucretius:ſequuti exéplū reliquoꝝ ſenſuū q extriſecus acci/
piūt qđ moueat putauerūt:nihil ex ocu
lis foras pſiſci:ſed imagies reꝝ i oculos
ultro meare:& ab oíbus corpibus iugi
fluore quépiá ſimulachra manare:& ita
eſſici ut uidédi:núc docet.M.T.ea q̄ pci
piáť aſpectu nō eſſe tá iucūda:q̄ illa q ex
reliqs q̄tuor ſenſibus pcipiúť:qm̄ in his
extriſecus ueniát:q̄ ſenſus ipſos olectét:
ex óculo uero foras lumé pgrediať:pte
rea mens eſt q̄ uidet.aíus q cernit:quo ſa
piēs citra uſum oculoꝝ pōt cōtéplari:ce
leſtia & reꝝ arcana rimari.Ex qnq; ſenſi
bus añ:cætera hoi tactus eſt & guſtus re/
liqs ſupať a multis.Aqlæ clarius cernūt
uultures ſagacius odoranť.talpæ liqdi/
us audiūt.Phi ſcribūt nihil eē ſallacius
acie oculoꝝ nřoꝝ:ut uera a falſis ſubide
nō ſternoſtat. Cui ut.eſt co.Ari.i.x.ethi
coꝝ cōtéplationé aít eē cōſumatá fœlici
taté:cū ſit hæc dei peculiaris:& ppria:
igiť pxime accedit ad diuiná beatitaté:
ſapiés:cognatiſſimuſq; fit dei:p cōtépla
tioné:eſt.n.iter deos & ſapiétes cognatio
q̄dá cōcillāte natura. Si nox nō adi.acu

nō uerſari in oculoꝝ ulla iucūditate ut ea q̄ guſtēus
olfaciamus:tractemus:audiamus in ea ipſa ubi ſēti/
mus pte uerſenť in oculis tale nihil fit:aíus accipit q̄/
uidemus:aío āt multis modis uariiſq; delectari licet
ēt ſi nō adhibeať aſpectus.Loquor āt de docto hoie
& erudito:cui uiuere eſt cogitare.ſapiētis.n.cogita/
tio nō ferme ad iueſtigandū adhibet oculos aduoca
tos:eteni ſi nox ñ adimit uitā beatā:cur dies nocti ſi/
milis adimat.nā illud Antipři cyrenaici ē qdē paulo
obſcœnius ſed nō abſurda ſnia eſt.Cuius cecitatē cū
mulierculę lamētarēť:q̄d agitis inqt:an uobis nulla
uř uoluptas eē nocturna.Appiū qdē ueterē:illū q cę
cus annos multos fuit & ex magřatibus & ex reb⁹ ge
ſtis itelligimus i illo ſuo caſu:nec priuato nec publi/
co mūeri defuiſſe.C.āt druſi domū cōpleri cōſultori
b⁹ ſolitā accepius:cū quoꝝ res eēt ſua ipi nō uid ebāt

tū magis:q̄ pbú argumētú:quo in pñtia utiť:ut.ſ.ſicut nox:cuius tenebræ nos uidere nō ſinūt:nō adimit ui
tá beatá:ita dies ceci hoís ſimilis nocti nō debet adimere:ſed aliud eſt nox tpalia.aliud nox perpetua nox ad
dormiédū data eſt.dies ad uigiládū.nox ad qeſcédū.dies ad agendū.licet nobis nocturnas tenebras lumini/
bus accéſis inalbare.& eas facere luminoſas.Ceco nō licet.Anaxagoras dicebat ſenatū eſſe ſolis & cœli uiden
di cá:cecus lumē mūdi iucūdiſſimū:& ſolis fulgore amabile uidere nō pōt:q̄uis mente poſſit neſcio q̄d uo/
luti p ſpeculū in enygmate diſpicere.Antiq ſolē phileſiū cognominauerūt.q lumē eius exoriens amabile.
Amiciſſima ueneratiōe oculoꝝ cōſalutamus.Dulce lumē eſt iqt eccleſiaſtes:& delectabile oculis uidere ſo
lē:q ut ait nō minus uere q̄ ſcite.Pli.triſtitiá cœli diſcutit:atq; ēt nubila humani aí ſerenat.Dixit Heracli.ει/
μη ηλιος ην ευφρονη αν ην.i.ſi ſol nō eſſet:nox eſſet.Voluptas nocturna:nullis ignorat:q̄ ſunt nocturnæ uolu/
ptates:quas ſine honoris pfatione noíare honeſte nō poſſumus:quaꝝ uel cecus pticeps eſſe pōt:dū talia ſine
lumie magiſtra natura exerceanť.Atm̄:q dixit:ſi neſcis oculi ſunt in amore duces:& q lucerná optauit con/
ſciá nocturnæ uoluptatis:his mihi uř ſenſiſſe aliqd deeſſe ad plená uoluptaté:ſubductis lumibus. Appiū
qdē ueterem:appii claudii cēſura clara eſt:qua uiá appiá muniuit.& aquá appiá in urbem duxit:eodem ap/
pio auctore pontia gens:cuius ad ará maximá herculis familiare ſacerdotiū fuerat ſeruos publicos miniſte
rii delegádi cá ſolemnia eius ſacri decuerat.ex quo factū eſt.ut pontii itra annū cū ſtirpe extīcti ſint.nomé/
q; potirioꝝ interiret.ipſe uero appius cenſor lumibus captus:auctores.Liui.Vale.gnetiá Pompo.iuriſcōſul
tus refert húc appiū iuris ciuilis fuiſſe ſciētiſſimū actioneſq; ſcripſiſſe ab eodem.R.lfam inuentá.ut p uale/
ſiis.Valerii:p fuſis furii dicerenť.de eodem.M.T.in li.de ſenectute ſic refert ad appii claudii ſenectutem ac
cidit ēt.ut cecus eſſet.tñ cū ſnia ſenatus iclinaret ad pacem.& fœdus faciendū cū pyrrho nō dubitauit dice/
re illa q̄ uerſibus pſecutus eſt Ennius.quo uobis mentes q̄ ſtare.ſolebát ante hac dementi ſeſe flexere ruina?
deinde paulo infra.quatuor inqt robuſtos filias quiq; tátá domū.tantas clyentelas appius regebat.& ſenex &
cecus itentū.n.aíum tanq̄ arcú habebat.nec lágueſcens ſuccūbebat ſenectuti.Vulpia.li.iii.digeſtoꝝ ait cecum
utriſq; lumibus orbatū.repelli ptoris edicto a poſtuládo.qđ iſignia magřatus uidere & reuereri nō poſſint
tñ ſenatoriū ordiem retinere.& iudicádi officio fungi poſſe ait.nūq̄t magřatus genere poſſit dicit ſe delibe/
ratuꝝ.& extat in q t exemplú eius q geſſit.Appius.deniq; claudius cecus cōſiliis publicis itereat.& in ſenatu
ſeueriſſimá dixit ſniam de pyrrhi captius nō recipiendis. Caii druſi domū.multos druſos celebrat antiq
tas.hic iuriſconſultus intelligiť.q q̄uis cecus eſſet.tñ oculatus erat ad cauſas cōſultoꝝ introſpiciendas.& ob
id domus eius frequentabať a cōſultoribus.ná ut in prio de oratore memorat Craſſus.Domus iuriſcōſulti
eſt totius ciuitatis oraculú q cōſultores.ex icertis certos cōpoteſq; conſilii dimittit.q̄nti mutii ianua & ueſti/
bulú.maxia quotidie frequentia ciuiū ac ſūmoꝝ uiroꝝ ſplédore celebrabať.Cōſultores pprie ſūt pcōtato/
res interrogatoreſq;.q cōſiliū petūt.cōſultus uero.q conſuliť.& docet,ut illud ex ořone p munera. Vigilas
tu de nocte ut cōſultoribus tuis reſpōdeas.Interdū cōſultor p cōſulto uſurpatur.ut i illo prouerbiali.Con

ſiliu𝔪

ſiliũ malũ cõſulteri peſſimũ eſt. Aufidius:cecũ hũc fuiſſe ſignat:apud Ora.mentio fit aufidii lurconis:q forti miſcebat mella falerno. Diodorus ſtoicus:de hoc in bruto ſic inqt:erá cũ ſtoico diodoro:q cũ habitaſſet ap̃ me cũ q̃nto uixiſſet:nup eſt domi meæ mortuus a quo cũ in aliis rebus:tũ ſtudioſiſſime i dialecticã exercebar. Itẽ in hortẽſio. Diodoro qd faciá ſtoico:quẽ a puero audiui:q mecũ uiuit tot annos:q habitat apud me:quẽ & admiror & diligo:q iſta antiochea cõtẽnit. Cũ ſi.cũ eſſet fidic: & muſicus. Pythagoreorũ mo.pythagoricis ut ſupra diximus mos fuit:cũ euigilaſſent aĩos ad lyrá excitare:& cũ ſomnũ peterent ad eãdẽ prius mẽtes cõponere.

cecũ adhibebãt ducẽ.pueris nobis. Gn. Aufidius p̃torius:& in ſenatu ſniam dicebat: nec amicis delibe rãtibus deerat.& grecã ſcribebat hiſtoriã.& uidebat i lr̃is.Diodorus ſtoicus cæcus multos annos nr̃æ domi uixit.Is uero qd credibile uixiſſet:cũ in philoſophia multo ẽt magis aſſidue quã antea uerſaret́:& cũ fidibus pythagoreoꝝ more uteret́:cumq; ei libri noctes & dies legerẽt́:qbus i ſtudiis oculis non egebat:tñ qd ſine oculi fieri poſſe uix uidet́:geometriæ munus tuebat́ uerbis p̃cipiẽs diſcẽtibus unde:quo quãq; lineã ſcriberẽt. Aſclepiadẽ ferũt nõ ignobilẽ:nec in exercitũ philoſophoꝝ:cũ qdã q̃reret qd ei cæcitas attuliſſet:rñdiſſe ut puero uno eẽt comitatior. Vt.n. uel ſumma uel pauptas tolerabilis ſit:ſi liceat qd qbuſdã gręcis quotidie ſi cecitas ferri facile poſſit ſi nõ deſinit ſubſidia ualitudinũ. Democritus lumĩb⁹ amiſſis alba.ſ.& atra diſcernere nõ poterat. At uero bõa:mala:æqua:iniq̃:hõeſta:turpia:iutilia:magna:parua:poterat.& ſine uarietate coloꝝ licebat uiuere btẽ:ſine notiõe reꝝ nõ licebat. Atq; hic uir ipe-

Geometriá.u. tue.cõſimile eſt illud:qd memorat Diuus Hiero.de Dydimo alexádrino:iter eccleſiaſticos ſcriptores illuſtri:q captus a parua ætate oculis:& ob id quoq; elemẽtoꝝ ignarus:tm̃ miraculũ ſui oĩbus p̃buit:ut geometriá:q̃ uel maxime uiſu indiget uſq; ad pfectũ didicerit. Geometriá aũt ſine uiſu uix cognoſci poſſe nullus ignorat:cum figuræ geometricæ:oculis ſubiciant́. Cuius pars una:οπτικη optice.i.pſpectiua appellat́:q̃ ad oculos ptinet:altera uero ps q̃ ad aures ptinet canonice.i.regularis uocat́:pſpectiua cãs reddit cur uiſiones ſubinde fallãt:ut quã i aqua cõſpiciũt́ maiora.ad oculos ſiãt q̃ pcul ab oculis ſunt minora. Voluptas ãt utilitaſq; taliũ diſciplinaꝝ i poſt pricipiis exiſtit.ut inqt.M.Va. Quãq; lineá ſcriberẽt:figuraꝝ geometricaꝝ genera ſunt duo:planũ & ſolidũ:planũ eſt:qd lineas hẽt:q̃ latũ eſt:& q̃ longũ:qualia ſunt triq̃tra:& q̃drata q̃ in aera ſiũt ſiue altitudine. linea dr̃ a nr̃is:quá græce γραμμην uocãt:eam ita deſinit euclides:γραμμη:eſt iqt:μηκοσ απλατησ.i.linea eſt lõgitudo illatabilis. Aſclepiadẽ fe.de aſclepiade pruſiẽſi medico illuſtri:nõ intelligi hoc in loco planiſſimũ eſt:qñ illo nullo morbo affectus nulla corpis debilitate mãcus ac debilis uixit:q ut au

ctor eſt Pli.ſpõſionẽ fecit cũ fortuna:ne medicus crederet́:ſi ũnq̃ inualidus ullo morbo fuiſſet ipe:& uictor ſup̃ma in ſenecta lapſu ſcalaꝝ exaiatus eſt:huius medicina plauſibilis fuit & fauorabilis q qnq; res maxime cõium auxilioꝝ pfitebat́:abſtinẽtiã cibi:abſtinentiã uini:fricationẽ corpis:ambulationẽ:geſtatiõeſq;:ita fauẽtibus cũctis:ut eſſent uera q̃ facilima erãt uniuerſum ppe humanũ genus circũegit in ſe:nõ alio mõ:q̃ ſi e cœlo demiſſus adueniſſet:hic uolumẽ cõdidit de uino:quo repit prius ægris opitulari:ſed dãdo.ſ.i tpe:cuius utilitatẽ æquari uix deoꝝ potẽtia poſſe pnũciauit:de hoc aſclepiade medico.Plin.Apule.Celſus.Galien.Aurcẽ.nõ paꝝ mſta:hic uero alter aſclepiades phus ſignificat́:lumibus orbatus.Cuius dictũ mire cõgruit oĩbus cecitate laborãtibus:ut.ſ.aut puero aut baculo uno:comitatiores ſint:cõſtat familiæ Corneliæ cognomẽtũ ſcipionũ iditũ eſſe:ex eo q Corneli.q patrẽ lumibus carẽtẽ p lumibus regebat ſcipio cognominatus:nomẽ ex cognomine poſteris dedit ſcipionẽ.n.dici baculũ q ſignorat.Nec in exercitũ:exercitatiſſimum:exercitus.n.p exercitatus uſurpat́.ut Vir.Nate iliacis exercite fatis:& Cor.tacitus.Armis æq̃ſq; in pñium nſmq;:more exercitus. Si li.mẽdicationẽ uel ut utar laberii uocabulo mendicimoniũ ſignificat:græcis aũt mẽdicare licebat:q romanæ grauitati idecoꝝ & pinde ſordidũ uidebat́:ide palliata mendicabula:a doctis dicuntur phi græci:uictũ mendicãdo q̃ritãtes:ſicut græcus ille palliatus & erinitus barbaq;:uſq; ad pubẽ pœne porrecta:adiit erodẽ hatticũ ac petit nũmos ſibi dari:ad panes emẽdos:tũ herodes iterrogat qs nam eſſet:atq; ille uultu ſonituq; uocis obiurgatorio:phũ ſe eſſe dicit:mirari quoq; addit cur q̃rendum putaret qd uideret:tũc herodes oppido q̃ ſciẽter & elegãter uideo igt barbã & palliũ:phũ nõdũ uideo iuſſitq; ei dari p̃ciũ panis.xxx.dieꝝ.dicẽs demus huic aliq d æris cuiuſmodi eſt.tã q̃ hoĩes nõ tã q̃ hoĩ.muſoni quoq; exẽplũ obiter memorãdũ eſt.q circũſtãri cupiá id genus.& phm ſeſe oñtãri dari iuſſit mille nũmũ.& cũ pleriq; dicerẽt nebulonem eſſe hoiem.malũ.& malitioſum.& re bona nulla dignũ.tũ muſoniũ ſubridẽtẽ dixiſſe aiũt.αξιοσ ουσ τιναργυριου.i.dignus igit́ eſt argẽto. Subſidia ua.oĩa itelligit fulcimia.& ſuſtentacula.q̃ neceſſaria ſunt cecis hoĩbus ad ualitudinẽ fulciẽdã. Democritus:democritũ abderitẽ phum p̃ter alios ueneradũ mẽoriæ pditũ eſt lumibus oculoꝝ ſua ſpõte ſe priuaſſe.qa exiſtimaret cõmẽtatiões aĩ.i cõtemplãdis nature rõnibus uegetiores & exactiores fore ſi eas uidendi illecebris & oculoꝝ ipedimentis liberaſſet. Tertul. i Apologetico tradit democritũ iõ ſemetip̃m excecaſſe.q mulieres ſine cõcupiſcentia aſpicere nõ poſſet.& doleret. ſi nõ eſſet potius.q̃ ãt ſolertia cecitatem ſibi cõſiuerit docet laberius poeta mimographus ſcribens eum cõſtituiſſe

pytagorici ad lyrá cõponebãt
Didymus cecus i geometria clarus
Optice pſpectiua
Canonica
Planum
Linea qd
Euclydes
Aſclepiades ſine egritudĩe
Medicina aſclepiadis iucunda
Aſclepiades cecus
Scipiones unde
Scipio baculus
Mẽdicimonium
Palliata mendicabula ſcitũ herodis
uideo pallium nõ phium tãq̃ hoĩs nõ tã q̃ hoĩ
Dignus eſt argento
Democritus ſe ultro excecauit
Eluciſcaſſe Euthymia democriti

diri aī ēt aciē aſpectu oculoꝝ arbitraſ:& cū alii ſæpe qd eēt ante pedes nō uiderēt:ille infinitatē oēm pe-grinabaſ:ut nulla in extremitate cōſiſteret. Traditū eſt ēt Homeꝝ cæcū fuiſſe:at eius picturā nō poeſim uidemus q̄ regio.q̄ ora.q locus græcie.q̄ ſpēs formę q̄ pugna.q̄ acies:qd rēigiū:q motus hoium:q feraꝝ nō ita expictus ē:ut q̄ ipſe nō uiderit:ut uideremus effecerit? Quid ergo? aut Hōero ad delectatiōnē aī: ac uoluptatē:aut cuiq̄ docto defuiſſe unquā arbitramur? aut ni ita ſe res haberet. Anaxagoras aut hic ipſe Democritus agros & patrimōia ſua reliqſſēt. huic diſcēdi q̄rēdiq; diuiæ delectatiōi toto ſe aīo dediſſēt.

clypeū cōtra ſolē:& ita ſplēdore æreo & ſolis radiis aciē oculoꝝ ſibimet effodiſſe ſeq; elucificaſſe. Sine ua-co.nō poſſumus diſcernere multiplicē coloꝝ uarietatē:ſine oculoꝝ corpaliū miſterio.mētis uero oculo. Et aī aciē poſſumus cōtēplari arcana naturæ:& diſpicere: phicas notiōes & cōſequēter uiuere btē:ſicut faciebat Demo.q euthymiā in trāqllitatē aī dixit eſſe finē bonoꝝ:q inumerabiles eſſe mūdos ꝓdidit:dū apiriā.i.iſi-nitatē ꝓbat:q nō cōtētus iterna mūdi noſſe:extera quoq; ſcrutatus;nec ulla in extremitate conſiſtēs uolumi-nū exordio ſic auſpicatus eſt:hæc loquor de uniuerſis:nil excipit de quo nō ꝓfiteaſ:qd.n.eſſe pōt extra uni-uerſa;Democritū.M.T.in hortēſio anpōit ueteribus phis:quos cū illo collocatos qn-te claſſis ſibi uideri dicit cognominatus ē gelaſinus ut ait ſuidas a riſu:illi.n.cūcta ri-dēda uidebaſ:& ut ait mordax poeta per-petuo riſu pulmonē agitare ſolebat Piin. ait democritū uite utiliſſimū nimio iuuā-di mortales ſtudio iterdū ꝓlapſū: ex ſon-tibus dēocriti:hortulos ſuos irrigauit epi-curus.Democriti uanitas illa taxaſ a Pli.q de reuiuiſcēdis corpibus ꝓmiſit:q nō reui-xit ipſe. Añ.p.i.ii.de dinatiōe:qd eſt añ pe-des nemo ſpectat cœli ſcrutaſ plagas.Dōa. explicās illd ex adelphis. Quod.a.p.ui. hoc iqt ſūpſit poeta de illo i ſiꝝ ꝓ mulga-to ancille dicto. Quod añ pe.ē nō uidet: cœli ſcrutaſ plagas.teſtis eſt Laer. thalētē unū ex.vii.græcie ſapiētibus cū domo exi-ret ſpectādoꝝ ſydeꝝ cā cecidiſſe i foueā: dictāq; eſſe ab anicula:o thales.q̄ i cœlis ſūt cōp̄nſuꝝ te arbitraris. q ea q̄ ſūt añ oculos ñ uides. Homeꝝ.c.Plutar.Hero.ceteri tradūt homeꝝ iclytiſſimū poetaꝝ amiſiſſe ocu-los:& ob id hōeri nom̄ ſortitū:cū prius Mebeſigenes diceref.Cumei nāq; & iōes captos oculis hōeros appel-lāt:q hōeris.i.aliens ducibus egeāt:hic cecutiēs meonius nūcupaſ:a Mar.Si i Sagitario i finibꝰ Veneris mars & Mercu.& Venus ſimul fuerit collocati & Horoſco.eiuſdē ptis poſſederit ſinē.Iupiter uero i Gemis cōſti-tutus ex occaſu diametra hos radiatiōe reſpexerit:hæc gēitura dinū poetā heroici carmis facit:talis Gēitu-ra ut iqt Firmi.minus.i.vi.matheſeos hōeꝝ dinū cumei carmis fecit iterptē.ex hōerico fōte oīs poſteritas la-tices i pocula duxit:ut ait Māi.ex hōero oēs eloqntie ptes ſic originē ducūt ut ex oceāo flumīa initiū. capiūt Hōe.archetypū eſt poetaꝝ:quē Pla.diuiſſimū nūcupat:q oēs ſine dubio ut ſentit Qui.i oi gñe eloqntie ꝓcul a ſe reliqt. Pictura ñ.p.poeta pictor ē loqns:pictor eſt poeta tacēs:i exornatōibus rhetoricis cōmutatōis exē-plū hoc legiſ;poema loqns pictura eſt.pictura tacitū poema dēt eſſe.dixit Ora.ut pictura poeſis erit: pigit hic pigit ille:ſed alterius pictura uetuſtate fit obſoletior:alterius nigidior.picture colores euāidi obliteraſ: ſtili poetici characteres durabiles pennāt.fœlices illi.quos bonus poeta depixit.nūc nulla extāt.Appellis pta-ſiūq mōumēta.Carie uetuſtatis iterlita & extīcta.cū hōeri & marōis poemata iuueneſcāt recētēſ.ſplēdeſcāt.i dies magis.qbus nulla caries.nullus ſitus.nulla ānoſitas officit obeſtq.merito dixit Ale.magnus fœlicē eſſe: achillē:q hōeꝝ ꝓconē habuiſſet.qd ſilius numeris poeticis ſic exp̄ſſit.Fœlix eacida cui tali cōtigit ore gētibꝫ oñdi.creuit tua carmie uirtus. Qui lo.græ.i.ii.iliados catologus eſt eoꝝ.q agamēnonē ſecuti cū nauibus ad expeditionē Troianū nauigauere.ubi locoꝝ.ciuitatū populoꝝ.oræ littoralis ē mira deſcriptio. Quæ ſpe.ſ. Zeuſis pictor eminētiſſimus pixit effigies mēbratura corporaturaq; ampliore.Augu.'id ratus.In quo hōeꝝ ſe-cutus credif.cui ualidiſſima qq; forma ēt in fœmis placet. Qui ſe.cōparatiōibus feraꝝ decētiſſime uſus eſt qbus ueluti emblēatis exornaſ poēa cultiſſimi:qle eſt illud q i p̄ria ſuppetit:utq; leo i ſylua ſtabat:ſua pi-gnora circū:cuius māus occurſe tcatulos nemus iter agēti uenatrix accīcta uiꝝ.Itē alio in loco.Crebra gemēs nimitū;tāq̄ leo uiribꝫ igēs faucibus:abſenti uēator ſi catulū audax abripuit dēſo i ſaltu dolet acre ſeqnſq; dei-de nēus uerſat ſcrutās ueſtigia.ſi quo uerſa uiri iueniat:coqt illū bilis amara. Nos ut ui.laus optimi poetæ. Ita graphicæ cūcta deſcribētis.uel potius depigētis.ut ea oculis legētiū ſpectāda ſubiicere uideaſ. Ita laudat Ora.pollionē.uideſ magnos iā uideor duces.nō idecoro puluere ſordidos. Anaxagoras.clazomēius fuit nō mō gnis glia & diuitiis.ueꝝ aī quoq; magnitudīe clariſſimus.qppe q totū p̄rimoniū ſuis ſpōte reliqt. & cū ab eis negligētiæ iſimulareſ.qd ergo iqt.nōne uos iſta curatis? mox abiicedēs ad ſpeculādū reꝝ naturā ſe cōtulit ſtudio doctriaꝝ flagrās.rei & priuatæ & publicæ oīo negligēs ac icurioſus.adeo ut cuidā ſe ita cōpellāti.nul-lane tibi p̄riæ cura ē? dixerit.mihi uero p̄riæ cura.& qdē ſūma ē digitū i cœlū itēdēs.hic cū poſt diutinā pe-griatione i p̄riā reueiſſet.poſſeſſiōeſq; deſertas uidiſſet.ñ eſſē iqt ego ſalus.niſi iſte puſſēt.q pluris faciēs cul-turā igenii q̄ ꝑdioꝝ.famigeratus extitit iter phos.de quo hīta ē metio quoq; i ſupioribꝫ.Dicebat epicurus ſa-piētē acqrēdi opes curā ñ habituꝝ. Dēocritus.dēocriti de quo pauloañ ñ paꝝ mīta.ſatis cōſtat diuiciis opu-lēti fuiſſe itm̄:ut pr̄ eius xerxis exercitui epulū hoſpitalr dederit.ipſe tñ quo magis uacuo aīo ſtudiis lr̄arū operā ipēderet.p̄rimoniū ſuū p̄riæ.q abdera dicebaſ dono dedit.ob hoc dixit Ora.i epiſto.Miramur ſi dēo-criti pecus edit agellos cultaq; dū pegre eſt aīus ſine corpe uelox hic i phia adeo ꝓfecit.ut pētathlos ſiue qn-q̄rtio.i.qnqi certaminū dici poſſet.nāq; naturalia.moralia.mathēatica.liberaliū diſcipliaꝝ rōnes.artiūq; oī-um doctrinā callebat olī ꝓpuſa olei charitate coemit utilitate magna i toto eo tractu oē oleū.mox ut apparu-

it ingens

Apiria iſi-tiras
loquor de uniuerſis
Gelaſinus dēocritus
De riuiſcēdis corpibus dictū anicule
Home.cecus cecutiens
Gēitura homeri
Poeta pictor loqns
Pictor poeta ſilens
Poete durabiles
Fœlix achilles ob ꝓconē
Zeuſis
Validiſſima forma in fœmia
cōparatio leōis ex homero
Anaxagoras p̄rimo niū reliqd
Dictū anaxagore nō eſſem ſaluus ſalua re dictum
epicuri
Democri. p̄rimoniū ſpretor
Pētathlos in philoſophia
notabile

it igẽs diuitiaꝝ curſus reſtituit mercedẽ auide dñorũ penitẽtiæ cõtẽtus ita ꝓbaſſe:opes ſ. ſibi cũ uellet in facili fore:poſſeq́ꝫ phõs ſi uellẽt diuites fieri. Ari. hoc aſſignat thaleti mileſio:hoc idẽ ſeſtius:e rõanis ſapiæ ſectato ribus fecit tãta ſraꝝ occaſio eſt:ſed uere phantibus qes doctrinaꝝ magis cordi eſt:q̃ ſollicitudo diuitiarum quas præ una uirtute cõculcãdas ducũt:qđ & crates ille thebanus factitauit:q cũ ad philoſophãdũ athenas ꝓgeret magnũ auri pondus abiecit dicens. Ite poſſum malæ cupiditas:nã uos potius mergã q̃ a uobis mergar:neq́ꝫ putauit ſe poſſe:& uirtutes & diuitias ſimul poſſidere. Augurem tyreſiam:De tyreſia thebano coniectore & fatiloquo Diodo. Plau. Papinius:Ouidi. ſcriptores omnes:qui ira iunonis excecatus tradiť:cui Iuppiter ſcire futura dedit criméq́ꝫ leuauit honore homerus i odyſſea tyreſiam dixit apud inferos ſolum ſapere. Cæteros umbrarum uagari mõ apđ Oratium Dat uaticiniũ ulyxi cõſultori:tyreſiæ monumentũ:fuit in tilphoſo monte boetiæ:iuxta fontẽ tilphoſam. Vbi ꝓfugus diẽ ſuũ obiit:ut auctor eſt ſtrabo Ibi thebani ciues illi ſepulto. diuinos honores tribuere iuuenalis cum cecum diceŕ uellet. Dixit tireſiã:illo uerſu:nec ſurdum nec tireſiam queq́ꝫ eſſe deoꝝ:hic itaq́ꝫ cũ eſſet ſapiens: & diuinationis conſultiſſimus cecitatem ſuã æquanimiter ferebat:tanq̃ id obnubilaŕ nõ poſſit ſapientis fœlicitatem:qđ inſipiẽs ꝑinde ac maximũ erũnoſiſſimũq́ꝫ maloꝝ in toleranter feret & dolenter. Ad uero polyphemum:homerus in nono odyſſæ: longo carmine & luculento canit quemadmodũ ulyxes ſtipite obuſto & inito terebrauit oculum polyphemo cyclopi ingentem & enormum:qui torua ſub fronte latebat Argolici clypei & phebeæ lampadis inſtar. mox aſtu & uafricia ulyxis cum incolumes ſocii euaſiſſent ex antro cyclopeo id ꝑ ſe ipſo cõmẽtus eſt: ſubiecit ſeſe uentri arietis magni,& lanoſi:lanitium firmiter manibus apprehendẽs. Cum autem aerisis nouiſſimus egrederetur in paſtum:cum ꝑtentare cœpit excæcatus polyphemus tactu explorãs:ne græci furtim dilaberẽtur:eũ itaq́ꝫ tãgẽs ſic cœpit affari. κριε πεπον τι μοι ωδε δια σπεος εσσυο μηλων υστατος. i. o aries ſtolide cur ultimus ouiũ ex antro egrederis ut longe primus flores depaſcis:tu primus ad fluenta amnica pueris ueſptina ãt hora primus ad ſtabulũ reuerteris:& alia q̃dam q̃ faſtidio auriũ parcẽs omitto. Colloqum aũt cũ ariete polyphemi exoculati ſatis oñdit illũ quoq́ꝫ arietino corde fuiſſe ꝑditum ac ueruecæ ſtatue conſimilem:qs. n. cũ pecude fabulareť:niſi plane pecus & brutus & pecuinis ſenſibus ſtupẽs. Cyclops:polyphemus ille ab homero dictus pelorios. i. excelſus:& uaſtus qui erat anthropophagus truculẽtus imanis:Et ut ait homerus mantuanus:monſtrum horrendum informe ingens cui lumen adẽptũ cyclopas. i. unoculos canũt i ſicilia fuiſſe filios neptuni Etneos fratres cœlo capita alta ferentes quos Stra. & thucidides & fabuloſos renť. Quã aries Pli. ait q̃ ſtultiſſima aĩalium eſſe lanata arietis ꝓpriũ ẽ ouiũ ſenectã cõſectari agnas faſtidire:aquilonis flatu mares cõcipiunť:auſtro flante fœmine. In ſurditate. Si cecitas malũ non eſt:neq́ꝫ obnubilare quis ſapientis ſerenitatẽ tãto minus ſurditas nocebit:minuſq́ꝫ infuſcabit:& haud dubie leuior cecitate faciliorq́ꝫ toleratu ſurditas eſt:cui hoĩum prio negatus ẽ auditus huic & ſermonis uſus ablatus nec ſunt naturaliter ſurdi:ut non idem ſint & muti:id plerũq́ꝫ natura:aliq̃ñ caſu fit:ut morbo aliquo obſeptus meatus uocẽ nõ tranſmittat ad lingua:qđ cũ acciderit:ut ſcri. Lactantius in li. de opificio:auditum quoq́ꝫ obſtrui neceſſe eſt:ut qa uocẽ emittere non põt:ne admittere q̃dã poſſit:ob uitiũ ſurditatis negat Vlpiãus redhibitionẽ:in tertia parte arietis habentes horoſcopũ erunt ſurdi unoculi ſtolido fatuitatis ſtupore cõfecti.

Sudaſter. M. craſſus:grãmatici autumãt noĩa in aſter deſinentia:eẽ diminutiuæ ſignationis:cui ſnia duo potiſſimũ noĩa aſtipulanť ſurdaſter & recaluaſter:nã ſurdaſter dŕ modice & paꝝ ſurdus:& talẽ fuiſſe. M. Craſſũ itelligi uult hoc i loco. M. T. recaluaſter uero:q frõte ſola caluus ẽ:nec toto capite:ut illđ apđ canõicos ſcriptores ex leuitico:& ſi a frõte ceciderit pili recaluaſter & mũdus ẽ. recaluaſtꝝ fuiſſe ſocratẽ accœpimus. Cætera ãt feræ oĩa cõſiŕ termiata:magis imitationẽ q̃dã ſignãt:q̃ dimiutionem:ut ãtoĩaſter paraſitaſter oleaſter & alia ſexcenta:ut iure grãmaticos iceſſãt neoterici. i. recẽtiores ſcriptores. Male. a. uituꝑabať ſſamulabať & potiſſimũ nota auaritiæq̃ ſitiuit auꝝ ꝑthicũ uſq́ꝫ ad exitiũ i cuius oris rectũ auꝝ liq̃dũ ĩfuſũ ẽ:ut cuius aĩus arſerat auri cupiditate eius ãt mortuũ & exãgue corpus auro utereť male audiŕ eſt culpari ſicut bñ audiŕ eſt laudari. T. i epiſtolis ad atticũ:hãc nõ nulli amici appi ridicule iterꝑtãť:q me iccirco putent bñ audiŕ:uelle:ut ille male audiat. Nřı:latini. Hi i il. ſer. ſur. diuerſitas liguaꝝ uarietaſq́ꝫ loquendi facit:ut hõ externus alieno pene nõ ſit hoĩs uice auctor Pli. qnetiã Aug. i. xix. de ci. dei liguaꝝ lqt diuerſitas hoĩem alienat ab hoĩe:nã ſi duo ſibimet iuicẽ fiãt obuiã:neq́ꝫ ꝑterire:ſed ſiľ eẽ aliq̃ neceſſitate cogãť quoꝝ neuter nouit linguã alterius:faciliuſſibi aĩalia muta ẽt diuerſi gñis q̃ cum illi ſunt hoĩes ſociãť ex hac itaq́ꝫ diſſimilitudie liguaꝝ fit:ut itali ſint i trãſmõtanoꝝ ſermõe ſurdi & trãſmõtãi in ſermõe italoꝝ dum neutri neutros itelligunt:idq́ꝫ accidit i linguis oĩbus nobis ignotis quaꝝ idiomata ſunt nũeroſiſſima: ſiqdem.

Itaq́ꝫ augurẽ Tyreſiã:quẽ ſapiẽtẽ fingũt poetæ nũq̃ idu cũt deplorãtẽ cæcitatẽ ſuã. At uero polyphemũ Hõerus cũ immanẽ. ferũq́ꝫ finxiſſet:cũ ariete ẽt colloquẽtẽ facit eiuſq́ꝫ laudaŕ fortũas ꝙ quo uollet ĩgredi poſſet & q̃ uellet attigeret. recte hic qdẽ: nihilo. n. erat ipſe cyclops:q̃ aries ille prudentior In ſurditate uero quidnã ẽ mali. Erat ſudaſter. M. craſſus:ſed aliud moleſtius qđ male audiebat:ẽt ſi: ut mihi uidebať iniuria. epicurei noſtri græce farine ſciunt:nec græci latine. Ergo ii in illorum & illi in horum ſermone ſurdi. Omneſq́ꝫ id nos in his liguis quas non intelligimus quæ ſunt ĩnumerabiles ſurdi profecto ſumus. Ac uocẽ citharædi non audiũt:

Phõs ſi uellent ditescere poſſe
Ite peſſum diuitiæ
Tireſias cecus ſolus ſapit
Monumẽtum thireſiæ
Fabula poliphẽi exoculati
Verba polyphemi ad arietẽ
pelorios
cyclopes unoculi
Aqlõe flãte mares concipi
Surdi muti cã ſurdi
datis genitura ſurdi
noĩa in aſter
Surdaſter recaluaſter recaluaſter ſacrates
i os chras
auꝝ in ſuſum
Male audire
Bene audire
Liguaꝝ uarietas hoĩem alienat ab hoĩe
Itali ſurdi in ſermõe

Thimoſtenes & ſtrabo prodiderunt trecentas natiões quæ diſſimilibus linguis uterenť: deſcendiſſe in dioſcuriadem urbem colchorum clariſſimam. At nocẽ cythAredi: hipophora: tanq̃ dicere poſſit aduerſari? ppterea ꝗ citharedos muſicoſq; concentus ac ſymphoniacos audire non poſſint: quæ mira ſane uoluptas eſt: & capitur oẽ quod uiuit: & ut auctor eſt Ariſtoteles i pblc matis: q ad res mathematicas ptinent: nũeris modulis cãticis deniq; oĩbus cõcinendi gñibus oblectari oẽs cõſueuerunt: in quá ſniam eſt illud ſatyrographi. Aſpice partis nunc damnum alterius nam quæ cantáte uoluptas, ſit licet: ex ius citharedus ſitq; ſeleucus. Ne ſtridorem ſerræ: p antipophoram diluit obiectum: ſi inqt non audiet rurſus uocem citharedici: quod uoluptatis: eſt nec q dem audiet ſtridorem ſerræ aut grũnitum porci: qui uterq; ſonus ſtridulus: iamabilis & gratus mirum quantũ aures offendit: & auditum quaſi conuulnerat: alia quoq; non pauca ſunt q nos ſtridore acutiſſimo puelſunt: quibus ſurdi liberanť: grũnitus autem uox eſt porcoꝝ: ut hinitus equorum balatus ouium mugitus boum. Grunire: quod ẽ grunitum facere: recentiores dicũt ueteres grũdire dicebant. Claudius in annalibus: grũdibat grauiter pecus ſuillũ: hinc quoq; grũdiles lares dicti quos romulus conſtituiſſe dť in honorem ſcroſæ. q .xxx. peperat porcos. Laberius dixit: grũdientem aſpexi ſcropham. Cum iugulatur: lepida mehercule fabella eſt huic loco congruens: qua eſopus ille citiſſimus ſabulator uſus eſt dũ docet cur ouis cũ duciť iugulatũ ſilet: ſus uociferať ouis inqt ſolita eſt tonderi mulgeriq; frequenter ex quo fit: ut cũ duciť ad necem credat tunc quoq; ſe duci: ut aut tondeatur aut mulgeať: ideoq; ſilenter id ad lanienam porcus uero: cui neq; lanitiũ eſt neq; lac. grũnitum tollit ingentẽ: quaſi gnaruſſe ob hoc ſolũ trahi ut iuguleť: qui nunq̃ ob mulſuram aut tonſuram. capi ſolet. Nec fremitũ maris. ſ. audiũt hi q ſurdi ſunt q̃tus át ſit fremitus & fragor maris murmurantis & undabundi: ſciunt nautici: qui tumeſcentibus equoribus fremẽtibuſq; ad uota cõfugiũt ſuppetias diuinas implorant digitis quatuor aut ſeptẽ remoti a morte ſupra caput impẽdẽte: demoſthenẽ ferũt ad fluctus ſonoros murmurantis maris declamare ſolitũ: ut fremitũ aſſueſceret uincere cõcionis tumultuoſæ. Anteq̃ hi ſint inuecti: muſicá amphon primus inuenit: q & citharæ repertor ferť ſeptẽ chordis additis terpáder: octauá ſimõides addidit: nouá timotheus cithara ſine uoce cecinit táiras prius: cũ cantu amphiõ: ut alii tradũt linus. Surdo ad oculoꝝ cõſolatio ceci ẽ ut qm̃ uiſu priuatus: eſt uoluptatẽ capiat ex hauditu: cõtra ſurdus qa uoluptate auriũ frui nõ pt ad uoluptatẽ oculoꝝ traducẽdus erit admonenduſq;: ut ex uiſu capiat uoluptates quibus ſurditatis incommodum compenſet. Qui ſecum loqui: ſapiẽs ut an diximus is eſt qui ſecum loquitur: qui nunquam minus ſolus eſt q̃ cum ſolus: cum olim crates uidiſſet adoleſcentulum ſecreto ambulantem interrogauit quid illic ſolus faceret; me cũ iqt loquor cui crates caue rogo & diligenter attende ne cũ hoie malo loquaris. Dixit Pli. mecũ & cũ libellis meis loquor Igiť nihil nocebit ſurditas qui ſurdus ſecũ loquať ſecũ át loq philoſophari ẽ & ſeipſum excutere poterit ſurdus facere qđ ſeſtius q cõſumato dic cũ ſe ad nocturná q̃etẽ recepiſſet ſic interrogabat aíum ſuũ qđ hodie malum tuum ſanaſti; cui uitio obſtitiſti qua pte melior es; poterit facere qđ Seneca q quotidie iqt apud me cám dico: cũ ſublatũ ecõſpectu lumẽ ẽ totũ diẽ mecũ ſcrutor facta ac dca mea remetior ita ſurdus ſecũ loqueť aíum trutinabit. ſeſe itus excutiet examiabit inquiret qd recte ſecerit qd pperá qđ lõge ſalubrius ẽ: q̃ cũ altero fabulari & alteꝝ audire ſermocinantẽ huc adde qđ ſurditas optabilis ẽ his q iterdũ audiũr q̃ audiuiſſe nollent. Aius. n. hoíum i auribus hitat. ut dixit olí xerxes nã q bñ audit is hilaritate pfundiť q uero male is exacerbať ſurditas pdeſt lepori lepores. n. ſurdi celerius pingueſcunt ſurditas bona ẽ gallinis & ouibus ſiquidẽ gallinaꝝ oua accipitris audita uoce uiciant oues abortũ faciũt audito tonitru. Cõgeráť i unũ: fingamus inqt quẽpiá agere maloꝝ obrutũ cecũ ſurdũ doloribus accerrimis affectũ oĩbus deiq; erũnis & calamitatibus pſſum tñ ſi ſapiens erit beatitudo obduci obnubilariq; nõ poterit & eo magis q portus mortis paratus eſt quæ finis eſt erumnaꝝ oíum & laborum & ita oſtendit confugiendum eſſe ad profugium mortis quando urgemur doloribus maliſq; impatibilibus ut enim inquit ueriſſime artabanus apud Herodotũ mors ẽ optatiſſimum pfugium erumnoſæ uitæ: ille enim portus unus & erumnoſorum & effugium miſeriarum.

ne ſtridorem quidem ſerræ tum cum acuitur: aut grunitum cum iugulatur ſus: nec cum quieſceř uolunt fremitum murmurantis maris: Et ſi cãtus eos forte delectant. primum cogitare debent antequã hi ſint inuenti multos beate uixiſſe ſapientes. Deinde multo maiorem: percipi poſſe legendis his: quam audiendis uoluptatem. Tum ut pauloante cœcos ad aurium traducebamus uoluptatem ſic licet ſurdos ad oculorum. Etenim qui ſecum loqui poterit ſermonem alterius non requiret. congerantur in unum omnia: ut idem oculis & auribus captus ſit: prematur etiam doloribus acerrimis corporis: qui primum per ſe ipſi plerumq; conficiunt hominem: ſin ſorte longinquitate producti. uehementius tñ torquent: quam ut cauſa ſit cur ferantur. Quid eſt tandem dii boni quod laboremus. Proſtus. n. pſto eſt: qm̃ mors ibidẽ eſt æternũ nihil ſentienti receptaculũ. Theodorus Lyſimacho mortẽ minitãti: magnũ uero inquit effeciſti: ſi cantaridis uim conſecutus es; Paulus Perſæ præcanti: ne in

Grũnitus / grũnire / grũdire / Grũdiles lares / Fabella eſopia / Ouis ſilẽs ducitur / Demoſthenes declamabat ad fluctus muſicæ inuectores / Sapiens ſecũ loquiť / Dictum cras / Dignus imitatiõe ſeſtius / Totũ diẽ mecum ſcrutor / Aius habitat in auribus / Lepus ſurdus pingueſcit / Ouium abortus ex tõitru / Portus maloꝝ mors / Mors pfugiũ erumnoſæ uitæ / cõficere

Clau. / Plin. / Senec. / xerxes / Herod.

Conficiunt: exanimant: trucidant: negant: uerbum hoc gladiatoribus conuenit: qui confecti dicuntur grauiſſimis uulneribus occumbentes: ut docet Donatus ſic Ci. in Catilinam gladiatori illi confecto & ſaució.

Theodorus lyſimacho: hoc optimum in primo commentario affatim explicatú: eſt ibiq; ſcriptum reges de ui ueneno q; cantaridis. uermiculi uenerati. Ridiculú ē gloriari: pinde ac magnú qddam ſit ſe poſſe efficere id quod poſſunt ſcorpiones: pñt cantarides: uidelicet morté inferre. Paulus perſæ: pſeus ille rex macedonú famigeratus: cui plus auri fuit q̄ ai: uictus ſupatuſq; bello a romáis. ſc. Gn. Octauo dedit: orás ut

triumpho duceret: in tua id inq̄t ptāte eſt. Multa prima die cū de ipſa morte q̄reremus: non pauca ēt poſtero cū agerēt de dolore ſūt dicta de morte q̄ q̄ recordet haud ſane piculū ē: ne nō mortē aūt optā dā aut certe nō timēdā putet. Mihi q̄dē ī uita ſeruā da uī illa lex q̄ ī græcoꝝ cōuiuiis optīetur. Aut bibat iq̄t aut abeat: & recte. Aut. n. fruat aliq̄s pīter cū aliis uoluptate potādi: aut ne ſobrius ī uiolētiā uinolētoꝝ īcidat: añ diſcedat. ſic iniurias fortūe q̄s ferre nequeas defugiēdo reliquas. Hæc eadē q̄ epicurus: totidē uerbis dicit & Hiero. q̄ ſi his philoſophis quoꝝ ea ſnīa ē: ut uirtus p ſe ipſa nihil ualeat oē q̄d hōeſtū nos & laudabile eē dicīus: id illi craſſū: q̄ddā & ianis uocis ſono decoratū eē dicāt & tñ ſemp beatum eſſe cenſent ſapientē. Quod tandē a ſocrate & platone pfectiſq; philoſophis faciendum putes quorum alii tm̄ preſtantiam in bonis animi eſſe dicunt ut ab his corporis & externa obſcurent

adpaulum æmilium imparorem duceret: qui illi obuiá cú amicis uenit. Aſſurrexit: & ut hiſtorici tradunt illachrymauit uarietatem. ſ. fortunæ ſecum reputans quæ regem ex ſummo dignitatis faſtidio in pceps detraxerat tunc perſeus φιλεζωοσ. i. uitæ cupidus turpiter in terrá procúbens: & genua emilii amplectens uoces emiſit indecoras: quas nō tulit emilius nec p̄ces illius audire ſuſtinuit immo eu caſtigás: q̄ effemiate nimis ac molliter ſuccumberet ictibus fortunæ: & cū per ſeſe in triúphú duceret ipenſe rogaret inquit: επισοι τουτο εστιν. i. in te hoc eſt quo dicto ſignificauit illū poteſtaté hre ſemetipſum interimendi: & ita cōtumeliæ p morté ſubducendi ſed maluit turpiter triúphari: q̄ laudabiliter mori: doctus itaq; in triúphú eſt una cú filiis: periitq; i carcere aí mœrore cōſectus uelut alii tradút uigiliis inſomniaq; maceratus. Prima die: prima tuſculana queſtione. Poſtero: ſcda tuſculana. Aut optanda ſi aia eſt imortalis. Aut nō timendá ſi aia ē mortalis: & nullus ſenſus a morte ſupſtes reliq̄t. Aut bibat: aut abeat ſic i uita dgēda: aut ferendam ſunt aduerſa: aut p morté effugienda: ut in cōuiuiis græcoꝝ. ex lege cōniuali: aut eſt bibēdú aut abeūdū cācio græca eſt cōuiualis. πινε πινε τρισ πινε αμα τετταρα hoc eſt bibe q̄nq;: bibe tres: bibe quatuor cyathos: pterea bibere græco more: ē cū cyathis mero plenis ſaltare: & prio deos: deinde amicos ſuos noiantes: totiens meꝝ bibere quotiés deū & caros ſuos noiati uocant ad quē moré alluſit Hora. cū ait da lunæ ppere nouæ: da puer auguris murenæ: q̄dá autumāt: legé bibēdi græcā eē ut totiens bibāt: quot litteræ ſint ī noībus amicaꝝ q̄s noiati uocát ſiue amicoꝝ: hinc illud. M. Tullii ex uerrinis: fit ſermo inter eos & iuitato: ut græco more biberet ad hūc moré alluſiſſe uī epigrámatiſta: Neuia ſex cyathis: ſepté Iuſtina bibat. Añ diſcedat: uiget in pñtia hic mors apd traſmōtanos fere oēs: ut puocēt in certamé ludúq; bibēdi: bibētes: ultra uentris capacitatē ad uina pdenda geniti: q ſi forte recuſaueris combibere excandeſcunt: indignant: oderūt: ut abitú magiſq̄ aditum malis: ut melius fuerit nō uēiſſe q̄ bibiſſe. ego cū parthiſius in celeberrima galliaꝝ ciuitate puer adhuc ſtudia hūanitatis publico auditorio ac frequētiſſimo pfiterer quotidie uocabar: quotidie inuitabar a gallis. lrarum ſtudioſis nimium q; amantibus mei: ut combiberem ut conueſarer. Ego qui ſtomachi mei menſuram noueram: & iam galloꝝ mores pbe callebá: ut ſpiritus illoꝝ alioqui feroces mitigarem: meipſum accuſabá cōſtitutioné corporis mei criminabar: tanq̄ moroſam & ībecillá: dolere me ſimulabá q̄ non eēm ea firmitudie & robore mēbroꝝ: ſeptus: quo illi ut ego quoq; poſſem cū illis una uenialibus uoluptatibus indulgenter īſeruire: & ita puocationem coꝝ iracundie rōnem hēbam bonæ ualitudinis: q̄ maxime noticia ſui corporis ſuſtentat: mihi placet illud ſocraticū eē & bibere ut uiuā: ſecus uī multis īmo: pleriſq; oībus: uiuere: ut edát & bibát: quoꝝ deus uenter eſt q cōcinunt illud ex ſchola aſotorū deprōptū. Edamus & bibamus cras. n. moriemur: ſed cū ad maiora ſublimioraque nos deus genuerit: q̄ ut cibū digerere & uinū pcolare nouerimus: foueamus hoiem ex ea parte q̄ pcioſior ē atq; pſtantior. Qui corpori ſeruit: nunq̄ liber erit: cuius curá hēndá & q̄dé diligentiſſimá cenſeo: cū corporis fulturis aius ſuſtineat: ſed ita tñ: ut aí cultura p̄ponat: ut ai ipio utamur ut mens uelut regina dominet: libet interdū in hæc ueluti diuerticula a pposito deflectere ad ganeōes popinōeſq; taxádos: q ab dñi mácipati: & culinaꝝ aſeclæ ob nullá aliá cám ſe natos eē arbitrant niſi ut edant & bibát q ſe tū beatos credunt cum ſaliaribus cenis diſtenti & opimis epulis farti & largo uino obruti nec orienté ſolē uiderint nec occidenté.

Hierony. de hoc ſupra dictū eſt cui ſummū bonū eſt interdū idem q̄d epicuro uidelicet nihil dolere. iſ. n. maxime pbat idolentiá. Quod ſi his phis: argumentum a minori ad maius cuius hic eſt ſenſus ſi philoſophi uoluptarii ut epicurus. ut Hierony. ut ariſtibus apud quos honeſtū p ſe parum ualet cenſet ſemp beatum eſſe ſapientem quanto magis hoc ſentire oportet ſocratem: & platoné maxios phorum qui uirtuti tm̄ tribuūt ut nulli magis ut ſola uirtute reliqua bona obſcurari dicát ſicut ī creſi theſauris aíus obſcuratur.

Id illi craſſum q̄ddá epicurus & epicurei honeſtū illd q̄d tā ope laudát ſtoici q̄d ſummú bonū eē cēſet

cōfectus

gradiator

pſes rex captus

Lachrymæ pauli

Ne triū pharet Inte eſt perſes in carcere obiit

Cancio græca cōuiualis

Biberē græco more

Prouocatio i aleá bibēdi

puer pfeſſus ſtudia in gimnaſio parrīſiorum

Inuitabar ad cōpotationes

Edo & bibo ut uiuā

Schola aſotorum

Edamus & bibāus

ai cultus p̄ponēdus

In gulōes

Indolētia

Virtute reliqua obſcurari

Magnidi ca ſtoici

Caſſum qd. Caſſiculi aranearum. Ius honorarium.

qd ſol ū expetendū: ſolum laudabile uerbis magnificis: magnificenter prædicant: id dicūt uerbis qdē decoris obuolu: te āt ipſa eſſe caſſum q ddā & inane: tanq̄ ſtoici uoces tm̄ inanes fundant: & uirtutes ebuliāt: ue potc magnidici inanilogi: uani dici magiſq̄ ueridici; caſſum inane: uacuū: fragile dixerūt ueteres ut caſſa nux a plauto & oratio dicta. Vir. caſſum lumine & ethere caſſos dixit pro uita priuatos: & uacuos: un̄ retia caſſis & per diminutionē caſſiculi nuncupantur. Hiero. nequaq̄ aranearū mihi opponas caſſiculos. Alii ut peripatetici: & academici. Alii autem: ut ſtoici. Tanquam honorarius arbiter: ſicut ius prætoriū ab

Honorarius arbiter. Decisio carneadis.

honore p̄toris honorarium eſt noiatum ut ſcribit Papinianus; qd' quaſi uiua uox eſt iuris ciuilis; ita honorarius arbiter ab honore dictus quem honoris cā utraq; pars ſummū facit ſuæ controuerſiæ iudicē & quod ille deciderit ea ſtant ſnia. Imus ad arbitrū hoc modo: ut ne nihil: neq; tantum: quantū poſtulauimus conſequamur. In arbitrio mitte moderarū: æquū eſt: cū ad iudicem cām labefactari animaduertunt ad arbitrium confugiūt; De arbitris arbitrorumq; generibus alibi plura ex ſnia iuriſcōſultoꝝ & oratorū. Carneades itaq; ille nouiſſimus phorū ita diiudicabat de cōtrouerſia ſtoicoꝝ & pipateticoꝝ: ut res optime deciderēt: ſtoici inquit dnt, cōmoda bona corporis & fortunæ peripatetici bona appellāt: ſed cōmoda ſtoicoꝝ & bona peripateticoꝝ: uocabulis diſſident re ipſa cōſentiunt: qn̄ peripatetici non plus tribuūt: diuitiis & bonæ ualitudini q̄ ſunt bōa corporis & externa: q̄ tribuāt ſtoici q̄uis alteri bona dici hæc uelint; alteri commoda: itaq; talia nō magis deſiderāda expetēdaq; ſcdm̄ pipateticos uideri dicebat: q̄ ſecundū ſtoicos cū non tā uerba attendenda ſint q̄ res Si ergo cōmodoꝝ appellatiōe idē ſignificat ſtoicis qd' pipateticis appellatiōe bonoꝝ tranſacta lis eſt & res iudicata iudice Carneade; ut de finibus bonoꝝ diſputantes

Alii aūt hæc ne bona quidē dicūt: in aīo reponūt oīa: quoꝝ cōtrouerſiā ſolebat tāq̄ honorarius arbiter iudicare Carneades: nā q̄cūq; bōa pipatetici eadē ſtoicis cōmoda uiderēt: neq; tn̄ pipatetici plus tribuerent diuitiis: bonæ ualitudini: cæteriſq; rebus generis eiuſdē: q̄ ſtoici: cū ea re non uerbis pōderantur: cām eſſe diſſidendi negabat: quare hūc locū cæteraꝝ diſciplinaꝝ philoſophi: quēadmodū obtinere poſſint ipſi uiderint. Mihi tn̄ gratū ē: qd de ſapientiū ppetua bn̄ uiuēdi facultate dignū qdā philoſophoꝝ uoce pfitenē: ſed qm̄ mane ē undē: has quinq; dieꝝ diſputatiōes memoria cōprehendamus eqdē me ēt conſcriptuꝝ arbitror. Vbi .n. melius uti poſſumus hoc cuiuſmodi ē ocio. Ad brutumq; nr̄um hos libros alteros quinq; mittēus a quo nō mō ipulſi ſumus ad philoſophicas deſcriptiones uerūetiām laceſſiti. In quo quantum cæteris pfuturi ſumus non facile diximus. Noſtris qdē acerbiſſimis doloribus: uariiſq; & undique circūfuſis moleſtiis alia nulla potuit inueniri leuatio.

Re cōſentientes uerbis diſſidentes. Sapiēs ſerenus ut cœlū. Noſtra. opiatio. Depcatio philippi beroaldi.

ſtoici & pipatetici inter ſe ſint conſentientes rebus ipſis quāuis uocabulis diſſidētes eē uideanē. Hūc locū .ſ. de finibus bonoꝝ de uita beata: quæ ſine uirtute eſſe non pōt. quæ in ſolū cadit ſapientē q ſemp beatus ē ſerenus ſpturbatus: ut cœlū ſupra lunā ſemp liquidum eſt & defecatū. Ad brutū: cui .ſ. dedicanē noiati hi qnq; libri tuſculanaꝝ q̄ſtionum. Alteros: ſicut qnq; alteri de finibus bonoꝝ eidē bruto nūcupati mittuntur. Laceſſiti: pūocati: dum ille utpote doctiſſimus in phia pūocauit ciceronē ad talia cudenda commentandaq; Cū ipſe librū quoq; de uirtute accuratiſſime ſcriptū ad M. T. miſiſſet: quēadmodū āt Carneades tanq̄ honorarius arbiter diiudicare ſolebat controuerſiam ſtoicoꝝ: ſic & nos diſputatiōem de uita beata copioſiſſime elegantiſſimeq; tractatam: non tanq̄ arbitri ſed tanq̄ opinatores & īterp̄tes fortaſſe ueridici ita cludamus ut in uirtute cenſeamus poſitā eſſe uitam beatam adiunctis & corporis & fortunæ bonis: ſine commodis: quæ ſunt ad uirtutis uſum idonea: ſine quibus ſapiens uidetur non poſſe ſatis fungi uirtutis officio: nec ſatis conducenter philoſophari. Quo circa Deum optimum maximū exuperantiſſimum: ultramundanum adorantes deprecemur ut uirtute p̄diti bona ualitudine fulti: facultatibus idoneis adminiculati nulla mortis formidine procul. Indolentia leni: euthymia tranquilli: bene ac beate uiuere poſſumus & ſcribendo: commentando: legendo: uitam longiturnam procudere: mox cum ex hac uita migrabimus: ut in eternam uitam recipiamur; quæ ſummum eſt bonoꝝ: ubi beatiſſimi euo ſempiterno perfruamur.

Cōcluſiūcula comētarioꝝ.

¶ Habes mi Philippe cyulanæ cōmentarios tuſculanarum queſtionū totidem a me menſibus: quot libris cōſtant: p uirili pre exactos elucubratoſq;: ſingulis .n. queſtiōibus ſingulos menſes impendimus; ſucceſſiuis tn̄ horis iſta tractantes; alioquin ut optime noſti; lectionibus publicis priuatiſq; diſtenti. Scio plura congeri addiq; potuiſſe: nec infinior: ſed parcendum fuit aurium faſtidio cum non minus interdum peccet: nec minus faſtidiendus: fit qui effuſius dicit q̄ q aſtrictius: ſpero hæc annotamenta ſtudioſis & bonæ frugi ſcolaſticis profutura: placituraq;: & tibi potiſſimum: cui noſtra omnia qualia cunq; ſunt. probantur. Vale.

Tuſculanaꝝ quæſtionum cū cōmento Beroaldi finis. Venetiis a Philippo Pincio Mantuano Impreſſæ Anno dn̄i. M. ccccc x. die. xxvii. Septembris. Incliti dn̄i dn̄i Leonardi Laure. Venetiaꝝ ducis ſerēiſſimi tēpeſtate

REGISTRVM

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t

Omnes ſunt terni.